

การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เสริมสร้างคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ
สำหรับนักศึกษาพยาบาล

ปริญญานิพนธ์
ของ
จตุพร ขาวมาลา

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการวิจัยและพัฒนาหลักสูตร
มีนาคม 2561

การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เสริมสร้างคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ
สำหรับนักศึกษาพยาบาล

ปริญญานิพนธ์
ของ
จตุพร ขาวมาลา

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการวิจัยและพัฒนาหลักสูตร
มีนาคม 2561

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เสริมสร้างคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ
สำหรับนักศึกษาพยาบาล

บทคัดย่อ
ของ
จตุพร ขาวมาลา

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการวิจัยและพัฒนาหลักสูตร
มีนาคม 2561

จตุพร ขาวมาลา. (2561). การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เสริมสร้างคุณลักษณะความเป็นพลเมือง
เชิงวิชาชีพ สำหรับนักศึกษาพยาบาล. ปรินญานิพนธ์ ปร.ด. (การวิจัยและพัฒนาหลักสูตร).
กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. อาจารย์ที่ปรึกษาปรินญานิพนธ์:
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ดนุตา จามจุรี, รองศาสตราจารย์ ดร. มารุต พัฒนาผล,
อาจารย์ ดร. ปัทมา ทองสม.

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เสริมสร้างคุณลักษณะความ
เป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ สำหรับนักศึกษาพยาบาล ใช้กระบวนการวิจัยและพัฒนา (Research and
Development) 3 ระยะ ดังนี้ ระยะที่ 1 เป็นการศึกษา วิเคราะห์และสังเคราะห์คุณลักษณะเชิง
พฤติกรรมความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพสำหรับนักศึกษาพยาบาล โดยการสัมภาษณ์แบบอิงสมรรถนะ
(Behavioral Event Interview: BEI) ระยะที่ 2 การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เสริมสร้าง
คุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ สำหรับนักศึกษาพยาบาล และระยะที่ 3 การประเมิน
ประสิทธิผลของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เสริมสร้างคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ สำหรับ
นักศึกษาพยาบาล

ผลการศึกษา พบว่า (1.) คุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพสำหรับนักศึกษาพยาบาล
มี 2 องค์ประกอบ คือ 1) การปฏิบัติการพยาบาลบนพื้นฐานของความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ และ 2) การ
ปฏิบัติงานเป็นทีมบนพื้นฐานของความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ (2.) รูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เสริมสร้าง
คุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพสำหรับนักศึกษาพยาบาลที่พัฒนาขึ้น ประกอบด้วยกิจกรรมการ
จัดการเรียนรู้ ดังนี้ 1) การเตรียมความพร้อมของผู้เรียน 2) การปฏิบัติการพยาบาลบนพื้นฐานของความเป็น
พลเมืองเชิงวิชาชีพ และ 3) การทำงานเป็นทีมบนพื้นฐานของความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ (3.)
ประสิทธิผลของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้น พบว่า คุณลักษณะความเป็นพลเมือง
เชิงวิชาชีพของนักศึกษาพยาบาลเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งในภาพรวม และรายด้านและมี
พัฒนาการในแต่ละช่วงเวลาดีขึ้นตามเกณฑ์ที่กำหนด ดังนี้ 1) ระดับคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิง
วิชาชีพมีค่ามัธยฐานเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 2) คุณลักษณะความเป็นพลเมือง
เชิงวิชาชีพจำแนกตามองค์ประกอบและในภาพรวมมีค่าคะแนนเฉลี่ยเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ
ที่ระดับ .05 3) คุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพเมื่อสิ้นสุดการทดลองใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้
ที่เสริมสร้างคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพสำหรับนักศึกษาพยาบาลอยู่ในระดับดี ถึง ดีมาก
และ 4) พัฒนาการคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพของนักศึกษาพยาบาล จำแนกตาม
องค์ประกอบและภาพรวมมีพัฒนาการดีขึ้น แสดงว่า รูปแบบการจัดการเรียนรู้สามารถเสริมสร้าง
คุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพสำหรับนักศึกษาพยาบาลได้

DEVELOPMENT OF A LEARNING MANAGEMENT MODEL TO ENHANCE THE CIVIC
PROFESSIONALISM ATTRIBUTES OF NURSING STUDENTS

AN ABSTRACT
BY
JATUPORN KHAOMALA

Presented in partial fulfillment of the requirements for the
Doctor of Philosophy Degree in Curriculum Research and Development
at Srinakharinwirot University
March 2018

Jatuporn Khaomala. (2018). *Development of a Learning Management Model to Enhance the Civic Professionalism Attributes of Nursing Students*. Dissertation, Ph.D. (Curriculum Research and Development). Bangkok: Graduate School, Srinakharinwirot University. Advisor Committee: Asst. Prof. Dr. Danulada Jamjuree, Assoc. Prof. Dr. Marut Patphol, Dr. Pathama Thongsom.

The purpose of this research was to develop a learning management model to enhance the civic professionalism attributes of nursing students. The study was conducted as a research and development process over the following three stages. Stage one consisted of the study, the analysis and the synthesis of the behavioral civic professionalism attributes of nursing students. This study used a Behavioral Event Interview (BEI). Stage two involved the development of a learning management model to enhance the civic professionalism attributes of nursing students, stage three was concerned with the effectiveness of the evaluation of a learning management model to enhance the civic professionalism attributes of nursing students.

The results were found as follows: (1.) There were two factors related to the civic professionalism attributes of nursing students, including nursing practice and teamwork based on civic professionalism. (2.) The learning management model to enhance the civic professionalism attributes of nursing students was composed of the following learning management activities: 1) the preparation of learners; 2) a nursing intervention based on civic professionalism, and 3) team work based on civic professionalism. (3.) The effectiveness of a learning management model revealed that the civic professionalism attributes of nursing students in terms of an overview and of each individual characteristics were higher at a statistically significant rate ($p=.05$), and their development had also improved. It showed that the implementation of the learning management model met every criteria of model effectiveness, as follows: 1) a median of civic professionalism attributes level were higher at a statistically significant rate ($p=.05$), 2) a mean of civic professionalism attributes in terms of an overview and each characteristic were higher at a statistically significant rate ($p=.05$), 3) levels of civic professionalism attributes were good to excellent when implementation was complete, and 4) the development of civic professionalism attributes in terms of an overview and each characteristic were improved. The findings indicated that the model enhance of the civic professionalism attributes of nursing students.

ปริญญานิพนธ์
เรื่อง
การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เสริมสร้างคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ
สำหรับนักศึกษาพยาบาล
ของ
จิตุพร ขาวมาลา

ได้รับอนุมัติจากบัณฑิตวิทยาลัยให้นับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการวิจัยและพัฒนาหลักสูตร
ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ นายแพทย์ฉัตรชัย เอกปัญญาสกุล)
วันที่ เดือน มีนาคม พ.ศ. 2561

อาจารย์ที่ปรึกษาปริญญานิพนธ์

คณะกรรมการสอบปากเปล่า

.....ที่ปรึกษาหลัก
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ดนุตา จามจุรี)

.....ประธาน
(ว่าที่ร้อยตรี อาจารย์ ดร.มนัส บุญประกอบ)

.....ที่ปรึกษาร่วม
(รองศาสตราจารย์ ดร.มารุต พัฒนาผล)

.....กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ดนุตา จามจุรี)

.....ที่ปรึกษาร่วม
(อาจารย์ ดร.ปัทมา ทองสม)

.....กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.มารุต พัฒนาผล)

.....กรรมการ
(อาจารย์ ดร.ปัทมา ทองสม)

.....กรรมการ
(อาจารย์ ดร.จิตรา ดุษฎีเมธา)

.....กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.สุนีย์ เหมะประสิทธิ์)

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์นี้สำเร็จลุล่วงด้วยดีโดยได้รับความกรุณาอย่างยิ่งจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ดนุตา จามจุรี รองศาสตราจารย์ ดร.มารุต พัฒนา และอาจารย์ ดร.ปัทมา ทองสม ที่ให้คำปรึกษาอย่างใกล้ชิดและสะท้อนคิดให้ผู้วิจัยสามารถพัฒนาความรู้และใช้กระบวนการทางปัญญาเพื่อสร้างสรรค์งานวิจัยที่มีคุณค่าต่อการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะของความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ผู้วิจัยได้เรียนรู้กระบวนการวิจัยและพัฒนาหลักสูตรซึ่งนับว่ามีประโยชน์อย่างยิ่งต่อการพัฒนาระบบการศึกษา จึงขอกราบขอบพระคุณท่านอาจารย์เป็นอย่างสูงต่อความกรุณามีคุณค่าดังนี้

นอกจากนี้ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณผู้เชี่ยวชาญทุกท่านที่ได้กรุณาให้ข้อมูลและคำแนะนำเพื่อให้ผลการวิจัยในแต่ละระยะมีคุณภาพและสามารถนำไปปฏิบัติได้จริง คณะกรรมการสอบปริญญานิพนธ์ที่ได้กรุณาให้คำแนะนำทำให้งานวิจัยมีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น และคณาจารย์ สาขาวิชาการวิจัยและพัฒนาหลักสูตร มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒที่จัดการเรียนรู้อันเป็นพื้นฐานสำคัญของการก้าวสู่การเป็นบัณฑิตที่มีคุณภาพ รวมถึงผู้บริหาร คณาจารย์ นักศึกษาพยาบาล วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนิจังหวัดนนทบุรี โรงพยาบาลพระนั่งเกล้า และโรงพยาบาลปทุมธานี ที่เป็นกำลังใจและให้ความร่วมมือตลอดทั้งอำนวยความสะดวกในการเก็บรวบรวมข้อมูลการทำวิจัยในครั้งนี้

ท้ายที่สุดผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณพ่อ แม่ และครอบครัวที่ช่วยเสริมสร้างพลังในการขับเคลื่อนภารกิจครั้งนี้ตลอดระยะเวลาของการศึกษาจนประสบความสำเร็จ

จตุพร ขาวมาลา

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ.....	1
ภูมิหลัง.....	1
คำถามการวิจัย.....	4
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	5
ความสำคัญของการวิจัย.....	5
ขอบเขตของการวิจัย.....	5
สมมติฐานการวิจัย.....	6
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	7
กรอบแนวคิดการวิจัย.....	8
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	10
คุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ.....	10
คุณลักษณะความเป็นพลเมือง.....	10
คุณลักษณะเชิงวิชาชีพการพยาบาล.....	13
คุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ.....	15
ความสำคัญของคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ.....	18
ความต้องการในการเสริมสร้างคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ.....	19
การจัดการเรียนรู้ที่เสริมสร้างคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ สำหรับนักศึกษาพยาบาล.....	33
หลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต.....	33
แนวคิด ทฤษฎีในการเสริมสร้างคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ.....	34
รูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เสริมสร้างคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ สำหรับนักศึกษาพยาบาล.....	60
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	78
ระยะที่ 1 การศึกษาคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ.....	78
ระยะที่ 2 การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เสริมสร้างคุณลักษณะ ความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพสำหรับนักศึกษาพยาบาล.....	82
ระยะที่ 3 การประเมินประสิทธิผลของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เสริมสร้าง คุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพสำหรับนักศึกษาพยาบาล.....	92

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	114
ตอนที่ 1 ผลการศึกษาคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ.....	114
ตอนที่ 2 ผลการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เสริมสร้างคุณลักษณะความเป็น พลเมืองเชิงวิชาชีพสำหรับนักศึกษาพยาบาล.....	130
ตอนที่ 3 ผลการตรวจสอบประสิทธิผลและปรับปรุงแก้ไขรูปแบบการจัดการเรียนรู้ ที่เสริมสร้างคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพสำหรับนักศึกษาพยาบาล..	152
5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	205
สรุปผลการวิจัย.....	205
อภิปรายผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ.....	208
อภิปรายผลการวิจัย.....	208
ข้อเสนอแนะ.....	222
บรรณานุกรม.....	225
ภาคผนวก.....	241
ภาคผนวก ก.....	242
ภาคผนวก ข.....	245
ภาคผนวก ค.....	331
ประวัติย่อผู้วิจัย.....	338

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 แสดงผลการวิเคราะห์องค์ประกอบของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิด ทฤษฎี การประมวลข้อมูล การสร้างความรู้ด้วยตนเอง และการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน.....	49
2 แสดงผลการวิเคราะห์องค์ประกอบของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เสริมสร้าง คุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพด้านคุณธรรม จริยธรรม.....	54
3 แสดงผลการวิเคราะห์องค์ประกอบของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เสริมสร้าง คุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพด้านทักษะทางสังคม.....	55
4 ความสัมพันธ์ของระดับการรับรู้ความสามารถและความคาดหวังต่อผลลัพธ์ ต่อการสร้างแรงจูงใจ และการแสดงพฤติกรรมของบุคคล.....	57
5 แสดงผลการวิเคราะห์องค์ประกอบของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามทฤษฎีการรับรู้ ความสามารถของตนเอง.....	58
6 แสดงผลการวิเคราะห์องค์ประกอบของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดการเรียนรู้ จากการปฏิบัติ.....	59
7 แสดงผลการสังเคราะห์หลักการของรูปแบบการจัดการเรียนรู้.....	61
8 แสดงผลการสังเคราะห์วัตถุประสงค์ของรูปแบบการจัดการเรียนรู้.....	63
9 แสดงผลการสังเคราะห์กระบวนการของรูปแบบการจัดการเรียนรู้.....	65
10 แสดงผลการสังเคราะห์การประเมินผลลัพธ์การเรียนรู้สำหรับการพัฒนารูปแบบ การจัดการเรียนรู้ที่เสริมสร้างคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพสำหรับ นักศึกษาพยาบาล.....	70
11 แผนการดำเนินการวิจัย.....	102
12 แสดงค่าเฉลี่ยและระดับความเหมาะสมในการจัดระดับคุณลักษณะความเป็นพลเมือง เชิงวิชาชีพ.....	122
13 แสดงค่าเฉลี่ยและระดับความเหมาะสมของคุณลักษณะเชิงพฤติกรรมความเป็นพลเมือง เชิงวิชาชีพที่นำไปใช้ในสถานการณ์จริง.....	123
14 แสดงค่าดัชนีความสอดคล้องของคำนิยามกับคุณลักษณะเชิงพฤติกรรมความเป็นพลเมือง เชิงวิชาชีพแต่ละองค์ประกอบ ในภาพรวม และการแปลผล.....	128
15 แสดงค่าดัชนีความสอดคล้องของคุณลักษณะเชิงพฤติกรรมความเป็นพลเมือง เชิงวิชาชีพแต่ละองค์ประกอบ ในภาพรวมและการแปลผล.....	129
16 แสดงผลการวิเคราะห์ช่องว่างคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ ของนักศึกษาพยาบาลตามความเห็นของผู้สอน.....	130
17 แสดงค่าเฉลี่ยคะแนนความเหมาะสม และระดับความเหมาะสมขององค์ประกอบ ของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เสริมสร้างคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ สำหรับนักศึกษาพยาบาล.....	143

บัญชีตาราง (ต่อ)

ตาราง	หน้า
18 แสดงค่าเฉลี่ยคะแนนความเหมาะสม และระดับความเหมาะสมของแผนการจัดการเรียนรู้ ที่เสริมสร้างคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพสำหรับนักศึกษาพยาบาล.....	144
19 แสดงค่าดัชนีความสอดคล้องและการแปลผลความสอดคล้องขององค์ประกอบ ของรูปการจัดการเรียนรู้ที่เสริมสร้างคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ สำหรับนักศึกษาพยาบาล.....	150
20 แสดงความสอดคล้องของแผนการจัดการเรียนรู้ที่เสริมสร้างคุณลักษณะความเป็นพลเมือง เชิงวิชาชีพสำหรับนักศึกษาพยาบาล.....	150
21 แสดงจำนวนและร้อยละของการแสดงพฤติกรรมความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ ของนักศึกษาพยาบาลในแต่ละช่วงเวลา จำแนกตามพฤติกรรมบ่งชี้.....	153
22 แสดงคะแนนเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับคุณลักษณะความเป็นพลเมือง เชิงวิชาชีพของนักศึกษาพยาบาลในแต่ละช่วงเวลา จำแนกตามองค์ประกอบ.....	173
23 แสดงการเปรียบเทียบค่ามัธยฐานของระดับคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ ของนักศึกษาพยาบาลในแต่ละช่วงเวลา (ประเมินโดยผู้วิจัย).....	175
24 แสดงการเปรียบเทียบค่ามัธยฐานของระดับคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ ของนักศึกษาพยาบาลในแต่ละช่วงเวลาเป็นรายคู่ (ประเมินโดยผู้วิจัย).....	176
25 แสดงการเปรียบเทียบค่ามัธยฐานของระดับคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ ของนักศึกษาพยาบาลในแต่ละช่วงเวลา (การประเมินตนเองของผู้เรียน).....	178
26 แสดงการเปรียบเทียบค่ามัธยฐานของระดับคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ ของนักศึกษาพยาบาลในแต่ละช่วงเวลาเป็นรายคู่ (การประเมินตนเองของผู้เรียน).....	180
27 แสดงคะแนนเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคุณลักษณะความเป็นพลเมือง เชิงวิชาชีพในแต่ละช่วงเวลาจำแนกตามองค์ประกอบและในภาพรวม (ประเมินโดยผู้วิจัย).....	183
28 แสดงการทดสอบความแปรปรวนของคะแนนคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ ในแต่ละช่วงเวลาจำแนกตามองค์ประกอบและในภาพรวม (ประเมินโดยผู้วิจัย).....	183
29 แสดงการทดสอบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ ในแต่ละช่วงเวลาเป็นรายคู่ จำแนกตามองค์ประกอบและในภาพรวม (ประเมินโดยผู้วิจัย).....	184
30 แสดงการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคุณลักษณะ ความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพในแต่ละช่วงเวลา จำแนกตามองค์ประกอบและในภาพรวม (การประเมินตนเองของผู้เรียน).....	185
31 แสดงการทดสอบความแปรปรวนของคะแนนคุณลักษณะความเป็นพลเมือง เชิงวิชาชีพในแต่ละช่วงเวลาจำแนกตามองค์ประกอบและในภาพรวม (การประเมินตนเองของผู้เรียน).....	186

บัญชีตาราง (ต่อ)

ตาราง		หน้า
32	แสดงการทดสอบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยคุณลักษณะความเป็นพลเมือง เชิงวิชาชีพในแต่ละช่วงเวลาเป็นรายคู่ จำแนกตามองค์ประกอบและในภาพรวม (การประเมินตนเองของผู้เรียน).....	187
33	แสดงผลการวิเคราะห์คุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพเมื่อสิ้นสุดการทดลอง ใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เสริมสร้างคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ สำหรับนักศึกษาพยาบาลจำแนกตามระดับคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ (ประเมินโดยผู้วิจัย).....	188
34	แสดงผลการวิเคราะห์คุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพเมื่อสิ้นสุดการทดลอง ใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เสริมสร้างคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ สำหรับนักศึกษาพยาบาลจำแนกตามระดับคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ (การประเมินตนเองของผู้เรียน).....	189
35	แสดงการเปรียบเทียบ Estimated Marginal Means ของคุณลักษณะความเป็นพลเมือง เชิงวิชาชีพ จำแนกตามองค์ประกอบและในภาพรวม (ประเมินโดยผู้วิจัย).....	190
36	แสดงการเปรียบเทียบ Estimated Marginal Means ของคุณลักษณะความเป็น พลเมืองเชิงวิชาชีพ จำแนกตามองค์ประกอบและในภาพรวม (การประเมินตนเองของผู้เรียน).....	191
37	แสดงพัฒนาการในการเรียนรู้ของผู้เรียนด้านความรู้ ทักษะ และความสามารถพื้นฐาน ของความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ ก่อนการทดลอง ระหว่างการทดลอง และหลังการทดลอง.....	193
38	แสดงพัฒนาการคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพของผู้เรียน ก่อนการทดลอง ระหว่างการทดลอง และหลังการทดลอง.....	196
39	แสดงการทดสอบการแจกแจงข้อมูลในองค์ประกอบที่ 1 การปฏิบัติการพยาบาล บนพื้นฐานของความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพของนักศึกษาพยาบาลในการประเมิน แต่ละช่วงเวลา (ประเมินโดยผู้วิจัย).....	232
40	แสดงการทดสอบการแจกแจงข้อมูลในองค์ประกอบที่ 2 การปฏิบัติงานเป็นทีม บนพื้นฐานของความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพของนักศึกษาพยาบาล ในการประเมิน แต่ละช่วงเวลา (ประเมินโดยผู้วิจัย).....	333
41	แสดงการทดสอบการแจกแจงของข้อมูลคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ ของนักศึกษาพยาบาลในภาพรวม ในการประเมินแต่ละช่วงเวลา (ประเมินโดยผู้วิจัย)...	333
42	แสดงการทดสอบการแจกแจงข้อมูลในองค์ประกอบที่ 1 การปฏิบัติการพยาบาล บนพื้นฐานของความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพของนักศึกษาพยาบาลในการประเมิน แต่ละช่วงเวลา (การประเมินตนเองของผู้เรียน).....	334

บัญชีตาราง (ต่อ)

ตาราง	หน้า
43 แสดงการทดสอบการแจกแจงข้อมูลในองค์ประกอบที่ 2 การปฏิบัติงานเป็นทีมบนพื้นฐานของความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพของนักศึกษาพยาบาลในการประเมินแต่ละช่วงเวลา (การประเมินตนเองของผู้เรียน).....	335
44 แสดงการทดสอบการแจกแจงของข้อมูลคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพของนักศึกษาพยาบาลในภาพรวม ในการประเมินแต่ละช่วงเวลา (การประเมินตนเองของผู้เรียน).....	335
45 แสดงการทดสอบความแปรปรวนของคะแนนคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพของนักศึกษาพยาบาลในแต่ละช่วงเวลาจำแนกตามองค์ประกอบและในภาพรวม (ประเมินโดยผู้วิจัย).....	336
46 แสดงการทดสอบความแปรปรวนของคะแนนคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพของนักศึกษาพยาบาลในแต่ละช่วงเวลาจำแนกตามองค์ประกอบและในภาพรวม (การประเมินตนเองของผู้เรียน).....	337

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ	หน้า
1 กรอบแนวคิดการวิจัย.....	9
2 กรอบแนวคิดองค์ประกอบของคุณลักษณะความเป็นพลเมือง.....	12
3 กรอบแนวคิดองค์ประกอบของคุณลักษณะเชิงวิชาชีพการพยาบาล.....	15
4 กรอบแนวคิดองค์ประกอบของคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ.....	17
5 กรอบแนวคิดขององค์ประกอบคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพสำหรับ นักศึกษาพยาบาลในการวิจัยครั้งนี้.....	21
6 การบูรณาการกระบวนการพยาบาลและการตัดสินใจอย่างมีวิจารณญาณ.....	30
7 ปัจจัยที่เสริมสร้างคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพในมิติ ความรู้ ความสามารถเชิงวิชาชีพ.....	36
8 ปัจจัยที่เสริมสร้างคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพในมิติความเป็นพลเมือง..	38
9 แนวคิดของทฤษฎีกระบวนการประมวลข้อมูล.....	40
10 แนวคิดทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเอง.....	41
11 เซลล์ประสาท.....	43
12 การทำงานของเครือข่ายเซลล์ประสาท.....	44
13 ลักษณะของคลื่นไฟฟ้าสมอง.....	45
14 กรอบแนวคิดของกระบวนการเรียนรู้ที่เสริมสร้างทักษะความรู้และทักษะทางปัญญา...	47
15 กรอบแนวคิดของกระบวนการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน.....	48
16 ความคาดหวังของบุคคลต่อความสามารถของตนเองและความคาดหวังในผลลัพธ์...	57
17 กรอบแนวคิดการจัดการเรียนรู้ที่เสริมสร้างคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ สำหรับนักศึกษาพยาบาลที่สอดคล้องกับภาระงานการปฏิบัติงานในวิชาชีพ การพยาบาล.....	75
18 กรอบแนวคิดกระบวนการของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เสริมสร้างคุณลักษณะ ความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพสำหรับนักศึกษาพยาบาล.....	76
19 วงจรการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เสริมสร้างคุณลักษณะ ความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพสำหรับนักศึกษาพยาบาล.....	77
20 กระบวนการของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เสริมสร้างคุณลักษณะความเป็นพลเมือง เชิงวิชาชีพสำหรับนักศึกษาพยาบาล.....	86
21 กระบวนการจัดการเรียนรู้ที่เสริมสร้างคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ สำหรับนักศึกษาพยาบาล.....	97
22 แผนการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	98
23 ขั้นตอนการพัฒนาแบบการจัดการเรียนรู้ที่เสริมสร้างคุณลักษณะความเป็นพลเมือง เชิงวิชาชีพสำหรับนักศึกษาพยาบาล.....	113
24 คุณลักษณะเชิงพฤติกรรมความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ.....	120

บัญชีภาพประกอบ (ต่อ)

ภาพประกอบ	หน้า
25 ความสัมพันธ์ของความรู้ ทักษะ และความสามารถพื้นฐานของความเป็นพลเมือง เชิงวิชาชีพกับคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ.....	121
26 แสดงพัฒนาการคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพจำแนกตามองค์ประกอบ และในภาพรวม (ประเมินโดยผู้วิจัย).....	191
27 แสดงพัฒนาการคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพจำแนกตามองค์ประกอบ และในภาพรวม (การประเมินตนเองของผู้เรียน).....	192
28 รูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เสริมสร้างคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ สำหรับนักศึกษาพยาบาล (ฉบับปรับปรุงแก้ไข).....	203
29 กระบวนการของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เสริมสร้างคุณลักษณะความเป็นพลเมือง เชิงวิชาชีพสำหรับนักศึกษาพยาบาล (ฉบับปรับปรุงแก้ไข).....	204
30 รูปแบบการประเมินความก้าวหน้าในการเรียนรู้ของผู้เรียน.....	215

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

พลเมือง (Citizen) นับว่าเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศจึงจำเป็นต้องมีความรู้ความสามารถ มีความสำนึกมีส่วนร่วมรับผิดชอบในการพัฒนาบ้านเมืองให้เจริญรุ่งเรืองอย่างยั่งยืน และคำนึงถึงความสุขของประชาชน โดยเฉพาะอย่างยิ่งประเทศไทยซึ่งปกครองโดยระบอบประชาธิปไตยที่ให้อำนาจประชาชนในการปกครองประเทศในฐานะผู้ใช้อำนาจอธิปไตยซึ่งแสดงออกผ่านการใช้สิทธิเลือกตั้งผู้ปกครองและการมีส่วนร่วมแก้ไขปัญหาและพัฒนาประเทศ พลเมืองจึงจำเป็นต้องมีความกระตือรือร้น (Active citizen) ในการร่วมขับเคลื่อนประเทศ ตั้งแต่การร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ ร่วมดำเนินการร่วมรับผลประโยชน์ และร่วมประเมิณผล ตลอดจนร่วมตรวจสอบการใช้อำนาจอธิปไตยที่อาจก่อให้เกิดผลกระทบในเชิงลบต่อประชาชนและสังคมโดยรวม ซึ่งคุณลักษณะพื้นฐานสำคัญของการเป็นพลเมืองที่สามารถแสดงบทบาทด้วยความกระตือรือร้นและรับผิดชอบต่อส่วนรวมนั้น จะต้องมิตักษะทางปัญญาสามารถแสวงหาความรู้เพื่อการตัดสินใจอย่างมีวิจรรย์ญาณบนพื้นฐานของคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยม กฎหมาย กฎและกติกาของสังคม ทั้งต้องสามารถประสานความร่วมมือและทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ (ชัยอนันต์ สมุทวณิช; และ คนอื่น ๆ. 2553: 9; ปลินธร เพ็ชรฤทธิ. 2550: 15; ประภัสสร ไพบูลย์จิตติพร. 2553: 16; สถาบันพระปกเกล้า. 2555: 2-3; วรากรณ์ สามโกเศศ. 2558: 10; UNESCO. 2014: 17)

ทั้งนี้การศึกษานับว่าเป็นเครื่องมือที่มีความสำคัญในการพัฒนาพลเมืองให้สามารถร่วมขับเคลื่อนประเทศได้อย่างมีประสิทธิภาพ และจากการศึกษานโยบายด้านการศึกษาของชาติ พบว่า การกำหนดนโยบายเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะความเป็นพลเมืองมีความชัดเจนมาตั้งแต่สมัยที่ประเทศไทยมีการเปลี่ยนแปลงการปกครอง พ.ศ. 2475 และได้ปรับเปลี่ยนนโยบายให้สอดคล้องกับสถานการณ์บ้านเมืองในแต่ละยุคสมัยจนกระทั่งปัจจุบันซึ่งได้กำหนดนโยบายด้านการศึกษาไว้ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 โดยในมาตรา 6 กำหนดให้จัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ มีคุณธรรม จริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิตอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข และมาตรา 7 กำหนดให้จัดการเรียนรู้ที่ปลูกฝังจิตสำนึกด้านการเมือง การปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุขที่ถูกต้อง รู้จักรักษาและส่งเสริมสิทธิ หน้าที่ เสรีภาพ เคารพกฎหมาย ความเสมอภาคและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ มีความภาคภูมิใจในความ เป็นไทย รู้จักรักษาผลประโยชน์ของชาติ รวมทั้งส่งเสริมศาสนา ศิลปวัฒนธรรมของชาติ การกีฬา ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทย และความรู้อันเป็นสากล ตลอดจนอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีความสามารถในการประกอบอาชีพ รู้จักพึ่งพาตนเอง มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ใฝ่รู้และเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่อง (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. 2550: 5-6) นอกจากนี้ ในการกำหนดแผนการศึกษาแห่งชาติพ.ศ. 2560-2579 ยุทธศาสตร์ที่ 1 ให้จัดการศึกษาเพื่อความมั่นคงของสังคมและประเทศชาติ โดยสถานศึกษาต้องจัดการเรียนการสอนหรือจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เสริมสร้างความเป็นพลเมือง ประกอบกับปัจจุบันซึ่งเป็นยุคที่มีการเปลี่ยนแปลงทั้งด้านสังคม

เศรษฐกิจ การเมือง และความก้าวหน้าด้านเทคโนโลยีอย่างรวดเร็ว สังคมจึงต้องรู้เท่าทันต่อการเปลี่ยนแปลงในทุก ๆ ด้าน จึงมีความจำเป็นที่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องจะต้องเสริมสร้างพลเมืองให้สามารถดำรงชีวิตท่ามกลาง ความเปลี่ยนแปลงและอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข ยอมรับความคิดเห็นและความแตกต่างระหว่างบุคคลทั้งด้านเชื้อชาติ ศาสนา วัฒนธรรม สามารถตัดสินใจแก้ไขปัญหาที่หลากหลายอย่างมี วิจารณญาณบนพื้นฐานของคุณธรรม จริยธรรม (UNESCO. 2014: 17)

อย่างไรก็ตาม ถึงแม้นโยบายด้านการศึกษาของชาติได้กำหนดให้จัดการศึกษาเพื่อพัฒนา คุณลักษณะความเป็นพลเมืองอย่างชัดเจน และเป็นรูปธรรมมายาวนาน แต่การจัดการเรียนการสอน ในชั้นเรียนที่เสริมสร้างคุณลักษณะความเป็นพลเมืองให้เกิดขึ้นในตัวของผู้เรียนยังมีน้อย การสอนมุ่งเน้น การท่องจำมากกว่าสอนให้คิดเป็นทำเป็นและเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง (ศักดิ์ชัย นิรัญทวี. 2548: 2-3; ศศิธร สินลา. 2554: 2; สมเกียรติ ตั้งกิจวานิชย์. 2558: online) ซึ่งจากการศึกษาพบว่า การจัดการเรียนรู้ ที่เสริมสร้างค่านิยมความเป็นพลเมืองที่มีความกระตือรือร้นจำเป็นต้องจัดประสบการณ์การเรียนรู้ ที่ปลูกฝังค่านิยมหลัก คุณค่าด้านคุณธรรม จริยธรรม และเสริมสร้างความรับผิดชอบในระดับจิตสำนึก โดยให้เวลาและเปิดพื้นที่ให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติจริง ส่งเสริมความรู้ ทักษะ และค่านิยมที่มีความสัมพันธ์ กับธรรมชาติของชีวิต และการมีส่วนร่วมตามหลักการประชาธิปไตย จึงจะทำให้ผู้เรียนมีความตระหนัก ในสิทธิ หน้าที่และความรับผิดชอบ อันเป็นปัจจัยพื้นฐานของการเป็นพลเมืองที่มีความกระตือรือร้น (มูลนิธิเพื่อคนไทย. 2557: online; Advisory Group on Citizenship. 1998: 37) ซึ่งสอดคล้องกับ การศึกษาการมีส่วนร่วมของโรงเรียนและชุมชนในการจัดการศึกษา กรณีศึกษาโรงเรียนบ้านดอนทราย จังหวัดนครศรีธรรมราช พบว่า การจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยบูรณาการวิถีชีวิตและวัฒนธรรม ของท้องถิ่นให้สอดคล้องกับการเรียนการสอนในแต่ละรายวิชา ทำให้สามารถปลูกฝังคุณลักษณะความ เป็นพลเมืองที่กระตือรือร้นของนักเรียนได้ประสบผลสำเร็จ โดยพบว่า นักเรียนมีพฤติกรรมของการมี จิตสาธารณะให้ความร่วมมือกับการพัฒนาท้องถิ่นร่วมกับชุมชน และร่วมรักษามรดกวัฒนธรรมนิยมประเพณี อันเป็นรากเหง้าของท้องถิ่น เป็นต้น ทั้งนี้เนื่องจากประสบการณ์ที่นักเรียนได้เรียนรู้ในโรงเรียนมีความ สอดคล้องกับวิถีการดำเนินชีวิต ทั้งด้านคุณธรรม จริยธรรม ประเพณี วัฒนธรรม และความสำนึก รับผิดชอบต่อส่วนรวม (ดนุลดา จามจุรี; และ คนอื่นๆ. 2557: 37-39) นอกจากนี้ ในการวิเคราะห์การจัด การศึกษาเพื่อเสริมสร้างความเป็นพลเมืองใน 16 ประเทศทั่วโลก เช่น อังกฤษ ฝรั่งเศส เยอรมัน แคนาดา เนเธอร์แลนด์ นิวซีแลนด์ สเปน สวิสเซอร์แลนด์ สวีเดน สิงคโปร์ ฯลฯ พบว่า ทุกประเทศให้ความสำคัญ กับการเสริมสร้างคุณลักษณะความเป็นพลเมืองของประเทศโดยกำหนดให้จัดการศึกษาเพื่อความเป็น พลเมืองไว้ในหลักสูตรอย่างชัดเจนและเน้นรูปแบบการสอนเชิงบูรณาการทั้งนี้เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิด การเรียนรู้จากการปฏิบัติจริง ซึ่งสามารถเชื่อมโยงมโนทัศน์ของวิชาต่าง ๆ เข้าด้วยกันและนำ ประสบการณ์ ที่ได้รับมาประยุกต์ใช้ในชีวิตจริงได้ (Lawton; Cairns; & Gardner. 2000: 211-215)

นักศึกษาพยาบาลนับเป็นพลเมืองของชาติซึ่งมีหน้าที่ในการดูแลสุขภาพบุคคล ครอบครัว และ ชุมชนให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีจึงต้องแสดงบทบาทความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพในการปฏิบัติการพยาบาล และทำงานร่วมกับทีมสุขภาพโดยใช้ความรู้ความสามารถเชิงวิชาชีพบนพื้นฐานของคุณธรรม จริยธรรม และสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างสร้างสรรค์ ซึ่งองค์การวิชาชีพการพยาบาลมีความตระหนักต่อการ เสริมสร้างจิตสำนึกของการเป็นพลเมืองที่ดีให้กับผู้ประกอบวิชาชีพการพยาบาลโดยได้กำหนด จรรยาบรรณวิชาชีพพยาบาลทั้งในมิติด้านความรู้ ความสามารถเชิงวิชาชีพและมิติด้านความเป็นพลเมือง

ทั้งนี้เพื่อให้ผู้ประกอบการวิชาชีพรพยาบาลสามารถให้การดูแลบุคคล ครอบครัวและชุมชน ตามมาตรฐานสูงสุดเท่าที่จะสามารถจัดกระทำได้โดยใช้ความรู้ ความสามารถในการปฏิบัติการพยาบาลบนพื้นฐานของคุณธรรม จริยธรรม และให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อสังคม (สมาคมพยาบาลแห่งประเทศไทย. 2546: online; สภาการพยาบาล. 2553: 3-4) ซึ่งมีความสอดคล้องกับแนวคิดของความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ (Civic professionalism) ที่ได้จำแนกคุณลักษณะออกเป็น 2 มิติ คือ มิติด้านความรู้ ความสามารถเชิงวิชาชีพและมิติด้านความเป็นพลเมือง กล่าวคือ ในการตัดสินใจปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของวิชาชีพ ผู้ปฏิบัติจะต้องใช้ความรู้และความสามารถในการวิชาชีพของตน โดยคำนึงถึงผลกระทบต่อผู้อื่นและสังคมโดยรวม ตลอดจนการมีจิตสำนึกของความเป็นพลเมืองเพื่อร่วมแก้ไขปัญหาและพัฒนาประเทศ โดยใช้ความรู้ ความสามารถในการวิชาชีพของตน การจัดการศึกษาพยาบาลจึงได้กำหนดเป้าหมายในการผลิตพยาบาลให้มีความรู้ ความสามารถเชิงวิชาชีพ มีคุณธรรม จริยธรรม มีความรับผิดชอบคำนึงถึงผลกระทบต่อผู้อื่นและสังคมส่วนรวม ภายใต้กรอบมาตรฐาน จรรยาบรรณ และกฎหมายวิชาชีพ และจากการศึกษาแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพในด้านการพยาบาล พบว่า การเสริมสร้างความตระหนักต่อการแสดงบทบาทความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ จำเป็นต้องบูรณาการแนวคิดเรื่องสิทธิมนุษยชนความรับผิดชอบต่อ การแสดงความเห็นอกเห็นใจ การสร้างสัมพันธภาพที่ดี การทำงานร่วมกันในสถานการณ์จริงและการสะท้อนคิดอย่างมีวิจารณญาณ เพื่อส่งเสริมพฤติกรรมความเป็นพลเมืองที่ดีขององค์กร (Day. 2005: 435-436; Brannelly. 2011: 663; Kelly; & Innes. 2012: 65; Kazemipour. 2012: 1046; Hadjali; Salimi; & Salehi. 2012: 139; Burgess; Reimer- Kirkham; & Astle. 2014: 3-5) นอกจากนี้ การสัมภาษณ์ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาวิชาชีพการพยาบาลส่วนใหญ่มีความเห็นว่าควรพัฒนาคุณภาพของบัณฑิตเพิ่มเติมโดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านทักษะทางปัญญา ซึ่งได้แก่ ความสามารถในการตัดสินใจและการคิดอย่างมีวิจารณญาณทั้งต้องปลูกฝังเจตนาธรรมแห่งวิชาชีพ ความรับผิดชอบต่อ ความเสียสละ การมีจิตอาสา การสร้างความเชื่อมั่นในตนเอง ความตระหนักต่อปัญหาที่เผชิญและการพัฒนาทักษะเชิงวิชาชีพให้สามารถดูแลผู้รับบริการแบบองค์รวม ด้วยหัวใจของความเป็นมนุษย์ ซึ่งนับว่าเป็นคุณลักษณะที่สำคัญของผู้ประกอบวิชาชีพการพยาบาล และการเป็นพลเมืองที่กระตือรือร้น จากการศึกษาโครงสร้างของหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิตสถาบันพระบรมราชชนก พบว่า หลักสูตรได้กำหนดวิชาที่เป็นพื้นฐานในการเสริมสร้างคุณลักษณะความเป็นพลเมืองในภาคทฤษฎี ที่ชัดเจน เช่น วิชาว่าด้วยจริยศาสตร์ จรรยาบรรณ กฎหมายวิชาชีพ กระบวนการคิด การเมือง การปกครอง เป็นต้น อย่างไรก็ตาม ในการจัดการเรียนรู้ที่เสริมสร้างคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพยังไม่มีรูปแบบที่ชัดเจน ประกอบกับการกำหนดคุณลักษณะเชิงพฤติกรรมความเป็นพลเมืองยังไม่เห็นเป็นรูปธรรม ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีแนวคิดที่จะพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เสริมสร้างคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพสำหรับนักศึกษาพยาบาลให้มีความเป็นรูปธรรมและมีความเป็นพลวัตร โดยศึกษาคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพและออกแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อปลูกฝังให้นักศึกษาพยาบาล มีคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ โดยสามารถตัดสินใจอย่างมีวิจารณญาณในการปฏิบัติ การพยาบาลตามมาตรฐานวิชาชีพ และมีความรับผิดชอบต่อผลกระทบทั้งต่อผู้ป่วย สังคม และประเทศชาติ มีจิตเมตตา กรุณา กระตือรือร้นในการใช้ความรู้ ความสามารถเชิงวิชาชีพไปช่วยเหลือสังคมให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น ตลอดจนร่วมพัฒนาวิชาชีพ ให้สามารถขับเคลื่อนภาระกิจด้านสาธารณสุขได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ในการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เสริมสร้างคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ สำหรับนักศึกษาพยาบาล ผู้วิจัยได้จัดการเรียนรู้ตามแนวคิดการจัดการผลลัพธ์ (Outcome management) โดยจัดกิจกรรมการเรียนรู้บนพื้นฐานของแนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้ที่มีอิทธิพลต่อการเสริมสร้างคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพซึ่งเป็นผลลัพธ์การเรียนรู้ที่คาดหวัง กล่าวคือ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เสริมสร้างคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพในมิติความรู้ความสามารถเชิงวิชาชีพ ซึ่งประกอบด้วย ความรู้ ทักษะเชิงวิชาชีพ และทักษะทางปัญญาโดยจัดกิจกรรมการเรียนรู้บนพื้นฐานของแนวคิดทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเอง (Constructivism theory) ทั้งนี้เพื่อให้ผู้เรียนมีความเข้าใจสาระการเรียนรู้ที่ลึกซึ้งและสามารถใช้กระบวนการทางปัญญาประยุกต์ความรู้ไปใช้ในสถานการณ์ใหม่ได้อย่างคล่องแคล่ว นอกจากนี้เพื่อให้ผู้เรียนได้พัฒนากระบวนการทางปัญญาอย่างมีประสิทธิภาพ จึงจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสนใจ ความสามารถในการจำ และการจัดการเรียนรู้ที่คำนึงถึงความพร้อมของสมองตามแนวคิด ทฤษฎีกระบวนการประมวลข้อมูล (Information processing theory) และการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน (Brain-based learning) ส่วนการจัดการเรียนรู้ที่เสริมสร้างคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพในมิติความเป็นพลเมือง ซึ่งประกอบด้วย คุณธรรม จริยธรรม และทักษะทางสังคม โดยจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมตามแนวคิดทฤษฎีพัฒนาการด้านจริยธรรมของโคลเบอร์ก (Kohlberg's moral development theory) ทั้งนี้เพื่อให้ผู้เรียนสามารถตัดสินใจเชิงจริยธรรมอย่างมีวิจารณญาณและมีแบบแผน คำนึงถึงกฎ กติกา สัญญาประชาคม หลักมนุษยธรรม เมตตาธรรมและความรับผิดชอบ ฮัฟแมน (นุชลิ อุปภัย. 2555: 60-62; อ้างอิงจาก Huffman. 2002: 354) และจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เสริมสร้างทักษะทางสังคมโดยใช้แนวคิดการเรียนรู้แบบร่วมมือ (Cooperative learning) เพื่อให้ผู้เรียนสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นและสร้างปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นได้อย่างสร้างสรรค์ ตลอดจนตระหนักรับผิดชอบต่อการมีส่วนร่วมเพื่อส่วนรวม ซึ่งนับว่า เป็นคุณลักษณะที่สำคัญของการเป็นพลเมืองที่กระตือรือร้น (ศิริวรรณ พิริยะสุรวงศ์. 2555: 225-226; ทิศนา ขัมมณี. 2556: 99; Johnson; & Johnson. 1994: 58)

นอกจากนี้ เพื่อให้การจัดการเรียนรู้มีประสิทธิภาพมากขึ้น ผู้เรียนมีความเข้าใจที่ลึกซึ้งและสามารถประยุกต์ใช้ความรู้ในการแก้ไขปัญหาที่หลากหลายจึงใช้กระบวนการจัดการเรียนรู้ในสภาพจริงตามแนวคิดการเรียนรู้จากการปฏิบัติ (Action learning) (วรวรรณ วาณิชยเจริญชัย. 2553: 38; Dilworth; & Willis. 2003: 15) และจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เสริมสร้างแรงจูงใจเพื่อให้ผู้เรียนมีความสนใจในการเรียนรู้ที่นานขึ้นและชี้นำตนเองให้ศึกษาหาความรู้ในการพัฒนาตนเองเพิ่มเติมอย่างต่อเนื่องตามแนวคิดทฤษฎีการรับรู้ความสามารถของตนเอง (Self efficacy theory) บันดुरา (Bandura. 1977: 193) ดังนั้นเพื่อให้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เสริมสร้างคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ สำหรับนักศึกษาพยาบาลมีประสิทธิภาพสามารถเสริมสร้างคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพซึ่งเป็นผลลัพธ์การเรียนรู้ที่คาดหวังได้ ผู้วิจัยจึงบูรณาการแนวคิด ทฤษฎี ดังกล่าวเป็นพื้นฐานในการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เสริมสร้างคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ สำหรับนักศึกษาพยาบาล

คำถามการวิจัย

1. คุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพเป็นอย่างไร
2. รูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เสริมสร้างคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพสำหรับนักศึกษาพยาบาลควรมีลักษณะอย่างไร
3. ประสิทธิภาพของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เสริมสร้างคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ สำหรับนักศึกษาพยาบาลเป็นอย่างไร

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ
2. เพื่อพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เสริมสร้างคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพสำหรับนักศึกษาพยาบาล
3. เพื่อศึกษาประสิทธิผลของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เสริมสร้างคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพสำหรับนักศึกษาพยาบาล

ความสำคัญของการวิจัย

คุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพเป็นการแสดงออกถึงการตัดสินใจอย่างมีวิจารณญาณในการปฏิบัติการพยาบาลให้ได้ตามมาตรฐานวิชาชีพ บนพื้นฐานของคุณธรรมจริยธรรม ตลอดจนสร้างปฏิสัมพันธ์กับบุคคล ครอบครัวและชุมชนโดยใช้ทักษะการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ คำนึงถึงคุณค่า และศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ซึ่งนับว่าเป็นคุณลักษณะพื้นฐานที่สำคัญสำหรับการปฏิบัติการพยาบาลทั้งนักศึกษาพยาบาลและผู้ประกอบวิชาชีพการพยาบาล ซึ่งต้องดูแลประชาชนในด้านสุขภาพให้มีคุณภาพชีวิตที่ดี ดังนั้นในการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เสริมสร้างคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพสำหรับนักศึกษาพยาบาล เพื่อปลูกฝังคุณลักษณะดังกล่าวอย่างต่อเนื่องและให้ผู้เรียนมีความพร้อมในการปฏิบัติหน้าที่ด้านการพยาบาล การกำหนดกรอบคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ และรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เสริมสร้างคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ สำหรับนักศึกษาพยาบาล จึงมีประโยชน์ในวงกว้างทั้งต่อผู้สอน วิทยาลัยพยาบาลและสถาบันการศึกษาอื่น ๆ และวิชาชีพการพยาบาล ดังต่อไปนี้

1. ประโยชน์ต่อผู้สอน

ผู้สอนสามารถนำแนวคิดในการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เสริมสร้างคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพสำหรับนักศึกษาพยาบาล ไปประยุกต์ใช้เพื่อออกแบบการจัดการเรียนรู้ที่บูรณาการกระบวนการเรียนรู้กับคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพที่คาดหวังให้เกิดกับผู้เรียน ทั้งสามารถประเมินผลลัพธ์การเรียนรู้ที่เป็นรูปธรรม

2. ประโยชน์ต่อวิทยาลัยพยาบาลและสถาบันการศึกษาอื่น ๆ

วิทยาลัยพยาบาลและสถาบันการศึกษาอื่น ๆ สามารถใช้เป็นสารสนเทศในการวางแผนพัฒนาเพื่อสร้างเสริมคุณลักษณะความเป็นพลเมืองของผู้เรียน ตลอดจนใช้เป็นแนวทางเพื่อการวางแผนพัฒนาสมรรถนะของผู้สอนให้สามารถออกแบบการจัดการเรียนรู้ที่เสริมสร้างคุณลักษณะความเป็นพลเมือง เชิงวิชาชีพได้สอดคล้องกับหลักสูตร

3. ประโยชน์ต่อวิชาชีพการพยาบาล

ผู้ประกอบวิชาชีพการพยาบาลสามารถเรียนรู้เพื่อพัฒนาตนเอง ทักษะ และเป็นแนวร่วมในการพัฒนาวิชาชีพ

ขอบเขตของการวิจัย

ประชากร

ประชากรในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักศึกษาพยาบาล ในวิทยาลัยพยาบาลสังกัดสถาบันพระบรมราชชนก จำนวน 30 แห่ง

กลุ่มตัวอย่าง คือ นักศึกษาพยาบาล วิทยาลัยพยาบาลในสังกัดสถาบันพระบรมราชชนก จำนวน 1 แห่ง ที่ได้จากการสุ่มตัวอย่างและให้ความร่วมมือในการทดลองใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เสริมสร้างคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ สำหรับนักศึกษาพยาบาล จำนวน 4 กลุ่ม ๆ ละ 7-8 คน รวมทั้งสิ้น 30 คน

ตัวแปรในการวิจัย

ตัวแปรอิสระ คือ การจัดการเรียนการสอนตามรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เสริมสร้างคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพสำหรับนักศึกษาพยาบาล

ตัวแปรตาม คือ คุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพสำหรับนักศึกษาพยาบาล

ระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัย

ระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัย เป็นช่วงเวลาในภาคการศึกษาที่ 2 ปีการศึกษา 2559 ระหว่างเดือนมีนาคม-เดือนพฤษภาคม 2560 โดยใช้ระยะเวลาในการทดลองกลุ่มละ 3 สัปดาห์ รวมเวลาทั้งสิ้น 73 ชั่วโมง โดยมีขั้นตอนการดำเนินงาน 2 ขั้นตอน ได้แก่ 1) ขั้นเตรียมความพร้อมของผู้เรียน ในช่วงก่อนขึ้นฝึกปฏิบัติ 1 สัปดาห์ ใช้เวลาทดลอง 3 ชั่วโมง และ 2) ขั้นฝึกปฏิบัติการพยาบาลบนพื้นฐานของความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ ใช้เวลา 2 สัปดาห์ โดยทดลองวันละ 7 ชั่วโมง รวม 70 ชั่วโมง

ข้อตกลงเบื้องต้น

รูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เสริมสร้างคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ สำหรับนักศึกษาพยาบาล เป็นการจัดการเรียนรู้ที่เน้นกระบวนการ โดยทดลองดำเนินการในรายวิชาปฏิบัติการพยาบาล

สมมติฐานการวิจัย

1. ระดับคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพของนักศึกษาพยาบาลที่ใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เสริมสร้างคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพสำหรับนักศึกษาพยาบาลมีค่ามัธยฐานเพิ่มขึ้นในแต่ละช่วงเวลา
2. คุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพของนักศึกษาพยาบาลที่ใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เสริมสร้างคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพสำหรับนักศึกษาพยาบาลจำแนกตามองค์ประกอบและในภาพรวมมีคะแนนเฉลี่ยเพิ่มขึ้นในแต่ละช่วงเวลา
3. คุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพของนักศึกษาพยาบาลเมื่อสิ้นสุดการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เสริมสร้างคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพสำหรับนักศึกษาพยาบาลมีระดับพฤติกรรมความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพในระดับดี ถึง ดีมาก
4. คุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพของนักศึกษาพยาบาลที่ใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เสริมสร้างคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพสำหรับนักศึกษาพยาบาล มีพัฒนาการที่ดีขึ้นในแต่ละช่วงเวลา

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. คุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ หมายถึง พฤติกรรมที่แสดงออกถึงการปฏิบัติหน้าที่โดยใช้ความรู้ ความเชี่ยวชาญตามมาตรฐานบนพื้นฐานของคุณธรรม จริยธรรมและจรรยาบรรณของวิชาชีพ สามารถสร้างสัมพันธภาพโดยใช้ทักษะการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ เคารพในคุณค่าและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ ตลอดจนมีความกระตือรือร้นในการร่วมขับเคลื่อนประเทศโดยใช้ความรู้ความสามารถเชิงวิชาชีพ คำนึงถึงประโยชน์และผลกระทบต่อส่วนรวมและบ้านเมืองเป็นสำคัญ องค์ประกอบคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ มี 2 องค์ประกอบ ได้แก่ องค์ประกอบที่1 การปฏิบัติการพยาบาลบนพื้นฐานของความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ และองค์ประกอบที่2 การปฏิบัติงานเป็นทีมบนพื้นฐานของความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ ดังนี้

องค์ประกอบที่ 1 การปฏิบัติการพยาบาลบนพื้นฐานของความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ หมายถึง พฤติกรรมการแสดงออกของนักศึกษาพยาบาลถึงการตัดสินใจอย่างมีวิจารณญาณในการปฏิบัติการพยาบาลเพื่อให้ผู้ป่วยได้รับการดูแลตามมาตรฐานวิชาชีพและปฏิบัติการพยาบาลด้วยความรับผิดชอบ เมตตา กรุณา และสร้างปฏิสัมพันธ์กับบุคคล ครอบครัวและชุมชนโดยใช้ทักษะการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ คำนึงถึงคุณค่าและศักดิ์ศรีศรีความเป็นมนุษย์ ประกอบด้วยคุณลักษณะ 5 ด้าน ได้แก่ 1)การปฏิบัติการพยาบาลตามมาตรฐานวิชาชีพ 2)การสร้างปฏิสัมพันธ์โดยใช้ทักษะการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ 3)ความรับผิดชอบในการปฏิบัติการพยาบาล 4)ความเมตตากรุณาในการปฏิบัติการพยาบาล และ5) การเคารพในคุณค่าและศักดิ์ศรีศรีความเป็นมนุษย์

องค์ประกอบที่ 2 การปฏิบัติงานเป็นทีมบนพื้นฐานของความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ หมายถึง พฤติกรรมการแสดงออกของนักศึกษาพยาบาลถึงการปฏิบัติหน้าที่ในฐานะทีมสุขภาพโดยใช้ความรู้ ความสามารถเชิงวิชาชีพ และคำนึงถึงบทบาทความเป็นพลเมืองที่มีความรับผิดชอบในการร่วมขับเคลื่อนภารกิจของทีมและใช้ทักษะการสร้างปฏิสัมพันธ์กับทีมเพื่อป้องกันความขัดแย้งในการทำงาน ทั้งนี้เพื่อให้บรรลุเป้าหมายของทีมร่วมกัน โดยคำนึงถึงประโยชน์ และผลกระทบต่อประเทศชาติและสังคมส่วนรวมเป็นสำคัญ ประกอบด้วยคุณลักษณะ 5 ด้าน ได้แก่ 1)ความรับผิดชอบในบทบาทหน้าที่โดยใช้ความรู้ ความสามารถเชิงวิชาชีพ 2)ความรับผิดชอบในบทบาทการมีส่วนร่วมขับเคลื่อนภารกิจของทีม 3)ความสามารถในการสร้างปฏิสัมพันธ์กับทีมเพื่อป้องกันความขัดแย้ง 4)ความรับผิดชอบต่อทีมด้วยความซื่อสัตย์สุจริตและสร้างความไว้วางใจระหว่างกัน และ5)ความรับผิดชอบต่อประเทศชาติและสังคมส่วนรวม

2. รูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เสริมสร้างคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ สำหรับนักศึกษาพยาบาล หมายถึง แบบแผนการจัดการเรียนรู้ที่บูรณาการคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพกับการปฏิบัติงานในวิชาชีพการพยาบาล ประกอบด้วยขั้นตอนการเรียนการสอนที่สำคัญ 2 ขั้นตอน คือ

ขั้นตอนที่ 1 การเตรียมความพร้อมของผู้เรียน (Preparation of learner) โดยผู้เรียนประเมินตนเอง (Self assessment) และเตรียมความพร้อมในการเรียนรู้ (Preparation of learning)

ขั้นตอนที่ 2 การฝึกปฏิบัติการพยาบาลบนพื้นฐานของความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ (Nursing practice based-on civic professionalism) โดยจัดประสบการณ์การเรียนรู้จากการปฏิบัติการพยาบาลในสถานการณ์จริง มีขั้นตอนในการดำเนินการ 4 ขั้นตอน ได้แก่ การวางแผน (Plan) การปฏิบัติ (Practice) การประเมินผลและให้ข้อมูลย้อนกลับ (Evaluation and feedback) และการสะท้อนคิด (Reflection)

3. ประสิทธิภาพของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เสริมสร้างคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพสำหรับนักศึกษาพยาบาล หมายถึง ผลที่เกิดจากการทดลองใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เสริมสร้างคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพสำหรับนักศึกษาพยาบาลบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดตามเกณฑ์การพิจารณาประสิทธิภาพ ดังนี้

3.1 การเปรียบเทียบคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพของนักศึกษาพยาบาลที่ทดลองใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เสริมสร้างคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพสำหรับนักศึกษาพยาบาลในแต่ละช่วงเวลากับเกณฑ์การพิจารณา

3.1.1 คุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ จำแนกตามระดับคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ ใช้เกณฑ์ค่ามัธยฐานเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยพิจารณาจากผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ

3.1.2 คุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ จำแนกตามองค์ประกอบและในภาพรวม ใช้เกณฑ์ค่าคะแนนเฉลี่ยเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยพิจารณาจากผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ

3.2 คุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพเมื่อสิ้นสุดการทดลองใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เสริมสร้างคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพสำหรับนักศึกษาพยาบาล ใช้เกณฑ์ระดับพฤติกรรมความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพดี ถึง ดีมาก โดยพิจารณาจากผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ

3.3 การพิจารณาพัฒนาการคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพของนักศึกษาพยาบาล กำหนดให้คุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพจำแนกตามองค์ประกอบและภาพรวม มีพัฒนาการดีขึ้น โดยพิจารณาจากผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณและข้อมูลเชิงคุณภาพ

กรอบแนวคิดการวิจัย

คุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพเป็นคุณลักษณะพื้นฐานสำคัญสำหรับผู้ปฏิบัติการพยาบาลที่ต้องมีความรู้ ความสามารถเชิงวิชาชีพ ซึ่งประกอบด้วย ความรู้ ทักษะเชิงวิชาชีพ และทักษะทางปัญญา รวมถึงมีคุณธรรม จริยธรรม และมีทักษะทางสังคม โดยที่การแสดงออกเชิงพฤติกรรมของความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพต้องมีความสอดคล้องกับบริบทของการฝึกปฏิบัติงานในสถานการณ์จริง ได้แก่ การปฏิบัติการพยาบาลบนพื้นฐานของความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ และการปฏิบัติงานเป็นทีมบนพื้นฐานของความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ ซึ่งทฤษฎีการจัดการเรียนรู้ที่เป็นพื้นฐานในการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เสริมสร้างคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพสำหรับนักศึกษาพยาบาล จึงประกอบด้วย 4 กลุ่มทฤษฎี คือ 1) แนวคิด ทฤษฎีการเรียนรู้ที่พัฒนาทักษะความรู้และทักษะปัญญา ได้แก่ ทฤษฎีประมวลผลข้อมูล ทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเอง และการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน 2) แนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้ที่พัฒนาคุณธรรม จริยธรรม ได้แก่ ทฤษฎีพัฒนาการด้านจริยธรรมของโคลเบอร์ก 3) แนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้ที่พัฒนาทักษะทางสังคม ได้แก่ การเรียนรู้แบบร่วมมือ และ 4) แนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้ที่ส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ ได้แก่ ทฤษฎีการรับรู้ความสามารถของตนเอง และการเรียนรู้จากการปฏิบัติ โดยมีหลักการที่สำคัญของรูปแบบ คือ การสร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ การเตรียมความพร้อม เพื่อนำสู่การเรียนรู้ การจัดการเรียนรู้ในสถานการณ์จริง และการสะท้อนคิดเพื่อทบทวนสิ่งที่ได้เรียนรู้ กระบวนการจัดการเรียนรู้ประกอบด้วย 2 กระบวนการหลัก คือ 1) การเตรียมความพร้อมของผู้เรียน ซึ่งมี 2 ขั้นตอน ได้แก่ การประเมินตนเอง และการเตรียมความพร้อมในการเรียนรู้

และ 2) การฝึกปฏิบัติการพยาบาลบนพื้นฐานของความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ ซึ่งมี 4 ขั้นตอน ได้แก่ การวางแผน การฝึกปฏิบัติการประเมินผลและให้ข้อมูลย้อนกลับ และการสะท้อนคิด ส่วนการประเมินผลลัพธ์การเรียนรู้เป็นการประเมินคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพตามสภาพจริง โดยสังเคราะห์กรอบแนวคิดการวิจัยดังภาพประกอบ 1

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เสริมสร้างคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพสำหรับนักศึกษาพยาบาล ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในหัวข้อดังต่อไปนี้

1. คุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ
 - 1.1 คุณลักษณะความเป็นพลเมือง
 - 1.2 คุณลักษณะเชิงวิชาชีพการพยาบาล
 - 1.3 คุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ
 - 1.4 ความสำคัญของคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ
 - 1.5 ความต้องการในการเสริมสร้างคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ
2. การจัดการเรียนรู้ที่เสริมสร้างคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพสำหรับนักศึกษาพยาบาล
 - 2.1 หลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต
 - 2.2 แนวคิด ทฤษฎีในการเสริมสร้างคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ
 - 2.2.1 ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการเสริมสร้างคุณลักษณะความเป็นพลเมือง
 - 2.2.2 แนวคิด ทฤษฎีการเรียนรู้เพื่อการพัฒนาแบบการจัดการเรียนรู้ที่เสริมสร้างคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพสำหรับนักศึกษาพยาบาล
 - 2.3 รูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เสริมสร้างคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพสำหรับนักศึกษาพยาบาล

1. คุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ

1.1 คุณลักษณะความเป็นพลเมือง

1.1.1 ความหมาย

คุณลักษณะ (Attribute or Characteristic) หมายถึง เครื่องหมายหรือสิ่งที่ชี้ถึงคุณสมบัติของบุคคลหรือสิ่งของให้เห็นความดีหรืออัตลักษณ์ของสิ่งนั้น ๆ (ราชบัณฑิตยสถาน. 2554: online; Merriam-Webster. 2015: online) ส่วนพลเมือง (Citizen) มีรากศัพท์มาจากภาษาละติน คำว่า Civis (Tuner; et al. 1990: 6) หมายถึง บุคคลที่มีความสัมพันธ์ในฐานะป็นสมาชิกของประเทศนั้น ๆ มีส่วนเป็นเจ้าของประเทศและมีสิทธิหน้าที่ตามกรอบของกฎหมาย ซึ่งการกำหนดกฎหมายมอบสภาพความเป็นพลเมืองให้กับประชาชนนั้นมีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติตามบทบาทความเป็นพลเมืองที่เหมาะสม ทั้งนี้เพื่อป้องกันความขัดแย้งจากการกระทบสิทธิของผู้อื่นและเพื่อการจัดสรรทรัพยากรที่เป็นธรรม ซึ่งนัยสำคัญของความเป็นพลเมืองจะหมายถึงการรวมพลังในการขับเคลื่อนบ้านเมือง โดยเน้นการมีจิตสำนึกในการแสดงบทบาทพลเมืองด้วยความกระตือรือร้น (Active citizen) ใช้สิทธิเสรีภาพด้วยความรับผิดชอบ โดยคำนึงถึงประโยชน์และผลกระทบต่อส่วนรวมและบ้านเมืองเป็นสำคัญ ทั้งนี้เพื่อรักษาไว้ซึ่งความเจริญรุ่งเรือง ความสงบเรียบร้อยและความมั่นคงของชาติ ซึ่งในการกำหนดคุณลักษณะความเป็นพลเมืองควรคำนึงถึงความสอดคล้องของความเชื่อ วัฒนธรรม ประเพณี ระเบียบแบบแผนและกฎหมาย ตลอดจนระบอบการเมืองการปกครองของประเทศด้วย (สถาบันพระปกเกล้า. 2555: 2-3; สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร. 2555: 10; มูลนิธิเพื่อคนไทย. 2557: online; วรากรณ์ สามโกเศศ. 2558: 10; Stamber. 2013: 2)

จึงสรุปได้ว่า คุณลักษณะความเป็นพลเมือง (The attributes of citizenship) หมายถึง สิ่งที่บ่งชี้ถึงคุณสมบัติพื้นฐานสำคัญของบุคคลในฐานะพลเมืองผู้เป็นเจ้าของประเทศในการที่จะแสดงบทบาทความเป็นพลเมืองร่วมขับเคลื่อนประเทศด้วยความกระตือรือร้นตามกรอบที่กฎหมายกำหนด โดยคำนึงถึงประโยชน์และผลกระทบต่อส่วนรวมและบ้านเมืองเป็นสำคัญ ทั้งนี้เพื่อรักษาไว้ซึ่งความเจริญรุ่งเรือง ความสงบเรียบร้อยและความมั่นคงของชาติ

1.1.2 องค์ประกอบของคุณลักษณะความเป็นพลเมือง

ในการกำหนดคุณลักษณะความเป็นพลเมืองนั้นควรให้มีความสอดคล้องกับบริบททางสังคม วัฒนธรรม ความเชื่อ ศาสนา กฎหมาย และระบอบการเมืองการปกครอง ตลอดจนบริบทของความเป็นพลเมืองในระดับต่าง ๆ เช่น ความเป็นพลเมืองระดับชาติ (National citizenship) ความเป็นพลเมืองระดับอาเซียน (ASEAN citizenship) และความเป็นพลเมืองโลก (Global citizenship) เป็นต้น ทั้งนี้เพื่อให้ประชาชนตระหนักถึงการตัดสินใจโดยคำนึงถึงผลกระทบในมิติที่กว้างขึ้น เพราะปรากฏการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในทั่วทุกมุมโลกอาจส่งผลกระทบต่อส่วนอื่น ๆ ของโลกได้เช่นกัน ซึ่งจากการศึกษาและวิเคราะห์คุณลักษณะความเป็นพลเมืองไทย คุณลักษณะความเป็นพลเมืองอาเซียนและคุณลักษณะความเป็นพลเมืองโลก สามารถสรุปองค์ประกอบของคุณลักษณะความเป็นพลเมืองที่จำเป็นเพื่อรองรับการพัฒนาประเทศในอนาคตได้ 4 ด้าน ได้แก่ ด้านความรู้ ด้านทักษะทางปัญญา ด้านคุณธรรม จริยธรรม และด้านทักษะทางสังคม ดังนี้ (โสภณ ปิยธรรม. 2547: 4; จันทนา บุญญานุวัตร. 2549: 5-6; ชุตินา ทศโร. 2550: 5; ปลินธร เพ็ชรฤทธิ์. 2550: 26-27; ลัดดาวรรณ สุขใหญ่. 2551: 5; ชัยอนันต์ สมุทวณิช; และคนอื่น ๆ. 2553: 9; ชรินทร์ มั่งคั่ง. 2554: 52; ปกัสสร ไพบูลย์ธิตีพรชัย. 2553: 6; วันเพ็ญ เนตรประไพ. 2553: 11-12; ศศิธร สีนลา. 2554: 6; สำนักงานนโยบายด้านพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา. 2554: 17; มูลนิธิเพื่อคนไทย. 2555: online; ปริญญา เทวานฤมิตรกุล. 2555: 31-36; สถาบันพระปกเกล้า. 2555: 2-3; สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร. 2555: 13; สมใจ อธิวิธ. 2556: 189-190; พูนภัทรา พูลผล. 2557: 32; OXFAM. 1997: online; Ellis. 1998: 234-236; Cogan. 2000: 3-5; Dower; & William. 2002: 149; Oslon; et.al. 2014: 5-8; UNESCO. 2014: 14)

1) ด้านความรู้ ประกอบด้วย

- 1.1) ความรู้ที่จำเป็นต่อการดำรงชีพ
- 1.2) ความรู้ในการประกอบกิจการงาน

2) ด้านทักษะทางปัญญา ประกอบด้วย

- 2.1) ทักษะการเรียนรู้ และรู้เท่าทัน
- 2.2) ทักษะการคิดวิเคราะห์
- 2.3) ทักษะการคิดเชิงระบบ
- 2.4) ทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ
- 2.5) ทักษะการคิดสร้างสรรค์
- 2.6) ทักษะในการตัดสินใจแก้ไขปัญหาอย่างมีเหตุผล
- 2.7) ทักษะในการจัดการกับข้อมูลความรู้

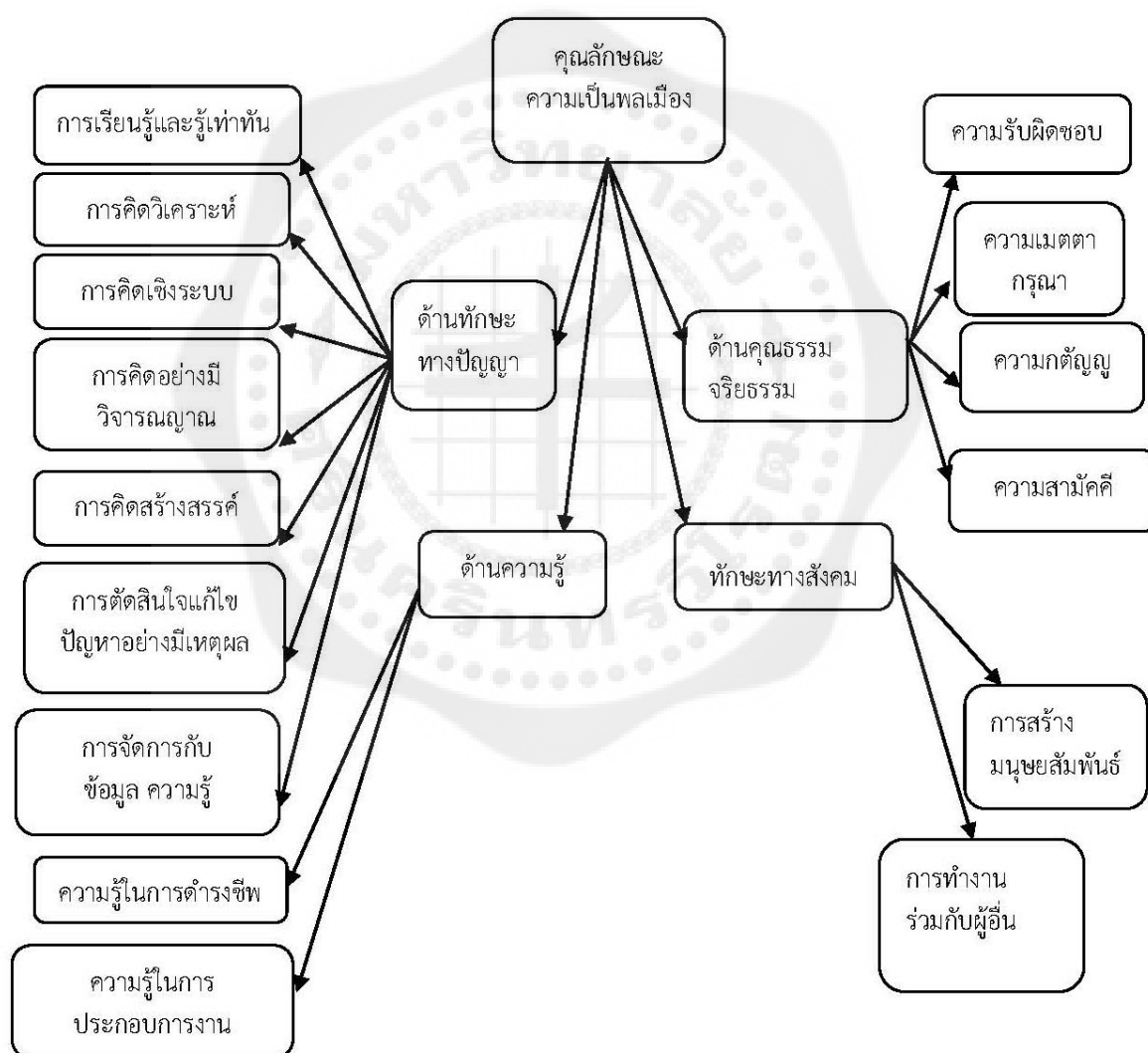
3) ด้านคุณธรรม จริยธรรม ประกอบด้วย

- 3.1) ความรับผิดชอบ
- 3.2) ความเมตตา กรุณา
- 3.3) ความกตัญญู
- 3.4) ความสามัคคี

4) ด้านทักษะทางสังคม ประกอบด้วย

- 4.1) การสร้างมนุษยสัมพันธ์
- 4.2) การทำงานร่วมกับผู้อื่น

ทั้งนี้สามารถสรุปองค์ประกอบของคุณลักษณะความเป็นพลเมืองได้ดังแสดงในภาพประกอบ 2

ภาพประกอบ 2 กรอบแนวคิดองค์ประกอบของคุณลักษณะความเป็นพลเมือง

1.2 คุณลักษณะเชิงวิชาชีพการพยาบาล

1.2.1 ความหมาย

คุณลักษณะเชิงวิชาชีพ (The attributes of professionalism) เป็นสิ่งบ่งชี้ที่กำหนดให้ผู้ประกอบวิชาชีพปฏิบัติหน้าที่โดยใช้ความรู้ความเชี่ยวชาญตามมาตรฐาน บนพื้นฐานของคุณธรรม จริยธรรมและจรรยาบรรณของวิชาชีพ (พิศาล ไม้เรียง. 2549: 1-2; Pellegrino. 2002: 378-380; Sweitzer; & King. 2009: 6; Englund. 2010: 5-8) ดังนั้น คุณลักษณะเชิงวิชาชีพการพยาบาลจึงเป็นพฤติกรรมบ่งชี้ที่สะท้อนถึงการปฏิบัติการพยาบาลโดยใช้ความรู้ ความสามารถตามมาตรฐานวิชาชีพ ตัดสินใจให้การพยาบาลบนพื้นฐานของคุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณวิชาชีพ สร้างสัมพันธภาพกับบุคคล ครอบครัว และชุมชนโดยเคารพในคุณค่าความเป็นมนุษย์และสามารถสื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้เพื่อส่งเสริมการมีสุขภาพดีและการมีคุณภาพชีวิตที่ดีของประชาชน (สมาคมพยาบาลแห่งประเทศไทย. 2546: online; สภาการพยาบาล. 2553: 3-4; Brown; Lachman; & Swanson. 2015: 269-270)

1.2.2 องค์ประกอบของคุณลักษณะเชิงวิชาชีพ

ในการปฏิบัติหน้าที่ของวิชาชีพการพยาบาลและการผดุงครรภ์มุ่งปกป้องสุขภาพของประชาชน ในทุกช่วงวัยของชีวิตให้มีภาวะสุขภาพที่ดี จึงจำเป็นต้องโดยใช้ความรู้ความสามารถในการปฏิบัติการพยาบาลและการผดุงครรภ์ตามมาตรฐาน บนพื้นฐานของคุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณวิชาชีพ องค์การวิชาชีพการพยาบาลทั้งสภาการพยาบาล สมาคมพยาบาลแห่งประเทศไทย และสมาคมพยาบาลแห่งสหรัฐอเมริกา (American Nurses Association) ได้กำหนดคุณลักษณะของผู้ประกอบวิชาชีพการพยาบาลไว้ในจรรยาบรรณวิชาชีพ ซึ่งสรุปได้ 4 ด้านดังนี้ (สมาคมพยาบาลแห่งประเทศไทย. 2546: online; สภาการพยาบาล. 2553: 1-2; Brown; Lachman; & Swanson. 2015: 269-270)

1) ด้านความรู้ และทักษะเชิงวิชาชีพ

ในการปฏิบัติการพยาบาลและการผดุงครรภ์ผู้ปฏิบัติจำเป็นต้องมีความรู้ และทักษะ เชิงวิชาชีพสามารถบูรณาการศาสตร์และศิลป์ทางการพยาบาลและศาสตร์อื่นที่เกี่ยวข้องไปใช้ในการดูแลบุคคล ครอบครัวและชุมชนทั้งที่มีภาวะสุขภาพดี ภาวะเสี่ยง ภาวะที่มีการเจ็บป่วยเฉียบพลัน อุกเหิน วิฤติ และเรื้อรังในทุกช่วงวัยของชีวิตตามกรอบมาตรฐานวิชาชีพ ทั้งนี้เพื่อให้ผู้ใช้บริการมีความปลอดภัย และได้รับการพยาบาลอย่างเป็นองค์รวม ซึ่งได้แก่ ด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม และจิตวิญญาณ ครอบคลุมทุกมิติทางการพยาบาล ทั้งการสร้างเสริมสุขภาพ การป้องกันโรค การดูแลช่วยเหลือ และการฟื้นฟูสภาพ ดังนั้นความรู้และทักษะเชิงวิชาชีพที่จำเป็นสำหรับการพยาบาลและการผดุงครรภ์จึงประกอบด้วย

1.1) กระบวนการพยาบาล

1.2) การสร้างเสริมสุขภาพและการป้องกันโรค

1.3) การดูแลผู้เจ็บป่วยอย่างต่อเนื่อง

1.4) การพยาบาลครอบครัวและการผดุงครรภ์

1.5) การทำหัตถการ

1.6) ทักษะการปฏิบัติการพยาบาล

2) ด้านทักษะทางปัญญา

ในการปฏิบัติการพยาบาลและการผดุงครรภ์เพื่อให้บุคคล ครอบครัวและชุมชนได้รับการดูแลตามมาตรฐานวิชาชีพอย่างเป็นองค์รวม ครอบคลุมทุกมิติทางการพยาบาล จำเป็นที่ผู้ปฏิบัติจะต้องสามารถตัดสินใจได้อย่างมีวิจารณญาณ กล่าวคือ การพินิจพิจารณาไตร่ตรองอย่างละเอียดรอบคอบบนพื้นฐานของความรู้และข้อมูลเชิงประจักษ์ก่อนการตัดสินใจโดยไม่ล่าช้า ดังนั้นทักษะทางปัญญาที่เป็นพื้นฐานในการตัดสินใจอย่างมีวิจารณญาณจึงประกอบด้วย

- 2.1) การจัดการความรู้ และสารสนเทศ
- 2.2) การประยุกต์ใช้ความรู้
- 2.3) การให้เหตุผล
- 2.4) การคิดวิเคราะห์
- 2.5) การคิดเชิงระบบ
- 2.6) การตัดสินใจ
- 2.7) การคิดอย่างมีวิจารณญาณ

3) ด้านคุณธรรม จริยธรรม

คุณธรรม จริยธรรมเชิงวิชาชีพการพยาบาลเป็นคุณลักษณะที่แสดงออกถึงการมีจิตสำนึกทางจริยธรรมตระหนักในคุณค่าความเชื่อของตนเองและผู้อื่น สามารถนำหลักการเชิงจริยธรรมไปประยุกต์ใช้กับการปฏิบัติการพยาบาลได้อย่างเหมาะสม ซึ่งคุณธรรม จริยธรรมพื้นฐานที่จำเป็นต่อการปฏิบัติการพยาบาลและการผดุงครรภ์ ได้แก่ ความรับผิดชอบ ความเมตตา กรุณา ความยุติธรรมและความเสมอภาค ดังนี้

3.1) ความรับผิดชอบ

ความรับผิดชอบเชิงวิชาชีพเป็นการแสดงออกถึงการปฏิบัติหน้าที่ในการดูแลบุคคล ครอบครัว และชุมชน ครอบคลุมทุกมิติทางการพยาบาล ซึ่งได้แก่ การสร้างเสริมสุขภาพ การป้องกันความเจ็บป่วย การฟื้นฟูสุขภาพและการบรรเทาความทุกข์ทรมาน บนพื้นฐานของคุณธรรม จริยธรรม จรรยาบรรณวิชาชีพและกฎหมาย โดยคำนึงถึงผลกระทบต่อสังคมและประเทศชาติ ตลอดจนการแสดงออกถึงความรับผิดชอบต่อตนเองและผู้อื่น รวมถึงการพัฒนาวิชาชีพให้เจริญก้าวหน้าอย่างต่อเนื่อง ให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรมต่าง ๆ และใช้ความรู้ ความสามารถเชิงวิชาชีพเพื่อประโยชน์แก่สังคม

3.2) ความเมตตา กรุณา

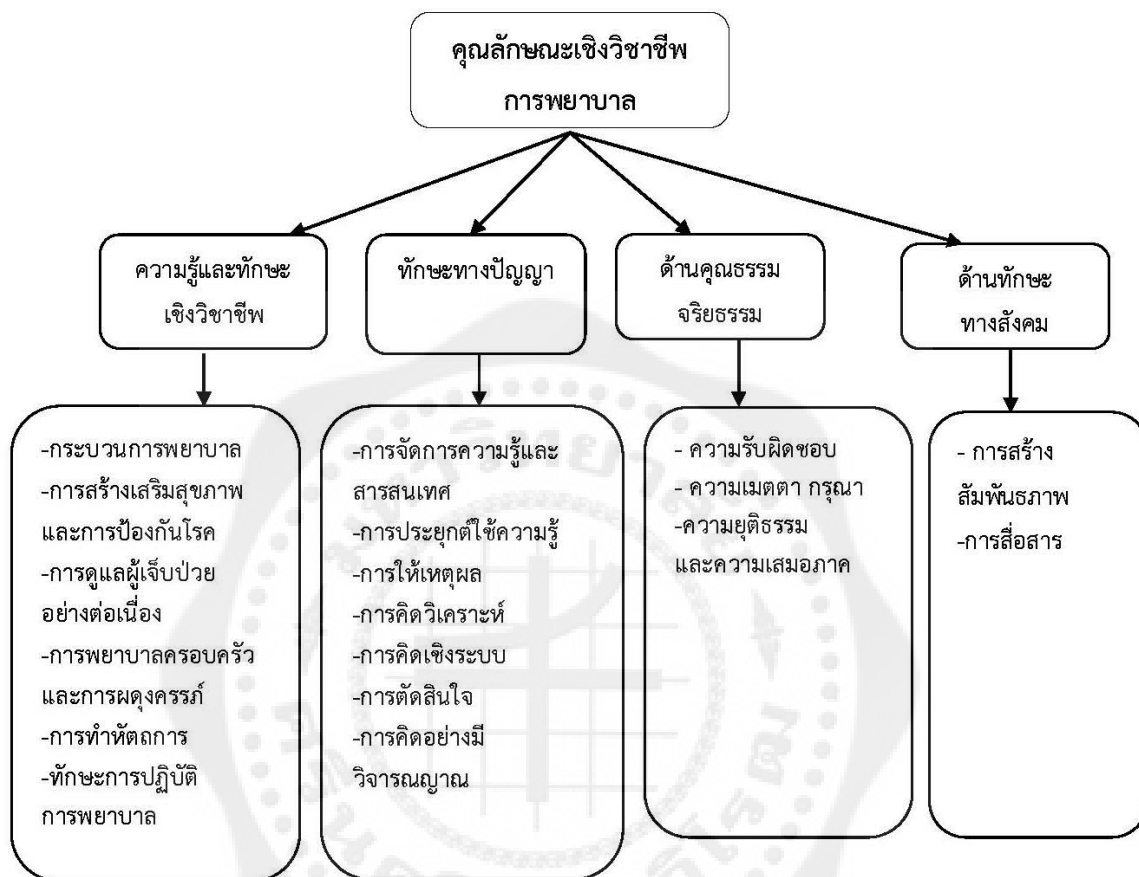
ความเมตตา กรุณาเชิงวิชาชีพ เป็นการแสดงออกถึงความปรารถนาให้บุคคล ครอบครัวและชุมชนมีสุขภาพดีและมีความสุข เคารพในคุณค่าของชีวิต รวมถึงการสร้างปฏิสัมพันธ์ทางวิชาชีพทั้งต่อผู้ร่วมงานและประชาชนโดยคำนึงถึงหลักสิทธิมนุษยชน และเคารพศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์

3.3) ความยุติธรรมและความเสมอภาค

ความยุติธรรมและความเสมอภาคเชิงวิชาชีพเป็นการแสดงออกถึงการปฏิบัติหน้าที่โดยคำนึงถึงหลักความยุติธรรม เคารพในคุณค่าของการมีสิทธิในชีวิตของบุคคลอย่างเท่าเทียมกัน

4) ด้านทักษะทางสังคม

ทักษะทางสังคมในเชิงวิชาชีพการพยาบาลเป็นทักษะในการสร้างสัมพันธภาพกับบุคคล ครอบครัว และชุมชน และทักษะการสื่อสารทั้งนี้เพื่อให้การขับเคลื่อนงานด้านสุขภาพมีประสิทธิภาพมากขึ้น

ภาพประกอบ 3 กรอบแนวคิดองค์ประกอบของคุณลักษณะเชิงวิชาชีพการพยาบาล

1.3 คุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ

1.3.1 ความหมาย

จากการศึกษาแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ (The attributes of civic professionalism) ซึ่งเป็นแนวคิดที่บูรณาการคุณลักษณะความเป็นพลเมืองและคุณลักษณะเชิงวิชาชีพโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ผู้ประกอบวิชาชีพสามารถแสดงออกถึงการปฏิบัติหน้าที่โดยใช้ความรู้ ความสามารถเชิงวิชาชีพบนพื้นฐานของคุณธรรม จริยธรรมและคำนึงถึงผลกระทบต่อสาธารณะและสังคมส่วนรวม ซึ่งสามารถจำแนกคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพออกเป็น 2 มิติ คือ 1) มิติด้านความรู้ความสามารถเชิงวิชาชีพ ซึ่งเป็นมิติที่มุ่งเน้นการปฏิบัติหน้าที่โดยใช้ความรู้ ความเชี่ยวชาญตามมาตรฐาน จรรยาบรรณ และกฎหมายวิชาชีพ และ 2) มิติความเป็นพลเมือง เป็นมิติที่มุ่งเน้นการปฏิบัติหน้าที่บนพื้นฐานของคุณธรรม จริยธรรม มีความรับผิดชอบ คำนึงถึงผลกระทบและประโยชน์ต่อสาธารณะและสังคมส่วนรวม (สภาการพยาบาล. 2553: 3-4; Brennan. 2002: 976-977; Sullivan. 2003: 10; Peters. 2004: 48; Sullivan. 2005: 279; Yusop; & Correia. 2012: 183)

จึงสามารถสรุปได้ว่าคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพเป็นพฤติกรรมบ่งชี้ที่แสดงถึงการปฏิบัติหน้าที่โดยใช้ความรู้ ความเชี่ยวชาญตามมาตรฐาน จรรยาบรรณ และกฎหมายวิชาชีพ บนพื้นฐานของคุณธรรม จริยธรรม และคำนึงถึงประโยชน์และผลกระทบต่อสาธารณะ สังคมส่วนรวม และบ้านเมืองเป็นสำคัญ

1.3.2 องค์ประกอบของคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ

ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ผู้วิจัยศึกษาคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพในนักศึกษาพยาบาล จึงศึกษาในขอบเขตเฉพาะวิชาชีพการพยาบาล โดยสังเคราะห์คุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ เป็น 2 มิติ ได้แก่ มิติความรู้ ความสามารถเชิงวิชาชีพ และมิติความเป็นพลเมือง ดังนี้

1) มิติความรู้ ความสามารถเชิงวิชาชีพ

เนื่องจากคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพในมิติความรู้ ความสามารถเชิงวิชาชีพมุ่งเน้นในการปฏิบัติหน้าที่โดยใช้ความรู้ ความเชี่ยวชาญในสาขาวิชาชีพเพื่อให้ผู้ใช้บริการได้รับการดูแลตามมาตรฐานจึงจำเป็นที่ผู้ประกอบวิชาชีพจะต้องมีทั้งความรู้ ทักษะเชิงวิชาชีพ และทักษะทางปัญญาที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติหน้าที่ สำหรับผู้ประกอบวิชาชีพการพยาบาล รวมถึงนักศึกษาพยาบาลซึ่งมีหน้าที่ในการดูแลชีวิตของมนุษย์จึงต้องมีทั้งความรู้ด้านการพยาบาลและการผดุงครรภ์ ทักษะเชิงวิชาชีพการพยาบาล และทักษะทางปัญญาเพื่อให้สามารถตัดสินใจให้การพยาบาลได้ตามมาตรฐานวิชาชีพ คุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพในมิติความรู้ ความสามารถเชิงวิชาชีพด้านการพยาบาล จึงประกอบด้วย

1.1) ความรู้ และทักษะเชิงวิชาชีพ ประกอบด้วย

- 1.1.1) กระบวนการพยาบาล
- 1.1.2) การสร้างเสริมสุขภาพและการป้องกันโรค
- 1.1.3 การดูแลผู้เจ็บป่วยอย่างต่อเนื่อง
- 1.1.4 การพยาบาลครอบครัวและการผดุงครรภ์
- 1.1.5 การทำหัตถการและทักษะการปฏิบัติการพยาบาล

1.2) ทักษะทางปัญญา ประกอบด้วย

- 1.2.1) การจัดการความรู้และสารสนเทศ
- 1.2.2) การประยุกต์ใช้ความรู้
- 1.2.3) การให้เหตุผล
- 1.2.4) ทักษะการคิดวิเคราะห์
- 1.2.5) ทักษะการคิดเชิงระบบ
- 1.2.6) ทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ
- 1.2.7) ทักษะการคิดสร้างสรรค์
- 1.2.8) การตัดสินใจแก้ไขปัญหา

2) มิติความเป็นพลเมือง

คุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพในมิติความเป็นพลเมืองเป็นคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของพลเมืองที่แสดงออกถึงการปฏิบัติหน้าที่โดยคำนึงถึงคุณธรรม จริยธรรม และมีทักษะทางสังคมสามารถสร้างมนุษยสัมพันธ์กับบุคคล ครอบครัว และชุมชนโดยใช้ทักษะการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ และเคารพในคุณค่าความเป็นมนุษย์ ประกอบด้วย คุณลักษณะด้านคุณธรรม จริยธรรม และคุณลักษณะด้านทักษะทางสังคม ดังนี้

2.1) ด้านคุณธรรม จริยธรรม

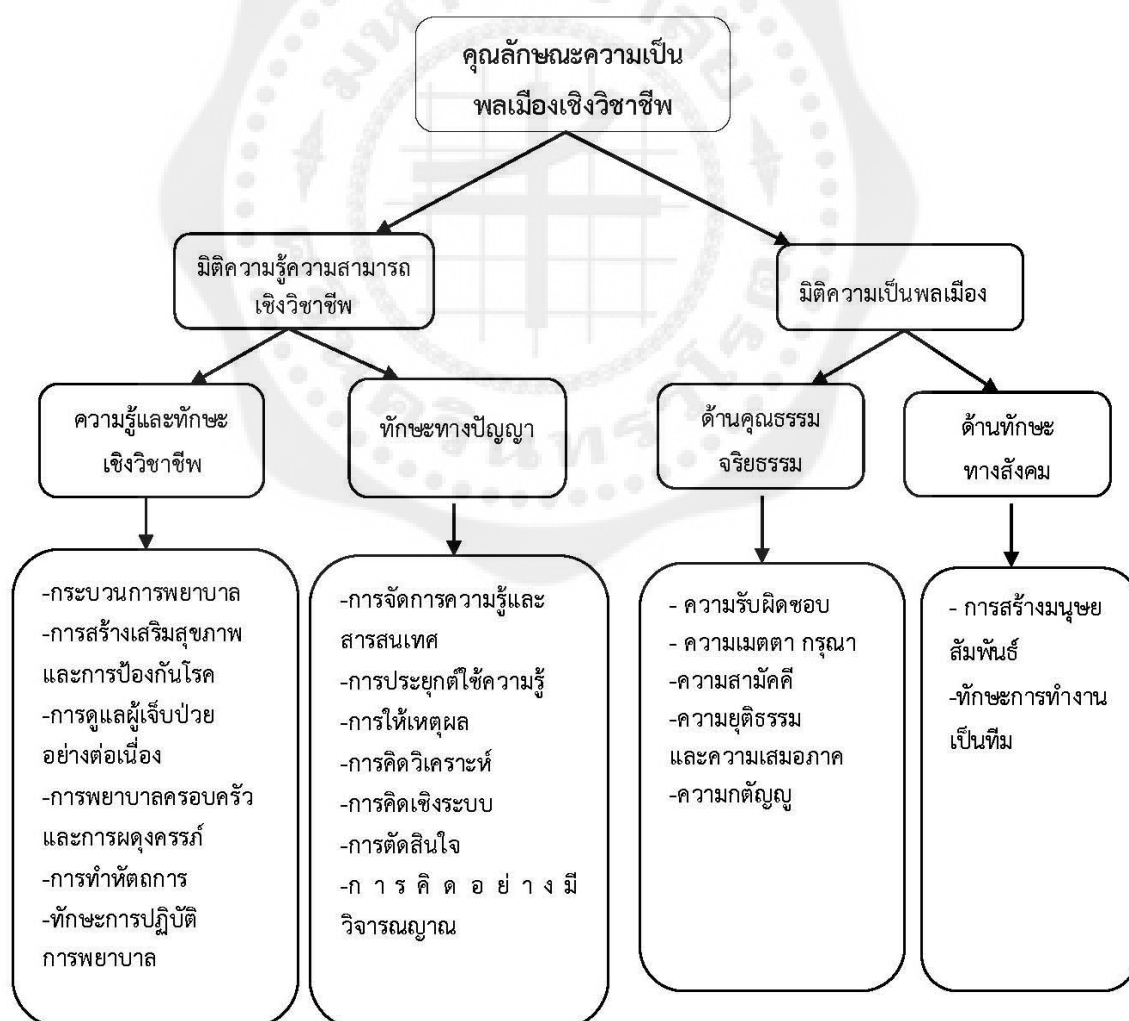
คุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพที่แสดงออกถึงการมี
คุณธรรม จริยธรรม ประกอบด้วย

- 2.1.1) ความรับผิดชอบ
- 2.1.2) ความเมตตา กรุณา
- 2.1.3) ความสามัคคี
- 2.1.4) ความยุติธรรมและความเสมอภาค
- 2.1.5) ความกตัญญู

2.2 ด้านทักษะทางสังคม

คุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพที่แสดงออกถึงการมีทักษะ
ทางสังคม ประกอบด้วย

- 2.2.1 การสร้างมนุษยสัมพันธ์
- 2.2.2 การทำงานเป็นทีม

ภาพประกอบ 4 กรอบแนวคิดองค์ประกอบของคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ

จากภาพประกอบ 4 เป็นกรอบแนวคิดองค์ประกอบของคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ ซึ่งประกอบด้วย 2 มิติ ดังนี้ 1) มิติความรู้ ความสามารถเชิงวิชาชีพ ได้แก่ ความรู้ ทักษะเชิงวิชาชีพ และทักษะทางปัญญา และ 2) มิติความเป็นพลเมือง ได้แก่ ด้านคุณธรรม จริยธรรม และทักษะทางสังคม ซึ่งผู้วิจัยจะนำกรอบแนวคิดนี้ ไปศึกษาความต้องการในการเสริมสร้างคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพสำหรับนักศึกษาพยาบาลในเบื้องต้น เพื่อกำหนดกรอบคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพสำหรับการศึกษา ครั้งนี้

1.4 ความสำคัญของคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ

พลเมืองนับว่าเป็นสมาชิกของสังคมที่มีความสำคัญต่อการพัฒนาบ้านเมืองให้มีความเจริญรุ่งเรืองก้าวหน้าอย่างยั่งยืน ดังนั้นหากพลเมืองของสังคมใดมีจิตสำนึกรับผิดชอบต่อส่วนรวม ให้ความร่วมมือในการพัฒนาและแก้ไขปัญหาในแนวทางที่สร้างสรรค์บนพื้นฐานของคุณธรรมจริยธรรมภายใต้กรอบของกฎหมาย กฎ และกติกา ก็จะก่อให้เกิดความเจริญรุ่งเรืองและความสงบเรียบร้อยของบ้านเมือง นำมาซึ่งความสันติสุข แห่งมวลมนุษยชาติ โดยเฉพาะอย่างยิ่งประเทศไทยซึ่งปกครองโดยระบอบประชาธิปไตยที่ให้ความสำคัญกับการเคารพสิทธิ เสรีภาพ ความเสมอภาค และศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ นอกจากนี้ประชาชนซึ่งเป็นผู้มีอำนาจสูงสุดในการปกครองประเทศและมีบทบาทสำคัญต่อการมีส่วนร่วมในการป้องกันและขับเคลื่อนประเทศภายใต้กรอบของกฎหมาย ซึ่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 ได้กำหนดหน้าที่ของ ปวงชนชาวไทยไว้ในหมวดที่ 4 มาตรา 50 โดยให้มีบทบาทในการร่วมป้องกันประเทศ พิทักษ์รักษาเกียรติภูมิ ผลประโยชน์ของชาติและสาธารณสมบัติของแผ่นดิน ตลอดจนต้องเคารพต่อสิทธิเสรีภาพของบุคคลอื่น ไม่กระทำการใดที่อาจก่อให้เกิดความแตกแยกหรือเกลียดชังในสังคม ทั้งให้ความร่วมมือและสนับสนุน การอนุรักษ์และคุ้มครองสิ่งแวดล้อม ทรัพยากรธรรมชาติ ความหลากหลายทางชีวภาพ และมรดกทางวัฒนธรรม ตลอดจนไม่ร่วมมือหรือสนับสนุนการทุจริตและประพฤติมิชอบทุกรูปแบบ จากบทบาทตามที่รัฐธรรมนูญกำหนดจะเห็นได้ว่ามีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องเสริมสร้างคุณลักษณะความเป็นพลเมือง ของประชาชนซึ่งเป็นพื้นฐานของความรับผิดชอบในการปฏิบัติตามกฎ กติกาและกฎหมาย รวมถึงความสามารถในการตัดสินใจเข้าร่วมปกป้อง แก้ไขปัญหาและพัฒนาประเทศได้อย่างมีวิจารณญาณ ตั้งแต่การวางแผน การดำเนินการและการติดตามประเมินผล ตลอดจนการควบคุมกำกับให้เจ้าหน้าที่ของรัฐปฏิบัติหน้าที่ด้วยความยุติธรรมตามหลักธรรมาภิบาล ซึ่งจะต้องมีทั้งความรู้ ปัญญา คุณธรรม จริยธรรม ตลอดจนมีทักษะทางสังคมสามารถทำงานร่วมกันเพื่อให้เกิดพลังในการขับเคลื่อนบ้านเมืองได้อย่างสร้างสรรค์ (ชัยอนันต์ สมุทวณิช; และคนอื่น ๆ. 2553: 9; ประภัศร ไพบูลย์ฐิติพร. 2553: 6; สถาบันพระปกเกล้า. 2555: 3; วรากรณ์ สามโกเศศ. 2558: 10)

สำหรับนักศึกษาพยาบาลนับว่าเป็นพลเมืองของชาติซึ่งต้องเรียนรู้บทบาทความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพในการปฏิบัติหน้าที่ดูแลสุขภาพของบุคคล ครอบครัว ชุมชนให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีและคำนึงถึงผลกระทบและประโยชน์ของสังคมส่วนรวมและประเทศชาติ โดยใช้ความรู้ ความเชี่ยวชาญตามตามมาตรฐานจรรยาบรรณ และกฎหมายวิชาชีพ บนพื้นฐานของคุณธรรม จริยธรรม เคารพในคุณค่าและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ มีทักษะทางสังคม สามารถสื่อสารกับบุคคล ครอบครัวและชุมชนได้อย่างมีประสิทธิภาพและทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างสร้างสรรค์ ซึ่งเป็นพื้นฐานสำคัญในการพัฒนาประเทศให้มีความเจริญรุ่งเรืองและการอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข

1.5 ความต้องการในการเสริมสร้างคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ

จากการเปลี่ยนแปลงของโลกในยุคปัจจุบันอย่างรวดเร็วแบบก้าวกระโดดส่งผลกระทบต่อ การตัดสินใจและจิตสำนึกของคนในสังคมเป็นอย่างมาก โดยพบว่าการแสดงบทบาทเพื่อประโยชน์ของ ส่วนรวมในฐานะพลเมืองได้แปรเปลี่ยนไป พบว่า การช่วยเหลือแบบจิตอาสา การแสดงความรับผิดชอบ ต่อส่วนรวม ความซื่อสัตย์สุจริต ตลอดจนการคำนึงถึงผลกระทบต่อส่วนรวมและประเทศชาติมีแนวโน้ม ลดลงมาก จากการศึกษาและวิเคราะห์งานวิจัยที่เกี่ยวกับคุณลักษณะความเป็นพลเมืองของเยาวชนใน งานวิจัยคนไทยมอเน็ตอร์ 2557 โดยมูลนิธิเพื่อคนไทย ซึ่งเป็นการสำรวจความคิดเห็นของเยาวชนทั่ว ประเทศ จากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 4,000 คน พบว่า มีเยาวชนเพียงร้อยละ 14.92 เท่านั้นที่เคยมีส่วนร่วม กระทำกิจกรรม เพื่อส่วนรวม และแม้เยาวชนจะมีความเห็นว่าความซื่อสัตย์สุจริตและการไม่ทุจริตเป็นสิ่ง ที่มีความสำคัญและต้องการให้เกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างเร่งด่วนในประเทศไทย แต่พบว่าเยาวชนเหล่านี้ กลับเคยมีพฤติกรรมการทุจริตและมีทัศนคติต่อการทุจริตของตนเองว่าเป็นความผิดเพียงเล็กน้อย กล่าวคือ พบว่า มีเยาวชนที่เคยทุจริตในการทำข้อสอบ สูงถึงร้อยละ 81 เห็นข้อเข้าเรียนแทนกัน ร้อยละ 63 ใช้ของละเมิดลิขสิทธิ์ ร้อยละ 38 ให้เงินตำรวจเพื่อหลีกเลี่ยงใบสั่ง ร้อยละ 18 สูบบุหรี่ ร้อยละ 15 และ เล่นการพนัน ร้อยละ 12 ตามลำดับ โดยเห็นว่าพฤติกรรมดังกล่าวเป็นเพียงความผิดเล็กน้อย ถึงร้อยละ 72 ในกรณีการทุจริตการสอบ ร้อยละ 69 ในกรณีการเห็นข้อเข้าเรียนแทนกัน ร้อยละ 36 ในการให้เงิน ตำรวจเพื่อหลีกเลี่ยงใบสั่ง ร้อยละ 35 ในการเล่นการพนัน และร้อยละ 36 ในพฤติกรรมการถ่ายคลิปที่ สะท้อนความรุนแรง เป็นต้น (มูลนิธิเพื่อคนไทย. 2557: 5-7) ทั้งนี้พฤติกรรมและทัศนคติดังกล่าวเป็น พื้นฐานสำคัญของการแสดงออกซึ่งความเป็นพลเมืองที่รับผิดชอบต่อหน้าที่และสังคมส่วนรวม ดังนั้น หน่วยงานที่เกี่ยวข้องจึงควรร่วมกำหนดแนวทางแก้ไขปัญหาดังกล่าว เพื่อเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็น พลเมืองให้กับเยาวชนซึ่งเป็นพลังสำคัญในการขับเคลื่อนประเทศต่อไป

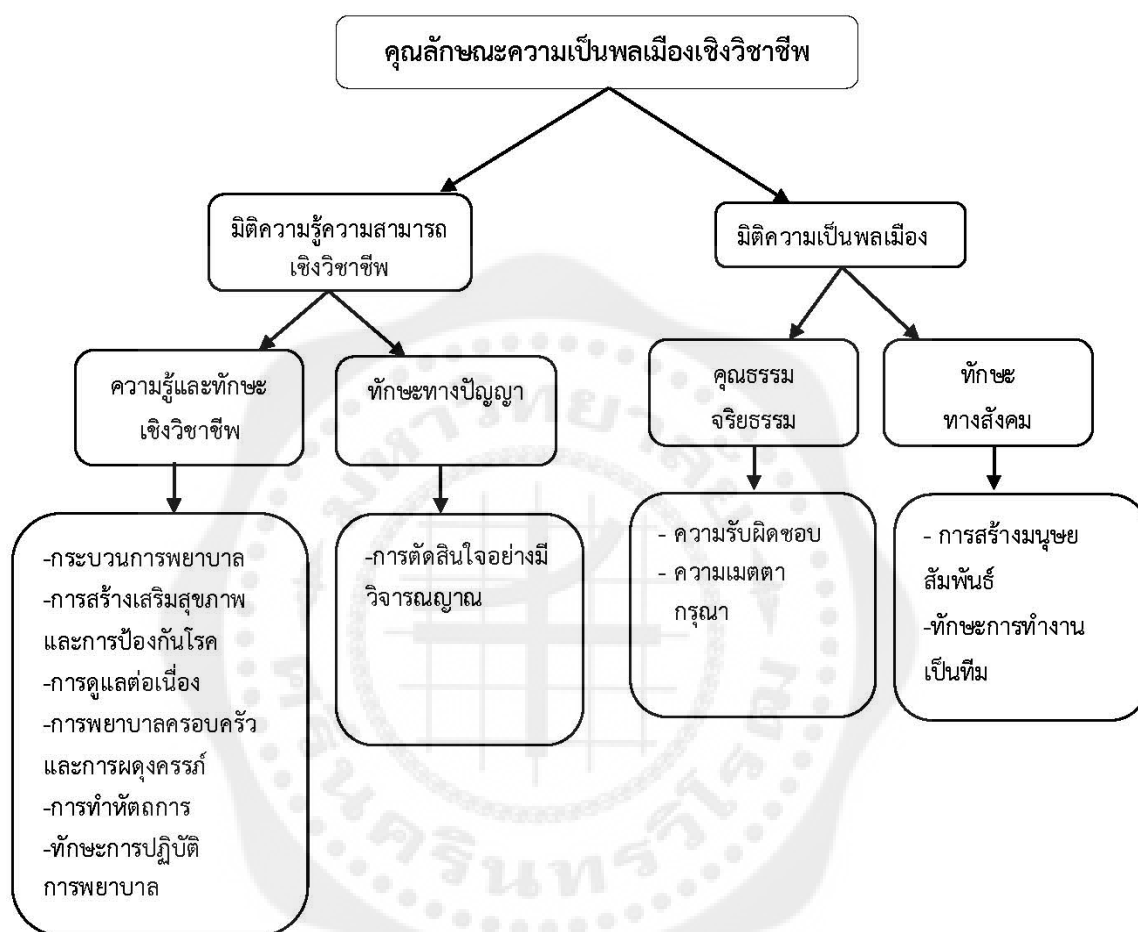
นอกจากนี้ จากการศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อพฤติกรรมและทัศนคติพื้นฐานของ ความเป็นพลเมืองในปัจจุบัน พบว่า การเปลี่ยนแปลงด้านสังคมส่งผลกระทบต่อการพัฒนาคุณลักษณะ ความเป็นพลเมือง กล่าวคือ ลักษณะของครอบครัวที่เปลี่ยนจากครอบครัวขยายเป็นครอบครัวเดี่ยวส่งผล ให้การอบรมเลี้ยงดูและการถ่ายทอดความรู้สึนึกคิด คุณธรรม จริยธรรม ตลอดจนวัฒนธรรม ค่านิยม และภูมิปัญญา จากคนรุ่นเก่าที่เป็นปู่ตายายขาดหายไป ในขณะที่พ่อแม่ต้องออกไปทำงานนอกบ้าน ทำให้ เวลาของการใช้ชีวิตร่วมกันในครอบครัวมีน้อยลง การถ่ายทอดวิถีชีวิตและการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม หลักศาสนา และประเพณีอันดีงามให้กับลูกหลานจึงน้อยลงด้วยเช่นกัน ซึ่งส่งผลกระทบต่อความคิด ความ เชื่อ ทัศนคติ ตลอดจนพฤติกรรมของเยาวชนที่เป็นอนาคตของชาติ ทั้งส่งผลกระทบต่อความยึดมั่นผูกพันของ สังคมแบบเครือญาติที่มีความรักใคร่สามัคคี ช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกัน ซึ่งถือเป็นคุณลักษณะพื้นฐาน ของพลเมืองที่มีจิตสำนึกต่อบทบาทในการมีส่วนร่วมเพื่อส่วนรวม นอกจากนี้ เยาวชนในยุคปัจจุบันซึ่งส่วน ใหญ่อยู่ในเจนเนอเรชันแซด (Generation Z) ที่มีความเป็นตัวของตัวเองสูงมากเพราะสามารถค้นหาความรู้ด้วย ตนเองโดยใช้เทคโนโลยี ด้านการสื่อสารได้ดียิ่งทำให้เด็กและเยาวชนในยุคนี้ให้ความสำคัญกับผู้อื่นน้อยลง ประกอบกับปัญหาของครอบครัวที่พ่อแม่มีเวลาดูแลเอาใจใส่ลูกน้อยลงจึงขัดแย้งด้วยวัตถุนิยมของหรือทุน ทรัพย์ ซึ่งส่งผลให้เด็ก มีพฤติกรรมแบบวัตถุนิยมมากกว่าการคำนึงถึงคุณค่าทางจิตใจ และด้วยความเจริญ ด้านเทคโนโลยีการสื่อสารที่ข้อมูลหลั่งไหลเข้ามาในระบบทั้งในเชิงบวกและเชิงลบตลอดเวลา ส่งผลกระทบต่อการกล่อมเกลาค่านิยมความรู้สึกนึกคิดของคนในยุคนี้และมีความเสี่ยงต่อการแสดงพฤติกรรม ที่ไม่พึงประสงค์ อย่างไรก็ตาม หากเด็กและเยาวชนเหล่านี้ได้รับการเสริมสร้างคุณลักษณะความเป็น

พลเมืองทั้งด้านความรู้ ทักษะการตัดสินใจอย่างมีวิจารณญาณ คุณธรรม จริยธรรม และทักษะทางสังคม ด้านการสื่อสาร การเคารพในคุณค่าและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ ตลอดจนการทำงานร่วมกับผู้อื่น ที่สร้างสรรค์ก็จะช่วยให้เป็นพลังสำคัญของชาติที่ตระหนักรับผิดชอบต่อผู้อื่นและสังคมส่วนรวมมากขึ้น ทั้งสามารถอยู่ในโลกแห่งการเปลี่ยนแปลงได้อย่างรู้เท่าทัน

นักศึกษาพยาบาลซึ่งเป็นเยาวชนของชาติที่จะต้องแสดงบทบาทความเป็นพลเมืองอย่างเหมาะสม ควรได้รับการปลูกฝังความเป็นพลเมืองด้วยเช่นกัน และด้วยบทบาทหน้าที่ของนักศึกษาพยาบาล ซึ่งต้องดูแลสุขภาพของบุคคล ครอบครัว และชุมชน ให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีจึงต้องมีคุณลักษณะความเป็นพลเมือง เชิงวิชาชีพเพื่อให้สามารถตัดสินใจปฏิบัติหน้าที่โดยคำนึงถึงผลกระทบ ต่อบุคคล ครอบครัว และชุมชน รวมถึงสังคมส่วนรวมและประเทศชาติ ทั้งสามารถร่วมขับเคลื่อนประเทศในทุกมิติได้อย่างมี วิจารณญาณและสร้างสรรค์ ดังนั้นสถาบันการศึกษาที่เกี่ยวข้องจึงควรออกแบบการจัดการเรียนรู้ที่เสริมสร้าง คุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพสำหรับนักศึกษาพยาบาล อย่างไรก็ตาม องค์การวิชาชีพการพยาบาล ซึ่งมีความตระหนักต่อการเสริมสร้างจิตสำนึกของการเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ จึงได้กำหนดสมรรถนะเชิง วิชาชีพไว้ 8 สมรรถนะ ดังนี้ 1) ด้านจริยธรรม จรรยาบรรณและกฎหมาย 2) ด้านการปฏิบัติการพยาบาล และผดุงครรภ์ 3) ด้านคุณลักษณะเชิงวิชาชีพ 4) ด้านภาวะผู้นำ การจัดการและการพัฒนาคุณภาพ 5) ด้าน วิชาการและการวิจัย 6) ด้านการสื่อสารและสัมพันธภาพ 7) ด้านเทคโนโลยีและสารสนเทศ และ 8) ด้าน สังคม ทั้งนี้เพื่อให้ผู้ใช้บริการได้รับการดูแลตามมาตรฐานสูงสุดเท่าที่จะสามารถจัดกระทำได้บนพื้นฐานของ ความรู้ ความสามารถในการปฏิบัติการพยาบาลที่คำนึงถึงคุณธรรม จริยธรรม และมีทักษะทางสังคม สามารถ ทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างสร้างสรรค์ (สภาการพยาบาล. 2553: 3-19)

จากการศึกษาความต้องการในการเสริมสร้างคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพสำหรับ นักศึกษาพยาบาลในเบื้องต้น เพื่อกำหนดขอบเขตคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพที่ศึกษาในครั้ง นี้ โดยผู้วิจัยได้ทำการสำรวจความคิดเห็นและสัมภาษณ์เบื้องต้นกับผู้ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาวิชาชีพการ พยาบาลทั้งในส่วนองค์การวิชาชีพ สถาบันการศึกษา อาจารย์ผู้สอนและผู้ใช้บัณฑิตทั้งผู้บังคับบัญชาที่ เกี่ยวข้อง แพทย์ และพยาบาล พบว่า ส่วนใหญ่เห็นว่าควรพัฒนาคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ ให้กับผู้เรียนเพิ่มเติมโดยลำดับความสำคัญในการพัฒนา ดังนี้ 1) ด้านความรู้ ความสามารถเชิงวิชาชีพ ได้แก่ ความรู้ที่เกี่ยวข้องกับการพยาบาล ทักษะทางการพยาบาลโดยเน้นการดูแลผู้ป่วยแบบองค์รวม และ ทักษะทางปัญญาโดยเน้นทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ และการตัดสินใจแก้ไขปัญหาอย่างมีเหตุผล เนื่องจากในการปฏิบัติการพยาบาลจำเป็นต้องตัดสินใจแก้ไขปัญหาในคลินิกโดยการพิจารณาไตร่ตรอง อย่างละเอียดรอบคอบ ตลอดจนการค้นหาและเลือกแนวทางแก้ไขปัญหาที่ก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดบน พื้นฐานของความรู้เชิงวิชาชีพเพื่อให้ผู้ป่วยได้รับการดูแลตามมาตรฐานและจรรยาบรรณวิชาชีพ 2) ด้าน คุณธรรม จริยธรรม ได้แก่ ความรับผิดชอบ และความเมตตา กรุณา ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาตัวบ่งชี้ คุณธรรม จริยธรรมสำหรับนักศึกษาพยาบาลของพิสมัย อรทัย และเพชรรัตน์ เกิดดอนแฝก (พิสมัย อรทัย; และเพชรรัตน์ เกิดดอนแฝก. 2553: 356-358) และนับเป็นคุณธรรมพื้นฐานที่สำคัญต่อการแสดง บทบาทของพยาบาลเพื่อให้บุคคล ครอบครัวและชุมชนมีคุณภาพชีวิตที่ดี ทั้งเป็นพื้นฐานที่สำคัญต่อการ ตัดสินใจเชิงจริยธรรมที่ส่งผลต่อความยุติธรรม และการเป็นพลเมืองที่กระตือรือร้น(Day. 2005: 435; Advisory Group on citizenship. 1998: 3) และ 3) ด้านทักษะทางสังคม ได้แก่ ทักษะการสร้าง มนุษยสัมพันธ์ และความสามารถในการทำงานเป็นทีมที่มีความเสียสละ มีจิตอาสา และสามารถแก้ไข ปัญหาที่สร้างสรรค์ซึ่งเป็นทักษะพื้นฐานของการอยู่ร่วมกันอย่างสันติ ทั้งเป็นการส่งเสริมความร่วมมือ

ในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อส่วนรวม จากผลการศึกษาความต้องการเสริมสร้างคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพในครั้งนี้ พบว่ามีความสอดคล้องกับแนวคิดของความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ ทั้งในมิติความรู้ ความสามารถเชิงวิชาชีพ และมิติความเป็นพลเมือง ซึ่งสามารถสรุปกรอบแนวคิดคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพสำหรับพัฒนานักศึกษาพยาบาลในการวิจัยครั้งนี้ ดังภาพประกอบ 5

ภาพประกอบ 5 กรอบแนวคิดขององค์ประกอบคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพในการวิจัยครั้งนี้

จากภาพประกอบ 5 กรอบแนวคิดขององค์ประกอบคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพที่ศึกษาครั้งนี้ ประกอบด้วยคุณลักษณะเชิงวิชาชีพ 2 มิติ คือ 1) มิติความรู้ ความสามารถเชิงวิชาชีพ ประกอบด้วย ความรู้และทักษะเชิงวิชาชีพ และทักษะทางปัญญา ได้แก่ การตัดสินใจอย่างมีวิจารณญาณ และ 2) มิติความเป็นพลเมือง ประกอบด้วย คุณธรรม จริยธรรม ได้แก่ ความรับผิดชอบ และความเมตตา กรุณา และทักษะทางสังคม ได้แก่ การสร้างมนุษยสัมพันธ์ และทักษะการทำงานเป็นทีม โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. มิติความรู้ ความสามารถเชิงวิชาชีพ

1.1 ความรู้และทักษะเชิงวิชาชีพ

ความรู้และทักษะเชิงวิชาชีพที่จำเป็นต่อการปฏิบัติการพยาบาลและการผดุงครรภ์ ให้มีคุณภาพตามมาตรฐานวิชาชีพ ได้แก่ การใช้กระบวนการพยาบาล การสร้างเสริมสุขภาพและการป้องกันโรค การดูแลการเจ็บป่วยอย่างต่อเนื่อง การพยาบาลครอบครัวและการผดุงครรภ์ การทำหัตถการ และทักษะการปฏิบัติการพยาบาลทั่วไป โดยมีรายละเอียด ดังนี้

1.1.1 การใช้กระบวนการพยาบาลเป็นทักษะสำคัญในการปฏิบัติการพยาบาล เพื่อให้บุคคล ครอบครัว และชุมชนได้รับการดูแลสุขภาพอย่างเป็นองค์รวมและคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล ซึ่งกระบวนการพยาบาล ประกอบด้วย 6 ขั้นตอน ได้แก่ การประเมินภาวะสุขภาพ การวินิจฉัยการพยาบาล การวางแผนการพยาบาล การปฏิบัติการพยาบาล การประเมินผลการพยาบาล และการบันทึกทางการพยาบาล ดังนี้ (พรศิริ พันธสี. 2554: 3-4; วิจิตรา กุสมภ์; และคณะ. 2554: 23-26; Seaback. 2013: 2, 6)

1) การประเมินภาวะสุขภาพเป็นกระบวนการจัดการกับข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับสุขภาพของผู้ใช้บริการอย่างเป็นระบบครอบคลุมความเป็นองค์รวม ทั้งด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม และจิตวิญญาณ ซึ่งถือเป็นจุดเริ่มต้นของการพยาบาลตามมาตรฐานวิชาชีพ ทั้งนี้เนื่องจากในทุกขั้นตอน ของกระบวนการพยาบาลจำเป็นต้องใช้สารสนเทศทางการพยาบาลประกอบการตัดสินใจอย่างมีวิจญาณเพื่อให้บริการได้รับการตอบสนองอย่างเหมาะสมตามมาตรฐานวิชาชีพ กระบวนการประเมินภาวะสุขภาพ ประกอบด้วย การรวบรวมข้อมูลอย่างเป็นระบบ การจำแนกประเภทและจัดระบบข้อมูล การพิจารณาความถูกต้องและความน่าเชื่อถือของข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล และการบันทึกข้อมูล (พรศิริ พันธสี. 2554: 16-26; วิจิตรา กุสมภ์; และคนอื่นๆ. 2556: 36-40)

2) การวินิจฉัยทางการพยาบาลเป็นการใช้วิจญาณในการตัดสินใจทางคลินิกเกี่ยวกับการตอบสนองของบุคคล ครอบครัว หรือชุมชน ต่อภาวะสุขภาพที่จะเกิดขึ้นหรือมีแนวโน้มจะเกิดขึ้น โดยใช้ข้อมูลที่ได้จากการประเมินภาวะสุขภาพและวิเคราะห์เพื่อกำหนดภาวะสุขภาพและปัจจัยที่สัมพันธ์ต่อภาวะสุขภาพซึ่งเป็นข้อมูลสนับสนุน และจากการศึกษาวิธีการกำหนดข้อวินิจฉัยการพยาบาล สามารถจำแนกได้ 5 ลักษณะ คือ มีปัญหาสุขภาพเกิดขึ้นแล้ว มีภาวะเสี่ยงต่อการเกิดปัญหาสุขภาพ มีภาวะสุขภาพดี มีโอกาสเกิดปัญหาสุขภาพและการวินิจฉัยแบบกลุ่มอาการ ขั้นตอนในการกำหนดข้อวินิจฉัยการพยาบาล ประกอบด้วย การกำหนดข้อวินิจฉัยการพยาบาล และการกำหนดข้อมูลสนับสนุน (วิจิตรา กุสมภ์; และคนอื่นๆ. 2556: 58-64; Herdman; & Kamitsuru. 2014: 25-27)

3) การวางแผนการพยาบาล เป็นขั้นตอนในการกำหนดแนวทางการพยาบาลเพื่อให้สามารถตอบสนองต่อภาวะสุขภาพของบุคคล ครอบครัว และชุมชน ตามที่ได้กำหนดข้อวินิจฉัย การพยาบาล ทั้งกำหนดเป้าหมายทางการพยาบาล และผลลัพธ์ที่คาดหวัง เพื่อเป็นแนวทางในการติดตามและประเมินผลว่าสามารถแก้ไขปัญหาได้บรรลุเป้าหมายหรือไม่ อย่างไร ซึ่งกระบวนการวางแผนการพยาบาล ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน ได้แก่ การจัดลำดับความสำคัญของข้อวินิจฉัยการพยาบาล การกำหนดเป้าหมายของการพยาบาล การกำหนดเกณฑ์การประเมินผลหรือผลลัพธ์ที่คาดหวัง การกำหนดกิจกรรมการพยาบาล ซึ่งต้องครอบคลุมความเป็นองค์รวม คือ ด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคมและจิตวิญญาณ และครอบคลุมมิติทางการพยาบาลทั้ง 4 มิติ ได้แก่ การสร้างเสริมสุขภาพ การป้องกันโรค การรักษาพยาบาล และการฟื้นฟูสภาพร่างกาย

4) การปฏิบัติการพยาบาลเป็นขั้นตอนของการนำแผนการพยาบาลที่กำหนด ไปปฏิบัติจริงกับผู้ใช้บริการซึ่งจะต้องอยู่ภายใต้มาตรฐานวิชาชีพการพยาบาลซึ่งผู้เรียนจะต้องใช้ความรู้ ความสามารถเชิงวิชาชีพ สร้างปฏิสัมพันธ์กับผู้ใช้บริการและผู้ที่เกี่ยวข้องโดยใช้ทักษะการสร้างมนุษยสัมพันธ์ที่คำนึงถึงคุณค่าและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ มีความเมตตา กรุณา และตัดสินใจแก้ไข ปัญหาในคลินิกโดยใช้ทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ดังนั้นในขั้นตอนนี้ ผู้ปฏิบัติการพยาบาลจะต้องใช้ทั้งความรู้ ความสามารถเชิงวิชาชีพ คุณธรรม จริยธรรม และทักษะทางสังคมในการดูแลบุคคล ครอบครัว และชุมชนให้มีคุณภาพชีวิตที่ดี

5) การประเมินผลการพยาบาลเป็นขั้นตอนในการประเมินอาการ ภาวะ สุขภาพ หรือพฤติกรรมสุขภาพของผู้ใช้บริการหลังจากได้รับการพยาบาลว่าเปลี่ยนแปลงไปอย่างไร บรรลุ เป้าหมายตามที่คาดหวังหรือไม่ ทั้งนี้เพื่อใช้เป็นข้อมูลการตัดสินใจว่าจะคงไว้ซึ่งแผนการพยาบาลเดิม หรือ ปรับแผน หรือยุติกิจกรรมการพยาบาล ซึ่งหากปัญหายังไม่สามารถแก้ไขได้ก็ต้องวิเคราะห์ปัญหาโดยใช้ กระบวนการพยาบาลใหม่ตั้งแต่การประเมินภาวะสุขภาพ การวินิจฉัยการพยาบาล การวางแผนการ พยาบาลและการปฏิบัติการพยาบาลจนกว่าปัญหาจะได้รับการแก้ไขและบรรลุเป้าหมาย

1.1.2 การสร้างเสริมสุขภาพและการป้องกันโรค เป็นบทบาทของผู้ประกอบ วิชาชีพการพยาบาลและการผดุงครรภ์ในการวางแผนและดำเนินการสร้างเสริมสุขภาพ สร้างเสริมพลัง อำนาจในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมสุขภาพ การป้องกันโรค การป้องกันการเจ็บป่วยของผู้ใช้บริการทุก ช่วงวัยให้สามารถดูแลและพึ่งตนเองได้ ดังนี้ (สภาการพยาบาล. 2552: online)

1) การประเมินการเจริญเติบโตและการพัฒนาการของบุคคลแต่ละช่วงวัย การประเมินปัจจัยเสี่ยงต่อภาวะสุขภาพ การวินิจฉัยภาวะสุขภาพ ภาวะโภชนาการ การเจริญเติบโตของ พัฒนาการแต่ละช่วงของชีวิต ภาวะเสี่ยงต่อการเกิดโรคและความเจ็บป่วย

2) การเสริมสร้างสุขภาพโดยประยุกต์ใช้ความรู้เกี่ยวกับหลักการสร้าง เสริมสุขภาพ การให้สุขศึกษา การปรับเปลี่ยนพฤติกรรม และการเสริมสร้างพลังอำนาจ

3) การให้ภูมิคุ้มกันโรคตามแนวทางที่กำหนด

4) การให้คำแนะนำในการเลี้ยงดูและส่งเสริมการเจริญเติบโตและ พัฒนาการของเด็กปกติ ค้นหาปัญหาและกระตุ้นพัฒนาการเด็กและส่งต่อตามความจำเป็น

5) การประเมินและวินิจฉัยชุมชน เพื่อลดความเสี่ยงที่มีต่อสุขภาพและ สร้างเสริมสุขภาพเพื่อป้องกันปัจจัยเสี่ยงดังกล่าว

6) การประยุกต์ภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อการป้องกันโรคและการส่งเสริม สุขภาพ

1.1.3) การดูแลผู้เจ็บป่วยอย่างต่อเนื่อง โดยปฏิบัติการพยาบาลที่ตอบสนอง ต่อบุคคล ครอบครัว ต่อการเจ็บป่วยอย่างเป็นองค์รวม และใช้หลักการบำบัดทางการพยาบาลในภาวะที่มี การเจ็บป่วยเฉียบพลัน ภาวะฉุกเฉิน ภาวะวิกฤต และเรื้อรังที่ไม่ซับซ้อนอย่างต่อเนื่อง ดังนี้

1) การประเมินภาวะสุขภาพ ภาวะเสี่ยง และความสามารถในการดูแล ตนเอง ตลอดจนวินิจฉัยและปฏิบัติการพยาบาลในภาวะเจ็บป่วยเฉียบพลัน ฉุกเฉิน วิกฤต และเรื้อรังได้ อย่างปลอดภัย

2) การจัดการกับอาการ การดูแลความสุขสบาย การเฝ้าระวังโรค การ ป้องกันภาวะแทรกซ้อน การกลูกลามของโรค และความพิการ รวมทั้งการฟื้นฟูภาวะสุขภาพ โดยคำนึงถึง สภาพและความต้องการของปัจเจกบุคคลใช้หลักการและเทคโนโลยีในการบำบัดการพยาบาล

3) การพัฒนาศักยภาพของผู้ใช้บริการและครอบครัวในการดูแลตนเอง โดยใช้หลักการดูแลอย่างต่อเนื่องและหลักการดูแลสุขภาพที่บ้าน

4) การดูแลผู้ป่วยระยะสุดท้ายโดยเคารพถึงคุณค่าและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ โดยใช้หลักการดูแลแบบประคับประคอง

5) การประยุกต์ภูมิปัญญาท้องถิ่นและการแสวงหาแหล่งสนับสนุนทางสังคมเพื่อใช้ในการดูแลการเจ็บป่วยได้อย่างเหมาะสม

1.1.4) การพยาบาลครอบครัวและการผดุงครรภ์ โดยใช้ความรู้เกี่ยวกับทฤษฎีครอบครัว การเปลี่ยนแปลงสรีรวิทยา จิตสังคมของหญิงในระยะตั้งครรภ์ ระยะคลอด และระยะหลังคลอด สามารถรับฝากครรภ์ คัดกรองภาวะเสี่ยง ทำคลอดปกติ ให้การพยาบาลมารดา ทารก และครอบครัวในระยะหลังคลอด ส่งเสริมการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ และให้บริการวางแผนครอบครัวได้ ดังนี้

1) การส่งเสริมสุขภาพ การดูแลหญิงและครอบครัวในระยะตั้งครรภ์ ระยะคลอด ระยะหลังคลอดและทารกแรกเกิด ทั้งในภาวะสุขภาพที่ปกติ ภาวะเสี่ยง และภาวะแทรกซ้อน โดยใช้กระบวนการพยาบาล และการประยุกต์ภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้อย่างเหมาะสม

2) การรับฝากครรภ์ การคัดกรองภาวะเสี่ยง ภาวะแทรกซ้อน และการตัดสินใจส่งต่ออย่างเหมาะสม

3) การทำคลอดปกติ โดยวิธีการตัดและซ่อมแซมฝีเย็บและส่งต่อตามความจำเป็น

4) การส่งเสริมการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ที่สอดคล้องกับสรีรวิทยาและบริบทของผู้ใช้บริการอย่างเหมาะสม

5) การช่วยเหลือแพทย์ในการทำสูติศาสตร์หัตถการ

6) การให้บริการวางแผนครอบครัวตามขอบเขตของวิชาชีพ

7) การสอนสุขศึกษา การให้คำแนะนำและคำปรึกษาในเรื่องเพศสัมพันธ์ที่ปลอดภัย การเตรียมความพร้อมในการมีครอบครัว การเป็นบิดามารดา การเตรียมตัวเพื่อคลอด และการปฏิบัติตัวที่ถูกต้องและเหมาะสมทั้งในการตั้งครรภ์ การคลอด และการดูแลมารดาและทารกหลังคลอด

8) การสร้างเสริมสัมพันธภาพระหว่างบิดา มารดา ทารกและครอบครัว ระยะตั้งครรภ์ ระยะคลอด และระยะหลังคลอด

1.1.5) ความรู้และทักษะในการทำหัตถการและการปฏิบัติการพยาบาล โดยผู้ประกอบวิชาชีพการพยาบาลและการผดุงครรภ์จะต้องใช้ความรู้ความสามารถในการปฏิบัติทักษะและเทคนิคการพยาบาลทั่วไปเพื่อให้การพยาบาลแก่ผู้ใช้บริการทุกกลุ่มวัย ทุกภาวะสุขภาพเพื่อบรรเทาอาการและแก้ไขปัญหสุขภาพ ดังนี้

1) การทำหัตถการตามข้อบังคับของสภาการพยาบาล เช่น การทำแผล การตกแต่งบาดแผล การเย็บแผล การตัดไหม การทำหัตถการในตำแหน่งที่ไม่เป็นอันตรายต่ออวัยวะสำคัญของร่างกาย

2) การใช้ทักษะในการปฏิบัติการพยาบาลทั่วไป ตามที่กำหนดไว้ในข้อบังคับสภาการพยาบาล

1.2 ทักษะการตัดสินใจอย่างมีวิจารณญาณ

การตัดสินใจอย่างมีวิจารณญาณเป็นทักษะทางปัญญาที่มีความสำคัญต่อมวลมนุษยชาติ ในทุกกิจกรรมของการดำเนินชีวิต และทุกสถานการณ์ซึ่งจะต้องใช้ปัญญาคิดไตร่ตรองอย่างละเอียดรอบคอบเป็นระบบและสามารถอธิบายได้ด้วยเหตุผล การตัดสินใจอย่างมีวิจารณญาณจึงเป็นกระบวนการแสวงหาทางเลือกในการแก้ไขปัญหาที่มีประสิทธิภาพ และเป็นทักษะพื้นฐานที่สำคัญต่อการดำเนินชีวิตในยุคปัจจุบัน รวมตลอดถึงการปฏิบัติการพยาบาลในการดูแลชีวิตของมนุษย์ซึ่งมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องตัดสินใจอย่างมีวิจารณญาณในทุกขั้นตอนของกระบวนการพยาบาล ทั้งนี้เพื่อให้เกิดความปลอดภัยและการมีคุณภาพชีวิตที่ดีของประชาชน ซึ่งการตัดสินใจอย่างมีวิจารณญาณในการปฏิบัติการพยาบาลครั้งนี้ผู้วิจัยได้บูรณาการแนวคิดของการตัดสินใจและการคิดอย่างมีวิจารณญาณกับกระบวนการพยาบาล โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1.2.1 การตัดสินใจ (Decision - making)

การตัดสินใจเป็นกระบวนการในการแสวงหาทางเลือกที่เหมาะสม มีความเป็นไปได้ สอดคล้องกับความต้องการและบริบทที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจและสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ตามที่ได้กำหนดไว้ (ทองหล่อ เดชไทย. 2549: 74; สุชาติ ทองอยู่. 2551: 53; Wehrich; & Koontz. 1993: 199; Al-Tarawneh. 2012: 3) อย่างไรก็ตาม เนื่องจากผู้ตัดสินใจไม่สามารถประเมินสถานการณ์ในการตัดสินใจได้อย่างมั่นใจเสมอไป กล่าวคือ การตัดสินใจอาจอยู่ภายใต้สถานการณ์ที่แน่นอน (Condition of certain) ซึ่งมีข้อมูลประกอบการตัดสินใจเพียงพอ หรืออาจอยู่ภายใต้สถานการณ์เสี่ยง (Condition of risk) ซึ่งจะต้องตัดสินใจโดยใช้หลักความน่าจะเป็น หรืออาจตัดสินใจในสถานการณ์ที่ไม่แน่นอน (Condition of uncertain) ไม่สามารถล่วงรู้ถึงโอกาสของเหตุการณ์ที่จะเกิดขึ้นได้ จึงต้องอาศัยประสบการณ์หรือดุลยพินิจในการตัดสินใจ ดังนั้นเพื่อให้การตัดสินใจในทุกสถานการณ์เกิดประสิทธิภาพสูงสุดและมีความผิดพลาดน้อยที่สุดจึงต้องใช้ทักษะการตัดสินใจอย่างมีวิจารณญาณ วิเคราะห์สถานการณ์ จุดดี จุดด้อยของทางเลือก ตลอดจนตัดสินใจเลือกแนวทางที่เหมาะสมและสามารถอธิบายเหตุผลในการตัดสินใจได้อย่างสมเหตุสมผล (Simon. 1960: 5-6) ซึ่งการตัดสินใจในแต่ละสถานการณ์ให้มีประสิทธิภาพสูงสุด กล่าวคือ มีความถูกต้อง รวดเร็วทันต่อเหตุการณ์ มีความเป็นไปได้ และสมเหตุสมผล สอดคล้องกับผลลัพธ์ที่คาดหวังได้นั้น ผู้ตัดสินใจจะต้องคิดไตร่ตรองอย่างละเอียดรอบคอบก่อนการตัดสินใจ ซึ่งต้องใช้กระบวนการที่เป็นระบบและมีความชัดเจน จากการศึกษาและวิเคราะห์แนวคิดเกี่ยวกับการตัดสินใจ สามารถสังเคราะห์กระบวนการในการตัดสินใจได้ดังนี้ (พงษ์พิชญ์ ดอนเหนือ. 2550: 18; สิริพัฒน์ ลาภจิตร. 2550: 54; Simon. 1960: 15; Gelatt. 1992: 70-75; Al-Tarawneh. 2012: 7-8)

- 1) การรวบรวม และวิเคราะห์ข้อมูลอย่างเป็นระบบ
- 2) การรับรู้ถึงปัญหาที่เกิดขึ้น
- 3) การวิเคราะห์ปัจจัยที่สัมพันธ์กับปัญหา
- 4) การระบุประเด็นปัญหาและนิยามปัญหา
- 5) การกำหนดเป้าหมายในการแก้ปัญหา
- 6) การศึกษา ค้นคว้าหาแนวทางในการแก้ปัญหา
- 7) การกำหนดทางเลือกในการแก้ไขปัญหา

- แก้ปัญหา
- 8) การประเมินประสิทธิภาพและความเป็นไปได้ของทางเลือกในการ
- 9) การตัดสินใจเลือกแนวทางในการแก้ปัญหา
- 10) การทบทวนแนวทางแก้ปัญหาที่เลือกอย่างละเอียดรอบคอบและ
- เป็นระบบ
- 11) การกำหนดสมมติฐานในการแก้ปัญหา
- 12) การนำแนวทางการแก้ปัญหาที่เลือกไปสู่การปฏิบัติ
- 13) การประเมินผลการปฏิบัติอย่างเป็นระบบ
- 14) การสรุปผลการดำเนินงาน
- 15) การให้ข้อมูลย้อนกลับเพื่อให้เกิดการพัฒนาที่ต่อเนื่อง

1.2.2 การคิดอย่างมีวิจารณญาณ (Critical thinking)

การคิดอย่างมีวิจารณญาณ เป็นกระบวนการทางปัญญาที่เป็นระบบ ประกอบด้วย องค์ประกอบด้านความรู้ ทักษะการคิด และเจตคติ ซึ่งการแสดงออกในการคิดอย่างมีวิจารณญาณ คือการคิดพิจารณาไตร่ตรองอย่างละเอียดรอบคอบสมเหตุสมผล บนพื้นฐานของ ข้อมูล ความรู้ และหลักฐานอ้างอิงที่ถูกต้องทันสมัย ซึ่งจากการศึกษา พบว่า ทักษะที่เป็นพื้นฐานสำคัญ ในการเสริมสร้างการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ได้แก่ การสื่อสาร การจัดการข้อมูลสารสนเทศ การวิเคราะห์ การสังเคราะห์ การประเมิน การสร้างความคิดรวบยอด และการประยุกต์ เป็นต้น ทั้งนี้เพื่อให้ทางเลือก ในการตัดสินใจมีความเหมาะสม และสามารถนำไปใช้ในการแก้ไขปัญหาได้อย่างมีประสิทธิภาพ (ปรณัฐ กิจรุ่งเรือง. 2553: 71; ทิศนา แคมมณี. 2556: 194; ฉันทากร ช่วยทุกข์เพื่อน. 2556: 54; Dewey. 1933: 9; Ennis. 1993: 179; Watson; & Glaser. 2008: 2; Bassham; et.al. 2011: 9) ซึ่งทักษะการคิดอย่าง มีวิจารณญาณเป็นทักษะทางปัญญาที่มีความซับซ้อนและต้องใช้ความสามารถพื้นฐานที่หลากหลาย และเป็นทักษะที่จำเป็นต่อการใช้ชีวิตในศตวรรษที่ 21 ซึ่งเป็นยุคที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของ สถานการณ์โลกจากผลกระทบของโลกาภิวัตน์ และความซับซ้อนของปัญหาที่เกิดขึ้นทั้งด้านเศรษฐกิจ การเมือง และสังคม ทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณจะช่วยให้เราสามารถใช้ชีวิตอยู่อย่างรู้เท่าทันต่อการ เปลี่ยนแปลงในทุกสถานการณ์ ทำให้สามารถตัดสินใจแก้ไขปัญหาได้อย่างเหมาะสม และมีประสิทธิภาพ จากการศึกษาศาสนาสังเคราะห์กระบวนการคิดอย่าง มีวิจารณญาณ ได้ดังนี้ (อุษา ปราบหงษ์. 2550: 23-24; วารุณี จังตระกูล. 2550: 24; ทิศนา แคมมณี. 2554: 194; ชุศรี สุวรรณ. 2552: 44; ประยุทธ์ ไทยธานี. 2552: 5-6; ฉันทากร ช่วยทุกข์เพื่อน. 2556: 63; อำพน ชุมยวง. 2551: 56; ปรณัฐ กิจรุ่งเรือง. 2553: 93; Decaroli. 1973: 67-68; Ennis. 1993: 180)

- 1) การระบุประเด็นปัญหา
- 2) การนิยามปัญหา
- 3) การบริหารจัดการข้อมูลที่เกี่ยวข้องต่อการจัดการปัญหา
- 4) การกำหนดเป้าหมายในการแก้ปัญหา
- 5) การพยากรณ์ผลลัพธ์
- 6) การกำหนดสมมติฐาน
- 7) การลงข้อสรุปตัดสินใจทางเลือก
- 8) การประเมินข้อสรุปของทางเลือก

1.2.3 การตัดสินใจอย่างมีวิจารณญาณ เป็นการบูรณาการแนวความคิด การตัดสินใจและการคิดอย่างมีวิจารณญาณ เพื่อให้สามารถแสวงหาทางเลือกในการแก้ไขปัญหาโดยใช้ กระบวนการทางปัญญาที่เป็นระบบและแสดงออกซึ่งความคิดอย่างละเอียดรอบคอบ สมเหตุสมผลบน พื้นฐานของข้อมูล ความรู้ และหลักฐานอ้างอิงซึ่งการตัดสินใจอย่างมีวิจารณญาณจำเป็นต้องใช้ทักษะ พื้นฐานที่หลากหลาย เช่น การจัดการข้อมูลสารสนเทศ การจินตนาการ การวิเคราะห์ การสังเคราะห์ การประเมิน การสร้างความคิดรวบยอด การสื่อสาร และการนำแนวทางที่เลือกไปประยุกต์ใช้กับ สถานการณ์จริง ทั้งนี้เพื่อให้ได้แนวทางการตัดสินใจใหม่ ๆ ที่มีความยืดหยุ่นและเป็นไปได้ สามารถแก้ไข ปัญหาได้อย่างเหมาะสม สอดคล้องกับวัตถุประสงค์และความต้องการในบริบทที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจ และจากการศึกษาและวิเคราะห์กระบวนการในการตัดสินใจ และกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ สามารถสรุปกระบวนการตัดสินใจอย่างมีวิจารณญาณ ได้ดังนี้

- 1) การค้นหาปัญหา ประกอบด้วย การเก็บรวบรวม การวิเคราะห์ข้อมูล และการรับรู้ต่อสถานการณ์ปัญหาที่เกิดขึ้น
- 2) การวิเคราะห์สถานการณ์ปัญหาอย่างเป็นระบบ ประกอบด้วย การกำหนดรายการข้อมูล และหลักฐานที่จำเป็นต่อการวิเคราะห์สถานการณ์ปัญหา การพิจารณาความ น่าเชื่อถือของข้อมูลและหลักฐาน การวิเคราะห์ข้อมูลที่มีความสัมพันธ์กับสถานการณ์ปัญหาอย่างเป็น ระบบ และการประมวลผลข้อมูลเพื่อนำไปใช้ในการตัดสินใจ
- 3) การระบุประเด็นปัญหา และ นิยามปัญหา
- 4) การกำหนดเป้าหมาย และพยากรณ์ผลลัพธ์ในการแก้ปัญหา
- 5) การค้นหาแนวทางในการแก้ปัญหา ประกอบด้วย การทบทวนความรู้ ที่เกี่ยวข้องกับประเด็นปัญหาและแนวทางในการแก้ปัญหา การกำหนดทางเลือกในการแก้ปัญหา การประเมินประสิทธิภาพและความเป็นไปได้ของทางเลือก ตลอดจนการตัดสินใจเลือกแนวทางการ แก้ปัญหา
- 6) การวางแผนนำแนวทางการแก้ปัญหาลงสู่ปฏิบัติ ประกอบด้วย การทบทวนกระบวนการแก้ปัญหาของแนวทางที่เลือกอย่างละเอียดรอบคอบทุกขั้นตอนอย่างเป็นระบบ การกำหนดสมมติฐาน และการวางแผนการดำเนินงาน
- 7) การนำแนวทางการแก้ปัญหาที่เลือกลงสู่การปฏิบัติ
- 8) การประเมินผลการปฏิบัติและการให้ข้อมูลย้อนกลับ

1.2.4 การตัดสินใจอย่างมีวิจารณญาณในการปฏิบัติการพยาบาล

เนื่องจากการปฏิบัติการพยาบาลจำเป็นต้องตัดสินใจอย่างมี วิจารณญาณ ในทุกขั้นตอนของกระบวนการพยาบาล ทั้งนี้เพื่อให้ผู้ใช้บริการได้รับการดูแลด้วยความ ละเอียดรอบคอบตามมาตรฐานวิชาชีพ ผู้วิจัยจึงบูรณาการกระบวนการพยาบาลและกระบวนการตัดสินใจ อย่างมีวิจารณญาณเพื่อให้ผู้เรียนสามารถตัดสินใจอย่างมีวิจารณญาณในการดูแลบุคคล ครอบครัวและ ชุมชนให้มีคุณภาพตามมาตรฐานวิชาชีพ ดังนี้

- 1) การประเมินภาวะสุขภาพเป็นกระบวนการจัดการกับข้อมูลภาวะ สุขภาพและปัจจัยที่สัมพันธ์กับภาวะสุขภาพของผู้ใช้บริการอย่างเป็นระบบ ครอบคลุมทุกมิติทางการ พยาบาล คือ การสร้างเสริมสุขภาพ การป้องกันการเจ็บป่วย การดูแลรักษา และการฟื้นฟูสภาพ คำนึงถึง ความเป็นองค์รวม ซึ่งประกอบด้วย ร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม และจิตวิญญาณ โดยใช้ความรู้

ความเชี่ยวชาญตามมาตรฐาน จรรยาบรรณ และกฎหมายวิชาชีพ และมีความรับผิดชอบในการใช้ข้อมูล และหลักฐานอ้างอิงที่น่าเชื่อถือ ด้วยความซื่อสัตย์ ไม่มีความลำเอียง ทั้งเก็บรวบรวมข้อมูลกับผู้ที่เกี่ยวข้อง บนพื้นฐานของความเมตตา กรุณา เคารพในคุณค่าและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ โดยมีขั้นตอนในการ ประเมิน ดังนี้

1.1) วางแผนเก็บรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับภาวะสุขภาพและ ปัจจัยที่สัมพันธ์กับภาวะสุขภาพอย่างเป็นระบบบนพื้นฐานของความรู้ ความสามารถเชิงวิชาชีพ

1.2) เก็บรวบรวมข้อมูลตามแผนที่กำหนด

1.3) พิจารณาความน่าเชื่อถือของข้อมูล

1.4) วิเคราะห์ข้อมูลภาวะสุขภาพและปัจจัยสาเหตุหรือปัจจัย

ส่งเสริมภาวะสุขภาพ

1.5) ประมวลผลข้อมูลเพื่อการตัดสินใจกำหนดข้อวินิจฉัยการ พยาบาล วางแผนการพยาบาล และปฏิบัติการพยาบาล

1.6) บันทึกข้อมูลการประเมินภาวะสุขภาพ

2) การวินิจฉัยการพยาบาล เป็นขั้นตอนของการระบุภาวะสุขภาพ และปัจจัยสาเหตุหรือปัจจัยส่งเสริมภาวะสุขภาพพร้อมทั้งกำหนดข้อมูลสนับสนุนที่สอดคล้องกับข้อ วินิจฉัยการพยาบาล โดยใช้ข้อมูลที่ได้จากการประเมินภาวะสุขภาพบนพื้นฐานของความรู้ ความสามารถ เชิงวิชาชีพ โดยมีขั้นตอนการวินิจฉัย ดังนี้

2.1) กำหนดข้อวินิจฉัยการพยาบาล

2.2) กำหนดข้อมูลสนับสนุน

3) การวางแผนการพยาบาล เป็นขั้นตอนในการกำหนดแนวทางการ ปฏิบัติการพยาบาลตามลำดับความสำคัญของข้อวินิจฉัยการพยาบาล ให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนด ครอบคลุมทั้ง 4 มิติ และความเป็นองค์รวมบนพื้นฐานของข้อมูลและความรู้เชิงวิชาชีพ โดยมีขั้นตอนการ ดำเนินการ ดังนี้

3.1) จัดลำดับความสำคัญของข้อวินิจฉัยการพยาบาลบนพื้นฐาน ของข้อมูล การประเมินภาวะสุขภาพและความรู้เชิงวิชาชีพ

3.2) กำหนดเป้าหมายของการพยาบาลเพื่อเป็นแนวทางในการ กำหนดกิจกรรมการพยาบาล

3.3) กำหนดเกณฑ์การประเมินผลหรือผลลัพธ์ที่คาดหวัง

3.4) กำหนดแนวทางการปฏิบัติการพยาบาลบนพื้นฐานของ ข้อมูล และความรู้เชิงวิชาชีพ โดยพิจารณาความเป็นไปได้และประเมินประสิทธิภาพของทางเลือก ตลอดจนการตัดสินใจเลือกแนวทางการพยาบาลร่วมกับบุคคล ครอบครัว ชุมชน และทีมสุขภาพ

3.5) วางแผนปฏิบัติการพยาบาลครอบคลุมทั้ง 4 มิติ และความ เป็นองค์รวม บนพื้นฐานของข้อมูลและความรู้ ความสามารถเชิงวิชาชีพ

3.6) นำแผนการปฏิบัติการพยาบาลมาอภิปรายร่วมกับทีมและ ปรับแผนการพยาบาลตามคำแนะนำก่อนนำสู่การปฏิบัติ

4) การปฏิบัติการพยาบาล เป็นขั้นตอนของการนำแผนการพยาบาลลงสู่การปฏิบัติที่ครอบคลุมทั้ง 4 มิติ และความเป็นองค์รวมบนพื้นฐานของความรู้ ความสามารถเชิงวิชาชีพ รับผิดชอบต่อการปฏิบัติการพยาบาล และมีความเมตตา กรุณา สร้างมนุษยสัมพันธ์กับผู้ใช้บริการ และครอบครัวโดยใช้ทักษะการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ คำนึงถึงคุณค่าและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์

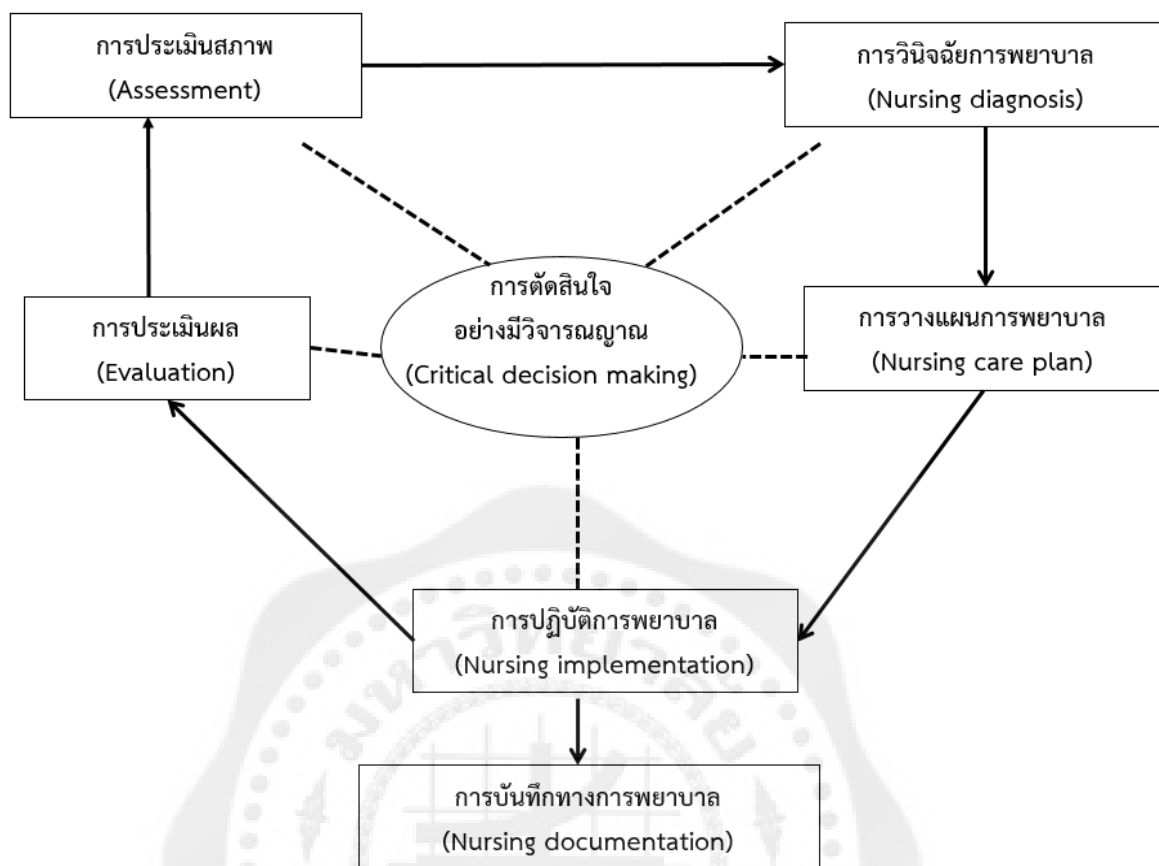
5) การประเมินผลการพยาบาลและให้ข้อมูลย้อนกลับ เป็นขั้นตอนในการประเมินการเปลี่ยนแปลงของอาการ ภาวะสุขภาพหรือพฤติกรรมสุขภาพของผู้ใช้บริการหลังให้การพยาบาลเพื่อตัดสินใจว่าจะคงไว้ซึ่งแผนการพยาบาลเดิม หรือปรับเปลี่ยน หรือยุติกิจกรรมการพยาบาล โดยประเมิน ทั้งก่อนให้การพยาบาล ระหว่างให้การพยาบาล และหลังให้การพยาบาล พร้อมทั้งให้ข้อมูลย้อนกลับกับผู้บริการและทีมสุขภาพ โดยใช้ความรู้ความสามารถเชิงวิชาชีพ ทั้งนี้เพื่อให้ผู้ใช้บริการได้รับการดูแลอย่างต่อเนื่อง โดยมีขั้นตอนการดำเนินงาน ดังนี้

5.1) ประเมินการเปลี่ยนแปลงของอาการ ภาวะสุขภาพหรือพฤติกรรมสุขภาพหลังให้การพยาบาลทั้งก่อนให้การพยาบาล ระหว่างให้การพยาบาลและหลังให้การพยาบาล โดยใช้ความรู้ ความสามารถเชิงวิชาชีพ

5.2) วิเคราะห์ผลการประเมินเพื่อกำหนดแนวทางการตัดสินใจว่าจะคงไว้ซึ่งแผนการพยาบาลเดิม หรือปรับเปลี่ยนหรือยุติกิจกรรมการพยาบาล

5.3) สรุปปัญหาสุขภาพ การพยาบาลและการประเมินผลเพื่อให้ข้อมูลย้อนกลับให้กับผู้ใช้บริการและทีมสุขภาพ ทั้งนี้เพื่อให้ผู้ใช้บริการได้รับการดูแลอย่างต่อเนื่อง

5.4) เขียนบันทึกการพยาบาลให้สะท้อนภาวะสุขภาพ การพยาบาลและผลการพยาบาล โดยใช้ความรู้เชิงวิชาชีพบนพื้นฐานของข้อมูลที่เป็นจริง ทั้งนี้เพื่อให้ได้ข้อมูลหลักฐาน ทางการพยาบาลที่น่าเชื่อถือ ถูกต้อง ครบถ้วน มีความชัดเจน และได้ใจความ ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อทีมสุขภาพในการทบทวนข้อมูลเพื่อการดูแลผู้ใช้บริการอย่างต่อเนื่อง และใช้เป็นข้อมูลในการวิจัยและพัฒนา ตลอดจนใช้เป็นหลักฐานทางกฎหมาย

ภาพประกอบ 6 การบูรณาการกระบวนการพยาบาลและการตัดสินใจอย่างมีวิจารณญาณ

ที่มา: พัฒนาจาก วิจิตรา กุสุมภ์; และคนอื่นๆ. 2556: 15.

2 มิติด้านความเป็นพลเมือง

2.1 คุณธรรม จริยธรรม

คุณธรรม จริยธรรม เป็นคุณลักษณะพื้นฐานที่สำคัญต่อการพัฒนาความเป็นพลเมืองให้สามารถตัดสินใจโดยคำนึงถึงผลกระทบต่อผู้อื่นและสังคมโดยรวมเป็นสำคัญ ซึ่งคุณธรรม (Virtue) เป็นคุณลักษณะนิสัยของบุคคลที่มีจิตใจเป็นพื้นฐานและแสดงออกซึ่งพฤติกรรมที่ดั่งตามกรอบมาตรฐานของสังคมด้วยจิตสำนึกที่มีต่อการกระทำนั้นๆ ส่วนจริยธรรม (Ethics) เป็นหลักเกณฑ์อันดีงามในการประพฤติปฏิบัติตามความเป็นจริงของธรรมชาติเพื่อให้เกิดความสงบสุขในสังคม คุณธรรมและจริยธรรม มีความสัมพันธ์เชื่อมโยงกัน กล่าวคือ คุณธรรมเป็นปัจจัยพื้นฐานของการประพฤติปฏิบัติตามหลักจริยธรรม ส่วนจริยธรรมเป็นผลของการมีคุณธรรม เช่น ผู้ใดมีคุณธรรมด้านเมตตาธรรม ผู้นั้นจะมีจริยธรรมของการ ไม่ทำร้ายผู้อื่น ผู้ใดมีคุณธรรมของความซื่อสัตย์ผู้นั้นจะมีจริยธรรมในการไม่ทุจริต เป็นต้น และในการปฏิบัติตามกรอบคุณธรรม จริยธรรม จำเป็นต้องมีทักษะทางปัญญาเป็นฐาน จึงจะทำให้สามารถใช้เหตุผล เชิงจริยธรรม ในการตัดสินใจที่จะเลือกปฏิบัติหรือไม่ปฏิบัติพฤติกรรมใด ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และทำให้จริยธรรม มีความเข้มแข็งและมั่นคงยิ่งขึ้น เหตุผลเชิงจริยธรรมจึงถือว่าเป็น

แรงจูงใจที่อยู่เบื้องหลัง การตัดสินใจของบุคคล ซึ่งระดับคุณธรรม จริยธรรมที่ต่างกันนั้นจะมีเหตุผลในการกระทำพฤติกรรมที่ต่างกัน (ดวงเดือน พันธุมนาวิน. 2543: 113,115; พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตโต.). 2543: 34; วันวิสาข์ สกุลณี. 2550: 21; พระมหาประวีตร สุระวรรณะ. 2552: 8; Kohlberg. 1976: 31-53; Robert; Kalle; & Suls. 1978: 191) ซึ่งคุณลักษณะด้านคุณธรรม จริยธรรมที่สำคัญของความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพในการปฏิบัติ การพยาบาลที่ศึกษาในครั้งนี้ ได้แก่ ความรับผิดชอบ และความเมตตา กรุณา โดยมีรายละเอียดดังนี้

2.1.1 ความรับผิดชอบ (Responsibility) เป็นพฤติกรรมการแสดงออกของบุคคล ในการปฏิบัติหน้าที่ตามบทบาทของตนให้ดีที่สุดอย่างเต็มศักยภาพ ด้วยความเอาใจใส่ มุ่งมั่นตั้งใจ และเพียรพยายาม ตลอดจนไตร่ตรองอย่างละเอียดรอบคอบ ภายใต้กรอบของกฎหมาย กฎ กติกา มาตรฐาน จรรยาบรรณวิชาชีพเพื่อให้บรรลุผลตามจุดมุ่งหมาย ทั้งยอมรับผลที่เกิดจากการกระทำของตนเองทั้งในเชิงบวกและเชิงลบ พร้อมทั้งจะปรับปรุงและพัฒนาอย่างต่อเนื่องเพื่อให้ผลลัพธ์ของงานมีคุณภาพดียิ่งขึ้น (วรรณารถ โมลีเอรี. 2550: 42; สิรินทิพย์ สมคิด. 2551: 25; อังคณา บุญสีสด. 2551: 24; อัญชลี โอ่งเจริญ; และภุริทัต ศรีอร่าม. 2552: 8; พัทธราภา เกตวัลห์. 2553: 12; พระจักรพงษ์ ทาราศรี. 2553: 5; สุนันทา สมใจ. 2555: 26; Flippo. 1966: 122, Good. 1973: 498) ซึ่งพฤติกรรมบ่งชี้ที่แสดงออกถึงคุณลักษณะของความรับผิดชอบ ประกอบด้วย (สาโรช บัวศรี. 2523: 129; วรรณารถ โมลีเอรี. 2550: 43; ัญญวัฒน์ กาบคำ. 2551: 34; สิรินทิพย์ สมคิด. 2551: 30; อังคณา บุญสีสด. 2551: 30; นันทกา จิรานันท์. 2551: 21; อัญชลี โอ่งเจริญ; และภุริทัต ศรีอร่าม. 2552: 9; พัทธราภา เกตวัลห์. 2553: 15; พระจักรพงษ์ ทาราศรี. 2553: 5; สุนันทา สมใจ. 2555: 28; กันยา พลายมี. 2553: 11; มณี อาภาณันท์กุล; และคนอื่น ๆ. 2557: 14)

- 1) การปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่รับผิดชอบ
- 2) การปฏิบัติหน้าที่ด้วยความมุ่งมั่น ตั้งใจ
- 3) การปฏิบัติหน้าที่ด้วยความรอบคอบ
- 4) การติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่อง
- 5) การปรับปรุงและพัฒนางานอย่างต่อเนื่อง
- 6) การยอมรับผลที่เกิดขึ้นจากการกระทำของตนเอง
- 7) การปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์
- 8) การมีวินัย ปฏิบัติตามกฎหมาย กฎ กติกา และระเบียบต่าง ๆ
- 9) การเคารพสิทธิเสรีภาพของผู้อื่น
- 10) การตรงต่อเวลา
- 11) การรู้จักประหยัด ยึดหลักความพอเพียง

2.1.2 ความเมตตา กรุณา (Compassionate love) เป็นพฤติกรรมคุณธรรมที่มีความสำคัญต่อการอยู่ร่วมกันของทุกชีวิตในโลกอย่างสงบสุขโดยไม่เบียดเบียนซึ่งกันและกัน ความเมตตา กรุณาเป็นธรรมะพื้นฐานในการปฏิบัติหน้าที่โดยเฉพาะอย่างยิ่งวิชาชีพการพยาบาลผู้ซึ่งต้องดูแล ผู้ใช้บริการด้วยเมตตาธรรม ซึ่งความเมตตา หมายถึง ความรัก ความปรารถนาดี เอาใจใส่ ต้องการเสริมสร้างประโยชน์สุขให้แก่เพื่อนมนุษย์และสรรพสัตว์ทั้งปวง ส่วนความกรุณา หมายถึง ความสงสาร ความเห็นอกเห็นใจและเข้าใจในความทุกข์ของผู้อื่น ใฝ่ใจที่จะปลดปล่อยบำบัดความทุกข์ความเดือดร้อน และปรารถนาจะช่วยให้ผู้อื่นพ้นทุกข์ (ราชบัณฑิตยสถาน. 2542: 565; สายไหม ศรีโกศา. 2549: 10;

วันวิสาข สกฤณี. 2550: 26; พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ.ปยุตฺโต). 2551: 124-125; ว. วชิรเมธี. 2552: 65-66; พุทธทาสภิกขุ. 2553: 46; สุกัญญา พวงเกตุ; และ มณีนรัตน์ สุกโชติรัตน์. 2552: 1377-1378; สมเด็จพระญาณสังวร สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก. 2553: 3; อรอนงค์ นิยมธรรม. 2555: 17; Sprecher; & Fehr. 2006: 228-229) ซึ่งพฤติกรรมบ่งชี้ที่แสดงออกถึงคุณลักษณะของความเมตตา กรุณา ประกอบด้วย (สายไหม ศรีโกคา. 2549: 12; วันวิสาข สกฤณี. 2550: 26; สุมาลี วงศ์ษา. 2550: 5; พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ.ปยุตฺโต). 2553: 73-75; สุกัญญา พวงเกตุ; และมณีนรัตน์ สุกโชติรัตน์. 2552: 1377-1378; พระพรหม มังคลาจารย์ (หลวงพ่อบุญญา นันทภิกขุ). 2552; สมเด็จพระญาณสังวร สมเด็จพระสังฆราชสกลมหาสังฆปริณายก. 2550: 8-15; พระบำรุง ปญญาพล (โพธิ์ศรี). 2554: 27; อรอนงค์ นิยมธรรม. 2555: 21; Sprecher; & Fehr. 2006: 630)

- 1) การเข้าใจและเห็นอกเห็นใจผู้อื่น
- 2) การใช้วาจาสุภาพ อ่อนน้อม
- 3) การยินดีเมื่อผู้อื่นประสบความสำเร็จ
- 4) การรู้จักให้กำลังใจผู้อื่น
- 5) การรู้จักแบ่งปัน และเสียสละต่อผู้อื่น
- 6) การรู้จักช่วยเหลือผู้อื่น
- 7) การรู้จักให้อภัย
- 8) การไม่รังแก ทำร้าย เบียดเบียน หรือเอาเปรียบผู้อื่น

2.2 ด้านทักษะทางสังคม (Social skills)

ทักษะทางสังคม เป็นความสามารถของบุคคลในการสร้างมนุษยสัมพันธ์ให้อยู่ร่วมกับผู้อื่น และทำงานร่วมกันอย่างมีความสุข โดยเคารพสิทธิเสรีภาพ ยอมรับความแตกต่างของบุคคล และคำนึงถึงศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สามารถควบคุมอารมณ์และการกระทำของตนเองได้ดี มีทักษะในการสื่อสาร สามารถวิเคราะห์และประเมินสถานการณ์ที่เกี่ยวข้องตลอดจนแสวงหาจุดร่วมของกลุ่มและจัดการกับความขัดแย้งได้อย่างมีวิจารณญาณและสร้างสรรค์ ทั้งนี้เพื่อให้เกิดการยอมรับในแนวทางและผลลัพธ์ของการดำเนินงานและการแก้ปัญหาอันจะก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อส่วนรวม และเกิดความสามัคคีของคนในสังคม (นาวัน เข้มทอง. 2550: 6; นพรัตน์ นาชาสิงห์. 2551: 15; ศศินันท์ ศิริธาดากุลพัฒน์. 2551: 12; ชลิดา ขวานานนท์. 2552: 9; นิสิต น้อมศาสตร. 2553: 24; Argyle. 1995: 99; Steedly; Levin; & Luke. 2008: 2) ทักษะทางสังคมมีความสำคัญต่อการอยู่ร่วมกันของมนุษย์ไม่ว่าในระดับครอบครัว ชุมชน ประเทศชาติ หรือระดับโลกเพราะสังคมจำเป็นต้องมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างกันตลอดเวลาเพื่อสร้างความเจริญก้าวหน้าของชีวิตและการดำรงอยู่ร่วมกันด้วยความผาสุก ทักษะทางสังคมช่วยให้เราสามารถติดต่อสื่อสารและแสดงออกได้อย่างเหมาะสม คำนึงถึงความรู้สึกและศักดิ์ศรีศรีความเป็นมนุษย์ของบุคคล และรับฟังความคิดเห็นในมุมมองที่แตกต่าง ทำให้สามารถแก้ไขความขัดแย้งได้อย่างสร้างสรรค์ ทั้งทำให้สังคมได้เรียนรู้ต่อมุมมองในสถานการณ์ ต่าง ๆ ที่กว้างขึ้น มีความเข้าใจและเมตตาเอื้ออาทรต่อกันมากขึ้น ส่งผลให้เป็นสังคมที่น่าอยู่และพร้อมที่จะประสานความร่วมมือในการพัฒนาประเทศชาติให้เจริญรุ่งเรืองต่อไป (อัจฉรา ไชยูปถัมภ์. 2550: 29; นพรัตน์ นาชาสิงห์. 2551: 16; ชลิดา ขวานานนท์. 2552: 10; นิสิต น้อมศาสตร. 2553: 24; Bremer; & Smith. 2004: 1) ทักษะทางสังคม สามารถจำแนกออกได้ 2 องค์ประกอบ คือ ทักษะการสร้างมนุษยสัมพันธ์ และทักษะการทำงานเป็นทีม โดยมีพฤติกรรมบ่งชี้ดังต่อไปนี้ (นาวัน เข้มทอง. 2550: 8-10; อัจฉรา ไชยูปถัมภ์. 2550: 39; นพรัตน์ นาชาสิงห์. 2551: 21; ชลิดา ขวานานนท์. 2552: 12; นิสิต น้อมศาสตร. 2553: 27; Goleman. 1998: 27; Bremer; & Smith. 2004: 3; Ozben. 2013: 204-205; UNESCO. 2014: 9)

2.2.1 ทักษะการสร้างมนุษยสัมพันธ์ ประกอบด้วยพฤติกรรมบ่งชี้ดังนี้

1) การเคารพศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ ยอมรับความแตกต่าง และเคารพสิทธิผู้อื่นที่มีความอดทน อดกลั้น และสามารถควบคุมอารมณ์ตนเองได้

2) ทักษะการสื่อสาร ประกอบด้วย การสนใจฟังอย่างตั้งใจ การเปิดใจรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น การใช้ภาษาสุภาพและเข้าใจง่ายเหมาะสมกับโอกาส การนำเสนอข้อมูลถูกต้อง น่าเชื่อถือ ชัดเจนตรงไปตรงมา การแยกแยะและสรุปความเห็นได้ถูกต้องครบถ้วน การแสดงความคิดเห็นบนพื้นฐานของข้อมูลความรู้อย่างมีเหตุผลโดยไม่วิจารณ์เจ้าของความคิด และการร่วมส่งเสริมบรรยากาศการสื่อสารที่เสมอภาคเท่าเทียม(อัจฉรา ไชยอุปถัมภ์. 2550: 39; วิฑูรย์ทิพย์ หัตถะปนิตร. 2550: 39-41)

2.2.2 ทักษะการทำงานเป็นทีม ประกอบด้วยพฤติกรรมบ่งชี้ ดังนี้ (สมคิด แดงโม. 2550: 248-249; วิเชียร วิทย์อุดม. 2550: 225; กรกนก บุญชูจรัส. 2552: 43; ดารุณี สังข์พันธ์. 2556: 25-33; Woodcock; & Francise. 1989: 89-101; Johnson; & Johnson. 2000: 14)

- 1) ความรับผิดชอบในบทบาทหน้าที่
- 2) การให้ความร่วมมือในการทำงาน
- 3) การยอมรับฟังความเห็นและความสามารถของผู้อื่น
- 4) ความสามารถจัดการกับความขัดแย้งได้อย่างเหมาะสม
- 5) การเคารพ กฎ กติกาในการทำงานร่วมกัน

2. การจัดการเรียนรู้ที่เสริมสร้างคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ สำหรับนักศึกษาพยาบาล

ในการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เสริมสร้างคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพสำหรับนักศึกษาพยาบาล ผู้วิจัยได้ศึกษาหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิตเพื่อวิเคราะห์ความสอดคล้องและช่องว่าง ของหลักสูตรที่เกี่ยวข้องกับการเสริมสร้างคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพให้กับนักศึกษาพยาบาล ทั้งนี้เพื่อให้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้นมีความเหมาะสมและสอดคล้องกับหลักสูตรตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา (มคอ.) ตลอดจนศึกษาแนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการเสริมสร้างคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพสำหรับนักศึกษาพยาบาลเพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ต่อไป โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

2.1 หลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต

จากการศึกษาและวิเคราะห์หลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิตของวิทยาลัยพยาบาลในสังกัดสถาบันพระบรมราชชนก ซึ่งใช้กับนักศึกษาพยาบาลที่เป็นกลุ่มประชากร สามารถสรุปได้ดังนี้

2.1.1 เป้าหมายของหลักสูตร พบว่า หลักสูตรมีการกำหนดผลลัพธ์การเรียนรู้ที่สอดคล้องกับคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ ทั้งด้านความรู้ ทักษะเชิงวิชาชีพ ทักษะทางปัญญา คุณธรรม จริยธรรม และทักษะทางสังคม โดยกำหนดให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะดังนี้

1) ด้านความรู้และทักษะในการปฏิบัติการพยาบาล กำหนดให้ผู้เรียนมีความรอบรู้ในศาสตร์ทางการพยาบาลและศาสตร์ที่เกี่ยวข้อง สามารถประยุกต์ใช้ความรู้ในการปฏิบัติการพยาบาลได้อย่างเหมาะสม สามารถปฏิบัติการพยาบาลอย่างเป็นองค์รวมบนพื้นฐานของความเอื้ออาทร ด้วยหัวใจความเป็นมนุษย์และความหลากหลายทางวัฒนธรรมโดยใช้ศาสตร์และศิลป์ทางการพยาบาล และหลักฐานเชิงประจักษ์ภายใต้กฎหมายและจรรยาบรรณวิชาชีพ

2) ด้านทักษะทางปัญญา กำหนดให้ผู้เรียนสามารถคิดวิเคราะห์อย่างเป็นระบบ และสามารถแก้ไขปัญหาอย่างสร้างสรรค์ ตลอดจนสามารถแสวงหาความรู้และเรียนรู้ตลอดชีวิต

3) ด้านคุณธรรม จริยธรรม กำหนดให้ผู้เรียนมีความยึดมั่นในคุณธรรม จริยธรรมและจรรยาบรรณวิชาชีพ มีจิตสำนึกในการให้บริการ เป็นสมาชิกที่ดีของวิชาชีพ และเป็นพลเมืองดีของสังคม

4) ด้านทักษะทางสังคม กำหนดคุณลักษณะให้ผู้เรียนมีวุฒิภาวะทางอารมณ์ มีภาวะผู้นำสามารถบริหารจัดการตนเองและงานที่รับผิดชอบได้อย่างเหมาะสม สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ สามารถสื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพ เคารพในคุณค่า ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ และความเป็นปัจเจกทั้งของตนเองและผู้อื่น

2.1.2 โครงสร้างของเนื้อหา

จากการศึกษาโครงสร้างเนื้อหาของหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต พบว่าการกำหนดรายวิชามีความสอดคล้องกับแนวคิดในการเสริมสร้างคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ ดังนี้ 1) รายวิชาที่เสริมสร้างความรู้ และทักษะทางปัญญา ได้แก่ กลุ่มวิชาพื้นฐานวิชาชีพ วิชาด้านการพยาบาลทั้งภาคทฤษฎีและปฏิบัติ วิชาการพัฒนากระบวนการคิดอย่างเป็นระบบ 2) รายวิชาที่เสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรม ได้แก่ วิชาศาสนาและปรัชญาเพื่อชีวิต วิชาจริยศาสตร์และกฎหมายวิชาชีพการพยาบาล และ 3) รายวิชาที่เสริมสร้างทักษะทางสังคม ได้แก่ วิชาภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร ทักษะชีวิต พลวัตกลุ่มและการทำงานเป็นทีม วิชาการสื่อสารและสารสนเทศทางการพยาบาล เป็นต้น

2.1.3 การออกแบบการจัดการเรียนรู้

จากการวิเคราะห์ มคอ.4 ซึ่งเป็นรายละเอียดของประสบการณ์ภาคสนามในรายวิชาด้านการปฏิบัติการพยาบาล และการสัมภาษณ์ผู้สอนเกี่ยวกับการนำความรู้ในวิชาทฤษฎีลงสู่การปฏิบัติเพื่อปลูกฝังให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ พบว่า การจัดกิจกรรมเสริมสร้างความรู้ และทักษะในการปฏิบัติการพยาบาลมีความชัดเจนและเป็นรูปธรรม ส่วนการเสริมสร้างทักษะทางปัญญา คุณธรรม จริยธรรม และทักษะทางสังคม พบว่ามีการสอดแทรกคุณธรรม จริยธรรม และทักษะทางสังคมในกระบวนการจัดการเรียนรู้ แต่ส่วนใหญ่ไม่ได้กำหนดกิจกรรมไว้ในแผนการสอนที่ชัดเจน ส่วนทักษะทางปัญญา เช่น การคิดเชิงระบบ การจัดการสารสนเทศ และการตัดสินใจอย่างมีวิจารณญาณ พบว่า ไม่มีการกำหนดกิจกรรม การเรียนรู้ในวิชาปฏิบัติการพยาบาล และจากการสัมภาษณ์ผู้บริหารสถาบันพระบรมราชชนกได้เสนอแนะ ให้พัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เสริมสร้างคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพที่สะท้อนการเสริมสร้างความรู้ ทักษะทางปัญญา คุณธรรม จริยธรรม และทักษะทางสังคมที่ชัดเจนเป็นรูปธรรม ตลอดจนพัฒนาเครื่องมือประเมินผลให้เป็นรูปธรรมสามารถนำไปใช้ในสถานการณ์จริงได้อย่างเหมาะสม ทั้งนี้เพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ในลักษณะของการปลูกฝังความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพให้กับผู้เรียนซึ่งสอดคล้องกับคุณลักษณะของบัณฑิตที่พึงประสงค์ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา (มคอ.)

2.2 แนวคิด ทฤษฎีในการเสริมสร้างคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ

2.2.1 ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการเสริมสร้างคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ

จากการศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการเสริมสร้างคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ สามารถสรุปออกเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่ ปัจจัยที่เสริมสร้างคุณลักษณะความเป็นพลเมือง

เชิงวิชาชีพในมิติความรู้ ความสามารถเชิงวิชาชีพ ซึ่งแสดงออกถึงการมีความรู้ ทักษะเชิงวิชาชีพและการตัดสินใจอย่างมีวิจารณญาณ และปัจจัยที่เสริมสร้างคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพในมิติความเป็นพลเมืองซึ่งแสดงออกถึงการมีคุณธรรม จริยธรรม และทักษะทางสังคม โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

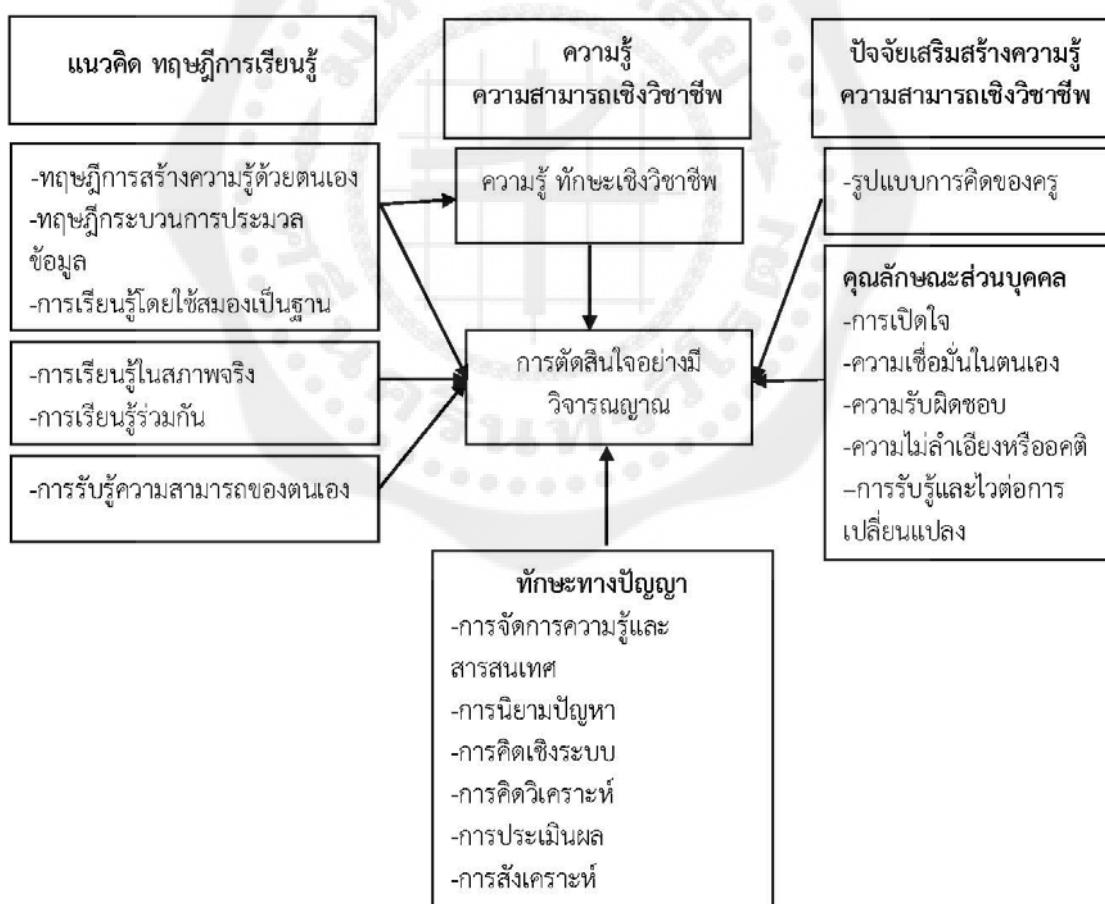
1) ปัจจัยที่เสริมสร้างคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพในมิติความรู้ความสามารถเชิงวิชาชีพ

ความรู้نب่าว่าเป็นปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ในเชิงบวกกับเจตคติและพฤติกรรม การแสดงออกของบุคคล (กนกอร ไชยคำ; และคณะ. 2556: online; ศิริพงศ์ ศรีสุขกาญจน์. 2553: 88-90) และเป็นปัจจัยพื้นฐานที่สำคัญของกระบวนการทางปัญญา โดยพบว่าการจัดการเรียนรู้ให้ผู้เรียนสร้างความรู้ด้วยตนเองตามทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเอง (Constructivism theory) โดยการดึงข้อมูลและความรู้ที่มีอยู่มาเชื่อมโยงกับข้อมูลและความรู้ในสถานการณ์ใหม่ที่ต้องตัดสินใจเพื่อนำไปปรับโครงสร้างทางปัญญาให้เกิดความสมดุลซึ่งถือได้ว่าเป็นกระบวนการสำคัญของการตัดสินใจอย่างมีวิจารณญาณที่ต้องตัดสินใจอย่างละเอียดรอบคอบบนพื้นฐานของข้อมูลและความรู้ที่ถูกต้อง และพบว่าการสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ที่เอื้อต่อความสนใจในบทเรียนและความพร้อมในการเรียนรู้ของสมอง ตลอดจนการคิดวิเคราะห์ความรู้ อย่างละเอียด (Elaborate) ตามทฤษฎีการประมวลข้อมูล (Information processing theory) และการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน (Brain - based learning) จะช่วยส่งเสริมความจำในระยะยาวซึ่งมีความสำคัญต่อการดึงข้อมูลและความรู้มาประยุกต์ใช้ในแต่ละสถานการณ์ (ทิตินา แคมมณี. 2556: 80-81; Klausmeier. 1985: 105) นอกจากนี้ การสร้างบรรยากาศการเรียนรู้แบบผ่อนคลาย เช่น สภาพแวดล้อมในห้องเรียน สัมพันธภาพของผู้สอนกับผู้เรียน ฯลฯ จะช่วยให้สมองของผู้เรียนมีความพร้อมในการเปิดรับข้อมูลความรู้ ซึ่งเป็นกระบวนการเริ่มต้นของการพัฒนาทักษะทางปัญญา ทั้งส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความกล้าในการเรียนรู้มากขึ้นและเป็นการสร้างแรงจูงใจในการเรียนรู้ (สุนทร โคตรบรรเทา. 2548: 7; Duman. 2010: 2087-2089)

จากการศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจอย่างมีวิจารณญาณ พบว่า คุณลักษณะส่วนบุคคลที่เป็นพื้นฐานของการตัดสินใจอย่างมีวิจารณญาณ ได้แก่ การเปิดใจยอมรับความคิดเห็นที่แตกต่าง ความเชื่อมั่นในตนเอง ความรับผิดชอบ ความไม่ลำเอียงหรืออคติ การรับรู้และไวต่อการเปลี่ยนแปลงของสถานการณ์และความรู้สึกหรือการแสดงออกของผู้อื่น (เกียรติกำจร กุศล. 2550: 14-15; เสาวณีย์ เชื้อทอง. 2551: 33; ธันยากร ช่วยทุกข์เพื่อน. 2556: 57-58; Ennis, 1985: 48; Facione; Facione; & Sanchez. 1994: 345; Begbie. 2007: 5-8; Paans; et.al. 2012: 5) และพบว่า ทักษะทางปัญญาที่เป็นพื้นฐานของการตัดสินใจอย่างมีวิจารณญาณ ได้แก่ การจัดการข้อมูลสารสนเทศ และการจัดการความรู้ การนิยามปัญหา การคิดเชิงระบบ การคิดวิเคราะห์ การประเมินผล และการสังเคราะห์ (เกียรติกำจร กุศล. 2550: 15; เสาวณีย์ เชื้อทอง. 2551: 33-37; ประยุทธ์ ไทยธานี. 2552: 11; สุทธภา บุญแซม. 2553: 55; จันทรา พรหมน้อย; เนตรนภา พรหมเทพ; และ ศมนันท์ ทศนีย์สุวรรณ. 2555: 33; Ennis. 1985: 47; Facione; Facione; & Sanchez. 1994: 345; Begbie. 2007: 5-8; Watson; & Grazer. 2008: 3-4; Magno. 2010: 140; Gorton. 2010: 12; Ippolito. 2011; Paans; et al. 2012: 5)

สำหรับการจัดการเรียนรู้ที่เสริมสร้างคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพในมิติความรู้ ความสามารถเชิงวิชาชีพ มีการศึกษาพบว่า การจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ (Begbie. 2007: 9; Chowning; et al. 2012: 2-3) การจัดการเรียนรู้ที่เน้นกระบวนการสารสนเทศ และกระบวนการคิด เช่น รูปแบบการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน การเรียนรู้แบบสืบสวน การใช้แผนที่

ความคิด การใช้แผนผังมโนทัศน์ การสร้างความรู้ด้วยตนเอง ฯลฯ จะช่วยเสริมสร้างทักษะการคิดอย่างมี วิจารณ์ญาณ (เสาวนีย์ เชื้อทอง. 2551: 64-67; สุทธภา บุญแซม. 2553: 90-91; สุพัฒน์ สิริระพัตสะ. 2553: 136-137) นอกจากนี้ ในการจัดการเรียนรู้ในสภาพจริงและการส่งเสริมการเรียนรู้ร่วมกัน เช่น การเรียนรู้โดยการลงมือปฏิบัติ การเรียนรู้ จากประสบการณ์ การเรียนรู้แบบร่วมมือ การเรียนรู้แบบทีม การใช้กระบวนการกลุ่ม การเรียนรู้จากกรณีศึกษา การเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน ฯลฯ จะช่วย เสริมสร้างสมรรถนะในการตัดสินใจของผู้เรียน (เกียรติกำจร กุศล. 2550: 36-37; ศุจิกา เพชรล้วน. 2554: 130-131; ฉันทาธร ช่วยทุกข์เพื่อน. 2556: 141; Lai. 2011: 42-43) และพบว่ารูปแบบการคิดของครูแบบ การพิจารณาคดี แบบอนาธิปไตย การคิดแบบองค์รวมและการคิดแบบอนุรักษ์ เป็นปัจจัยเสริมแรง ทางบวกต่อการส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียนให้มีความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณ์ญาณมากขึ้น (Overly. 2001: 28; Rugutt; & Chemosit. 2009: 21-25; Emir. 2013: 340-344) นอกจากนี้จาก การศึกษา พบว่า การรับรู้ความสามารถของตนเอง เป็นปัจจัยที่เสริมสร้างความสามารถในการคิดอย่างมี วิจารณ์ญาณและการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมให้เป็นไปตามความคาดหวัง (Bandura. 1977: 193; Overly. 2001: 28) ทั้งนี้ปัจจัยที่เสริมสร้างคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพในมิติความรู้ ความสามารถเชิง วิชาชีพโดยสรุปดังแสดงในภาพประกอบ 7

ภาพประกอบ 7 ปัจจัยที่เสริมสร้างคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพในมิติความรู้ ความสามารถเชิงวิชาชีพ

2) ปัจจัยที่เสริมสร้างคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพในมิติความเป็นพลเมือง

จากการศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการเสริมสร้างคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพในมิติความเป็นพลเมืองด้านคุณธรรม จริยธรรม พบว่า การมีเจตคติที่ดีต่อการปฏิบัติตามหลักคุณธรรม จริยธรรม การเห็นแบบอย่างทางสังคม และประสบการณ์ในการอุปการะเลี้ยงดูผู้อื่นมีความสัมพันธ์ในเชิงบวกกับพฤติกรรมจริยธรรม (อานนท์ รุ่งรัตนสกุลชัย. 2553: 104-105; ชุตินา ไชยสิทธิ์. 2555: 1700; ธัญลักษณ์ รุจิภักดิ์. 2557: 244-245) และพบว่าผู้เรียนที่มีลักษณะมุ่งอนาคต มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ มีวินัยในตนเอง ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย มีสัมพันธภาพที่ดีกับครู และเพื่อน มีความสัมพันธ์ในเชิงบวกกับพฤติกรรมความรับผิดชอบ (สุจิตรา ธนะสูตร. 2552) ส่วนปัจจัยที่เสริมสร้างความเมตตา กรุณา พบว่าการฝึกฝนให้ผู้เรียนมีความเมตตา กรุณา ทั้งกาย วาจาและใจอย่างสม่ำเสมอจะช่วยกล่อมเกลาให้ผู้เรียนมีจิตใจเมตตา กรุณา เช่น การละเว้นพฤติกรรมที่ขัดขวางความเมตตาโดยการไม่กระทำอันเป็นการโหดร้าย ทารุณ โลภะ โทสะ การคบเพื่อนที่มีจิตใจดีงามเอื้ออาทร มีหัวใจของความเป็นมนุษย์ การใช้วาจาที่เสริมสร้างจิตที่เมตตา และก่อให้เกิดความรักความสามัคคี ฝึกปฏิบัติจิตใจที่ดีงามให้มีความรักและปรารถนาดีต่อผู้อื่น รู้จักเอาใจเขามาใส่ใจเรา น้อมจิตให้มีความอ่อนโยนเอื้อต่อการรับรู้ความทุกข์ของผู้อื่น ฝึกปฏิบัติเมตตาภาวนา แผ่เมตตาจิตสม่ำเสมอ พิจารณาคุณของเมตตาและโทษของโทสะเหตุ เป็นต้น (พระมหาหยง ทิวากโร (คนทา). 2548: online)

การเสริมสร้างความสามารถในการตัดสินใจเชิงจริยธรรมนอกจากจะต้องเสริมสร้างคุณลักษณะพื้นฐานด้านคุณธรรม และจริยธรรมของบุคคลแล้วจำเป็นต้องเสริมสร้างทักษะทางปัญญาเพื่อให้ผู้เรียนสามารถบูรณาการความรู้กับการตัดสินใจโดยใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมด้วย (นุชลี อุปภัย. 2555: 63; Peens. 2000: online) สำหรับรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรม พบว่าการบูรณาการ คุณธรรม จริยธรรมในทุกรายวิชา การจัดการเรียนรู้ในสถานการณ์จริง การสังเกตผู้ที่เป็นแบบอย่าง การเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการพัฒนาทักษะทางสังคม เช่น การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ ฯลฯ สามารถเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรม และทักษะทางสังคมของผู้เรียน (วรนารถ โมลีเอรี. 2550: 79-80, 85; นงลักษณ์ หล้าทุม. 2551: 59-82; นันทกา จิรนนท์. 2551: 86-89; อนิฎา อุ่นชัย. 2551; พระมหาประวิทย์ สุระวรรณะ. 2552: 102-104; อัญชลี โอ่งเจริญ; และภุริทัต ศรีอร่าม. 2552; Bandura. 1977: 6; Chowning; et. al. 2012) นอกจากนี้ พบว่า การบูรณาการความรู้และความสามารถเชิงวิชาชีพกับคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพโดยเน้นการมีส่วนร่วมและความรับผิดชอบต่อสังคมจะช่วยเสริมสร้างความตระหนักถึงผลกระทบจากการตัดสินใจเชิงวิชาชีพต่อผู้อื่นและส่วนรวม ตลอดจนมีความกระตือรือร้นในการนำความรู้ ความสามารถเชิงวิชาชีพมาร่วมแก้ไขปัญหาของสังคมในวงกว้างและซับซ้อนมากขึ้น (Peter. 2004: 47-48; Sullivan. 2005: 193) และการจัดการเรียนรู้ที่เสริมสร้างปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคล เช่น การทำงานกลุ่ม การอภิปรายร่วมกัน การแลกเปลี่ยนความคิดเห็น การประเมินผลและให้ข้อมูลย้อนกลับจะช่วยเสริมสร้างทักษะทางสังคมและสัมพันธภาพของผู้เรียน รวมถึงการสร้างความรู้สึกรักพึงพาในเชิงบวกเนื่องจากผู้เรียนได้เรียนรู้เหตุผลซึ่งกันและกันและพร้อมที่จะพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง นอกจากนี้ คุณลักษณะด้านคุณธรรม จริยธรรมของผู้เรียนและการจัดการเรียนรู้ที่ให้ผู้เรียนได้รับผิดชอบงานของทีมเป็นรายบุคคลและใช้กระบวนการกลุ่มจะช่วยเสริมสร้างความรับผิดชอบต่อผลสำเร็จของทีม (นาวัน เข้มทอง. 2550: 8; ชลิตา ชวนานนท์. 2552: 50-51; อัญชลาลักษณ์วิรามศิริ. 2555: 4-5) ทั้งนี้ปัจจัยที่เสริมสร้างคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพในมิติความเป็นพลเมือง โดยสรุปดังแสดงในภาพประกอบ 8

ภาพประกอบ 8 ปัจจัยที่เสริมสร้างคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพในมิติความเป็นพลเมือง

2.2.2 แนวคิด ทฤษฎีการเรียนรู้เพื่อพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เสริมสร้างคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพสำหรับนักศึกษาพยาบาล

จากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎีที่มีความสัมพันธ์กับการเสริมสร้างคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎีการเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องเพื่อนำไปสู่การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เสริมสร้างคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพสำหรับนักศึกษาพยาบาล ดังนี้

1) แนวคิด ทฤษฎีที่เสริมสร้างความรู้ และทักษะทางปัญญา ได้แก่ ทฤษฎีกระบวนการประมวลข้อมูล (Information processing theory) ทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเอง (Constructivism theory) และ การเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน (Brain-Based Learning: BBL)

2) ทฤษฎีที่เสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรม ได้แก่ ทฤษฎีพัฒนาการด้านจริยธรรมของโคลเบอร์ก (Kohlberg's moral development theory)

3) แนวคิดที่เสริมสร้างทักษะทางสังคม ได้แก่ การเรียนรู้แบบร่วมมือ (Cooperative learning)

4) แนวคิดทฤษฎีที่ส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ ได้แก่ ทฤษฎีที่สร้างแรงจูงใจในการเรียนรู้ ได้แก่ ทฤษฎีการรับรู้ความสามารถของตนเอง (Self – efficacy theory) และการเรียนรู้จากการปฏิบัติ (Action learning)

โดยมีรายละเอียด ดังนี้

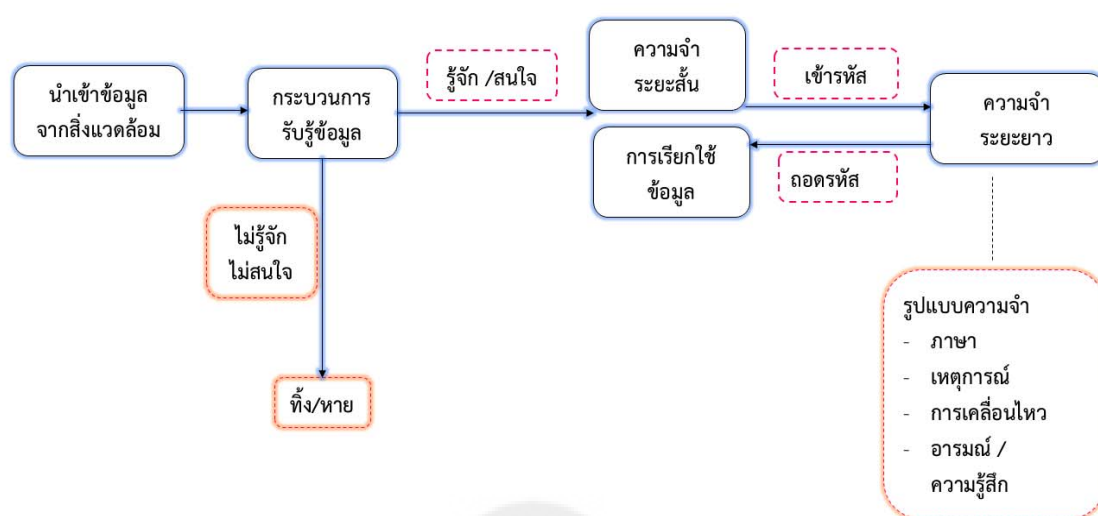
1. แนวคิด ทฤษฎีที่เสริมสร้างคุณลักษณะด้านความรู้และทักษะทางปัญญา

1.1 ทฤษฎีกระบวนการประมวลข้อมูล (Information processing theory) เป็นทฤษฎีที่ศึกษาเกี่ยวกับกระบวนการทำงานของสมองและพัฒนาการทางสติปัญญาของมนุษย์ โดยเชื่อว่าการทำงานของสมองเหมือนกับเครื่องคอมพิวเตอร์ มีขั้นตอนการทำงานเริ่มจากการนำข้อมูลเข้า (Input) การประมวลผล (Process) การเข้ารหัส (Encoding) การนำข้อมูลเข้าสู่ระบบการจัดเก็บ (Storage system) และผลลัพธ์ (Output) ซึ่งการทำงานของสมองตามทฤษฎีนี้ มีกระบวนการ ดังต่อไปนี้ (ชนาธิป พรกุล. 2554: 64-68; ทิศนา แคมมณี. 2556: 80-82; Klausmeier. 1985: 52-108)

1.1.1 การนำเข้าข้อมูลที่เป็นสิ่งเร้าจากสิ่งแวดล้อม ถ้าข้อมูลนั้นเป็นข้อมูลที่รู้จัก (Recognition) หรือเป็นข้อมูลที่สนใจ (Attention) ของบุคคล ก็จะรับข้อมูลนั้นไว้ในหน่วยความจำระยะสั้น แต่ถ้าข้อมูลไม่เคยรู้จัก หรือไม่ได้รับความสนใจก็จะถูกทิ้งไป หรือหาย

1.1.2 การบันทึกและการประมวลผลข้อมูล โดยข้อมูลที่ถูกส่งมาในหน่วยความจำระยะสั้นจะถูกบันทึกไว้ แต่เนื่องจากความจำระยะสั้นมีความสามารถในการจำได้จำกัด ดังนั้น หากต้องการเก็บข้อมูลไว้ใช้งานชั่วคราวจำเป็นต้องจัดระบบข้อมูล โดยใช้เทคนิคในการช่วยจำ เช่น การจัดหมวดหมู่ การท่องซ้ำ เป็นต้น แต่หากต้องการเก็บข้อมูลเพื่อการใช้งานในภายหลัง จำเป็นต้องประมวลผลข้อมูลและเปลี่ยนรูปเข้ารหัส (Encoding) ส่งไปเก็บไว้ในความจำระยะยาว ซึ่งการส่งเสริมการประมวลผลและเปลี่ยนรูปข้อมูลเพื่อเก็บบันทึกไว้ในความจำระยะยาว ได้แก่ การท่องจำบ่อย ๆ การขยายความคิด (Elaborative) เช่น การวิเคราะห์ความรู้อย่างเป็นระบบ การเชื่อมโยงความรู้ หรือประสบการณ์เดิมกับสถานการณ์ใหม่ ซึ่งข้อมูลที่เก็บไว้ในความจำระยะยาวจะอยู่ในรูปความจำที่เกี่ยวกับภาษา (Semantic) เหตุการณ์ (Episodic) การเคลื่อนไหว (Motoric) และอารมณ์ ความรู้สึก (Affective) (ชนาธิป พรกุล. 2554: 64-68; ทิศนา แคมมณี. 2556: 81; Klausmeier. 1985: 52-108)

1.1.3 การเรียกใช้ข้อมูลเป็นขั้นตอนในการเรียกข้อมูลที่เก็บไว้ในความจำระยะยาว โดยการถอดรหัส (Decoding) จากความจำระยะยาวส่งกลับไปหน่วยความจำระยะสั้น แล้วส่งต่อไปยังระบบประสาทที่ก่อให้เกิดพฤติกรรม จากการศึกษาทฤษฎีกระบวนการประมวลข้อมูล (Information processing theory) สามารถสรุปแนวคิดได้ตามภาพประกอบ 9

ภาพประกอบ 9 แนวคิดของทฤษฎีกระบวนการประมวลข้อมูล

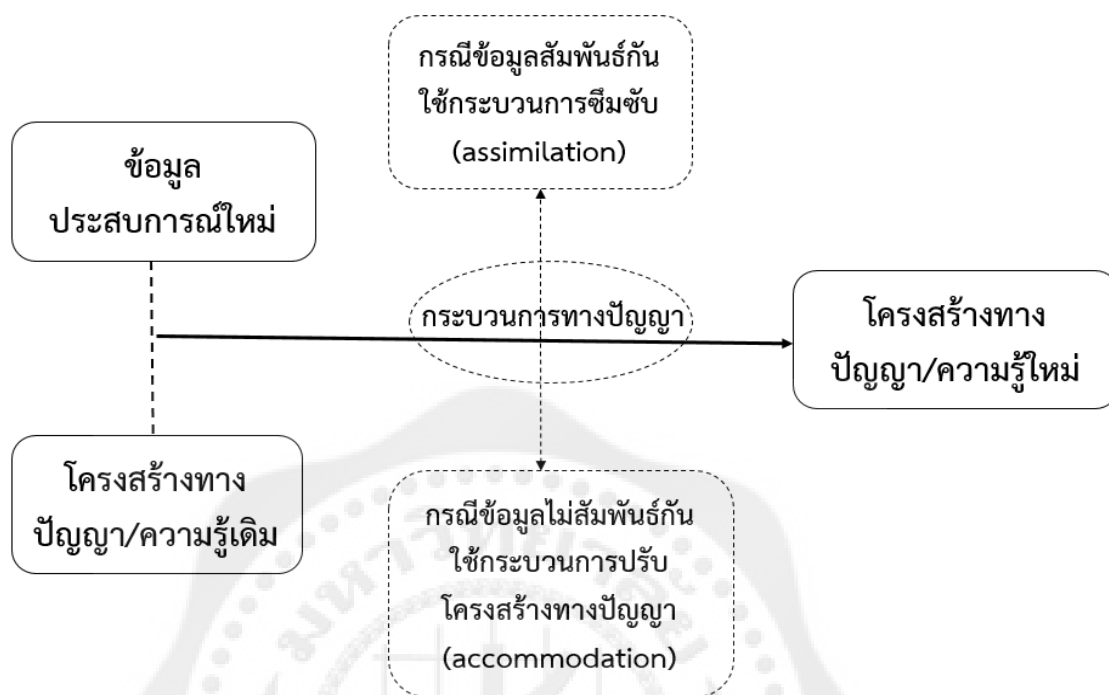
ที่มา: พัฒนาจาก ชนาธิป พรกุล. 2554: 65; ทิศนา แคมมณี. 2556: 82; Lutz; & Huitt. 2003: 3.

1.2 ทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเอง (Constructivism theory) เป็นทฤษฎีการสร้างความรู้ตามแนวปรัชญาปฏิบัติการณ์นิยม (Pragmatism) ที่พัฒนามาจากทฤษฎีพัฒนาการทางเชาว์ปัญญาของเพียเจต์ (Jean Piaget) และวิกโกทสกี (Lev Vygotsky) ซึ่งมีรากฐานทางความคิดดังนี้ (ชนาธิป พรกุล. 2554: 72-78; นุชลี อุปภัย. 2555: 165-166; ทิศนา แคมมณี. 2556: 90-94; Janassen. 1999: 216; Juniu. 2006: 68-69; Sjoborg. 2010: online; Taber. 2011: 48-51)

1.2.1 แนวคิดการสร้างความรู้ด้วยตนเองทางปัญญา (Cognitive constructivism) ของเพียเจต์ โดยมีความเชื่อว่ามนุษย์สามารถสร้างความรู้ด้วยตนเองโดยผ่านประสบการณ์การเรียนรู้ ซึ่งหากประสบการณ์หรือข้อมูลใหม่ที่ได้รับมีความสัมพันธ์กับโครงสร้างทางปัญญาที่มีอยู่เดิมก็จะเกิดกระบวนการซึมซับ (Assimilation) แต่หากประสบการณ์หรือข้อมูลใหม่ที่ได้รับไม่สัมพันธ์กับโครงสร้างทางปัญญาเดิมทำให้เกิดภาวะไม่สมดุล (Disequilibrium) บุคคลก็จะปรับโครงสร้างทางปัญญา (Accommodation) เพื่อให้เกิดภาวะสมดุล (Equilibrium)

1.2.2 แนวคิดการสร้างความรู้ด้วยตนเองทางสังคม (Social constructivism) เป็นแนวคิดที่มีรากฐานมาจากทฤษฎีพัฒนาการทางเชาว์ปัญญาของวิกโกทสกี (Vygotsky) โดยเชื่อว่าสังคมและวัฒนธรรมเป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาโครงสร้างทางปัญญาผ่านการมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคม ระหว่างกันและมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในประเด็นความรู้และประสบการณ์อันเป็นข้อมูลนำเข้าที่สำคัญของกระบวนการทางปัญญา ซึ่งแนวคิดของทฤษฎีนี้ให้ความสำคัญกับกระบวนการและวิธีการเรียนรู้ของบุคคลโดยการจัดกระทำกับข้อมูล ความรู้ และสร้างความหมายของประสบการณ์ด้วยตนเอง จึงเน้นการเรียนรู้แบบตื่นตัว (Active learning) หรือเรียนรู้จากการปฏิบัติ (Learning by doing) ตามสภาพจริง ดังนั้นการจัดสิ่งแวดล้อมให้ผู้เรียนได้มีปฏิสัมพันธ์แลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างกัน ในบรรยากาศเชิงสังคมจริยธรรม (Sociomoral) จะเอื้อต่อการเรียนรู้ร่วมกันอย่างสร้างสรรค์ และนับว่าเป็นปัจจัยสำคัญในการส่งเสริมการพัฒนาโครงสร้างทางปัญญาและการสร้างความรู้ด้วยตนเองตามความหมายของผู้เรียน

จากการศึกษาทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเอง (Constructivism theory) สามารถสรุปแนวคิด
 ดังภาพประกอบ 10

ภาพประกอบ 10 แนวคิดทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเอง

ที่มา: พัฒนาจาก ชนาธิป พรกุล. 2554: 76-77.

1.3 การเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน (Brain-based learning) เป็นแนวคิดในการจัดการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้นโดยการบูรณาการทฤษฎีการเรียนรู้กับประสาทวิทยาศาสตร์ว่าด้วยการทำงานของสมองที่เอื้อต่อการพัฒนาการเรียนรู้ของมนุษย์ ซึ่งองค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน สามารถสรุปรายละเอียด ได้ดังนี้

1.3.1 โครงสร้างและหน้าที่ของสมองที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้

โครงสร้างของสมองที่มีความเกี่ยวข้องกับการพัฒนาการเรียนรู้สามารถแบ่งออกเป็น 4 ส่วน คือ สมองใหญ่ (Cerebrum) ไดเอนเซฟาโลน (Diencephalon) ก้านสมอง (Brain stem) และสมองน้อย (Cerebellum) ดังมีรายละเอียดต่อไปนี้ (อัครภูมิ จารุภากร; และพรพิไล เลิศวิชา. 2551: 26-38; บังอร ฉางทรัพย์. 2552: 306-341; รัชฎา แก่นसार; และคนอื่นๆ. 2555: 141-155; Jensen. 2008: 10-17; Gunstream. 2010)

1) สมองใหญ่ (Cerebrum) ประกอบด้วยซีกซ้ายและซีกขวามีกลุ่มเส้นใยประสาทคอร์ปัสคัลโลซัม (Corpus Collosum) ทำหน้าที่เชื่อมโยงการทำงานของสมองทั้งสองซีก โดยสมองแต่ละซีกทำหน้าที่แตกต่างกัน กล่าวคือ สมองซีกซ้ายทำหน้าที่ในการวิเคราะห์ การให้เหตุผล การใช้ภาษาพูด อ่าน และเขียน การมองรายละเอียดและส่วนย่อย และการรับรู้ที่ละเอียด ส่วนสมองซีกขวามักทำหน้าที่ในการจินตนาการ การใช้ภาษาท่าทาง การสังเคราะห์ ทักษะด้านศิลปะ ดนตรี

การหยั่งรู้ การมองภาพรวม และรับรู้ได้หลายอย่างพร้อม ๆ กัน จากการศึกษา พบว่า การกระตุ้นการทำงานของสมองทั้งสองซีกพร้อม ๆ กันจะช่วยส่งเสริมการเชื่อมโยงการเรียนรู้และการโอนข้อมูลของสมองทั้งสองซีกให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น ส่งผลต่อความสามารถในการพัฒนาทักษะทางปัญญา เช่น การคิดวิเคราะห์ การคิดเชิงระบบ การคิดสร้างสรรค์ การคิดอย่างมีวิจารณญาณ เป็นต้น โครงสร้างของสมองใหญ่ที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ ประกอบด้วย (อัครภูมิ จารุภากร; และพรพิไล เลิศวิชา. 2551: 27; บังอร ฉางทรัพย์. 2552: 307-319; อภิชาติ สินธุบัว. 2553: 368-381; รัชฎา แก่นสาร; และคนอื่นๆ. 2555: 141-147; Sprenger. 1999: 15-19; Gunstream. 2013)

1.1) สมองส่วนหน้า (Frontal lobe) ตั้งอยู่บริเวณหน้าผาก ทำหน้าที่เกี่ยวกับสติปัญญา ความฉลาด การใช้เหตุผล การตัดสินใจ การแก้ไขปัญหา การวางแผน การใช้ภาษา บุคลิกภาพ และควบคุมการเคลื่อนไหว ส่วนสมองด้านหน้าสุด (Prefrontal cortex) ทำหน้าที่เกี่ยวกับการตัดสินใจ ความนึกคิด และสติปัญญา

1.2) สมองส่วนบน (Parietal lobe) ตั้งอยู่บริเวณกระหม่อมทั้งสองข้าง มีกลุ่มเซลล์รับรู้ความรู้สึกทำหน้าที่รับรู้ความรู้สึกจากแหล่งปฐมภูมิ เช่น การมองเห็น การได้ยิน การสัมผัส การวิเคราะห์เชื่อมโยงข้อมูลที่ได้รับและแปลผลความรู้สึกที่ได้รับ รวมทั้งทำหน้าที่ด้านความเข้าใจภาษา

1.3) สมองส่วนขมับ (Temporal lobe) ตั้งอยู่บริเวณกกหู ทั้งสองข้าง ทำหน้าที่รับกลิ่นและเสียง แปลความหมายของเสียง ส่วนด้านล่างของสมองส่วนนี้ทำหน้าที่ปรับแต่งข้อมูล การมองเห็น การเรียนรู้ และความทรงจำ มีระบบลิมบิก (Limbic system) ทำหน้าที่และ มีบทบาทสำคัญต่อการเรียนรู้ ประกอบด้วย อะมิกดาลา (Amygdala) ทำหน้าที่เกี่ยวกับความทรงจำด้านอารมณ์ ความรู้สึก เช่น ความกลัว ความก้าวร้าว ฯลฯ และฮิปโปแคมปัส (Hippocampus) มีบทบาทสำคัญต่อความจำระยะยาว

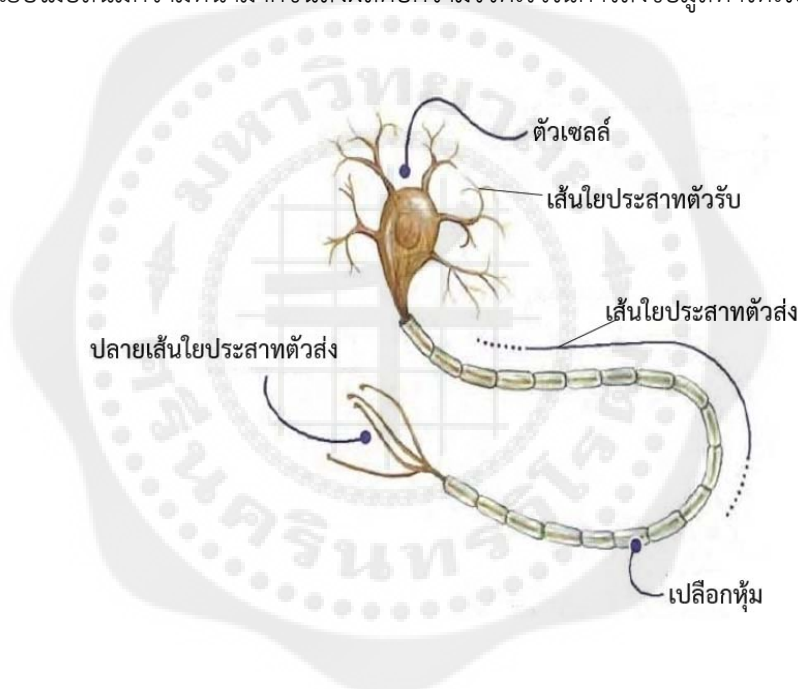
1.4) สมองส่วนหลัง (Occipital lobe) ตั้งอยู่บริเวณท้ายทอย ทำหน้าที่เกี่ยวกับการรับรู้แสงและภาพ การปรับสายตา การแปลเสียงให้เป็นภาษาที่เข้าใจ และแปลผลภาพที่มองเห็น

2) สมองส่วนไดเอนเซฟาลอน (Diencephalon) เป็นสมองส่วนหน้าตั้งอยู่ระหว่างก้านสมองกับสมองใหญ่ ประกอบด้วย ทาลามัส (Thalamus) ไฮโปทาลามัส (Hypothalamus) และ อีพิทาลามัส (Epithalamus) โดยทาลามัสทำหน้าที่เป็นสถานีส่งผ่านสัญญาณรับรู้ความรู้สึก(ยกเว้นประสาทการดมกลิ่น) มาจากสมองส่วนล่าง สมองน้อย และไขสันหลัง เพื่อส่งไปยังสมองใหญ่และทำหน้าที่ประสานการรับรู้ความรู้สึกกับอารมณ์ ส่วนไฮโปทาลามัสทำหน้าที่เป็นศูนย์ควบคุมการทำงานของระบบประสาทอัตโนมัติ การสมดุลร่างกาย การหลับตื่น การแสดงออกทางอารมณ์ และพฤติกรรม

3) ก้านสมอง (Brain stem) ประกอบด้วย สมองส่วนกลาง (Midbrain) พอนส์ (Pons) และเมดูลาออบลองกาตา (Medulla oblongata) โดยสมองส่วนกลางเป็นทางผ่านของเส้นประสาทสมองการควบคุมความรู้สึกตัว การกลอกตา การมีปฏิกิริยาต่อแสง และรีเฟลกซ์การได้ยิน ส่วนพอนส์เป็นทางผ่านของวิถีประสาทสู่สมอง นำคำสั่งไปยังสมองไขสันหลัง และเมดูลาออบลองกาตา เป็นศูนย์ควบคุมสัญญาณชีพ ความรู้สึกจากอวัยวะภายใน การรับรส และการรับรู้ความเจ็บปวด

4) สมองน้อย (Cerebellum) เป็นสมองที่อยู่ส่วนหลัง มีหน้าที่ในการประสานการเคลื่อนไหวของกล้ามเนื้อควบคุมการเคลื่อนไหวของคอ ศรีษะและลูกตาให้อยู่ในภาวะสมดุล ปรับความตึงของกล้ามเนื้อลำตัวและแขนขา ควบคุมการประสานงานของกล้ามเนื้อแขนขา

1.3.2 เซลล์ประสาท (Neurons) มนุษย์มีเซลล์ประสาทประมาณ 10,000-100,000 ล้านเซลล์ โดยแต่ละเซลล์จะเชื่อมต่อกันประมาณ 5,000-10,000 เซลล์ เป็นโครงข่ายนับเป็น ล้าน ๆ กลุ่ม ทำหน้าที่ในการสื่อสารข้อมูลภายในระบบประสาท โดยการสร้างและส่งกระแสประสาท ไปยังเซลล์ประสาทอื่น ๆ หรือเซลล์เป้าหมาย ส่วนประกอบของเซลล์ประสาทมี 3 ส่วน ได้แก่ ตัวเซลล์ (Cell body) เส้นใยประสาทตัวรับ (Dendrite) และเส้นใยประสาทตัวส่ง (Axon) โดยเส้นใยประสาทตัวส่ง มี 2 ลักษณะ คือ ชนิดที่ไม่มีเปลือกหุ้ม (Non myelin sheath) และชนิดที่มีเปลือกหุ้ม (Myelin sheath) ส่วนของเปลือกหุ้มเป็นเยื่อไขมันที่มีคุณสมบัติเป็นฉนวนไฟฟ้าทำหน้าที่ป้องกันการรั่วของกระแสไฟฟ้าทำให้การส่งข้อมูลมีความรวดเร็ว จากการศึกษา พบว่า การกระตุ้นการทำงานของเซลล์ประสาทบ่อย ๆ จะทำให้เยื่อไมอีลินมีความหนามากขึ้นส่งผลต่อความเร็วในการส่งข้อมูลทำให้เรียนรู้ได้เร็วขึ้น

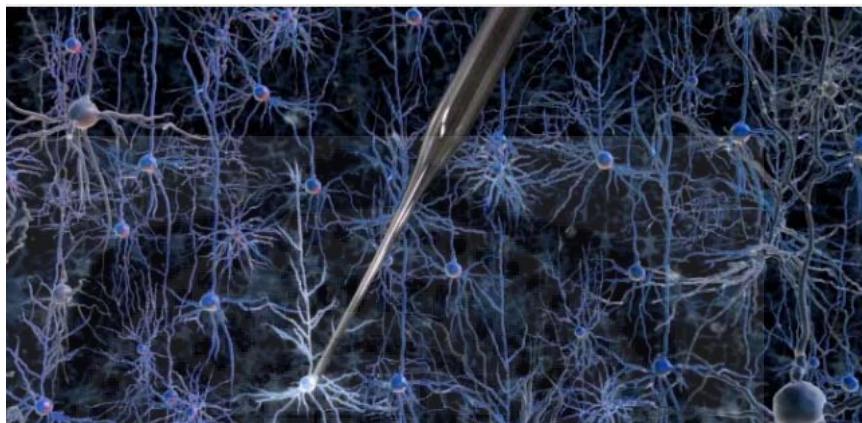
ภาพประกอบ 11 เซลล์ประสาท

ที่มา: อัครภูมิ จารุภากร; และ พรพิไล เลิศวิชา. 2551: 86.

1.3.3 กลไกการทำงานของสมองกับการเรียนรู้

1) การสื่อสารภายในสมอง มีกลไกการทำงานแบบไฟฟ้าเคมี (Electrochemical) กล่าวคือ เมื่อเซลล์ประสาทถูกกระตุ้นในระดับที่มากเพียงพอ (Threshold stimuli) จะทำให้มีการเปลี่ยนแปลงของศักย์ไฟฟ้าที่เยื่อหุ้มเซลล์บริเวณที่ถูกกระตุ้น และเกิดกระบวนการดีโพลาไรเซชัน (Depolarization) เกิดคลื่นเคลื่อนไปตามเส้นใยประสาทเป็นกระแสประสาท (Nerve impulse) และส่งต่อไปยังเซลล์ประสาทตัวอื่น ๆ ผ่านจุดเชื่อมต่อ (Synapse) และเมื่อกระแสประสาทถึงจุดเชื่อมต่อเซลล์ประสาทจะหลั่งสารสื่อประสาท (Neurotransmitter) ไปจับกับตัวรับทำให้มีการขยายสัญญาณต่อไป

อย่างกว้างขวางและแรงขึ้น และด้วยเซลล์ประสาทแต่ละเซลล์มีเส้นใยติดต่อกันเป็นเครือข่าย จึงทำให้การสื่อสารภายในสมองสามารถติดต่อกันระหว่างเซลล์ประสาทและกลุ่มเซลล์ประสาทได้อย่างกว้างขวาง และสามารถตอบสนองต่อการกระตุ้นได้ทุกส่วน นอกจากนี้ เพื่อป้องกันการสับสนสมองจึงมีกลไกการไหลของข้อมูลแบบทางเดียว (ริชญา แก่นสาร; และคนอื่นๆ. 2555: 93-113; Gunstream. 2013) ซึ่งจากการศึกษา พบว่า การกระตุ้นให้มีการส่งข้อมูลผ่านจุดเชื่อมบ่อ ๆ จะช่วยเพิ่มความแข็งแรงให้กับจุดเชื่อมต่อ ทำให้ข้อมูลสามารถเดินทางได้ เร็วขึ้นซึ่งส่งผลต่อการพัฒนาการเรียนรู้ (กมลพรรณ ชีวพันธุ์ศรี. 2545: 2-6; Sprenger. 1999: 19-22)

ภาพประกอบ 12 การทำงานของเครือข่ายเซลล์ประสาท

ที่มา: Canan, Sinan. 2014: online. ประสาท.

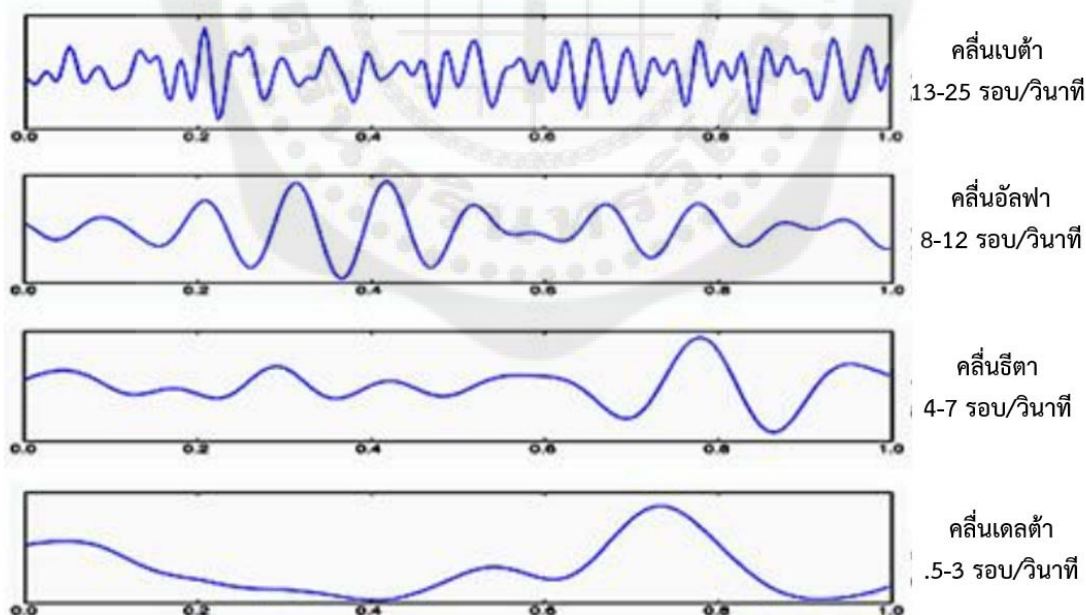
นอกจากนี้ยังพบว่าความแรงและความถี่ของคลื่นไฟฟ้าสมองมีความสัมพันธ์กับการเรียนรู้ กล่าวคือ คลื่นไฟฟ้าสมองที่มีความแรง (Voltage) สูง และความถี่ (Frequency) ต่ำจะส่งผลต่อความสามารถในการเรียนรู้ได้ดีกว่าคลื่นไฟฟ้าสมองที่มีความแรงต่ำและความถี่สูง และจากการศึกษาพบว่า การทำงานของเซลล์ประสาทพร้อมกันจำนวนมากจะทำให้เกิดคลื่นไฟฟ้าสมองที่มีความแรง (Voltage) สูง และความถี่ (Frequency) ต่ำ แต่โดยปกติคลื่นไฟฟ้าของสมองแต่ละซีกจะเกิดขึ้นไม่พร้อมกัน อย่างไรก็ตาม พบว่า ในระหว่างการทำสมาธิความถี่ของคลื่นไฟฟ้าสมองทั้งสองด้านจะปรับให้ขึ้นลงพร้อมกัน (Synchronization) ซึ่งส่งผลต่อการเรียนรู้และเป็นการเพิ่มพลังจิตที่ตื่นรู้ (Awakened mind) ทำให้สามารถจดจำและระลึกถึงสิ่งต่างๆ ได้ดีขึ้น สามารถเข้าถึงแหล่งข้อมูลจำนวนมากของจิตใต้สำนึกหรือจิตไร้สำนึกที่ถูกต้องแม่นยำและรวดเร็วมากขึ้น นอกจากนี้ในการกระตุ้นให้สมองทำงานพร้อมกันทั้งสองซีก เช่น การคิดวิเคราะห์ ในรายละเอียดและการมองภาพรวมในเชิงระบบ ก็จะมีผลให้คลื่นไฟฟ้าสมองทั้งสองซีกเกิดขึ้นพร้อมกัน ซึ่งมีช่วงคลื่นที่เหมาะสมต่อการเรียนรู้ จากการศึกษาลักษณะของคลื่นไฟฟ้าสมอง พบว่า มี 4 รูปแบบ ดังนี้ (ริชญา แก่นสาร; และคนอื่นๆ. 2555: 255-256; Gunstream. 2013; ปราณี อ่อนศรี. 2552: 27-31)

1.1) คลื่นเบต้า (Beta brainwave) เป็นคลื่นที่มีความถี่สูงสุด ประมาณ 13 – 25 รอบ/วินาที เกิดขึ้นในช่วงที่สมองกำลังทำงานควบคุมจิตใต้สำนึกหรืออยู่ในภาวะเครียด สมองสั่งการไม่เป็นระเบียบและหากมีภาวะเครียดมากขึ้นข้อมูลด้านอารมณ์จะถูกเก็บในกลุ่มเซลล์ประสาทของอมิกดาลาทำให้ชีวิตตกอยู่บนความเครียด ความกลัว สมองจะหลั่งฮอร์โมนชนิดที่ก่อกำเนิดการทำงานของสมอง เช่น อะดรีนาลิน คอร์ติซอล ฯลฯ ซึ่งจะทำให้ประตูแห่งการเรียนรู้ปิดลง

1.2) คลื่นอัลฟา (Alpha brainwave) เป็นคลื่นที่ใหญ่ที่สุด มีความถี่ประมาณ 8-12 รอบ/วินาที พบได้ในขณะที่สมองกำลังพัก รู้สึกผ่อนคลาย การคิดช้าลงเป็นจังหวะ ร่างกายหลั่งสารเอนโดर्फิน (Endorphine) ทำให้มีความสุข เป็นช่วงที่ร่างกายไม่ตอบสนองต่อสิ่งเร้า มีความจดจ่อ ในกิจกรรมที่ทำอย่างต่อเนื่องจนลืมสิ่งรอบตัว การทำงานของสมองในช่วงคลื่นอัลฟาจะช่วยให้สมองต้องการเรียนรู้ในสิ่งใหม่ และสร้างโปรแกรมอัตโนมัติใหม่ที่แข็งแกร่งขึ้น

1.3) คลื่นเธตา (Theta brainwave) เป็นคลื่นที่ช้าลงมาก มีความถี่ ประมาณ 4-7 รอบ/วินาที พบได้ในช่วงที่ร่างกายรู้สึกผ่อนคลายเต็มที่ เช่น ขณะนอนหลับ หรืออยู่ในสมาธิระดับลึก มีความสุขสบาย ลืมความทุกข์ และมีความปิติสุข สมองในช่วงคลื่นเธตาเปรียบเสมือนแหล่งเก็บแรงบันดาลใจ เกิดความคิดสร้างสรรค์ที่อยู่ในส่วนลึกของจิตใจสะท้อนการทำงานของจิตใต้สำนึก (Subconscious mind) ซึ่งเป็นการทำงานของเนื้อสมองส่วนใหญ่ ระดับพฤติกรรมในช่วงคลื่นเธตาเป็นการคิดคำนึงเพื่อแก้ปัญหา พบได้ทั้งในจิตสำนึกและจิตไร้สำนึก บุคคลจะแสดงออกมาเป็นความคิดสร้างสรรค์ เกิดความคิดหยั่งรู้ มีความสงบทางจิตและมองโลกในแง่ดี เกิดสมาธิแน่วแน่ มีปัญญาญาณ มีความจำระยะยาวและการระลึกรู้

1.4) คลื่นเดลต้า (Delta brainwaves) เป็นคลื่นไฟฟ้าสมองที่ช้าที่สุด มีความถี่ 0.5-3 รอบ/วินาที เป็นช่วงที่สภาวะของร่างกายรู้สึกผ่อนคลายในระดับที่สูงมาก สมองมีการทำงานเชื่อมต่อกับส่วนที่เป็นจิตไร้สำนึก (Unconscious mind) เช่น การเข้าสมาธิในระดับฌาน เมื่อออกจากสมาธิก็จะยังคงรู้สึกปิติ มีความสุขใจสดชื่น หรือเมื่อร่างกายได้พักผ่อนแบบหลับสนิทอย่างเต็มที่ ในระยะเวลาที่เพียงพอก็จะทำให้รู้สึกสดชื่นมากเป็นพิเศษ

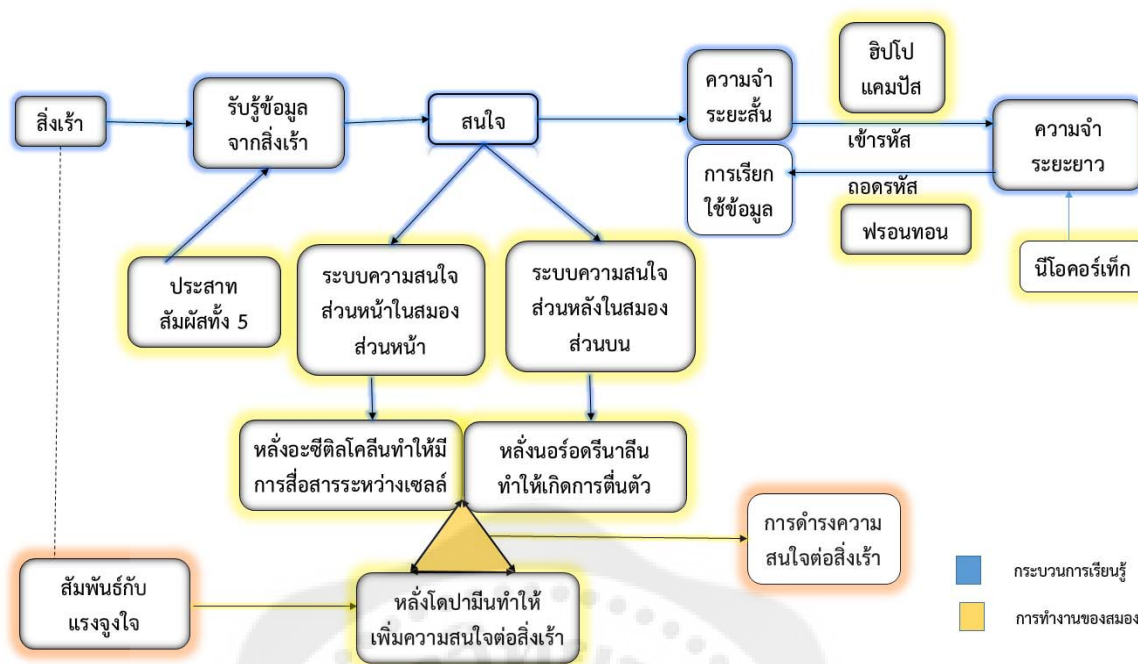
ภาพประกอบ 13 ลักษณะของคลื่นไฟฟ้าสมอง (Brain waves)

ที่มา: Drugă, C.; & Lupu, A. 2015: 396.

2) กระบวนการทำงานของสมองในการพัฒนาความรู้และปัญญา จากการศึกษาทฤษฎีการประมวลข้อมูล ทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเอง และการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน สามารถสรุปกระบวนการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน ได้ดังนี้

2.1) การนำเข้าข้อมูล โดยประสาทสัมผัสทั้ง 5 รับข้อมูลมาจากสิ่งแวดล้อมส่งไปยังระบบประสาทส่วนปลาย และส่งไปประมวลผลที่ระบบประสาทส่วนกลาง จากนั้นส่งกลับไปยังระบบประสาทส่วนปลายอีกครั้งหนึ่ง โดยมีเซลล์ประสาททำหน้าที่ในการรับส่งข้อมูลไปตามเส้นใยประสาท และผ่านจุดเชื่อม (Synapse) ของแต่ละเซลล์ ซึ่งหากความถี่ในการรับส่งข้อมูลผ่านจุดเชื่อมเกิดขึ้นบ่อยจะทำให้จุดเชื่อมมีความแข็งแรงเพิ่มมากขึ้นส่งผลให้ข้อมูลเดินทางได้เร็วขึ้นด้วย ซึ่งถือเป็นการส่งเสริมการพัฒนาการเรียนรู้ (Sprenger. 1999: 3-4, 17) นอกจากนี้ จากการศึกษาการทำงานของสมองในการส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ พบว่าการให้ความสนใจต่อสิ่งเร้ามีอิทธิพลต่อการรับรู้และการพัฒนากระบวนการทางปัญญาของบุคคล (อัครภูมิ จารุภากร; และพรพิไล เลิศวิชา. 2551: 57; Geake. 2009: 48; Twardosz. 2012: 101; Kambi; & Jain. 2012: 1060) โดยสมองส่วนหน้าสุด (Prefrontal cortex) และซิงกูเลทไจรัส (Cingulate gyrus) จะทำหน้าที่เกี่ยวกับการให้ความสนใจต่อสิ่งเร้า โดยเฉพาะสิ่งเร้าที่เป็นเป้าหมายหรือสิ่งเร้าที่เลือกสนใจ (Selective attention) โดยการกระตุ้นระบบความสนใจส่วนหน้า (Anterior attention system) ที่อยู่ในเปลือกสมองใหญ่ส่วนหน้าสุด (Prefrontal cortex) และซิงกูเลทไจรัส (Cingulate gyrus) ให้ไปกระตุ้นระบบประสาทโคลิเนอร์จิก (Cholinergic system) เพื่อหลั่งสารสื่อประสาทอะซิติลโคลีน (Acetylcholine) ทำให้เกิดการสื่อสารระหว่างเซลล์ประสาท ในขณะที่ตัวสิ่งเร้าที่กระตุ้นระบบความสนใจส่วนหน้าจะไปกระตุ้นการทำงานของระบบความสนใจส่วนหลัง (Posterior attention system) ซึ่งอยู่บริเวณสมองด้านบน (Parietal cortex) ให้ส่งกระแสประสาทไปกระตุ้นระบบประสาทรับความรู้สึกและระบบความตื่นตัวในก้านสมองให้หลั่งสารสื่อประสาทกลุ่มนอร์อดรีนาลีน (Noradrenaline) และหากสิ่งเร้าที่เลือกสนใจมีความสัมพันธ์กับแรงจูงใจของบุคคลทำให้ระบบประสาทโดปามีนอร์จิกได้รับการกระตุ้นให้หลั่งสารสื่อประสาทโดปามีน (Dopamine) ส่งผลให้การสนใจต่อสิ่งเร้ามีเพิ่มมากขึ้น และจากการศึกษา พบว่า ปฏิสัมพันธ์ในการทำงานของระบบประสาทโคลิเนอร์จิก (Cholinergic system) ระบบเกี่ยวกับแรงจูงใจ (Motivation system) และระบบความสนใจต่อสิ่งเร้า (Attention system) มีความสัมพันธ์กับการดำรงความสนใจต่อสิ่งเร้า (Sustain attention) ซึ่งมีความสำคัญต่อการพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียน (จินตนาภรณ์ วัฒนธร. 2554: online; Posner; & Petersen; 1990: 37-38; Sprenger. 1999: 24-27; Oken; Salinsky; & Elsas. 2006: online; Sarter; & Lustig, 2009: 6-9; Jensen. 2010: 158)

2.2) กระบวนการจำ เป็นขั้นตอนในการจัดกระทำกับข้อมูลนำเข้าไปเก็บไว้ในรูปของความจำ โดยการเข้ารหัส (Encoding process) และแปลงข้อมูลให้อยู่ในรูปของความจำ ซึ่งหากการเข้ารหัสมีประสิทธิภาพจะส่งผลต่อการบันทึกข้อมูลเป็นความจำระยะยาว (Long term memory) จากการศึกษา พบว่า ปัจจัยที่ส่งเสริมประสิทธิภาพของการเข้ารหัส ได้แก่ การให้ความสนใจต่อสิ่งเร้า การขยายความคิด ฯลฯ โดยสมองที่ทำหน้าที่ในการขยายความคิดส่วนใหญ่เป็นสมองส่วนหน้า (Frontal lobe) (จินตนาภรณ์ วัฒนธร. 2554: online; Sprenger. 1999: 46-51) ซึ่งในการแปลงข้อมูลเป็นความจำระยะยาวสมองจะต้องใช้ระยะเวลาในการเรียนรู้เพื่อให้เกิดการตกผลึกของความจำ (Memory consolidation) จนกระทั่งเกิดความเข้าใจอย่างลึกซึ้ง (อัครภูมิ จารุภากร; และพรพิไล เลิศวิชา.

ภาพประกอบ 15 กรอบแนวคิดของกระบวนการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน

จากภาพประกอบ 14 กระบวนการเรียนรู้ที่เสริมสร้างทักษะความรู้และทักษะทางปัญญา ที่ผู้วิจัย ได้บูรณาการแนวคิด ทฤษฎีการประมวลข้อมูลกับทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเอง โดยมีขั้นตอน การนำเข้าข้อมูลจากสิ่งเร้าผ่านกระบวนการรับรู้ข้อมูล หากข้อมูลนั้นได้รับความสนใจหรือผู้เรียนรู้จักมา ก่อนก็จะเข้าสู่ความจำระยะสั้น หากไม่ได้รับความสนใจหรือไม่เคยรู้จักข้อมูลจะถูกทิ้งหรือหายไป จากนั้น ข้อมูลจากความจำระยะสั้นหากมีการตกผลึกความจำจนเข้าใจอย่างลึกซึ้งก็จะเข้ารหัสสู่ความจำระยะยาว และเมื่อต้องการเรียกใช้ข้อมูลก็จะถอดรหัสข้อมูลออกมา ซึ่งข้อมูลในความจำระยะสั้นและความจำระยะ ยาวที่เป็นความรู้หรือโครงสร้างทางปัญญาเดิมหากได้เชื่อมโยงกับข้อมูลหรือประสบการณ์ใหม่โดยใช้ กระบวนการทางปัญญาจะทำให้ได้โครงสร้างทางปัญญาหรือความรู้ใหม่ ซึ่งหากผู้เรียนได้สร้างความรู้ใน ส่วนนี้ด้วยตนเองจะทำให้ถูกบันทึกเข้ารหัสเป็นความจำระยะยาวที่คงทนถาวร ซึ่งในกระบวนการเรียนรู้ ดังกล่าวนี้นี้ผู้วิจัยได้ใช้แนวคิดในการทำงานของสมองมาอธิบายการทำงานในแต่ละขั้นตอน ตาม ภาพประกอบ 15 เริ่มด้วยการรับรู้ข้อมูลจากสิ่งเร้า โดยประสาทสัมผัสทั้ง 5 หากข้อมูลนั้นได้รับความ สนใจ ระบบความสนใจส่วนหน้า (Anterior attention system) ซึ่งอยู่ในสมองส่วนหน้า (Frontal lobe) ก็จะกระตุ้นให้เกิดการหลั่งสารสื่อประสาทอะซิดิลโคลีน ทำให้เกิดการสื่อสารระหว่างเซลล์ ใน ขณะเดียวกันระบบความสนใจส่วนหลัง (Posterior attention system) ก็จะกระตุ้นให้หลั่งสารสื่อ ประสาทนอร์อดรีนาลีนทำให้เกิดการตื่นตัว และหากสิ่งเร้านั้นสัมพันธ์กับแรงจูงใจก็จะมีกระบวนการกระตุ้นสารสื่อ ประสาทโดปามีนทำให้เพิ่มความสนใจมากขึ้น ซึ่งปฏิสัมพันธ์ของสาร สื่อประสาททั้งสามชนิดดังกล่าวแล้ว จะส่งผลต่อการดำรงความสนใจต่อสิ่งเร้า และเมื่อข้อมูลได้เข้าสู่ความจำระยะสั้น สมองส่วนฮิปโปแคมปัส (Hippocampus) จะประมวลผลเพื่อลงรหัสเก็บไว้ในความจำระยะยาว ในสมองส่วนนีโอคอร์เทก (Neocortex) และเมื่อต้องการเรียกใช้ข้อมูล (Retrieve) สมองส่วนฟรอนทอล (Frontal) จะทำหน้าที่ ถอดรหัสเรียกใช้ข้อมูล

ในการกระตุ้นการทำงานระดับเซลล์ประสาทที่มีความสำคัญต่อประสิทธิภาพการทำงานของสมอง เช่น การกระตุ้นการทำงานบ่อย ๆ จะช่วยให้เยื่อหุ้มเส้นใยประสาท (Myelin sheath) มีความหนามากขึ้น ทำให้กระแสไฟฟ้าที่ผ่านไม่รั่วออกและสื่อสารข้อมูลได้เร็วขึ้น นอกจากนี้ในการกระตุ้นการทำงานของสมองทั้งสองซีกพร้อมกันจะทำให้คลื่นไฟฟ้าสมองปรับขึ้นลงพร้อมกัน (Synchronization) ส่งผลให้เกิดคลื่นสมองที่มีความแรงและความถี่ต่ำ ซึ่งเอื้อต่อการเรียนรู้ของสมองได้ดี ทั้งทำให้มีการเชื่อมโยงการทำงานของสมองซึ่งมีความสำคัญต่อการเกิดกระบวนการทางปัญญา และการเสริมสร้างความรู้และทักษะทางปัญญา เช่น การคิดวิเคราะห์ การคิดเชิงระบบ การคิดสร้างสรรค์ การคิดอย่างมีวิจารณญาณ การตัดสินใจแก้ไขปัญหา เป็นต้น

จากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎีการประมวลข้อมูล การสร้างความรู้ด้วยตนเอง และการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐานสามารถสังเคราะห์องค์ประกอบของรูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างความรู้และทักษะทางปัญญา ได้ดังตาราง 1

ตาราง 1 แสดงผลการวิเคราะห์องค์ประกอบของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิด ทฤษฎีการประมวลข้อมูล การสร้างความรู้ด้วยตนเอง และการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน

สาระสำคัญของแนวคิด ทฤษฎี	องค์ประกอบของรูปแบบการจัดการเรียนรู้			
	หลักการ	วัตถุประสงค์	แนวทางการจัดการเรียนรู้	การวัดและประเมินผล
1.การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่กระตุ้นความสนใจและสร้างแรงจูงใจในการเรียนรู้จะส่งเสริมความสนใจต่อสิ่งที่เร้าที่เป็นเป้าหมายและดำรงความสนใจต่อสิ่งที่เรียนรู้ซึ่งมีความสำคัญต่อกระบวนการจำ	การจัดการเรียนรู้ที่คำนึงถึงความสนใจและแรงจูงใจในการเรียนรู้จะเพิ่มความสนใจต่อสิ่งที่เรียนรู้และประสิทธิภาพในการจำของผู้เรียน	เพื่อส่งเสริมความสนใจและสร้างแรงจูงใจในการเรียนรู้ของผู้เรียน	1. จัดสิ่งแวดล้อมการเรียนรู้ที่มีความหมาย สอดคล้องกับความสนใจของผู้เรียน 2. เลือกประเด็นและรูปแบบการเรียนรู้ที่กระตุ้นความสนใจของผู้เรียน 3. จัดรูปแบบการเรียนรู้ที่หลากหลายเพื่อตอบสนองรูปแบบการเรียนรู้ของผู้เรียน 4. สร้างแรงจูงใจในการเรียนรู้โดยให้ผู้เรียนกำหนดผลลัพธ์การเรียนรู้ที่คาดหวังของตนเอง	ประเมินความสนใจในการเรียนรู้

ตาราง 1 (ต่อ)

สาระสำคัญของแนวคิด ทฤษฎี	องค์ประกอบของรูปแบบการจัดการเรียนรู้			
	หลักการ	วัตถุประสงค์	แนวทางการจัดการเรียนรู้	การวัดและประเมินผล
2. การสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ที่ผ่อนคลาย มีสมาธิทำให้สมองทั้งสองซีกทำงานร่วมกันเกิดคลื่นไฟฟ้าสมองที่เอื้อต่อการจำและการเรียกใช้ข้อมูล ทั้งทำให้ร่างกายหลั่งสารเอ็นโดฟินซึ่งเป็นสารแห่งความสุขส่งผลให้สมองมีความพร้อมในการเรียนรู้สามารถเรียนรู้สิ่งใหม่ได้ดี	การจัดบรรยากาศการเรียนรู้ที่ผ่อนคลายและ ผู้เรียนมีสมาธิจะส่งเสริมความสามารถในการจำ การเรียกใช้ข้อมูล และการเรียนรู้ในสิ่งใหม่ ๆ	-เพื่อให้ผู้เรียนรู้สึกผ่อนคลาย มีสมาธิในการเรียนรู้ มีความกระตือรือร้น และเปิดใจที่จะเรียนรู้ในสิ่งใหม่	1. จัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้ผู้เรียนเกิดสมาธิและจดจ่อในสิ่งที่ปฏิบัติโดยทบทวนความรู้และขั้นตอนการปฏิบัติ ทั้งประเมินความพร้อมและสร้างความมั่นใจในการปฏิบัติโดยการช่วยเหลืออย่างใกล้ชิด 2. สร้างบรรยากาศการเรียนรู้ที่ส่งเสริมความตื่นตัวแบบผ่อนคลาย มีทัศนคติต่อการจัดการเรียนรู้ในเชิงบวกและรู้สึกปลอดภัยในการแสดงความคิดเห็น กล้าแสดงออกอย่างอิสระ ตามความถนัดโดยสร้างสัมพันธภาพที่ดีระหว่างผู้เรียน ผู้สอนและสมาชิกทีม 3. จัดการเรียนรู้โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล และความเป็นองค์รวมของผู้เรียนและให้คำปรึกษาด้วยหัวใจความเป็นมนุษย์ 4. จัดการเรียนรู้ที่คำนึงถึงความพร้อมในการเรียนรู้ของผู้เรียนเป็นรายบุคคลโดยประเมินความรู้ ทักษะในการปฏิบัติงานก่อนเริ่มบทเรียนและผู้สอนจัดประสบการณ์การเรียนรู้เพื่อพัฒนาศักยภาพของผู้เรียนเป็นรายบุคคล	-ประเมินความกระตือรือร้นในการเรียนรู้ ความกล้าแสดงความคิดเห็นอย่างสร้างสรรค์

ตาราง 1 (ต่อ)

สาระสำคัญของแนวคิด ทฤษฎี	องค์ประกอบของรูปแบบการจัดการเรียนรู้			
	หลักการ	วัตถุประสงค์	แนวทางการจัดการเรียนรู้	การวัดและประเมินผล
3.การจัดการเรียนรู้ที่เชื่อมโยงการทำงานของสมองทั้งสองซีกจะช่วยส่งเสริมความสามารถในการเชื่อมโยงข้อมูลความรู้ และการคิดวิเคราะห์ การคิดเชิงระบบ การคิดอย่างมีวิจารณญาณ การคิดสร้างสรรค์ ฯลฯ	การจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมการเชื่อมโยงการทำงานของสมองทั้งสองซีกจะช่วยเสริมสร้างการคิดวิเคราะห์ การคิดเชิงระบบ และคิดอย่างมีวิจารณญาณ	เพื่อส่งเสริมความสามารถในการเชื่อมโยงการเรียนรู้ การคิด วิเคราะห์ การคิดเชิงระบบและ การคิดอย่างมีวิจารณญาณ	1.ผู้สอนชี้แจงสิ่งที่ต้องเรียนรู้ให้ผู้เรียนเห็นทั้งในภาพรวมและรายละเอียด 2.ผู้เรียนศึกษากรณีศึกษาเป็นรายบุคคลโดยใช้กระบวนการตัดสินใจอย่างมีวิจารณญาณ	ประเมินกระบวนการตัดสินใจอย่างมีวิจารณญาณ
4. การกระตุ้นกระบวนการคิดขั้นสูง ๆ จะช่วยส่งเสริมจุดเชื่อมต่อของเซลล์ประสาทให้แข็งแรงขึ้นส่งผลต่อความคล่องแคล่วในการคิดและการตัดสินใจของผู้เรียน	การให้ผู้เรียนปฏิบัติแต่ละประสบการณ์ซ้ำๆ และการสะท้อนคิดสิ่งที่ได้เรียนรู้เพื่อให้เกิดการคิดทบทวนซ้ำในเรื่องเดิมจะช่วยให้ผู้เรียนสามารถคิดและตัดสินใจได้คล่องแคล่วรวดเร็วมากขึ้น	เพื่อส่งเสริมความสามารถในการคิดและตัดสินใจ	1. จัดประสบการณ์การเรียนรู้แต่ละประสบการณ์อย่างน้อย 3- 5 ครั้ง 2.ผู้เรียนอธิบายความรู้ก่อนลงมือปฏิบัติทุกครั้ง 3.ผู้เรียนประเมินผลการเรียนรู้ของตนเองและสะท้อนคิดสิ่งที่ได้เรียนรู้ สิ่งที่ทำได้ดี และสิ่งที่ต้องปรับปรุง พร้อมอธิบายเหตุผล 4. ผู้สอนตั้งคำถามเพื่อให้ผู้เรียนสะท้อนคิด	1.ประเมินความรู้โดยการอธิบายวิธีการปฏิบัติและเหตุผลทางทฤษฎีในแต่ละประสบการณ์ก่อนลงมือปฏิบัติ 2. ประเมินกระบวนการตัดสินใจในการปฏิบัติแต่ละประสบการณ์ 3.ประเมินการสรุปประเด็นที่ได้เรียนรู้จากการปฏิบัติ

ตาราง 1 (ต่อ)

สาระสำคัญของ แนวคิด ทฤษฎี	องค์ประกอบของรูปแบบการจัดการเรียนรู้			
	หลักการ	วัตถุประสงค์	แนวทางการจัดการเรียนรู้	การวัดและ ประเมินผล
5. การเชื่อมโยง ความรู้และ โครงสร้างทาง ปัญญาเดิม กับ ข้อมูลและ ประสบการณ์ใหม่ จะช่วยส่งเสริม ความสามารถใน การสร้างความรู้ ด้วยตนเอง และ เสริมสร้างทักษะ ทางปัญญา	1.การเตรียม ความพร้อมด้าน ความรู้ในการ ปฏิบัติก่อนการ เรียนรู้จะเอื้อต่อ การพัฒนาทักษะ ทางปัญญา 2.การเรียนรู้ที่ ผู้เรียนได้ เชื่อมโยงความรู้ ประสบการณ์ เดิมกับความรู้ และประสบ- การณ์ใหม่จะ ช่วยส่งเสริมการ สร้างความรู้ด้วย ตนเองและ เสริมสร้างทักษะ ทางปัญญา 3.การจัดให้ ผู้เรียนได้ แลกเปลี่ยน เรียนรู้จะช่วย ส่งเสริมการ เชื่อมโยงความรู้ ด้วยตนเองกับ ผู้อื่นซึ่งเป็นการ ส่งเสริมการสร้าง ความรู้ด้วย ตนเองและ เสริมสร้างทักษะ ทางปัญญา	1. เพื่อ ส่งเสริมทักษะ ความรู้ และ ทักษะทาง ปัญญา 2.เพื่อให้ ผู้เรียน สามารถสร้าง ความรู้ด้วย ตนเอง	1.ผู้เรียนทบทวนความรู้และ ทักษะที่เกี่ยวกับสิ่งที่ต้องเรียนรู้ และเชื่อมโยงความรู้เดิมกับ สถานการณ์ใหม่ 2.จัดการเรียนรู้ที่เอื้อต่อการ สร้างปฏิสัมพันธ์และส่งเสริม การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ของ ผู้เรียน 3.ผู้เรียนเขียนกรอบแนวคิด และแนวทางในการทำงานของ ตนเอง 4.ผู้เรียนนำแนวคิดที่ได้เรียนรู้ ไปใช้ในการฝึกปฏิบัติงาน 5. สะท้อนคิดเพื่อกระตุ้นให้ ผู้เรียนดึงข้อมูล ความรู้ที่เก็บไว้ ในความจำมาใช้ในสถานการณ์ ต่าง ๆ	1.ประเมิน ความรู้ที่ได้ จากการ ทบทวน 2.ประเมิน ความรู้ ที่ได้จากการ เชื่อมโยง ความรู้และ ประสบการณ์ 3. ประเมิน ความรู้ที่ได้ จากการ สะท้อนคิด

2. ทฤษฎีที่เสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรม ได้แก่ ทฤษฎีพัฒนาการด้านจริยธรรม ของโคลเบอร์ก (Kohlberg's moral development theory) เป็นทฤษฎีที่ว่าด้วยการคิดและการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมตามลำดับขั้นของพัฒนาการ โดยขั้นพัฒนาการที่สูงขึ้นระบบการคิดจะมีความซับซ้อนมากขึ้น ซึ่งโคลเบอร์กได้แบ่งการตัดสินใจเชิงจริยธรรมของบุคคลไว้ 3 ระดับ 6 ขั้น ดังนี้ (นุชลีอุปถัมภ์. 2555: 61-62; Kleinman.2012: 35-36)

2.1 ระดับก่อนมีจริยธรรมที่เป็นแบบแผน (Pre-conventional morality) เป็นขั้นพัฒนาการในช่วงแรกเกิดจนถึงวัยรุ่น มีการตัดสินใจเชิงจริยธรรมตามการรับรู้ของตนเองและยึดตนเองเป็นศูนย์กลาง แบ่งออกเป็น 2 ขั้น ได้แก่

ขั้นที่ 1 เป็นขั้นที่บุคคลตัดสินใจโดยคำนึงถึงการลงโทษและการเชื่อฟังโดยที่ยังไม่คิดคำนึงถึงคุณค่าของพฤติกรรมจริยธรรมในเชิงมนุษยธรรม เช่น เด็กจะตัดสินใจว่าพฤติกรรมที่ถูกลงโทษนั้นเป็นความผิด

ขั้นที่ 2 เป็นขั้นที่บุคคลตัดสินใจตามความพอใจและจากรางวัล โดยแสดงพฤติกรรมจริยธรรมที่คำนึงถึงการแลกเปลี่ยนอย่างเท่าเทียมกัน

2.2 ระดับจริยธรรมที่มีแบบแผน (Conventional morality) เป็นขั้นพัฒนาการในช่วงวัยรุ่นจนถึงผู้ใหญ่ตอนต้น มีการตัดสินใจเชิงจริยธรรมที่คำนึงถึงความคาดหวังของสังคมและกฎระเบียบ แบ่งออกเป็น 2 ขั้น ได้แก่

ขั้นที่ 1 เป็นขั้นที่บุคคลตัดสินใจโดยคำนึงถึงความคาดหวังของสังคม กล่าวคือ หากพฤติกรรมใดได้รับความพึงพอใจหรือความชื่นชมจะถือว่าพฤติกรรมนั้นถูกต้อง ดีงาม

ขั้นที่ 2 เป็นขั้นที่บุคคลตัดสินใจโดยคำนึงถึงกฎหมายหรือระเบียบทางสังคม ตัดสินใจโดยคำนึงถึงกฎ กติกา และกฎหมายตามที่สังคมกำหนด และตระหนักต่อการทำหน้าที่ของพลเมืองดี มีความรับผิดชอบต่อสังคม

2.3 ระดับการมีจริยธรรมโดยใช้วิจารณญาณ (Post-conventional morality) เป็นขั้นพัฒนาการตั้งแต่ผู้ใหญ่ขึ้นไป ซึ่งบุคคลจะตัดสินใจเชิงจริยธรรมบนพื้นฐานของหลักการด้านมนุษยธรรม สัญญาประชาคม สิทธิ เสรีภาพ และความรับผิดชอบ ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ขั้น ดังนี้

ขั้นที่ 1 เป็นขั้นที่บุคคลตัดสินใจโดยคำนึงถึงสัญญาประชาคม พิจารณาความถูกต้อง ดีงาม ตามข้อตกลงของประชาสังคมและให้คุณค่าของความยุติธรรม

ขั้นที่ 2 เป็นขั้นที่บุคคลตัดสินใจตามอุดมการณ์ของตนเอง แสดงพฤติกรรมจริยธรรมตามพื้นฐานจริยธรรมของตนเองที่มีความเป็นเหตุเป็นผลและกลั่นกรองอย่างลึกซึ้ง

ทั้งนี้กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาครั้งนี้เป็นนักศึกษาพยาบาลที่มีระดับพัฒนาการอยู่ในช่วง ของวัยรุ่นซึ่งมีพัฒนาการทางจริยธรรมในขั้นมีแบบแผนโดยแสดงพฤติกรรมจริยธรรมตามที่ผู้อื่นเห็นชอบ คำนึงถึงกฎหมายและระเบียบสังคม และด้วยนักศึกษาพยาบาลซึ่งต้องปฏิบัติหน้าที่ในการดูแลสุขภาพของบุคคล ครอบครัว และชุมชนให้มีคุณภาพชีวิตที่ดี จึงจำเป็นต้องได้รับการเตรียมให้มีคุณลักษณะด้านคุณธรรม จริยธรรม โดยเฉพาะอย่างยิ่งการปฏิบัติหน้าที่ด้วยความรับผิดชอบ มีความเมตตา กรุณา สามารถตัดสินใจเชิงจริยธรรมได้อย่างมีวิจารณญาณ จึงต้องเสริมสร้างความสามารถในการตัดสินใจเชิงจริยธรรมในระดับ ของการมีวิจารณญาณ (Post-conventional morality) กล่าวคือ

นอกจากจะตัดสินใจบนพื้นฐานของกฎหมาย กฎระเบียบ กติกา และความคาดหวังของสังคมแล้วยังต้องเสริมสร้างทักษะการตัดสินใจบนพื้นฐานของหลักมนุษยธรรม สัญญาประชาคม และความรับผิดชอบ ซึ่งเงื่อนไขสำคัญในการส่งเสริมความคิด ด้านจริยธรรม คือ การยกระดับความคิดด้านคุณธรรมให้สูงขึ้น การเสนอปัญหาที่ขัดแย้งกับโครงสร้างทางความคิดของผู้เรียนและการสร้างบรรยากาศการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในมุมมองด้านจริยธรรมที่เปิดกว้าง เป็นต้น

จากการศึกษาทฤษฎีพัฒนาการด้านจริยธรรมของโคลเบอร์กสามารถสรุปสาระสำคัญ และวิเคราะห์องค์ประกอบของรูปแบบการเรียนรู้ที่สร้างเสริมคุณลักษณะพลเมืองเชิงวิชาชีพด้านคุณธรรม จริยธรรม สำหรับนักศึกษาพยาบาล ดังแสดงในตาราง 2

ตาราง 2 แสดงผลการวิเคราะห์องค์ประกอบของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เสริมสร้างคุณลักษณะ
ความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพด้านคุณธรรม จริยธรรม

สาระสำคัญของ แนวคิด ทฤษฎี	องค์ประกอบของรูปแบบการจัดการเรียนรู้			
	หลักการ	วัตถุประสงค์	แนวทางการจัดการเรียนรู้	การวัดผลประเมินผล
การจัดการเรียนรู้ที่สอดแทรกคุณธรรม จริยธรรมและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในเชิงจริยธรรมที่เปิดกว้างสามารถยกระดับความคิดและการตัดสินใจเชิงจริยธรรม	จัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมการยกระดับความคิดและการตัดสินใจเชิงจริยธรรม	เพื่อส่งเสริมการยกระดับความคิดและการตัดสินใจเชิงจริยธรรมของผู้เรียน	1. ผู้เรียนประเมินตนเองเกี่ยวกับพฤติกรรม จริยธรรม 2. ผู้สอนประเมินพฤติกรรมจริยธรรมของผู้เรียนเพื่อวิเคราะห์ระดับพัฒนาการเชิงจริยธรรมเป็นรายบุคคล 3. สะท้อนปัญหาเชิงจริยธรรมที่เกิดจากการปฏิบัติงานและให้ผู้เรียนแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเชิงจริยธรรมอย่างเปิดกว้าง และวิเคราะห์ผลกระทบทั้งเชิงบวกและเชิงลบ 4. สรุปประเด็นเชิงจริยธรรมเป็นรายบุคคล	1. ประเมินพฤติกรรมด้านคุณธรรม จริยธรรม 2. ประเมินการสะท้อนคิดในประเด็นเชิงจริยธรรมในการปฏิบัติงาน

3. แนวคิดที่เสริมสร้างทักษะทางสังคม ได้แก่ การเรียนรู้แบบร่วมมือ (Cooperative learning) ซึ่งเป็นรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เน้นการทำงานร่วมกันเพื่อเสริมสร้างทักษะในการทำงานเป็นทีมและความสำเร็จร่วมกันของทีม ซึ่งการเรียนรู้แบบร่วมมือมีแนวทางการดำเนินงาน ดังนี้ (ทิตินา แคมณี. 2556: 98-102)

3.1 การสร้างทีม (Team building) โดยการกำหนดสมาชิกทีมให้สอดคล้องกับภาระงานและกำหนดเป้าหมายของทีมร่วมกันเพื่อสร้างอุดมการณ์ร่วมในการทำงานและสร้างความตระหนักของการพึ่งพาและเกื้อกูล (Positive interdependence) ของสมาชิกในทีม ซึ่งถือว่าเป็นพลังสำคัญในการขับเคลื่อนงานให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนด

3.2 การบริหารจัดการทีม (Team management) เป็นการจัดการเพื่อให้ทีมสามารถทำงานร่วมกันได้อย่างมีประสิทธิภาพ เช่น

3.2.1 การปรึกษาหารือกันอย่างใกล้ชิด (Face-to-face promotive interaction) เพื่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและการเปิดใจยอมรับความคิดเห็นที่แตกต่าง ตลอดจนการร่วมตัดสินใจแก้ไขปัญหาให้สำเร็จลุล่วง

3.2.2 การกำหนดความรับผิดชอบของสมาชิกแต่ละคน (Individual accountability) เพื่อเสริมสร้างความรับผิดชอบในการทำงานให้บรรลุเป้าหมายอย่างเต็มความสามารถ

3.3 การเสริมสร้างทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล และการทำงานกลุ่มย่อย (Interpersonal and small group skills) เช่น ทักษะการสร้างมนุษยสัมพันธ์ ทักษะการสื่อสาร ทักษะการทำงานเป็นทีม ทักษะการแก้ปัญหาความขัดแย้ง การยอมรับและไว้วางใจซึ่งกันและกัน ทั้งนี้ เพื่อให้การปรึกษาหารือ การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และการทำงานร่วมกันมีประสิทธิภาพมากขึ้น

3.4 การประมวลผลการทำงานกลุ่ม (Group processing) เช่น การสะท้อนคิด เกี่ยวกับกระบวนการทำงาน ผลงาน พฤติกรรมสมาชิกกลุ่ม กระบวนการเรียนรู้ กระบวนการกลุ่ม ทั้งนี้เพื่อช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และปรับปรุงงานให้ดีขึ้น

จากการศึกษาแนวคิดของรูปแบบการเรียนรู้แบบร่วมมือสามารถสรุปสาระสำคัญ และวิเคราะห์องค์ประกอบของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เสริมสร้างคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพด้านทักษะทางสังคม สำหรับนักศึกษาพยาบาล ดังแสดงในตาราง 3

ตาราง 3 แสดงผลการวิเคราะห์องค์ประกอบของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เสริมสร้างคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพด้านทักษะทางสังคม

สาระสำคัญของแนวคิด ทฤษฎี	องค์ประกอบของรูปแบบการจัดการเรียนรู้			
	หลักการ	วัตถุประสงค์	แนวทางการจัดการเรียนรู้	การวัดและประเมินผล
การเรียนรู้แบบร่วมมือเน้นการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะในการสร้างมนุษยสัมพันธ์และทักษะการทำงานร่วมกับผู้อื่น	1.การส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลจะช่วยเสริมสร้างทักษะการสร้างมนุษยสัมพันธ์	1. เพื่อเสริมสร้างทักษะการสร้างมนุษยสัมพันธ์ 2.เพื่อเสริมสร้างทักษะการทำงานเป็นทีม	1.ผู้เรียนดำเนินการทำงานเป็นทีม 2.ผู้เรียนกำหนดเป้าหมายกติกา หน้าที่ความรับผิดชอบในการทำงานเป็นทีม	1. ประเมินพฤติกรรมการทำงานเป็นทีม 2.ประเมินการสะท้อนคิดเกี่ยวกับการทำงานเป็นทีม

ตาราง 3 (ต่อ)

สาระสำคัญของ แนวคิด ทฤษฎี	องค์ประกอบของรูปแบบการจัดการเรียนรู้			
	หลักการ	วัตถุประสงค์	แนวทางการจัดการเรียนรู้	การวัดและ ประเมินผล
	2.การเรียนรู้ แบบทีมช่วย เสริมสร้าง ความสามารถ ในการทำงาน เป็นทีม		3.ผู้เรียนวางแผนการทำงาน เป็นทีมที่สอดคล้องกับภาระ งานของแหล่งฝึก บริหาร จัดการงานของทีมร่วมกับ ทีมสุขภาพและประเมินผล การทำงาน เป็นทีม 4.ผู้เรียนสรุปผลการเรียนรู้ และสะท้อนคิดกระบวนการ ทำงานปัญหาและอุปสรรค ในการทำงานเป็นทีม	

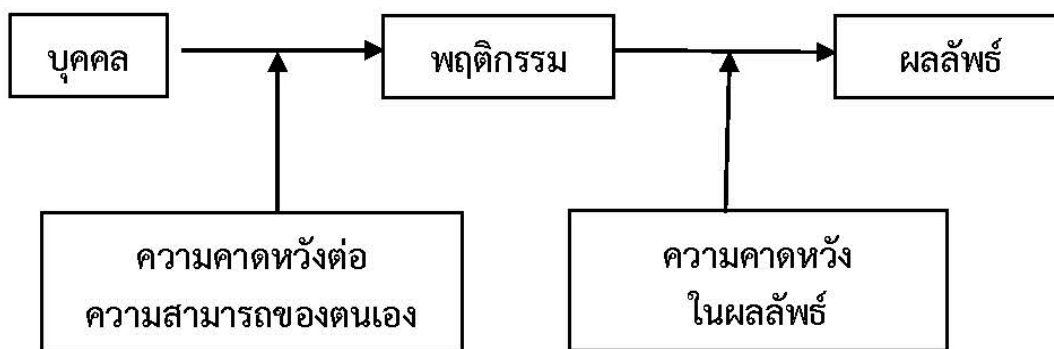
4. แนวคิด ทฤษฎีที่ส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้

4.1 ทฤษฎีการรับรู้ความสามารถของตนเอง (Self-efficacy theory)

ทฤษฎีการรับรู้ความสามารถของตนเองมีพื้นฐานมาจากทฤษฎีการเรียนรู้ทางปัญญาสังคม (Social cognitive theory) ของแบนดูราที่เชื่อว่าปฏิสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมทางปัญญา องค์ประกอบส่วนบุคคล และอิทธิพลของสภาพแวดล้อมจะส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของบุคคล ซึ่งทฤษฎีการรับรู้ความสามารถของตนเองมีความเชื่อว่าความคาดหวังของบุคคลเป็นปัจจัยส่งเสริมให้บุคคลปรับเปลี่ยนพฤติกรรมให้เป็นไปตามความคาดหวัง โดยองค์ประกอบของทฤษฎีนี้ประกอบด้วย การรับรู้ความสามารถของตนเอง และความคาดหวังในผลลัพธ์ ดังนี้ (Bandura. 1977: 193-212)

4.1.1 ความคาดหวังต่อความสามารถของตนเอง (Efficacy expectation) เป็นการที่บุคคลคาดหวังต่อความสามารถของตนเองในการกระทำเพื่อให้บรรลุเป้าหมายตามที่คาดหวัง

4.1.2 ความคาดหวังในผลลัพธ์ (Outcome expectation) เป็นความคาดหวังของบุคคลในการกระทำพฤติกรรมใด ๆ เพื่อนำไปสู่ผลลัพธ์ที่ตนเองคาดหวังไว้

ภาพประกอบ 16 ความคาดหวังของบุคคลต่อความสามารถของตนเองและความคาดหวังในผลลัพธ์

ที่มา: Bandura. 1977: 193.

นอกจากนี้ จากการศึกษา พบว่า ระดับการรับรู้ความสามารถของตนเองและความคาดหวังต่อผลลัพธ์มีผลต่อแรงจูงใจในการแสดงพฤติกรรมของบุคคล กล่าวคือ หากบุคคลมีการรับรู้ความสามารถของตนเองสูงและมีความคาดหวังต่อผลลัพธ์ที่สูงจะส่งผลต่อแรงจูงใจและความมั่นใจในการกระทำและมีแนวโน้มที่จะแสดงพฤติกรรม แต่หากบุคคลรับรู้ความสามารถของตนเองต่ำแม้จะมีความคาดหวังต่อผลลัพธ์ที่สูงก็จะเกิดความท้อแท้ รู้สึกไม่มีคุณค่าและไม่แสดงพฤติกรรม ส่วนบุคคลที่รับรู้ความสามารถของตนเองต่ำและคาดหวังต่อผลลัพธ์ต่ำจะไม่สนใจ หลีกเลียงและมีแนวโน้มที่จะไม่แสดงพฤติกรรม และบุคคลที่มีการรับรู้ความสามารถของตนเองสูงแต่มีความคาดหวังต่อผลลัพธ์ต่ำจะไม่ยอมรับ ไม่มีแรงจูงใจ และมีแนวโน้มที่จะไม่แสดงพฤติกรรม ดังตาราง 4 (Bandura. 1997: 20)

ตาราง 4 ความสัมพันธ์ของระดับการรับรู้ความสามารถและความคาดหวังต่อผลลัพธ์ต่อการสร้างแรงจูงใจและการแสดงพฤติกรรมของบุคคล (ที่มา: Bandura. 1997: 20)

	ความคาดหวังต่อผลลัพธ์		
	ระดับ	สูง	ต่ำ
	สูง	มีแรงจูงใจ มีความมั่นใจในการกระทำ มีแนวโน้มที่จะแสดงพฤติกรรม	ไม่ยอมรับ ไม่มีแรงจูงใจ มีแนวโน้มไม่แสดงพฤติกรรม
การรับรู้ความสามารถของตนเอง	ต่ำ	เกิดความท้อแท้ รู้สึกไม่มีคุณค่าและไม่แสดงพฤติกรรม	ไม่สนใจ หลีกเลียง มีแนวโน้มไม่แสดงพฤติกรรมแน่นอน

จากการศึกษาทฤษฎีการรับรู้ความสามารถของตนเอง (Self-efficacy theory) สามารถสรุปสาระสำคัญ และวิเคราะห์องค์ประกอบของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่สร้างเสริมคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ สำหรับนักศึกษาพยาบาล ดังแสดงในตาราง 5

ตาราง 5 แสดงผลการวิเคราะห์องค์ประกอบของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามทฤษฎีการรับรู้
ความสามารถของตนเอง

สาระสำคัญของ แนวคิด ทฤษฎี	องค์ประกอบของรูปแบบการจัดการเรียนรู้			
	หลักการ	วัตถุประสงค์	แนวทางการจัดการเรียนรู้	การวัดและ ประเมินผล
การรับรู้ความ สามารถของ ตนเองเป็นปัจจัย จูงใจที่มีความ สำคัญต่อการ พัฒนาตนเอง ของผู้เรียนให้ เป็นไปตามที่ คาดหวัง	การส่งเสริม ให้ผู้เรียนรับรู้ ความสามารถ ของตนเองจะ เป็นแรงจูงใจ ในการพัฒนา ตนเองของ ผู้เรียนให้ บรรลุผลลัพธ์ ที่คาดหวัง	เพื่อส่งเสริม ผู้เรียนให้รับรู้ ความสามารถ ของตนเอง และพัฒนา ตนเองให้ บรรลุ เป้าหมาย ตามที่ คาดหวัง	1. ผู้สอนแจ้งให้ผู้เรียนทราบ ประเด็นและขอบเขตของ การเรียนรู้ ผลลัพธ์ที่ คาดหวัง ระบบการวัดและ ประเมินผล 2. ผู้เรียนประเมินตนเอง และวิเคราะห์ช่องว่าง คุณลักษณะความเป็น พลเมืองเชิงวิชาชีพของ ตนเอง 3. ผู้เรียนกำหนดผลลัพธ์การ เรียนรู้ที่ตนคาดหวังและ วางแผนกำหนดกิจกรรมที่ ทำให้บรรลุเป้าหมายตามที่ คาดหวัง 4. ผู้สอนส่งเสริมการรับรู้ ความสามารถของผู้เรียน โดยประเมินสมรรถนะของ ผู้เรียนเป็นระยะ และให้ ข้อมูลย้อนกลับทันที ตลอดจน สะท้อนคิดเพื่อให้ เกิดการปรับปรุงและพัฒนา อย่างต่อเนื่อง	1. ประเมินผลการ ประเมินตนเองของ ผู้เรียน

4.2 การเรียนรู้จากการปฏิบัติ (Action learning)

การเรียนรู้จากการปฏิบัติเป็นรูปแบบการเรียนรู้ตามแนวคิดของ
ทฤษฎีปฏิบัติการนิยม (Pragmatism) โดยจัดให้ผู้เรียนได้มีกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันจากปัญหาในการ
ปฏิบัติงานตามสถานการณ์จริง ซึ่งผู้เรียนจะต้องร่วมกันวิเคราะห์ปัญหา ค้นหาแนวทางการแก้ปัญหา และ
นำแนวทางการแก้ไขปัญหาลงสู่การปฏิบัติ กระบวนการสำคัญของการเรียนรู้จากการปฏิบัติ คือ การตั้ง
คำถาม และการสะท้อนคิด เพื่อให้ผู้เรียนได้เชื่อมโยงความรู้และประสบการณ์ในอดีตกับสถานการณ์จริง
ซึ่งจะทำให้เกิดความเข้าใจสภาพปัญหาได้ลึกซึ้งมากขึ้น ทั้งสามารถมองเห็นแนวทางในการแก้ไขปัญหาที่

หลากหลายและสร้างสรรค์ นอกจากนี้ ในการเรียนรู้จากการปฏิบัติยังเป็นรูปแบบที่เสริมสร้างทักษะทางสังคมผ่านกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันของกลุ่ม เช่น การเปิดใจรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น ความตั้งใจในการฟัง ตลอดจนการใช้สุนทรียสนทนา ทั้งเป็นรูปแบบการเรียนรู้ที่ส่งเสริมความสามารถในการสร้างความรู้ด้วยตนเอง ตามแนวคิดพุทธิปัญญานิยมด้วยการปรับโครงสร้างทางปัญญาของตนเองจากสิ่งที่ได้เรียนรู้เพื่อให้อยู่ในสภาวะที่สมดุล ซึ่งการจัดการเรียนรู้ จากการปฏิบัติให้ประสบความสำเร็จมีองค์ประกอบ ดังนี้ (วรวรรณ วาณิชเจริญชัย. 2553: 41-42; Dilworth; & Willis. 2003: 15)

4.2.1 ประเด็นปัญหาและความสำคัญของปัญหา ถือเป็นจุดเริ่มต้นในการจัดการเรียนรู้ที่ผู้เรียนจะต้องชัดเจนในประเด็นปัญหา จึงจะสามารถวิเคราะห์ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับปัญหา การกำหนดวัตถุประสงค์และแนวทางในการแก้ไขปัญหาที่สอดคล้องกับประเด็นปัญหาได้

4.2.2 สมาชิกกลุ่มควรกำหนดจำนวนที่เหมาะสม ประมาณกลุ่มละ 4-8 คน เพื่อให้มีการแสดงความคิดเห็นที่หลากหลายแต่ไม่กระจายมากเกินไป โดยสมาชิกกลุ่มต้องเปิดใจ รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นเพื่อให้การเรียนรู้ร่วมกันมีประสิทธิภาพมากขึ้นและสามารถตั้งคำถามได้เหมาะสม

4.2.3 กระบวนการเรียนรู้ของรูปแบบเน้นการตั้งคำถามและการสะท้อนคิด โดยให้ความสนใจกับการตั้งคำถามที่เหมาะสมและการสะท้อนคิดอย่างสมเหตุสมผลและมีเป้าหมายซึ่งผู้เรียนจะต้องมีส่วนร่วมในการตั้งคำถาม และสะท้อนคิดในสิ่งที่กำลังเรียนรู้ ควบคู่กันไปในแต่ละขั้นตอนของกระบวนการทำงาน เพื่อให้เข้าใจสภาพปัญหาและมองเห็นแนวทางการแก้ปัญหาที่หลากหลายมากขึ้น (Mumford. 1995: online; Ruebling. 2007: online)

4.2.4 ความมุ่งมั่นตั้งใจในการเรียนรู้ทั้งระดับบุคคล ระดับทีม และระดับองค์กรเพื่อเป็นพลังในการปฏิบัติงานให้บรรลุเป้าหมาย

4.2.5 บทบาทผู้ช่วยเหลือและแนะนำจะต้องสามารถให้การช่วยเหลือผู้เรียนในการพัฒนาการเรียนรู้

จากการศึกษาการเรียนรู้จากการปฏิบัติ (Action learning) สามารถสรุปสาระสำคัญ และวิเคราะห์องค์ประกอบของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เสริมสร้างคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ สำหรับนักศึกษาพยาบาล ดังแสดงในตาราง 6

ตาราง 6 แสดงผลการวิเคราะห์องค์ประกอบของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดการเรียนรู้จากการปฏิบัติ

สาระสำคัญของแนวคิด ทฤษฎี	องค์ประกอบของรูปแบบการจัดการเรียนรู้			
	หลักการ	วัตถุประสงค์	แนวทางการจัดการเรียนรู้	การวัดและประเมินผล
การเรียนรู้จากการปฏิบัติเน้นกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันจากปัญหาในการปฏิบัติงานใน	การจัดการเรียนรู้ที่ผู้เรียนได้แก้ไขปัญหาในสถานการณ์จริงร่วมกัน	เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถแสดงบทบาทความเป็น	1. จัดประสบการณ์ให้ผู้เรียนได้ศึกษากรณีผู้ป่วย กำหนดประเด็นปัญหา และวินิจฉัยปัญหา	ประเมินพฤติกรรมที่แสดงออกถึงคุณลักษณะความเป็น

ตาราง 6 (ต่อ)

สาระสำคัญของแนวคิด ทฤษฎี	องค์ประกอบของรูปแบบการจัดการเรียนรู้			
	หลักการ	วัตถุประสงค์	แนวทางการจัดการเรียนรู้	การวัดและประเมินผล
สถานการณ์จริงโดยผู้เรียนตั้งคำถามและสะท้อนคิดเพื่อเชื่อมโยงความรู้และประสบการณ์เดิมกับสถานการณ์ที่ประสบจะทำให้เข้าใจปัญหาได้ลึกซึ้งมากขึ้นและสามารถนำความรู้และประสบการณ์มาประยุกต์ใช้ในสถานการณ์ใหม่ได้ดีขึ้น	การฝึกตั้งคำถามและการสะท้อนคิดจะช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจสภาพปัญหาได้อย่างลึกซึ้งและสามารถนำความรู้และประสบการณ์มาประยุกต์ใช้ในสถานการณ์ใหม่ได้ดีขึ้น	พลเมืองเชิงวิชาชีพจากการปฏิบัติในสถานการณ์จริง	2.ผู้เรียนตั้งคำถามและสะท้อนการเรียนรู้โดยเน้นการวิเคราะห์ประเด็นปัญหาในเชิงลึกและสะท้อนคิดเชิงวิเคราะห์บนพื้นฐานของความรู้เชิงวิชาชีพ 3.ผู้เรียนวางแผนหาแนวทางในการแก้ไขปัญหาและแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับกลุ่ม 4.ผู้เรียนได้นำแนวทางการแก้ไขปัญหาไปปฏิบัติในสถานการณ์จริง 5.ประเมินผลการปฏิบัติและการประเมินผลผลิต 6.ผู้สอนทำหน้าที่ให้การช่วยเหลือเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้	พลเมืองเชิงวิชาชีพจากการเรียนรู้ในสภาพจริง

2.3 รูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เสริมสร้างคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพสำหรับนักศึกษาพยาบาล

รูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เสริมสร้างคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ สำหรับนักศึกษาพยาบาล มุ่งเน้นปลูกฝังให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ทักษะพื้นฐานของการเป็นพลเมืองดี สามารถปฏิบัติงานบนพื้นฐานของความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ โดยศึกษาแนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนารูปแบบการเรียนรู้ ที่เสริมสร้างคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพและสังเคราะห์องค์ประกอบของรูปแบบได้ ดังนี้

2.3.1 หลักการของรูปแบบการจัดการเรียนรู้

จากการวิเคราะห์องค์ประกอบของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ ตามแนวคิดทฤษฎีดังกล่าวข้างต้น สามารถวิเคราะห์และสังเคราะห์หลักการของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เสริมสร้างคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ สำหรับนักศึกษาพยาบาล ได้ดังนี้

ตาราง 7 แสดงผลการสังเคราะห์หลักการของรูปแบบการจัดการเรียนรู้

สาระสำคัญ	แนวทางการประยุกต์ใช้ ในรูปแบบการจัดการเรียนรู้
แนวคิดของกระบวนการเรียนรู้ตามทฤษฎีการประมวลข้อมูล การสร้างความรู้ด้วยตนเอง และการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน	
1.การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่กระตุ้นความสนใจและสร้างแรงจูงใจในการเรียนรู้จะส่งเสริมความสนใจต่อสิ่งเร้าที่เป็นเป้าหมายในการเรียนรู้และการดำรงความสนใจต่อสิ่งที่เรียนรู้ซึ่งมีความสำคัญต่อกระบวนการจำ	การจัดการเรียนรู้ที่คำนึงถึงความสนใจและแรงจูงใจในการเรียนรู้จะเพิ่มความสนใจต่อสิ่งที่เรียนรู้และประสิทธิภาพในการจำของผู้เรียน
2. การสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ที่ผ่อนคลายและมีสมาธิทำให้สมองทั้งสองซีกทำงานร่วมกันเกิดคลื่นไฟฟ้าสมองที่เอื้อต่อการจำและการเรียกใช้ข้อมูลทั้งทำให้ร่างกายหลั่งสารเอ็นโดฟินซึ่งเป็นสารแห่งความสุขส่งผลให้สมองมีความพร้อมในการเรียนรู้สามารถเรียนรู้สิ่งใหม่ได้ดี	การจัดบรรยากาศการเรียนรู้ที่ผ่อนคลายและผู้เรียนมีสมาธิจะส่งเสริมความสามารถในการจำ การเรียกใช้ข้อมูลและการเรียนรู้ในสิ่งใหม่
3.ในการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมการเชื่อมโยงการทำงานของสมองทั้งสองซีกจะช่วยส่งเสริมความสามารถในการเชื่อมโยงข้อมูล ความรู้ และการคิดวิเคราะห์ การคิดเชิงระบบ การคิดอย่างมีวิจารณญาณ การคิดสร้างสรรค์ฯ	การจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมการเชื่อมโยงการทำงานของสมองทั้งสองซีกจะช่วยเสริมสร้างการคิดวิเคราะห์ คิดเชิงระบบ และคิดอย่างมีวิจารณญาณ ซึ่งเป็นพื้นฐานของการเสริมสร้างคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ
4. การกระตุ้นกระบวนการคิดซ้ำๆจะช่วยส่งเสริมจุดเชื่อมต่อของเซลล์ประสาทให้แข็งแรงขึ้นส่งผลต่อความคล่องแคล่วในการคิดและการตัดสินใจของผู้เรียน	การให้ผู้เรียนปฏิบัติในแต่ละประสบการณ์ซ้ำ ๆ และการสะท้อนคิดสิ่งที่ได้เรียนรู้เพื่อให้เกิดการคิดทบทวนซ้ำ ๆ ในเรื่องเดิมจะช่วยให้ผู้เรียนสามารถคิดและตัดสินใจได้คล่องแคล่วรวดเร็วมากขึ้น
แนวคิดของกระบวนการเรียนรู้ตามทฤษฎีการประมวลข้อมูล การสร้างความรู้ด้วยตนเอง และการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน (ต่อ)	
5. การเชื่อมโยงการใช้ความรู้และโครงสร้างทางปัญญาเดิม กับข้อมูลและประสบการณ์ใหม่จะช่วยส่งเสริมความสามารถในการสร้างความรู้ด้วยตนเอง และ เสริมสร้างทักษะทางปัญญา	1. การเตรียมความพร้อมด้านความรู้และประสบการณ์ในการเรียนรู้จะเอื้อต่อการพัฒนาทักษะทางปัญญา 2.จัดการเรียนรู้ให้ผู้เรียนเชื่อมโยงความรู้และประสบการณ์เดิมกับความรู้และประสบการณ์ใหม่จะช่วยส่งเสริมการสร้างความรู้ด้วยตนเองและเสริมสร้างทักษะทางปัญญา 3.การจัดการเรียนรู้ให้ผู้เรียนได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้จะช่วยส่งเสริมการเชื่อมโยงความรู้และการสร้างความรู้ด้วยตนเอง ซึ่งเป็นการเสริมสร้างทักษะทางปัญญา

ตาราง 7 (ต่อ)

สาระสำคัญ	แนวทางการประยุกต์ใช้ ในรูปแบบการจัดการเรียนรู้
ทฤษฎีพัฒนาการด้านจริยธรรมของโคลเบอร์ก	
การจัดการเรียนรู้ที่สอดแทรกคุณธรรมจริยธรรมและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในเชิงจริยธรรมที่เปิดกว้างสามารถยกระดับความคิดและการตัดสินใจเชิงจริยธรรม	จัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมการยกระดับความคิดและการตัดสินใจเชิงจริยธรรม
การเรียนรู้แบบร่วมมือ	
การเรียนรู้แบบร่วมมือเน้นการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างทักษะในการสร้างมนุษยสัมพันธ์และทักษะการทำงานเป็นทีม	1.การส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลในกระบวนการทำงานเป็นทีมจะช่วยเสริมสร้างทักษะในการสร้างมนุษยสัมพันธ์ 2.การจัดการเรียนรู้แบบทีมจะช่วยเสริมสร้างความสามารถในการทำงานเป็นทีม
ทฤษฎีการรับรู้ความสามารถของตนเอง	
การรับรู้ความสามารถของตนเองเป็นปัจจัยจูงใจที่มีความสำคัญต่อการพัฒนาตนเองของผู้เรียนให้เป็นไปตามที่คาดหวัง	การส่งเสริมให้ผู้เรียนรับรู้ความสามารถของตนเองจะเป็นแรงจูงใจในการพัฒนาตนเองให้บรรลุผลลัพธ์ที่คาดหวัง
การเรียนรู้จากการปฏิบัติ	
การเรียนรู้จากการปฏิบัติเน้นกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันจากปัญหาในการปฏิบัติงานในสถานการณ์จริง โดยผู้เรียนตั้งคำถามและสะท้อนคิดเพื่อเชื่อมโยงความรู้และประสบการณ์เดิมกับสถานการณ์ที่ประสบจะทำให้เข้าใจปัญหาได้ลึกซึ้งมากขึ้นและสามารถนำความรู้และประสบการณ์มาประยุกต์ใช้ในสถานการณ์ใหม่ได้ดีขึ้น	การจัดการเรียนรู้ที่ผู้เรียนได้แก้ไขปัญหาในสถานการณ์จริงร่วมกัน การฝึกตั้งคำถามและการสะท้อนคิดจะช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจสภาพปัญหาได้อย่างลึกซึ้ง สามารถนำความรู้ และประสบการณ์ มาประยุกต์ใช้ในสถานการณ์ใหม่ได้ดีขึ้น

จากตาราง 7 สามารถกำหนดหลักการของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เสริมสร้างคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพสำหรับนักศึกษาพยาบาล ได้ 4 ประเด็น ดังนี้

1) การสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ที่เอื้อต่อการทำงานของสมอง โดยจัดการเรียนรู้ที่คำนึงถึงความสนใจของผู้เรียน การสร้างบรรยากาศที่ผ่อนคลาย มีสมาธิ สร้างแรงจูงใจ และความสนใจในการเรียนรู้ การฝึกประสบการณ์และสะท้อนคิดทบทวนซ้ำ ๆ ตลอดจนเชื่อมโยงการทำงานของสมองทั้งสองซีกจะช่วยเสริมสร้างความสามารถในการจำ ซึ่งเป็นพื้นฐานสำคัญของการเข้าใจความรู้ที่ลึกซึ้งและการเสริมสร้างทักษะการตัดสินใจอย่างมีวิจารณญาณที่คล่องแคล่วรวดเร็วมากขึ้น

2) การเตรียมความพร้อมของผู้เรียนทั้งด้านความรู้ ทักษะ ความสามารถและคุณลักษณะที่เป็นพื้นฐานของความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพจะช่วยให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตนเองให้มีคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพได้ดีขึ้น

3) การจัดการเรียนรู้ในสถานการณ์จริงจะช่วยให้ผู้เรียนสามารถนำความรู้และประสบการณ์มาประยุกต์ใช้ในสถานการณ์ใหม่ได้ดีขึ้น

4) การสะท้อนคิดช่วยให้ผู้เรียนได้ทบทวนสิ่งที่ได้เรียนรู้ทำให้เข้าใจสภาพปัญหาหลักซึ่งมากขึ้นและเป็นการกระตุ้นสมองให้เกิดการคิดซ้ำ ซึ่งช่วยส่งเสริมการคิดและการตัดสินใจที่คล่องแคล่ว ทั้งช่วยให้ผู้เรียนได้รับรู้ความสามารถของตนเองและกำหนดแนวทางการพัฒนาเพื่อให้บรรลุตามเป้าหมายที่คาดหวัง

2.3.2 วัตถุประสงค์ของรูปแบบการจัดการเรียนรู้

จากการวิเคราะห์แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เสริมสร้างคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ สำหรับนักศึกษาพยาบาล สามารถสังเคราะห์วัตถุประสงค์ของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ ได้ดังนี้

ตาราง 8 แสดงผลการสังเคราะห์วัตถุประสงค์ของรูปแบบการจัดการเรียนรู้

สาระสำคัญ	แนวทางการประยุกต์ใช้ ในรูปแบบการจัดการเรียนรู้
แนวคิดของกระบวนการเรียนรู้ตามทฤษฎีการประมวลข้อมูล การสร้างความรู้ด้วยตนเอง และการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน	
1.การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่กระตุ้นความสนใจและสร้างแรงจูงใจในการเรียนรู้จะส่งเสริมความสนใจต่อสิ่งเร้าที่เป็นเป้าหมายในการเรียนรู้และการดำรงความสนใจต่อสิ่งที่เรียนรู้ซึ่งมีความสำคัญต่อกระบวนการจำ	เพื่อส่งเสริมความสนใจและสร้างแรงจูงใจในการเรียนรู้ของผู้เรียน
2. การสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ที่ผ่อนคลาย มีสมาธิทำให้สมองทั้งสองซีกทำงานพร้อมกันเกิดคลื่นไฟฟ้าสมองที่เอื้อต่อการจำและการเรียกใช้ข้อมูลทั้งทำให้ร่างกายหลั่งสารเอ็นโดฟินซึ่งเป็นสารแห่งความสุขส่งผลให้สมองมีความพร้อมในการเรียนรู้สามารถเรียนรู้สิ่งใหม่ได้ดี	เพื่อให้ผู้เรียนรู้สึกผ่อนคลาย มีสมาธิในการเรียนรู้ มีความกระตือรือร้นและเปิดใจที่จะเรียนรู้ในสิ่งใหม่ ๆ
3.ในการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมการเชื่อมโยงการทำงานของสมองทั้งสองซีกจะช่วยส่งเสริมความสามารถในการเชื่อมโยงข้อมูล ความรู้ และการคิดวิเคราะห์ การคิดเชิงระบบ การคิดอย่างมีวิจารณญาณ การคิดสร้างสรรค์ฯลฯ	เพื่อส่งเสริมความสามารถในการเชื่อมโยงการเรียนรู้ การคิดวิเคราะห์ การคิดเชิงระบบและการคิดอย่างมีวิจารณญาณ

ตาราง 8 (ต่อ)

สาระสำคัญ	แนวทางการประยุกต์ใช้ ในรูปแบบการจัดการเรียนรู้
4. การกระตุ้นกระบวนการคิดซ้ำ ๆ จะช่วยส่งเสริมจุดเชื่อมต่อของเซลล์ประสาทให้แข็งแรง ส่งผลต่อความคล่องแคล่วในการคิดและตัดสินใจของผู้เรียน	เพื่อส่งเสริมความสามารถในการคิดและตัดสินใจ
5. การเชื่อมโยงการใช้ความรู้และโครงสร้างทางปัญญาเดิมกับข้อมูลและประสบการณ์ใหม่จะส่งเสริมความสามารถในการสร้างความรู้ด้วยตนเอง และ เสริมสร้างทักษะทางปัญญา	1. เพื่อส่งเสริมทักษะความรู้ และทักษะทางปัญญา 2. เพื่อให้ผู้เรียนสามารถสร้างความรู้ด้วยตนเอง
ทฤษฎีพัฒนาการด้าน จริยธรรมของโคลเบอร์ก	
การจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องคุณธรรม จริยธรรม และแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในเชิงจริยธรรม ที่เปิดกว้าง สามารถยกระดับความคิด และการตัดสินใจเชิงจริยธรรม	เพื่อส่งเสริมการยกระดับความคิดและการตัดสินใจเชิงจริยธรรมของผู้เรียน
การเรียนรู้แบบร่วมมือ	
การเรียนรู้แบบร่วมมือเน้นการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะในการสร้างมนุษยสัมพันธ์และทักษะการทำงานเป็นทีม	1. เพื่อเสริมสร้างทักษะการสร้างมนุษยสัมพันธ์ 2. เพื่อเสริมสร้างทักษะการทำงานเป็นทีม
ทฤษฎีการรับรู้ความสามารถของตนเอง	
การรับรู้ความสามารถของตนเองเป็นปัจจัยจูงใจที่มีความสำคัญต่อการพัฒนาตนเองของผู้เรียนให้ เป็นไปตามที่คาดหวัง	เพื่อส่งเสริมผู้เรียนให้รับรู้ความสามารถของตนเอง และพัฒนาตนเองให้บรรลุเป้าหมายตามที่คาดหวัง
การเรียนรู้จากการปฏิบัติ	
การเรียนรู้จากการปฏิบัติเน้นกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันจากปัญหาในการปฏิบัติงานในสถานการณ์จริง โดยผู้เรียนตั้งคำถามและสะท้อนคิด เพื่อเชื่อมโยงความรู้และประสบการณ์เดิมกับสถานการณ์ที่ประสบจะทำให้เข้าใจปัญหาได้ลึกซึ้งมากขึ้นและสามารถนำความรู้และประสบการณ์มาประยุกต์ใช้ในสถานการณ์ใหม่ได้ดีขึ้น	เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถแสดงบทบาทความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพจากการปฏิบัติในสถานการณ์จริง

จากตาราง 8 สามารถกำหนดวัตถุประสงค์เฉพาะของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เสริมสร้างคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพสำหรับนักศึกษาพยาบาล ดังนี้

- 1) เสริมสร้างความรู้ ความสามารถเชิงวิชาชีพ
- 2) เสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรม
- 3) เสริมสร้างทักษะทางสังคม

2.3.3 กระบวนการของรูปแบบการจัดการเรียนรู้

จากการวิเคราะห์แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เสริมสร้างคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพสำหรับนักศึกษาพยาบาลสามารถสังเคราะห์กระบวนการของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ ได้ดังนี้

ตาราง 9 แสดงผลการสังเคราะห์กระบวนการของรูปแบบการจัดการเรียนรู้

สาระสำคัญ	แนวทางการประยุกต์ใช้ ในรูปแบบการจัดการเรียนรู้
แนวคิดของกระบวนการเรียนรู้ตามทฤษฎีการประมวลข้อมูล การสร้างความรู้ด้วยตนเอง และการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน	
1.การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่กระตุ้นความสนใจและสร้างแรงจูงใจในการเรียนรู้จะส่งเสริมความสนใจต่อสิ่งเร้าที่เป็นเป้าหมาย ในการเรียนรู้และการดำรงความสนใจต่อสิ่งที่เรียนรู้ซึ่งมีความสำคัญต่อกระบวนการจำ	1. จัดสิ่งแวดล้อมการเรียนรู้ที่มีความหมาย สอดคล้องกับความสนใจของผู้เรียน 2. เลือกประเด็นและกิจกรรมการเรียนรู้ที่กระตุ้นความสนใจของผู้เรียน 3. จัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลายเพื่อตอบสนองรูปแบบการเรียนรู้ของผู้เรียน 4. สร้างแรงจูงใจในการเรียนรู้โดยให้ผู้เรียนกำหนดผลลัพธ์การเรียนรู้ที่คาดหวังของตนเอง
2. การสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ที่ผ่อนคลาย มีสมาธิทำให้สมองทั้งสองซีกทำงานพร้อมกันเกิดคลื่นไฟฟ้าสมองที่เอื้อต่อการจำและการเรียกใช้ข้อมูล ทั้งทำให้ร่างกายหลั่งสารเอ็นโดฟินซึ่งเป็นสารแห่งความสุข ส่งผลให้สมองมีความพร้อมในการเรียนรู้สามารถเรียนรู้สิ่งใหม่ได้ดี	1. จัดการเรียนรู้ให้ผู้เรียนมีสมาธิและจดจ่อในสิ่งที่เรียนรู้ โดยการทบทวนความรู้และขั้นตอนการปฏิบัติ ทั้งสร้างความมั่นใจในการปฏิบัติงานโดยให้การช่วยเหลืออย่างใกล้ชิด ไม่กดดัน คำนึงถึงคุณค่าและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของผู้เรียน 2. สร้างบรรยากาศการเรียนรู้ที่ส่งเสริมความตื่นตัวแบบผ่อนคลาย มีทัศนคติต่อการจัดการเรียนรู้ในเชิงบวกและรู้สึกปลอดภัยในการแสดงความคิดเห็น กล้าแสดงออกอย่างอิสระตามความถนัดโดยสร้างสัมพันธภาพที่ดีระหว่างผู้สอนและสมาชิกทีม 3. จัดการเรียนรู้โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล และความเป็นองค์รวมของผู้เรียนและให้คำปรึกษาด้วยหัวใจความเป็นมนุษย์ 4. จัดการเรียนรู้ที่คำนึงถึงความพร้อมในการเรียนรู้ของผู้เรียนเป็นรายบุคคล โดยประเมินความรู้ ทักษะในการปฏิบัติงาน ก่อนเริ่มบทเรียน และผู้สอนจัดประสบการณ์การเรียนรู้เพื่อพัฒนาศักยภาพของผู้เรียนเป็นรายบุคคล

ตาราง 9 (ต่อ)

สาระสำคัญ	แนวทางการประยุกต์ใช้ ในรูปแบบการเรียนรู้
3.ในการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมการเชื่อมโยงการทำงานของสมองทั้งสองซีกจะช่วยส่งเสริมความสามารถในการเชื่อมโยงข้อมูล ความรู้ และการคิดวิเคราะห์ การคิดเชิงระบบ การคิดอย่างมีวิจารณญาณ การคิดสร้างสรรค์ฯ	1.ผู้สอนชี้แจงสิ่งที่ต้องเรียนรู้ให้ผู้เรียนเห็นทั้งในภาพรวมและรายละเอียด 2.ผู้เรียนสรุปความคิดรวบยอดของเนื้อหาที่เรียนและใช้เทคนิคการนำเสนออย่างเป็นระบบ เช่น การใช้แผนที่ความคิด แผนผังมโนทัศน์ แผนภาพ 3.ผู้เรียนศึกษากรณีศึกษาเป็นรายบุคคลโดยใช้ทักษะการคิดเชิงระบบ และการตัดสินใจอย่างมีวิจารณญาณ
4. การกระตุ้นกระบวนการคิดซ้ำจะช่วยส่งเสริมจุดเชื่อมของเซลล์ประสาทให้แข็งแรงขึ้นส่งผลต่อความคล่องแคล่วในการคิดและการตัดสินใจของผู้เรียน	1. ผู้เรียนฝึกประสบการณ์การเรียนรู้อย่างน้อยกิจกรรมละ 3- 5 ครั้ง 2.ผู้เรียนอธิบายแต่ละประสบการณ์ก่อนลงมือปฏิบัติทุกครั้ง 3. ผู้เรียนประเมินผลการเรียนรู้ของตนเองและสะท้อนคิดสิ่งที่ได้เรียนรู้ สิ่งที่ได้ดี และสิ่งที่ต้องปรับปรุง พร้อมอธิบายเหตุผล 4. ผู้สอนตั้งคำถามเพื่อให้ผู้เรียนสะท้อนคิด
5. การเชื่อมโยงความรู้และโครงสร้างทางปัญญาเดิม กับข้อมูลและประสบการณ์ใหม่จะช่วยส่งเสริมความสามารถในการสร้างความรู้ด้วยตนเอง และเสริมสร้างทักษะทางปัญญา	1.ผู้เรียนทบทวนความรู้และทักษะที่เกี่ยวข้องกับสิ่งที่ต้องเรียนรู้ และเชื่อมโยงความรู้เดิมกับสถานการณ์ใหม่ 2.ผู้สอนจัดการเรียนรู้ที่เอื้อต่อการสร้างปฏิสัมพันธ์และส่งเสริมการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ของผู้เรียน 3. ผู้เรียนเขียนกรอบแนวคิดและแนวทางในการทำงานของตนเอง 4. ผู้เรียนนำแนวคิดที่ได้เรียนรู้ไปใช้ในการฝึกปฏิบัติงาน 5. ผู้สอนตั้งคำถามสะท้อนคิดเพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนดึงข้อมูลความรู้ที่เก็บไว้ในความจำมาใช้ในสถานการณ์ใหม่
ทฤษฎีพัฒนาการด้านจริยธรรมของ โคลเบอร์ก	
การจัดการเรียนรู้ที่สอดแทรกคุณธรรมจริยธรรมและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในเชิงจริยธรรมที่เปิดกว้าง สามารถยกระดับความคิดและการตัดสินใจเชิงจริยธรรม	1.ผู้เรียนประเมินตนเองด้านพฤติกรรมจริยธรรม 2. ผู้สอนประเมินพฤติกรรมจริยธรรมของผู้เรียนเพื่อวิเคราะห์ระดับพัฒนาการเชิงจริยธรรมเป็นรายบุคคล 3.สะท้อนปัญหาเชิงจริยธรรมที่เกิดจากการปฏิบัติงาน และให้ผู้เรียนแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเชิงจริยธรรมอย่างเปิดกว้าง และวิเคราะห์ผลกระทบทั้งเชิงบวกและเชิงลบ 4. สรุปประเด็นเชิงจริยธรรมเป็นรายบุคคล

ตาราง 9 (ต่อ)

สาระสำคัญ	แนวทางการประยุกต์ใช้ ในรูปแบบการจัดการเรียนรู้
การเรียนรู้แบบร่วมมือ	
การเรียนรู้แบบร่วมมือเน้นการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะในการสร้างมนุษยสัมพันธ์ และทักษะการทำงานร่วมกับผู้อื่น	1. จัดให้ผู้เรียนทำงานเป็นทีม 2. ผู้เรียนกำหนดเป้าหมาย กติกา หน้าที่ความรับผิดชอบในการทำงานเป็นทีม 3. ผู้เรียนวางแผนการทำงานเป็นทีมที่สอดคล้องกับภาระงานของแหล่งฝึก บริหารจัดการงานของทีมนำร่วมกับทีม 4. ผู้เรียนสรุปผลการเรียนรู้และสะท้อนคิดกระบวนการทำงานเป็นทีม ปัญหาและอุปสรรคในการทำงานเป็นทีม
ทฤษฎีการรับรู้ความสามารถของตนเอง	
การรับรู้ความสามารถของตนเองเป็นปัจจัยจูงใจที่มีความสำคัญต่อการพัฒนาตนเองของผู้เรียนให้เป็นไปตามที่คาดหวัง	1. ผู้สอนแจ้งให้ผู้เรียนทราบประเด็นและขอบเขตของการเรียนรู้ ผลลัพธ์ที่คาดหวัง ระบบการวัด และประเมินผล 2. ให้ผู้เรียนประเมินคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพของตนเอง และวิเคราะห์ช่องว่าง(Gap analysis) ของความสามารถของตนเอง 3. ให้ผู้เรียนกำหนดผลลัพธ์การเรียนรู้ที่ตนคาดหวัง และวางแผนกำหนดกิจกรรมที่ทำให้บรรลุเป้าหมายตามที่คาดหวัง 4. ผู้สอนส่งเสริมการรับรู้ความสามารถของผู้เรียนโดยประเมินสมรรถนะของผู้เรียนเป็นระยะ และให้ข้อมูลย้อนกลับทันทีตลอดจนการสะท้อนคิดเพื่อให้เกิดการปรับปรุงและพัฒนาอย่างต่อเนื่อง
การเรียนรู้จากการปฏิบัติ	
การเรียนรู้จากการปฏิบัติเน้นกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันจากปัญหาการปฏิบัติงาน ในสถานการณ์จริงโดยผู้เรียนตั้งคำถามและสะท้อนคิดเพื่อเชื่อมโยงความรู้/ประสบการณ์เดิมกับสถานการณ์ที่ประสบจะทำให้เข้าใจปัญหาได้ลึกซึ้ง และสามารถนำความรู้และประสบการณ์มาประยุกต์ใช้ในสถานการณ์ใหม่ได้ดีขึ้น	1. จัดประสบการณ์ให้ผู้เรียนได้ศึกษากรณีผู้ป่วย กำหนดประเด็นปัญหาและวินิจฉัยปัญหา 2. ผู้เรียนตั้งคำถามและสะท้อนการเรียนรู้ โดยเน้นการวิเคราะห์ประเด็นปัญหาในเชิงลึกและสะท้อนคิดเชิงวิเคราะห์บนพื้นฐานของความรู้เชิงวิชาชีพ 3. ผู้เรียนวางแผนกำหนดแนวทางในการแก้ไขปัญหาและแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับกลุ่ม

ตาราง 9 (ต่อ)

สาระสำคัญ	แนวทางการประยุกต์ใช้ ในรูปแบบการจัดการเรียนรู้
การเรียนรู้จากการปฏิบัติ (ต่อ)	
	4. ผู้เรียนนำแนวทางการแก้ไขปัญหาไปปฏิบัติใน สถานการณ์จริง 5. ประเมินผลการปฏิบัติงาน 6. ผู้สอนทำหน้าที่ให้การช่วยเหลือเพื่อให้ผู้เรียนเกิด กระบวนการเรียนรู้

จากตาราง 9 สามารถสรุปกระบวนการของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เสริมสร้างคุณลักษณะ
ความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพสำหรับนักศึกษาพยาบาลได้ดังนี้

1) การเตรียมความพร้อมของผู้เรียน (Preparation of learner)

1.1) การประเมินตนเอง (Self assessment)

1.1.1) ผู้สอนชี้แจงกรอบการเรียนรู้และผลลัพธ์การเรียนรู้ที่คาดหวังเพื่อเป็นข้อมูล
ในการประเมินตนเองของผู้เรียน

1.1.2) ผู้เรียนประเมินคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพด้วยตนเองและ
วิเคราะห์ช่องว่าง (Gap analysis) ทั้งก่อนการจัดการเรียนรู้ ระหว่างการจัดการเรียนรู้ และหลังการ
จัดการเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนได้วางแผนพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง

1.2) การเตรียมความพร้อมในการเรียนรู้ (Preparation of learning)

1.2.1) ผู้สอนจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมความสนใจของผู้เรียนโดยจัด
สิ่งแวดล้อมการเรียนรู้ที่มีความหมายสอดคล้องกับความสนใจของผู้เรียน เลือกประเด็นและรูปแบบการ
จัดการเรียนรู้ที่กระตุ้นความสนใจ รวมถึงให้ผู้เรียนกำหนดผลลัพธ์การเรียนรู้ที่คาดหวังของตนเองและ
วางแผนพัฒนาตนเองตลอดระยะเวลาในการเรียนรู้เพื่อสร้างแรงจูงใจในการเรียนรู้อย่างมากขึ้น และส่งเสริม
การดำรงความสนใจในการเรียนรู้ที่นานขึ้น

1.2.2) สร้างบรรยากาศการเรียนรู้ ที่ส่งเสริมความตื่นตัวแบบผ่อนคลาย โดยจัด
กิจกรรมการเรียนรู้ให้ผู้เรียนเกิดสมาธิและจดจ่อในสิ่งที่ปฏิบัติ คำนึงถึงความพร้อมในการเรียนรู้ ความ
แตกต่างระหว่างบุคคลและความเป็นองค์รวมของผู้เรียน และสร้างความมั่นใจในการปฏิบัติการพยาบาล
โดยให้การช่วยเหลือผู้เรียนในการปฏิบัติกิจกรรมที่ยุ่ยากและซับซ้อนอย่างใกล้ชิด ตลอดจนสร้าง
สัมพันธภาพที่ดีระหว่างผู้เรียน ผู้สอนและสมาชิกทีม เพื่อให้ผู้เรียนมีทัศนคติต่อการจัดการเรียนรู้ในเชิง
บวก รู้สึกปลอดภัยในการแสดงความคิดเห็น กล้าแสดงออกอย่างอิสระตามความถนัด ตลอดจนให้
คำปรึกษาด้วยหัวใจความเป็นมนุษย์

1.2.3) ผู้เรียนทบทวนความรู้ ทักษะและความสามารถที่เป็นพื้นฐานของความเป็น
พลเมืองเชิงวิชาชีพ และสรุปความรู้ในภาพรวมอย่างเป็นระบบเพื่อนำไปประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติการ
พยาบาลบนพื้นฐานของความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ

2) การฝึกปฏิบัติการพยาบาลบนพื้นฐานของความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ (Nursing practice based-on civic professionalism)

การฝึกปฏิบัติการพยาบาลบนพื้นฐานของความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพเป็นการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ในการปฏิบัติการพยาบาล โดยใช้กรณีศึกษาเป็นสื่อในการเรียนรู้ มีขั้นตอนในการดำเนินการ ดังนี้

2.1) การวางแผน (Plan) โดยผู้เรียนวางแผนการพยาบาลประจำวันเป็นรายบุคคล และวางแผนการปฏิบัติงานเป็นทีม

2.2) การปฏิบัติ (Practice)

2.2.1) การเสริมสร้างคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ ในมิติความรู้ความสามารถเชิงวิชาชีพ โดยผู้เรียนศึกษากรณีศึกษาเป็นรายบุคคลโดยใช้กระบวนการตัดสินใจอย่างมีวิจลณญาณบนพื้นฐานของความรู้ ความสามารถเชิงวิชาชีพ และฝึกปฏิบัติประสบการณ์การพยาบาลอย่างน้อย 3-5 ครั้งต่อกิจกรรม พร้อมทั้งอธิบายแนวคิด ทฤษฎีและวิธีการปฏิบัติก่อนลงมือปฏิบัติทุกครั้ง สรุปประเด็นความรู้ที่ได้จากการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และเชื่อมโยงความรู้เดิมกับความรู้ใหม่ สร้างกรอบความคิดรวบยอดของตนเองและนำไปทดลองใช้ในการฝึกปฏิบัติงาน โดยที่ผู้สอนจัดการเรียนรู้ที่เอื้อต่อการสร้าง มนุษย์สัมพันธ์ และส่งเสริมการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ของผู้เรียน

2.2.2) การเสริมสร้างคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพในมิติความเป็นพลเมืองด้านคุณธรรม จริยธรรม โดยการตั้งคำถามที่สะท้อนประเด็นเชิงจริยธรรมที่เกิดจากการปฏิบัติงาน และผู้เรียนแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเชิงจริยธรรมอย่างเปิดกว้าง วิเคราะห์ผลกระทบจากปัญหาจริยธรรมทั้งเชิงบวกและเชิงลบ พร้อมกับสรุปประเด็นจริยธรรมที่ได้เรียนรู้เป็นรายบุคคล โดยผู้สอนสรุปความเชื่อมโยงของพฤติกรรมที่สะท้อนคุณธรรม จริยธรรมในการปฏิบัติการพยาบาล คุณค่าเชิงวิชาชีพและผลกระทบต่อสังคมส่วนรวม

2.2.3) การเสริมสร้างคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพในมิติความเป็นพลเมืองด้านทักษะทางสังคม โดยจัดการเรียนรู้ให้ผู้เรียนทำงานเป็นทีม กล่าวคือ กำหนดเป้าหมาย กติกา หน้าที่ความรับผิดชอบและวางแผนการทำงานเป็นทีมที่สอดคล้องกับภาระงานของแหล่งฝึก และบริหารจัดการงานของทีมร่วมกับทีมสุขภาพ ตลอดจนประเมินผลการทำงาน และสรุปผลการเรียนรู้ สะท้อนคิด กระบวนการทำงาน ปัญหาและอุปสรรคในการทำงานเป็นทีม โดยผู้สอนทำหน้าที่อำนวยความสะดวกให้ผู้เรียนได้เรียนรู้กระบวนการทำงานเป็นทีมอย่างมีประสิทธิภาพ

2.3) การประเมินผลและให้ข้อมูลย้อนกลับ (Evaluation and feedback)

2.3.1) ผู้สอนติดตามประเมินผลการเรียนรู้จากการปฏิบัติตามสภาพจริงและส่งเสริมการรับรู้ความสามารถในตนเองของผู้เรียน โดยประเมินสมรรถนะของผู้เรียน ติดตามผลการปฏิบัติงานและให้ข้อมูลย้อนกลับทันทีตลอดระยะเวลาของการฝึกปฏิบัติเพื่อให้ผู้เรียนได้ปรับปรุงและพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง

2.3.2) ผู้เรียนประเมินผลการปฏิบัติงานของตนเองและ สรุปผลการประเมินในส่วนที่ทำได้ และส่วนที่ต้องพัฒนาเพื่อเป็นข้อมูลในการปรับแผนการพัฒนาดังกล่าวอย่างต่อเนื่อง

2.4) การสะท้อนคิด (Reflection)

2.4.1) ผู้สอนตั้งคำถามเพื่อให้ผู้เรียนสะท้อนคิดและทบทวนสิ่งที่ได้เรียนรู้ สิ่งที่ดีและสิ่งที่ต้องปรับปรุง พร้อมอธิบายเหตุผล

2.4.2) ผู้เรียนฝึกตั้งคำถามในการสะท้อนคิด พร้อมทั้งสรุปผลการสะท้อนคิด สิ่งที่ได้เรียนรู้ สิ่งที่ได้ทำได้ดี และสิ่งที่ต้องปรับปรุงเพื่อใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการเตรียมความพร้อมและวางแผนพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องต่อไป

2.4.3) การประเมินผลลัพธ์การเรียนรู้

จากการวิเคราะห์แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เสริมสร้างคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ สำหรับนักศึกษาพยาบาล สามารถวิเคราะห์และสังเคราะห์การประเมินผลลัพธ์การเรียนรู้ ได้ดังนี้

ตาราง 10 แสดงผลการสังเคราะห์การประเมินผลลัพธ์การเรียนรู้สำหรับการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เสริมสร้างคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ สำหรับนักศึกษาพยาบาล

สาระสำคัญ	แนวทางการประยุกต์ใช้ ในรูปแบบการจัดการเรียนรู้
แนวคิดของกระบวนการเรียนรู้ ตามทฤษฎีการประมวลข้อมูล การสร้างความรู้ด้วยตนเอง และการเรียนรู้ โดยใช้สมองเป็นฐาน	
1.การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่กระตุ้นความสนใจและสร้างแรงจูงใจในการเรียนรู้จะส่งเสริมความสนใจต่อสิ่งเร้าที่เป็นเป้าหมายในการเรียนรู้และการดำรงความสนใจต่อสิ่งที่เรียนรู้ซึ่งมีความสำคัญต่อกระบวนการจำ	ประเมินความสนใจในการเรียนรู้
2. การสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ที่ผ่อนคลาย และผู้เรียนมีสมาธิ จะทำให้สมองทั้งสองซีกทำงานร่วมกันเกิดคลื่นไฟฟ้าสมองที่เอื้อต่อความสามารถในการจำและการเรียกใช้ข้อมูลทั้งเป็นช่วงที่ร่างกายมีการหลั่งสารเอ็นโดฟินทำให้มีความสุข ไม่เครียดสมองมีความพร้อมในการเรียนรู้และสามารถเรียนรู้ในสิ่งใหม่ ๆ ได้ดี	ประเมินความกระตือรือร้นในการเรียนรู้ ความกล้าในการแสดงความคิดเห็นอย่างสร้างสรรค์
แนวคิดของกระบวนการเรียนรู้ ตามทฤษฎีการประมวลข้อมูล การสร้างความรู้ด้วยตนเอง และการเรียนรู้ โดยใช้สมองเป็นฐาน (ต่อ)	
3.ในการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมการเชื่อมโยงการทำงานของสมองทั้งสองซีกจะช่วยส่งเสริมความสามารถในการเชื่อมโยงข้อมูลความรู้ และการคิดวิเคราะห์ในรายละเอียด และภาพรวม การคิดเชิงระบบ การคิดอย่างมีวิจารณญาณ การคิดสร้างสรรค์ฯลฯ	1.ประเมินชิ้นงานที่แสดงการคิดเชิงระบบ และการอธิบายรายละเอียดของระบบย่อย 2.ประเมินกระบวนการตัดสินใจอย่างมีวิจารณญาณ
4. การกระตุ้นกระบวนการคิดซ้ำ ๆ จะช่วยส่งเสริมจุดเชื่อมต่อของเซลล์ประสาทให้แข็งแรงขึ้นส่งผลต่อความคล่องแคล่วในการคิด และการตัดสินใจของผู้เรียน	1.ประเมินความรู้โดยอธิบายวิธีการปฏิบัติและเหตุผลทางทฤษฎีในแต่ละประสบการณ์ก่อนลงมือปฏิบัติ 2. ประเมินกระบวนการตัดสินใจในการปฏิบัติแต่ละประสบการณ์ 3.ประเมินการสรุปประเด็นที่ได้เรียนรู้จากการปฏิบัติ

ตาราง 10 (ต่อ)

สาระสำคัญ	แนวทางการประยุกต์ใช้ ในรูปแบบการเรียนรู้
5.การเชื่อมโยงความรู้และโครงสร้างทางปัญญาเดิมกับข้อมูลและประสบการณ์ใหม่ จะช่วยส่งเสริมความสามารถในการสร้างความรู้ด้วยตนเอง และ เสริมสร้างทักษะทางปัญญา	1.ประเมินความสามารถในการประยุกต์ ใช้ความรู้ในการตัดสินใจปฏิบัติงานโดยการเชื่อมโยงความรู้เชิงทฤษฎีและข้อมูลในสถานการณ์จริง
ทฤษฎีพัฒนาการด้านจริยธรรมของโคลเบอร์ก	
การจัดการเรียนรู้ที่สอดแทรกคุณธรรม จริยธรรมและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในเชิงจริยธรรมที่เปิดกว้างสามารถยกระดับความคิดและการตัดสินใจเชิงจริยธรรม	1.ประเมินพฤติกรรมด้านคุณธรรมจริยธรรม 2.ประเมินการตัดสินใจในประเด็นปัญหาเชิงจริยธรรมในการปฏิบัติงาน
การเรียนรู้แบบร่วมมือ	
การเรียนรู้แบบร่วมมือเน้นการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะในการสร้างมนุษยสัมพันธ์และทักษะการทำงานร่วมกับผู้อื่น	ประเมินพฤติกรรมการทำงานเป็นทีม บนพื้นฐานของความเป็นพลเมือง เชิงวิชาชีพ
ทฤษฎีการรับรู้ความสามารถของตนเอง	
การรับรู้ความสามารถของตนเองเป็นปัจจัยจูงใจที่มีความสำคัญต่อการพัฒนาตนเองของผู้เรียนให้เป็นไปตามที่คาดหวัง	1.ประเมินผลการประเมินตนเองของผู้เรียน 2.ประเมินพัฒนาการในการเรียนรู้ของผู้เรียน
การเรียนรู้จากการปฏิบัติ	
การเรียนรู้จากการปฏิบัติเน้นกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันจากปัญหาในการปฏิบัติงานในสถานการณ์จริงโดยผู้เรียนตั้งคำถามและสะท้อนคิดเพื่อเชื่อมโยงความรู้และประสบการณ์เดิมกับสถานการณ์ที่ประสบจะทำให้เข้าใจปัญหาได้ลึกซึ้งมากขึ้นและสามารถนำความรู้และประสบการณ์มาประยุกต์ใช้ในสถานการณ์ใหม่ได้ดีขึ้น	ประเมินพฤติกรรมที่แสดงออกถึงคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพในสถานการณ์การเรียนรู้ตามสภาพจริง

จากตาราง 10 สามารถสรุปแนวทางการประเมินผลลัพธ์การเรียนรู้ตามรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เสริมสร้างคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพสำหรับนักศึกษาพยาบาล โดยการประเมินคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพตามสภาพจริง ดังนี้

- 1) ประเมินโดยการสังเกต การถามตอบ
- 2) ประเมินจากเอกสารในการปฏิบัติการพยาบาล ได้แก่ แผนการพยาบาล (Nursing care plan) และบันทึกทางการพยาบาล (Nursing documentation)
- 3) ประเมินจากการสะท้อนคิดในรูปการสนทนา (Dialogue) และการบันทึกบทสนทนา (Journal writing)

จากการวิเคราะห์สาระสำคัญของแนวคิด ทฤษฎี และสังเคราะห์องค์ประกอบของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เสริมสร้างคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ สำหรับนักศึกษาพยาบาล ได้ดังนี้

1. หลักการของรูปแบบการจัดการเรียนรู้

1.1 การสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ที่เอื้อต่อการทำงานของสมอง โดยจัดการเรียนรู้ที่คำนึงถึงความสนใจของผู้เรียน การสร้างบรรยากาศที่ผ่อนคลาย มีสมาธิ สร้างแรงจูงใจ และความสนใจในการเรียนรู้ การฝึกประสบการณ์และสะท้อนคิดทบทวนซ้ำ ๆ ตลอดจนเชื่อมโยงการทำงานของสมองทั้งสองซีกจะช่วยเสริมสร้างความสามารถในการจำ ซึ่งเป็นพื้นฐานสำคัญของการเข้าใจความรู้ที่ลึกซึ้งและการเสริมสร้างทักษะการตัดสินใจอย่างมีวิจารณญาณที่คล่องแคล่วรวดเร็วมากขึ้น

1.2 การเตรียมความพร้อมของผู้เรียนทั้งด้านความรู้ความสามารถเชิงวิชาชีพและความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพจะช่วยให้ผู้เรียนสามารถสร้างความรู้ด้วยตนเอง และพัฒนาตนเองให้มีคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพได้อย่างเหมาะสม

1.3 การจัดการเรียนรู้ในสถานการณ์จริงจะช่วยให้ผู้เรียนสามารถนำความรู้และประสบการณ์ มาประยุกต์ใช้ในสถานการณ์ใหม่ได้ดีขึ้น

1.4 การสะท้อนคิดจะช่วยให้ผู้เรียนได้ทบทวนสิ่งที่ได้เรียนรู้ทำให้เข้าใจสภาพปัญหาอย่างลึกซึ้งและเป็นการกระตุ้นสมองให้เกิดการคิดซ้ำจะช่วยส่งเสริมการคิดและการตัดสินใจที่คล่องแคล่วทั้งช่วยให้ผู้เรียนได้รับรู้ความสามารถของตนเองและกำหนดแนวทางการพัฒนาไปสู่ผลลัพธ์ที่คาดหวังได้

2. วัตถุประสงค์ของรูปแบบการจัดการเรียนรู้

เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพของนักศึกษาพยาบาล ดังนี้

- 2.1 เสริมสร้างความรู้ ความสามารถเชิงวิชาชีพ
- 2.2 เสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรม
- 2.3 เสริมสร้างทักษะทางสังคม

3. กระบวนการของรูปแบบการจัดการเรียนรู้

กระบวนการจัดการเรียนรู้ที่เสริมสร้างคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพสำหรับนักศึกษาพยาบาล สรุปได้ดังนี้

3.1 การเตรียมความพร้อมของผู้เรียน (Preparation of learner)

3.1.1 การประเมินตนเอง (Self assessment)

1) ผู้สอนชี้แจงกรอบการเรียนรู้และผลลัพธ์การเรียนรู้ที่คาดหวังเพื่อเป็นข้อมูลในการประเมินตนเองของผู้เรียน

2) ผู้เรียนประเมินคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพด้วยตนเองและวิเคราะห์ช่องว่าง (Gap Analysis) ทั้งก่อนการจัดการเรียนรู้ ระหว่างการจัดการเรียนรู้ และหลังการจัดการเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนได้วางแผนพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง

3.1.2 การเตรียมความพร้อมในการเรียนรู้ (Preparation of learning)

1) ผู้สอนจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมความสนใจของผู้เรียนโดยจัดสิ่งแวดล้อมการเรียนรู้ที่มีความหมายสอดคล้องกับความสนใจและเลือกประเด็นและรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่กระตุ้นความสนใจของผู้เรียน รวมถึงให้ผู้เรียนกำหนดผลลัพธ์การเรียนรู้ที่คาดหวัง ของตนเองและวางแผนพัฒนาตนเองตลอดระยะเวลาในการเรียนรู้เพื่อสร้างแรงจูงใจในการเรียนรู้มากขึ้นและส่งเสริมการดำรงความสนใจในการเรียนรู้ที่นานขึ้น

2) สร้างบรรยากาศการเรียนรู้ ที่ส่งเสริมความตื่นตัวแบบผ่อนคลายโดยจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้ผู้เรียนเกิดสมาธิและจดจ่อในสิ่งที่ปฏิบัติ คำนึงถึงความพร้อมในการเรียนรู้ ความแตกต่างระหว่างบุคคลและความเป็นองค์รวมของผู้เรียนและสร้างความมั่นใจในการปฏิบัติกรพยาบาล โดยให้การช่วยเหลือผู้เรียนในการปฏิบัติกิจกรรมที่ยุ่งยากและซับซ้อนอย่างใกล้ชิด ตลอดจนสร้างสัมพันธภาพที่ดีระหว่างผู้เรียน ผู้สอนและสมาชิกทีม เพื่อให้ผู้เรียนมีทัศนคติต่อการจัดการเรียนรู้ในเชิงบวก รู้สึกปลอดภัยในการแสดงความคิดเห็น กล้าแสดงออกอย่างอิสระตามความถนัด ตลอดจนให้คำปรึกษาด้วยหัวใจความเป็นมนุษย์

3) ผู้เรียนทบทวนความรู้ ทักษะและความสามารถที่เป็นพื้นฐานของความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ และสรุปความรู้ในภาพรวมอย่างเป็นระบบเพื่อนำไปประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติการพยาบาลบนพื้นฐานของความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ

3.2 การฝึกปฏิบัติการพยาบาลบนพื้นฐานของความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ (Nursing practice based-on civic professionalism) โดยการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ในขั้นตอนของการเรียนรู้ความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพจากการปฏิบัติการพยาบาล โดยใช้กรณีศึกษาเป็นสื่อในการเรียนรู้ มีขั้นตอนในการดำเนินการ ดังนี้

3.2.1 การวางแผน (Plan) โดยผู้เรียนวางแผนการพยาบาลประจำวันเป็นรายบุคคลและวางแผนการปฏิบัติงานเป็นทีม

3.2.2 การปฏิบัติ (Practice)

1) การเสริมสร้างคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพในมิติความรู้ความสามารถเชิงวิชาชีพ โดยผู้เรียนศึกษากรณีผู้ป่วยเป็นรายบุคคลโดยใช้กระบวนการตัดสินใจอย่างมีวิจารณญาณ บนพื้นฐานของความรู้ ความสามารถเชิงวิชาชีพ และฝึกปฏิบัติประสบการณ์การพยาบาลอย่างน้อย 3-5 ครั้งต่อกิจกรรม พร้อมทั้งอธิบายแนวคิด ทฤษฎีและวิธีการปฏิบัติก่อนลงมือปฏิบัติทุกครั้ง ตลอดจนสรุปประเด็นความรู้ที่ได้จากการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และเชื่อมโยงความรู้เดิมกับความรู้ใหม่ สร้างกรอบความคิดรวบยอด ของตนเองและนำไปทดลองใช้ในการฝึกปฏิบัติงาน โดยที่ผู้สอนจัดการเรียนรู้ที่เอื้อต่อการสร้างมนุษยสัมพันธ์กับผู้อื่น และส่งเสริมการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ของผู้เรียน

2) การเสริมสร้างคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ ในมิติความเป็นพลเมืองด้านคุณธรรม จริยธรรม โดยการตั้งคำถามที่สะท้อนประเด็นเชิงจริยธรรมที่เกิดจากการปฏิบัติงานและผู้เรียนแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเชิงจริยธรรมอย่างเปิดกว้าง วิเคราะห์ผลกระทบจากปัญหาจริยธรรมทั้งเชิงบวกและเชิงลบ พร้อมกับสรุปประเด็นจริยธรรมที่ได้เรียนรู้เป็นรายบุคคล โดยผู้สอนสรุปความเชื่อมโยงของพฤติกรรมที่สะท้อนคุณธรรม จริยธรรมในการปฏิบัติการพยาบาล คุณค่าเชิงวิชาชีพ และผลกระทบต่อสังคมส่วนรวม

3) การเสริมสร้างคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพในมิติความเป็นพลเมืองด้านทักษะทางสังคม โดยจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้ผู้เรียนทำงานเป็นทีม กล่าวคือ กำหนดเป้าหมาย กติกา หน้าที่ความรับผิดชอบและวางแผนการทำงานเป็นทีมที่สอดคล้องกับภาระงานของแหล่งฝึก และบริหารจัดการงานของทีมนำร่วมกับทีมสุขภาพ ตลอดจนประเมินผลการทำงาน และสรุปผลการเรียนรู้ สะท้อนคิดกระบวนการทำงาน ปัญหาและอุปสรรคในการทำงานเป็นทีม โดยผู้สอนทำหน้าที่อำนวยความสะดวกให้ผู้เรียนได้เรียนรู้กระบวนการทำงานเป็นทีมอย่างมีประสิทธิภาพ

3.2.3 การประเมินผลและให้ข้อมูลย้อนกลับ (Evaluation and feedback) โดย

1) ผู้สอนติดตามประเมินผลการเรียนรู้จากการปฏิบัติตามสภาพจริงและส่งเสริมการรับรู้ความสามารถในตนเองของผู้เรียน โดยประเมินสมรรถนะของผู้เรียน ติดตามประเมินผล การปฏิบัติงานและให้ข้อมูลย้อนกลับทันที ตลอดระยะเวลาของการฝึกปฏิบัติเพื่อให้ผู้เรียนได้ปรับปรุงและพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง

2) ผู้เรียนประเมินผลการปฏิบัติงานของตนเองและ สรุปผลการประเมินในส่วนที่ทำได้ และส่วนที่ต้องพัฒนาเพื่อเป็นข้อมูลในการปรับแผนการพัฒนาดังกล่าวอย่างต่อเนื่อง

3.2.4 การสะท้อนคิด (Reflection)

1) ผู้สอนตั้งคำถามเพื่อให้ผู้เรียนสะท้อนคิดและทบทวนสิ่งที่ได้เรียนรู้ สิ่งที่ได้ทำได้ดีและสิ่งที่ต้องปรับปรุง พร้อมอธิบายเหตุผล

2) ผู้เรียนทบทวนผลการประเมินและตั้งคำถามสะท้อนคิด พร้อมทั้งสรุปผลการสะท้อนคิดสิ่งที่ได้เรียนรู้ สิ่งที่ได้ทำได้ดี และสิ่งที่ต้องปรับปรุงเพื่อใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการเตรียมความพร้อมและวางแผนพัฒนาดังกล่าวอย่างต่อเนื่องต่อไป

4. การประเมินผลลัพธ์การเรียนรู้ (Learning outcome evaluation)

การประเมินผลลัพธ์การเรียนรู้โดยประเมินคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพตามสภาพจริง ดังนี้

4.1 ประเมินโดยการสังเกต การถามตอบ

4.2 ประเมินจากเอกสารในการปฏิบัติการพยาบาล ได้แก่ แผนการพยาบาล (Nursing care plan) และบันทึกทางการพยาบาล (Nursing documentation)

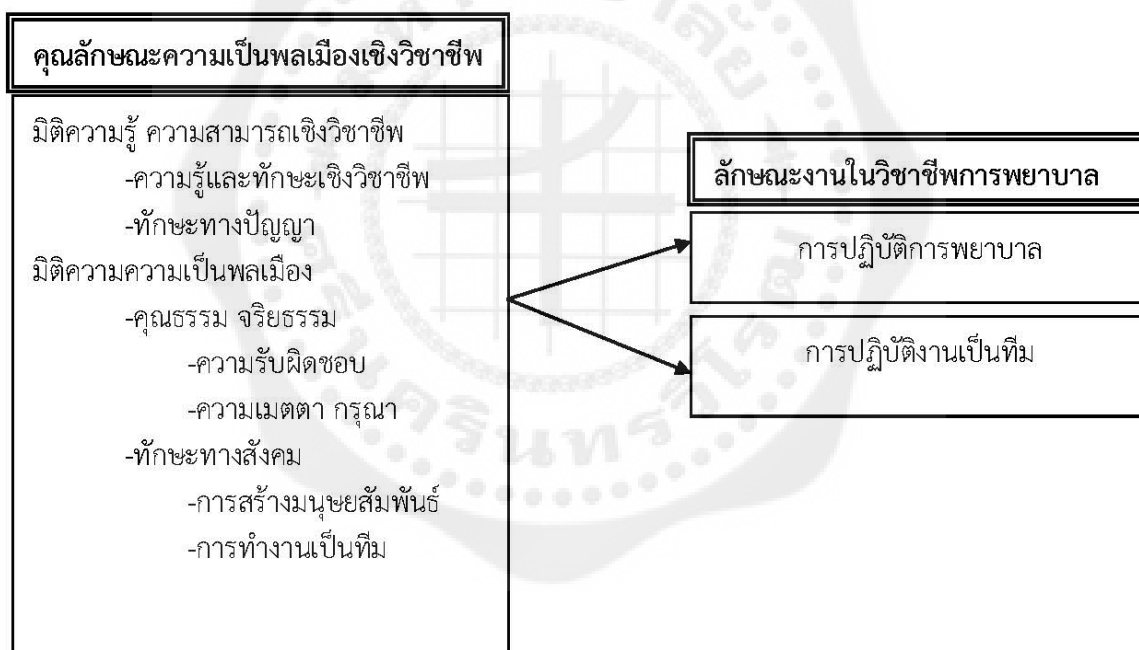
4.3 ประเมินจากกิจกรรมการสะท้อนคิดในรูปการสนทนา (Dialogue) และการบันทึกอุททิน (Journal writing)

แนวคิดในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้

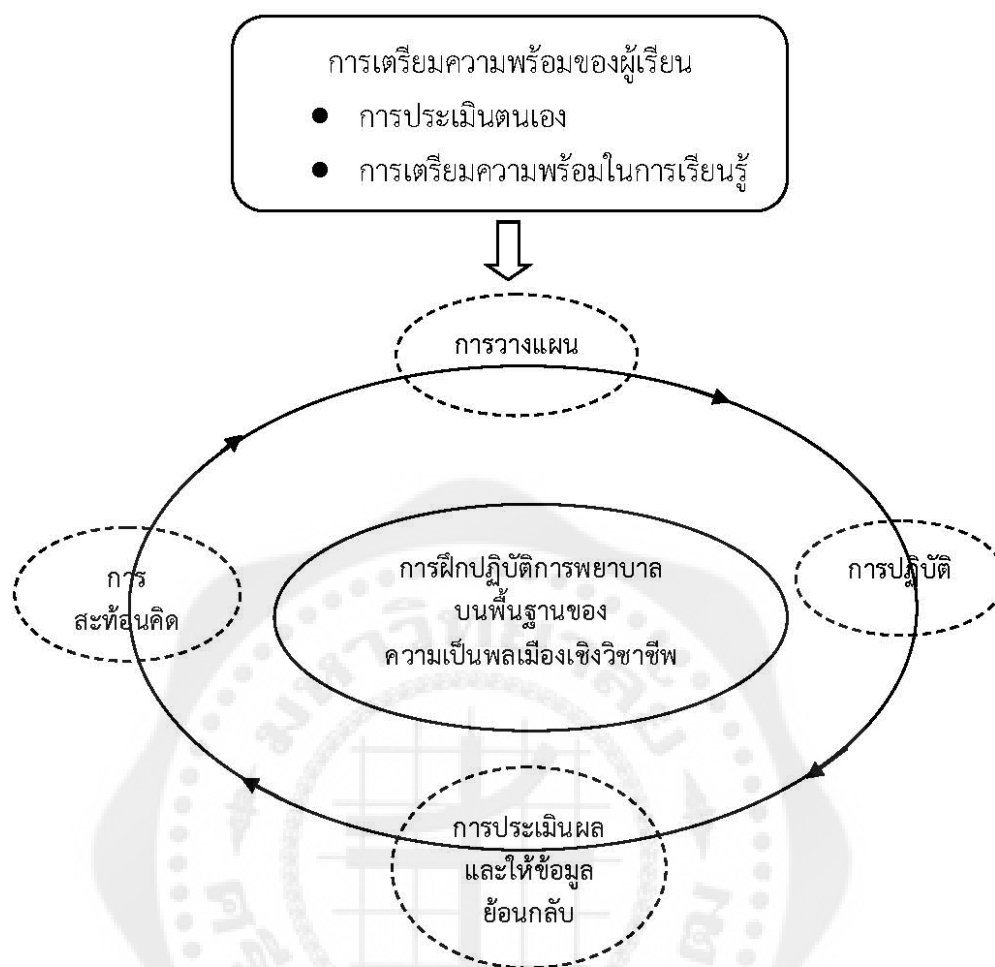
เนื่องจากในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ มีความมุ่งหมายที่จะปลูกฝังคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพสำหรับนักศึกษาพยาบาล จึงจัดประสบการณ์การเรียนรู้ในสถานการณ์จริงและใช้กระบวนการเรียนรู้ที่มีความต่อเนื่องและเป็นพลวัตรครบรอบทุกวัน โดยผู้เรียนจะนำข้อมูลที่ได้จากการประเมินผลและการสะท้อนคิดมาวางแผนพัฒนาดังกล่าวและพัฒนาอย่างต่อเนื่อง โดยที่ผู้สอนทำหน้าที่เป็นผู้เอื้ออำนวยให้เกิดการเรียนรู้ ดังภาพประกอบ 18-19

จากการศึกษาระยะเวลาที่ใช้ในการจัดการเรียนรู้ในเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับการเสริมสร้างคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพที่ส่งผลให้ผลลัพธ์การเรียนรู้ดีขึ้นอย่างมีนัยสำคัญพบว่า การจัดการเรียนรู้ที่เสริมสร้างคุณลักษณะความเป็นพลเมือง ใช้ระยะเวลาในการสอน 10-50 ชั่วโมง (ชุดิมา ทศโร. 2550: 57; ศศิธร สีนลา. 2554: 31; เพ็ญพิชชา มั่นคง. 2554: 93) ส่วนการจัดการเรียน

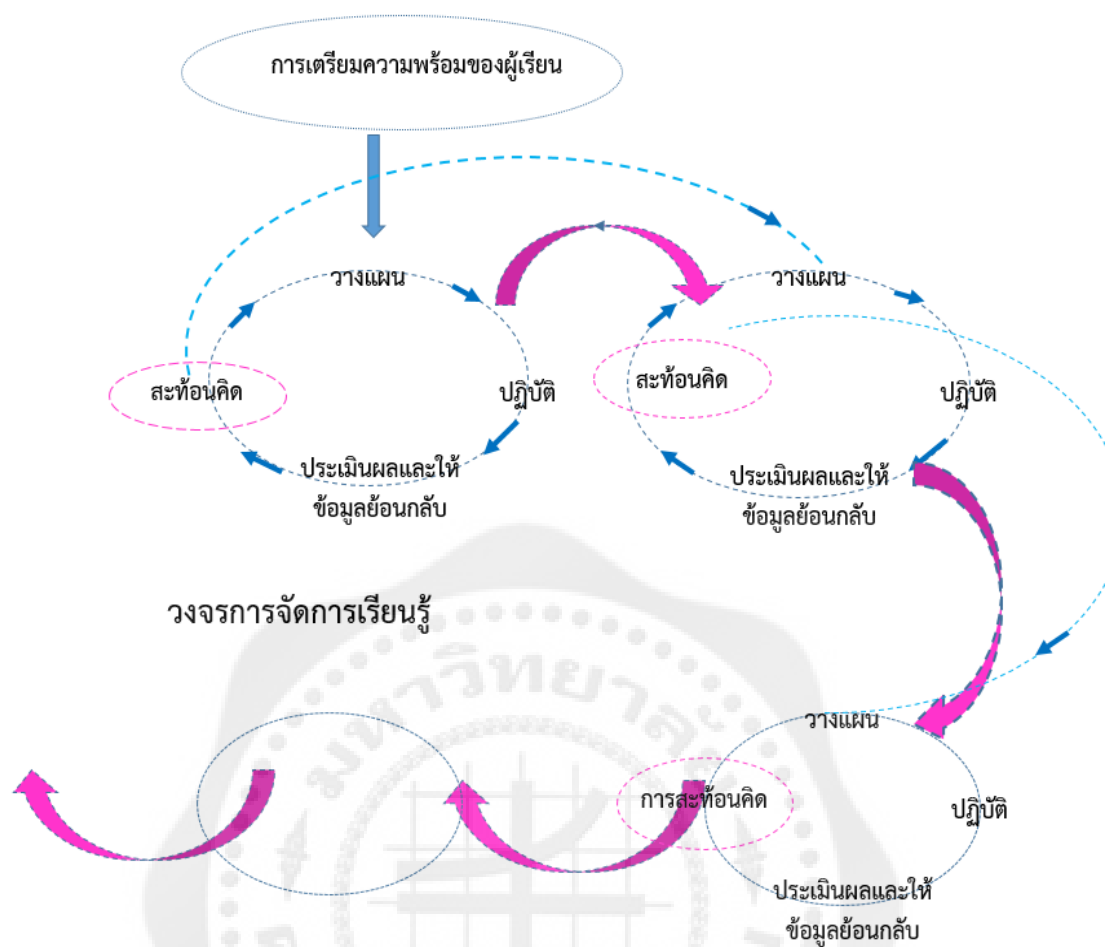
การเรียนรู้ที่เสริมสร้างทักษะการคิด อย่างมีวิจารณญาณ ใช้ระยะเวลาในการสอน 10–48 ชั่วโมง (ประยูทธ ไทยธานี. 2552: 48; สำรวย ภักดีศิริวงศ์. 2552: 52; สุทธภา บุญแซม. 2553: 80; จินดารัตน์ แก้วพิกุล. 2554: 84; ธันยากร ช่วยทุกข์เพื่อน. 2556: 123-127) การจัดการเรียนรู้ที่เสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรม ใช้ระยะเวลาในการสอน 21–42 ชั่วโมง (دنۇفل سۇنھرتىن، 2550; วรรณารถ โมลีเอรี, 2550; อรอนงค์ นิยมธรรม, 2555; อนิษฐา อุ่นชัย, 2551) และการจัดการเรียนรู้ที่เสริมสร้างทักษะทางสังคม ใช้ระยะเวลาในการสอน 5–18 ชั่วโมง (ชลิตา ชวนานนท์. 2552: 46-47; นิสิต น้อมศาสตร์. 2553: 73) ดังนั้น ในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่เสริมสร้างคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ สำหรับ นักศึกษาพยาบาล ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้จัดเวลาที่เหมาะสมเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามที่ได้ กำหนดไว้ในวัตถุประสงค์ของรูปแบบการจัดการเรียนรู้และสอดคล้องกับหลักสูตรพยาบาล ศาสตร์บัณฑิต โดยศึกษาในวิชาปฏิบัติการพยาบาลที่กำหนดระยะเวลาการฝึกปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง เป็นเวลา 3 สัปดาห์ รวมทั้งสิ้น 73 ชั่วโมง โดยบูรณาการคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพกับกระบวนการฝึก ปฏิบัติการพยาบาลซึ่งสอดคล้องกับภาระงานของหอผู้ป่วย โดยมีลักษณะงาน 2 ลักษณะ ได้แก่ การ ปฏิบัติการพยาบาล และการปฏิบัติงานเป็นทีม ดังภาพประกอบ 17

ภาพประกอบ 17 กรอบแนวคิดการจัดการเรียนรู้ที่เสริมสร้างคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ สำหรับนักศึกษาพยาบาลที่สอดคล้องกับภาระงานการปฏิบัติงานในวิชาชีพการพยาบาล

ภาพประกอบ 18 กรอบแนวคิดของกระบวนการของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เสริมสร้างคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพสำหรับนักศึกษาพยาบาล

ภาพประกอบ 19 วงจรการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เสริมสร้างคุณลักษณะ
ความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพสำหรับนักศึกษาพยาบาล

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ดำเนินการโดยใช้กระบวนการวิจัยและพัฒนา (Research and development) แบ่งการดำเนินงานเป็น 3 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 การศึกษาคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ

ระยะที่ 2 การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เสริมสร้างคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพสำหรับนักศึกษาพยาบาล

ระยะที่ 3 การประเมินประสิทธิผลของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เสริมสร้างคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพสำหรับนักศึกษาพยาบาล

โดยมีรายละเอียดของการดำเนินวิจัย ดังนี้

ระยะที่ 1 การศึกษาคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ

ระยะนี้เป็นการศึกษาคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ เพื่อใช้ในการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เสริมสร้างคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพสำหรับนักศึกษาพยาบาล โดยมีขั้นตอนการดำเนินงาน 3 ขั้นตอน ดังต่อไปนี้

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษา วิเคราะห์ และสังเคราะห์คุณลักษณะเชิงพฤติกรรมของความเป็นพลเมือง เชิงวิชาชีพ โดยการสัมภาษณ์เชิงลึก (Indepth interview) ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน ประกอบด้วย ผู้เชี่ยวชาญด้านการศึกษาพยาบาล 2 คน และผู้เชี่ยวชาญด้านปฏิบัติการพยาบาล 3 คน มีขั้นตอนการดำเนินงานดังนี้

1. ศึกษาคุณลักษณะเชิงพฤติกรรมของความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ จากเอกสารงานวิจัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง (Documentary research) โดยศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับคุณลักษณะความเป็นพลเมือง คุณลักษณะเชิงวิชาชีพพยาบาล คุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ ตลอดจนศึกษาความสำคัญและความต้องการในการเสริมสร้างคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ

2. กำหนดกรอบการสัมภาษณ์คุณลักษณะเชิงพฤติกรรมความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ และนำมาจัดทำแบบสัมภาษณ์มีลักษณะกึ่งโครงสร้างที่ใช้แนวคิดการสัมภาษณ์แบบอิงสมรรถนะ (Behavior Event Interview: BEI) และมีความสอดคล้องกับบริบทในการปฏิบัติการพยาบาล โดยใช้เทคนิค STAR ดังนี้ (Doyle, 2017: online)

S: Situation เป็นการสัมภาษณ์เหตุการณ์หรือสถานการณ์

T: Task เป็นการสัมภาษณ์เกี่ยวกับงานที่ปฏิบัติ

A: Action เป็นการสัมภาษณ์เกี่ยวกับพฤติกรรมหรือการกระทำที่แสดงในเหตุการณ์ หรือสถานการณ์ของงานที่ปฏิบัติ

R: Result เป็นการสัมภาษณ์ผลลัพธ์จากการแสดงพฤติกรรมหรือการกระทำในเหตุการณ์หรือสถานการณ์ของงานที่ปฏิบัติ

โดยมีประเด็นการสัมภาษณ์ ดังนี้

2.1 ความจำเป็นในการเสริมสร้างคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพให้กับนักศึกษาพยาบาล

2.2 คุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพที่สะท้อนการปฏิบัติการพยาบาลที่มีการตัดสินใจอย่างมีวิจารณญาณ

2.3 คุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพที่สะท้อนการปฏิบัติการพยาบาลด้วยความมีคุณธรรมจริยธรรม

2.4 คุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพที่สะท้อนการปฏิบัติการพยาบาลโดยใช้หลักการสร้างมนุษยสัมพันธ์และการทำงานเป็นทีม

3. นำแบบสัมภาษณ์ให้คณะกรรมการควบคุมปริญญาบัตรตรวจสอบยืนยันความเหมาะสมและความสอดคล้องของข้อคำถามกับวัตถุประสงค์และกรอบแนวคิดคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ

4. กำหนดคุณสมบัติของผู้เชี่ยวชาญผู้ให้ข้อมูล ดังนี้

4.1 มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาโทขึ้นไป

4.2 มีประสบการณ์ด้านการศึกษาพยาบาล ไม่น้อยกว่า 5 ปี และมีผลงานเป็นที่ประจักษ์

4.3 มีประสบการณ์ด้านการปฏิบัติการพยาบาล ไม่น้อยกว่า 5 ปี และมีผลงานเป็นที่ประจักษ์

5. เลือกผู้เชี่ยวชาญที่ให้สัมภาษณ์ตามคุณสมบัติที่กำหนดด้วยวิธีการเลือกแบบลูกโซ่ (Snow ball sampling) อย่างน้อย 5 คน และจะหยุดการสัมภาษณ์ เมื่อข้อมูลมีความอิ่มตัว (Saturation of data) โดยพบว่าข้อมูลที่ได้เริ่มซ้ำกับข้อมูลเดิม ไม่มีข้อมูลใหม่ที่เพิ่มเติมจากข้อมูลเดิมที่เก็บรวบรวมได้

6. สัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ โดยใช้วิธีการสัมภาษณ์เชิงลึกด้วยเทคนิค STAR

7. วิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์โดยใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis) โดยมีขั้นตอนดังต่อไปนี้

7.1 ถอดข้อมูลการบันทึกเสียงพร้อมกับบันทึกข้อมูลของผู้ให้ข้อมูลหลักแต่ละราย หลังจากการสัมภาษณ์ทันทีเพื่อให้สามารถจดจำรายละเอียดและบริบทแวดล้อมในช่วงวันเวลาซึ่งส่งผลต่อการให้ความหมายข้อมูลที่ศึกษาเพื่อประโยชน์ในการนำไปถามซ้ำ และตรวจสอบความน่าเชื่อถือของข้อมูลในเบื้องต้น

7.2 อ่านทบทวนข้อมูลอย่างละเอียดเพื่อให้เกิดความเข้าใจเนื้อหาในภาพรวม

7.3 จัด ประเด็นหลัก และจัดหมวดหมู่ของข้อมูล (Categorized data) ตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ขยายความเชื่อมโยงโดยตีความและหาความหมายเพื่อหาคำอธิบายคุณลักษณะเชิงพฤติกรรมความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ

8. สังเคราะห์คุณลักษณะเชิงพฤติกรรมความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ เพื่อให้ได้องค์ประกอบ นิยาม และคุณลักษณะเชิงพฤติกรรมความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ

ขั้นตอนที่ 2 สร้างแบบประเมินคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ

ขั้นตอนนี้เป็นการนำผลการสังเคราะห์คุณลักษณะเชิงพฤติกรรมความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ ในขั้นตอนที่ 1 มาสร้างแบบประเมินคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ จำแนกเป็น 2 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) องค์ประกอบด้านการปฏิบัติการพยาบาลบนพื้นฐานของความเป็นพลเมืองเชิง

วิชาชีพ และ 2) องค์ประกอบด้านการปฏิบัติงานเป็นทีมบนพื้นฐานของความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ แต่
 ละองค์ประกอบจำแนกเป็นระดับคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพซึ่งประกอบด้วยพฤติกรรมย่อย
 และพฤติกรรมบ่งชี้ มีลักษณะเป็นเกณฑ์การให้คะแนน (Rubric scores) 5 ระดับ ดังตัวอย่าง

ตัวอย่างแบบประเมินคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ

ระดับ	การแสดงออกเชิงพฤติกรรม	พฤติกรรมบ่งชี้
องค์ประกอบที่ 1 การปฏิบัติการพยาบาลบนพื้นฐานของความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ		
1.	แสดงออกถึงการปฏิบัติการพยาบาลตามมาตรฐานวิชาชีพ ประกอบด้วย 7 พฤติกรรมย่อย	
	พฤติกรรมที่ 1 สามารถเก็บรวบรวมข้อมูลจำเป็นเกี่ยวกับภาวะสุขภาพและปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับภาวะสุขภาพ ซึ่งได้แก่ ปัจจัยสาเหตุ ปัจจัยเสี่ยง และปัจจัยส่งเสริมภาวะสุขภาพได้สอดคล้องกับสภาพของกรณีผู้ป่วยที่ศึกษา	1. เก็บรวบรวมข้อมูลจำเป็นเกี่ยวกับภาวะสุขภาพได้สอดคล้องตามสภาพของกรณีศึกษา 2. เก็บรวบรวมข้อมูลปัจจัยที่เป็นสาเหตุของภาวะสุขภาพ 3. เก็บรวบรวมข้อมูลปัจจัยเสี่ยงที่สัมพันธ์กับภาวะสุขภาพ 4. เก็บรวบรวมปัจจัยส่งเสริมภาวะสุขภาพ 5. เก็บรวบรวมข้อมูลครอบคลุมความเป็นองค์รวม ทั้งด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม สิ่งแวดล้อมและจิตวิญญาณ
	พฤติกรรมที่ 2 สามารถกำหนดข้อวินิจฉัยการพยาบาลบนพื้นฐานของข้อมูลที่ได้จากการประเมินภาวะสุขภาพครอบคลุมการพยาบาลทั้งสี่มิติและความเป็นองค์รวม	1. กำหนดข้อวินิจฉัยการพยาบาลบนพื้นฐานของข้อมูลที่ได้จากการประเมินภาวะสุขภาพและสอดคล้องกับข้อมูลสนับสนุน 2. กำหนดข้อวินิจฉัยการพยาบาลเฉพาะประเด็นที่มีปัญหาสุขภาพ 3. กำหนดข้อวินิจฉัยการพยาบาลในประเด็นที่มีภาวะเสี่ยงหรือมีโอกาสเกิดปัญหาสุขภาพ 4. กำหนดข้อวินิจฉัยการพยาบาลครอบคลุมการส่งเสริมสุขภาพ 5. กำหนดข้อวินิจฉัยการพยาบาลจากข้อมูลที่ได้จากการประเมินภาวะสุขภาพครอบคลุมทั้งด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม สิ่งแวดล้อมและจิตวิญญาณ
	พฤติกรรมที่ 3	

ขั้นตอนที่ 3 การตรวจสอบยืนยันและปรับปรุงแก้ไข

ขั้นตอนนี้เป็นการตรวจสอบยืนยันความถูกต้องของข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์และตรวจสอบคุณภาพของแบบประเมินคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพและปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำ โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. ตรวจสอบยืนยันความถูกต้องของข้อมูลโดยนำผลการศึกษาคณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพที่ได้จากการสัมภาษณ์และตีความในขั้นตอนที่ 1 ย้อนกลับไปยังผู้เชี่ยวชาญที่เป็นผู้ให้ข้อมูลหลักตรวจสอบยืนยันความถูกต้องน่าเชื่อถือของข้อมูล

2. ตรวจสอบคุณภาพของแบบประเมินคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพที่ได้จากขั้นตอนที่ 2 โดยมีรายละเอียด ดังนี้

2.1 สร้างแบบประเมินความเหมาะสมและความสอดคล้องของแบบประเมินคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ โดยกำหนดเกณฑ์การให้คะแนนเป็นมาตราส่วนประมาณค่า ดังนี้

2.1.1 การประเมินความเหมาะสมของแบบประเมินคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ดังนี้ (ประคอง กรรณสูตร. 2542: 15)

- 5 หมายถึง มีความเห็นว่าเหมาะสมมากที่สุด
- 4 หมายถึง มีความเห็นว่าเหมาะสมมาก
- 3 หมายถึง มีความเห็นว่าเหมาะสมปานกลาง
- 2 หมายถึง มีความเห็นว่าเหมาะสมน้อย
- 1 หมายถึง มีความเห็นว่าเหมาะสมน้อยที่สุด

2.1.2 การประเมินความสอดคล้องของแบบประเมินคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 3 ระดับ ดังนี้

- 1 หมายถึง ข้อคำถามสอดคล้องกับนิยามเชิงปฏิบัติการที่ต้องการวัด
- 0 หมายถึง ไม่แน่ใจว่าข้อคำถามสอดคล้องกับนิยามเชิงปฏิบัติการที่

ต้องการวัด

- 1 หมายถึง ข้อคำถามไม่สอดคล้องกับนิยามเชิงปฏิบัติการที่ต้องการวัด

2.1.3 ตรวจสอบคุณภาพของแบบประเมินความเหมาะสมและความสอดคล้องของคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพโดยนำไปให้คณะกรรมการควบคุมปริญญาบัตรตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหาและความเหมาะสมของข้อคำถามและปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ

2.2 นำแบบประเมินคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพที่ได้ส่งเคราะห์ให้ผู้เชี่ยวชาญซึ่งเป็นผู้ให้ข้อมูลหลักตรวจสอบความเหมาะสมของคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพและความสอดคล้องของนิยามและคุณลักษณะเชิงพฤติกรรมกับองค์ประกอบความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ

2.3 การวิเคราะห์ข้อมูล

2.3.1 การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อหาความเหมาะสมของแบบประเมินคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ โดยนำคะแนนที่ได้จากผู้เชี่ยวชาญมาคำนวณหาค่าเฉลี่ยความเหมาะสม และแปลความหมายระดับความเหมาะสมตามเกณฑ์ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.51 – 5.00	หมายถึง	เหมาะสมมากที่สุด
ค่าเฉลี่ย 3.51 – 4.50	หมายถึง	เหมาะสมมาก
ค่าเฉลี่ย 2.51 – 3.50	หมายถึง	เหมาะสมปานกลาง
ค่าเฉลี่ย 1.51 – 2.50	หมายถึง	เหมาะสมน้อย
ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.50	หมายถึง	เหมาะสมน้อยที่สุด

เกณฑ์การพิจารณาความเหมาะสมของแบบประเมินคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ คือ ค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ ตั้งแต่ 3.50 ขึ้นไปถือว่าแบบประเมินมีความเหมาะสมสามารถนำไปใช้ได้ แต่ถ้าค่าเฉลี่ยความคิดเห็นน้อยกว่า 3.50 ผู้วิจัยต้องนำมาปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ

ผลการศึกษา พบว่า แบบประเมินคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ มีค่าเฉลี่ยคะแนนความเหมาะสมในการจัดระดับพฤติกรรมความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ เท่ากับ 4.8 ถือว่า มีความเหมาะสมมากที่สุด และ ค่าเฉลี่ยความเหมาะสมในการกำหนดคุณลักษณะเชิงพฤติกรรมความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพที่สามารถนำไปใช้ในการปฏิบัติการพยาบาลในสถานการณ์จริง เท่ากับ 4.2 ถึง 4.8 ซึ่งหมายถึง มีความเหมาะสมมากถึงมากที่สุด

2.3.2 การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อหาความสอดคล้องของแบบประเมินคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ โดยใช้สูตรการคำนวณดัชนีความสอดคล้อง (Index of item objective congruence: IOC) ดังนี้

$$IOC = \sum R / N$$

IOC	หมายถึง	ดัชนีความสอดคล้อง
$\sum R$	หมายถึง	คะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ
N	หมายถึง	จำนวนของผู้เชี่ยวชาญ

เกณฑ์การพิจารณาความสอดคล้องของแบบประเมินคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ โดยพิจารณาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ในแต่ละข้อ ถ้ามีค่ามากกว่าหรือเท่ากับ 0.5 ถือว่าแบบประเมินมีคุณภาพสามารถนำไปทดลองใช้ได้ แต่หากพบว่าค่าดัชนีความสอดคล้องน้อยกว่า 0.5 จะต้องปรับปรุงให้มีความสอดคล้อง

ผลการศึกษา พบว่า ค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบประเมินคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพในแต่ละองค์ประกอบและทั้งฉบับ มีค่าเท่ากับ 1 แสดงว่า แบบประเมินคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพมีความสอดคล้องกันของ นิยามและคุณลักษณะเชิงพฤติกรรมความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพแต่ละองค์ประกอบและทั้งฉบับ

3. ปรับปรุงแก้ไขเนื้อหาตามคำแนะนำ

ระยะที่ 2 การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เสริมสร้างคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพสำหรับนักศึกษาพยาบาล

ระยะนี้เป็นการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เสริมสร้างคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพสำหรับนักศึกษาพยาบาล โดยการศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานที่จำเป็นต่อการเสริมสร้างคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพสำหรับนักศึกษาพยาบาล และสร้างรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เสริมสร้างคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพสำหรับนักศึกษาพยาบาล (ฉบับร่าง) ตลอดจนปรับปรุงแก้ไขให้สมบูรณ์ก่อนนำไปใช้จริง มีขั้นตอนการดำเนินงาน 3 ขั้นตอน ดังต่อไปนี้

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานที่จำเป็นต่อการเสริมสร้างคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพสำหรับนักศึกษาพยาบาล โดยวิเคราะห์ช่องว่าง (Gap analysis) คุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพของนักศึกษาพยาบาลจากความคิดเห็นของผู้สอนต่อการแสดงพฤติกรรมความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพของนักศึกษาพยาบาลเพื่อใช้เป็นข้อมูลในการวางแผนกิจกรรมการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับความต้องการในการพัฒนา โดยมีขั้นตอนการดำเนินงานดังนี้

1. สร้างเครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูล

1.1 สร้างแบบประเมินความคิดเห็นของผู้สอนต่อการแสดงพฤติกรรมความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพของนักศึกษาพยาบาล โดยนำแบบประเมินคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพที่สร้างขึ้นในระยะที่ 1 มากำหนดเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ดังนี้

- ระดับ 5 มีระดับของการปฏิบัติมากที่สุด
- ระดับ 4 มีระดับของการปฏิบัติมาก
- ระดับ 3 มีระดับของการปฏิบัติปานกลาง
- ระดับ 2 มีระดับของการปฏิบัติน้อย
- ระดับ 1 มีระดับของการปฏิบัติน้อยที่สุด

1.2 ตรวจสอบคุณภาพของแบบประเมินความคิดเห็นของผู้สอนต่อการแสดงพฤติกรรมความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพของนักศึกษาพยาบาล ดังนี้

1.2.1 ตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหาและความสอดคล้องของข้อความกับวัตถุประสงค์ที่ศึกษาโดยนำแบบประเมินความคิดเห็นของผู้สอนต่อการแสดงพฤติกรรมความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพของนักศึกษาพยาบาลที่สร้างขึ้นให้คณะกรรมการควบคุมปริญญาบัตรตรวจสอบและปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำ

1.2.2 ตรวจสอบความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบประเมินความคิดเห็นของผู้สอนต่อการแสดงพฤติกรรมความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพของนักศึกษาพยาบาล โดยนำแบบประเมินที่ได้ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปใช้กับอาจารย์นิเทศก์และอาจารย์พี่เลี้ยงที่ไม่ใช่กลุ่มผู้ให้ข้อมูล และมีประสบการณ์ ในการนิเทศนักศึกษาพยาบาล จำนวน 30 คน วิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้สูตรการวิเคราะห์สัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha - coefficient) ของครอนบัค (บุญใจ ศรีสถิตยัณราภรณ์, 2553: 236) ดังนี้

$$\alpha = \left[\frac{K}{K-1} \right] \left[\frac{1 - \sum Si^2}{SK^2} \right]$$

- α = สัมประสิทธิ์แอลฟา
- K = จำนวนข้อของแบบประเมิน
- Si^2 = ความแปรปรวนของคะแนนจากกลุ่มตัวอย่างข้อที่ i
- SK^2 = ความแปรปรวนของคะแนนจากกลุ่มตัวอย่างรวม

เกณฑ์การแปลผล ถ้าค่าสัมประสิทธิ์แอลฟามากกว่า .8 ถือว่าเครื่องมือมีความน่าเชื่อถือ (บุญใจ ศรีสถิตยัณราภรณ์, 2553: 236)

ผลการวิเคราะห์ความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบประเมินความคิดเห็นของผู้สอนต่อการแสดงพฤติกรรมความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพของนักศึกษาพยาบาลเท่ากับ .959 แสดงว่าแบบประเมินมีความเชื่อมั่นสามารถนำไปใช้ได้

2. กำหนดกลุ่มผู้ให้ข้อมูล

กลุ่มผู้ให้ข้อมูลเป็นอาจารย์พยาบาลในวิทยาลัยพยาบาลสังกัดสถาบันพระบรมราชชนก ที่ได้จากการสุ่มตัวอย่างและให้ความร่วมมือในการศึกษาวิจัย ซึ่งได้แก่ วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนิจังหวัดนนทบุรี โดยกำหนดเกณฑ์ผู้ให้ข้อมูลเป็นอาจารย์พยาบาลที่นิเทศนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 3 ซึ่งเป็นกลุ่มประชากรสำหรับการศึกษาในครั้งนี้ มีจำนวนทั้งสิ้น 40 คน คำนวณขนาดตัวอย่างโดยใช้สูตรของ Yamanae ได้จำนวนอาจารย์พยาบาลผู้ให้ข้อมูลทั้งหมด 36 คน

3. เก็บรวบรวมข้อมูล โดยนำแบบประเมินความคิดเห็นของผู้สอนต่อการแสดงพฤติกรรมความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพของนักศึกษาพยาบาลที่สร้างขึ้นไปสอบถามกับกลุ่มผู้ให้ข้อมูล และได้รับการตอบแบบประเมินกลับ จำนวน 30 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 83.33

4. วิเคราะห์ข้อมูลความคิดเห็นของผู้สอนต่อการแสดงพฤติกรรมความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพของนักศึกษาพยาบาล โดยการหาคะแนนเฉลี่ยและแปลผลพฤติกรรมที่แสดงถึงระดับคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ ดังต่อไปนี้

คะแนนเฉลี่ยมากกว่า 4.50 = พฤติกรรมความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพระดับ 5
แปลผลว่า ดีมาก

คะแนนเฉลี่ย 3.51-4.50 = พฤติกรรมความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพระดับ 4
แปลผลว่า ดี

คะแนนเฉลี่ย 2.51-3.50 = พฤติกรรมความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพระดับ 3
แปลผลว่า ปานกลาง

คะแนนเฉลี่ย 1.51-2.50 = พฤติกรรมความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพระดับ 2
แปลผลว่า น้อย

คะแนนเฉลี่ยน้อยกว่า 1.51 = พฤติกรรมความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพระดับ 1
แปลผลว่า น้อยมาก

5. นำผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้สอนต่อการแสดงพฤติกรรมความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพของนักศึกษาพยาบาล ไปใช้ในการออกแบบแผนการจัดการเรียนรู้และกิจกรรมเสริมสร้างคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพในขั้นตอนต่อไป โดยหากผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่าการแสดงพฤติกรรมความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพข้อใดมีความเห็นต่ำกว่าระดับ 4 ผู้วิจัยจะจัดกิจกรรมเพื่อเตรียมความพร้อมในการเรียนรู้ของผู้เรียนในคุณลักษณะนั้น

ขั้นตอนที่ 2 สร้างรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เสริมสร้างคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ สำหรับนักศึกษาพยาบาล (ฉบับร่าง) โดยมีการดำเนินงาน 2 ส่วน คือ ส่วนที่ 1 การสร้างรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เสริมสร้างคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพสำหรับนักศึกษาพยาบาล และส่วนที่ 2 การสร้างเครื่องมือประเมินผลการเรียนรู้ มีรายละเอียดดังนี้

ส่วนที่ 1 การสร้างรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เสริมสร้างคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพสำหรับนักศึกษาพยาบาล (ฉบับร่าง) มีขั้นตอนการดำเนินงาน ดังนี้

1. นำข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์คุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพสำหรับนักศึกษาพยาบาล และความคิดเห็นของผู้สอนต่อการแสดงพฤติกรรมความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพของนักศึกษาพยาบาล มาใช้ในการสร้างรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เสริมสร้างคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพสำหรับนักศึกษาพยาบาล โดยใช้แนวคิดและทฤษฎีการเรียนรู้ที่เสริมสร้างความรู้และทักษะทางปัญญา ได้แก่ ทฤษฎีกระบวนการประมวลข้อมูล (Information processing theory) ทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเอง (Constructivism theory) และการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน (Brain-based learning) การเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรม โดยใช้ทฤษฎีพัฒนาการด้านจริยธรรมของโคลเบอร์ก (Kohlberg's moral development theory) การเสริมสร้างทักษะทางสังคมโดยใช้แนวคิดการเรียนรู้แบบร่วมมือ (Cooperative learning) และแนวคิดทฤษฎีที่เสริมสร้างกระบวนการเรียนรู้โดยใช้ทฤษฎีการรับรู้ความสามารถของตนเอง ((Self efficacy theory) เพื่อสร้างแรงจูงใจ และแนวคิดการเรียนรู้จาก

การปฏิบัติ (Action learning) โดยองค์ประกอบของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เสริมสร้างคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพสำหรับนักศึกษาพยาบาล ประกอบด้วย หลักการของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ วัตถุประสงค์ของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ กระบวนการของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ และการประเมินผลการเรียนรู้ โดยมีรายละเอียดดังนี้

1.1 หลักการของรูปแบบการจัดการเรียนรู้

1.1.1 การสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ที่เอื้อต่อการทำงานของสมองโดยจัดการเรียนรู้ ที่คำนึงถึงความสนใจของผู้เรียน การสร้างบรรยากาศที่ผ่อนคลาย มีสมาธิ สร้างแรงจูงใจและความสนใจในการเรียนรู้ การปฏิบัติประสบการณ์และสะท้อนคิดทบทวนซ้ำ ๆ ตลอดจนเชื่อมโยงการทำงาน of สมองทั้งสองซีก จะช่วยเสริมสร้างความสามารถในการจำ ซึ่งเป็นพื้นฐานสำคัญของการเข้าใจความรู้ที่ลึกซึ้งและทักษะการตัดสินใจอย่างมีวิจารณญาณที่คล่องแคล่วรวดเร็วมากขึ้น

1.1.2 การเตรียมความพร้อมของผู้เรียนด้านความรู้ ทักษะ ความสามารถที่เป็นพื้นฐานในการเสริมสร้างคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพจะช่วยให้ผู้เรียนสามารถสร้างความรู้ด้วยตนเอง และพัฒนาตนเองให้มีคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพได้ดีขึ้น

1.1.3 การจัดการเรียนรู้ในสถานการณ์จริง จะช่วยให้ผู้เรียนสามารถนำความรู้และประสบการณ์มาประยุกต์ใช้ในสถานการณ์ใหม่ได้ดีขึ้น

1.1.4 การสะท้อนคิดจะช่วยให้ผู้เรียนได้ทบทวนสิ่งที่ได้เรียนรู้ทำให้เข้าใจสภาพปัญหาอย่างลึกซึ้งและเป็นการกระตุ้นสมองให้เกิดการคิดซ้ำ ซึ่งช่วยส่งเสริมการคิดและการตัดสินใจที่คล่องแคล่ว ทั้งช่วยให้ผู้เรียนได้รู้ความสามารถของตนเองและกำหนดแนวทางการพัฒนาไปสู่ผลลัพธ์ที่คาดหวังได้

1.2 วัตถุประสงค์ของรูปแบบการจัดการเรียนรู้

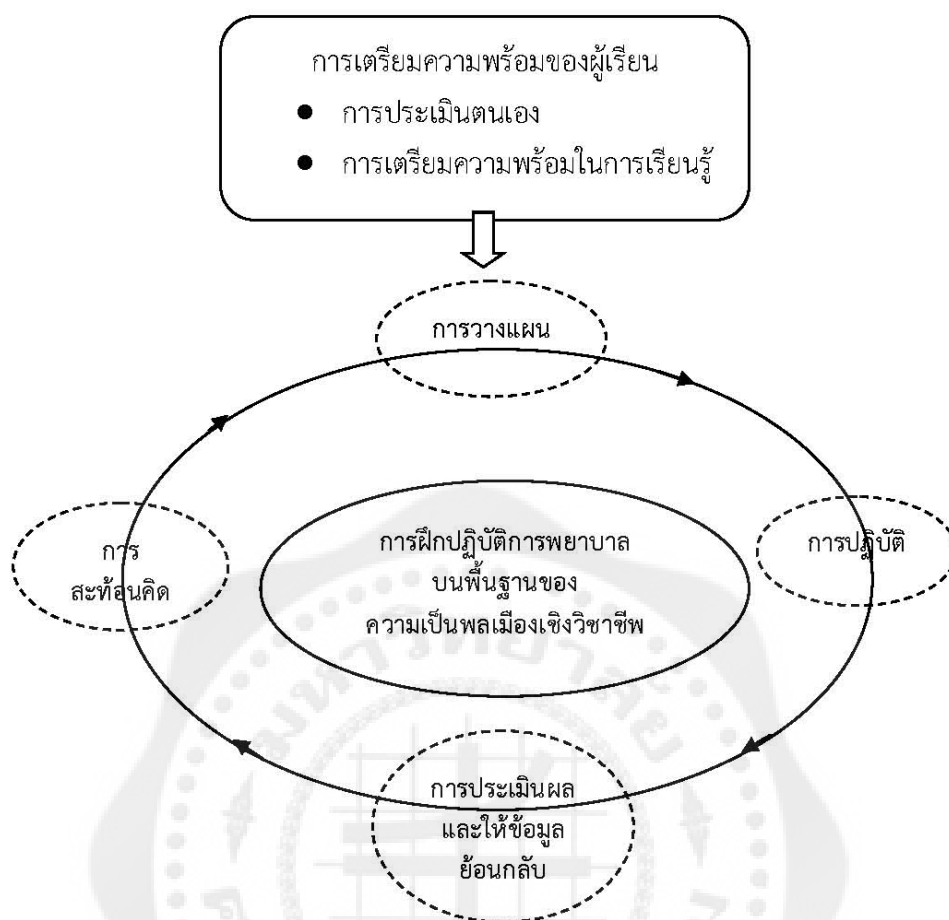
เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพของนักศึกษาพยาบาล

1.3 กระบวนการของรูปแบบการจัดการเรียนรู้

กระบวนการจัดการเรียนรู้ที่เสริมสร้างคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพสำหรับนักศึกษาพยาบาล ประกอบด้วย 2 ขั้นตอนหลัก ได้แก่ การเตรียมความพร้อมของผู้เรียน และการฝึกปฏิบัติการพยาบาลบนพื้นฐานของความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ ดังนี้

1.3.1 การเตรียมความพร้อมของผู้เรียน (Preparation of learner) โดยผู้เรียนประเมินตนเอง (Self assessment) และเตรียมความพร้อมในการเรียนรู้ (Preparation of learning)

1.3.2 การฝึกปฏิบัติการพยาบาลบนพื้นฐานของความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ (Nursing practice based-on civic professionalism) โดยจัดประสบการณ์การเรียนรู้จากการปฏิบัติการพยาบาลในสถานการณ์จริง มีขั้นตอนในการดำเนินการ 4 ขั้นตอน ได้แก่ การวางแผน (Plan) การปฏิบัติ (Practice) การประเมินผลและให้ข้อมูลย้อนกลับ (Evaluation and feedback) และการสะท้อนคิด (Reflection)

ภาพประกอบ 20 กระบวนการของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เสริมสร้างคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพสำหรับนักศึกษาพยาบาล

1.4 การประเมินผลการเรียนรู้ตามรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เสริมสร้างคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพสำหรับนักศึกษาพยาบาล โดยใช้รูปแบบการประเมินผลตามสภาพจริง (Authentic assessment) และใช้เครื่องมือในการประเมินผล ดังนี้

1.4.1 แบบประเมินคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ

1.4.2 แบบสังเกตพฤติกรรมกรรมการปฏิบัติการพยาบาล ได้แก่ แบบประเมินการส่งเสริมการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ แบบประเมินการวัดยอดมดลูก และแบบประเมินการอาบน้ำทารก

1.4.3 แบบประเมินความรู้ ทักษะและความสามารถพื้นฐานของความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ

1.4.4 แบบบันทึกการสะท้อนคิด ประกอบด้วย แบบบันทึกการสนทนาและแบบบันทึกอนุทิน

2. วางแผนการจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับองค์ประกอบของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เสริมสร้างคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพสำหรับนักศึกษาพยาบาล โดยมีขั้นตอนการดำเนินงานดังนี้

2.1 ผู้วิจัยประสานงานกับผู้บริหารวิทยาลัยพยาบาลที่ได้รับการสุมตัวอย่าง และให้ความร่วมมือและยินยอมให้ทำการทดลองใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เสริมสร้างคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ สำหรับนักศึกษาพยาบาล จำนวน 1 แห่ง คือ วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนครวัดนันทบุรี และประสานกับหัวหน้าภาควิชาที่ได้รับการสุมตัวอย่างเพื่อกำหนดรายวิชาและสุมตัวอย่าง นักศึกษาพยาบาลเพื่อทำการทดลอง ซึ่งภาควิชาที่ได้รับการสุมตัวอย่าง คือ ภาควิชาการพยาบาล สูติศาสตร์ โดยกำหนดให้ศึกษาในรายวิชาการพยาบาลมารดา ทารกและการผดุงครรภ์ 1 ระยะหลังคลอด

2.2 ผู้วิจัยชี้แจงหัวหน้าภาควิชาการพยาบาลสูติศาสตร์เกี่ยวกับกรอบแนวคิด ในการจัดการเรียนรู้ที่เสริมสร้างคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ สำหรับนักศึกษาพยาบาลและ ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้สอนต่อการแสดงพฤติกรรมความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพของนักศึกษา พยาบาล ที่ได้ศึกษาในชั้นตอนที่ 1 ทั้งนี้เพื่อให้เกิดความเข้าใจร่วมกันและร่วมวางแผนจัดการเรียนรู้เพื่อ เติมเต็มช่องว่างของผู้เรียนโดยที่แผนการจัดการเรียนรู้มีความสอดคล้องกับมาตรฐานการอุดมศึกษา (มคอ.)

2.3 จัดเตรียมเอกสารประกอบการจัดการเรียนรู้ ได้แก่ คู่มือการฝึกปฏิบัติงาน ของนักศึกษาพยาบาล แผนการจัดการเรียนรู้ และสื่อการเรียนรู้

ส่วนที่ 2 การสร้างเครื่องมือประเมินผลการเรียนรู้ ประกอบด้วย

1. แบบประเมินคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ สร้างโดยนำแบบ ประเมินคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพที่สร้างขึ้นในระยะที่ 1 มีลักษณะเป็นเกณฑ์การให้ คะแนน (Rubric scores) 5 ระดับ ใช้สำหรับให้ผู้เรียนประเมินตนเองและผู้วิจัยใช้ในการประเมินผลการ เรียนรู้ โดยกำหนดเกณฑ์การให้คะแนนและการตัดสินการแสดงคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ ดังนี้

1.1 การให้คะแนนแต่ละพฤติกรรมย่อย

ไม่แสดงพฤติกรรมบ่งชี้ข้อใดๆ ในพฤติกรรมย่อยนั้น = 0 คะแนน

แสดงพฤติกรรมบ่งชี้ข้อที่ 1 = 1 คะแนน

แสดงพฤติกรรมบ่งชี้ข้อที่ 1 และข้อที่ 2 = 2 คะแนน

แสดงพฤติกรรมบ่งชี้ข้อที่ 1 ข้อที่ 2 และข้อที่ 3 = 3 คะแนน

แสดงพฤติกรรมบ่งชี้ข้อที่ 1 ข้อที่ 2 ข้อที่ 3 และข้อที่ 4 = 4 คะแนน

แสดงพฤติกรรมบ่งชี้ข้อที่ 1 ข้อที่ 2 ข้อที่ 3 ข้อที่ 4 และข้อที่ 5 = 5 คะแนน

1.2 การให้คะแนนระดับคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ พิจารณา จากผลรวมคะแนนพฤติกรรมย่อยหารด้วยผลรวมของคะแนนเต็มของพฤติกรรมย่อยในแต่ละระดับ โดยคิดเป็นค่าร้อยละ และกำหนดเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้

ร้อยละ 40-49 = 1 คะแนน

ร้อยละ 50-59 = 2 คะแนน

ร้อยละ 60-69 = 3 คะแนน

ร้อยละ 70-79 = 4 คะแนน

ตั้งแต่ร้อยละ 80 ขึ้นไป = 5 คะแนน

1.3 การให้ระดับคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพจำแนกตามองค์ประกอบ พิจารณาจากคะแนนเฉลี่ยในภาพรวมของทุกระดับคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพในองค์ประกอบนั้นๆ และกำหนดเกณฑ์ ดังนี้

คะแนนเฉลี่ยมากกว่า 4.50	หมายถึง	มีคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ ระดับ 5 แปลผลว่า ระดับดีมาก
คะแนนเฉลี่ย 3.51-4.50	หมายถึง	มีคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ ระดับ 4 แปลผลว่า ระดับดี
คะแนนเฉลี่ย 2.51-3.50	หมายถึง	มีคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ ระดับ 3 แปลผลว่า ระดับปานกลาง
คะแนนเฉลี่ย 1.51-2.50	หมายถึง	มีคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ ระดับ 2 แปลผลว่า ระดับน้อย
คะแนนเฉลี่ยน้อยกว่า 1.51	หมายถึง	มีคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ ระดับ 1 แปลผลว่า ระดับน้อยมาก

เกณฑ์การตัดสินความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพในแต่ละองค์ประกอบที่ถือว่าผ่านเกณฑ์ เมื่อได้คะแนนตั้งแต่ระดับ 4 ขึ้นไป

2. แบบสังเกตพฤติกรรมการปฏิบัติการพยาบาล ประกอบด้วย แบบประเมินการส่งเสริมการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ แบบประเมินทักษะการวัดยอดมดลูก แบบประเมินการอาบน้ำทารก ซึ่งเป็นแบบสังเกตที่ใช้ประเมินทักษะในการปฏิบัติการพยาบาลในรายวิชาปฏิบัติการพยาบาลมารดา ทารกและผดุงครรภ์ ที่วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนางพาดำเนินการจัดทำขึ้น โดยกำหนดเกณฑ์การให้คะแนน คือ ปฏิบัติถูกต้องให้ 1 คะแนน ไม่ปฏิบัติหรือปฏิบัติไม่ถูกต้องให้ 0 คะแนน และกำหนดเกณฑ์การตัดสินความสามารถในการปฏิบัติการพยาบาลตามมาตรฐานวิชาชีพ ดังนี้

คะแนนมากกว่าร้อยละ 80	หมายถึง	สามารถปฏิบัติการพยาบาลได้ดีมาก
คะแนน ร้อยละ 70-79	หมายถึง	สามารถปฏิบัติการพยาบาลได้ดี
คะแนน ร้อยละ 60-69	หมายถึง	สามารถปฏิบัติการพยาบาลได้ปานกลาง
คะแนน ร้อยละ 50-59	หมายถึง	สามารถปฏิบัติการพยาบาลได้น้อย
คะแนนน้อยกว่าร้อยละ 50	หมายถึง	สามารถปฏิบัติการพยาบาลได้น้อยมาก

โดยกำหนดเกณฑ์การตัดสินความสามารถในการปฏิบัติการพยาบาลที่ผ่านเกณฑ์เมื่อได้คะแนนมากกว่าร้อยละ 60

3. แบบประเมินความรู้ ทักษะ และความสามารถพื้นฐานของความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ มีลักษณะเป็นเกณฑ์การให้คะแนน 5 ระดับ สร้างโดยศึกษารูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เสริมสร้างคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพสำหรับนักศึกษาพยาบาลที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น และวิเคราะห์ความรู้ ทักษะ และความสามารถพื้นฐานของความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพในการปฏิบัติการพยาบาลมารดาและทารกในระยะหลังคลอด ซึ่งประกอบด้วย ความรู้ ความเข้าใจในการพยาบาลมารดาและทารกในระยะหลังคลอด ทักษะการคิดเชิงระบบ ความสามารถจัดการสารสนเทศทางการพยาบาล ความสามารถในการประยุกต์ใช้ความรู้ และทักษะการตัดสินใจอย่างมีวิจารณญาณ และแปลผลพฤติกรรมโดยพิจารณาจากคะแนนเฉลี่ยของกิจกรรมการปฏิบัติการพยาบาลที่ประเมิน ดังนี้

คะแนนเฉลี่ย 4.51-5.00 หมายถึง มีความรู้ ทักษะ ความสามารถมากที่สุด
 คะแนนเฉลี่ย 3.51-4.50 หมายถึง มีความรู้ ทักษะ ความสามารถมาก
 คะแนนเฉลี่ย 2.51-3.50 หมายถึง มีความรู้ ทักษะ ความสามารถปานกลาง
 คะแนนเฉลี่ย 1.51-2.50 หมายถึง มีความรู้ ทักษะ ความสามารถน้อย
 คะแนนเฉลี่ย 1.00-1.50 หมายถึง มีความรู้ ทักษะ ความสามารถน้อยที่สุด
 โดยกำหนดเกณฑ์การตัดสินที่ผ่านเกณฑ์ เมื่อได้คะแนน 2.51 – 3.50

4. แบบบันทึกการสะท้อนคิด ประกอบด้วย แบบบันทึกการสนทนา (Dialogue) และแบบบันทึกอนุทิน (Journal writing) สร้างโดยศึกษารูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เสริมสร้างคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพสำหรับนักศึกษาพยาบาลที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น มีแนวคำถามการสะท้อนคิดเป็นแบบกึ่งโครงสร้างโดยใช้แนวทางการตั้งคำถามตามกรอบคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพที่ได้สังเคราะห์ขึ้น ซึ่งมีประเด็นการตั้งคำถาม ได้แก่ การเรียนรู้และความคิดเห็นที่ได้จากการเรียนรู้ที่เสริมสร้างคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ ความคิดเห็นต่อประเด็นที่ทำได้ดีและประเด็นที่ต้องปรับปรุง และแนวทางการนำไปประยุกต์ใช้ในสถานการณ์ใหม่

ขั้นตอนที่ 3 การตรวจสอบคุณภาพของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เสริมสร้างคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพสำหรับนักศึกษาพยาบาล และเครื่องมือประเมินผลการเรียนรู้และการปรับปรุงแก้ไข

ขั้นตอนนี้เป็นการตรวจสอบคุณภาพของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เสริมสร้างคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพสำหรับนักศึกษาพยาบาล และเครื่องมือประเมินผลการเรียนรู้โดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน ซึ่งประกอบด้วย ผู้เชี่ยวชาญด้านการศึกษาพยาบาล จำนวน 2 คน ด้านการพยาบาล จำนวน 1 คน และด้านการวัดและประเมินผลการศึกษา จำนวน 2 คน (รายชื่อดังแสดงในภาคผนวก ก) และปรับปรุงแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. การตรวจสอบความเหมาะสมและความสอดคล้องของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เสริมสร้างคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพสำหรับนักศึกษาพยาบาลและเครื่องมือประเมินผลการเรียนรู้

1.1 สร้างแบบประเมินความเหมาะสมและความสอดคล้องของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เสริมสร้างคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพสำหรับนักศึกษาพยาบาลที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจากการศึกษารายละเอียดขององค์ประกอบรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เสริมสร้างคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพสำหรับนักศึกษาพยาบาล แล้วกำหนดประเด็นสำคัญที่ต้องประเมินและเขียนคำถามให้ครอบคลุมทุกประเด็น โดยกำหนดเกณฑ์การประเมิน ดังนี้

1.1.1 การประเมินความเหมาะสมของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เสริมสร้างคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพสำหรับนักศึกษาพยาบาลมีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ดังนี้ (ประคอง กรณสูตร. 2542: 15)

- 5 หมายถึง มีความเห็นว่าเหมาะสมมากที่สุด
- 4 หมายถึง มีความเห็นว่าเหมาะสมมาก
- 3 หมายถึง มีความเห็นว่าเหมาะสมปานกลาง
- 2 หมายถึง มีความเห็นว่าเหมาะสมน้อย
- 1 หมายถึง มีความเห็นว่าเหมาะสมน้อยที่สุด

1.1.2 การประเมินความสอดคล้องของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เสริมสร้างคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ สำหรับนักศึกษาพยาบาลมีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 3 ระดับ ดังนี้

- 1 หมายถึง ข้อความสอดคล้องกับนิยามเชิงปฏิบัติการที่ต้องการวัด
- 0 หมายถึง ไม่แน่ใจว่าข้อความสอดคล้องกับนิยามเชิงปฏิบัติการที่ต้องการวัด
- 1 หมายถึง ข้อความไม่สอดคล้องกับนิยามเชิงปฏิบัติการที่ต้องการวัด

1.1.3 ตรวจสอบคุณภาพของแบบประเมินความเหมาะสมและความสอดคล้องของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เสริมสร้างคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพสำหรับนักศึกษาพยาบาล โดยให้คณะกรรมการควบคุมปริญญาบัตรตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหาและความเหมาะสมของข้อคำถามและปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ

1.2 นำรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เสริมสร้างคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ สำหรับนักศึกษาพยาบาลฉบับร่าง และเครื่องมือประเมินผลการเรียนรู้ให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความเหมาะสมและความสอดคล้องขององค์ประกอบต่าง ๆ ของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ แผนการจัดการเรียนรู้ และเครื่องมือประเมินผลการเรียนรู้ โดยกำหนดคุณสมบัติของผู้เชี่ยวชาญ ดังนี้

- 1.2.1 มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาโทขึ้นไป
- 1.2.2 มีประสบการณ์ด้านการศึกษาพยาบาลไม่น้อยกว่า 5 ปี และมีผลงานเป็นที่ประจักษ์
- 1.2.3 มีประสบการณ์ด้านการพยาบาลไม่น้อยกว่า 5 ปี และมีผลงานเป็นที่ประจักษ์
- 1.2.4 มีประสบการณ์ด้านการวัดและประเมินผลการศึกษา ไม่น้อยกว่า 5 ปี และมีผลงานเป็นที่ประจักษ์

1.3 การวิเคราะห์ข้อมูล

1.3.1 การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อหาความเหมาะสมของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ ที่เสริมสร้างคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ สำหรับนักศึกษาพยาบาล (ฉบับร่าง) โดยนำคะแนนที่ได้จากผู้เชี่ยวชาญมาคำนวณหาค่าเฉลี่ยความเหมาะสม และแปลความหมายระดับความเหมาะสมตามเกณฑ์ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.51 – 5.00	หมายถึง	เหมาะสมมากที่สุด
ค่าเฉลี่ย 3.51 – 4.50	หมายถึง	เหมาะสมมาก
ค่าเฉลี่ย 2.51 – 3.50	หมายถึง	เหมาะสมปานกลาง
ค่าเฉลี่ย 1.51 – 2.50	หมายถึง	เหมาะสมน้อย
ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.50	หมายถึง	เหมาะสมน้อยที่สุด

การพิจารณาความเหมาะสมของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เสริมสร้างคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพสำหรับนักศึกษาพยาบาล ฉบับร่าง ใช้เกณฑ์ค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ ตั้งแต่ 3.50 ขึ้นไป ถือว่ารูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เสริมสร้างคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพสำหรับนักศึกษาพยาบาลมีความเหมาะสมสามารถนำรูปแบบการจัดการเรียนรู้ไปทดลองใช้ต่อไป แต่ถ้าค่าเฉลี่ยความคิดเห็นน้อยกว่า 3.50 ผู้วิจัยต้องนำมาปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ

ผลการศึกษา พบว่า องค์ประกอบของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เสริมสร้างคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพสำหรับนักศึกษาพยาบาลมีระดับความเหมาะสมมากถึงมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยความเหมาะสม เท่ากับ 4 ถึง 4.6 และแผนการจัดการเรียนรู้ที่เสริมสร้างคุณลักษณะ ความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพสำหรับนักศึกษาพยาบาล มีระดับความเหมาะสมมากถึงมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยคะแนนความเหมาะสมเท่ากับ 4 ถึง 4.6 สำหรับแบบประเมินผลการเรียนรู้ พบว่า มีความเหมาะสมของแบบประเมินกับกระบวนการเรียนรู้ และสามารถวัดและประเมินผลได้ตามสภาพจริง โดยมีค่าเฉลี่ยความเหมาะสม เท่ากับ 4 ถึง 4.2

1.3.2 การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อหาความสอดคล้องของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เสริมสร้างคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพสำหรับนักศึกษาพยาบาลฉบับร่าง และแบบประเมินผลการเรียนรู้ โดยใช้สูตรการคำนวณดัชนีความสอดคล้อง (Index of item objective congruence: IOC) ดังนี้

$$IOC = \sum R / N$$

IOC	หมายถึง	ดัชนีความสอดคล้อง
$\sum R$	หมายถึง	คะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ
N	หมายถึง	จำนวนของผู้เชี่ยวชาญ

การพิจารณาความสอดคล้องของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เสริมสร้างคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพสำหรับนักศึกษาพยาบาล โดยใช้เกณฑ์ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ในแต่ละข้อมากกว่าหรือเท่ากับ 0.5 ถือว่า รูปแบบการจัดการเรียนรู้มีคุณภาพสามารถนำไปทดลองใช้ได้ แต่หากพบว่าค่าดัชนีความสอดคล้องน้อยกว่า 0.5 จะต้องปรับปรุงแก้ไขให้มีความสอดคล้อง

ผลการศึกษา พบว่า องค์ประกอบและแผนการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เสริมสร้างคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพสำหรับนักศึกษาพยาบาลมีความสอดคล้องกัน โดยมีค่าดัชนีความสอดคล้อง เท่ากับ 1 และแบบประเมินผลการเรียนรู้มีความสอดคล้องกับผลลัพธ์การเรียนรู้ที่คาดหวัง โดยมีค่าดัชนีความสอดคล้องเท่ากับ 1

2. ตรวจสอบความเชื่อมั่น (Reliability) ของเครื่องมือประเมินผลการเรียนรู้ โดย

2.1 นำแบบประเมินคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพไปให้นักศึกษาพยาบาลที่ฝึกวิชาปฏิบัติการพยาบาลซึ่งไม่ได้เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน ทดลองประเมินตนเอง

2.2 วิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้สูตรการวิเคราะห์สัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha - coefficient) ของครอนบัค (บุญใจ ศรีสถิตยัณรากร. 2553: 236) ดังนี้

$$\alpha = \left[\frac{K}{K-1} \right] \left[1 - \frac{\sum Si^2}{Sk^2} \right]$$

α	=	สัมประสิทธิ์แอลฟา
K	=	จำนวนข้อของแบบประเมิน
Si^2	=	ความแปรปรวนของคะแนนจากกลุ่มตัวอย่างข้อที่ i
Sk^2	=	ความแปรปรวนของคะแนนจากกลุ่มตัวอย่างรวม

เกณฑ์การแปลผล ถ้าค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา มากกว่า .8 ถือว่าเครื่องมือมีความน่าเชื่อถือ (บุญใจ ศรีสถิตยัณรากร. 2553: 236)

ผลการวิเคราะห์ความเชื่อมั่น พบว่า มีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบัค .879 แสดงว่าแบบประเมินคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพมีความน่าเชื่อถือสามารถนำไปทดลองใช้ได้

3. การปรับปรุงแก้ไขรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เสริมสร้างคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพสำหรับนักศึกษาพยาบาล และเครื่องมือประเมินผลการเรียนรู้

จากการประเมินความเหมาะสมและความสอดคล้องขององค์ประกอบต่าง ๆ ของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เสริมสร้างคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพสำหรับนักศึกษาพยาบาลและเครื่องมือประเมินผลการเรียนรู้ รวมถึงข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ ผู้วิจัยได้นำมาปรับปรุงแก้ไขก่อนนำแบบประเมินไปตรวจสอบความเชื่อมั่นและทดลองใช้จริง

ระยะที่ 3 การประเมินประสิทธิผลของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เสริมสร้างคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพสำหรับนักศึกษาพยาบาล

ในขั้นตอนนี้เป็นการนำรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เสริมสร้างคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ สำหรับนักศึกษาพยาบาลไปทดลองใช้จริงกับนักศึกษาพยาบาลวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนครพนม จังหวัดนครพนม ที่ฝึกปฏิบัติงานในวิชาปฏิบัติการพยาบาลมารดา ทารกและการผดุงครรภ์ 1 ในระยะหลังคลอด โรงพยาบาลพระนั่งเกล้าและโรงพยาบาลปทุมธานี เพื่อหาประสิทธิผลของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เสริมสร้างคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพสำหรับนักศึกษาพยาบาล มีการดำเนินงาน 2 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นตอนที่1 การทดลองใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เสริมสร้างคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ สำหรับนักศึกษาพยาบาล และขั้นตอนที่ 2 การตรวจสอบประสิทธิผลและปรับปรุงแก้ไขรูปแบบการจัดการเรียนรู้ ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การทดลองใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เสริมสร้างคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพสำหรับนักศึกษาพยาบาล

ขั้นตอนนี้เป็นการนำรูปแบบการจัดการเรียนรู้ไปใช้กับนักศึกษาพยาบาลที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินประสิทธิผลของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

1. แบบแผนการทดลอง

การศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยใช้แบบแผนการทดลองเป็นแบบอนุกรมเวลา (Time series design)

$$O_1 \quad X \quad O_2 \quad O_3 \quad O_4 \quad O_5$$

X หมายถึงการได้รับการทดลองใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เสริมสร้างคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพสำหรับนักศึกษาพยาบาล

- O1 หมายถึงการเก็บรวบรวมข้อมูลก่อนการทดลอง
- O2 หมายถึงการเก็บรวบรวมข้อมูลระหว่างการทดลองครั้งที่ 1 (วันที่ 2-3)
- O3 หมายถึงการเก็บรวบรวมข้อมูลระหว่างการทดลองครั้งที่ 2 (วันที่ 4-5)
- O4 หมายถึงการเก็บรวบรวมข้อมูลระหว่างการทดลองครั้งที่ 3 (วันที่ 7-8)
- O5 หมายถึงการเก็บรวบรวมข้อมูลเมื่อสิ้นสุดการทดลอง (วันที่ 9-10)

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักศึกษาพยาบาล วิทยาลัยพยาบาลในสังกัดสถาบันพระบรมราชชนก จำนวน 30 แห่ง

กลุ่มตัวอย่าง คือ นักศึกษาพยาบาล วิทยาลัยพยาบาลในสังกัดสถาบันพระบรมราชชนก จำนวน 1 แห่ง ได้มาโดยการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน ดังนี้

2.1 สุ่มตัวอย่างวิทยาลัยพยาบาลในสังกัดสถาบันพระบรมราชชนก จำนวน 1 แห่ง และให้ความร่วมมือในการศึกษาวิจัย คือ วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนี จังหวัดนนทบุรี

2.2 สุ่มตัวอย่างภาควิชาการพยาบาลจำนวน 1 ภาควิชา และให้ความร่วมมือในการศึกษาวิจัย คือ ภาควิชาการพยาบาลสูติศาสตร์

2.3 สุ่มตัวอย่างนักศึกษาพยาบาลที่ทำการทดลอง ซึ่งชั้นปีที่ได้รับการสุ่มได้แก่ นักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 3 มีจำนวนนักศึกษาทั้งหมด 99 คน จึงคำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้เกณฑ์ร้อยละ 30 ของจำนวนประชากร (บุญชม ศรีสะอาด. 2535: 38) ซึ่งได้ขนาดตัวอย่าง จำนวน 30 คน และสุ่มตัวอย่างนักศึกษาพยาบาล เพื่อทำการทดลองโดยใช้กลุ่มการฝึกงานเป็นหน่วยการสุ่ม ซึ่งได้กลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 4 กลุ่ม ๆ ละ 7-8 คน รวมทั้งสิ้น 30 คน

3. กำหนดเกณฑ์ในการคัดเลือกอาสาสมัครเข้าร่วมโครงการ การแยกอาสาสมัครออกจากโครงการ และการให้เลิกจากการศึกษา ดังนี้

3.1 เกณฑ์การคัดเลือกอาสาสมัครเข้าร่วมโครงการ (Inclusion criteria)

กลุ่มตัวอย่างยินดีและสมัครใจเข้าร่วมโครงการวิจัยตามแบบแผนการทดลองของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เสริมสร้างคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพสำหรับนักศึกษาพยาบาล

3.2 เกณฑ์การแยกอาสาสมัครออกจากโครงการ (Exclusion criteria)

กรณีที่กลุ่มตัวอย่างไม่สามารถเข้าร่วมการทดลองได้ครบตามแบบแผนการทดลอง เช่น ไม่อยู่ในช่วงที่เก็บข้อมูลวิจัย ลาเรียน

3.3 เกณฑ์การบอกเลิกจากการศึกษา (Discontinuation criteria)

กรณีที่กลุ่มตัวอย่าง ขอยกเลิก หยุดกลางคัน ตอบไม่เข้าร่วมโครงการวิจัยขณะทำการทดลอง หรือมีปัญหาในการตัดสินใจซึ่งเป็นตัวแปรแทรกซ้อนที่ส่งผลกระทบต่อผลของการวิจัย

4. การทดลองใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เสริมสร้างคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพสำหรับนักศึกษาพยาบาล มีขั้นตอนการดำเนินงาน ดังนี้

4.1 การเตรียมก่อนทดลอง

4.1.1 ผู้วิจัยขออนุญาตคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒเพื่อศึกษาวิจัยในมนุษย์

4.1.2 ผู้วิจัยดำเนินการประสานงานกับผู้ที่เกี่ยวข้องในวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนครวัดนันทบุรี ดังนี้

1) ขออนุญาตผู้อำนวยการวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนครวัดนันทบุรีและหัวหน้าฝ่ายวิชาการเพื่อทำการทดลองใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เสริมสร้างคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพสำหรับนักศึกษาพยาบาล

2) ขออนุญาตคณะกรรมการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนครวัดนันทบุรีเพื่อศึกษาวิจัยในมนุษย์

3) ประสานหัวหน้าภาควิชาการพยาบาลศัลยศาสตร์เพื่อสุ่มตัวอย่างนักศึกษาพยาบาลที่ทำการทดลอง และเลือกรายวิชาที่ทำการทดลอง ซึ่งได้แก่ วิชาปฏิบัติการพยาบาลมารดา ทารกและการผดุงครรภ์ 1 ในช่วงเวลาของการฝึกในระยหลังคลอด

4.1.3 ผู้วิจัยดำเนินการประสานงานกับผู้ที่เกี่ยวข้องในโรงพยาบาลที่เป็นแหล่งฝึกปฏิบัติการพยาบาลของกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งได้แก่ โรงพยาบาลพระนั่งเกล้า และโรงพยาบาลปทุมธานี โดย

1) ขออนุญาตผู้อำนวยการโรงพยาบาลพระนั่งเกล้า และโรงพยาบาลปทุมธานีเพื่อทำการทดลองใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เสริมสร้างคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพสำหรับนักศึกษาพยาบาลในหอผู้ป่วยหลังคลอด

2) ขออนุญาตคณะกรรมการพิจารณาจริยธรรมและการศึกษาวิจัยในมนุษย์ของกระทรวงสาธารณสุข โรงพยาบาลพระนั่งเกล้าและโรงพยาบาลปทุมธานีเพื่อศึกษาวิจัยในมนุษย์

3) ประสานหัวหน้าพยาบาลโรงพยาบาลพระนั่งเกล้า และโรงพยาบาลปทุมธานีเพื่อขออนุญาตและแจ้งการเข้าทดลองใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เสริมสร้างคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพสำหรับนักศึกษาพยาบาล

4) ประสานหัวหน้าหอผู้ป่วยที่ดูแลมารดาและทารกในระยหลังคลอด โรงพยาบาลพระนั่งเกล้าและโรงพยาบาลปทุมธานีเพื่อขออนุญาตและแจ้งการเข้าทดลองใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เสริมสร้างคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพสำหรับนักศึกษาพยาบาล ตลอดจนวิเคราะห์ลักษณะงานของหอผู้ป่วยเพื่อเป็นแนวทางในการมอบหมายงานและการวางแผนการทำงานเป็นทีมของนักศึกษาพยาบาลที่สอดคล้องกับระบบงานของหอผู้ป่วย

4.1.4 ผู้วิจัยขอความยินยอมจากกลุ่มตัวอย่างเพื่อทำการวิจัยในมนุษย์ โดยอธิบายวัตถุประสงค์ของการวิจัย วิธีการวิจัย ประสิทธิภาพ ความเสี่ยงหรือผลกระทบ โดยให้ผู้เข้าร่วมโครงการวิจัยอ่านข้อความที่มีรายละเอียดอยู่ในเอกสารชี้แจงผู้เข้าร่วมโครงการวิจัยโดยตลอด อีกทั้งให้คำอธิบายและตอบข้อสงสัยในโครงการวิจัยทุกประการ และยินดีเข้าร่วมโครงการพร้อมลงลายมือชื่อในใบยินยอมเข้าร่วมโครงการวิจัย

4.1.5 จัดเตรียมเอกสารประกอบการจัดการเรียนรู้ ได้แก่ คู่มือการฝึกปฏิบัติงานของนักศึกษาพยาบาล แผนการจัดการเรียนรู้ สื่อการเรียนรู้

4.1.6 ปฐมนิเทศนักศึกษาพยาบาลที่เข้าร่วมในการทดลองใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เสริมสร้างคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพสำหรับนักศึกษาพยาบาล เพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์ ขั้นตอนและวิธีดำเนินการการเรียนรู้

การพิทักษ์สิทธิ์กลุ่มตัวอย่าง

การวิจัยครั้งนี้ผ่านการพิจารณาและได้รับการอนุมัติให้ศึกษาวิจัยในมนุษย์ ดังนี้

- 1) คณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ของมหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ ตามหนังสือหมายเลขรับรอง SWUEC-378/2559
- 2) คณะกรรมการพิจารณาการศึกษาวิจัยในคน กระทรวงสาธารณสุข ตามหนังสือรหัสโครงการ 58/2559
- 3) คณะกรรมการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี จังหวัดนนทบุรี ตามหนังสือเอกสารหมายเลข 6/2559
- 4) คณะกรรมการพิจารณาจริยธรรมและการศึกษาวิจัยในมนุษย์ โรงพยาบาลพระนั่งเกล้าตามหนังสือหมายเลข 15/2559
- 5) คณะกรรมการวิจัยโรงพยาบาลปทุมธานี ตามหนังสือ ที่ ปท 0032.203.3/18161

ในการนี้ กลุ่มตัวอย่างที่เข้าร่วมงานวิจัยได้รับการชี้แจงวัตถุประสงค์ ขั้นตอนการเข้าร่วมหรือออกจากการวิจัยได้ตลอดเวลา และยินดีเข้าร่วมการวิจัยโดยการลงลายมือชื่อในใบยินยอม ผู้เข้าร่วมวิจัยรับทราบข้อมูลทั้งหมดจะถูกเก็บเป็นความลับและนำเสนอข้อมูลในภาพรวม ในกรณีนักศึกษาพยาบาลที่เป็นอาสาสมัครมีปัญหาด้านพฤติกรรมและการตัดสินใจผู้วิจัยจะขอแยกออกจากการทดลอง โดยที่ยังจัดการเรียนรู้ให้เหมือนกันกับผู้เรียนคนอื่น

4.2 การดำเนินการทดลอง

การทดลองใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เสริมสร้างคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ สำหรับนักศึกษาพยาบาล ดำเนินการโดยใช้กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action research) และจัดกิจกรรมตามแผนการจัดการเรียนรู้ตามที่กำหนดไว้ ในช่วงภาคการศึกษาที่ 2 ปีการศึกษา 2559 ระหว่างเดือนมีนาคม –เดือนพฤษภาคม 2560 โดยใช้ระยะเวลาในการทดลองกลุ่มละ 3 สัปดาห์ รวมเวลาทั้งสิ้น 73 ชั่วโมง โดยกำหนดการดำเนินงาน 2 ขั้นตอน ได้แก่ 1) ขั้นตอนเตรียมความพร้อมของผู้เรียนในช่วงเวลาก่อนขึ้นฝึกปฏิบัติงาน 1 สัปดาห์ ใช้เวลา 3 ชั่วโมง และ 2) ขั้นตอนฝึกปฏิบัติการพยาบาลบนพื้นฐานของความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ ใช้เวลา 2 สัปดาห์ ๆ ละ 5 วัน ๆ ละ 7 ชั่วโมง รวม 70 ชั่วโมง และบันทึกปัญหาและอุปสรรคระหว่างการจัดการเรียนรู้ รวมถึงปัจจัยความสำเร็จในการจัดการเรียนรู้ โดยมีขั้นตอนการดำเนินงาน ดังนี้

4.2.1 ขั้นตอนเตรียมความพร้อมของผู้เรียน (Preparation of learners) เป็นขั้นของการเตรียมผู้เรียนก่อนการเรียนรู้ มีขั้นตอนการดำเนินการ 2 ขั้นตอน ดังนี้

- 1) ผู้เรียนประเมินคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพเพื่อวิเคราะห์ช่องว่าง และวางแผนพัฒนาการเรียนรู้ของตนเอง
- 2) ผู้เรียนเตรียมความพร้อมในการเรียนรู้ (Preparation of learning) โดยเตรียมความรู้ ทักษะ ความสามารถพื้นฐานของความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ

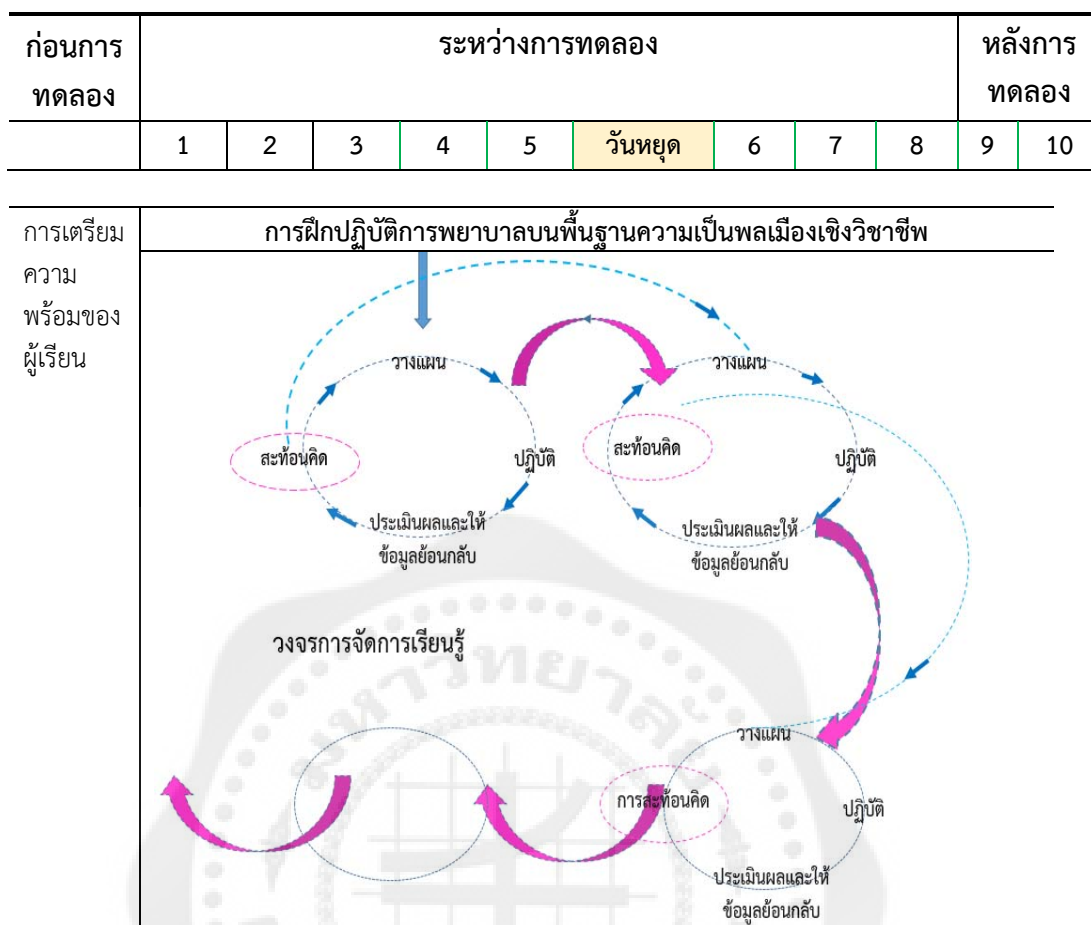
4.2.2 ขั้นฝึกปฏิบัติการพยาบาลบนพื้นฐานของความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ (Nursing practice based-on civic professionalism) เป็นขั้นที่ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้คุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพจากการปฏิบัติการพยาบาลในสถานการณ์จริง โดยใช้กระบวนการเรียนรู้ 4 ขั้นตอน คือ การวางแผน การปฏิบัติ การประเมินผลและให้ข้อมูลย้อนกลับ และการสะท้อนคิด โดยจัดกิจกรรม ให้ครบรอบกระบวนการเรียนรู้ทุกวัน ทั้งนี้เพื่อต่อยอดท้าทายซึ่งเป็นการปลูกฝังคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพที่ต่อเนื่องและยั่งยืน และเมื่อสิ้นสุดการเรียนรู้แต่ละสัปดาห์ผู้เรียนจะสรุปผลการเรียนรู้ เพื่อให้ได้รู้ความสามารถของตนเองซึ่งจะเป็นแรงจูงใจในการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง โดยมีรายละเอียดในการดำเนินงานดังต่อไปนี้

1) การวางแผน (Plan) เป็นขั้นตอนการวางแผนในการปฏิบัติงานบนหอผู้ป่วย ประกอบด้วย การวางแผนปฏิบัติการพยาบาลและการวางแผนปฏิบัติงานเป็นทีมตามกรอบแนวคิดความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ

2) การปฏิบัติ (Practice) เป็นขั้นตอนของการนำแผนการปฏิบัติงานลงสู่การปฏิบัติในสถานการณ์จริง

3) การประเมินผลและให้ข้อมูลย้อนกลับ (Evaluation and feedback) เป็นขั้นตอนในการประเมินผลการปฏิบัติงานบนพื้นฐานของความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพและให้ข้อมูลย้อนกลับทันทีเพื่อให้ผู้เรียนได้ทบทวนตนเอง ปรับปรุง แก้ไขและพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง

4) การสะท้อนคิด (Reflection) เป็นขั้นตอนที่ผู้เรียนสะท้อนคิดถึงพฤติกรรมตามคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพจากการปฏิบัติงานและนำข้อมูลที่ได้ไปเตรียมความพร้อมในการเรียนรู้และพัฒนาตนเองต่อไป

ภาพประกอบ 21 กระบวนการจัดการเรียนรู้ที่เสริมสร้างคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ
สำหรับนักศึกษาพยาบาล

จากภาพประกอบ 21 เป็นกระบวนการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เสริมสร้างคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพสำหรับนักศึกษาพยาบาล ประกอบด้วย ขั้นตอนการเตรียมความพร้อมของผู้เรียน และขั้นฝึกปฏิบัติการพยาบาล โดยแบ่งการทดลองเป็น 3 ระยะ ได้แก่ ระยะก่อนการทดลอง ระหว่างการทดลองและหลังการทดลองใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เสริมสร้างคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพสำหรับนักศึกษาพยาบาล โดยขั้นตอนการเตรียมความพร้อมของผู้เรียน เป็นการเตรียมความพร้อมทั้งด้านความรู้ ทักษะและความสามารถพื้นฐานในการฝึกปฏิบัติการพยาบาลบนพื้นฐานของความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ สำหรับการฝึกปฏิบัติการพยาบาลบนพื้นฐานของความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ ใช้กระบวนการจัดการเรียนรู้ ซึ่งประกอบด้วย 4 ขั้นตอน ได้แก่ การวางแผน การปฏิบัติ การประเมินผลและให้ข้อมูลย้อนกลับ และการสะท้อนคิด ซึ่งวงจรของกระบวนการจัดการเรียนรู้จะครบรอบทุกวัน

แผนการเก็บรวบรวมข้อมูล													
ระยะเวลา	ก่อนการทดลอง	ระหว่างการทดลอง										หลังการทดลอง	
		1 (จ)	2 (อ)	3 (พ)	4 (พฤ)	5 (ศ)	วันหยุด (ส)	(อา)	6 (จ)	7 (อ)	8 (พ)	9 (พฤ)	10 (ศ)
ครั้งที่ คนที่	O1		O 2		O3					O4		O5	
1													
2													
3													
4													
5													
6													
7													
8													
← -ผู้เรียนประเมินคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพของตนเอง -ผู้วิจัยประเมินความรู้ ทักษะ ความสามารถพื้นฐานของความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ → -ผู้วิจัยประเมินคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพของผู้เรียน													

ภาพประกอบ 22 แผนการเก็บรวบรวมข้อมูล

ภาพประกอบ 22 เป็นแผนการเก็บรวบรวมข้อมูล จากกลุ่มตัวอย่างทั้ง 4 กลุ่ม โดยกำหนดช่วงเวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็น 3 ระยะ ดังนี้

1) ระยะก่อนการทดลอง เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูล ครั้งที่ 1 (O1) โดยผู้เรียนจะได้รับการประเมินความรู้ ทักษะ ความสามารถพื้นฐานของความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพและประเมินคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพโดยผู้วิจัย และผู้เรียนประเมินคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพของตนเอง

2) ระยะระหว่างการทดลอง เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูล 3 ครั้ง ได้แก่ ครั้งที่ 2 (O2) วันที่ 2-3 ครั้งที่ 3 (O3) วันที่ 4-5 และครั้งที่ 4 (O4) วันที่ 7-8 โดยแบ่งการประเมินผู้เรียนครั้งละ 3-4 คน ตามแผน ผู้วิจัยประเมินความรู้ ทักษะ ความสามารถพื้นฐานของความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ และประเมินคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ และผู้เรียนประเมินคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพของตนเอง

3) ระยะหลังการทดลองเป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งที่ 5 (O5) วันที่ 9-10 โดยประเมินผู้เรียนทั้งกลุ่ม ซึ่งในวันที่ 9 ผู้วิจัยประเมินความรู้ ทักษะ ความสามารถพื้นฐานของความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ และประเมินคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ ส่วนวันที่ 10 ผู้วิจัยประเมินจากการสะท้อนคิดในรูปแบบของการสนทนา และผู้เรียนประเมินคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพของตนเอง

5. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย

5.1 เครื่องมือที่ใช้ในกระบวนการจัดการเรียนรู้ ได้แก่ คู่มือการจัดการเรียนรู้ที่เสริมสร้างคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพสำหรับนักศึกษาพยาบาล แผนการจัดการเรียนรู้ เอกสารประกอบการเรียนรู้ และแบบฟอร์มที่ใช้สำหรับการปฏิบัติการพยาบาลที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น

5.2 เครื่องมือที่ใช้ประเมินผลการเรียนรู้ ประกอบด้วย

5.2.1 แบบประเมินคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ

5.2.2 แบบสังเกตพฤติกรรมการปฏิบัติการพยาบาล ประกอบด้วย แบบประเมินการส่งเสริมการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ แบบประเมินการวัดยอตมดลูก แบบประเมินการอาบน้ำทารก

5.2.3 แบบประเมินความรู้ ทักษะ ความสามารถพื้นฐานของความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ

5.2.4 แบบบันทึกการสะท้อนคิด ประกอบด้วย แบบบันทึกการสนทนา (Dialogue) และแบบบันทึกอนุทิน (Journal writing)

6. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลมีการดำเนินงาน ดังนี้

6.1 การเก็บรวบรวมข้อมูลก่อนการทดลอง

ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลนักศึกษาพยาบาลก่อนการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เสริมสร้างคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพสำหรับนักศึกษาพยาบาล เพื่อประเมินระดับคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพของนักศึกษาพยาบาล และสำหรับการประเมินผลการเรียนรู้ก่อนการเรียนรู้ตามรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เสริมสร้างคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ สำหรับนักศึกษาพยาบาล ดังนี้

6.1.1 ประเมินความรู้ ทักษะ และความสามารถที่เป็นพื้นฐานของความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ โดยการถามตอบ และประเมินจากเอกสารการสรุปความรู้ และกรอการเก็บรวบรวมข้อมูล

6.1.2 ประเมินคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ โดยผู้เรียนประเมินตนเอง และประเมินโดยผู้วิจัย โดยใช้แบบประเมินคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ

6.2 การเก็บรวบรวมข้อมูลระหว่างการทดลอง

ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลระหว่างการทดลองตามอนุกรมเวลาที่กำหนดเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียน ดังนี้

6.2.1 ประเมินความรู้ ทักษะ และความสามารถที่เป็นพื้นฐานของความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ โดยการถามตอบ และประเมินจากเอกสารที่ใช้ในการปฏิบัติการพยาบาล ซึ่งได้แก่ รายงานการเก็บรวบรวมข้อมูล แผนการพยาบาลและบันทึกทางการพยาบาล และการสะท้อนคิดในรูปแบบของการสนทนา (Dialogue) และการบันทึกอนุทิน (Journal writing)

6.2.2 ประเมินคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพของนักศึกษาพยาบาลโดยผู้เรียนประเมินตนเอง และผู้วิจัยประเมินผลการเรียนรู้โดยการสังเกตพฤติกรรม การถามตอบและประเมินจากเอกสารที่ใช้ในการปฏิบัติการพยาบาล ได้แก่ รายงานการเก็บรวบรวมข้อมูล แผนการพยาบาลและบันทึกทางการพยาบาล และการสะท้อนคิดในรูปแบบของการสนทนา (Dialogue) และการบันทึกอนุทิน (Journal writing)

6.3 การเก็บรวบรวมข้อมูลหลังการทดลอง

ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลหลังการทดลองในสัปดาห์ที่ 9 และ 10 เมื่อสิ้นสุดการเรียนรู้ตามรูปแบบฯ ของนักศึกษาพยาบาลในแต่ละกลุ่ม เพื่อประเมินผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ของผู้เรียน ดังนี้

6.3.1 ประเมินความรู้ ทักษะ และความสามารถที่เป็นพื้นฐานของความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ โดยการถามตอบ และประเมินจากเอกสารที่ใช้ในการปฏิบัติการพยาบาล ซึ่งได้แก่ รายงาน การเก็บรวบรวมข้อมูล แผนการพยาบาล และบันทึกทางการพยาบาล และการสะท้อนคิดในรูปแบบของการสนทนา (Dialogue) และการบันทึกบทสนทนา (Journal writing)

6.3.2 ประเมินคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพของนักศึกษาพยาบาล โดยผู้เรียนประเมินตนเอง และผู้วิจัยประเมินโดยการสังเกตพฤติกรรม การถามตอบ และประเมินจากเอกสารที่ใช้ในการปฏิบัติการพยาบาล ได้แก่ รายงานการเก็บรวบรวมข้อมูล แผนการพยาบาลและบันทึกทางการพยาบาล และการสะท้อนคิดในรูปแบบของการสนทนา (Dialogue) และการบันทึกบทสนทนา (Journal writing)

7. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลการประเมินผลการเรียนรู้ที่เสริมสร้างคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพของผู้เรียน มีรายละเอียดดังนี้

7.1 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ

7.1.1 เปรียบเทียบค่ามัธยฐานของระดับคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพในแต่ละช่วงเวลา โดยใช้สถิติทดสอบฟริดแมน (Friedman test)

7.1.2 เปรียบเทียบความแปรปรวนของคะแนนคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพในแต่ละช่วงเวลา จำแนกตามองค์ประกอบและในภาพรวม โดยการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียวที่มีการวัดซ้ำ (Oneway repeated measure ANOVA)

7.1.3 วิเคราะห์คุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพโดยกำหนดระดับในการแสดงพฤติกรรม ดังนี้

คะแนนเฉลี่ยมากกว่า 4.50 = พฤติกรรมความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพระดับ 5
แปลว่าระดับดีมาก

คะแนนเฉลี่ย 3.51-4.50 = พฤติกรรมความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพระดับ 4
แปลว่าระดับดี

คะแนนเฉลี่ย 2.51-3.50 = พฤติกรรมความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพระดับ 3
แปลว่าระดับปานกลาง

คะแนนเฉลี่ย 1.51-2.50 = พฤติกรรมความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพระดับ 2
แปลว่าระดับน้อย

คะแนนเฉลี่ยน้อยกว่า 1.51 = พฤติกรรมความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพระดับ 1
แปลว่าระดับน้อยมาก

7.1.4 วิเคราะห์พัฒนาการคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพของนักศึกษาพยาบาล จากคะแนนเฉลี่ยในแต่ละช่วงเวลา

7.2 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยวิเคราะห์พัฒนาการในการเรียนรู้ของผู้เรียนด้านความรู้ ทักษะ และความสามารถพื้นฐานของความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ รวมถึงพัฒนาการคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสังเกต การถามตอบ การประเมินเอกสารในการปฏิบัติการพยาบาล ได้แก่ รายงานการเก็บรวบรวมข้อมูล แผนการพยาบาล บันทึกการพยาบาล และการสะท้อนคิดในรูปแบบของการสนทนา (Dialogue) และการบันทึกบทสนทนา (Journal writing) โดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis)

ขั้นที่ 2 การตรวจสอบประสิทธิผลและปรับปรุงแก้ไขรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เสริมสร้างคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพสำหรับนักศึกษาพยาบาล

1. การตรวจสอบประสิทธิผลของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เสริมสร้างคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพสำหรับนักศึกษาพยาบาล แบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ ตรวจสอบจากผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณและผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ ดังนี้

1.1 การตรวจสอบประสิทธิผลของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เสริมสร้างคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพสำหรับนักศึกษาพยาบาล จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณในแต่ละช่วงเวลาที่ทำการทดลอง ซึ่งได้จากการสังเกต การถามตอบ การประเมินเอกสารในการปฏิบัติการพยาบาล ได้แก่ รายงานการเก็บรวบรวมข้อมูล แผนการพยาบาล และบันทึกการพยาบาล รวมถึงการสะท้อนคิด ดังนี้

1.1.1 ระดับคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพของนักศึกษาพยาบาลในแต่ละช่วงเวลามีค่ามัธยฐานเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

1.1.2 คุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพของนักศึกษาพยาบาลในแต่ละช่วงเวลา จำแนกตามองค์ประกอบและในภาพรวมมีคะแนนเฉลี่ยเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

1.1.3 คุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพของนักศึกษาพยาบาลในแต่ละช่วงเวลาจำแนกตามองค์ประกอบและภาพรวม มีพัฒนาการที่ดีขึ้น

1.1.4 คุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพของนักศึกษาพยาบาลเมื่อสิ้นสุดการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เสริมสร้างคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพสำหรับนักศึกษาพยาบาล มีระดับคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพอยู่ในระดับ 4 ถึง ระดับ 5 ซึ่งแปลผลพฤติกรรมระดับดีถึงดีมาก

1.2 การตรวจสอบประสิทธิผลของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เสริมสร้างคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพสำหรับนักศึกษาพยาบาล จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพที่ได้จากการสังเกต การถามตอบ การประเมินเอกสารในการปฏิบัติการพยาบาล ได้แก่ รายงานการเก็บรวบรวมข้อมูล แผนการพยาบาล และบันทึกการพยาบาล และการสะท้อนคิด หลังจากใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เสริมสร้างคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพสำหรับนักศึกษาพยาบาลมีพัฒนาการที่ดีขึ้น

2. การปรับปรุงแก้ไขรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เสริมสร้างคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพเป็นการนำข้อมูลที่เป็นปัญหา อุปสรรค ปัจจัยความสำเร็จ ตลอดจนความคิดเห็นของผู้เรียนและข้อเสนอแนะของผู้ที่เกี่ยวข้อง หลังการทดลองใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้มาปรับปรุงแก้ไขเพื่อให้ได้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่สมบูรณ์

ตาราง 11 แผนการดำเนินการวิจัย

วัตถุประสงค์	วิธีดำเนินการ	แหล่งข้อมูล	ผลที่ได้
ระยะที่ 1 การศึกษาคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพสำหรับนักศึกษาพยาบาล			
1.เพื่อกำหนดคุณลักษณะเชิงพฤติกรรมของความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ	1. ศึกษาคุณลักษณะเชิงพฤติกรรมของความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ จากเอกสาร ตำราและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง (Documentary research) 2. จัดทำแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้างใช้แนวคิดการสัมภาษณ์ที่อิงสมรรถนะ(BEI) ซึ่งสอดคล้องกับบริบทในการปฏิบัติการพยาบาลโดยใช้เทคนิค STAR ตามกรอบคุณลักษณะเชิงพฤติกรรมความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ 3. นำแบบสัมภาษณ์ให้คณะกรรมการควบคุมปริญญาบัตรตรวจสอบยืนยันความเหมาะสมและความสอดคล้องของข้อคำถามกับวัตถุประสงค์และกรอบแนวคิดคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ 4. กำหนดคุณสมบัติผู้เชี่ยวชาญที่เป็นผู้ให้ข้อมูล 5. เลือกผู้เชี่ยวชาญที่ให้สัมภาษณ์ตามคุณสมบัติที่กำหนดแบบลูกโซ่ (Snow ball sampling) อย่างน้อย 5 คน และจะหยุดสัมภาษณ์เมื่อข้อมูลมีความอิ่มตัว (Saturation of data) 6. สัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ โดยใช้วิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก 7. วิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์โดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis) 8. สังเคราะห์คุณลักษณะเชิงพฤติกรรมความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพเพื่อให้ได้องค์ประกอบ นิยาม และคุณลักษณะเชิงพฤติกรรมความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ	ผู้เชี่ยวชาญด้านการศึกษาพยาบาล และด้านการพยาบาลที่มีคุณสมบัติตามที่กำหนด	1.คุณลักษณะเชิงพฤติกรรมของความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ
2.เพื่อสร้างแบบประเมินคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ	นำผลการสังเคราะห์คุณลักษณะเชิงพฤติกรรมความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ มาสร้างแบบประเมินคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ	ผลการสังเคราะห์คุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ	แบบประเมินคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ

ตาราง 11 (ต่อ)

วัตถุประสงค์	วิธีดำเนินการ	แหล่งข้อมูล	ผลที่ได้
3. เพื่อตรวจสอบยืนยันและปรับปรุงแก้ไขแบบประเมินคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ	1. ตรวจสอบยืนยันความถูกต้องของข้อมูลโดยนำผลการศึกษาคูณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพที่ได้จากการสัมภาษณ์และตีความย้อนกลับไปยังผู้เชี่ยวชาญที่เป็นผู้ให้ข้อมูลหลักตรวจสอบยืนยัน ความถูกต้องน่าเชื่อถือของข้อมูล 2. นำแบบประเมินคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความเหมาะสมและความสอดคล้องโดยใช้แบบประเมินความเหมาะสมและความสอดคล้องของแบบประเมินคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ 3. ปรับปรุงแก้ไขเนื้อหาตามคำแนะนำ	ผู้เชี่ยวชาญซึ่งเป็นผู้ให้ข้อมูลหลักจำนวน 5 คน	

ระยะที่ 2 การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เสริมสร้างคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพสำหรับนักศึกษาพยาบาล (ฉบับร่าง)

1. เพื่อศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานที่จำเป็นต่อการเสริมสร้างคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพของนักศึกษาพยาบาล	1. สร้างแบบประเมินความคิดเห็นของผู้สอนต่อการแสดงพฤติกรรมความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพของนักศึกษาพยาบาลโดยนำแบบประเมินคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพที่ได้จากระยะที่ 1 มากำหนดแบบประเมินเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ 2. ตรวจสอบคุณภาพของแบบประเมินโดยให้คณะกรรมการควบคุมปริญญาบัตรตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหาและความสอดคล้องของข้อคำถามและปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำ 3. ตรวจสอบความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบประเมินความคิดเห็นโดยนำไปทดลองใช้กับอาจารย์นิเทศและอาจารย์พี่เลี้ยงที่ไม่ใช่กลุ่มผู้ให้ข้อมูลและมีประสบการณ์ในการนิเทศนักศึกษาพยาบาล จำนวน 30 คน และวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้สูตรการวิเคราะห์สัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha - coefficient) ของครอนบัก 4. กำหนดกลุ่มผู้ให้ข้อมูลเป็นอาจารย์พยาบาลในวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี จังหวัดนนทบุรีได้จากการสุ่มตัวอย่างอาจารย์พยาบาล	อาจารย์ผู้สอนในวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี จังหวัดนนทบุรีที่ได้รับการสุ่มตัวอย่างและให้ความร่วมมือทำแบบประเมินความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ	ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของอาจารย์ผู้สอนต่อการแสดงพฤติกรรมความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพของนักศึกษาพยาบาล
---	--	--	--

ตาราง 11 (ต่อ)

วัตถุประสงค์	วิธีดำเนินการ	แหล่งข้อมูล	ผลที่ได้
1 (ต่อ)	ที่มีประสบการณ์ในการนิเทศนักศึกษาพยาบาล ชั้นปีที่ 3 ซึ่งเป็นกลุ่มประชากรสำหรับการศึกษาใน ครั้งนี้ มีจำนวนทั้งสิ้น 40 คน คำนวณขนาด ตัวอย่างโดยใช้สูตรการคำนวณของ Yamanae ได้ จำนวนผู้ให้ข้อมูลทั้งหมด 36 คน 5. นำแบบประเมินความคิดเห็นของผู้สอนต่อการ แสดงพฤติกรรมความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพของ นักศึกษาพยาบาลที่สร้างขึ้นไปใช้กับกลุ่มตัวอย่าง ได้รับการตอบแบบประเมินกลับ 30 ฉบับ คิดเป็น ร้อยละ 83.33 6. วิเคราะห์ข้อมูลความคิดเห็นของผู้สอนต่อการ แสดงพฤติกรรมความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพของ นักศึกษาพยาบาล โดยวิเคราะห์หาคะแนนเฉลี่ย และแปลผลระดับคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิง วิชาชีพ 7. นำผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้สอนต่อ การแสดงพฤติกรรมความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ ของนักศึกษาพยาบาล ไปใช้ในการออกแบบ แผนการจัดการเรียนรู้และกิจกรรมเสริมสร้าง คุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ โดย พฤติกรรมใดที่ผู้สอนเห็นว่าผู้เรียนแสดงพฤติกรรม ต่ำกว่าระดับ 4 ผู้วิจัยจะจัดกิจกรรมการเรียนรู้ใน ขั้นตอนการเตรียมผู้เรียน		
2.สร้าง รูปแบบการ จัดการ เรียนรู้ที่ เสริมสร้าง คุณลักษณะ ความเป็น พลเมือง เชิงวิชาชีพ สำหรับ นักศึกษา พยาบาล (ฉบับร่าง)	1. นำข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์คุณลักษณะความ เป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพและความคิดเห็นของผู้สอน ต่อการแสดงพฤติกรรมความเป็นพลเมืองเชิง วิชาชีพของนักศึกษาพยาบาล มาใช้ในการสร้าง รูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เสริมสร้างคุณลักษณะ ความเป็นพลเมือง เชิงวิชาชีพสำหรับนักศึกษา พยาบาลและใช้ทฤษฎีการเรียนรู้ที่เสริมสร้าง ความรู้และทักษะทางปัญญา ได้แก่ ทฤษฎี กระบวนการประมวลข้อมูล ทฤษฎีการสร้างความรู้ ด้วยตนเองและการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน	-ผลการวิเคราะห์ คุณลักษณะเชิง พฤติกรรมความ เป็นพลเมืองเชิง วิชาชีพ -ผลการวิเคราะห์ ความคิดเห็นของ ผู้สอนต่อการ แสดง พฤติกรรม ความเป็น พลเมืองเชิง วิชาชีพของ นักศึกษา พยาบาล	รูปแบบการ จัดการเรียนรู้ ที่เสริมสร้าง คุณลักษณะ ความเป็น พลเมืองเชิง วิชาชีพ สำหรับ นักศึกษา พยาบาล

ตาราง 11 (ต่อ)

วัตถุประสงค์	วิธีดำเนินการ	แหล่งข้อมูล	ผลที่ได้
2. (ต่อ)	เสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมโดยใช้ทฤษฎีพัฒนาการด้านจริยธรรมของโคลเบอร์ก เสริมสร้างทักษะทางสังคมโดยใช้แนวทางการเรียนรู้แบบร่วมมือและทฤษฎีที่ส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ ได้แก่ ทฤษฎีการรับรู้ความสามารถของตนเองเพื่อสร้างแรงจูงใจในการเรียนรู้ และการเรียนรู้จากการปฏิบัติเพื่อให้ผู้เรียนสามารถประยุกต์ใช้ความรู้เพื่อตัดสินใจแก้ไขปัญหาในสถานการณ์จริงได้อย่างมีวิจารณญาณ โดยองค์ประกอบของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ ประกอบด้วย หลักการวัตถุประสงค์ กระบวนการและการประเมินผล การเรียนรู้ 2. วางแผนการจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับองค์ประกอบของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เสริมสร้างคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพสำหรับนักศึกษาพยาบาล	-ข้อมูลการสังเคราะห์องค์ประกอบของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่ได้จากการทบทวนเอกสาร ตำรา	
3.สร้างเครื่องมือประเมินผลการเรียนรู้	1. สร้างเครื่องมือประเมินผลการเรียนรู้ ประกอบด้วย 1.1 แบบประเมินคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพสร้างโดยนำแบบประเมินคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพที่สร้างขึ้นในระยะที่ 1 มากำหนดเกณฑ์การให้คะแนน (Rubric scores) 5 ระดับ ใช้สำหรับให้ผู้เรียนประเมินตนเองและผู้วิจัยใช้ในการประเมินผลการเรียนรู้ 1.2 แบบสังเกตพฤติกรรมการปฏิบัติการพยาบาล ประกอบด้วย แบบประเมินการส่งเสริมการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ แบบประเมินการวัดยอดนมตลูก แบบประเมินการอาบน้ำทารก ซึ่งเป็นแบบสังเกตที่ใช้ประเมินทักษะในการปฏิบัติการพยาบาล รายวิชาการพยาบาลมารดา ทารกและผดุงครรภ์ที่วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนิจังหวัดนนทบุรีจัดทำขึ้น โดยกำหนดเกณฑ์การให้คะแนน คือ ปฏิบัติถูกต้องให้ 1 คะแนน ไม่ปฏิบัติหรือปฏิบัติไม่ถูกต้องให้ 0 คะแนน	-ผลการสังเคราะห์คุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ -เอกสารตำราเกี่ยวกับการพยาบาล และความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ -คู่มือการปฏิบัติการพยาบาลของแหล่งฝึก	เครื่องมือประเมินผลการเรียนรู้

ตาราง 11 (ต่อ)

วัตถุประสงค์	วิธีดำเนินการ	แหล่งข้อมูล	ผลที่ได้
3.(ต่อ)	1.3 แบบประเมินความรู้ ทักษะ และความสามารถพื้นฐานของความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพมีลักษณะ เป็นเกณฑ์การให้คะแนน 5 ระดับ สร้างโดยศึกษารูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เสริมสร้างคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพสำหรับนักศึกษาพยาบาลที่สร้างขึ้นและวิเคราะห์ความรู้ ทักษะ และความสามารถพื้นฐานของความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพในการปฏิบัติการพยาบาลมารดาและทารกในระยะหลังคลอด 1.4 แบบบันทึกการสะท้อนคิด ประกอบด้วยแบบบันทึกการสนทนา(Dialogue)และแบบบันทึกอนุทิน (Journal writing) โดยมีแนวคำถามการสะท้อนคิดเป็นแบบกึ่งโครงสร้างโดยใช้แนวความคิดตั้งคำถามตามกรอบคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ มีประเด็นการ ตั้งคำถาม ได้แก่ การเรียนรู้และความคิดเห็นที่ได้จากการเรียนรู้ที่เสริมสร้างคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ ความคิดเห็นต่อประเด็นที่ทำได้ดีและที่ต้องปรับปรุง และแนวทางการประยุกต์ใช้ในสถานการณ์ใหม่	-คู่มือการจัดการเรียนรู้ในวิชาปฏิบัติการพยาบาล	
4.เพื่อตรวจสอบคุณภาพของรูปแบบการจัดการเรียนรู้และเครื่องมือประเมินผลการเรียนรู้	1. ตรวจสอบคุณภาพของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เสริมสร้างคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพสำหรับนักศึกษาพยาบาลและเครื่องมือประเมินผลการเรียนรู้ โดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน ประกอบด้วย ผู้เชี่ยวชาญด้านการศึกษาพยาบาล จำนวน 2 คน ด้านการพยาบาล จำนวน 1 คน และด้านการวัดและประเมินผลการศึกษา จำนวน 2 คน ดังนี้ 1.1 ตรวจสอบความเหมาะสมและความสอดคล้องของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เสริมสร้างคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพสำหรับนักศึกษาพยาบาลฉบับร่างและเครื่องมือประเมินผลการเรียนรู้	-รูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เสริมสร้างคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ สำหรับนักศึกษาพยาบาลฉบับร่าง -เครื่องมือประเมิน ผลการเรียนรู้ -ผู้เชี่ยวชาญที่มีคุณสมบัติตามที่กำหนด จำนวน 5 คน	รูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เสริมสร้างคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ สำหรับนักศึกษาพยาบาลและเครื่องมือประเมินผล การเรียนรู้ที่ได้รับการ ยืนยัน

ตาราง 11 (ต่อ)

วัตถุประสงค์	วิธีดำเนินการ	แหล่งข้อมูล	ผลที่ได้
4.(ต่อ)	1.2 ปรับปรุงแก้ไขรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เสริมสร้างคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพสำหรับนักศึกษาพยาบาล และเครื่องมือประเมินผลการเรียนรู้ตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ 1.3 ตรวจสอบความเชื่อมั่นของเครื่องมือประเมินผลการเรียนรู้ โดยนำแบบประเมินคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพไปให้นักศึกษาพยาบาล ที่ฝึกวิชาปฏิบัติ การพยาบาล ซึ่งไม่ได้เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน ทดลองประเมินตนเองและวิเคราะห์หาความเชื่อมั่นโดยใช้สูตรการวิเคราะห์สัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบัค		
ระยะที่ 3 การประเมินประสิทธิผลของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เสริมสร้างคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพของนักศึกษาพยาบาล			
1.เพื่อทดลองใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เสริมสร้างคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพสำหรับนักศึกษาพยาบาล	นำรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เสริมสร้างคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพมาทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่างโดยมีขั้นตอนการดำเนินงานดังนี้ 1. สุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน ดังนี้ 1.1 สุ่มตัวอย่างวิทยาลัยพยาบาลในสังกัดสถาบันพระบรมราชชนก จำนวน 1 แห่งและให้ความร่วมมือในการศึกษาวิจัย คือ วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี จังหวัดนนทบุรี 1.2 สุ่มตัวอย่างภาควิชาจำนวน 1 ภาควิชา และให้ความร่วมมือในการศึกษาวิจัย คือ ภาควิชาการพยาบาลสูติศาสตร์ 1.3 สุ่มตัวอย่างนักศึกษาพยาบาลที่ทำการทดลอง ซึ่งชั้นปีที่ได้รับการสุ่ม ได้แก่ นักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 3 มีจำนวนนักศึกษาทั้งหมด 99 คน คำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้เกณฑ์ร้อยละ 30 ของจำนวนประชากร ได้ขนาดตัวอย่างจำนวน 30 คน และสุ่มตัวอย่างนักศึกษาพยาบาลเพื่อทำการทดลองโดยใช้กลุ่มการฝึกงานเป็นหน่วยการสุ่ม ซึ่งได้กลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 4 กลุ่ม ๆ ละ 7-8 คน รวมทั้งสิ้น 30 คน	-รูปแบบการจัดการเรียนรู้ -เครื่องมือประเมินผลการเรียนรู้ -นักศึกษาพยาบาลวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี จังหวัดนนทบุรี จำนวน 30 คน	ผลการศึกษา การทดลองใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้

ตาราง 11 (ต่อ)

วัตถุประสงค์	วิธีดำเนินการ	แหล่งข้อมูล	ผลที่ได้
1.(ต่อ)	2. กำหนดเกณฑ์ในการคัดเลือกอาสาสมัครเข้าร่วมโครงการ การแยกอาสาสมัครออกจากโครงการ และการให้เลิกจากการศึกษา ดังนี้ 2.1 เกณฑ์การคัดเลือกอาสาสมัครเข้าร่วมโครงการ (Inclusion criteria) กลุ่มตัวอย่างยินดีและสมัครใจเข้าร่วมโครงการวิจัยตามแบบแผนการทดลองของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เสริมสร้างคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพสำหรับนักศึกษาพยาบาล 2.2 เกณฑ์การแยกอาสาสมัครออกจากโครงการ (Exclusion criteria) กรณี ที่กลุ่มตัวอย่างไม่สามารถเข้าร่วมการทดลองได้ครบตามแบบแผนการทดลอง เช่น ไม่อยู่ในช่วงที่เก็บข้อมูลวิจัยลาเรียน 2.3 เกณฑ์การบอกเลิกจากการศึกษา (Discontinuation criteria) กรณีที่กลุ่มตัวอย่างขอยกเลิก หยุดกลางคัน ตอบไม่เข้าร่วมโครงการวิจัยขณะทำการทดลอง หรือมีปัญหาในการตัดสินใจซึ่งเป็นตัวแปรแทรกซ้อนที่ส่งผลกระทบต่อผลของการวิจัย 3. การทดลองใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เสริมสร้างคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพสำหรับนักศึกษาพยาบาล มีขั้นตอนการดำเนินงาน 3.1 การเตรียมก่อนทดลอง 3.1.1 ขออนุญาตคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง 3.1.2 ประสานหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อนำรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เสริมสร้างคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพสำหรับนักศึกษาพยาบาลไปทำการทดลอง 3.1.3 จัดเตรียมเอกสารประกอบการจัดการเรียนรู้ 3.1.4 ปฐมนิเทศนักศึกษาพยาบาลที่เข้าร่วมในการทดลองใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เสริมสร้างคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพสำหรับนักศึกษาพยาบาล เพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์ ขั้นตอน และวิธีดำเนินการกิจกรรมการเรียนรู้		

ตาราง 11 (ต่อ)

วัตถุประสงค์	วิธีดำเนินการ	แหล่งข้อมูล	ผลที่ได้
1 (ต่อ)	3.2 การดำเนินการทดลอง 3.2.1 การทดลองใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เสริมสร้างคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพสำหรับนักศึกษาพยาบาล ใช้ระยะเวลาในการทดลองกลุ่มละ 3 สัปดาห์ รวมเวลาทั้งสิ้น 73 ชั่วโมง โดยกำหนดการดำเนินงาน 2 ขั้นตอน ได้แก่ 1) ขั้นตอนเตรียมความพร้อมของผู้เรียนในช่วงเวลาก่อนขึ้นฝึกปฏิบัติงาน 1 สัปดาห์ ใช้เวลา 3 ชั่วโมง และ 2) ขั้นตอนฝึกปฏิบัติการพยาบาลบนพื้นฐานของความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ ใช้เวลา 2 สัปดาห์ ละ 5 วันๆ ละ 7 ชั่วโมง รวม 70 ชั่วโมง และบันทึกปัญหาและอุปสรรคระหว่างการจัดการเรียนรู้ รวมถึงปัจจัยความสำเร็จในการจัดการเรียนรู้ มีขั้นตอนการดำเนินงาน ดังนี้ 1) ขั้นตอนเตรียมความพร้อมของผู้เรียน (Preparation of learners) เป็นขั้นของการเตรียมผู้เรียนก่อนการเรียนรู้ โดยผู้เรียนประเมินคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพเพื่อวิเคราะห์ช่องว่าง และวางแผนพัฒนาการเรียนรู้ของตนเอง และเตรียมความพร้อมในการเรียนรู้ทั้งด้านความรู้ ทักษะ และความสามารถพื้นฐานของความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ 2) ขั้นฝึกปฏิบัติการพยาบาลบนพื้นฐานของความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ (Nursing practice based-on civic professionalism) เป็นขั้นที่ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้คุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพจากการปฏิบัติการพยาบาลในสถานการณ์จริง โดยใช้กระบวนการเรียนรู้ 4 ขั้นตอน คือ การวางแผน การปฏิบัติ การประเมินผลและให้ข้อมูลย้อนกลับ และการสะท้อนคิด โดยจัดกิจกรรมให้ครบรอบกระบวนการเรียนรู้ทุกวัน ทั้งนี้เพื่อตกย้ำซ้ำทวนซึ่งเป็นการปลูกฝังคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพที่ต่อเนื่องและยั่งยืนและสรุปผลการเรียนรู้เมื่อสิ้นสุดการเรียนรู้แต่ละสัปดาห์ เพื่อให้ผู้เรียนได้รับรู้ความสามารถของตนเองซึ่งจะเป็นแรงจูงใจในการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง		

ตาราง 11 (ต่อ)

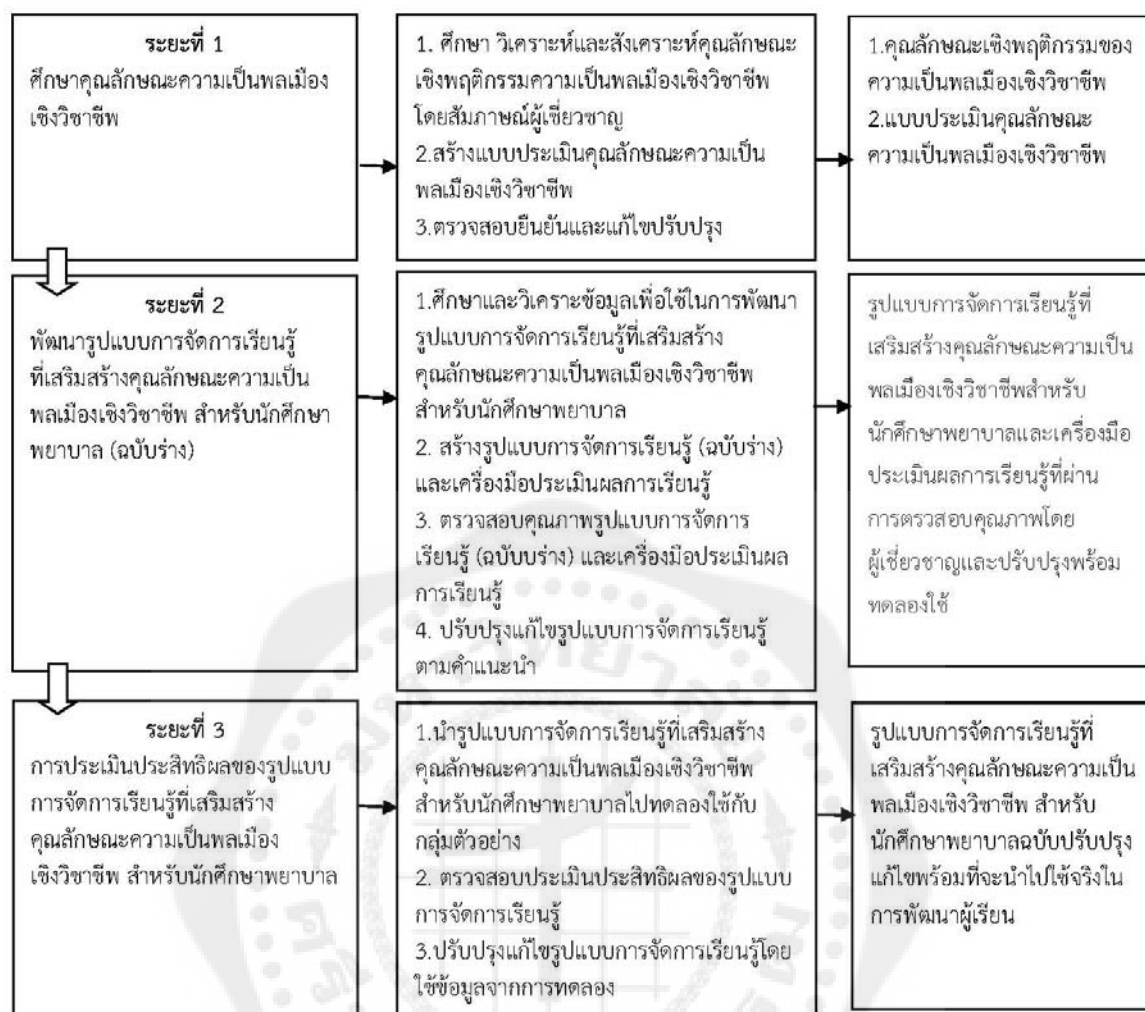
วัตถุประสงค์	วิธีดำเนินการ	แหล่งข้อมูล	ผลที่ได้
1 (ต่อ)	4. การเก็บรวบรวมข้อมูล 4.1 การเก็บรวบรวมข้อมูลก่อนการทดลองเพื่อประเมิน ระดับคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพของนักศึกษาพยาบาล และสำหรับการประเมินผลการเรียนรู้ตามรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เสริมสร้างคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ สำหรับนักศึกษาพยาบาล ดังนี้ 4.1.1 ประเมินความรู้ ทักษะ และความสามารถพื้นฐานของความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ โดยการถามตอบ และประเมินจากเอกสารที่ใช้ในการปฏิบัติการพยาบาล ซึ่งได้แก่ รายงานการเก็บรวบรวมข้อมูล แผนการพยาบาลและบันทึกทางการพยาบาล 4.1.2 ประเมินคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ โดยผู้เรียนประเมินตนเอง และประเมินโดยผู้วิจัย โดยใช้แบบประเมินคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ 4.2 การเก็บรวบรวมข้อมูลระหว่างการทดลองเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียน ดังนี้ 4.2.1 ประเมินความรู้ ทักษะ และความสามารถพื้นฐานของความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ โดยการถามตอบ และประเมินจากเอกสารที่ใช้ในการปฏิบัติการพยาบาล และการสะท้อนคิดในรูปแบบของการสนทนาและการบันทึกอนุทินตามอนุกรมเวลาที่กำหนด 4.2.2 ประเมินคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพของนักศึกษาพยาบาล โดยผู้เรียนประเมินตนเอง และผู้วิจัยประเมินผลการเรียนรู้ โดยการสังเกตพฤติกรรม การถามตอบและการประเมินจากเอกสารที่ใช้ในการปฏิบัติการพยาบาล และการสะท้อนคิดในรูปแบบของการสนทนาและการบันทึกอนุทิน ตามอนุกรมเวลาที่กำหนด		

ตาราง 11 (ต่อ)

วัตถุประสงค์	วิธีดำเนินการ	แหล่งข้อมูล	ผลที่ได้
	4.3 การเก็บรวบรวมข้อมูลหลังการทดลอง เพื่อประเมินผลสัมฤทธิ์ในการเรียนรู้ของผู้เรียน ดังนี้ 4.3.1 ประเมินความรู้ ทักษะ และความสามารถพื้นฐานของความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ โดยการถามตอบ และการประเมินจากเอกสารที่ใช้ในการปฏิบัติการพยาบาล และการสะท้อนคิดในรูปแบบของการสนทนา และการบันทึกอนุทินตามอนุกรมเวลาที่กำหนด 4.3.2 ประเมินคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพของนักศึกษาพยาบาล โดยผู้เรียนประเมินตนเอง และผู้วิจัยประเมินโดยการสังเกตพฤติกรรม การถามตอบและการประเมินเอกสารที่ใช้ปฏิบัติการพยาบาล และการสะท้อนคิดในรูปแบบของการสนทนา และการบันทึกอนุทินตามอนุกรมเวลาที่กำหนด 5. การวิเคราะห์ข้อมูล 5.1 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ 5.1.1 เปรียบเทียบค่ามัธยฐานของระดับคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ ในแต่ละช่วงเวลา โดยใช้สถิติทดสอบฟรیدแมน (Friedman test) 5.1.2 เปรียบเทียบความแปรปรวนของคะแนนคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพในแต่ละช่วงเวลา จำแนกตามองค์ประกอบและในภาพรวมโดยการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียวที่มีการวัดซ้ำ (Oneway repeated measure ANOVA) 5.1.3 วิเคราะห์ระดับของคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพโดยกำหนดระดับในการแสดงพฤติกรรม 5 ระดับ และแปลผลพฤติกรรมเป็นระดับ ดีมาก ดี ปานกลาง น้อย น้อยมาก		

ตาราง 11 (ต่อ)

วัตถุประสงค์	วิธีดำเนินการ	แหล่งข้อมูล	ผลที่ได้
1 (ต่อ)	5.2 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยวิเคราะห์พัฒนาการในการเรียนรู้ของผู้เรียนด้านความรู้ ทักษะ และความสามารถพื้นฐานของความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ รวมถึงพัฒนาการคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสังเกต การถามตอบ การประเมินเอกสารในการปฏิบัติการพยาบาล ได้แก่ รายงานการเก็บรวบรวมข้อมูล แผนการพยาบาล บันทึกทางการพยาบาล และการสะท้อนคิดในรูปแบบของการสนทนา และการบันทึกบทสนทนา โดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis)		
2. เพื่อตรวจสอบประสิทธิผลของรูปแบบการจัดการเรียนรู้และปรับปรุงแก้ไขให้สมบูรณ์	1. ตรวจสอบประสิทธิผลของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ 2. ปรับปรุงแก้ไขรูปแบบการจัดการเรียนรู้ให้มีความสมบูรณ์พร้อมที่จะนำไปใช้จริง โดยใช้ข้อมูลการประเมินประสิทธิผลและความเหมาะสมของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ และข้อเสนอแนะต่าง ๆ หลังการทดลองใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้	ผลการศึกษาการทดลองใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้	รูปแบบการจัดการเรียนรู้ฉบับสมบูรณ์

ภาพประกอบ 23 ขั้นตอนการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เสริมสร้างคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพสำหรับนักศึกษาพยาบาล

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเรื่องนี้ แบ่งการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลเป็น 4 ตอน ดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 ผลการศึกษาคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ

ตอนที่ 2 ผลการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เสริมสร้างคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพสำหรับนักศึกษาพยาบาล

ตอนที่ 3 ผลการตรวจสอบประสิทธิผลและปรับปรุงแก้ไขรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เสริมสร้างคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพสำหรับนักศึกษาพยาบาล

ตอนที่ 1 ผลการศึกษาคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ

การศึกษาค้นคว้าคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพโดยการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน สามารถสรุปผลได้ดังนี้

1. ความสำคัญของการเสริมสร้างคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ

ตามความเห็นของผู้เชี่ยวชาญต่อความสำคัญในการเสริมสร้างคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ สามารถสรุปได้ว่า คุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพมีความสำคัญอย่างยิ่งสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพการพยาบาลทุกคนไม่เพียงแต่นักศึกษาพยาบาลเท่านั้น ทั้งนี้เนื่องจากผู้ที่ประกอบวิชาชีพการพยาบาลจะต้องตระหนักถึงความรับผิดชอบในการปฏิบัติหน้าที่เชิงวิชาชีพ โดยคำนึงถึงผลกระทบต่อบุคคลและส่วนรวม ตลอดจนใช้ความรู้ความเชี่ยวชาญตามมาตรฐาน บนพื้นฐานของคุณธรรม จริยธรรมและจรรยาบรรณวิชาชีพ เพื่อช่วยเหลือสังคมให้สามารถดูแลตนเองและชุมชนให้มีคุณภาพชีวิตที่ดี ป้องกันการเจ็บป่วยหรือภาวะแทรกซ้อนด้านสุขภาพได้ ดังคำสัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูลว่า

“จากคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพที่จะเสริมสร้างนั้นเป็นสิ่งที่สำคัญอย่างยิ่งไม่เฉพาะแต่นักศึกษาเท่านั้น...การได้บรรยายและปฐมนิเทศให้กับ novice เพื่อให้ปฏิบัติงานโดยคำนึงถึงคุณลักษณะดังกล่าวทั้งด้านคุณธรรม จริยธรรม จรรยาบรรณวิชาชีพ เคารพในคุณค่าความเป็นมนุษย์ และตระหนักในการทำงานเป็นสิ่งที่จำเป็น รวมถึง staff ก็ต้องรู้ในสิ่งเหล่านี้ เพื่อให้ช่วยส่งเสริมน้องได้”

“การเสริมสร้างคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพให้สามารถตัดสินใจได้อย่างมีวิจารณญาณ และยังมีคุณธรรม จริยธรรมเป็นพื้นฐาน เคารพคุณค่าความเป็นมนุษย์อีกก็ดีนะถ้าหากทำได้สำเร็จ เพราะถือว่าเป็นพื้นฐานสำคัญในการสร้างคนให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์”

“จริงๆ แล้วพวกเราพยาบาลก็เป็นพลเมืองด้วยเหมือนกันในการปฏิบัติงานจึงต้องเห็นความสำคัญและตระหนักว่าเรานั้นเป็นพลเมืองเพียงแต่เราใส่หมวกของความเป็นพยาบาล ซึ่งต้องใช้ความรู้ความสามารถในการปฏิบัติการพยาบาลที่คำนึงถึงผลกระทบต่อผู้ป่วย ครอบครัวและประเทศชาติด้วย ทั้งใช้ความรู้เชิงวิชาชีพไปช่วยเหลือสังคม”

2. คุณลักษณะของความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพสำหรับนักศึกษาพยาบาล

ความคิดเห็นจากผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพโดยการสัมภาษณ์ด้วยเทคนิค STAR พบว่า องค์ประกอบคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ แบ่งเป็น 2 องค์ประกอบ ได้แก่ องค์ประกอบที่ 1 การปฏิบัติการพยาบาลบนพื้นฐานของความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ

และองค์ประกอบที่ 2 การปฏิบัติงานเป็นทีมบนพื้นฐานของความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ โดยมีรายละเอียดของนิยามและคุณลักษณะเชิงพฤติกรรมของความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพแต่ละองค์ประกอบดังต่อไปนี้

องค์ประกอบที่ 1 การปฏิบัติการพยาบาลบนพื้นฐานของความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ

1) คำนียาม การปฏิบัติการพยาบาลบนพื้นฐานของความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ หมายถึง พฤติกรรมการแสดงออกถึงการตัดสินใจอย่างมีวิจารณญาณในการปฏิบัติการพยาบาลเพื่อให้ผู้ป่วยได้รับการดูแลตามมาตรฐานวิชาชีพและปฏิบัติการพยาบาลด้วยความรับผิดชอบ เมตตา กรุณา และสร้างปฏิสัมพันธ์กับบุคคล ครอบครัวและชุมชนโดยใช้ทักษะการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพคำนึงถึงคุณค่าและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์

2) คุณลักษณะเชิงพฤติกรรมของการปฏิบัติการพยาบาลบนพื้นฐานของความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ ประกอบด้วยคุณลักษณะ 5 ด้าน ได้แก่ 1) การปฏิบัติการพยาบาลตามมาตรฐานวิชาชีพ 2) การสร้างปฏิสัมพันธ์โดยใช้ทักษะการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ 3) ความรับผิดชอบในการปฏิบัติการพยาบาล 4) ความเมตตากรุณาในการปฏิบัติการพยาบาล และ 5) การเคารพในคุณค่าและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ โดยมีรายละเอียด ดังต่อไปนี้

2.1) การแสดงออกถึงการปฏิบัติการพยาบาลตามมาตรฐานวิชาชีพ ประกอบด้วย 7 พฤติกรรมย่อย ดังต่อไปนี้

2.1.1) สามารถเก็บรวบรวมข้อมูลจำเป็นที่เกี่ยวกับภาวะสุขภาพและปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับภาวะสุขภาพได้

2.1.2) สามารถกำหนดข้อวินิจฉัยการพยาบาลบนพื้นฐานของข้อมูลที่ได้จากการประเมินภาวะสุขภาพครอบคลุมการพยาบาลทั้งสี่มิติและความเป็นองค์รวม

2.1.3) สามารถกำหนดกิจกรรมการพยาบาลที่สอดคล้องกับเป้าหมายการพยาบาล ครอบคลุมการพยาบาลทั้งสี่มิติ และความเป็นองค์รวม รวมถึงจัดลำดับความเร่งด่วนของความต้องการในการช่วยเหลือได้

2.1.4) สามารถปฏิบัติการพยาบาลครอบคลุมบทบาททั้งสี่มิติและความเป็นองค์รวม ถูกต้องตามมาตรฐานวิชาชีพและส่งต่อข้อมูลเพื่อให้ผู้ป่วยได้รับการดูแลอย่างต่อเนื่อง

2.1.5) สามารถประเมินการเปลี่ยนแปลงของภาวะสุขภาพและพฤติกรรมการดูแลตนเองของผู้ป่วยหลังให้การพยาบาล ครอบคลุมทั้งสี่มิติและความเป็นองค์รวม

2.1.6) สามารถเขียนบันทึกการพยาบาลถูกต้อง ครบถ้วนตามมาตรฐานวิชาชีพ ครอบคลุมทั้งสี่มิติและความเป็นองค์รวม เชื่อมโยงให้เห็นภาพรวมของผู้ป่วยทั้งภาวะสุขภาพการพยาบาลที่ได้รับและผลลัพธ์ทางการพยาบาล

2.1.7) สามารถอธิบายแนวคิด ทฤษฎีในการปฏิบัติการพยาบาลได้อย่างชัดเจน ถูกต้องตามทฤษฎี โดยบูรณาการศาสตร์ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องและมีหลักฐานเชิงประจักษ์

2.2) การแสดงออกถึงการสร้างปฏิสัมพันธ์โดยใช้ทักษะการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ ประกอบด้วย 3 พฤติกรรมย่อย ดังต่อไปนี้

2.2.1) แสดงออกถึงการสร้างปฏิสัมพันธ์กับผู้ป่วย ครอบครัวและชุมชนด้วยความเป็นมิตร ยิ้มแย้มแจ่มใส มีความอดกลั้นต่อการแสดงออกที่ไม่พึงประสงค์ มีความมั่นคงทางอารมณ์และแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าได้อย่างเหมาะสม

2.2.2) แสดงออกถึงการสื่อสารกับผู้ป่วย/ครอบครัว/ชุมชนด้วยภาษาที่สุภาพ เข้าใจง่ายและสนใจรับฟังอย่างตั้งใจ ตลอดจนเปิดใจรับฟังความคิดเห็นและสรุปประเด็นการสื่อสารได้ถูกต้อง แสดงออกถึงการให้เกียรติและสะท้อนคิดได้อย่างสร้างสรรค์ แสดงความคิดเห็นอย่างมีเหตุผลและเชื่อมโยงเป็นระบบบนพื้นฐานของความรู้เชิงวิชาชีพ

2.2.3) สามารถเขียนแผนการพยาบาลและบันทึกทางการพยาบาลด้วยภาษาที่สุภาพ ชัดเจน เข้าใจง่าย มีความสอดคล้องกันทุกองค์ประกอบและมีเหตุผลตามแนวคิดทฤษฎีมีความเชื่อมโยงเป็นระบบ ไม่เขียนข้อความที่เสียดยศ หรือก่อให้เกิดความขัดแย้ง

2.3) การแสดงออกถึงความรับผิดชอบในการปฏิบัติการพยาบาลประกอบด้วย 7 พฤติกรรมย่อย ดังต่อไปนี้

2.3.1) แสดงออกถึงความรับผิดชอบในการปฏิบัติการพยาบาลด้วยความเอาใจใส่ และละเอียด รอบคอบ โดยตัดสินใจทางการพยาบาลบนพื้นฐานของข้อมูล ความรู้ที่เกี่ยวข้องและสอดคล้องกับสภาพการณ์ผู้ป่วยที่ศึกษา ตลอดจนตรวจสอบเพื่อยืนยันความถูกต้องก่อนการตัดสินใจ โดยไม่ล่าช้า

2.3.2) แสดงออกถึงความรับผิดชอบในการปฏิบัติการพยาบาลด้วยความมุ่งมั่น ตั้งใจ ในการปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพการพยาบาลให้ดีขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยทบทวนการปฏิบัติ การพยาบาล วิเคราะห์ปัญหา อุปสรรคและเสียงสะท้อนของผู้ป่วย/ครอบครัว/ชุมชน หลังปฏิบัติการพยาบาล และแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับทีม ตลอดจนสังเคราะห์กรอบแนวคิดในการปฏิบัติการพยาบาลให้สอดคล้องกับผู้ป่วยแต่ละราย

2.3.3) แสดงออกถึงความรับผิดชอบในการปฏิบัติการพยาบาลด้วยความซื่อสัตย์ สุจริต โดยไม่ใช้เวลางานหรือทรัพยากรของหน่วยงานหรือเรียกร้องผลประโยชน์ จากผู้ป่วย/ครอบครัว เพื่อประโยชน์ส่วนตน ตลอดจนตัดสินใจทางการพยาบาลด้วยความซื่อสัตย์สุจริต ไม่มีอคติบนพื้นฐานของข้อมูลที่น่าเชื่อถือ ตามความเป็นจริง

2.3.4) แสดงออกถึงความรับผิดชอบต่อความผิดพลาดที่เกิดจากการกระทำของตนเองโดยแสดงการยอมรับ ขอโทษ หรือแก้ไขสิ่งที่ผิดพลาดให้ดีขึ้นด้วยความกระตือรือร้น ตลอดจนหาแนวทางป้องกันความผิดพลาดที่อาจเกิดขึ้น

2.3.5) แสดงออกถึงความรับผิดชอบ มีวินัยในการปฏิบัติหน้าที่ตรงต่อเวลา ปฏิบัติตามกฎหมายระเบียบรวมถึงปฏิบัติการพยาบาลภายใต้กรอบของกฎหมายวิชาชีพโดยกำหนดข้อวินิจฉัย การพยาบาล กิจกรรมการพยาบาล และปฏิบัติการพยาบาลที่ไม่เสี่ยงต่อการละเมิดกฎหมาย

2.3.6) แสดงออกถึงความรับผิดชอบในการปฏิบัติการพยาบาลที่คำนึงถึงประโยชน์และผลกระทบต่อผู้ป่วยทั้งในระยะสั้นและระยะยาว โดยวางแผนเพื่อส่งเสริมความสามารถในการดูแลตนเองของผู้ป่วยในระยะยาว

2.3.7) แสดงออกถึงความรับผิดชอบในการปฏิบัติการพยาบาลที่คำนึงถึงประโยชน์และผลกระทบต่อสังคมโดยรวมและประเทศชาติ โดยใช้ทรัพยากรในการปฏิบัติการพยาบาล ด้วยความประหยัดคำนึงถึงความคุ้มค่า และผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม เสียสละและอุทิศตนเพื่อประโยชน์ส่วนรวม

2.4) การแสดงออกถึงความเมตตา กรุณา ในการปฏิบัติการพยาบาล ประกอบด้วย 4 พฤติกรรมย่อย ดังต่อไปนี้

2.4.1) แสดงออกถึงความเห็นอกเห็นใจผู้ป่วย โดยปฏิบัติการพยาบาลที่คำนึงถึงความพร้อมในการรับรู้ข้อมูลข่าวสารที่อาจส่งผลกระทบต่อจิตใจ ตลอดจนให้โอกาสผู้ป่วยสะท้อนความรู้สึก เอาใจใส่ต่อการแสดงความรู้สึก ให้กำลังใจและตอบสนองที่สอดคล้องกับสถานการณ์

2.4.2) แสดงออกถึงการมีน้ำใจ เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่โดยกระตือรือร้นในการช่วยเหลือผู้ป่วยด้วยความเต็มใจ ตลอดจนส่งเสริมให้ผู้ป่วยได้รับการช่วยเหลือ หรือได้รับการสนับสนุนทางสังคมอย่างเหมาะสม โดยไม่ต้องร้องขอ หรือไม่บ่นเปียงและไม่แสดงอาการรังเกียจ เสียสละเวลาหรือความสุขส่วนตัวเพื่อช่วยเหลือให้ผู้ป่วยได้รับการดูแลอย่างเหมาะสม

2.4.3) แสดงออกถึงการปฏิบัติการพยาบาลที่คำนึงถึงความปลอดภัย โดยวิเคราะห์ความเสี่ยงและปฏิบัติการพยาบาลเพื่อป้องกันอันตรายที่อาจเกิดขึ้นกับผู้ป่วย

2.4.4) แสดงออกถึงการปฏิบัติการพยาบาลที่ไม่แสดงการทำร้ายผู้ป่วย และครอบครัวยุติทางกาย และทางวาจา หรือไม่ปฏิบัติการพยาบาลที่อาจส่งผลกระทบต่อผู้ป่วย และครอบครัวในทางลบ ตลอดจนแสดงออกถึงการปกป้องไม่ให้ผู้ป่วยถูกทำร้าย

2.5) การแสดงออกถึงการเคารพในคุณค่าและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ ประกอบด้วย 3 พฤติกรรมย่อย ดังต่อไปนี้

2.5.1) แสดงออกต่อผู้ป่วย / ครอบครัวด้วยความสุภาพ ให้เกียรติ ส่งเสริมบรรยากาศการสื่อสารที่เสมอภาคเท่าเทียม โดยไม่ขี้น้ำ ไม่ใช้คำพูดที่ตำหนิ ก้าวร้าว กดดัน ไม่ตีตราหรือตัดสินบุคคลว่าถูกหรือผิด สะท้อนคิดโดยมุ่งที่ภาวะสุขภาพและคุณภาพชีวิตของผู้ป่วย / ครอบครัว โดยไม่วิจารณ์ ก้าวล่วงตัวบุคคล

2.5.2) แสดงออกถึงการปฏิบัติการพยาบาลที่คำนึงถึงความต้องการ ความเชื่อ และวัฒนธรรม ของผู้ป่วย / ครอบครัว ในฐานะของความเป็นปัจเจกบุคคล และอธิบายให้เข้าใจ เหตุผลแนวคิดของการปฏิบัติการพยาบาลเพื่อการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจดูแลสุขภาพของตนเองโดยอิสระ

2.5.3) แสดงออกถึงการปฏิบัติการพยาบาลที่ไม่ละเมิดสิทธิผู้ป่วย ให้ ความเชื่อมั่นในการรักษาความลับและส่งเสริมให้ผู้ป่วยได้รับรู้และเข้าใจสิทธิของตนเองเพื่อปกป้องไม่ให้ ถูกละเมิดสิทธิ

องค์ประกอบที่ 2 การปฏิบัติงานเป็นทีมบนพื้นฐานของความเป็นพลเมืองเชิง วิชาชีพ

1) ค่านิยม การปฏิบัติงานเป็นทีมบนพื้นฐานของความเป็นพลเมืองเชิง วิชาชีพ หมายถึง พฤติกรรมการแสดงออกถึงการปฏิบัติหน้าที่ในฐานะทีมสุขภาพโดยใช้ความรู้ ความสามารถเชิงวิชาชีพ และคำนึงถึงบทบาทความเป็นพลเมืองที่มีความรับผิดชอบในการร่วมขับเคลื่อน การกิจของทีมและใช้ทักษะการสร้างปฏิสัมพันธ์กับทีมเพื่อป้องกันความขัดแย้งในการทำงานทั้งนี้เพื่อให้ บรรลุเป้าหมายของทีมร่วมกัน โดยคำนึงถึงประโยชน์ และผลกระทบต่อประเทศชาติและสังคมส่วนรวม เป็นสำคัญ

2) คุณลักษณะเชิงพฤติกรรมของการปฏิบัติงานเป็นทีมบนพื้นฐานของความ เป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ ประกอบด้วยคุณลักษณะ 5 ด้าน ได้แก่ 1) ความรับผิดชอบในบทบาทหน้าที่โดย ใช้ความรู้ ความสามารถเชิงวิชาชีพ 2) ความรับผิดชอบในบทบาทการมีส่วนร่วมขับเคลื่อนภารกิจของทีม 3) ความสามารถในการสร้างปฏิสัมพันธ์กับทีมเพื่อป้องกันความขัดแย้ง 4) ความรับผิดชอบต่อทีมด้วย ความซื่อสัตย์สุจริตและสร้างความไว้วางใจระหว่างกัน และ5) ความรับผิดชอบต่อประเทศชาติและสังคม ส่วนรวมโดยมีรายละเอียด ดังต่อไปนี้

2.1) ความรับผิดชอบในบทบาทหน้าที่โดยใช้ความรู้ความสามารถเชิง วิชาชีพ ประกอบด้วย 2 พฤติกรรมย่อย ดังต่อไปนี้

2.1.1) แสดงออกถึงความรับผิดชอบต่อตนเองในการพัฒนาศักยภาพ ให้สามารถร่วมขับเคลื่อนภารกิจของทีมโดยประเมินตนเองและพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง รวมถึงการ แสวงหาความรู้ด้วยตนเองและเตรียมความพร้อมก่อนเริ่มดำเนินงานทุกครั้ง

2.1.2) แสดงออกถึงความรับผิดชอบในการปฏิบัติหน้าที่ตามที่ได้รับ มอบหมายด้วยความมุ่งมั่นตั้งใจเพื่อให้งานประสบผลสำเร็จ ตลอดจนแสวงหาความร่วมมือเพื่อให้งานที่ รับผิดชอบบรรลุเป้าหมาย และรายงานให้สมาชิกทีมทราบความคืบหน้าในการดำเนินงานในส่วนที่ตน รับผิดชอบต่อทีม

2.2) ความรับผิดชอบในบทบาทการมีส่วนร่วมขับเคลื่อนภารกิจของทีม ประกอบด้วย 4 พฤติกรรมย่อย ดังต่อไปนี้

2.2.1) ส่งเสริมให้สมาชิกทีมมีส่วนร่วมตัดสินใจและขับเคลื่อนภารกิจ ของทีม โดยแสดงการยอมรับในศักยภาพของสมาชิกทีม และให้โอกาสในการแสดงบทบาทอย่างเต็มที่ ตลอดจนแสดงออกถึงการเปิดใจรับฟังความคิดเห็นของสมาชิกทีมอย่างตั้งใจ แสดงออกต่อเพื่อนร่วมทีม อย่างกัลยาณมิตรและให้ความสำคัญกับบุคคลโดยนำความคิดเห็นของทุกคนมาร่วมกำหนดแนวทาง การดำเนินงาน

2.2.2) แสดงออกถึงความรับผิดชอบในการให้ความร่วมมือเพื่อ ขับเคลื่อนภารกิจของทีม โดยให้ความร่วมมือในการวางแผนงานของทีม และให้ความร่วมมือในกรอบ ความรับผิดชอบของผู้อื่น ตลอดจนให้การช่วยเหลือและให้กำลังใจเพื่อนร่วมทีมให้สามารถขับเคลื่อน ภารกิจได้บรรลุเป้าหมายโดยไม่ต้องร้องขอ

2.2.3) แสดงออกถึงความรับผิดชอบในการพัฒนาศักยภาพร่วมกัน เพื่อขับเคลื่อนภารกิจของทีมให้บรรลุเป้าหมาย บนพื้นฐานของความรู้ ความสามารถเชิงวิชาชีพโดยศึกษา ค้นคว้า หาความรู้ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนางาน ตลอดจนแลกเปลี่ยนเรียนรู้และสะท้อนคิดในประเด็น ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนา และร่วมสังเคราะห์กรอบแนวคิดในการพัฒนางานที่สอดคล้องกับบริบทการ ทำงานในสถานการณ์จริง

2.2.4) แสดงออกถึงความรับผิดชอบในการพัฒนางานเพื่อให้บรรลุ เป้าหมาย ของทีมโดยติดตามและประเมินผลการดำเนินงานของทีมเป็นระยะๆ อย่างต่อเนื่อง ตลอดจน วิเคราะห์ปัญหาอุปสรรคในการปฏิบัติในสถานการณ์จริง และปรับปรุงหรือพัฒนางานจนประสบ ความสำเร็จบรรลุตามเป้าหมาย

2.3) การสร้างปฏิสัมพันธ์กับทีมเพื่อป้องกันความขัดแย้ง ประกอบด้วย 6 พฤติกรรมย่อย ดังต่อไปนี้

2.3.1) สร้างปฏิสัมพันธ์กับทีมโดยใช้ทักษะการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ โดยการใช้ภาษาที่สุภาพ สื่อสารได้ชัดเจนเข้าใจง่าย ตลอดจนใช้คำถามสะท้อนคิดที่สร้างสรรค์ แสดงความคิดเห็นอย่างมีเหตุผล โดยอ้างอิงความรู้เชิงทฤษฎีและหลักฐานเชิงประจักษ์ ตลอดจนเชื่อมโยงให้เห็นภาพรวมอย่างเป็นระบบ

2.3.2) ร่วมสร้างบรรยากาศการสื่อสารที่เสมอภาค โดยการสื่อสารแบบสองทางและมีความยืดหยุ่น ยอมรับความแตกต่างและให้โอกาสสมาชิกแสดงความคิดเห็นอย่างเท่าเทียมและโดยอิสระ ไม่ตำหนิความคิดเห็นของผู้อื่น ยอมรับความแตกต่างระหว่างบุคคล และวิพากษ์งานที่เนื้อหาอย่างมีเหตุผลโดยไม่วิจารณ์ตัวบุคคล

2.3.3) สร้างปฏิสัมพันธ์ที่ส่งเสริมมิตรภาพอันดีต่อกันของสมาชิกทีม ด้วยการเคารพในคุณค่าและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์โดยแสดงพฤติกรรมที่ทำให้เกียรติ และกล่าวถึงเพื่อนร่วมทีมอย่างสร้างสรรค์ ไม่ตำหนิตัดสินถูกหรือผิด หรือตัดสินโดยไม่สมควร ปฏิบัติต่อสมาชิกทีมอย่างเท่าเทียมและเคารพในสิทธิ เสรีภาพของเพื่อนร่วมทีม

2.3.4) แสดงออกถึงการมีวุฒิภาวะทางอารมณ์และร่วมส่งเสริมบรรยากาศในการทำงาน โดยแสดงถึงการรับรู้ต่อบรรยากาศการทำงานของทีมที่เปลี่ยนแปลงและแสดงออกอย่างเหมาะสม มองโลกในแง่บวก จัดการกับปัญหาได้เหมาะสม มีความอดทนอดกลั้น มีพลังฝ่าฟันอุปสรรคโดยไม่ย่อท้อ และตัดสินใจแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าได้อย่างเหมาะสม

2.3.5) แสดงออกถึงความเมตตา กรุณาต่อเพื่อนร่วมทีมเพื่อเสริมสร้างความรักความสามัคคี โดยแสดงความเห็นอกเห็นใจ รับฟังผู้อื่นด้วยความเข้าใจ มีน้ำใจ เสียสละเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ และให้การช่วยเหลือด้วยความเต็มใจ ตลอดจนช่วยประสานทีมเพื่อช่วยเหลือให้งานสำเร็จ

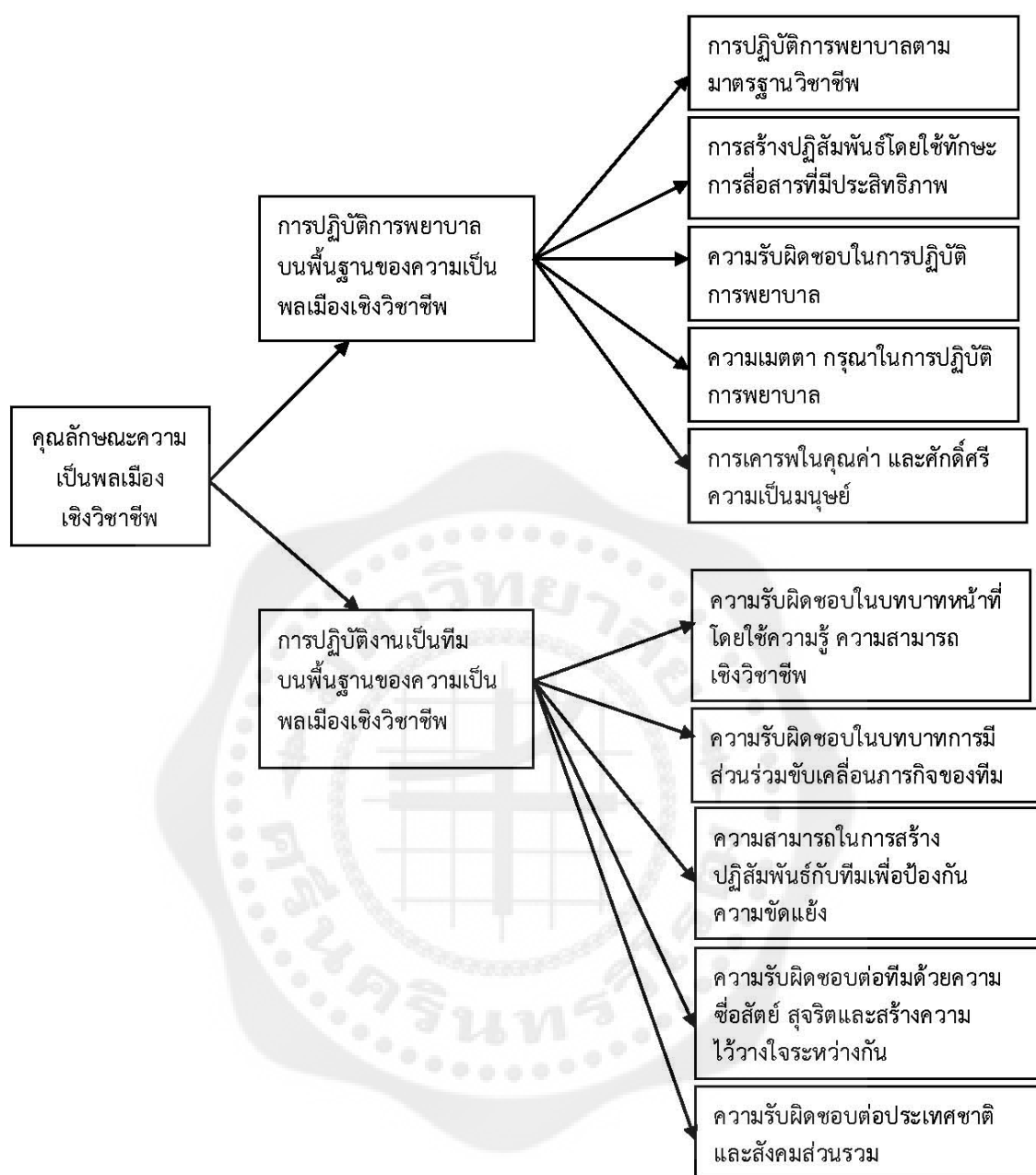
2.3.6) แสดงออกถึงความรับผิดชอบต่อบทบาทหน้าที่ตามที่ได้รับมอบหมาย รวมถึงปฏิบัติตามกฎ ระเบียบ หรือข้อตกลงของทีมเพื่อรักษาความสงบเรียบร้อยในการทำงานร่วมกัน

2.4) รับผิดชอบต่อทีมด้วยความซื่อสัตย์สุจริตและสร้างความไว้วางใจระหว่างกัน ประกอบด้วย 2 พฤติกรรมย่อย ดังต่อไปนี้

2.4.1) แสดงออกถึงความซื่อสัตย์สุจริต ไม่เอาเวลางานไปใช้เพื่อประโยชน์ส่วนตน แสดงความเห็นด้วยความสุจริต ไม่บิดเบือน ไม่อคติ นำเสนอข้อมูลตามความเป็นจริง และตัดสินใจโดยใช้ข้อมูล หลักฐานอ้างอิงที่น่าเชื่อถือบนพื้นฐานของหลักความถูกต้อง

2.4.2) แสดงออกถึงการรักษาคำมั่นสัญญาต่อทีม โดยปฏิบัติตามข้อตกลงที่ให้ไว้กับทีมอย่างเคร่งครัด และแสดงออกถึงความรับผิดชอบต่อทีมในความผิดพลาดหรือข้อบกพร่องที่ไม่อาจปฏิบัติตามข้อตกลงได้ โดยแสดงการยอมรับ ไม่กล่าวโทษผู้อื่น ตลอดจนแก้ไขปัญหาที่เกิดจากความผิดพลาดหรือข้อบกพร่องนั้นด้วยความกระตือรือร้น

2.5) รับผิดชอบต่อประเทศชาติและสังคมส่วนรวม มี 1 พฤติกรรมย่อย คือ แสดงออกถึงความรับผิดชอบในการทำงานที่คำนึงถึงผลกระทบต่อสังคมส่วนรวม โดยวิเคราะห์ผลกระทบที่เกิดจากการปฏิบัติงานต่อสังคมและประเทศชาติทั้งในเชิงบวกและเชิงลบ ตลอดจนเลือกและควบคุมการใช้ทรัพยากรให้เกิดความคุ้มค่า ไม่ทำลายสิ่งแวดล้อมและไม่ส่งผลกระทบต่อภาวะโลกร้อน และการนำความรู้ ความสามารถเชิงวิชาชีพไปใช้ให้เกิดประโยชน์แก่สังคมส่วนรวม รวมถึงแสดงออกถึงความรับผิดชอบทางการเมืองในบทบาทความเป็นพลเมือง

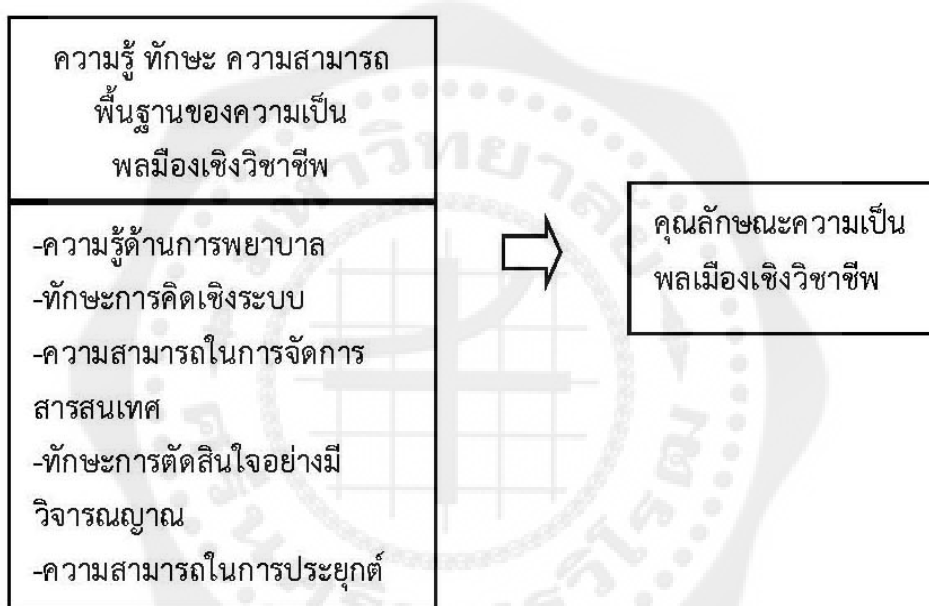
ภาพประกอบ 24 คุณลักษณะเชิงพฤติกรรมความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ

จากภาพประกอบ 24 แสดงคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ มี 2 องค์ประกอบ คือ องค์ประกอบที่ 1 การปฏิบัติการพยาบาลบนพื้นฐานของความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ ประกอบด้วย 5 คุณลักษณะ ได้แก่ 1) การปฏิบัติการพยาบาลตามมาตรฐานวิชาชีพ 2) การสร้างปฏิสัมพันธ์โดยใช้ทักษะการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ 3) ความรับผิดชอบในการปฏิบัติการพยาบาล 4) ความเมตตา กรุณาในการปฏิบัติการพยาบาล และ 5) การเคารพในคุณค่าและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ และ องค์ประกอบที่ 2 การปฏิบัติงานเป็นทีมบนพื้นฐานของความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ ประกอบด้วย 5 คุณลักษณะ ได้แก่ 1) ความรับผิดชอบในบทบาทหน้าที่ที่ใช้ความรู้ ความสามารถเชิงวิชาชีพ 2) ความรับผิดชอบในบทบาท

การมีส่วนร่วมขับเคลื่อนภารกิจของทีม 3) ความสามารถในการสร้างปฏิสัมพันธ์กับทีมเพื่อป้องกันความขัดแย้ง 4) ความรับผิดชอบต่อทีมด้วยความซื่อสัตย์ สุจริตและสร้างความไว้วางใจระหว่างกัน และ 5) ความรับผิดชอบต่อประเทศชาติและสังคมส่วนรวม

3. ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการเสริมสร้างคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ

จากผลการศึกษาพบว่า ความรู้ ทักษะ และความสามารถที่เป็นปัจจัยพื้นฐานสำคัญต่อการเสริมสร้างคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพให้กับนักศึกษาพยาบาล ได้แก่ ความรู้ด้านการพยาบาล ทักษะการคิดเชิงระบบ ความสามารถในการจัดการสารสนเทศ ทักษะการตัดสินใจอย่างมีวิจารณญาณ และความสามารถในการประยุกต์ความรู้เพื่อแก้ไขปัญหาในสถานการณ์ใหม่ ซึ่งสามารถสรุปความสัมพันธ์ ของความรู้ ทักษะ และความสามารถพื้นฐานของความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ กับคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ ดังแสดงในภาพประกอบ 25

ภาพประกอบ 25 ความสัมพันธ์ของความรู้ ทักษะ และความสามารถพื้นฐานของความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพกับคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ

การตรวจสอบยืนยันแบบประเมินคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ

ผลการตรวจสอบยืนยันแบบประเมินคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพกับผู้เชี่ยวชาญซึ่งเป็นผู้ให้ข้อมูลหลัก สรุปได้ดังนี้

1. ความเหมาะสมของแบบประเมินคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ

การวิเคราะห์ความเหมาะสมของแบบประเมินคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ โดยวิเคราะห์ความเหมาะสมในการจัดระดับคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ ดังแสดงในตาราง 12 และความเหมาะสมของคุณลักษณะเชิงพฤติกรรมความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพที่นำไปใช้ในสถานการณ์จริง ดังแสดงในตาราง 13

ตาราง 12 แสดงค่าเฉลี่ยและระดับความเหมาะสมในการจัดระดับคุณลักษณะความเป็นพลเมือง
เชิงวิชาชีพ

รายการ	ค่าเฉลี่ย คะแนนความ เหมาะสม	ระดับ ความ เหมาะสม
องค์ประกอบที่ 1 การปฏิบัติการพยาบาลบนพื้นฐานของความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ		
ระดับที่ 1 แสดงออกถึงการปฏิบัติการพยาบาลตามมาตรฐานวิชาชีพ	4.8	มากที่สุด
ระดับที่ 2 แสดงออกถึงการสร้างปฏิสัมพันธ์โดยใช้ทักษะการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ	4.8	มากที่สุด
ระดับที่ 3 แสดงออกถึงความรับผิดชอบในการปฏิบัติการพยาบาล	4.8	มากที่สุด
ระดับที่ 4 แสดงออกถึงความเมตตา กรุณาในการปฏิบัติการพยาบาล	4.8	มากที่สุด
ระดับที่ 5 แสดงออกถึงการเคารพในคุณค่าและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์	4.8	มากที่สุด
องค์ประกอบที่ 2 การปฏิบัติงานเป็นทีมบนพื้นฐานของความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ		
ระดับที่ 1 แสดงออกถึงความรับผิดชอบในบทบาทหน้าที่โดยใช้ความรู้ความสามารถเชิงวิชาชีพ	4.8	มากที่สุด
ระดับที่ 2 แสดงออกถึงความรับผิดชอบในบทบาทการมีส่วนร่วมขับเคลื่อนภารกิจของทีม	4.8	มากที่สุด
ระดับที่ 3 แสดงออกถึงความสามารถในการสร้างปฏิสัมพันธ์กับทีมเพื่อป้องกันความขัดแย้ง	4.8	มากที่สุด
ระดับที่ 4 แสดงออกถึงความรับผิดชอบต่อทีมด้วยความซื่อสัตย์สุจริต และสร้างความไว้วางใจระหว่างกัน	4.8	มากที่สุด
ระดับที่ 5 แสดงออกถึงความรับผิดชอบต่อประเทศชาติและสังคมส่วนรวม	4.8	มากที่สุด

จากตาราง 12 แสดงการวิเคราะห์ความเหมาะสมในการจัดระดับคุณลักษณะความเป็นพลเมือง
เชิงวิชาชีพ พบว่า มีระดับความเหมาะสมมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยความเหมาะสม เท่ากับ 4.8

ตาราง 13 แสดงค่าเฉลี่ยและระดับความเหมาะสมของพฤติกรรมย่อยในแต่ละระดับขององค์ประกอบ
คุณลักษณะเชิงพฤติกรรมความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพที่นำไปใช้ในสถานการณ์จริง

รายการ	ค่าเฉลี่ย คะแนนความ เหมาะสม	ระดับความ เหมาะสม
องค์ประกอบที่ 1 การปฏิบัติการพยาบาลบนพื้นฐานของความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ		
ระดับที่ 1 แสดงออกถึงการปฏิบัติการพยาบาลตามมาตรฐานวิชาชีพ		
1. สามารถเก็บรวบรวมข้อมูลจำเป็นที่เกี่ยวกับภาวะสุขภาพและปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับภาวะสุขภาพ	4.8	มากที่สุด
2. สามารถกำหนดข้อวินิจฉัยการพยาบาลบนพื้นฐานของข้อมูลที่ได้จากการประเมินภาวะสุขภาพครอบคลุมการพยาบาลทั้งสี่มิติและความเป็นองค์รวม	4.8	มากที่สุด
3. สามารถกำหนดกิจกรรมการพยาบาลที่สอดคล้องกับเป้าหมายการพยาบาลที่กำหนด ครอบคลุมบทบาททางการพยาบาลทั้งสี่มิติและความเป็นองค์รวม มีการจัดลำดับความสำคัญของกิจกรรมการพยาบาลตามความเร่งด่วนของความต้องการในการช่วยเหลือ	4.8	มากที่สุด
4. สามารถปฏิบัติการพยาบาลครอบคลุมบทบาททั้งสี่มิติและความเป็นองค์รวม ถูกต้องตามมาตรฐานวิชาชีพ และส่งต่อข้อมูลเพื่อให้ผู้ป่วยได้รับการดูแลอย่างต่อเนื่อง	4.8	มากที่สุด
5. สามารถประเมินการเปลี่ยนแปลงของภาวะสุขภาพและพฤติกรรมการดูแลตนเองของผู้ป่วยหลังให้การพยาบาล ครอบคลุมทั้งสี่มิติและความเป็นองค์รวม	4.8	มากที่สุด
6. สามารถเขียนบันทึกการพยาบาลถูกต้องครบถ้วนตามมาตรฐานวิชาชีพ ครอบคลุมทั้งสี่มิติและความเป็นองค์รวม เชื่อมโยงให้เห็นภาพรวมของผู้ป่วย ทั้งภาวะสุขภาพ การพยาบาลที่ได้รับ และผลลัพธ์ทางการพยาบาล	4.8	มากที่สุด
7. สามารถอธิบายแนวคิด ทฤษฎีในการปฏิบัติการพยาบาลได้อย่างชัดเจน ถูกต้องตามทฤษฎี โดยบูรณาการศาสตร์ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องและมีหลักฐานเชิงประจักษ์	4.8	มากที่สุด

ตาราง 13 (ต่อ)

รายการ	ค่าเฉลี่ย คะแนนความ เหมาะสม	ระดับ ความ เหมาะสม
ระดับที่ 2 แสดงออกถึงการสร้างปฏิสัมพันธ์โดยใช้ทักษะการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ		
1. แสดงออกถึงการสร้างปฏิสัมพันธ์กับบุคคล ครอบครัว และชุมชนด้วยความเป็นมิตร ยิ้มแย้มแจ่มใส มีความอดกลั้นต่อการแสดงออกที่ไม่พึงประสงค์ มีความมั่นคงทางอารมณ์และแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าได้อย่างเหมาะสม	4.6	มากที่สุด
2. แสดงออกถึงการสื่อสารกับผู้ป่วย/ครอบครัว/ชุมชนด้วยภาษาที่สุภาพ เข้าใจง่ายและสนใจรับฟังอย่างตั้งใจ ตลอดจนเปิดใจรับฟังความคิดเห็นและสรุปประเด็นการสื่อสารได้ถูกต้อง แสดงออกถึงการให้เกียรติและสะท้อนคิดได้อย่างสร้างสรรค์ แสดงความคิดเห็นอย่างมีเหตุผลและเชื่อมโยงเป็นระบบบนพื้นฐานของความรู้เชิงวิชาชีพ	4.8	มากที่สุด
3. สามารถเขียนแผนการพยาบาลและบันทึกทางการพยาบาลด้วยภาษาที่สุภาพ ชัดเจน เข้าใจง่าย มีความสอดคล้องกันทุกองค์ประกอบ และมีเหตุผลตามแนวคิด ทฤษฎี มีความเชื่อมโยงเป็นระบบ ไม่เขียนข้อความที่เสียสละ หรือก่อให้เกิดความขัดแย้ง	4.8	มากที่สุด
ระดับที่ 3 แสดงออกถึงความรับผิดชอบในการปฏิบัติการพยาบาล		
1. แสดงออกถึงความรับผิดชอบในการปฏิบัติการพยาบาลด้วยความเอาใจใส่ และละเอียด รอบคอบ	4.4	มาก
2. แสดงออกถึงความรับผิดชอบในการปฏิบัติการพยาบาลด้วยความมุ่งมั่น ตั้งใจ ในการปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพการพยาบาลให้ดีขึ้นอย่างต่อเนื่อง	4.8	มากที่สุด
3. แสดงออกถึงความรับผิดชอบในการปฏิบัติการพยาบาลด้วยความซื่อสัตย์ สุจริต	4.2	มาก
4. แสดงออกถึงความรับผิดชอบต่อความผิดพลาดที่เกิดจากการกระทำของตนเอง	4.8	มากที่สุด
5. แสดงออกถึงความรับผิดชอบ มีวินัยในการปฏิบัติหน้าที่ ตรงต่อเวลา ปฏิบัติตามกฎหมายระเบียบ กฎหมายวิชาชีพ โดยกำหนดข้อวินิจฉัยการพยาบาล กิจกรรมการพยาบาลและปฏิบัติการพยาบาลที่ไม่เสี่ยงต่อการละเมิดกฎหมาย	4.8	มากที่สุด

ตาราง 13 (ต่อ)

รายการ	ค่าเฉลี่ย คะแนนความ เหมาะสม	ระดับความ เหมาะสม
ระดับที่ 3 แสดงออกถึงความรับผิดชอบในการปฏิบัติการพยาบาล (ต่อ)		
6. แสดงออกถึงความรับผิดชอบในการปฏิบัติการพยาบาลที่คำนึงถึงประโยชน์และผลกระทบต่อผู้ป่วยทั้งในระยะสั้นและระยะยาว	4.8	มากที่สุด
7. แสดงออกถึงความรับผิดชอบในการปฏิบัติการพยาบาลที่คำนึงถึงประโยชน์และผลกระทบต่อสังคมโดยรวมและประเทศชาติ	4.8	มากที่สุด
ระดับที่ 4 แสดงออกถึงความเมตตา กรุณาในการปฏิบัติการพยาบาล		
1. แสดงออกถึงความเห็นอกเห็นใจผู้ป่วย	4.8	มากที่สุด
2. แสดงออกถึงการมีน้ำใจ เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่	4.8	มากที่สุด
3. แสดงออกถึงการปฏิบัติการพยาบาลที่คำนึงถึงความปลอดภัย	4.8	มากที่สุด
4. แสดงออกถึงการปฏิบัติการพยาบาลที่ไม่แสดงการทำร้ายผู้ป่วย / ครอบครัวทั้งทางกายและทางวาจา หรือไม่ปฏิบัติการพยาบาล ที่อาจส่งผลกระทบต่อผู้ป่วยและครอบครัวในทางลบ ตลอดจนแสดงออกถึงการปกป้องไม่ให้ผู้ป่วยถูกทำร้าย	4.8	มากที่สุด
ระดับที่ 5 แสดงออกถึงการเคารพในคุณค่าและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์		
1. แสดงออกต่อผู้ป่วย / ครอบครัวด้วยความสุภาพ ให้เกียรติ ส่งเสริมบรรยากาศการสื่อสารที่เสมอภาคเท่าเทียม	4.6	มากที่สุด
2. แสดงออกถึงการปฏิบัติการพยาบาลที่คำนึงถึงความต้องการ ความเชื่อ และวัฒนธรรม ของผู้ป่วย / ครอบครัว ในฐานะของความเป็นปัจเจกบุคคลและอธิบายให้เข้าใจเหตุผลแนวคิดของการปฏิบัติการพยาบาลเพื่อการมีส่วนร่วมตัดสินใจดูแลสุขภาพของตนเองโดยอิสระ	4.8	มากที่สุด
3. แสดงออกถึงการปฏิบัติการพยาบาลที่ไม่ละเมิดสิทธิผู้ป่วย ให้ความเชื่อมั่นในการรักษาความลับและส่งเสริมให้ผู้ป่วยได้รับรู้และเข้าใจสิทธิของตนเองเพื่อปกป้องไม่ให้ถูกละเมิดสิทธิ	4.8	มากที่สุด

ตาราง 13 (ต่อ)

รายการ	ค่าเฉลี่ย คะแนนความ เหมาะสม	ระดับความ เหมาะสม
องค์ประกอบที่ 2 การปฏิบัติงานเป็นทีมบนพื้นฐานของความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ		
ระดับที่ 1 แสดงออกถึงความรับผิดชอบในบทบาทหน้าที่โดยใช้ความรู้ ความสามารถเชิงวิชาชีพ		
1. แสดงออกถึงความรับผิดชอบต่อตนเองในการพัฒนาศักยภาพให้สามารถร่วมขับเคลื่อนภารกิจของทีม	4.8	มากที่สุด
2. แสดงออกถึงความรับผิดชอบในการปฏิบัติหน้าที่ตามที่ได้รับมอบหมายด้วยความมุ่งมั่นตั้งใจเพื่อให้งานสำเร็จ ตลอดจนแสวงหาความร่วมมือเพื่อให้งานที่รับผิดชอบบรรลุเป้าหมายและรายงานให้สมาชิกทีมทราบความคืบหน้าในการดำเนินงานในส่วนที่ตนรับผิดชอบต่อทีม	4.8	มากที่สุด
ระดับที่ 2 แสดงออกถึงความรับผิดชอบในบทบาทการมีส่วนร่วมขับเคลื่อนภารกิจของทีม		
1. ส่งเสริมให้สมาชิกทีมมีส่วนร่วมตัดสินใจและขับเคลื่อนภารกิจของทีม	4.8	มากที่สุด
2. แสดงออกถึงความรับผิดชอบในการให้ความร่วมมือเพื่อขับเคลื่อนภารกิจของทีม	4.8	มากที่สุด
3. แสดงออกถึงความรับผิดชอบในการพัฒนาศักยภาพร่วมกันเพื่อขับเคลื่อนภารกิจของทีมให้บรรลุเป้าหมาย บนพื้นฐานของความรู้ความสามารถเชิงวิชาชีพ	4.8	มากที่สุด
4. แสดงออกถึงความรับผิดชอบในการพัฒนางานเพื่อให้บรรลุเป้าหมายของทีม	4.8	มากที่สุด
ระดับที่ 3 แสดงออกถึงความสามารถในการสร้างปฏิสัมพันธ์กับทีมเพื่อป้องกันความขัดแย้ง		
1. สร้างปฏิสัมพันธ์กับทีมโดยใช้ทักษะการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ	4.8	มากที่สุด
2. ร่วมสร้างบรรยากาศการสื่อสารที่เสมอภาค	4.8	มากที่สุด
3. สร้างปฏิสัมพันธ์ที่ส่งเสริมมิตรภาพอันดีต่อกันของสมาชิกทีม ด้วยการเคารพในคุณค่าและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์	4.8	มากที่สุด
4. แสดงออกถึงการมีวุฒิภาวะทางอารมณ์และร่วมส่งเสริมบรรยากาศการทำงาน	4.8	มากที่สุด
5. แสดงออกถึงความเมตตา กรุณาต่อเพื่อนร่วมทีม เพื่อเสริมสร้างความรักความสามัคคี	4.8	มากที่สุด

ตาราง 13 (ต่อ)

รายการ	ค่าเฉลี่ย คะแนนความ เหมาะสม	ระดับความ เหมาะสม
ระดับที่ 3 แสดงออกถึงความสามารถในการสร้างปฏิสัมพันธ์กับทีมเพื่อป้องกันความขัดแย้ง (ต่อ)		
6.แสดงออกถึงความรับผิดชอบต่องานหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย รวมถึงปฏิบัติตามกฎ ระเบียบ หรือข้อตกลงของทีมเพื่อรักษาความสงบเรียบร้อยในการทำงานร่วมกัน	4.8	มากที่สุด
ระดับที่ 4 แสดงออกถึงความรับผิดชอบต่อทีมด้วยความซื่อสัตย์สุจริตและสร้างความไว้วางใจระหว่างกัน		
1. แสดงออกถึงความซื่อสัตย์สุจริต	4.6	มากที่สุด
2. แสดงออกถึงการรักษาคำมั่นสัญญาต่อทีม ตลอดจนแก้ไขปัญหที่เกิดจากความผิดพลาดหรือข้อบกพร่องนั้นด้วยความกระตือรือร้น	4.8	มากที่สุด
ระดับที่ 5 แสดงออกถึงความรับผิดชอบต่อประเทศชาติและสังคมส่วนรวม		
1. แสดงออกถึงความรับผิดชอบในการทำงานที่คำนึงถึงผลกระทบต่อสังคมส่วนรวม	4.6	มากที่สุด

จากตาราง 13 แสดงการวิเคราะห์ความเหมาะสมของคุณลักษณะเชิงพฤติกรรมความเป็นพลเมือง เจริญวิชาชีพที่นำไปใช้ในสถานการณ์จริง พบว่า มีความเหมาะสมมาก ถึง มากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยคะแนนความเหมาะสม เท่ากับ 4.2 ถึง 4.8

2. ความสอดคล้องของแบบประเมินคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเจริญวิชาชีพ
การวิเคราะห์ความสอดคล้องของแบบประเมินคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเจริญวิชาชีพ โดยวิเคราะห์ความสอดคล้องของคำนิยามกับคุณลักษณะเชิงพฤติกรรมความเป็นพลเมืองเจริญวิชาชีพแต่ละองค์ประกอบในภาพรวม และการแปลผล ดังแสดงในตาราง 14 และวิเคราะห์ความสอดคล้องของคุณลักษณะเชิงพฤติกรรมของความเป็นพลเมืองเจริญวิชาชีพแต่ละองค์ประกอบในภาพรวม และการแปลผล ดังแสดงในตาราง 15

ตาราง 14 แสดงค่าดัชนีความสอดคล้องของคำนิยามกับคุณลักษณะเชิงพฤติกรรมความเป็นพลเมือง
เชิงวิชาชีพแต่ละองค์ประกอบ ในภาพรวม และการแปลผล

รายการ	ดัชนีความ สอดคล้อง	การแปลผล
องค์ประกอบที่ 1 การปฏิบัติการพยาบาลบนพื้นฐานของความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ		
ระดับที่ 1 แสดงออกถึงการปฏิบัติการพยาบาลตามมาตรฐานวิชาชีพ	1	สอดคล้อง
ระดับที่ 2 แสดงออกถึงการสร้างปฏิสัมพันธ์โดยใช้ทักษะการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ	1	สอดคล้อง
ระดับที่ 3 แสดงออกถึงความรับผิดชอบในการปฏิบัติการพยาบาล	1	สอดคล้อง
ระดับที่ 4 แสดงออกถึงความเมตตา กรุณาในการปฏิบัติการพยาบาล	1	สอดคล้อง
ระดับที่ 5 แสดงออกถึงการเคารพในคุณค่าและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์	1	สอดคล้อง
องค์ประกอบที่ 2 การปฏิบัติงานเป็นทีมบนพื้นฐานของความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ		
ระดับที่ 1 แสดงออกถึงความรับผิดชอบในการทำหน้าที่โดยใช้ความรู้ความสามารถเชิงวิชาชีพ	1	สอดคล้อง
ระดับที่ 2 แสดงออกถึงความรับผิดชอบในบทบาทการมีส่วนร่วมขับเคลื่อนภารกิจของทีม	1	สอดคล้อง
ระดับที่ 3 แสดงออกถึงการสร้างปฏิสัมพันธ์กับทีมเพื่อป้องกันความขัดแย้ง	1	สอดคล้อง
ระดับที่ 4 แสดงออกถึงความรับผิดชอบต่อทีมด้วยความซื่อสัตย์สุจริต และสร้างความไว้วางใจระหว่างกัน	1	สอดคล้อง
ระดับที่ 5 แสดงออกถึงความรับผิดชอบต่อประเทศชาติและสังคมส่วนรวม	1	สอดคล้อง
ความสอดคล้องของแบบประเมินคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพในภาพรวม	1	สอดคล้อง

จากตาราง 14 แสดงค่าดัชนีความสอดคล้องของคำนิยามกับคุณลักษณะเชิงพฤติกรรมความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพแต่ละองค์ประกอบและในภาพรวม พบว่า มีค่าเท่ากับ 1 แสดงว่า มีความสอดคล้องของคำนิยามกับคุณลักษณะเชิงพฤติกรรมความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพทุกพฤติกรรม และมีความสอดคล้องของคำนิยามกับคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพในภาพรวมทั้งฉบับ

ตาราง 15 แสดงค่าดัชนีความสอดคล้องของคุณลักษณะเชิงพฤติกรรมความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ
แต่ละองค์ประกอบ ในภาพรวมและการแปลผล

รายการ	ดัชนีความ สอดคล้อง	การแปลผล
องค์ประกอบที่ 1 การปฏิบัติการพยาบาลบนพื้นฐานของความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ		
ระดับที่ 1 แสดงออกถึงการปฏิบัติการพยาบาลตามมาตรฐานวิชาชีพ	1	สอดคล้อง
ระดับที่ 2 แสดงออกถึงการสร้างปฏิสัมพันธ์โดยใช้ทักษะการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ	1	สอดคล้อง
ระดับที่ 3 แสดงออกถึงความรับผิดชอบในการปฏิบัติการพยาบาล	1	สอดคล้อง
ระดับที่ 4 แสดงออกถึงความเมตตา กรุณาในการปฏิบัติการพยาบาล	1	สอดคล้อง
ระดับที่ 5 แสดงออกถึงการเคารพในคุณค่าและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์	1	สอดคล้อง
องค์ประกอบที่ 2 การทำงานเป็นทีมบนพื้นฐานของความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ		
ระดับที่ 1 แสดงออกถึงความรับผิดชอบในการปฏิบัติหน้าที่โดยใช้ความรู้ ความสามารถเชิงวิชาชีพ	1	สอดคล้อง
ระดับที่ 2 แสดงออกถึงความรับผิดชอบในการร่วมขับเคลื่อนภารกิจของทีม	1	สอดคล้อง
ระดับที่ 3 แสดงออกถึงความสามารถในการสร้างปฏิสัมพันธ์กับทีมเพื่อป้องกันความขัดแย้ง	1	สอดคล้อง
ระดับที่ 4 แสดงออกถึงความรับผิดชอบต่อทีมด้วยความซื่อสัตย์ สุจริต และสร้างความไว้วางใจระหว่างกัน	1	สอดคล้อง
ระดับที่ 5 แสดงออกถึงความรับผิดชอบต่อประเทศชาติและสังคม ส่วนรวม	1	สอดคล้อง
ความสอดคล้องของคุณลักษณะเชิงพฤติกรรมความเป็นพลเมืองเชิง วิชาชีพในภาพรวม	1	สอดคล้อง

จากตาราง 15 แสดงค่าดัชนีความสอดคล้องของคุณลักษณะเชิงพฤติกรรมความเป็นพลเมือง
เชิงวิชาชีพแต่ละองค์ประกอบ ในภาพรวม และการแปลผล เท่ากับ 1 แสดงว่า คุณลักษณะเชิงพฤติกรรม
ความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพทุกพฤติกรรมมีความสอดคล้องกับองค์ประกอบความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ
และมีความสอดคล้องของคุณลักษณะเชิงพฤติกรรมความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพในภาพรวม

การปรับปรุงแก้ไขแบบประเมินคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ

การตรวจสอบยืนยันความถูกต้องของข้อมูล ความเหมาะสม และความสอดคล้อง
ของแบบประเมินคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ ผู้เชี่ยวชาญได้แนะนำให้ปรับปรุงภาษาให้
เหมาะสมสอดคล้องกับลักษณะงานในการปฏิบัติการพยาบาลในสถานการณ์จริง และผู้วิจัยได้ปรับปรุง
ภาษาให้เหมาะสมตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ (รายละเอียดแบบประเมินคุณลักษณะความเป็นพลเมือง
เชิงวิชาชีพดังแสดงในภาคผนวก ข)

ตอนที่ 2 ผลการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เสริมสร้างคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพสำหรับนักศึกษาพยาบาล

1. ผลการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เสริมสร้างคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพสำหรับนักศึกษาพยาบาลฉบับร่าง เป็นการนำผลการศึกษาข้อมูลพื้นฐานในตอนต้นที่ 1 และผลการวิเคราะห์ช่องว่าง (Gap analysis) คุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพของนักศึกษาพยาบาลมาเป็นส่วนหนึ่งในการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ ดังนี้

1.1 ผลการวิเคราะห์ช่องว่างคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพของนักศึกษาพยาบาล ตามความเห็นของผู้สอน สามารถสรุปได้ดังตาราง 16

ตาราง 16 แสดงผลการวิเคราะห์ช่องว่างคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพของนักศึกษาพยาบาล ตามความเห็นของผู้สอน

คุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ	คะแนนเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ระดับคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ	แปลผลพฤติกรรม
องค์ประกอบที่ 1 การปฏิบัติการพยาบาลบนพื้นฐานของความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ				
ระดับที่ 1 แสดงออกถึงการปฏิบัติการพยาบาลตามมาตรฐานวิชาชีพ				
1. สามารถเก็บรวบรวมข้อมูลจำเป็นที่เกี่ยวข้องกับภาวะสุขภาพและปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับภาวะสุขภาพ	3.31	.693	3	ปานกลาง
2. สามารถกำหนดข้อวินิจฉัยการพยาบาลบนพื้นฐานของข้อมูลที่ได้จากการประเมินภาวะสุขภาพครอบคลุมการพยาบาลทั้งสี่มิติและความเป็นองค์รวม	3.16	.808	3	ปานกลาง
3. สามารถกำหนดกิจกรรมการพยาบาลที่สอดคล้องกับเป้าหมายการพยาบาลที่กำหนดครอบคลุมบทบาททางการพยาบาลทั้งสี่มิติและความเป็นองค์รวม มีการจัดลำดับความสำคัญของกิจกรรมการพยาบาลตามความเร่งด่วนของความต้องการในการช่วยเหลือ	3.16	.808	3	ปานกลาง
4. สามารถปฏิบัติการพยาบาลครอบคลุมบทบาททั้งสี่มิติและความเป็นองค์รวม ถูกต้องตามมาตรฐานวิชาชีพ และส่งต่อข้อมูลเพื่อให้ผู้ป่วยได้รับการดูแลอย่างต่อเนื่อง	3.28	.813	3	ปานกลาง

ตาราง 16 (ต่อ)

คุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ	คะแนนเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ระดับคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ	แปลผลพฤติกรรม
5. สามารถประเมินการเปลี่ยนแปลงของภาวะสุขภาพและพฤติกรรมการดูแลตนเองของผู้ป่วยหลังให้การพยาบาลครอบคลุมทั้งสี่มิติและความเป็นองค์รวม	3.19	.738	3	ปานกลาง
6. สามารถเขียนบันทึกการพยาบาลถูกต้อง ครบถ้วนตามมาตรฐานวิชาชีพครอบคลุมทั้งสี่มิติและความเป็นองค์รวมเชื่อมโยงให้เห็นภาพรวม ทั้งภาวะสุขภาพ การพยาบาลและผลลัพธ์ทางการพยาบาล	3.28	.729	3	ปานกลาง
7. สามารถอธิบายแนวคิด ทฤษฎีในการปฏิบัติการพยาบาลได้อย่างชัดเจนถูกต้องตามทฤษฎี โดยบูรณาการศาสตร์ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องและมีหลักฐานเชิงประจักษ์	2.88	.707	3	ปานกลาง
ระดับที่ 2 แสดงออกถึงการสร้างปฏิสัมพันธ์โดยใช้ทักษะการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ				
1. แสดงออกถึงการสร้างปฏิสัมพันธ์กับผู้ป่วย ครอบครัว ชุมชนด้วยความเป็นมิตร ยิ้มแย้มแจ่มใส มีความอดทนต่อการแสดงออกที่ไม่พึงประสงค์ มีความมั่นคงทางอารมณ์และแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าได้อย่างเหมาะสม	4.31	.738	4	ดี
2. แสดงออกถึงการสื่อสารกับผู้ป่วย ครอบครัว ชุมชนด้วยภาษาที่สุภาพ เข้าใจง่ายและสนใจรับฟังอย่างตั้งใจ เปิดใจรับฟังความคิดเห็นและสรุปประเด็นการสื่อสารได้ถูกต้อง แสดงถึงการให้เกียรติและสะท้อนคิดได้อย่างสร้างสรรค์ แสดงความคิดเห็นอย่างมีเหตุผล เชื่อมโยงเป็นระบบบนพื้นฐานของความรู้ เชิงวิชาชีพ	4.00	.672	4	ดี

ตาราง 16 (ต่อ)

คุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ	คะแนนเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ระดับคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ	แปลผลพฤติกรรม
3. สามารถเขียนแผนการพยาบาลและบันทึกทางการพยาบาลด้วยภาษาที่สุภาพ ชัดเจน เข้าใจง่าย มีความสอดคล้องกันทุกองค์ประกอบและมีเหตุผล ตามแนวคิดทฤษฎี มีความเชื่อมโยงเป็นระบบ ไม่เขียนข้อความ ที่เสียสละ หรือก่อให้เกิดความขัดแย้ง	3.41	.756	4	ดี
ระดับที่ 3 แสดงออกถึงความรับผิดชอบในการปฏิบัติการพยาบาล				
1. แสดงออกถึงความรับผิดชอบในการปฏิบัติการพยาบาลด้วยความเอาใจใส่ และละเอียด รอบคอบ	3.56	.716	4	ดี
2. แสดงออกถึงความรับผิดชอบในการปฏิบัติการพยาบาลด้วยความมุ่งมั่นตั้งใจ ในการปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพการพยาบาลให้ดีขึ้นอย่างต่อเนื่อง	3.56	.716	4	ดี
3. แสดงออกถึงความรับผิดชอบในการปฏิบัติการพยาบาลด้วยความซื่อสัตย์สุจริต	3.88	.609	4	ดี
4. แสดงออกถึงความรับผิดชอบต่อความผิดพลาดที่เกิดจากการกระทำของตนเอง	3.78	.659	4	ดี
5. แสดงออกถึงความรับผิดชอบ มีวินัย ในการปฏิบัติหน้าที่ ตรงต่อเวลา ปฏิบัติตามกฎระเบียบ รวมถึงปฏิบัติการพยาบาลภายใต้กรอบของกฎหมายวิชาชีพ โดยกำหนดข้อวินิจฉัย กิจกรรมการพยาบาล และปฏิบัติการพยาบาลที่ไม่เสี่ยงต่อการละเมิดกฎหมาย	4.06	.504	4	ดี

ตาราง 16 (ต่อ)

คุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ	คะแนนเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ระดับคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ	แปลผลพฤติกรรม
6. แสดงออกถึงความรับผิดชอบในการปฏิบัติการพยาบาลที่คำนึงถึงประโยชน์และผลกระทบต่อผู้ป่วยทั้งระยะสั้นและระยะยาว	3.44	.716	3	ปานกลาง
7. แสดงออกถึงความรับผิดชอบในการปฏิบัติการพยาบาลที่คำนึงถึงประโยชน์และผลกระทบต่อสังคมโดยรวมและประเทศชาติ	3.47	.803	3	ปานกลาง
ระดับที่ 4 แสดงออกถึงความเมตตา กรุณาในการปฏิบัติการพยาบาล				
1. แสดงความเห็นอกเห็นใจผู้ป่วย	4.09	.641	4	ดี
2. แสดงออกถึงการมีน้ำใจ อ้อเพื่อเพื่อแม่	4.22	.608	4	ดี
3. แสดงออกถึงการปฏิบัติการพยาบาลที่คำนึงถึงความปลอดภัย	3.63	.609	4	ดี
4. แสดงออกถึงการปฏิบัติการพยาบาลที่ไม่แสดงการทำร้ายผู้ป่วย ครอบครัวทั้งทางกาย และทางวาจา หรือไม่ปฏิบัติการพยาบาล ที่อาจส่งผลกระทบต่อผู้ป่วยและครอบครัวในทางลบ ตลอดจนแสดงออกถึงการปกป้องไม่ให้อุบัติการณ์ถูกทำร้าย	4.31	.535	4	ดี
ระดับที่ 5 แสดงออกถึงการเคารพในคุณค่าและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์				
1. แสดงออกต่อผู้ป่วย ครอบครัวด้วยความสุภาพ ให้เกียรติ ส่งเสริมบรรยากาศการสื่อสารที่เสมอภาคเท่าเทียม	4.34	.545	4	ดี
2. แสดงออกถึงการปฏิบัติการพยาบาลที่คำนึงถึงความต้องการ ความเชื่อ และวัฒนธรรมของผู้ป่วย ครอบครัว ในฐานะของความเป็นปัจเจกบุคคล และอธิบายให้เข้าใจเหตุผลแนวคิดของการปฏิบัติการพยาบาล เพื่อการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจดูแลสุขภาพของตนเองโดยอิสระ	3.91	.588	4	ดี

ตาราง 16 (ต่อ)

คุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ	คะแนนเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ระดับคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ	แปลผลพฤติกรรม
3. แสดงออกถึงการปฏิบัติการพยาบาลที่ไม่ละเมิดสิทธิผู้ป่วย ให้ความเชื่อมั่นในการรักษาความลับและส่งเสริมให้ผู้ป่วยได้รับรู้และเข้าใจสิทธิของตนเองเพื่อป้องกันการถูกละเมิดสิทธิ	4.25	.508	4	ดี
องค์ประกอบที่ 2 การปฏิบัติงานเป็นทีมบนพื้นฐานของความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ				
ระดับที่ 1 แสดงออกถึงความรับผิดชอบในบทบาทหน้าที่โดยใช้ความรู้ ความสามารถเชิงวิชาชีพ				
1. แสดงออกถึงความรับผิดชอบต่อตนเองในการพัฒนาศักยภาพให้สามารถร่วมขับเคลื่อนภารกิจของทีม	3.53	.761	4	ดี
2. แสดงออกถึงความรับผิดชอบในการปฏิบัติหน้าที่ตามที่ได้รับมอบหมายด้วยความมุ่งมั่นตั้งใจเพื่อให้งานประสบผลสำเร็จตลอดจนแสวงหาความร่วมมือเพื่อให้งานที่รับผิดชอบบรรลุเป้าหมาย และรายงานให้สมาชิกทีมทราบความคืบหน้าในการดำเนินงานในส่วนที่ตนรับผิดชอบต่อทีม	3.84	.515	4	ดี
ระดับที่ 2 แสดงออกถึงความรับผิดชอบในบทบาทการมีส่วนร่วมขับเคลื่อนภารกิจของทีม				
1. ส่งเสริมให้สมาชิกทีมร่วมตัดสินใจและขับเคลื่อนภารกิจของทีม	3.66	.483	4	ดี
2. แสดงออกถึงความรับผิดชอบในการให้ความร่วมมือเพื่อขับเคลื่อนภารกิจของทีม	3.78	.420	4	ดี
3. แสดงออกถึงความรับผิดชอบในการพัฒนาศักยภาพร่วมกันเพื่อขับเคลื่อนภารกิจของทีมให้บรรลุเป้าหมายบนพื้นฐานของความรู้ความสามารถเชิงวิชาชีพ	3.50	.672	3	ปานกลาง
4. แสดงออกถึงความรับผิดชอบในการพัฒนางานเพื่อให้บรรลุเป้าหมายของทีม	3.50	.621	3	ปานกลาง

ตาราง 16 (ต่อ)

คุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ	คะแนนเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ระดับคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ	แปลผลพฤติกรรม
ระดับที่ 3 แสดงออกถึงความสามารถในการสร้างปฏิสัมพันธ์กับทีมเพื่อป้องกันความขัดแย้ง				
1. สร้างปฏิสัมพันธ์กับทีมโดยใช้ทักษะการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ	3.66	.827	4	ดี
2. ร่วมสร้างบรรยากาศการสื่อสารที่เสมอภาค	3.91	.641	4	ดี
3. สร้างปฏิสัมพันธ์ที่ส่งเสริมมิตรภาพอันดีต่อกันของสมาชิกทีมด้วยการเคารพในคุณค่าและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์	4.19	.592	4	ดี
4. แสดงออกถึงการมีวุฒิภาวะทางอารมณ์และร่วมส่งเสริมบรรยากาศในการทำงาน	3.72	.634	4	ดี
5. แสดงออกถึงความเมตตา กรุณาต่อเพื่อนร่วมทีมเพื่อเสริมสร้างความรัก ความสามัคคี	4.19	.592	4	ดี
6. แสดงออกถึงความรับผิดชอบต่อบทบาทหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายรวมถึงปฏิบัติตามกฎ ระเบียบ หรือข้อตกลงของทีมเพื่อรักษาความสงบเรียบร้อยในการทำงานร่วมกัน	4.03	.595	4	ดี
ระดับที่ 4 แสดงออกถึงความรับผิดชอบต่อทีมด้วยความซื่อสัตย์สุจริต และสร้างความไว้วางใจระหว่างกัน				
1. แสดงออกถึงความซื่อสัตย์สุจริต	3.94	.564	4	ดี
2. แสดงออกถึงการรักษาคำมั่นสัญญาต่อทีม และแก้ไขปัญหาความผิดพลาดหรือข้อบกพร่องนั้นด้วยความกระตือรือร้น	3.84	.574	4	ดี
ระดับที่ 5 แสดงออกถึงความรับผิดชอบต่อประเทศชาติและสังคมส่วนรวม				
1. แสดงความรับผิดชอบในการทำงานที่ค่านึง ถึงผลกระทบต่อสังคมส่วนรวม และแสดงออกถึงความรับผิดชอบทางการเมืองในบทบาทความเป็นพลเมือง	3.50	.767	3	ปานกลาง

จากตาราง 16 แสดงผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้สอนที่มีต่อพฤติกรรมความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพของนักศึกษาพยาบาล สามารถสรุปได้ว่า องค์ประกอบที่ 1 การปฏิบัติการพยาบาลบนพื้นฐานของความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ ผู้เรียนมีการแสดงพฤติกรรมการปฏิบัติการพยาบาลตามมาตรฐานวิชาชีพในระดับปานกลาง การสร้างปฏิสัมพันธ์โดยใช้ทักษะการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพในระดับดี ความรับผิดชอบในการปฏิบัติการพยาบาลในระดับปานกลาง ถึง ระดับดี โดยพบว่า การแสดงความรับผิดชอบในการปฏิบัติการพยาบาลที่คำนึงถึงประโยชน์ และผลกระทบต่อผู้ป่วย รวมถึงการคำนึงถึงประโยชน์ และผลกระทบต่อประเทศชาติและสังคมส่วนรวมอยู่ในระดับปานกลาง การแสดงออกถึงความเมตตา กรุณาในระดับดี และการแสดงออกถึงการเคารพในคุณค่าและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์อยู่ในระดับดี สำหรับองค์ประกอบที่ 2 การปฏิบัติงานเป็นทีมบนพื้นฐานของความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ พบว่า การแสดงความรับผิดชอบในบทบาทหน้าที่โดยใช้ความรู้ ความสามารถเชิงวิชาชีพอยู่ในระดับดี ความรับผิดชอบในบทบาทการมีส่วนร่วมขับเคลื่อนภารกิจของทีม อยู่ในระดับปานกลาง ถึง ระดับดี โดยพบว่า ความรับผิดชอบในการพัฒนาศักยภาพร่วมกันเพื่อขับเคลื่อนภารกิจของทีมและความรับผิดชอบในการพัฒนางานให้บรรลุเป้าหมายอยู่ในระดับปานกลาง ความสามารถในการสร้างปฏิสัมพันธ์กับทีม อยู่ในระดับดี ความรับผิดชอบต่อทีมด้วยความซื่อสัตย์สุจริตอยู่ในระดับดี และความรับผิดชอบต่อประเทศชาติและสังคมส่วนรวมอยู่ในระดับปานกลาง

จากผลการวิเคราะห์ช่องว่างคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพของนักศึกษาพยาบาล ตามความเห็นของผู้สอนต่อการแสดงพฤติกรรมความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพของนักศึกษาพยาบาล ผู้วิจัยได้พิจารณาตามเกณฑ์การพัฒนากำหนด โดยถ้าระดับคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพต่ำกว่าระดับ 4 ซึ่งหมายถึง มีการแสดงพฤติกรรมต่ำกว่าระดับดี ผู้วิจัยจะกำหนดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพเพิ่มเติม ดังนี้

องค์ประกอบที่ 1 การปฏิบัติการพยาบาลบนพื้นฐานของความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ ระดับที่ 1 พฤติกรรมการปฏิบัติการพยาบาลตามมาตรฐานวิชาชีพ โดยจัดกิจกรรมเสริมสร้างความรู้ ทักษะ และความสามารถพื้นฐานที่ส่งผลต่อความสามารถในการปฏิบัติการพยาบาลตามมาตรฐานวิชาชีพ ในขอบเขตของการพยาบาลมารดาและทารกระยะหลังคลอด ได้แก่ ความรู้ที่เกี่ยวข้องกับการพยาบาลมารดาและทารกระยะหลังคลอด ทักษะการคิดเชิงระบบ การจัดการสารสนเทศ และการตัดสินใจอย่างมีวิจารณญาณในขั้นตอนการเตรียมความพร้อมก่อนการฝึกปฏิบัติงาน และนำความรู้ ทักษะ และความสามารถที่ได้เตรียมความพร้อม ไปประยุกต์ใช้ในการฝึกปฏิบัติการพยาบาลในสถานการณ์จริง

องค์ประกอบที่ 2 การปฏิบัติงานเป็นทีมบนพื้นฐานของความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ ในพฤติกรรมการแสดงความรับผิดชอบในการร่วมพัฒนาศักยภาพของสมาชิกทีมเพื่อขับเคลื่อนภารกิจให้บรรลุเป้าหมาย ความรับผิดชอบในการพัฒนางาน และความรับผิดชอบต่อผลกระทบที่เกิดจากการปฏิบัติงานต่อประเทศชาติและสังคมส่วนรวมโดยจัดกิจกรรมเสริมสร้างความรับผิดชอบในการปฏิบัติงานเป็นทีมบนพื้นฐานของความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ โดยผู้เรียนร่วมขับเคลื่อนภารกิจของทีมตั้งแต่การวางแผนการทำงาน การพัฒนางานในส่วนที่ตนเองรับผิดชอบ และจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้ผู้เรียนได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้เพื่อพัฒนาศักยภาพของสมาชิกทีมร่วมกัน โดยมอบหมายความรับผิดชอบงานละ 2-3 คน และจัดอภิปรายในรายกลุ่ม ตลอดจนติดตามประเมินผล และพัฒนางานทั้งในความรับผิดชอบรายบุคคล และความรับผิดชอบของทีมทุกวัน สำหรับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เสริมสร้างความรับผิดชอบต่อผลกระทบที่เกิดจากการปฏิบัติงานของตนโดยให้ผู้เรียนวิเคราะห์ผลกระทบจากการปฏิบัติงานทั้งเชิงบวกและเชิงลบ และสะท้อนคิดถึงคุณค่าของความรับผิดชอบต่อเชิงวิชาชีพต่อผู้ป่วย ชุมชน สังคม ประเทศชาติ และระดับโลก

1.2 รูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เสริมสร้างคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพสำหรับนักศึกษาพยาบาล

ในการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เสริมสร้างคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพสำหรับนักศึกษาพยาบาล มีวัตถุประสงค์เพื่อมุ่งเน้นให้ผู้เรียนสามารถแสดงบทบาทความเป็นพลเมืองในการปฏิบัติเชิงวิชาชีพการพยาบาลได้อย่างเหมาะสม กล่าวคือ สามารถตัดสินใจอย่างมีวิจารณญาณบนพื้นฐานของความรู้ ความเชี่ยวชาญตามมาตรฐาน จรรยาบรรณ และกฎหมายวิชาชีพ มีคุณธรรม จริยธรรมในด้านความเมตตา กรุณา และความรับผิดชอบ และมีทักษะทางสังคมซึ่งสามารถใช้ทักษะการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ ตลอดจนเคารพในคุณค่าและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ ซึ่งทฤษฎีการเรียนรู้ที่เป็นพื้นฐานของการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ ประกอบด้วย 1) แนวคิดในการเสริมสร้างทักษะทางปัญญา ประกอบด้วย ทฤษฎีกระบวนการประมวลข้อมูล (Information processing theory) ทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเอง (Constructivism theory) และการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน (Brain-Based Learning : BBL) 2) แนวคิดในการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรม ได้แก่ ทฤษฎีพัฒนาการด้านจริยธรรมของโคลเบอร์ก (Kohlberg's moral development theory) 3) แนวคิดในการเสริมสร้างทักษะทางสังคม ได้แก่ การเรียนรู้แบบร่วมมือ (Cooperative learning) และ 4) แนวคิดในการส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ ได้แก่ ทฤษฎีที่สร้างแรงจูงใจในการเรียนรู้ ประกอบด้วย ทฤษฎีการรับรู้ความสามารถของตนเอง (Self - efficacy theory) และการเรียนรู้จากการปฏิบัติ (Action learning) จากผลการวิเคราะห์แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้และผลการวิเคราะห์ช่องว่างของผู้เรียน สามารถสังเคราะห์องค์ประกอบของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เสริมสร้างคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพได้ 4 องค์ประกอบ ได้แก่ หลักการของรูปแบบ วัตถุประสงค์ของรูปแบบ กระบวนการของรูปแบบ และการประเมินผลการเรียนรู้ ดังนี้

1.2.1 หลักการของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ (Principle of learning management model)

1) การสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ที่เอื้อต่อการทำงานของสมอง โดยจัดการเรียนรู้ที่คำนึงถึงความสนใจของผู้เรียน การสร้างบรรยากาศที่ตื่นตัวแบบผ่อนคลาย มีสมาธิ สร้างแรงจูงใจและความสนใจในการเรียนรู้ การฝึกประสบการณ์ทางการพยาบาล และสะท้อนคิดทบทวนซ้ำ ๆ ตลอดจนเชื่อมโยงการทำงานของสมองทั้งสองซีก จะช่วยเสริมสร้างความสามารถในการจำ ซึ่งเป็นพื้นฐานสำคัญของการเข้าใจความรู้ที่ลึกซึ้งและทักษะการตัดสินใจอย่างมีวิจารณญาณที่คล่องแคล่วรวดเร็วมากขึ้น

2) การเตรียมความพร้อมของผู้เรียนทั้งด้านความรู้ ทักษะ และความสามารถที่เป็นพื้นฐานในการเสริมสร้างคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพจะช่วยให้ผู้เรียนสามารถสร้างความรู้ด้วยตนเองและพัฒนาตนเองให้มีคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพได้ดีขึ้น

3) การจัดการเรียนรู้ในสถานการณ์จริงจะช่วยให้ผู้เรียนสามารถนำความรู้และประสบการณ์มาประยุกต์ใช้ในสถานการณ์ใหม่ได้ดีขึ้น

4) การสะท้อนคิดจะช่วยให้ผู้เรียนได้ทบทวนสิ่งที่ได้เรียนรู้ทำให้เข้าใจสภาพปัญหาอย่างลึกซึ้งและเป็นการกระตุ้นสมองให้เกิดการคิดซ้ำ ซึ่งช่วยส่งเสริมการคิดและการตัดสินใจที่คล่องแคล่วทั้งช่วยให้ผู้เรียนรับรู้ความสามารถของตนเองและกำหนดแนวทางการพัฒนาไปสู่ผลลัพธ์ที่คาดหวังได้

1.2.2 วัตถุประสงค์ของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ (Objective of learning management model) เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพของนักศึกษาพยาบาล

1.2.3 กระบวนการของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ (Process of learning management model) ประกอบด้วย 2 ขั้นตอน ได้แก่ 1) ขั้นตอนการเตรียมความพร้อมของผู้เรียน (Preparation of learner) และ 2) ขั้นตอนการฝึกปฏิบัติการพยาบาลบนพื้นฐานของความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ (Nursing practice based-on civic professionalism) โดยกำหนดกิจกรรมการดำเนินงาน ดังนี้

1) ขั้นตอนการเตรียมความพร้อมของผู้เรียน (Preparation of learner) เป็นขั้นตอนในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ก่อนขึ้นฝึกปฏิบัติการพยาบาล มีการดำเนินงานดังนี้

1.1) การประเมินตนเอง (Self assessment)

1.1.1) ผู้สอนชี้แจงกรอบการเรียนรู้ ผลลัพธ์ที่คาดหวังและระดับคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพที่พึงประสงค์เพื่อเป็นข้อมูลในการประเมินตนเองของผู้เรียนโดยกำหนดเกณฑ์คุณภาพในการแสดงออกถึงคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ คือ ระดับคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพตั้งแต่ระดับ 4

1.1.2) ผู้เรียนประเมินคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพด้วยตนเองและวิเคราะห์ช่องว่าง (Gap analysis) เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการวางแผนพัฒนาตนเอง

1.2) การเตรียมความพร้อมในการเรียนรู้ (Preparation of learning) โดยจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้ผู้เรียนเตรียมความรู้ ทักษะ และความสามารถพื้นฐานของความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ ได้แก่ ความรู้และทักษะในการปฏิบัติการพยาบาล ทักษะการคิดเชิงระบบ การจัดการสารสนเทศ การตัดสินใจอย่างมีวิจารณญาณ และการประยุกต์ โดยผู้เรียนทบทวนความรู้และทักษะในการปฏิบัติการพยาบาล วิเคราะห์และสรุปความรู้ในภาพรวมอย่างเป็นระบบ ตลอดจนวิเคราะห์รายการสารสนเทศ ที่จำเป็นสำหรับการตัดสินใจทางการพยาบาล และสังเคราะห์กรอบการเก็บรวบรวมข้อมูลพร้อมนำเสนอ อย่างเป็นระบบ เพื่อนำไปประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติการพยาบาลบนพื้นฐานของความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2) ขั้นตอนการฝึกปฏิบัติการพยาบาลบนพื้นฐานของความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ (Nursing practice based-on civic professionalism) เป็นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพจากการฝึกปฏิบัติการพยาบาล โดยบูรณาการคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพกับการปฏิบัติการพยาบาลในสถานการณ์จริง ซึ่งมีลักษณะงาน 2 รูปแบบ คือ การปฏิบัติการพยาบาลบนพื้นฐานของความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ และการปฏิบัติงานเป็นทีมบนพื้นฐานของความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพโดยใช้กรณีศึกษาเป็นสื่อในการเรียนรู้ มีขั้นตอนในการดำเนินการ 4 ขั้นตอน ได้แก่ การวางแผน (Plan) การปฏิบัติ (Practice) การประเมินผลและให้ข้อมูลย้อนกลับ (Evaluation and feedback) และการสะท้อนคิด (Reflection) ประกอบด้วยกิจกรรมการเรียนรู้ 3 กิจกรรม ดังต่อไปนี้

2.1) กิจกรรมการพัฒนาความรู้ ทักษะ ความสามารถ และคุณลักษณะพื้นฐานของความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ โดย

2.1.1) ผู้เรียนนำความรู้ ทักษะ และความสามารถพื้นฐานของความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพที่ได้เตรียมความพร้อมมาประยุกต์ใช้ในสถานการณ์จริงในวันแรกของการฝึกปฏิบัติ โดยนำกรอบความรู้และกรอบรายการสารสนเทศมาใช้ศึกษาและวิเคราะห์กรณีศึกษา และสรุปจำแนก

ภาวะสุขภาพเพื่อใช้ตัดสินใจกำหนดข้อวินิจฉัยการพยาบาล โดยพิจารณาไตร่ตรองอย่างละเอียดรอบคอบบนพื้นฐานของความรู้เชิงทฤษฎีและข้อมูลเชิงประจักษ์ที่น่าเชื่อถือสอดคล้องกับความเป็นจริง และจัดกิจกรรมเสริมสร้างความรับผิดชอบในการปฏิบัติงานของผู้เรียน

2.1.2) ผู้สอนสรุปเชื่อมโยงการเปลี่ยนแปลงสรีรวิทยามารดาและทารกระยะหลังคลอดที่ส่งผลต่อภาวะสุขภาพและปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อภาวะสุขภาพของมารดาและทารกระยะหลังคลอด ทั้งปัจจัยสาเหตุ ปัจจัยเสี่ยง และปัจจัยส่งเสริมภาวะสุขภาพ ตลอดจนอธิบายแนวคิดเรื่องการคิดเชิงระบบ การจัดการสารสนเทศ และการตัดสินใจอย่างมีวิจารณญาณ

2.1.3) ผู้สอนประเมินผลและให้ข้อมูลย้อนกลับเพื่อให้ผู้เรียนใช้เป็นข้อมูลในการพัฒนาตนเอง

2.1.4) ผู้เรียนสะท้อนคิดถึงการวิเคราะห์กรณีศึกษาโดยใช้ความรู้ทักษะ และความสามารถในการตัดสินใจกำหนดข้อวินิจฉัยการพยาบาลที่ส่งผลต่อการปฏิบัติการพยาบาลตามมาตรฐานวิชาชีพ

2.1.5) ผู้เรียนสรุปบทเรียนและนำผลการเรียนรู้มาพัฒนากรอบความรู้และกรอบการเก็บรวบรวมข้อมูลให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้นและนำไปวางแผนการพยาบาลในกรณีศึกษาให้ครอบคลุม ทั้งมิติและความเป็นองค์รวม พร้อมทั้งอภิปรายแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับทีม

2.1.6) ผู้สอนอธิบายเชื่อมโยงกระบวนการพยาบาลทั้งระบบโดยใช้กรณีศึกษาเป็นสื่อในการเรียนรู้และสะท้อนให้เห็นถึงความสำคัญของการเก็บรวบรวมข้อมูลที่เป็นระบบครอบคลุมความเป็นองค์รวมที่ส่งผลต่อความสามารถในการตัดสินใจอย่างมีวิจารณญาณในการกำหนดข้อวินิจฉัยการพยาบาล และกำหนดกิจกรรมการพยาบาลที่ส่งผลให้ผู้รับบริการได้รับการพยาบาลตามมาตรฐานวิชาชีพ

2.1.7) ผู้เรียนประเมินผลการเรียนรู้ของตนเองและสรุปบทเรียนเพื่อนำไปประยุกต์ใช้ในสถานการณ์ใหม่

2.1.8) ผู้สอนประเมินผลการเรียนรู้ในภาพรวมและให้ข้อมูลย้อนกลับที่สอดคล้องกับผลลัพธ์การเรียนรู้

2.1.9) ผู้เรียนสะท้อนคิดถึงสิ่งที่ได้เรียนรู้ในการปฏิบัติการพยาบาลตามมาตรฐานวิชาชีพ ช่องว่างของตนเองและแนวทางการพัฒนา การประยุกต์ใช้ในสถานการณ์ใหม่ และคุณค่าของการปฏิบัติการพยาบาลตามมาตรฐานวิชาชีพ

2.1.10) ผู้สอนจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่บูรณาการความรับผิดชอบในการปฏิบัติการพยาบาลที่คำนึงถึงคุณค่าของชีวิตมนุษย์ โดยยกตัวอย่างกรณีการปฏิบัติการพยาบาลด้วยความเอาใจใส่ สะท้อนคุณค่าของความรับผิดชอบในการปฏิบัติการพยาบาลที่คำนึงถึงคุณค่าของชีวิตมนุษย์และตั้งคำถามสะท้อนคิดที่เชื่อมโยงกับการวางแผนการพยาบาลด้วยความเอาใจใส่ ละเอียดรอบคอบ

2.1.11) ผู้เรียนสะท้อนคิดถึงความรับผิดชอบในการวางแผนการพยาบาลโดยใช้ข้อมูลที่ถูกต้อง น่าเชื่อถือ สอดคล้องกับความจริง ซึ่งส่งผลต่อคุณภาพการพยาบาล และเชื่อมโยงกับสถานการณ์ปัจจุบันเกี่ยวกับความซื่อสัตย์สุจริต

2.1.12) ผู้สอนอธิบายแนวทางการพัฒนางานอย่างต่อเนื่อง ความสำคัญของการพัฒนางานทั้งต่อตนเอง วิชาชีพ และประเทศชาติ

2.1.13) ผู้เรียนประเมินตนเองและสะท้อนคิดถึงการนำแผนการพยาบาลลงสู่การปฏิบัติและแนวทางการพัฒนาต่อเนื่อง ตลอดจนปรับปรุง และพัฒนากรอบความรู้และกรอบการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อนำไปใช้ในการปฏิบัติการพยาบาลบนพื้นฐานของความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพต่อไป

2.2) การปฏิบัติการพยาบาลบนพื้นฐานของความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ โดยจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้ผู้เรียนปฏิบัติการพยาบาลเป็นรายบุคคลโดยใช้กรณีศึกษาเป็นสื่อในการเรียนรู้และดำเนินการเรียนรู้ตามกระบวนการของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ 4 ขั้นตอน ดังนี้

2.2.1) การวางแผนการพยาบาลบนพื้นฐานของความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ โดย

- ผู้เรียนเก็บรวบรวมข้อมูลครอบคลุมทั้งสัณยคติและความเป็นองค์กรรวมโดยใช้ทักษะการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ

- ผู้เรียนวางแผนการพยาบาลครอบคลุมทั้งสัณยคติและความเป็นองค์กรรวม และวิเคราะห์ความสอดคล้องของข้อวินิจฉัยการพยาบาล กิจกรรมการพยาบาล และข้อมูลสนับสนุนใช้ภาษาเขียนที่เหมาะสม มีเหตุผลในเชิงทฤษฎี พร้อมนำเสนอแผนการพยาบาลและอภิปรายแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกับทีม

2.2.2) การปฏิบัติการพยาบาลบนพื้นฐานของความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ โดย

- ผู้เรียนนำแผนการพยาบาลลงสู่การปฏิบัติโดยคำนึงถึงความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ

- ผู้สอนช่วยเหลือให้ผู้เรียนสามารถปฏิบัติการพยาบาลตามมาตรฐานวิชาชีพ ประเมินผลและให้ข้อมูลย้อนกลับเพื่อให้ผู้เรียนสามารถรับรู้ความสามารถของตนเอง ในการปฏิบัติการพยาบาลตามมาตรฐานวิชาชีพ

- ผู้เรียนนำเสนอกรณีศึกษาและอภิปรายแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในประเด็นการปฏิบัติการพยาบาลตามมาตรฐานวิชาชีพ

- ผู้สอนสรุปความเชื่อมโยงการปฏิบัติการพยาบาลบนพื้นฐานของความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพเพื่อให้ผู้เรียนมองเห็นเป็นรูปธรรม โดยใช้กรณีศึกษาเป็นสื่อในการเรียนรู้

2.2.3) การประเมินผล และให้ข้อมูลย้อนกลับ โดย

- ผู้เรียนประเมินผลการเรียนรู้ของตนเองในประเด็นการวางแผนและการปฏิบัติการพยาบาลที่คำนึงถึงความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพเพื่อวิเคราะห์หาช่องว่างในการเรียนรู้

- ผู้สอนประเมินผลการปฏิบัติการพยาบาลบนพื้นฐานของความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ จากแผนการพยาบาลและพฤติกรรมปฏิบัติการพยาบาล และให้ข้อมูลย้อนกลับทันที

2.2.4) การสะท้อนคิด โดย

- ผู้เรียนสะท้อนคิดในขั้นตอนของการวางแผนการพยาบาลที่คำนึงถึงความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ ได้แก่ การวางแผนการพยาบาลตามมาตรฐานวิชาชีพ การเขียนแผนการพยาบาลโดยใช้ทักษะการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ การวางแผนการพยาบาลด้วยความรับผิดชอบ โดยสะท้อนถึงความละเอียดรอบคอบคำนึงถึงความถูกต้องของข้อมูลที่เป็นจริง การยอมรับข้อบกพร่อง

และการพัฒนาให้ดียิ่งขึ้น ตลอดจนการคำนึงถึงผลกระทบต่อผู้ป่วยทั้งในระยะสั้น และระยะยาว ผลกระทบต่อสังคมโดยรวม รวมถึงการวางแผนการพยาบาลที่คำนึงถึงความเมตตา กรุณาโดยสะท้อนถึง การวิเคราะห์ความเสี่ยงเพื่อป้องกันอันตรายที่อาจเกิดขึ้นกับมารดาและทารก และการวางแผนการ พยาบาลที่คำนึงถึงคุณค่าและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์โดยสะท้อนถึงการใช้ข้อมูลด้านความต้องการ ความ เชื่อ และวัฒนธรรมของผู้ป่วยและครอบครัว มากำหนดแผนการพยาบาล การให้ผู้ใช้บริการร่วมตัดสินใจ กำหนดกิจกรรมการพยาบาล ที่สอดคล้องกับวิถีชีวิตและความพร้อม

- ผู้เรียนสะท้อนคิดในขั้นตอนการปฏิบัติการพยาบาลที่คำนึงถึง การปฏิบัติการพยาบาลบนพื้นฐานของความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ และยกตัวอย่างจากสถานการณ์จริง ในประเด็นที่เกี่ยวกับการปฏิบัติการพยาบาลตามมาตรฐานวิชาชีพ การสร้างปฏิสัมพันธ์ในการปฏิบัติ การพยาบาลโดยใช้ทักษะการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ ความรับผิดชอบในการปฏิบัติการพยาบาล ความ เมตตา กรุณาในการปฏิบัติการพยาบาล และการปฏิบัติการพยาบาลที่คำนึงถึงคุณค่าและศักดิ์ศรีความ เป็นมนุษย์

2.3) การปฏิบัติงานเป็นทีมบนพื้นฐานของความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ โดยจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้ผู้เรียนรับผิดชอบงานในหน้าที่พิเศษที่สอดคล้องกับภารกิจของหอผู้ป่วยและ ดำเนินการเรียนรู้ตามกระบวนการของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ 4 ขั้นตอน ดังนี้

2.3.1) การวางแผนการทำงานเป็นทีม โดยผู้เรียนร่วมวางแผนการ ทำงานเป็นทีมตามภารกิจในหน้าที่พิเศษที่สอดคล้องกับระบบงานของหอผู้ป่วยและงานตามประสบการณ์ การเรียนรู้ที่กำหนดในรายวิชาและมอบหมายผู้รับผิดชอบงานละ 2-3 คน เพื่อให้ผู้เรียนได้แลกเปลี่ยน เรียนรู้ และร่วมพัฒนาศักยภาพในการทำงาน ตลอดจนอภิปรายแผนโดยใช้ความรู้และประสบการณ์จาก การทำงานมาแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับทีมเพื่อให้แผนสามารถปฏิบัติได้และสามารถขับเคลื่อนภารกิจให้บรรลุ เป้าหมาย

2.3.2) การปฏิบัติงานตามแผน โดย

- ผู้เรียนปฏิบัติงานในบทบาทหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย โดยศึกษา งานที่รับผิดชอบ อธิบายความรู้และกระบวนการปฏิบัติงานก่อนลงมือปฏิบัติทุกครั้ง ตลอดจนวางแผนการ ใช้ทรัพยากรโดยคำนึงถึงความคุ้มค่า และวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากการปฏิบัติงานทั้งเชิงบวก และเชิงลบโดยที่ผู้สอนช่วยเหลือให้ผู้เรียนสามารถปฏิบัติงานได้ตามมาตรฐานวิชาชีพ

- ผู้เรียนประเมินผลการดำเนินงานของตนเอง และสรุปผลการ ดำเนินงาน ปัญหาและอุปสรรคเพื่อรายงานผลต่อทีม ตลอดจนติดตามประเมินผลการทำงานของทีมแต่ละวัน วิเคราะห์ปัญหาอุปสรรคเพื่อปรับแผนให้สามารถดำเนินงานได้บรรลุเป้าหมายที่กำหนด ทั้งประสานความ ร่วมมือกับสมาชิกทีมโดยคำนึงถึงบรรยากาศในการทำงาน สร้างปฏิสัมพันธ์เพื่อป้องกันความขัดแย้ง มีความซื่อสัตย์ และการสร้างความไว้วางใจระหว่างกัน

- ผู้เรียนร่วมอภิปรายผลการดำเนินงานของทีม ปัญหาและ อุปสรรค ตลอดจนสะท้อนถึงความผิดพลาด และปัจจัยความสำเร็จในการทำงาน วิเคราะห์ผลกระทบที่ เกิดจากการทำงานต่อประเทศชาติและสังคมในระดับที่กว้างมากขึ้น ตลอดจนศึกษาความรู้เพิ่มเติมเพื่อ พัฒนางานที่รับผิดชอบให้สมบูรณ์มากขึ้น ทั้งนำความรู้ไปแลกเปลี่ยนเพื่อพัฒนาศักยภาพของสมาชิกทีม ให้สามารถร่วมขับเคลื่อนภารกิจให้บรรลุเป้าหมายได้

- ผู้เรียนเล่าถึงสถานการณ์การใช้ความรู้ ความสามารถเชิงวิชาชีพ ไปช่วยเหลือผู้ป่วยอื่นที่ไม่ใช่กรณีศึกษาที่รับผิดชอบ หรือการช่วยเหลือชุมชนให้สามารถดูแลตนเอง หรือการแสดงออกถึงการมีส่วนร่วมทางการเมือง

- ผู้เรียนสรุปบทเรียนที่ได้เรียนรู้จากการปฏิบัติงานเป็นทีม

2.3.3) การประเมินผลและให้ข้อมูลย้อนกลับ

- ผู้เรียนประเมินผลการเรียนรู้ของตนเองที่สอดคล้องกับผลลัพธ์การเรียนรู้ คือ คุณลักษณะในการปฏิบัติงานเป็นทีมบนพื้นฐานของความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ

- ผู้สอนประเมินผลการเรียนรู้เป็นรายบุคคลและภาพรวมในประเด็นที่สอดคล้องกับคุณลักษณะในการปฏิบัติงานเป็นทีมบนพื้นฐานของความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ และให้ข้อมูลย้อนกลับทันที

2.3.4) ผู้เรียนสะท้อนคิดในประเด็นที่สอดคล้องกับผลลัพธ์การเรียนรู้ คือ ความรับผิดชอบในบทบาทหน้าที่ของตนเองและบทบาทการมีส่วนร่วมขับเคลื่อนภารกิจของทีม การสร้างปฏิสัมพันธ์กับทีมเพื่อป้องกันความขัดแย้ง การคำนึงถึงความซื่อสัตย์สุจริต และการสร้างความไว้วางใจระหว่างกัน ตลอดจนความรับผิดชอบต่อผลกระทบจากการปฏิบัติงานที่มีต่อประเทศชาติและสังคมทั้งในเชิงบวกและเชิงลบ ในประเด็นที่ทำได้ ที่ต้องปรับปรุง และคุณค่าของการปฏิบัติงานเป็นทีมบนพื้นฐานของความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ โดยที่ผู้สอนเชื่อมโยงคุณลักษณะที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติงานเป็นทีมกับการแสดงบทบาทการมีส่วนร่วมเพื่อส่วนรวม (Active citizen)

1.2.4 การประเมินผลการเรียนรู้ (Evaluation of learning)

การประเมินผลการเรียนรู้ที่เสริมสร้างคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพใช้การประเมินตามสภาพจริง โดยประเมิน 1) ความรู้ ทักษะ และความสามารถพื้นฐานในการเสริมสร้างคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ และ 2) ประเมินคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ โดยการสังเกตการถามตอบ การประเมินจากเอกสารในการปฏิบัติการพยาบาล การประเมินตนเองของผู้เรียน และการสะท้อนคิดในรูปแบบการสนทนา (Dialogue) และการบันทึกงาน (Journal writing)

จากผลการสังเคราะห์องค์ประกอบของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ ผู้วิจัยได้นำไปจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ ดังนี้ (รายละเอียดของแผนการจัดการเรียนรู้ อยู่ในภาคผนวก ข)

1) ขั้นตอนการเตรียมความพร้อมของผู้เรียน จัดกิจกรรมการเรียนรู้ก่อนการฝึกปฏิบัติการพยาบาล 1 สัปดาห์ ใช้เวลา 3 ชั่วโมง

2) ขั้นตอนการฝึกปฏิบัติการพยาบาลบนพื้นฐานของความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ ใช้เวลาในการทดลอง 2 สัปดาห์ ๆ ละ 5 วัน ๆ ละ 7 ชั่วโมง รวม 70 ชั่วโมง ประกอบด้วย 3 กิจกรรม ได้แก่

กิจกรรมที่ 1 การพัฒนาความรู้ ทักษะ ความสามารถและคุณลักษณะพื้นฐานของความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ โดยจัดการเรียนรู้ในวันที่ 1 ของการฝึกปฏิบัติการพยาบาลใช้เวลา 7 ชั่วโมง

กิจกรรมที่ 2 การปฏิบัติการพยาบาลบนพื้นฐานของความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ โดยจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในวันที่ 2 ถึง วันที่ 10 ของการทดลอง รวม 9 วัน ใช้เวลาวันละ 4.30 ชั่วโมง

กิจกรรมที่ 3 การปฏิบัติงานเป็นทีมบนพื้นฐานของความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ โดยจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในวันที่ 2 ถึง วันที่ 10 ของการทดลอง รวม 9 วัน ใช้เวลาวันละ 2.30 ชั่วโมง

การตรวจสอบคุณภาพของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เสริมสร้างคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ สำหรับนักศึกษาพยาบาล

1. การตรวจสอบความเหมาะสมของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เสริมสร้างคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ สำหรับนักศึกษาพยาบาล ประกอบด้วย การตรวจสอบความเหมาะสมขององค์ประกอบของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ดังแสดงในตาราง 17 และความเหมาะสมของแผนการจัดการเรียนรู้ ดังแสดงในตาราง 18

ตาราง 17 แสดงค่าเฉลี่ยคะแนนความเหมาะสม และระดับความเหมาะสมขององค์ประกอบของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เสริมสร้างคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพสำหรับนักศึกษาพยาบาล

รายการ	ค่าเฉลี่ย คะแนนความ เหมาะสม	ระดับความ เหมาะสม
1.หลักการของรูปแบบการจัดการเรียนรู้		
1.1แนวคิด ทฤษฎีที่นำมาใช้มีความเหมาะสมกับบริบทของสังคมไทย	4.2	มาก
1.2 หลักการมีความเหมาะสมกับการจัดการเรียนรู้	4.6	มากที่สุด
1.3 หลักการมีความชัดเจนสามารถนำไปใช้ได้จริง	4.2	มาก
2.วัตถุประสงค์ของรูปแบบการจัดการเรียนรู้		
2.1 วัตถุประสงค์มีความเหมาะสมในการจัดการเรียนรู้	4.0	มาก
2.2 วัตถุประสงค์มีความชัดเจนและวัดประเมินผลได้	4.0	มาก
2.3 วัตถุประสงค์มีประโยชน์ต่อการพัฒนาผู้เรียน	4.4	มาก
3.กระบวนการของรูปแบบการจัดการเรียนรู้		
3.1 กระบวนการมีความเหมาะสมกับการจัดการเรียนรู้	4.4	มาก
3.2 กระบวนการมีความชัดเจนสามารถปฏิบัติได้จริง	4.0	มาก
3.3 กระบวนการมีประโยชน์ต่อการพัฒนาผู้เรียน	4.0	มาก

จากตาราง 17 แสดงค่าเฉลี่ยคะแนนความเหมาะสม และระดับความเหมาะสมขององค์ประกอบของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เสริมสร้างคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพสำหรับนักศึกษาพยาบาล พบว่า มีค่าเฉลี่ยคะแนนความเหมาะสม เท่ากับ 4 ถึง 4.6 ซึ่งมีระดับความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ถึง มากที่สุด โดยหลักการของรูปแบบการจัดการเรียนรู้มีความเหมาะสมกับการจัดการเรียนรู้มากที่สุด

ตาราง 18 แสดงค่าเฉลี่ยคะแนนความเหมาะสม และระดับความเหมาะสมของแผนการจัดการเรียนรู้
ที่เสริมสร้างคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพสำหรับนักศึกษาพยาบาล

รายการ	ค่าเฉลี่ย คะแนนความ เหมาะสม	ระดับความ เหมาะสม
ความเหมาะสมของแผนการจัดการเรียนรู้ในภาพรวม		
1.ความเหมาะสมของแผนการจัดการเรียนรู้กับวัตถุประสงค์การ จัดการเรียนรู้	4.0	มาก
2. แผนการจัดการเรียนรู้ครอบคลุมหลักการและกระบวนการของ รูปแบบการจัดการเรียนรู้	4.6	มากที่สุด
ความเหมาะสมของแผนการจัดการเรียนรู้จำแนกตามกิจกรรมการ เรียนรู้		
1. กิจกรรมการเตรียมความพร้อมของผู้เรียน		
1.1 ความเหมาะสมของวัตถุประสงค์การเรียนรู้	4.0	มาก
1.2 ความเหมาะสมในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้		
1.2.1 ความเหมาะสมกับบริบทของการจัดการเรียนรู้	4.6	มากที่สุด
1.2.2 ความเหมาะสมกับกลุ่มผู้เรียน	4.0	มาก
1.2.3 ความเหมาะสมของขั้นตอนที่ชัดเจนสามารถปฏิบัติได้	4.0	มาก
1.2.4 ความเหมาะสมกับระยะเวลา	4.0	มาก
1.2.5 การจัดกิจกรรมการเรียนรู้มีประโยชน์ต่อการพัฒนา	4.2	มาก
ผู้เรียน		
1.3 ความเหมาะสมของผลลัพธ์การเรียนรู้		
1.3.1 มีความเหมาะสมกับรูปแบบการจัดการเรียนรู้	4.0	มาก
1.3.2 มีความครอบคลุมวัตถุประสงค์	4.0	มาก
1.3.3 มีความเป็นไปได้ในการประเมิน	4.0	มาก
1.3.4 มีประโยชน์ต่อการพัฒนานักศึกษา	4.8	มากที่สุด
1.4 ความเหมาะสมของวิธีการประเมินผล		
1.4.1 ความเหมาะสมกับแนวทางการจัดการเรียนรู้	4.0	มาก
1.4.2 มีความชัดเจนและสามารถปฏิบัติได้จริง	4.2	มาก
1.4.3 ความเหมาะสมกับผลลัพธ์การเรียนรู้ที่กำหนด	4.0	มาก
1.4.4 สามารถวัดประเมินผลได้ตรงตามสภาพจริง	4.0	มาก
1.4.5 มีความถูกต้องตามหลักวิธีการวัดและประเมินผล	4.0	มาก
1.4.6 มีความเหมาะสมกับผู้เรียน	4.2	มาก

ตาราง 18 (ต่อ)

รายการ	ค่าเฉลี่ย คะแนนความ เหมาะสม	ระดับความ เหมาะสม
1.5 ความเหมาะสมของเครื่องมือที่ใช้ในการประเมินผล		
1.5.1 ความเหมาะสมกับกระบวนการเรียนรู้	4.2	มาก
1.5.2 สามารถวัดและประเมินผลได้ตามสภาพจริง	4.2	มาก
2. กิจกรรมการพัฒนาความรู้ ทักษะ และความสามารถพื้นฐานของ ความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ		
2.1 ความเหมาะสมของวัตถุประสงค์การเรียนรู้	4.2	มาก
2.2 ความเหมาะสมในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้		
2.2.1 ความเหมาะสมกับการปฏิบัติการพยาบาล	4.0	มาก
2.2.2 ความเหมาะสมกับกลุ่มผู้เรียน	4.0	มาก
2.2.3 ความเหมาะสมของขั้นตอนที่ชัดเจน สามารถปฏิบัติได้ จริง	4.0	มาก
2.2.4 ความเหมาะสมกับระยะเวลา	4.0	มาก
2.2.5 การจัดการเรียนรู้มีประโยชน์ต่อการพัฒนาผู้เรียน	4.2	มาก
2.3 ความเหมาะสมของผลลัพธ์การเรียนรู้		
2.3.1 มีความเหมาะสมกับสถานการณ์ในการปฏิบัติการ พยาบาล	4.2	มาก
2.3.2 มีความครอบคลุมวัตถุประสงค์	4.2	มาก
2.3.3 มีความเป็นไปได้ในการประเมิน	4.2	มาก
2.3.4 มีประโยชน์ต่อการพัฒนานักศึกษา	4.2	มาก
2.4 ความเหมาะสมของวิธีการประเมินผล		
2.4.1 ความเหมาะสมกับการจัดการเรียนรู้	4.0	มาก
2.4.2 มีความชัดเจน สามารถปฏิบัติได้จริง	4.0	มาก
2.4.3 ความเหมาะสมกับผลลัพธ์การเรียนรู้ที่กำหนด	4.0	มาก
2.4.4 สามารถวัดประเมินผลได้ตรงตามสภาพจริง	4.0	มาก
2.4.5 มีความถูกต้องตามหลักวิธีการวัดและประเมินผล	4.0	มาก
2.4.6 มีความเหมาะสมกับผู้เรียน	4.2	มาก
2.5 ความเหมาะสมของเครื่องมือที่ใช้ในการประเมินผล		
2.5.1 ความเหมาะสมกับกระบวนการเรียนรู้	4.2	มาก
2.5.2 สามารถวัดและประเมินผลได้ตามสภาพจริง	4.0	มาก

ตาราง 18 (ต่อ)

รายการ	ค่าเฉลี่ย คะแนนความ เหมาะสม	ระดับความ เหมาะสม
3. กิจกรรมการปฏิบัติการพยาบาลบนพื้นฐานของความเป็นพลเมือง เชิงวิชาชีพ		
3.1 ความเหมาะสมของวัตถุประสงค์การเรียนรู้	4.2	มาก
3.2 ความเหมาะสมในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้		
3.2.1 ความเหมาะสมกับการปฏิบัติการพยาบาล	4.0	มาก
3.2.2 ความเหมาะสมกับกลุ่มผู้เรียน	4.0	มาก
3.2.3 ความเหมาะสมของขั้นตอนที่ชัดเจน สามารถปฏิบัติได้ จริง	4.0	มาก
3.2.4 ความเหมาะสมกับระยะเวลา	4.0	มาก
3.2.5 มีประโยชน์ต่อการพัฒนาผู้เรียน	4.2	มาก
3.3 ความเหมาะสมของผลลัพธ์การเรียนรู้		
3.3.1 มีความเหมาะสมกับสถานการณ์ในการปฏิบัติการ พยาบาล	4.2	มาก
3.3.2 มีความครอบคลุมวัตถุประสงค์	4.2	มาก
3.3.3 มีความเป็นไปได้ในการประเมิน	4.2	มาก
3.3.4 มีประโยชน์ต่อการพัฒนานักศึกษา	4.2	มาก
3.4 ความเหมาะสมของวิธีการประเมินผล		
3.4.1 ความเหมาะสมกับการจัดการเรียนรู้	4.0	มาก
3.4.2 มีความชัดเจน สามารถปฏิบัติได้จริง	4.0	มาก
3.4.3 ความเหมาะสมกับผลลัพธ์การเรียนรู้ที่กำหนด	4.0	มาก
3.4.4 สามารถวัดประเมินผลได้ตรงตามสภาพจริง	4.0	มาก
3.4.5 มีความถูกต้องตามหลักวิธีการวัดและประเมินผล	4.0	มาก
3.4.6 มีความเหมาะสมกับผู้เรียน	4.2	มาก
3.5 ความเหมาะสมของเครื่องมือที่ใช้ในการประเมินผล		
3.5.1 ความเหมาะสมกับกระบวนการเรียนรู้	4.2	มาก
3.5.2 สามารถวัดและประเมินผลได้ตามสภาพจริง	4.0	มาก

ตาราง 18 (ต่อ)

รายการ	ค่าเฉลี่ย คะแนนความ เหมาะสม	ระดับความ เหมาะสม
4. กิจกรรมการปฏิบัติงานเป็นทีมบนพื้นฐานของความเป็นพลเมือง เชิงวิชาชีพ		
4.1 ความเหมาะสมของวัตถุประสงค์การเรียนรู้	4.2	มาก
4.2 ความเหมาะสมของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้		
4.2.1 ความเหมาะสมกับการจัดกิจกรรมการทำงานเป็นทีม	4.0	มาก
4.2.2 ความเหมาะสมกับกลุ่มผู้เรียน	4.0	มาก
4.2.3 ความเหมาะสมของขั้นตอนที่ชัดเจน สามารถปฏิบัติได้ จริง	4.0	มาก
4.2.4 ความเหมาะสมกับระยะเวลา	4.0	มาก
4.2.5 มีประโยชน์ต่อการพัฒนาผู้เรียน	4.0	มาก
4.3 ความเหมาะสมของผลลัพธ์การเรียนรู้		
4.3.1 ความเหมาะสมกับการปฏิบัติงานเป็นทีม	4.0	มาก
4.3.2 มีความครอบคลุมวัตถุประสงค์	4.0	มาก
4.3.3 มีความเป็นไปได้ในการประเมิน	4.0	มาก
4.3.4 มีประโยชน์ต่อการพัฒนานักศึกษา	4.2	มาก
4.4 ความเหมาะสมของวิธีการประเมินผล		
4.4.1 ความเหมาะสมกับการจัดการเรียนรู้	4.0	มาก
4.4.2 มีความชัดเจน สามารถปฏิบัติได้จริง	4.0	มาก
4.4.3 ความเหมาะสมกับผลลัพธ์การเรียนรู้ที่กำหนด	4.0	มาก
4.4.4 สามารถวัดประเมินผลได้ตรงตามสภาพจริง	4.0	มาก
4.4.5 มีความถูกต้องตามหลักวิธีการวัดและประเมินผล	4.0	มาก
4.4.6 มีความเหมาะสมกับผู้เรียน	4.2	มาก
4.5 ความเหมาะสมของเครื่องมือที่ใช้ในการประเมินผล		
4.5.1 ความเหมาะสมกับกระบวนการเรียนรู้	4.0	มาก
4.5.2 สามารถวัดและประเมินผลได้ตามสภาพจริง	4.0	มาก

ตาราง 18 (ต่อ)

รายการ	ค่าเฉลี่ย คะแนนความ เหมาะสม	ระดับความ เหมาะสม
ความเหมาะสมของสื่อ /อุปกรณ์การเรียนรู้ จำแนกตามประเภท		
1. ความเหมาะสมของใบงานกับบริบทของการฝึกปฏิบัติการพยาบาล และนำไปใช้ได้จริง		
ใบงานที่ 1 การวิเคราะห์ช่องว่างและวางแผนพัฒนาตนเอง	4.0	มาก
ใบงานที่ 2 การวิเคราะห์ความรู้สำหรับการปฏิบัติการพยาบาล	4.0	มาก
ใบงานที่ 3 การเก็บรวบรวมข้อมูลและวางแผนการพยาบาล	4.0	มาก
ใบงานที่ 4 การปฏิบัติงานเป็นทีมบนพื้นฐานของความเป็นพลเมือง เชิงวิชาชีพ	4.0	มาก
2. ความเหมาะสมของแบบวิเคราะห์ความรู้ในการปฏิบัติการ พยาบาลมารดาและทารกในระยะหลังคลอดสามารถนำไปใช้ได้จริง	4.0	มาก
ความเหมาะสมของเอกสารประกอบการเรียนรู้		
1. แนวทางการวิเคราะห์ความรู้มีความเหมาะสม ถูกต้อง สามารถใช้ได้ จริง		
1.1 การวิเคราะห์ความรู้ในการปฏิบัติการพยาบาลมารดาหลัง คลอด	4.6	มากที่สุด
1.2 การวิเคราะห์ความรู้ในการปฏิบัติการพยาบาลทารกแรกเกิด	4.6	มากที่สุด
2. แนวทางการเก็บรวบรวมข้อมูลมารดาและทารกในระยะหลังคลอดมี ความเหมาะสม ถูกต้อง สามารถนำไปใช้ได้จริง	4.2	มาก
3. แนวทางการประเมินภาวะสุขภาพของมารดาและทารกในระยะหลัง คลอดมีความเหมาะสม ถูกต้อง สามารถนำไปใช้ได้จริง	4.2	มาก
4. แนวทางการวางแผนการพยาบาลมารดา และทารกในระยะหลัง คลอด มีความเหมาะสม ถูกต้อง สามารถนำไปใช้ได้จริง		
4.1 แนวทางการวางแผนการพยาบาลมารดาหลังคลอด	4.2	มาก
4.2 แนวทางการวางแผนการพยาบาลทารกแรกเกิดครบกำหนด	4.2	มาก
5. คู่มือการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ และแบบประเมินมีความเหมาะสม ถูกต้อง สามารถนำไปใช้ได้จริง		
5.1 คู่มือการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่	4.2	มาก
5.2 แบบประเมินการส่งเสริมการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่	4.2	มาก
5.3 แนวทางการบีบน้ำนมแม่โดยใช้มือ	4.2	มาก
5.4 แบบประเมินการบีบน้ำนมแม่โดยใช้มือ	4.2	มาก
5.5 แนวทางการประคบเต้านม	4.2	มาก
5.6 แบบประเมินการประคบเต้านม	4.2	มาก

ตาราง 18 (ต่อ)

รายการ	ค่าเฉลี่ย คะแนนความ เหมาะสม	ระดับความ เหมาะสม
ความเหมาะสมของเอกสารประกอบการเรียนรู้ (ต่อ)		
6. แนวทางการวัดยอตมดลูกและแบบประเมินการวัดยอตมดลูกมีความเหมาะสม ถูกต้อง สามารถนำไปใช้ได้จริง		
6.1 แนวทางการวัดยอตมดลูก	4.2	มาก
6.2 แบบประเมินการวัดยอตมดลูก	4.2	มาก
7. แนวทางการอาบน้ำทารก และแบบประเมินการอาบน้ำทารกมีความเหมาะสม ถูกต้อง สามารถนำไปใช้ได้จริง		
7.1 แนวทางการอาบน้ำทารก	4.2	มาก
7.2 แบบประเมินการอาบน้ำทารก	4.2	มาก
8. การป้องกันภาวะแทรกซ้อนในทารกจากภาวะอุณหภูมิกายต่ำมีความเหมาะสม ถูกต้อง สามารถนำไปใช้ได้จริง	4.2	มาก
ความเหมาะสมของแผนการจัดการเรียนรู้ทั้งฉบับ	4.17	มาก

จากตาราง 18 แสดงค่าเฉลี่ยคะแนนความเหมาะสมและระดับความเหมาะสมของแผนการจัดการเรียนรู้ที่เสริมสร้างคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพสำหรับนักศึกษาพยาบาล พบว่าค่าเฉลี่ยคะแนนความเหมาะสม เท่ากับ 4.0 ถึง 4.6 ซึ่งมีระดับความเหมาะสมมากถึงมากที่สุด โดยความเหมาะสมของแผน การจัดการเรียนรู้ทั้งฉบับ เท่ากับ 4.17 แสดงว่ามีความเหมาะสมในระดับมาก

2. ความสอดคล้องของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เสริมสร้างคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ สำหรับนักศึกษาพยาบาล ประกอบด้วย ความสอดคล้องขององค์ประกอบของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เสริมสร้างคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ สำหรับนักศึกษาพยาบาล ดังแสดงในตาราง 19 และความสอดคล้องของแผนการจัดการเรียนรู้ที่เสริมสร้างคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ สำหรับนักศึกษาพยาบาล ดังแสดงในตาราง 20

ตาราง 19 แสดงค่าดัชนีความสอดคล้องและการแปลผลความสอดคล้องขององค์ประกอบของรูปแบบ
การจัดการเรียนรู้ที่เสริมสร้างคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพสำหรับนักศึกษาพยาบาล

รายการ	ค่าดัชนีความ สอดคล้อง	การแปลผล
1. หลักการของรูปแบบการจัดการเรียนรู้กับแนวคิดทฤษฎี	1	สอดคล้อง
2. หลักการกับวัตถุประสงค์ของรูปแบบการจัดการเรียนรู้	1	สอดคล้อง
3. หลักการกับกระบวนการของรูปแบบการจัดการเรียนรู้	1	สอดคล้อง
4. วัตถุประสงค์กับผลลัพธ์การเรียนรู้	1	สอดคล้อง

ตาราง 20 แสดงความสอดคล้องของแผนการจัดการเรียนรู้ที่เสริมสร้างคุณลักษณะความเป็นพลเมือง
เชิงวิชาชีพสำหรับนักศึกษาพยาบาล

รายการ	ค่าดัชนีความ สอดคล้อง	การแปลผล
1. กิจกรรมการเตรียมความพร้อมของผู้เรียน		
1.1 ความสอดคล้องของวัตถุประสงค์กับกิจกรรมการเรียนรู้	1	สอดคล้อง
1.2 ความสอดคล้องของวัตถุประสงค์กับผลลัพธ์การเรียนรู้	1	สอดคล้อง
1.3 ความสอดคล้องของผลลัพธ์การเรียนรู้กับวิธีการ ประเมินผล	1	สอดคล้อง
1.4 ความสอดคล้องของผลลัพธ์การเรียนรู้กับเครื่องมือ การประเมินผล	1	สอดคล้อง
2. กิจกรรมการพัฒนาความรู้ ทักษะ และความสามารถพื้นฐานของ ความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ		
2.1 ความสอดคล้องของวัตถุประสงค์กับกิจกรรมการเรียนรู้	1	สอดคล้อง
2.2 ความสอดคล้องของวัตถุประสงค์กับผลลัพธ์การเรียนรู้	1	สอดคล้อง
2.3 ความสอดคล้องของผลลัพธ์การเรียนรู้กับวิธีการ ประเมินผล	1	สอดคล้อง
2.4 ความสอดคล้องของผลลัพธ์การเรียนรู้กับเครื่องมือ การประเมินผล	1	สอดคล้อง

ตาราง 20 (ต่อ)

รายการ	ค่าดัชนีความ สอดคล้อง	การแปลผล
3. กิจกรรมการปฏิบัติการพยาบาลบนพื้นฐานของความเป็นพลเมือง เชิงวิชาชีพ		
3.1 ความสอดคล้องของวัตถุประสงค์กับกิจกรรมการเรียนรู้	1	สอดคล้อง
3.2 ความสอดคล้องของวัตถุประสงค์กับผลลัพธ์การเรียนรู้	1	สอดคล้อง
3.3 ความสอดคล้องของผลลัพธ์การเรียนรู้กับวิธีการ ประเมินผล	1	สอดคล้อง
3.4 ความสอดคล้องของผลลัพธ์การเรียนรู้กับเครื่องมือ ประเมินผล	1	สอดคล้อง
3.5 ความสอดคล้องของคู่มือ/แนวทางการปฏิบัติกับเครื่องมือ ประเมินผล		
3.5.1 คู่มือการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่กับแบบประเมินการ ส่งเสริมการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่	1	สอดคล้อง
3.5.2 แนวทางการปั๊มน้ำนมแม่โดยใช้มือกับแบบ ประเมินการปั๊มน้ำนมแม่โดยใช้มือ	1	สอดคล้อง
3.5.3 แนวทางการประคบเต้านมกับแบบประเมิน การประคบเต้านม	1	สอดคล้อง
3.5.4 แนวทางการวัดยอดนมลูกกับแบบประเมิน การวัดยอดนมลูก	1	สอดคล้อง
3.5.5 แนวทางการอาบน้ำทารกกับแบบประเมิน การอาบน้ำทารก	1	สอดคล้อง
4. กิจกรรมการปฏิบัติงานเป็นทีมบนพื้นฐานของความเป็นพลเมือง เชิงวิชาชีพ		
4.1 ความสอดคล้องของวัตถุประสงค์กับกิจกรรมการเรียนรู้	1	สอดคล้อง
4.2 ความสอดคล้องของวัตถุประสงค์กับผลลัพธ์การเรียนรู้	1	สอดคล้อง
4.3 ความสอดคล้องของผลลัพธ์การเรียนรู้กับวิธีการ ประเมินผล	1	สอดคล้อง
4.4 ความสอดคล้องของผลลัพธ์การเรียนรู้กับเครื่องมือ ประเมินผล	1	สอดคล้อง

จากตาราง 19 และตาราง 20 แสดงค่าดัชนีความสอดคล้องและการแปลผลความสอดคล้องขององค์ประกอบของรูปการจัดการเรียนรู้ที่เสริมสร้างคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพสำหรับนักศึกษาพยาบาล และแผนการจัดการเรียนรู้ พบว่า องค์ประกอบของรูปการจัดการเรียนรู้ที่เสริมสร้างคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพสำหรับนักศึกษาพยาบาลและแผนการจัดการเรียนรู้มีความสอดคล้อง โดยมีค่าดัชนีความสอดคล้องเท่ากับ 1

การปรับปรุงแก้ไขรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เสริมสร้างคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพสำหรับนักศึกษาพยาบาล

จากการตรวจสอบคุณภาพของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เสริมสร้างคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพสำหรับนักศึกษาพยาบาล ผู้เชี่ยวชาญได้แนะนำในการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ให้กำหนดผลลัพธ์และวัตถุประสงค์การเรียนรู้ที่สอดคล้องกัน การใช้ภาษาให้มีความเหมาะสมและสม่ำเสมอ และอธิบายกิจกรรมการจัดการเรียนรู้ให้ชัดเจนเพื่อให้ผู้สอนสามารถดำเนินการจัดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น ผู้วิจัยได้ปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำ

ผลการตรวจสอบความเชื่อมั่นของเครื่องมือในการวิจัย

จากการวิเคราะห์หาความเชื่อมั่นของแบบประเมินคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ โดยใช้สูตรการคำนวณค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบัค พบว่า มีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบัค .879

ตอนที่ 3 ผลการตรวจสอบประสิทธิผลและปรับปรุงแก้ไขรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เสริมสร้างคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพสำหรับนักศึกษาพยาบาล

ในการนำรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เสริมสร้างคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพสำหรับนักศึกษาพยาบาลไปทดลองใช้ ผู้วิจัยได้แบ่งการวิเคราะห์ข้อมูลออกเป็น 3 ส่วน ได้แก่ การประเมินผล การเรียนรู้ การตรวจสอบประสิทธิผลของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เสริมสร้างคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพสำหรับนักศึกษาพยาบาล และการปรับปรุงแก้ไขรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เสริมสร้างคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพสำหรับนักศึกษาพยาบาล ดังต่อไปนี้

1. การประเมินผลการเรียนรู้

การประเมินผลการเรียนรู้ตามรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เสริมสร้างคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ สำหรับนักศึกษาพยาบาล ประกอบด้วย การประเมินความรู้ ทักษะ และความสามารถพื้นฐานของความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ และการประเมินคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ จากการสังเกตพฤติกรรม การถามตอบ การประเมินเอกสารในการปฏิบัติการพยาบาล ซึ่งได้แก่ รายงานการเก็บรวบรวมข้อมูล แผนการพยาบาลและบันทึกทางการพยาบาล รวมถึงการสะท้อนคิดในรูปแบบของการสนทนา (Dialogue) และการบันทึกอนุทิน (Journal writing) และการประเมินตนเองของผู้เรียนตามอนุกรมเวลาที่กำหนด โดยวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ ดังนี้

1.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ

การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณเป็นการวิเคราะห์คุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพสำหรับนักศึกษาพยาบาล จากข้อมูลที่ได้จากการสังเกต การถามตอบและการประเมินจากเอกสารในการปฏิบัติการพยาบาล ได้แก่ รายงานการเก็บรวบรวมข้อมูล แผนการพยาบาล บันทึกการพยาบาล และข้อมูลจากการประเมินตนเองของผู้เรียน โดยประเมินในแต่ละช่วงเวลา จำนวน 5 ครั้ง ตามแผนการเก็บรวบรวมข้อมูล นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้ 1) การแจกแจงข้อมูลพื้นฐาน 2) การเปรียบเทียบคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพของนักศึกษาพยาบาลในแต่ละช่วงเวลา 3) การวิเคราะห์คุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพของนักศึกษาพยาบาลเมื่อสิ้นสุดการทดลอง และ 4) การศึกษาพัฒนาการของคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพของนักศึกษาพยาบาล ดังนี้

1.1.1 การแจกแจงข้อมูลพื้นฐาน

การแจกแจงข้อมูลพื้นฐานเป็นการนำเสนอจำนวน ร้อยละ คะแนนเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพของนักศึกษาพยาบาล จากข้อมูลการประเมินโดยผู้วิจัยจำแนกตามพฤติกรรมบ่งชี้และระดับคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ ดังตาราง 21-22

ตาราง 21 แสดงจำนวนและร้อยละของการแสดงพฤติกรรมความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพของนักศึกษาพยาบาลในแต่ละช่วงเวลา จำแนกตามพฤติกรรมบ่งชี้ (n = 30)

คุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ	ก่อนการทดลอง		ระหว่างการทดลอง						หลังการทดลอง	
	ประเมินครั้งที่ 1		ประเมินครั้งที่ 2		ประเมินครั้งที่ 3		ประเมินครั้งที่ 4		ประเมินครั้งที่ 5	
	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
องค์ประกอบที่ 1 การปฏิบัติการพยาบาลบนพื้นฐานของความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ										
ระดับที่ 1 แสดงออกถึงการปฏิบัติการพยาบาลตามมาตรฐานวิชาชีพ										
1.1 การเก็บรวบรวมข้อมูล										
1) เก็บรวบรวมข้อมูลจำเป็นเกี่ยวกับภาวะสุขภาพได้สอดคล้องตามสภาพของกรณีศึกษา	30	100	30	100	30	100	30	100	30	100
2) เก็บรวบรวมข้อมูลปัจจัยที่เป็นสาเหตุของภาวะสุขภาพ	12	40	22	73.33	30	100	30	100	30	100
3) เก็บรวบรวมข้อมูลปัจจัยเสี่ยงที่สัมพันธ์กับภาวะสุขภาพ	-	-	4	13.33	26	86.67	30	100	30	100
4) เก็บรวบรวมข้อมูลปัจจัยส่งเสริมภาวะสุขภาพ	-	-	1	3.33	25	83.33	28	93.33	30	100
5) เก็บรวบรวมข้อมูลครอบคลุมความเป็นองค์รวม	-	-	-	-	7	23.33	16	53.33	22	73.33

ตาราง 21 (ต่อ)

คุณลักษณะความเป็น พลเมืองเชิงวิชาชีพ	ก่อนการทดลอง		ระหว่างการทดลอง						หลังการทดลอง	
	ประเมินครั้งที่ 1		ประเมินครั้งที่ 2		ประเมินครั้งที่ 3		ประเมินครั้งที่ 4		ประเมินครั้งที่ 5	
	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ระดับที่ 1 (ต่อ)										
1.4การปฏิบัติการพยาบาล										
1) ปฏิบัติการพยาบาลถูกต้องตาม มาตรฐานวิชาชีพและส่งต่อข้อมูล ให้ผู้ป่วยได้รับการดูแลอย่าง ต่อเนื่อง	28	93.33	30	100	30	100	30	100	30	100
2) ปฏิบัติการพยาบาลเฉพาะกรณี ที่มีปัญหาสุขภาพ	22	73.33	26	86.67	30	100	30	100	30	100
3) ปฏิบัติการพยาบาลครอบคลุม การป้องกันภาวะเสี่ยง	2	6.7	10	33.33	29	96.67	30	100	30	100
4) ปฏิบัติการพยาบาลครอบคลุม ถึงการส่งเสริมสุขภาพ	-	-	3	10	25	83.33	30	100	30	100
5) ปฏิบัติการพยาบาลครอบคลุม ความเป็นองค์รวม	-	-	-	-	1	3.33	12	40	15	50
1.5 การประเมินผลการพยาบาล										
1) ประเมินผลการพยาบาลเฉพาะ ประเด็นที่มีปัญหาสุขภาพ	29	96.67	29	96.67	30	100	30	100	30	100
2) ประเมินผลการพยาบาล ครอบคลุมการป้องกันภาวะเสี่ยง	10	33.3	18	60	30	100	30	100	30	100
3) ประเมินผลการพยาบาล ครอบคลุมการส่งเสริมสุขภาพ	-	-	2	6.67	24	80	30	100	30	100
4) ประเมินผลการพยาบาล ครอบคลุมความเป็นองค์รวม	-	-	1	3.33	3	10	30	100	18	60
5) ประเมินความคิดเห็น/ความพึง พอใจของผู้รับบริการต่อบริการ สุขภาพ	-	-	-	-	-	-	14	46.7	14	46.7

ตาราง 21 (ต่อ)

คุณลักษณะความเป็น พลเมืองเชิงวิชาชีพ	ก่อนการทดลอง		ระหว่างการทดลอง						หลังการทดลอง	
	ประเมินครั้งที่ 1		ประเมินครั้งที่ 2		ประเมินครั้งที่ 3		ประเมินครั้งที่ 4		ประเมินครั้งที่ 5	
	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ระดับที่ 1 (ต่อ)										
1.6 การบันทึกการพยาบาล										
1)เขียนบันทึกการพยาบาล ถูกต้อง ครบถ้วนตามมาตรฐาน วิชาชีพเชื่อมโยงให้เห็นภาพรวม ทั้งภาวะสุขภาพ การพยาบาลที่ ได้รับ และผลลัพธ์ทางการ พยาบาล	21	70	23	76.67	30	100	30	100	30	100
2)เขียนบันทึกการพยาบาลเฉพาะ กรณีที่มีปัญหาสุขภาพ	14	46.7	21	70	28	93.33	30	100	30	100
3) เขียนบันทึกการพยาบาลใน ประเด็นที่มีภาวะเสี่ยงหรือมี โอกาสเกิดปัญหาสุขภาพ	-	-	8	26.67	26	86.67	30	100	30	100
4) เขียนบันทึกการพยาบาลใน ประเด็นของการส่งเสริมสุขภาพ	-	-	1	3.33	16	53.33	18	60	22	73.33
5) เขียนบันทึกการพยาบาล ครอบคลุมความเป็นองค์รวม	-	-	-	-	-	-	1	3.33	2	6.67
1.7 การอธิบายแนวคิด ทฤษฎีในการปฏิบัติการพยาบาล										
1)อธิบายวิธีการปฏิบัติการ พยาบาลได้ถูกต้อง	26	86.67	29	96.67	30	100	30	100	30	100
2)อธิบายแนวคิด ทฤษฎีในการ ปฏิบัติการพยาบาลได้เฉพาะที่มี ปัญหาสุขภาพ	17	56.7	26	86.67	30	100	30	100	30	100
3)อธิบายแนวคิด ทฤษฎีในการ ปฏิบัติการพยาบาลได้ครอบคลุม การป้องกันความเสี่ยงที่อาจ เกิดขึ้น และการส่งเสริมสุขภาพ	-	-	9	30	28	93.33	30	100	30	100
4) อธิบายเหตุผลในการ ปฏิบัติการพยาบาลบนพื้นฐาน ของข้อมูลหลักฐานเชิงประจักษ์	-	-	1	3.33	12	40	17	56.67	23	76.67
5) อธิบายเหตุผลในการ ปฏิบัติการพยาบาลที่เชื่อมโยง เป็นระบบ โดยบูรณาการ ศาสตร์ที่เกี่ยวข้องได้	-	-	-	-	7	23.33	12	40	17	56.67

ตาราง 21 (ต่อ)

คุณลักษณะความเป็น พลเมืองเชิงวิชาชีพ	ก่อนการทดลอง		ระหว่างการทดลอง						หลังการทดลอง	
	ประเมินครั้งที่ 1		ประเมินครั้งที่ 2		ประเมินครั้งที่ 3		ประเมินครั้งที่ 4		ประเมินครั้งที่ 5	
	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ระดับที่ 2 แสดงออกถึงการสร้างปฏิสัมพันธ์โดยใช้ทักษะการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ										
2.1 การสร้างสัมพันธภาพ										
1) แสดงออกต่อผู้ใช้บริการอย่างเป็นมิตรเป็นกันเองไม่ถือตัวเหมาะสมกับบทบาท	30	100	30	100	30	100	30	100	30	100
2) แสดงออกต่อผู้ใช้บริการด้วยสีหน้ายิ้มแย้ม แจ่มใส	25	83.33	29	96.67	29	96.67	30	100	30	100
3) มีความอดทนอดกลั้น ต่อการแสดงออกที่ไม่พึงประสงค์	16	53.33	25	83.33	28	93.33	30	100	30	100
4) มีความมั่นคงทางอารมณ์สามารถแสดงออกได้อย่างเหมาะสม	2	6.67	7	23.33	25	83.33	28	93.33	29	96.67
5) สามารถแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าได้อย่างเหมาะสม	-	-	1	3.33	14	46.67	18	60	19	63.33
2.2 การสื่อสาร										
1) สื่อสารด้วยภาษาที่สุภาพเข้าใจง่าย	29	96.67	30	100	30	100	30	100	30	100
2) สนใจรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นด้วยความตั้งใจ	27	90	29	96.67	30	100	30	100	30	100
3) เปิดใจรับฟังความคิดเห็นและสรุปประเด็นในการสื่อสารได้ถูกต้อง	6	20	18	60	29	96.67	30	100	30	100
4) แสดงออกต่อผู้ที่สื่อสารด้วยการให้เกียรติและใช้คำถามในการสะท้อนคิดได้อย่างสร้างสรรค์	3	10	6	20	21	70	26	86.67	27	90
5) แสดงความคิดเห็นในการสื่อสารอย่างมีเหตุผล และเชื่อมโยงเป็นระบบบนพื้นฐานของความรู้ในเชิงวิชาชีพ	-	-	-	-	11	36.67	17	56.7	21	70

ตาราง 21 (ต่อ)

คุณลักษณะความเป็น พลเมืองเชิงวิชาชีพ	ก่อนการทดลอง		ระหว่างการทดลอง						หลังการทดลอง	
	ประเมินครั้งที่ 1		ประเมินครั้งที่ 2		ประเมินครั้งที่ 3		ประเมินครั้งที่ 4		ประเมินครั้งที่ 5	
	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ระดับที่ 2 (ต่อ)										
2.3 การเขียนแผนการพยาบาลและบันทึกทางการพยาบาล										
1) เขียนแผนการพยาบาลและบันทึกการพยาบาลด้วยภาษาที่สุภาพไม่เขียนข้อความที่เสียดสีหรือก่อให้เกิดความขัดแย้ง	30	100	30	100	30	100	30	100	30	100
2) เขียนแผนและบันทึกการพยาบาลชัดเจนเข้าใจง่าย	26	86.7	29	96.67	30	100	30	100	30	100
3) เขียนแผนการพยาบาลและบันทึกการพยาบาลสอดคล้องกันทุกองค์ประกอบ	-	-	3	10	15	50	30	100	30	100
4) เขียนแผนการพยาบาลและบันทึกการพยาบาลมีความเป็นเหตุเป็นผลตามแนวคิดทฤษฎี	-	-	3	10	14	46.67	22	73.33	29	96.67
5) เขียนแผนการพยาบาลและบันทึกการพยาบาลมีความเชื่อมโยงเป็นระบบ	-	-	-	-	6	20	11	36.7	21	70
ระดับที่ 3 แสดงออกถึงความรับผิดชอบในการปฏิบัติการพยาบาล										
3.1 ความเอาใจใส่ และละเอียด รอบคอบ										
1) ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความละเอียดรอบคอบ ไม่ผิดพลาด	24	80	26	86.67	30	100	30	100	30	100
2) ตัดสินใจทางการพยาบาลบนพื้นฐานของความรู้และเหตุผลเชิงทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง	14	46.7	21	70	30	100	30	100	30	100
3) ตัดสินใจทางการพยาบาลบนพื้นฐานของข้อมูลสนับสนุนที่ถูกต้อง น่าเชื่อถือ สอดคล้องกับสภาพของกรณีศึกษา	-	-	6	20	26	86.67	30	100	30	100
4) เลือกแนวทางการตัดสินใจที่ได้ตรวจสอบยืนยันความถูกต้องและความเหมาะสม	-	-	1	3.33	23	76.67	27	90	28	93.33
5) ตัดสินใจรวดเร็ว ไม่ล่าช้าจนก่อให้เกิดความเสียหาย	-	-	-	-	6	20	12	40	16	53.33

ตาราง 21 (ต่อ)

คุณลักษณะความเป็น พลเมืองเชิงวิชาชีพ	ก่อนการทดลอง		ระหว่างการทดลอง						หลังการทดลอง	
	ประเมินครั้งที่ 1		ประเมินครั้งที่ 2		ประเมินครั้งที่ 3		ประเมินครั้งที่ 4		ประเมินครั้งที่ 5	
	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ระดับที่ 3 (ต่อ)										
3.2 ความมุ่งมั่นตั้งใจ ในการปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพการพยาบาลให้ดีขึ้นอย่างต่อเนื่อง										
1) ปฏิบัติหน้าที่ตามขอบเขตความรับผิดชอบและที่ได้รับมอบหมาย	28	93.33	30	100	30	100	30	100	30	100
2) ปรับปรุงงานที่รับผิดชอบตามคำแนะนำ	24	80	30	100	30	100	30	100	30	100
3) วิเคราะห์ปัญหาอุปสรรคและ เสี่ยงสะท้อนของผู้ป่วยเพื่อ ปรับปรุงให้ดียิ่งขึ้น	-	-	4	13.33	24	80	30	100	30	100
4) ติดตามและประเมินผล การปฏิบัติงานเพื่อพัฒนาคุณภาพ การพยาบาลอย่างต่อเนื่อง	-	-	2	6.67	16	53.33	27	90	27	90
5) นำประสบการณ์ ความรู้ที่ได้ จากการปฏิบัติงานมาแลกเปลี่ยน เรียนรู้กับทีมตลอดจนสังเคราะห์ กรอบแนวคิดที่ได้มาพัฒนางาน ให้ดียิ่งขึ้น	-	-	1	3.33	9	30	20	66.7	23	76.67
3.3 ความซื่อสัตย์ สุจริต										
1) ไม่ใช้เวลางานเพื่อประโยชน์ ส่วนตน	30	100	30	100	30	100	30	100	30	100
2) ไม่ใช้ทรัพยากรของหน่วยงาน / ส่วนรวม เพื่อประโยชน์ส่วนตน	30	100	30	100	30	100	30	100	30	100
3) ไม่เรียกร้องผลประโยชน์ จากผู้ป่วย/ครอบครัว เพื่อ ประโยชน์ส่วนตน	30	100	30	100	30	100	30	100	30	100
4) ตัดสินใจทางการพยาบาลด้วย ความซื่อสัตย์สุจริต ไม่มีอคติ	12	40	19	63.33	28	93.33	30	100	30	100
5) ตัดสินใจทางการพยาบาล บนพื้นฐานของข้อมูลที่นำเชื่อถือ ตามความเป็นจริง	-	-	1	3.33	16	53.33	26	86.67	28	93.33

ตาราง 21 (ต่อ)

คุณลักษณะความเป็น พลเมืองเชิงวิชาชีพ	ก่อนการทดลอง		ระหว่างการทดลอง						หลังการทดลอง	
	ประเมินครั้งที่ 1		ประเมินครั้งที่ 2		ประเมินครั้งที่ 3		ประเมินครั้งที่ 4		ประเมินครั้งที่ 5	
	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ระดับที่ 3 (ต่อ)										
3.4 รับผิดชอบต่อความผิดพลาดที่เกิดจากการกระทำของตนเอง										
1) แสดงการขอโทษต่อความผิดพลาดที่เกิดขึ้น	28	93.33	30	100	30	100	30	100	30	100
2) ยอมรับความผิดพลาดที่เกิดขึ้นและระมัดระวังไม่ให้เกิดข้อผิดพลาดขึ้นซ้ำอีก	27	90	30	100	30	100	30	100	30	100
3) พยายามแก้ไขข้อผิดพลาดที่เกิดขึ้น	19	63.33	23	76.67	30	100	30	100	30	100
4) แสดงออกถึงความกระตือรือร้นในการแก้ไขความผิดพลาด	5	16.7	12	40	28	93.33	29	96.67	29	96.67
5) วิเคราะห์ปัญหาที่ทำให้เกิดความผิดพลาดเพื่อการป้องกัน	-	-	-	-	6	20	13	43.3	23	76.67
3.5 มีวินัยในการปฏิบัติหน้าที่ ตรงต่อเวลา ปฏิบัติตามกฎระเบียบและกรอบของกฎหมายวิชาชีพ										
1) มีวินัยปฏิบัติหน้าที่ตรงต่อเวลา	30	100	30	100	30	100	30	100	30	100
2) ปฏิบัติหน้าที่ตามกฎระเบียบและกติกาที่กำหนดหรือตกลงร่วมกัน	30	100	30	100	30	100	30	100	30	100
3) กำหนดข้อวินัยจัดการพยาบาลที่ไม่เสี่ยงต่อการละเมิดกฎหมาย	30	100	30	100	30	100	30	100	30	100
4) กำหนดกิจกรรมการพยาบาลที่ไม่เสี่ยงต่อการละเมิดกฎหมาย	30	100	30	100	30	100	30	100	30	100
5) ตัดสินใจปฏิบัติการพยาบาลที่ไม่เสี่ยงต่อการละเมิดกฎหมาย	29	96.7	30	100	30	100	30	100	30	100
3.6 ปฏิบัติการพยาบาลที่คำนึงถึงประโยชน์และผลกระทบต่อผู้ป่วยทั้งในระยะสั้นและระยะยาว										
1) วางแผนการพยาบาลเพื่อส่งเสริมความสามารถในการดูแลตนเองของผู้ป่วยในระยะสั้นในขณะที่รักษาอยู่โรงพยาบาล	30	100	30	100	30	100	30	100	30	100
2) วางแผนการจำหน่ายผู้ป่วยเพื่อส่งเสริมความสามารถในการดูแลตนเองอย่างต่อเนื่องในระยะยาว	-	-	3	10	25	83.33	30	100	30	100
3) วิเคราะห์ปัญหา อุปสรรค หรือปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการดูแลตนเองมาประกอบการวางแผน	-	-	1	3.33	25	83.33	29	96.67	30	100

ตาราง 21 (ต่อ)

คุณลักษณะความเป็น พลเมืองเชิงวิชาชีพ	ก่อนการทดลอง		ระหว่างการทดลอง						หลังการทดลอง	
	ประเมินครั้งที่ 1		ประเมินครั้งที่ 2		ประเมินครั้งที่ 3		ประเมินครั้งที่ 4		ประเมินครั้งที่ 5	
	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ระดับที่ 3 (ต่อ)										
3.6 ปฏิบัติการพยาบาลที่คำนึงถึงประโยชน์และผลกระทบต่อผู้ป่วยทั้งในระยะสั้นและระยะยาว (ต่อ)										
4) ทบทวนแผนการพยาบาลหรือ แนวทางการส่งเสริมสุขภาพเพื่อ ประเมินความเป็นไปได้ในการ ปฏิบัติอย่างเป็นระบบ	-	-	-	-	12	40	23	76.67	24	80
5) ส่งต่อข้อมูลกับทีมสุขภาพ เพื่อให้ผู้ป่วยได้รับการติดตาม ประเมินผลกระทบจากการปฏิบัติ ตามแผน ในด้านการส่งเสริม สุขภาพ หรือให้คำแนะนำผู้ป่วย ในการประเมินเพื่อประสานกับทีม สุขภาพให้ได้รับการดูแลอย่าง ต่อเนื่อง	-	-	-	-	9	30	18	60	20	66.67
3.7 รับผิดชอบในการปฏิบัติการพยาบาลที่คำนึงถึงประโยชน์และผลกระทบต่อสังคมโดยรวม										
1) เลือกใช้ทรัพยากรในการปฏิบัติ การพยาบาลที่เหมาะสมโดย คำนึงถึงความปลอดภัยและความ คุ้มค่า	14	46.67	27	90	30	100	30	100	30	100
2) เลือกใช้ทรัพยากรที่คำนึงถึง ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม	4	13.3	14	46.67	30	100	30	100	30	100
3) เสียสละเวลาเพื่อช่วยเหลืองาน ของหน่วยงาน	2	6.7	8	26.67	27	90	30	100	30	100
4) อาสาปฏิบัติงานนอกเหนือ ความรับผิดชอบเพื่อประโยชน์ ของส่วนรวม	-	-	3	10	21	70	30	100	30	100
5) ใช้ความรู้ความสามารถในเชิง วิชาชีพไปช่วยเหลือบุคคล /สังคม	-	-	1	3.33	20	66.7	28	93.3	28	93.33

ตาราง 21 (ต่อ)

คุณลักษณะความเป็น พลเมืองเชิงวิชาชีพ	ก่อนการทดลอง		ระหว่างการทดลอง						หลังการทดลอง	
	ประเมินครั้งที่ 1		ประเมินครั้งที่ 2		ประเมินครั้งที่ 3		ประเมินครั้งที่ 4		ประเมินครั้งที่ 5	
	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ระดับที่ 4 แสดงออกถึงความเมตตา กรุณาในการปฏิบัติกรพยาบาล										
4.1แสดงออกถึงความเห็นอกเห็นใจผู้ป่วย										
1)ให้ข้อมูลข่าวสารผู้ป่วยโดยคำนึงถึงความพร้อมในการรับรู้	8	26.7	11	36.67	30	100	30	100	30	100
2) ให้ข้อมูลข่าวสารผู้ป่วยโดยคำนึงถึงการแสดงออกที่อาจส่งผลกระทบต่อจิตใจ	8	26.7	11	36.67	30	100	30	100	30	100
3) ให้โอกาสผู้ป่วยได้สะท้อนความรู้สึกเพื่อผ่อนคลายความกังวลหรือความคับข้องใจ	-	-	5	16.67	29	96.67	30	100	30	100
4) เอาใจใส่ต่อการแสดงความรู้สึกของผู้ป่วย	-	-	1	3.33	21	70	30	100	30	100
5) ให้กำลังใจผู้ป่วยและตอบสนองที่สอดคล้องกับสถานการณ์	-	-	-	-	7	23.3	17	56.7	20	66.67
4.2แสดงออกถึงการมีน้ำใจ เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่										
1) ให้การช่วยเหลือผู้ป่วยเมื่อมีการร้องขอโดยไม่ปายเปี่ยง	30	100	30	100	30	100	30	100	30	100
2) ให้การช่วยเหลือผู้ป่วยด้วยความเต็มใจโดยไม่แสดงอาการรังเกียจ	30	100	30	100	30	100	30	100	30	100
3) แสดงออกถึงความกระตือรือร้นในการช่วยเหลือผู้ป่วย	1	3.3	3	10	27	90	30	100	30	100
4) ส่งเสริมให้ผู้ป่วยได้รับการช่วยเหลือหรือการสนับสนุนทางสังคม	-	-	-	-	8	26.7	18	60	22	73.33
5) เสียสละเวลาหรือความสุขส่วนตัวเพื่อช่วยเหลือให้ผู้ป่วยได้รับการดูแลอย่างเหมาะสม	-	-	-	-	8	26.7	18	60	22	73.33

ตาราง 21 (ต่อ)

คุณลักษณะความเป็น พลเมืองเชิงวิชาชีพ	ก่อนการทดลอง		ระหว่างการทดลอง						หลังการทดลอง	
	ประเมินครั้งที่ 1		ประเมินครั้งที่ 2		ประเมินครั้งที่ 3		ประเมินครั้งที่ 4		ประเมินครั้งที่ 5	
	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ระดับที่ 5 แสดงออกถึงการเคารพในคุณค่าและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์										
5.1 การแสดงออกด้วยความสุภาพ ให้เกียรติ ส่งเสริมบรรยากาศการสื่อสารที่เสมอภาคเท่าเทียม										
1) แสดงออกต่อผู้ป่วยด้วยความสุภาพ ให้เกียรติ	30	100	30	100	30	100	30	100	30	100
2) ไม่แสดงออกถึงการตำหนิ ก้าวร้าว กดดัน อันทำให้บุคคลรู้สึกคุณค่าความเป็นมนุษย์ลดลง	30	100	30	100	30	100	30	100	30	100
3) ไม่ตีตรา หรือตัดสินบุคคลว่าถูกหรือผิด	16	53.33	24	80	30	100	30	100	30	100
4) ส่งเสริมบรรยากาศการสื่อสารที่เป็นความสัมพันธ์แบบเท่าเทียม	13	43.3	19	63.33	26	86.67	29	96.7	29	96.67
5) สะท้อนคิดโดยมุ่งที่ภาวะสุขภาพและคุณภาพชีวิตของผู้ป่วย /ครอบครัว โดยไม่วิจารณ์ ก้าวล่วงตัวบุคคล	-	-	1	3.33	19	63.33	29	96.7	29	96.67
5.2 การคำนึงถึงความต้องการ ความเชื่อ และวัฒนธรรม										
1) ปฏิบัติการพยาบาลโดยคำนึงถึงความต้องการของผู้ป่วย/ครอบครัว	2	6.7	7	23.33	30	100	30	100	30	100
2) ปฏิบัติการพยาบาลโดยคำนึงถึงความเชื่อและวัฒนธรรม	2	6.7	7	23.33	30	100	30	100	30	100
3) ให้ผู้ป่วย / ครอบครัวได้มีส่วนร่วมในการวางแผนการพยาบาล	-	-	1	3.33	29	96.67	30	100	30	100
4) ให้ผู้ป่วย / ครอบครัวมีส่วนร่วมในการกำหนดทางเลือกในการดูแลสุขภาพของตนเองภายใต้มาตรฐานวิชาชีพ	-	-	1	3.33	22	73.33	29	96.67	30	100
5) อธิบายให้ผู้ป่วย / ครอบครัว เข้าใจเหตุผลและแนวคิดของการปฏิบัติการพยาบาลเพื่อการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจดูแลสุขภาพของตนเองโดยอิสระ	-	-	1	3.33	17	56.67	25	83.33	25	83.33

ตาราง 21 (ต่อ)

คุณลักษณะความเป็น พลเมืองเชิงวิชาชีพ	ก่อนการทดลอง		ระหว่างการทดลอง						หลังการทดลอง	
	ประเมินครั้งที่ 1		ประเมินครั้งที่ 2		ประเมินครั้งที่ 3		ประเมินครั้งที่ 4		ประเมินครั้งที่ 5	
	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ระดับที่ 5 (ต่อ)										
5.3 การไม่ละเมิดสิทธิผู้ป่วย การรักษาความลับและส่งเสริมให้รับรู้และเข้าใจสิทธิของตนเอง										
1) แจ้งให้ผู้ป่วยรับทราบสิทธิผู้ป่วย แจ้งชื่อ สกุลของตนเองกับผู้ป่วย กรณีต้องให้ผู้ป่วยลงนามให้ สอบถามความเข้าใจก่อนลงนามยินยอม	12	40	12	40	24	80	28	93.33	30	100
2) อธิบายให้ผู้ป่วยทราบวิธีการ รักษาพยาบาล และแจ้งผู้ป่วย ก่อนให้การพยาบาลทุกครั้ง	9	30	10	33.33	24	80	28	93.33	30	100
3) ปฏิบัติการพยาบาลโดยไม่ เปิดเผยเนื้อตัวร่างกายของผู้ป่วยโดยไม่ จำเป็น	1	3.3	10	33.33	24	80	28	93.33	30	100
4) แจ้งให้ผู้ป่วยทราบว่าหากปิด ข้อมูลของผู้ป่วยโดยเคร่งครัด เว้นแต่ได้รับความยินยอมจาก ผู้ป่วยหรือปฏิบัติหน้าที่ตาม กฎหมาย	-	-	3	10	12	40	24	80	28	93.33
5) เคารพการตัดสินใจเลือก วิธีการรักษาตนเองของผู้ป่วย / ผู้ ที่อยู่ในความปกครอง	-	-	1	3.33	12	40	24	80	28	93.33
องค์ประกอบที่ 2 การปฏิบัติงานเป็นทีมบนพื้นฐานของความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ										
ระดับที่ 1 แสดงออกถึงความรับผิดชอบในบทบาทหน้าที่โดยใช้ความรู้ ความสามารถเชิงวิชาชีพ										
1.1 ความรับผิดชอบต่อตนเองในการพัฒนาศักยภาพให้สามารถร่วมขับเคลื่อนภารกิจของทีม										
1) ประเมินสมรรถนะในการ ปฏิบัติงานของตนเอง	30	100	30	100	30	100	30	100	30	100
2) วิเคราะห์ช่องว่างในการพัฒนา และวางแผนพัฒนาตนเอง	23	76.67	28	93.33	30	100	30	100	30	100
3) ทบทวนความรู้ ศึกษาเพิ่มเติม และเตรียมความพร้อมก่อนเริ่ม ดำเนินงาน	14	46.67	26	86.67	30	100	30	100	30	100
4) ปฏิบัติตามแผนการพัฒนา ตนเองและการประเมินผล	1	3.3	9	30	26	86.67	29	96.67	30	100
5) สรุปบทเรียนและวางแผน พัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง	-	-	1	3.33	10	33.33	14	46.7	20	66.67

ตาราง 21 (ต่อ)

คุณลักษณะความเป็น พลเมืองเชิงวิชาชีพ	ก่อนการทดลอง		ระหว่างการทดลอง						หลังการทดลอง	
	ประเมินครั้งที่ 1		ประเมินครั้งที่ 2		ประเมินครั้งที่ 3		ประเมินครั้งที่ 4		ประเมินครั้งที่ 5	
	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ระดับที่ 1 (ต่อ)										
1.2 ความรับผิดชอบในการปฏิบัติหน้าที่ตามที่ได้รับมอบหมายด้วยความมุ่งมั่นตั้งใจ										
1) วิเคราะห์ลักษณะงานหรือกระบวนการหลักในการทำงาน	29	96.67	30	100	30	100	30	100	30	100
2) วางแผนปฏิบัติหน้าที่ตามที่ได้รับมอบหมายจากทีม และแสวงหาความร่วมมือเพื่อให้งานที่รับผิดชอบบรรลุเป้าหมาย	26	86.67	30	100	30	100	30	100	30	100
3) มุ่งมั่นปฏิบัติหน้าที่ตามที่ได้รับมอบหมายจากทีมจนสำเร็จ	12	40.00	16	53.33	29	96.67	29	96.67	30	100
4) ประเมินผลการปฏิบัติงานและรายงานความคืบหน้าของงานในส่วนที่ตนรับผิดชอบให้สมาชิกทีมทราบ	-	-	3	10	27	90	29	96.67	30	100
5) นำผลการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ของทีม หรือศึกษาความรู้เพิ่มเติมเพื่อปรับปรุงงานที่ได้รับมอบหมายให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น	-	-	1	3.33	15	50	22	73.3	26	86.67
ระดับที่ 2 แสดงออกถึงความรับผิดชอบในบทบาทการมีส่วนร่วมขับเคลื่อนภารกิจของทีม										
2.1 ส่งเสริมให้สมาชิกทีมมีส่วนร่วมตัดสินใจและขับเคลื่อนภารกิจของทีม										
1) ยอมรับความสามารถของสมาชิกทีม	29	96.67	29	96.67	30	100	30	100	30	100
2) ให้โอกาสสมาชิกทีมได้แสดงบทบาทอย่างเต็มที่ โดยไม่ขึ้นนำหรือขัดขวาง	28	93.33	29	96.67	30	100	30	100	30	100
3) เปิดใจรับฟังความคิดเห็นของสมาชิกทีมด้วยความตั้งใจ	17	56.67	25	83.33	30	100	30	100	30	100
4) แสดงออกต่อเพื่อนร่วมทีมอย่างกัลยาณมิตร	15	50.00	23	76.67	29	96.67	30	100	30	100
5) นำความคิดเห็นของสมาชิกทีมทุกคนมากำหนดแนวทางการดำเนินงาน	4	13.30	6	20	21	70	25	83.3	28	93.33

ตาราง 21 (ต่อ)

คุณลักษณะความเป็น พลเมืองเชิงวิชาชีพ	ก่อนการทดลอง		ระหว่างการทดลอง						หลังการทดลอง	
	ประเมินครั้งที่ 1		ประเมินครั้งที่ 2		ประเมินครั้งที่ 3		ประเมินครั้งที่ 4		ประเมินครั้งที่ 5	
	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ระดับที่ 2 (ต่อ)										
2.2 ความรับผิดชอบในการให้ความร่วมมือเพื่อขับเคลื่อนภารกิจของทีม										
1) มีส่วนร่วมในการวางแผนการทำงานของทีม	30	100	30	100	30	100	30	100	30	100
2) ให้ความร่วมมือในงานที่เป็นความรับผิดชอบของผู้อื่นเมื่อมีการร้องขอ	30	100	30	100	30	100	30	100	30	100
3) ให้กำลังใจเพื่อนร่วมทีมให้สามารถขับเคลื่อนภารกิจได้บรรลุเป้าหมาย	11	36.67	19	63.33	30	100	30	100	30	100
4) แบ่งปันข้อมูล ความรู้ และทรัพยากรเพื่อช่วยให้เพื่อนร่วมทีมสามารถขับเคลื่อนภารกิจได้บรรลุเป้าหมาย	2	6.7	9	30	28	93.33	30	100	30	100
5) เสนอตัวเพื่ออาสาช่วยเหลือให้ความร่วมมือในงานที่เป็นความรับผิดชอบของผู้อื่น	2	6.7	4	13.33	19	63.3	23	76.7	29	96.67
2.3 ความรับผิดชอบในการพัฒนาศักยภาพร่วมกันเพื่อขับเคลื่อนภารกิจของทีม										
1) ศึกษา ค้นคว้าหาความรู้ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนางาน	22	73.33	26	86.67	30	100	30	100	30	100
2) ร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้และสะท้อนคิดในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับงาน	13	43.3	24	80	30	100	30	100	30	100
3) สรุปประเด็นความรู้ที่ได้จากการแลกเปลี่ยน	-	-	12	40	30	100	30	100	30	100
4) ร่วมสังเคราะห์กรอบแนวคิดในการพัฒนางานที่สอดคล้องกับบริบทการทำงานในสถานการณ์จริง	-	-	4	13.33	24	80	30	100	30	100
5) นำกรอบแนวคิดที่สังเคราะห์มากำหนดแนวทางในการพัฒนางาน	-	-	1	3.33	15	50	20	66.7	24	80

ตาราง 21 (ต่อ)

คุณลักษณะความเป็น พลเมืองเชิงวิชาชีพ	ก่อนการทดลอง		ระหว่างการทดลอง						หลังการทดลอง	
	ประเมินครั้งที่ 1		ประเมินครั้งที่ 2		ประเมินครั้งที่ 3		ประเมินครั้งที่ 4		ประเมินครั้งที่ 5	
	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ระดับที่ 2 (ต่อ)										
2.4 ความรับผิดชอบในการพัฒนางานเพื่อให้บรรลุเป้าหมายของทีม										
1) กำหนดแผนการติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงานของทีม	28	93.33	28	93.33	30	100	30	100	30	100
2) ดำเนินการติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงานของทีมตามแผน	23	76.67	26	86.67	30	100	30	100	30	100
3) วิเคราะห์ปัญหาและอุปสรรคการปฏิบัติงานในสถานการณ์จริง	2	6.67	11	36.67	30	100	30	100	30	100
4) นำเสนอผลการวิเคราะห์ปัญหาอุปสรรคเพื่อปรับปรุงแผนการพัฒนางาน	1	3.30	7	23.33	24	80	29	96.67	30	100
5) ดำเนินการปฏิบัติงานตามแผน	1	3.30	6	20	24	80	27	90	27	90
ระดับที่ 3 แสดงออกถึงการสร้างปฏิสัมพันธ์กับทีมเพื่อป้องกันความขัดแย้ง										
3.1 สร้างปฏิสัมพันธ์กับทีมโดยใช้ทักษะการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ										
1) สื่อสารด้วยภาษาที่สุภาพ	30	100	30	100	30	100	30	100	30	100
2) สื่อสารได้ชัดเจนทำให้สมาชิกทีมเข้าใจได้ง่าย	30	100	30	100	30	100	30	100	30	100
3) การตั้งคำถามสะท้อนคิดอย่างสร้างสรรค์ ไม่ก้าวร้าว	15	50.00	24	80	29	96.67	30	100	30	100
4) แสดงความคิดเห็นโดยใช้เหตุผลในเชิงทฤษฎี อ้างอิงความรู้และหลักฐานเชิงประจักษ์ ไม่ใช่ความรู้สึก	-	-	5	16.67	21	70	27	90	30	100
5) อธิบายความเชื่อมโยงให้เห็นความสัมพันธ์ของแต่ละองค์ประกอบที่เป็นเหตุเป็นผลให้เห็นภาพรวม	-	-	-	-	10	33.33	18	60	25	83.33

ตาราง 21 (ต่อ)

คุณลักษณะความเป็น พลเมืองเชิงวิชาชีพ	ก่อนการทดลอง		ระหว่างการทดลอง						หลังการทดลอง	
	ประเมินครั้งที่ 1		ประเมินครั้งที่ 2		ประเมินครั้งที่ 3		ประเมินครั้งที่ 4		ประเมินครั้งที่ 5	
	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ระดับที่ 3 (ต่อ)										
3.2 ร่วมสร้างบรรยากาศการสื่อสารที่เสมอภาค										
1) สร้างบรรยากาศให้เกิดการสื่อสารแบบสองทางและมีความยืดหยุ่น	29	96.67	30	100	30	100	30	100	30	100
2) ให้สมาชิกทุกคนได้มีโอกาสแสดงความคิดเห็นอย่างเท่าเทียม	28	93.33	29	96.67	30	100	30	100	30	100
3) สร้างบรรยากาศให้สมาชิกทีมกล้าแสดงความคิดเห็นโดยอิสระ ไม่ตำหนิความคิดเห็นของผู้อื่น	12		21	70	30	100	30	100	30	100
4) แสดงออกถึงการยอมรับความแตกต่างระหว่างบุคคล และไม่แบ่งแยกผู้ที่แตกต่างจากตนเอง	11	36.7	18	60	30	100	30	100	30	100
5) วิพากษ์งานที่เนื้อหามีเหตุผลเพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์โดยไม่วิจารณ์ตัวบุคคล	-	-	1	3.33	19	63.3	27	90	28	93.33
3.3 สร้างปฏิสัมพันธ์ที่ส่งเสริมมิตรภาพอันดีต่อกันของสมาชิกทีมด้วยการเคารพในคุณค่าและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์										
1) แสดงพฤติกรรมที่ไม่เกียรติ ไม่ดูหมิ่นดูแคลน	30	100	30	100	30	100	30	100	30	100
2) กล่าวถึงเพื่อนร่วมทีมอย่างสร้างสรรค์ ไม่พูดให้ร้ายให้เสียหาย	30	100	30	100	30	100	30	100	30	100
3) ไม่ตีตรา ตัดสินบุคคลว่าถูกหรือ ผิด หรือตัดสินโดยไม่สมควร	13	43.33	20	66.67	30	100	30	100	30	100
4) ปฏิบัติต่อสมาชิกทีมอย่างเท่าเทียม ไม่เลือกปฏิบัติ	11	36.67	16	53.33	30	100	30	100	30	100
5) เคารพสิทธิ เสรีภาพของเพื่อนร่วมทีมและไม่ใช้สิทธิเกินส่วน	8	26.7	11	36.67	29	96.67	29	96.7	29	96.67
3.4 มีวุฒิภาวะทางอารมณ์และร่วมส่งเสริมบรรยากาศในการทำงาน										
1) รับรู้ต่อบรรยากาศการทำงานของทีมที่เปลี่ยนแปลงและแสดงออกต่อสถานการณ์ที่เกิดขึ้นอย่างเหมาะสม	30	100	30	100	30	100	30	100	30	100
2) มองโลกในแง่บวกและจัดการกับปัญหาได้อย่างเหมาะสม	25	83.33	28	93.33	29	96.67	30	100	30	100

ตาราง 21 (ต่อ)

คุณลักษณะความเป็น พลเมืองเชิงวิชาชีพ	ก่อนการทดลอง		ระหว่างการทดลอง						หลังการทดลอง	
	ประเมินครั้งที่ 1		ประเมินครั้งที่ 2		ประเมินครั้งที่ 3		ประเมินครั้งที่ 4		ประเมินครั้งที่ 5	
	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ระดับที่ 3 (ต่อ)										
3.4 มีวิถีภาวะทางอารมณ์และร่วมส่งเสริมบรรยากาศในการทำงาน (ต่อ)										
3) มีความอดทนอดกลั้นต่อการแสดงออกที่ไม่พึงประสงค์	10	33.3	21	70	29	96.67	30	100	30	100
4) มีพลังในการฝ่าฟันอุปสรรค ไม่ย่อท้อต่อปัญหา	-	-	7	23.33	19	63.33	22	73.33	26	86.67
5) ตัดสินใจแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าได้อย่างเหมาะสม	-	-	2	6.67	14	46.67	15	50	19	63.3
3.5 เมตตา กรุณาต่อเพื่อนร่วมทีม เพื่อเสริมสร้างความรักความสามัคคี										
1) แสดงความเห็นอกเห็นใจ รับฟังเพื่อนร่วมทีมด้วยความเข้าใจ	29	96.67	29	96.67	30	100	30	100	30	100
2) ให้การช่วยเหลือทีมเมื่อมีการร้องขอโดยไม่บ่าเบียด	29	96.67	29	96.67	30	100	30	100	30	100
3) เสนอตัวอาสาให้การช่วยเหลือเพื่อนร่วมทีมด้วยความเต็มใจ	11	36.67	15	50	30	100	30	100	30	100
4) เสียสละเวลาหรือทรัพยากรส่วนตัวเพื่อประโยชน์ของส่วนรวม	3	10	7	23.33	30	100	30	100	30	100
5) ช่วยประสานทีมเพื่อขอความช่วยเหลือให้งานประสบผลสำเร็จ	-	-	3	10	25	83.3	27	90	30	100
3.6 รับผิดชอบต่อบทบาทหน้าที่ ปฏิบัติตามกฎ ระเบียบ หรือข้อตกลงของทีม										
1) กำหนดหรือทบทวน บทบาทหน้าที่และข้อตกลงในการทำงาน เพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกัน	29	96.67	30	100	30	100	30	100	30	100
2) ปฏิบัติตามข้อตกลงของทีมอย่างเคร่งครัด	29	96.67	30	100	30	100	30	100	30	100
3) แสดงบทบาทตามที่ได้รับมอบหมายอย่างเหมาะสม	28	93.33	30	100	30	100	30	100	30	100
4) แสดงออกถึงการเคารพหรือไม่ก้าวล่วงต่อบทบาทความรับผิดชอบของผู้อื่น	17	56.67	27	90	30	100	30	100	30	100
5) เป็นแบบอย่างที่ดีในการเคารพต่อกฎ กติกาของสังคม	6	20	7	23.33	26	86.7	28	93.3	30	100

ตาราง 21 (ต่อ)

คุณลักษณะความเป็น พลเมืองเชิงวิชาชีพ	ก่อนการทดลอง		ระหว่างการทดลอง						หลังการทดลอง	
	ประเมินครั้งที่ 1		ประเมินครั้งที่ 2		ประเมินครั้งที่ 3		ประเมินครั้งที่ 4		ประเมินครั้งที่ 5	
	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ระดับที่ 4 แสดงออกถึงความรับผิดชอบต่อทีมด้วยความซื่อสัตย์สุจริตและสร้างความไว้วางใจระหว่างกัน										
4.1แสดงออกถึงความซื่อสัตย์สุจริต										
1) ไม่ใช้เวลาในการทำงานของทีมเพื่อประโยชน์ส่วนตน ตรงต่อเวลา	30	100	30	100	30	100	30	100	30	100
2) แสดงความคิดเห็นด้วยความสุจริต ไม่มีอคติ ไม่บิดเบือน	29	96.67	29	96.67	30	100	30	100	30	100
3)นำเสนอข้อมูลตามความเป็นจริง ตรงไปตรงมา	25	83.3	25	83.33	30	100	30	100	30	100
4)ตัดสินใจโดยใช้ข้อมูล หลักฐานอ้างอิงที่ถูกต้อง น่าเชื่อถือ	-	-	3	10	23	76.67	30	100	30	100
5) ตัดสินใจปฏิบัติงานบนพื้นฐานของหลักความถูกต้อง	-	-	1	3.33	22	73.3	28	93.3	28	93.33
4.2 รักษาความสัตย์สุจริตต่อทีม										
1)ปฏิบัติตามข้อตกลงที่ให้ไว้กับทีมอย่างเคร่งครัด	30	100	30	100	30	100	30	100	30	100
2) ไม่กล่าวโทษผู้อื่นเมื่อตนเป็นผู้ก่อให้เกิดความผิดพลาดหรือมีข้อบกพร่องที่ไม่อาจปฏิบัติตามข้อตกลงของทีม	24	80	27	90	30	100	30	100	30	100
3) แสดงการยอมรับในความผิดพลาดหรือข้อบกพร่องที่ไม่อาจปฏิบัติตามข้อตกลงได้	23	76.67	26	86.67	30	100	30	100	30	100
4)ตัดสินใจแก้ไขปัญหาที่เกิดความผิดพลาดหรือข้อบกพร่องเมื่อมีการ ร้องขอ	14	46.7	20	66.67	30	100	30	100	30	100
5)ตัดสินใจแก้ไขปัญหาที่เกิดความผิดพลาดหรือข้อบกพร่องด้วยความกระตือรือร้น	-	-	1	3.33	11	36.7	15	50	23	76.67

ตาราง 21 (ต่อ)

คุณลักษณะความเป็น พลเมืองเชิงวิชาชีพ	ก่อนการทดลอง		ระหว่างการทดลอง						หลังการทดลอง	
	ประเมินครั้งที่ 1		ประเมินครั้งที่ 2		ประเมินครั้งที่ 3		ประเมินครั้งที่ 4		ประเมินครั้งที่ 5	
	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ระดับที่ 5 แสดงออกถึงความรับผิดชอบต่อประเทศชาติและสังคมส่วนรวม										
5.1 รับผิดชอบในการทำงานที่คำนึงถึงผลกระทบต่อสังคมส่วนรวม										
1) วิเคราะห์ผลกระทบที่เกิดจากการปฏิบัติงานของทีมต่อสังคมและประเทศชาติทั้งในเชิงบวกและเชิงลบ	-	-	2	6.67	18	60	30	100	30	100
2) นำผลการวิเคราะห์ไปเป็นส่วนหนึ่งในการกำหนดแผนการทำงาน	-	-	2	6.67	18	60	30	100	30	100
3) เลือกใช้ทรัพยากรที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม	-	-	2	6.67	18	60	30	100	30	100
4) เลือกใช้ทรัพยากรที่เหมาะสมประหยัด คำนึงถึงความคุ้มค่า	-	-	2	6.67	18	60	30	100	30	100
5) นำผลงาน หรือผลการเรียนรู้ที่ได้ไปช่วยเหลือผู้ป่วย ครอบครัว ที่รับบริการในสถานบริการสาธารณสุขหรือในชุมชน เพื่อให้มีความสามารถในการดูแลตนเอง และส่งเสริมภาวะสุขภาพที่ดีขึ้น / การมีส่วนร่วมในทางการเมือง	-	-	2	6.67	14	46.7	22	73.3	27	90

จากตาราง 21 แสดงจำนวนและร้อยละของการแสดงพฤติกรรมความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพของนักศึกษาพยาบาล พบว่า แนวโน้มในการแสดงพฤติกรรมความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพของนักศึกษาพยาบาลส่วนใหญ่มีจำนวนเพิ่มมากขึ้น อย่างไรก็ตาม การแสดงออกถึงความเมตตา กรุณา โดยการช่วยพุดไถ่เกลี่ยหรือประสานความร่วมมือเพื่อไม่ให้ผู้ป่วยถูกทำร้าย พบว่า ไม่มีการแสดงพฤติกรรมดังกล่าว เนื่องจากไม่มีสถานการณ์ในช่วงการทดลอง

ตาราง 22 แสดงคะแนนเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับคุณลักษณะความเป็นพลเมือง
เชิงวิชาชีพ ของนักศึกษาพยาบาลในแต่ละช่วงเวลา จำแนกตามองค์ประกอบ (n = 30)

คุณลักษณะความเป็น พลเมืองเชิงวิชาชีพ	ก่อนการทดลอง			ระหว่างการทดลอง						หลังการทดลอง	
	คะแนน เต็ม	ประเมินครั้งที่ 1		ประเมินครั้งที่ 2		ประเมินครั้งที่ 3		ประเมินครั้งที่ 4		ประเมินครั้งที่ 5	
		คะแนน เฉลี่ย	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	คะแนน เฉลี่ย	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	คะแนน เฉลี่ย	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	คะแนน เฉลี่ย	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	คะแนน เฉลี่ย	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน
องค์ประกอบที่1 การปฏิบัติการพยาบาลบนพื้นฐานของความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ											
ระดับที่1 แสดงออกถึงการ ปฏิบัติการพยาบาลตาม มาตรฐานวิชาชีพ	35	9.40	2.95	13.07	4.08	24.50	3.29	27.83	3.62	29.13	3.27
ระดับที่2 แสดงออกถึงการ สร้างปฏิสัมพันธ์โดยใช้ทักษะ การสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ	15	6.4 7	1.55	8.00	1.76	11.40	2.7	12.93	1.95	13.87	1.50
ระดับที่3 แสดงออกถึง ความรับผิดชอบในการ ปฏิบัติการพยาบาล	35	15.67	2.25	18.70	3.01	28.70	4.62	32.40	2.71	33.20	2.41
ระดับที่4 แสดงออกถึง ความเมตตา กรุณาในการ ปฏิบัติการพยาบาล	20	7.97	1.3	9.30	1.99	15.43	1.98	17.53	1.70	17.97	1.63
ระดับที่5 แสดงออกถึงการ เคารพในคุณค่าและศักดิ์ศรี ความเป็นมนุษย์	15	3.83	1.80	5.17	2.95	11.97	2.91	14.13	1.61	14.63	.67
องค์ประกอบที่ 2 การปฏิบัติงานเป็นทีมบนพื้นฐานของความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ											
ระดับที่1 แสดงออกถึง ความรับผิดชอบในบทบาท หน้าที่โดยใช้ความรู้ ความสามารถเชิงวิชาชีพ	10	4.50	1.38	5.80	1.32	8.57	1.30	9.10	1.12	9.53	.73
ระดับที่2 แสดงออกถึงความ รับผิดชอบในบทบาทการมี ส่วนร่วมขับเคลื่อนภารกิจ ของทีม	20	8.60	2.58	11.63	3.23	18.13	2.03	19.13	1.25	19.60	.67
ระดับที่ 3 แสดงออกถึง การสร้างปฏิสัมพันธ์กับทีม เพื่อป้องกันความขัดแย้ง	30	16.43	4.07	19.67	4.09	27.33	2.02	28.43	1.59	29.23	.97
ระดับที่4 แสดงออกถึงความ รับผิดชอบต่อทีมด้วยความ ซื่อสัตย์สุจริตและการสร้าง ความไว้วางใจระหว่างกัน	10	5.83	1.42	6.40	1.52	8.87	1.04	9.43	.57	9.70	.53

ตาราง 22 (ต่อ)

คุณลักษณะความเป็น พลเมืองเชิงวิชาชีพ	ก่อนการทดลอง			ระหว่างการทดลอง						หลังการทดลอง	
	คะแนน เต็ม	ประเมินครั้งที่ 1		ประเมินครั้งที่ 2		ประเมินครั้งที่ 3		ประเมินครั้งที่ 4		ประเมินครั้งที่ 5	
		คะแนน เฉลี่ย	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	คะแนน เฉลี่ย	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	คะแนน เฉลี่ย	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	คะแนน เฉลี่ย	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	คะแนน เฉลี่ย	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน
ระดับที่ 5 แสดงออกถึง ความรับผิดชอบต่อ ประเทศชาติและสังคม ส่วนรวม	5	.00	.00	.33	1.27	2.87	2.40	4.60	.97	5	.00

องค์ประกอบที่ 2 (ต่อ)

จากตาราง 22 แสดงคะแนนเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพของนักศึกษาพยาบาลในแต่ละช่วงเวลาจำแนกตามองค์ประกอบ พบว่า ความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพของนักศึกษาพยาบาลมีคะแนนเฉลี่ยในแต่ละช่วงเวลาเพิ่มขึ้น

1.1.2 การศึกษาเปรียบเทียบคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพของนักศึกษาพยาบาล โดยการเปรียบเทียบค่ามัธยฐานของระดับคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพในแต่ละช่วงเวลา การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพจำแนกตามองค์ประกอบและในภาพรวม โดยใช้ข้อมูลที่ได้จากการประเมินของผู้วิจัยและการประเมินตนเองของผู้เรียน มีการนำเสนอผลการวิเคราะห์ ดังนี้

1) การเปรียบเทียบค่ามัธยฐานของระดับคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพในแต่ละช่วงเวลา โดยใช้สถิติทดสอบฟรیدแมน (Friedman test) รายละเอียดดังแสดงในตาราง 23-26

ตาราง 23 แสดงการเปรียบเทียบค่ามัธยฐานของระดับคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ
ของนักศึกษาพยาบาลในแต่ละช่วงเวลา (ประเมินโดยผู้วิจัย)

ระดับคุณลักษณะ ความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ	ค่าเฉลี่ยลำดับ (Mean Rank) n=30					x^2	df	p
	ก่อนการ ทดลอง	ระหว่างการทดลอง			หลังการ ทดลอง			
		ประเมิน ครั้งที่ 1	ประเมิน ครั้งที่ 2	ประเมิน ครั้งที่ 3				
องค์ประกอบที่ 1 การปฏิบัติการพยาบาลบนพื้นฐานของความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ								
ระดับที่1 แสดงออกถึง การปฏิบัติการพยาบาลตาม มาตรฐานวิชาชีพ	1.17	1.83	3.13	4.18	4.68	110.827*	4	.000
ระดับที่2 แสดงออกถึงการสร้าง ปฏิสัมพันธ์โดยใช้ทักษะ การสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ	1.22	1.82	3.28	4.08	4.60	110.696*	4	.000
ระดับที่3 แสดงออกถึง ความรับผิดชอบในการ ปฏิบัติการพยาบาล	1.07	1.93	3.23	4.15	4.62	114.197*	4	.000
ระดับที่4 แสดงออกถึง ความเมตตา กรุณาในการ ปฏิบัติการพยาบาล	1.28	1.72	3.18	4.27	4.55	112.42*	4	.000
ระดับที่5 แสดงออกถึง การเคารพในคุณค่าและศักดิ์ศรี ความเป็นมนุษย์	1.23	1.78	3.32	4.25	4.42	111.940*	4	.000
องค์ประกอบที่ 2 การปฏิบัติงานเป็นทีมบนพื้นฐานของความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ								
ระดับที่1 แสดงออกถึง ความรับผิดชอบในบทบาท หน้าที่ของตนเอง	1.22	1.85	3.55	4.05	4.33	107.240*	4	.000
ระดับที่2 แสดงออกถึง ความรับผิดชอบในบทบาท การมีส่วนร่วมขับเคลื่อนภารกิจ ของทีม	1.05	1.95	3.50	4.08	4.42	111.554*	4	.000
องค์ประกอบที่ 2 (ต่อ)								
ระดับที่3 การสร้างปฏิสัมพันธ์ กับทีมเพื่อป้องกันความขัดแย้ง	1.12	1.88	3.32	4.13	4.55	112.951*	4	.000
ระดับที่4 ความรับผิดชอบต่อทีม ด้วยความซื่อสัตย์และสร้าง ความไว้วางใจระหว่างกัน	1.32	1.72	3.50	4.05	4.42	110.25*	4	.000
ระดับที่5 ความรับผิดชอบต่อ ประเทศชาติและสังคมส่วนรวม	1.68	1.85	3.15	4.05	4.27	94.244*	4	.000

* p< .05

จากตาราง 23 แสดงการเปรียบเทียบค่ามัธยฐานของระดับคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพของนักศึกษาพยาบาลในแต่ละช่วงเวลาจากข้อมูลการประเมินของผู้วิจัย โดยใช้สถิติทดสอบฟรีดแมน (Friedman test) พบว่า ค่ามัธยฐานของระดับคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพมีค่าเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในทุกระดับ

ตาราง 24 แสดงการเปรียบเทียบค่ามัธยฐานระดับคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพของนักศึกษาพยาบาลในแต่ละช่วงเวลาเป็นรายคู่ (ประเมินโดยผู้วิจัย)

ครั้งที่ประเมิน	1	2	3	4	5
องค์ประกอบที่ 1 การปฏิบัติการพยาบาลบนพื้นฐานของความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ					
ระดับที่1 แสดงออกถึงการปฏิบัติการพยาบาลตามมาตรฐานวิชาชีพ					
1	-	-3.734*	-4.787*	-4.787*	-4.787*
2	-	-	-4.793*	-4.790*	-4.791*
3	-	-	-	-4.680*	-4.712*
4	-	-	-	-	-3.502*
5	-	-	-	-	-
ระดับที่2 แสดงออกถึงการสร้างปฏิสัมพันธ์โดยใช้ทักษะการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ					
1	-	-3.537*	-4.795*	-4.797*	-4.798*
2	-	-	-4.646*	-4.799*	-4.797*
3	-	-	-	-3.748*	-4.214*
4	-	-	-	-	-3.211*
5	-	-	-	-	-
ระดับที่3 แสดงออกถึงความรับผิดชอบในการปฏิบัติการพยาบาล					
1	-	-4.474*	-4.789*	-4.792*	-4.793*
2	-	-	-4.794*	-4.791*	-4.791*
3	-	-	-	-4.209*	-4.207*
4	-	-	-	-	-3.354*
5	-	-	-	-	-
ระดับที่4 แสดงออกถึงความเมตตา กรุณาในการปฏิบัติการพยาบาล					
1	-	-3.083*	-4.800*	-4.799*	-4.801*
2	-	-	-4.800*	-4.795*	-4.798*
3	-	-	-	-4.313*	-4.394*
4	-	-	-	-	-2.598*
5	-	-	-	-	-

ตาราง 24 (ต่อ)

ครั้งที่ประเมิน	1	2	3	4	5
ระดับที่ 5 แสดงออกถึงการเคารพในคุณค่าและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์					
1	-	-3.611*	-4.796*	-4.801*	-4.807*
2	-	-	-4.712*	-4.806*	-4.802*
3	-	-	-	-4.052*	-3.979*
4	-	-	-	-	-2.041*
5	-	-	-	-	-
องค์ประกอบที่ 2 การปฏิบัติงานเป็นทีมบนพื้นฐานของความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ					
ระดับที่ 1 แสดงออกถึงความรับผิดชอบในบทบาทหน้าที่โดยใช้ความรู้ ความสามารถเชิงวิชาชีพ					
1	-	-3.782*	-4.80*	-4.815*	-4.811*
2	-	-	-4.569*	-4.734*	-4.818*
3	-	-	-	-2.961*	-3.248*
4	-	-	-	-	-2.401*
5	-	-	-	-	-
ระดับที่ 2 แสดงออกถึงความรับผิดชอบในบทบาทการมีส่วนร่วมขับเคลื่อนภารกิจของทีม					
1	-	-4.557*	-4.811*	-4.804*	-4.807*
2	-	-	-4.791*	-4.790*	-4.790*
3	-	-	-	-3.433*	-3.570*
4	-	-	-	-	-2.739*
5	-	-	-	-	-
ระดับที่ 3 แสดงออกถึงความสามารถในการสร้างปฏิสัมพันธ์กับทีมเพื่อป้องกันความขัดแย้ง					
1	-	-4.214*	-4.792*	-4.791*	-4.794*
2	-	-	-4.786*	-4.787*	-4.788*
3	-	-	-	-3.893*	-4.143*
4	-	-	-	-	-2.971*
5	-	-	-	-	-
ระดับที่ 4 แสดงออกถึงความรับผิดชอบต่อทีมด้วยความซื่อสัตย์สุจริตและสร้างความไว้วางใจระหว่างกัน					
1	-	-3.002*	-4.804*	-4.825*	-4.867*
2	-	-	-4.654*	-4.823*	-4.847*
3	-	-	-	-3.017*	-3.745*
4	-	-	-	-	-2.828*
5	-	-	-	-	-

ตาราง 24 (ต่อ)

ครั้งที่ประเมิน	1	2	3	4	5
องค์ประกอบที่ 2 (ต่อ)					
ระดับที่ 5 แสดงออกถึงความรับผิดชอบต่อประเทศชาติและสังคมส่วนรวม					
1	-	-1.414	-3.947*	-4.967*	-5.260*
2	-	-	-3.704*	-4.786*	-5.070*
3	-	-	-	-3.140*	-3.500*
4	-	-	-	-	-2.121*
5	-	-	-	-	-

* p < .05

จากตาราง 24 เป็นการเปรียบเทียบค่ามัธยฐานของระดับคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพของนักศึกษาพยาบาลจากข้อมูลการประเมินของผู้วิจัยในแต่ละช่วงเวลาเป็นรายคู่ โดยใช้สถิติทดสอบ Wilcoxon signed rank test ซึ่งมีจำนวนคู่ที่เปรียบเทียบทั้งหมด 10 คู่ ประกอบด้วย 1) การประเมินครั้งที่ 1 กับครั้งที่ 2 2) การประเมินครั้งที่ 1 กับครั้งที่ 3 3) การประเมินครั้งที่ 1 กับครั้งที่ 4 4) การประเมินครั้งที่ 1 กับครั้งที่ 5 5) การประเมินครั้งที่ 2 กับครั้งที่ 3 6) การประเมินครั้งที่ 2 กับครั้งที่ 4 7) การประเมินครั้งที่ 2 กับครั้งที่ 5 8) การประเมินครั้งที่ 3 กับครั้งที่ 4 9) การประเมินครั้งที่ 3 กับครั้งที่ 5 และ 10) การประเมินครั้งที่ 4 กับครั้งที่ 5 พบว่า ค่ามัธยฐานของระดับคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพส่วนใหญ่มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แต่มีค่ามัธยฐานขององค์ประกอบที่ 2 การปฏิบัติงานเป็นทีมบนพื้นฐานของความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพระดับที่ 5 ความรับผิดชอบต่อประเทศชาติและสังคมส่วนรวม ในการประเมินครั้งที่ 1 กับ 2 มีความแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 25 แสดงการเปรียบเทียบค่ามัธยฐานของระดับคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ
ของนักศึกษาพยาบาลในแต่ละช่วงเวลา (การประเมินตนเองของผู้เรียน)

คุณลักษณะความเป็น พลเมืองเชิงวิชาชีพ	ค่าเฉลี่ยลำดับ (Mean Rank) n=30					χ^2	df	p
	ก่อนการ ทดลอง	ระหว่างการทดลอง			หลังการ ทดลอง			
	ประเมิน ครั้งที่ 1	ประเมิน ครั้งที่ 2	ประเมิน ครั้งที่ 3	ประเมิน ครั้งที่ 4	ประเมิน ครั้งที่ 5			
องค์ประกอบที่ 1 การปฏิบัติการพยาบาลบนพื้นฐานของความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ								
ระดับที่1 แสดงออกถึง การ ปฏิบัติการพยาบาลตามมาตรฐาน วิชาชีพ	1.07	1.93	3.10	4.10	4.80	113.925*	4	.000

ตาราง 25 (ต่อ)

คุณลักษณะความเป็น พลเมืองเชิงวิชาชีพ	ค่าเฉลี่ยลำดับ (Mean Rank) n=30					χ^2	df	p
	ก่อนการ ทดลอง	ระหว่างการทดลอง			หลังการ ทดลอง			
	ประเมิน ครั้งที่ 1	ประเมิน ครั้งที่ 2	ประเมิน ครั้งที่ 3	ประเมิน ครั้งที่ 4	ประเมิน ครั้งที่ 5			
ระดับที่2 แสดงออกถึงการสร้าง ปฏิสัมพันธ์โดยใช้ทักษะ การสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ	1.13	1.90	3.28	4.05	4.63	108.127*	4	.000
ระดับที่3 แสดงออกถึง ความ รับผิดชอบในการปฏิบัติการ พยาบาล	1.03	1.97	3.17	4.18	4.65	112.988*	4	.000
ระดับที่4 แสดงออกถึง ความ เมตตา กรุณาในการปฏิบัติการ พยาบาล	1.22	1.78	3.21	4.18	4.62	110.465*	4	.000
ระดับที่5 แสดงออกถึง การเคารพในคุณค่าและศักดิ์ศรี ความเป็นมนุษย์	1.35	1.67	3.35	4.25	4.38	107.191*	4	.000
องค์ประกอบที่ 2 การปฏิบัติงานเป็นทีมบนพื้นฐานของความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ								
ระดับที่1 แสดงออกถึงความ รับผิดชอบในบทบาทหน้าที่โดยใช้ ความรู้ ความสามารถเชิงวิชาชีพ	1.18	1.85	3.62	4.08	4.27	106.307*	4	.000
ระดับที่2 แสดงออกถึงความ รับผิดชอบในบทบาทการมีส่วน ร่วมขับเคลื่อนภารกิจของทีม	1.08	1.92	3.58	4.02	4.40	107.293*	4	.000
ระดับที่3 แสดงออกถึง ความสามารถในการสร้าง ปฏิสัมพันธ์กับทีมเพื่อป้องกันความ ขัดแย้ง	1.10	1.90	3.75	3.75	4.50	109.469*	4	.000
ระดับที่4 แสดงออกถึงความ รับผิดชอบต่อทีมด้วยความซื่อสัตย์ สุจริตและสร้างความไว้วางใจ ระหว่างกัน	1.40	1.62	3.55	3.95	4.48	106.832*	4	.000
ระดับที่5 แสดงออกถึงความ รับผิดชอบต่อประเทศชาติและ สังคมส่วนรวม	1.67	1.78	3.15	4.08	4.32	96.433*	4	.000

* p < .05

จากตาราง 25 แสดงการเปรียบเทียบค่ามัธยฐานของระดับคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพของนักศึกษาพยาบาลในแต่ละช่วงเวลาจากข้อมูลการประเมินตนเองของผู้เรียน พบว่า ค่ามัธยฐานของระดับคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพเพิ่มขึ้นในทุกระดับและจากการเปรียบเทียบความแตกต่างของค่ามัธยฐานโดยใช้สถิติทดสอบฟรیدแมน (Friedman test) พบว่า ค่ามัธยฐานของระดับคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 26 แสดงการเปรียบเทียบค่ามัธยฐานของระดับคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพของนักศึกษาพยาบาลในแต่ละช่วงเวลาเป็นรายคู่ (การประเมินตนเองของผู้เรียน)

ครั้งที่ประเมิน	1	2	3	4	5
องค์ประกอบที่ 1 การปฏิบัติการพยาบาลบนพื้นฐานของความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ					
ระดับที่1 แสดงออกถึงการปฏิบัติการพยาบาลตามมาตรฐานวิชาชีพ					
1	-	-4.577*	-4.791*	-4.788*	-4.790*
2	-	-	-4.792*	-4.789*	-4.798*
3	-	-	-	-4.610*	-4.725*
4	-	-	-	-	-3.807*
5	-	-	-	-	-
ระดับที่2 แสดงออกถึงการสร้างปฏิสัมพันธ์โดยใช้ทักษะการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ					
1	-	-4.236*	-4.795*	-4.794*	-4.810*
2	-	-	-4.652*	-4.796*	-4.799*
3	-	-	-	-3.576*	-4.305*
4	-	-	-	-	-2.660*
5	-	-	-	-	-
ระดับที่3 แสดงออกถึงความรับผิดชอบในการปฏิบัติการพยาบาล					
1	-	-4.646*	-4.792*	-4.790*	-4.794*
2	-	-	-4.790*	-4.790*	-4.790*
3	-	-	-	-4.364*	-4.464*
4	-	-	-	-	-3.131*
5	-	-	-	-	-
ระดับที่4 แสดงออกถึงความเมตตา กรุณาในการปฏิบัติการพยาบาล					
1	-	-3.913*	-4.796*	-4.802*	-4.802*
2	-	-	-4.795*	-4.792*	-4.795*
3	-	-	-	-4.235*	-4.481*
4	-	-	-	-	-2.961*
5	-	-	-	-	-

ตาราง 26 (ต่อ)

ครั้งที่ประเมิน	1	2	3	4	5
องค์ประกอบที่ 1 (ต่อ)					
ระดับที่ 5 แสดงออกถึงการเคารพในคุณค่าและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์					
1	-	-2.360*	-4.795*	-4.802*	-4.812*
2	-	-	-4.720*	-4.792*	-4.795*
3	-	-	-	-4.020*	-3.992*
4	-	-	-	-	-1.502
5	-	-	-	-	-
องค์ประกอบที่ 2 การปฏิบัติงานเป็นทีมบนพื้นฐานของความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ					
ระดับที่ 1 แสดงออกถึงความรับผิดชอบต่อบทบาทหน้าที่ที่ใช้ความรู้ ความสามารถเชิงวิชาชีพ					
1	-	-3.897*	-4.806*	-4.811*	-4.813*
2	-	-	-4.724*	-4.745*	-4.825*
3	-	-	-	-2.950*	-2.620*
4	-	-	-	-	-1.270
5	-	-	-	-	-
ระดับที่ 2 แสดงออกถึงความรับผิดชอบต่อบทบาทการมีส่วนร่วมขับเคลื่อนภารกิจของทีม					
1	-	-4.482*	-4.801*	-4.802*	-4.797*
2	-	-	-4.789*	-4.792*	-4.791*
3	-	-	-	-2.643*	-3.498*
4	-	-	-	-	-2.248*
5	-	-	-	-	-
ระดับที่ 3 แสดงออกถึงความสามารถในการสร้างปฏิสัมพันธ์กับทีมเพื่อป้องกันความขัดแย้ง					
1	-	-4.271*	-4.792*	-4.792*	-4.793*
2	-	-	-4.788*	-4.788*	-4.788*
3	-	-	-	-4.788*	-2.687*
4	-	-	-	-	-2.687*
5	-	-	-	-	-
ระดับที่ 4 แสดงออกถึงความรับผิดชอบต่อทีมด้วยความซื่อสัตย์สุจริตและสร้างความไว้วางใจระหว่างกัน					
1	-	-1.550	-4.814*	-4.831*	-4.846*
2	-	-	-4.731*	-4.817*	-4.812*
3	-	-	-	-2.443*	-3.839*
4	-	-	-	-	-3.051*
5	-	-	-	-	-

ตาราง 26 (ต่อ)

ครั้งที่ประเมิน	1	2	3	4	5
องค์ประกอบที่ 2 (ต่อ)					
ระดับที่ 5 แสดงออกถึงความรับผิดชอบต่อประเทศชาติและสังคมส่วนรวม					
1	-	-1.604	-3.906*	-4.916*	-5.203*
2	-	-	-3.817*	-4.855*	-5.062*
3	-	-	-	-3.236*	-3.500*
4	-	-	-	-	-2.111*
5	-	-	-	-	-

* p < .05

จากตาราง 26 แสดงการทดสอบความแตกต่างของค่ามัธยฐานระดับคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพที่ประเมินในแต่ละช่วงเวลาเป็นรายคู่จากข้อมูลการประเมินตนเองของผู้เรียน โดยใช้สถิติทดสอบ Wilcoxon signed rank test ซึ่งมีจำนวนคู่ในการทดสอบทั้งหมด 10 คู่ ประกอบด้วย 1) การประเมินครั้งที่ 1 กับครั้งที่ 2 2) การประเมินครั้งที่ 1 กับครั้งที่ 3 3) การประเมินครั้งที่ 1 กับครั้งที่ 4 4) การประเมินครั้งที่ 1 กับครั้งที่ 5 5) การประเมินครั้งที่ 2 กับครั้งที่ 3 6) การประเมินครั้งที่ 2 กับครั้งที่ 4 7) การประเมินครั้งที่ 2 กับครั้งที่ 5 8) การประเมินครั้งที่ 3 กับครั้งที่ 4 9) การประเมินครั้งที่ 3 กับครั้งที่ 5 และ 10) การประเมินครั้งที่ 4 กับครั้งที่ 5 พบว่า ค่ามัธยฐานของระดับคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพส่วนใหญ่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แต่พบว่า มีค่ามัธยฐานของระดับคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพที่มีความแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญที่ระดับ .05 ได้แก่ องค์ประกอบที่ 1 การปฏิบัติการพยาบาลบนพื้นฐานของความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ ระดับที่ 5 การเคารพในคุณค่าและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ในการประเมินครั้งที่ 4 กับ 5 และองค์ประกอบที่ 2 การปฏิบัติงานเป็นทีมบนพื้นฐานของความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ ระดับที่ 1 ความรับผิดชอบในบทบาทหน้าที่ของตนเองโดยใช้ความรู้ ความสามารถเชิงวิชาชีพ ในการประเมินครั้งที่ 4 กับ 5 ระดับที่ 4 ความรับผิดชอบต่อทีมด้วยความซื่อสัตย์และสร้างความไว้วางใจระหว่างกัน ในการประเมินครั้งที่ 1 กับ 2 และระดับที่ 5 ความรับผิดชอบต่อประเทศชาติและสังคมส่วนรวม ในการประเมินครั้งที่ 1 กับ 2

2) การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยของคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพสำหรับนักศึกษาพยาบาลในแต่ละช่วงเวลา จำแนกตามองค์ประกอบและในภาพรวม โดยการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียวที่มีการวัดซ้ำ (Oneway repeated measure ANOVA) ดังแสดงในตาราง 27 - 32 และตรวจสอบข้อตกลงเบื้องต้นของการใช้สถิติโดยพิจารณาคะแนนคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพซึ่งเป็นตัวแปรตาม ดังนี้ 1) ระดับการวัดเป็นข้อมูลอันดับ 2) ข้อมูลที่วัดซ้ำแต่ละครั้งมีความสัมพันธ์กัน 3) ข้อมูลของกลุ่มตัวอย่างทุกคนเป็นอิสระจากกัน 4) การแจกแจงของข้อมูลในการวัดแต่ละครั้งเป็นโค้งปกติ (Normality) ซึ่งพิจารณาจากการทดสอบ Kolmogorov-Smirnov test และ 5) ค่าความแปรปรวนและความแปรปรวนร่วมของข้อมูลมีความแตกต่างระหว่างการวัดซ้ำมีค่าเท่ากัน (Sphericity) โดยพิจารณาจากค่า Mauchly's W แต่จากผลการทดสอบความแปรปรวนของคะแนนคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพในการวัดซ้ำแต่ละครั้ง พบว่ามีค่าไม่เท่ากันจึงเลือกอ่านผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่มีการปรับค่าองศาอิสระ (Degree of freedom) ของ Greenhouse-Geisser (รายละเอียดการนำเสนอข้อตกลงเบื้องต้นอยู่ในภาคผนวก ค)

ตาราง 27 แสดงคะแนนเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ
ในแต่ละช่วงเวลาจำแนกตามองค์ประกอบและในภาพรวม (ประเมินโดยผู้วิจัย) (n=30)

คุณลักษณะความเป็น พลเมืองเชิงวิชาชีพ	คะแนน เต็ม	ก่อนการทดลอง		ระหว่างการทดลอง						หลังการทดลอง	
		ประเมินครั้งที่ 1		ประเมินครั้งที่ 2		ประเมินครั้งที่ 3		ประเมินครั้งที่ 4		ประเมินครั้งที่ 5	
		คะแนน เฉลี่ย	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	คะแนน เฉลี่ย	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	คะแนน เฉลี่ย	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	คะแนน เฉลี่ย	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	คะแนน เฉลี่ย	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน
องค์ประกอบที่ 1 การปฏิบัติการ พยาบาลบนพื้นฐาน ของความเป็นพลเมือง เชิงวิชาชีพ	120	43.33	7.07	54.23	10.84	92.00	13.28	104.83	9.21	108.80	7.61
องค์ประกอบที่ 2 การปฏิบัติงานเป็นทีม บนพื้นฐานของความ เป็นพลเมืองเชิง วิชาชีพ	75	35.37	7.38	43.83	8.27	65.77	6.19	70.70	4.47	72.97	2.27
คุณลักษณะความเป็น พลเมืองเชิงวิชาชีพใน ภาพรวม	195	78.70	13.14	98.07	18.30	157.77	18.60	175.53	13.10	181.77	9.61

ตาราง 28 แสดงการทดสอบความแปรปรวนของคะแนนคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ
ในแต่ละช่วงเวลาจำแนกตามองค์ประกอบและในภาพรวมอ่านผลการวิเคราะห์ที่ปรับค่า
ด้วยวิธี Greenhouse-Geisser (ประเมินโดยผู้วิจัย) (n = 30)

แหล่งความแปรปรวน	Sum of Squares	df	Mean Square	F	p	Partial Eta Squared
องค์ประกอบที่ 1 การปฏิบัติการพยาบาลบนพื้นฐานของความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ						
ภายในกลุ่ม						
ช่วงเวลา	107893.560	2.370	45522.467	568.311*	.000	.951
ค่าความคลาดเคลื่อน	5505.640	68.733	80.101			
องค์ประกอบที่ 2 การปฏิบัติงานเป็นทีมบนพื้นฐานของความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ						
ภายในกลุ่ม						
ช่วงเวลา	34746.027	2.302	15096.884	506.661*	.000	.946
ค่าความคลาดเคลื่อน	1988.773	66.745	29.797			
คุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพในภาพรวม						
ภายในกลุ่ม						
ช่วงเวลา	264764.467	2.393	110657.113	671.196*	.000	.959
ค่าความคลาดเคลื่อน	11439.533	69.387	164.866			

* p < .05

จากตาราง 27 และตาราง 28 แสดงผลการเปรียบเทียบคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพของนักศึกษาพยาบาลจากข้อมูลการประเมินของผู้วิจัยในแต่ละช่วงเวลาจำแนกตามองค์ประกอบและในภาพรวม พบว่า คะแนนเฉลี่ยของคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ ทั้งองค์ประกอบที่ 1 การปฏิบัติการพยาบาลบนพื้นฐานของความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ องค์ประกอบที่ 2 การปฏิบัติงานเป็นทีมบนพื้นฐานของความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ และคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพในภาพรวม แต่ละช่วงเวลามีค่าเพิ่มขึ้น และจากการทดสอบความแปรปรวนของคะแนนคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพในแต่ละช่วงเวลาโดยใช้สถิติวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียวที่มีการวัดซ้ำ (One way repeated measure ANOVA) พบว่า คะแนนเฉลี่ยคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพมีค่าเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 อย่างน้อย 2 ช่วงเวลา โดยองค์ประกอบที่ 1 การปฏิบัติการพยาบาลบนพื้นฐานของความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ มีค่า F 568.311 df 2.370 มีขนาดอิทธิพล ร้อยละ 95.1 (Partial Eta Squared .951) องค์ประกอบที่ 2 การปฏิบัติงานเป็นทีมบนพื้นฐานของความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ มีค่า F 506.661 df 2.302 มีขนาดอิทธิพล ร้อยละ 94.6 (Partial Eta Squared .946) และคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพในภาพรวม มีค่า F 671.196 df 2.393 มีขนาดอิทธิพล ร้อยละ 95.9 (Partial Eta Squared .959)

ตาราง 29 แสดงการทดสอบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพในแต่ละช่วงเวลาเป็นรายคู่ จำแนกตามองค์ประกอบและในภาพรวม (ประเมินโดยผู้วิจัย)

ครั้งที่ประเมิน	1	2	3	4	5
องค์ประกอบที่ 1 การปฏิบัติการพยาบาลบนพื้นฐานของความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ					
1	-	10.900*	48.667*	61.500*	65.467*
2	-	-	37.767*	50.600*	54.567*
3	-	-	-	12.833*	16.800*
4	-	-	-	-	3.967*
5	-	-	-	-	-
องค์ประกอบที่ 2 การปฏิบัติงานเป็นทีมบนพื้นฐานของความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ					
1	-	8.467*	30.400*	35.333*	37.600*
2	-	-	21.933*	26.867*	29.133*
3	-	-	-	4.933*	7.200*
4	-	-	-	-	2.267*
5	-	-	-	-	-
คุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพในภาพรวม					
1	-	19.367*	79.067*	96.833*	103.067*
2	-	-	59.700*	77.467*	83.700*
3	-	-	-	17.767*	24.000*
4	-	-	-	-	6.233*
5	-	-	-	-	-

* p < .05

จากตาราง 29 แสดงผลการทดสอบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพของนักศึกษาพยาบาลจากการประเมินของผู้วิจัยในแต่ละช่วงเวลาเป็นรายคู่ ซึ่งได้แก่ 1) การประเมินครั้งที่ 1 กับครั้งที่ 2 2) การประเมินครั้งที่ 1 กับครั้งที่ 3 3) การประเมินครั้งที่ 1 กับครั้งที่ 4 4) การประเมินครั้งที่ 1 กับครั้งที่ 5 5) การประเมินครั้งที่ 2 กับครั้งที่ 3 6) การประเมินครั้งที่ 2 กับครั้งที่ 4 7) การประเมินครั้งที่ 2 กับครั้งที่ 5 8) การประเมินครั้งที่ 3 กับครั้งที่ 4 9) การประเมินครั้งที่ 3 กับครั้งที่ 5 และ 10) การประเมินครั้งที่ 4 กับครั้งที่ 5 พบว่า ทุกคู่ของช่วงเวลาประเมินมีคะแนนเฉลี่ยความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งองค์ประกอบที่ 1 การปฏิบัติการพยาบาลบนพื้นฐานของความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ องค์ประกอบที่ 2 การปฏิบัติงานเป็นทีมบนพื้นฐานของความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ และคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพในภาพรวม

ตาราง 30 แสดงการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ ในแต่ละช่วงเวลาจำแนกตามองค์ประกอบและในภาพรวม (การประเมินตนเองของผู้เรียน) (n=30)

คุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ	คะแนนเต็ม	ก่อนการทดลอง		ระหว่างการทดลอง								หลังการทดลอง	
		ประเมินครั้งที่ 1		ประเมินครั้งที่ 2		ประเมินครั้งที่ 3		ประเมินครั้งที่ 4		ประเมินครั้งที่ 5		ประเมินครั้งที่ 5	
		คะแนนเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	คะแนนเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	คะแนนเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	คะแนนเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	คะแนนเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	คะแนนเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
องค์ประกอบที่ 1 การปฏิบัติการพยาบาลบนพื้นฐานของความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ	120	41.133	6.957	5.167	9.162	92.10	12.472	104.20	8.036	108.53	6.595		
องค์ประกอบที่ 2 การปฏิบัติงานเป็นทีมบนพื้นฐานของความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ	75	34.667	6.161	43.10	7.608	66.63	5.592	69.93	4.258	72.27	2.477		
คุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพในภาพรวม	195	75.80	11.912	92.27	16.004	58.73	17.134	174.13	11.892	180.80	8.491		

ตาราง 31 แสดงการทดสอบความแปรปรวนของคะแนนคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ
ในแต่ละช่วงเวลา จำแนกตามองค์ประกอบและในภาพรวม อ่านผลการวิเคราะห์ที่ปรับค่า
ด้วยวิธี Greenhouse-Geisser (การประเมินตนเองของผู้เรียน) ($n = 30$)

แหล่งความแปรปรวน	Sum of Squares	df	Mean Square	F	p	Partial Eta Squared
องค์ประกอบที่ 1 การปฏิบัติการพยาบาลบนพื้นฐานของความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ						
ภายในกลุ่ม						
ช่วงเวลา	111725.293	2.177	51310.464	743.620*	.000	.962
ค่าความคลาดเคลื่อน	4357.107	63.146	69.001			
องค์ประกอบที่ 2 การปฏิบัติงานเป็นทีมบนพื้นฐานของความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ						
ภายในกลุ่ม						
ช่วงเวลา	35538.573	2.52	14100.586	653.852*	.000	.958
ค่าความคลาดเคลื่อน	1576.227	73.090	21.565			
คุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพในภาพรวม						
ภายในกลุ่ม						
ช่วงเวลา	272797.173	2.307	118244.563	888.727*	.000	.968
ค่าความคลาดเคลื่อน	8901.627	66.905	133.049			

* $p < .05$

จากตาราง 30 และ ตาราง 31 แสดงการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยของคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพของนักศึกษาพยาบาลจากการประเมินตนเองของผู้เรียนในแต่ละช่วงเวลาร่วมกันตามองค์ประกอบและในภาพรวม พบว่า คะแนนเฉลี่ยคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพของนักศึกษาพยาบาลมีค่าเพิ่มขึ้นทั้งองค์ประกอบที่ 1 การปฏิบัติการพยาบาลบนพื้นฐานของความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ องค์ประกอบที่ 2 การปฏิบัติงานเป็นทีมบนพื้นฐานของความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ และคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพในภาพรวม และจากการทดสอบความแปรปรวนของคะแนนคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ โดยใช้สถิติวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียวที่มีการวัดซ้ำ (One way repeated measure ANOVA) พบว่า คะแนนเฉลี่ยคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพมีค่าเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 อย่างน้อย 2 ช่วงเวลา โดยองค์ประกอบที่ 1 การปฏิบัติการพยาบาลบนพื้นฐานของความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพมีค่า F 743.620 df 2.177 มีขนาดอิทธิพล ร้อยละ 96.2 (Partial Eta Squared .962) องค์ประกอบที่ 2 การปฏิบัติงานเป็นทีมบนพื้นฐานของความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพมีค่า F 653.852 df 2.52 มีขนาดอิทธิพล ร้อยละ 95.8 (Partial Eta Squared .958) และคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพในภาพรวม มีค่า F 888.727 df 2.307 มีขนาดอิทธิพล ร้อยละ 96.8 (Partial Eta Squared .968)

ตาราง 32 แสดงการทดสอบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ
ในแต่ละช่วงเวลาเป็นรายคู่ จำแนกตามองค์ประกอบและในภาพรวม (การประเมินตนเองของผู้เรียน)

ครั้งที่ประเมิน	1	2	3	4	5
องค์ประกอบที่ 1 การปฏิบัติการพยาบาลบนพื้นฐานของความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ					
1	-	13.033*	50.967*	63.067*	67.40*
2	-	-	37.933*	50.033*	54.367*
3	-	-	-	12.100*	16.433*
4	-	-	-	-	4.333*
5	-	-	-	-	-
องค์ประกอบที่ 2 การปฏิบัติงานเป็นทีมบนพื้นฐานของความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ					
1	-	8.433*	31.967*	35.267*	37.60*
2	-	-	23.533*	26.833*	29.167*
3	-	-	-	3.30*	5.633*
4	-	-	-	-	2.333*
5	-	-	-	-	-
คุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพในภาพรวม					
1	-	21.467*	82.933*	98.333*	105.00*
2	-	-	61.467*	76.867*	83.533*
3	-	-	-	15.40*	22.067*
4	-	-	-	-	6.667*
5	-	-	-	-	-

* p < .05

จากตาราง 32 แสดงการทดสอบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพของนักศึกษาพยาบาลจำแนกตามองค์ประกอบและในภาพรวม จากข้อมูลการประเมินตนเองของผู้เรียนในแต่ละช่วงเวลาเป็นรายคู่ ซึ่งได้แก่ 1) การประเมินครั้งที่ 1 กับครั้งที่ 2 2) การประเมินครั้งที่ 1 กับครั้งที่ 3 3) การประเมินครั้งที่ 1 กับครั้งที่ 4 4) การประเมินครั้งที่ 1 กับครั้งที่ 5 5) การประเมินครั้งที่ 2 กับครั้งที่ 3 6) การประเมินครั้งที่ 2 กับครั้งที่ 4 7) การประเมินครั้งที่ 2 กับครั้งที่ 5 8) การประเมินครั้งที่ 3 กับครั้งที่ 4 9) การประเมินครั้งที่ 3 กับครั้งที่ 5 และ 10) การประเมินครั้งที่ 4 กับครั้งที่ 5 พบว่า ทุกคู่มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

1.1.3 การวิเคราะห์คุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพของนักศึกษาพยาบาล เมื่อสิ้นสุดการทดลองใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เสริมสร้างคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ สำหรับนักศึกษาพยาบาล โดยวิเคราะห์ระดับการแสดงพฤติกรรมความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ ดังแสดงในตาราง 33 และตาราง 34

ตาราง 33 แสดงผลการวิเคราะห์คุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพเมื่อสิ้นสุดการทดลองใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เสริมสร้างคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ สำหรับนักศึกษาพยาบาล จำแนกตามระดับคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพและในภาพรวม (ประเมินโดยผู้วิจัย)

คุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ	คะแนนเฉลี่ย	ระดับคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ	แปลผลพฤติกรรม
องค์ประกอบที่ 1 การปฏิบัติการพยาบาลบนพื้นฐานของความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ			
ระดับที่ 1 แสดงออกถึงการปฏิบัติการพยาบาลตามมาตรฐานวิชาชีพ	4.16	4	ดี
ระดับที่ 2 แสดงออกถึงการสร้างปฏิสัมพันธ์โดยใช้ทักษะการสื่อสาร ที่มีประสิทธิภาพ	4.62	5	ดีมาก
ระดับที่ 3 แสดงออกถึงความรับผิดชอบในการปฏิบัติการพยาบาล	4.72	5	ดีมาก
ระดับที่ 4 แสดงออกถึงความเมตตา กรุณาในการปฏิบัติการพยาบาล	4.49	4	ดี
ระดับที่ 5 แสดงออกถึงการเคารพในคุณค่าและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์	4.88	5	ดีมาก
องค์ประกอบที่ 2 การปฏิบัติงานเป็นทีมบนพื้นฐานของความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ			
ระดับที่ 1 แสดงออกถึงความรับผิดชอบในบทบาทหน้าที่ของตนเอง	4.77	5	ดีมาก
ระดับที่ 2 แสดงออกถึงความรับผิดชอบในบทบาทการมีส่วนร่วมขับเคลื่อนภารกิจของทีม	4.87	5	ดีมาก
ระดับที่ 3 แสดงออกถึงการสร้างปฏิสัมพันธ์กับทีมเพื่อป้องกันความขัดแย้ง	4.87	5	ดีมาก
ระดับที่ 4 แสดงออกถึงความรับผิดชอบด้วยการซื่อสัตย์และสร้างความไว้วางใจระหว่างกัน	4.85	5	ดีมาก
ระดับที่ 5 แสดงออกถึงความรับผิดชอบต่อประเทศชาติและสังคมส่วนรวม	5.00	5	ดีมาก
คุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพในภาพรวม	4.66	5	ดีมาก

ตาราง 33 แสดงผลการวิเคราะห์คุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพเมื่อสิ้นสุดการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เสริมสร้างคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ สำหรับนักศึกษาพยาบาล จำแนกตามระดับคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพและในภาพรวมจากข้อมูลการประเมินของผู้วิจัย พบว่า ระดับการแสดงผลพฤติกรรมความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพของผู้เรียนอยู่ในระดับ 4 ถึง ระดับ 5 ซึ่งหมายถึง ผู้เรียนแสดงผลพฤติกรรมความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพในระดับดี ถึง ดีมาก โดยที่การแสดงผลคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพในภาพรวมอยู่ในระดับดีมาก

ตาราง 34 แสดงผลการวิเคราะห์คุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพเมื่อสิ้นสุดการทดลองใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เสริมสร้างคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ สำหรับนักศึกษาพยาบาล จำแนกตามระดับคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพและในภาพรวม (การประเมินตนเองของผู้เรียน)

คุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ	คะแนนเฉลี่ย	ระดับคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ	แปลผลพฤติกรรม
องค์ประกอบที่ 1 การปฏิบัติการพยาบาลบนพื้นฐานของความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ			
ระดับที่ 1 แสดงออกถึงการปฏิบัติการพยาบาลตามมาตรฐานวิชาชีพ	4.19	4	ดี
ระดับที่ 2 แสดงออกถึงการสร้างปฏิสัมพันธ์โดยใช้ทักษะการสื่อสาร ที่มีประสิทธิภาพ	4.56	5	ดีมาก
ระดับที่ 3 แสดงออกถึงความรับผิดชอบในการปฏิบัติการพยาบาล	4.72	5	ดีมาก
ระดับที่ 4 แสดงออกถึงความเมตตา กรุณาในการปฏิบัติการพยาบาล	4.49	4	ดี
ระดับที่ 5 แสดงออกถึงการเคารพในคุณค่าและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์	4.83	5	ดีมาก
องค์ประกอบที่ 2 การปฏิบัติงานเป็นทีมบนพื้นฐานของความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ			
ระดับที่ 1 แสดงออกถึงความรับผิดชอบในบทบาทหน้าที่โดยใช้ความรู้ ความสามารถเชิงวิชาชีพ	4.68	5	ดีมาก
ระดับที่ 2 แสดงออกถึงความรับผิดชอบในบทบาทการมีส่วนร่วมขับเคลื่อนภารกิจของทีม	4.85	5	ดีมาก
ระดับที่ 3 แสดงออกถึงความสามารถในการสร้างปฏิสัมพันธ์กับทีมเพื่อป้องกันความขัดแย้ง	4.83	5	ดีมาก
ระดับที่ 4 แสดงออกถึงความรับผิดชอบต่อทีมด้วยความซื่อสัตย์สุจริตและสร้างความไว้วางใจระหว่างกัน	4.82	5	ดีมาก
ระดับที่ 5 แสดงออกถึงความรับผิดชอบต่อประเทศชาติและสังคมส่วนรวม	4.87	5	ดีมาก
คุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพในภาพรวม	4.64	5	ดีมาก

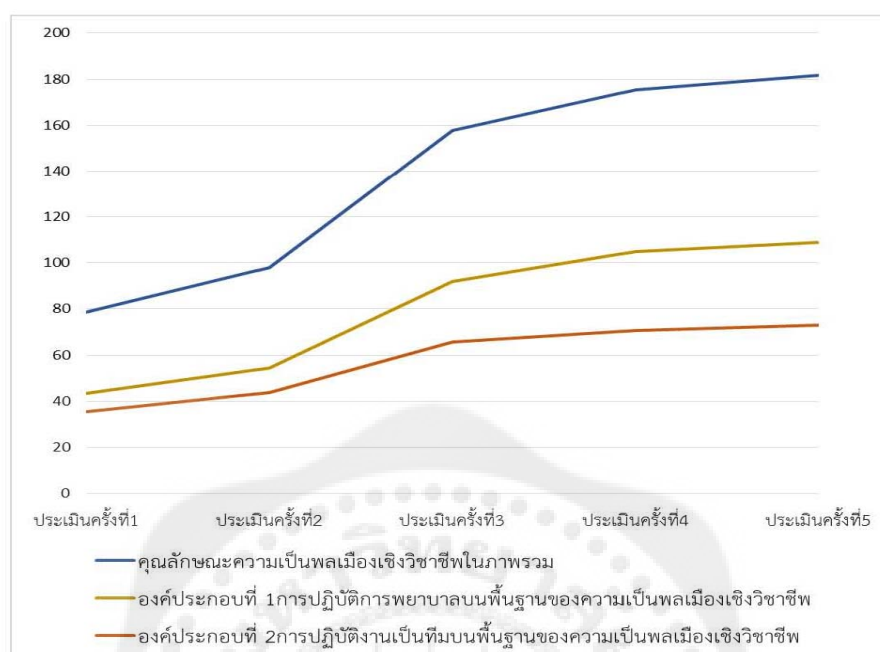
จากตาราง 34 แสดงผลการวิเคราะห์คุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพเมื่อสิ้นสุดการทดลองใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เสริมสร้างคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ สำหรับนักศึกษาพยาบาล จำแนกตามระดับคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพและในภาพรวม จากข้อมูลการประเมินตนเองของผู้เรียน พบว่า ระดับการแสดงผลพฤติกรรมความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพของผู้เรียนอยู่ในระดับ 4 ถึง ระดับ 5 ซึ่งหมายถึงผู้เรียนแสดงผลพฤติกรรมความเป็นพลเมืองในระดับดี ถึง ดีมาก โดยที่การแสดงผลคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพในภาพรวมอยู่ในระดับดีมาก

1.1.4 การศึกษาพัฒนาการคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพของนักศึกษาพยาบาล โดยศึกษาจาก Estimated Marginal Means ของคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพสำหรับนักศึกษาพยาบาล จำแนกตามองค์ประกอบ และในภาพรวม โดยนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการประเมินของผู้วิจัย และการประเมินตนเองของผู้เรียน ดังตาราง 35 และ 36 และภาพประกอบ 26 และ 27

ตาราง 35 แสดงการเปรียบเทียบ Estimated Marginal Means ของคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ จำแนกตามองค์ประกอบ และในภาพรวม (ประเมินโดยผู้วิจัย)

คุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ	Estimated Marginal Means				
	ประเมินครั้งที่1	ประเมินครั้งที่2	ประเมินครั้งที่3	ประเมินครั้งที่4	ประเมินครั้งที่5
คุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพในภาพรวม	78.70	98.07	157.77	175.53	181.77
องค์ประกอบที่ 1 การปฏิบัติการพยาบาลบนพื้นฐานของความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ	43.33	54.23	92	104.83	108.80
องค์ประกอบที่ 2 การปฏิบัติงานเป็นทีมบนพื้นฐานของความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ	35.38	43.83	65.77	70.70	72.97

Estimated Marginal Means

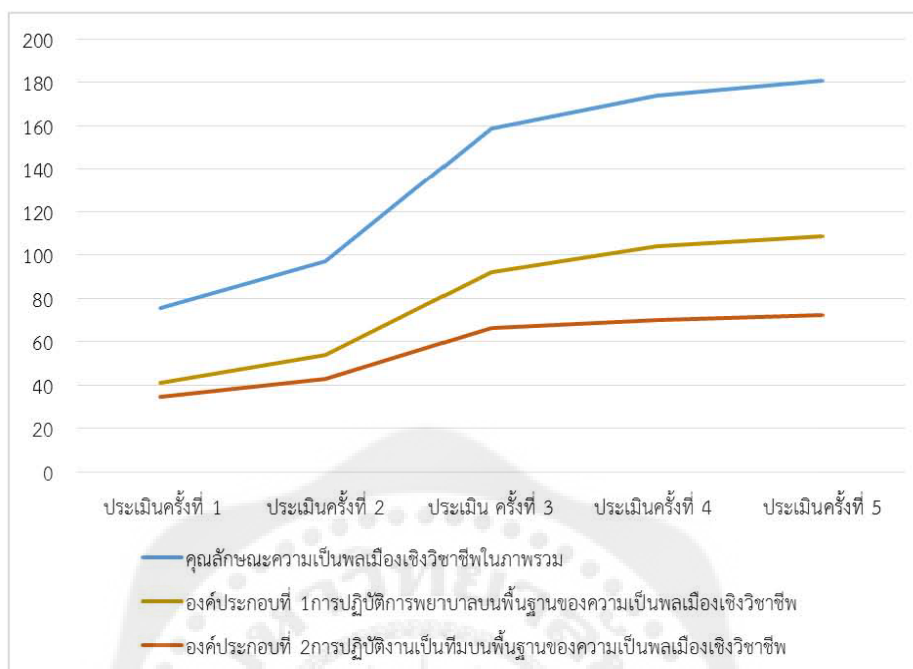

ภาพประกอบ 26 แสดงพัฒนาการคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพจำแนกตามองค์ประกอบ และในภาพรวม (ประเมินโดยผู้วิจัย)

ตาราง 36 แสดงการเปรียบเทียบ Estimated Marginal Means ของคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ จำแนกตามองค์ประกอบและในภาพรวม (การประเมินตนเองของผู้เรียน)

คุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ	Estimated Marginal Means				
	ประเมนครั้งที่ 1	ประเมนครั้งที่ 2	ประเมนครั้งที่ 3	ประเมนครั้งที่ 4	ประเมนครั้งที่ 5
คุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพในภาพรวม	75.80	97.267	158.733	174.133	180.80
องค์ประกอบที่ 1 การปฏิบัติการพยาบาลบนพื้นฐานของความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ	41.13	54.17	92.10	104.20	108.53
องค์ประกอบที่ 2 การปฏิบัติงานเป็นทีมบนพื้นฐานของความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ	34.67	43.10	66.63	69.93	72.27

Estimated Marginal Means

ภาพประกอบ 27 แสดงพัฒนาการคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพจำแนกตามองค์ประกอบ และในภาพรวม (การประเมินตนเองของผู้เรียน)

จากตาราง 35-36 และภาพประกอบ 26-27 แสดงพัฒนาการของคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพของนักศึกษาพยาบาลที่ได้จากการประเมินของผู้วิจัยและการประเมินตนเองของผู้เรียน พบว่าคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพในแต่ละช่วงเวลามีพัฒนาการที่ดีขึ้น ทั้งในภาพรวมและแต่ละองค์ประกอบ

1.2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ

การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพเป็นการวิเคราะห์พัฒนาการในการเรียนรู้ของผู้เรียนด้านความรู้ ทักษะ และความสามารถพื้นฐานในการเสริมสร้างคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ และพัฒนาการในการแสดงคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ ซึ่งได้จากการบันทึกพฤติกรรมที่สังเกต การถามตอบ การประเมินเอกสารในการปฏิบัติงาน ได้แก่ รายงานการเก็บรวบรวมข้อมูล แผนการพยาบาล บันทึกการพยาบาล และการสะท้อนคิดในรูปแบบของการสนทนา (Dialogue) และการบันทึกอนุทิน (Journal writing) โดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis) ดังนี้

1.2.1 การศึกษาพัฒนาการในการเรียนรู้ของผู้เรียนด้านความรู้ ทักษะ และความสามารถพื้นฐานของความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ ซึ่งประกอบด้วย ความรู้ในการปฏิบัติการพยาบาลมารดาและทารกในระยหลังคลอด ทักษะการคิดเชิงระบบ ความสามารถในการจัดการสารสนเทศ ความสามารถในการประยุกต์ใช้ความรู้ และทักษะการตัดสินใจอย่างมีวิจารณญาณ ดังแสดงในตาราง 37

ตาราง 37 แสดงพัฒนาการในการเรียนรู้ของผู้เรียนด้านความรู้ ทักษะ และความสามารถพื้นฐาน
ของความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ ก่อนการทดลอง ระหว่างการทดลอง และหลังการทดลอง

ลำดับ	ก่อนการทดลอง	ระหว่างการทดลอง	หลังการทดลอง
1	ด้านความรู้ในปฏิบัติการพยาบาลมารดาและทารกในระยหลังคลอด		
	ผู้เรียนยังอธิบายเหตุผลในการพยาบาลโดยใช้ความรู้ที่เกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงสรีรวิทยาการดาและทารกในระยหลังคลอดในบางประเด็น ไม่สอดคล้องกับปัญหา หรืออธิบายไม่ถูกต้อง หรือไม่ชัดเจน เช่น การเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ได้แนะนำให้นำทารกดูดนมทุก 2-3 ชั่วโมง แต่อธิบายเหตุผลไม่ได้ หรือการป้องกันการตกเลือดหลังคลอดแต่ให้คำแนะนำที่ไม่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการพยาบาล เป็นต้น	ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้ผู้เรียนวิเคราะห์ความรู้ในภาพรวมและวิเคราะห์เชื่อมโยงกับองค์ประกอบที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนการประยุกต์ใช้ความรู้ในการปฏิบัติการพยาบาลในสถานการณ์จริงและใช้เทคนิคช่วยจำ ที่หลากหลายสอดคล้องกับลักษณะของผู้เรียนทำให้ผู้เรียนเข้าใจเนื้อหาสาระและสามารถเชื่อมโยงความรู้ให้เห็นทั้งภาพรวมและรายละเอียดในระบบย่อย นอกจากนี้การให้ผู้เรียนมีอิสระในการเขียนแผน ความคิดโดยไม่ยึดติดรูปแบบทำให้ผู้เรียนคิดโดยไม่ยึดติดกรอบ	การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เป็นพลวัตร โดยผู้เรียนได้วางแผน ลงมือปฏิบัติ ประเมินผล และสะท้อนคิดจากการเรียนรู้ในสถานการณ์จริงอย่างต่อเนื่องและสรุปบทเรียนส่งผลให้ผู้เรียนมีความรู้ ความเข้าใจในเนื้อหาสาระมากขึ้น และมีความมั่นใจ ในการปฏิบัติการพยาบาลมากขึ้น กล่าวตัดสินใจให้การช่วยเหลือผู้ป่วยอื่น ๆ นอกเหนือความรับผิดชอบมากขึ้น ตลอดจนสามารถเชื่อมโยงความรู้เชิงทฤษฎีกับข้อมูลผู้ป่วยมาใช้ในการวางแผนการพยาบาลได้ดีขึ้น
2	ด้านการคิดเชิงระบบ		
	ผู้เรียนวิเคราะห์ความรู้ได้ไม่ครอบคลุมระบบที่มีการเปลี่ยนแปลงสรีรวิทยา มารดาและทารกในระยหลังคลอด ทำให้อธิบายภาพรวมในการพยาบาลได้ไม่ครอบคลุมทั้งระบบ ส่งผลให้การเก็บรวบรวมข้อมูลและการวางแผน การพยาบาลไม่ครอบคลุมความเป็น องค์รวมและการพยาบาลทั้งสัมิติ โดยเฉพาะ การป้องกันภาวะแทรกซ้อน การส่งเสริมสุขภาพและการฟื้นฟูสุขภาพ นอกจากนี้ พบว่า ผู้เรียนจำแนกข้อมูลเพื่อการตัดสินใจทางการพยาบาลไม่เป็นระบบ ตัวอย่างเช่นในการประเมินความรู้และความสามารถในการดูแลตนเอง ผู้เรียนเขียนรายงาน	การจัดกิจกรรมเสริมสร้างทักษะการคิดเชิงระบบ ได้แก่ การวิเคราะห์ความรู้เกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงสรีรวิทยา ของมารดาและทารกในระยหลังคลอด ที่ครอบคลุมทุกระบบ การวิเคราะห์ภาวะสุขภาพอันเนื่องมาจากการเปลี่ยนแปลงสรีรวิทยาและการพยาบาลในภาพรวม และนำกรอบการวิเคราะห์ในภาพรวมมาศึกษาและวิเคราะห์กับกรณีผู้ป่วยที่ศึกษาในระบบย่อย ทำให้ผู้เรียนแสดงออกถึงความสามารถในการคิดเชิงระบบและสามารถนำวิธีคิดไปใช้ในการปฏิบัติการพยาบาลตามมาตรฐานวิชาชีพ เช่น การเก็บรวบรวมข้อมูลมีความเป็น	จากที่ผู้เรียนนำกรอบการวิเคราะห์ความรู้และกรอบการเก็บรวบรวมข้อมูลในภาพรวมมาประยุกต์ใช้กับกรณีศึกษาในสถานการณ์จริง ทำให้ผู้เรียนสามารถอธิบายภาพการพยาบาลอย่างเป็นระบบและครอบคลุม มากขึ้น ทั้งมีความเข้าใจเนื้อหาสาระทางทฤษฎีมากขึ้นจนสามารถสร้างสรรค์โมเดลการพยาบาลที่ครอบคลุมความเป็นองค์รวมและการพยาบาลทั้งสัมิติ

ตาราง 37 (ต่อ)

ลำดับ	ก่อนการทดลอง	ระหว่างทดลอง	หลังการทดลอง
2	ด้านการคิดเชิงระบบ (ต่อ)		
	การเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับความรู้ในการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่แล้วเขียนความรู้ในการป้องกันการตกเลือดหลังคลอดแล้วกลับมาเขียนความรู้ในการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่อีก เป็นต้น ซึ่งผู้เรียนสะท้อนว่าไม่เข้าใจการใช้แบบแผนการประเมินภาวะสุขภาพและไม่เข้าใจการนำข้อมูลที่เก็บรวบรวมมาใช้ในการตัดสินใจทางการพยาบาลในแต่ละขั้นตอน	ระบบมากขึ้น วางแผนการพยาบาล มีความครอบคลุมความเป็นองค์รวม และ สอดคล้อง กัน ใน แต่ละ องค์ประกอบมากขึ้น นอกจากนี้ ในการให้คำแนะนำผู้ป่วย หรือการซักประวัติ ผู้เรียนสามารถสื่อสารหรือตั้งประเด็นคำถามที่เป็นระบบ และสามารถอธิบายให้ผู้ป่วยเห็นความเชื่อมโยงในเชิงเหตุผลได้ดีขึ้น	
3	ด้านการจัดการสารสนเทศทางการพยาบาล		
	ผู้เรียนเก็บรวบรวมข้อมูลไม่ครอบคลุมข้อมูลจำเป็นสำหรับการตัดสินใจทางการพยาบาลโดยบันทึกข้อมูลแบบกว้างๆ ไม่เฉพาะเจาะจงและจัดข้อมูลไม่เป็นระบบทำให้ข้อมูลกระจัดกระจายส่งผลต่อประสิทธิภาพในการดึงข้อมูลมาใช้และส่งผลต่อการปฏิบัติการพยาบาลตามมาตรฐานวิชาชีพ เช่น การกำหนดข้อวินิจฉัยการพยาบาลหรือกิจกรรมการพยาบาลโดยผู้เรียนไม่ได้นำข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้ในสภาพจริงมาใช้ในการตัดสินใจ นอกจากนี้ยังพบว่าผู้เรียนวางแผนการพยาบาลโดยใช้ข้อมูลสนับสนุนที่ไม่มีในรายงานการเก็บรวบรวมข้อมูล ทั้งการวิเคราะห์ความเชื่อมโยงของข้อมูลไม่สอดคล้องกัน เช่น การกำหนดข้อวินิจฉัยการพยาบาลในส่วนของปัญหาสุขภาพกับสาเหตุไม่สอดคล้องกัน	การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เสริมสร้างทักษะการจัดการสารสนเทศ ทำให้ผู้เรียนสามารถเก็บรวบรวมข้อมูลจำเป็นในการปฏิบัติการพยาบาลได้ครอบคลุมและเป็นระบบสอดคล้องกับกรณีศึกษาตามความเป็นจริง และสามารถนำข้อมูลไปใช้ในการตัดสินใจทางการพยาบาลได้อย่างมีวิจารณญาณมากขึ้น	ผู้เรียนได้นำกรอบการเก็บรวบรวมข้อมูลไปใช้ในสถานการณ์จริงทำให้สามารถจำแนกข้อมูลสารสนเทศเพื่อการตัดสินใจในการปฏิบัติการพยาบาลได้ดีขึ้นและสามารถพัฒนาโมเดลการพยาบาลมาใช้เป็นกรอบในการเก็บรวบรวมข้อมูลที่มีความเป็นระบบ ครอบคลุมความเป็นองค์รวมและชัดเจนมากขึ้น ทำให้สามารถนำข้อมูลมาใช้ในการตัดสินใจทางการพยาบาลได้ง่ายขึ้นลดระยะเวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ตาราง 37 (ต่อ)

ลำดับ	ก่อนการทดลอง	ระหว่างทดลอง	หลังการทดลอง
4	ทักษะการประยุกต์		
	ผู้เรียนไม่ค่อยมีความมั่นใจในการนำความรู้และประสบการณ์ไปใช้ในการปฏิบัติการพยาบาล การวินิจฉัยสถานการณ์หรืออธิบายความรู้ในการปฏิบัติได้ไม่ชัดเจน ส่งผลให้ไม่กล้าอาสาให้การช่วยเหลือผู้ป่วยหรือทีมสุขภาพ	ผู้เรียนสามารถประยุกต์หลักการและแนวทางการปฏิบัติการพยาบาลไปใช้ในสถานการณ์จริงได้ดีขึ้น ทั้งสะท้อนว่ามีความมั่นใจในการนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในการพยาบาลผู้ป่วยแผนกอื่น ๆ และแก้ไขปัญหาขององค์กรในอนาคตได้ นอกจากนี้จากการประยุกต์ใช้ความรู้ในการปฏิบัติทำให้ผู้เรียนสามารถบูรณาการแนวคิด ทฤษฎีทางการพยาบาล เพื่อใช้ในสถานการณ์ใหม่ได้ดีขึ้นส่งผลให้ผู้เรียน เปิดใจรับฟังความคิดเห็นที่แตกต่าง และสามารถดึงสาระสำคัญของแต่ละแนวคิดมาใช้ในการปฏิบัติงานที่ชัดเจนมากขึ้น	ผู้เรียนสามารถนำความรู้ และประสบการณ์เชิงวิชาชีพมาตัดสินใจให้การพยาบาลในสถานการณ์ใหม่ได้ดีมากขึ้น ส่งผลให้มีความมั่นใจในการช่วยเหลือผู้ป่วยอื่น ๆ ได้มากขึ้น ทั้งสามารถนำแนวคิดความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพในด้านคุณธรรม จริยธรรม และทักษะทางสังคมมาบูรณาการกับการปฏิบัติการพยาบาลตามมาตรฐานวิชาชีพในแต่ละขั้นตอนได้ดียิ่งขึ้น ส่งผลให้ผู้เรียนรู้สึกถึงคุณค่าเชิงวิชาชีพการพยาบาลที่มีต่อส่วนรวม โดยผู้เรียนสะท้อนถึงการปฏิบัติการพยาบาลตามมาตรฐานวิชาชีพที่ส่งผลดีทั้งต่อผู้ป่วย ประเทศชาติและผลกระทบในเชิงบวกต่อมวลมนุษยชาติในระดับโลก
5	ทักษะการตัดสินใจอย่างมีวิจารณญาณ		
	ผู้เรียนตัดสินใจในการปฏิบัติการพยาบาลที่ไม่ได้พิจารณาไตร่ตรองบนพื้นฐานของความรู้ทางทฤษฎีและข้อมูลสนับสนุนการตัดสินใจที่รอบคอบ โดยพบว่า ผู้เรียนไม่สามารถอธิบายเหตุผลในการกำหนดประเด็นการซักประวัติ การกำหนดข้อวินิจฉัยการพยาบาล และการกำหนดกิจกรรมการพยาบาลได้ ตลอดจนกำหนดข้อมูลสนับสนุนการตัดสินใจที่ไม่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ทางการพยาบาล ทั้งอธิบายรายการข้อมูลจำเป็นที่ใช้ในการตัดสินใจได้ไม่ครอบคลุม	การจัดการเรียนรู้ที่เสริมสร้างความรู้ทักษะ ความสามารถพื้นฐานสำหรับการตัดสินใจอย่างมีวิจารณญาณ ทำให้ผู้เรียนสามารถตัดสินใจทางการพยาบาลได้ อย่างมีวิจารณญาณมากขึ้น กล่าวคือ มีการไตร่ตรองอย่างละเอียดรอบคอบบนพื้นฐานของความรู้และข้อมูลผู้ป่วยในสภาพจริงมาประกอบการตัดสินใจ ซึ่งส่งผลต่อการตัดสินใจปฏิบัติการพยาบาลตามมาตรฐานวิชาชีพได้มากขึ้น	ผู้เรียนสามารถตัดสินใจในการปฏิบัติงานอย่างมีวิจารณญาณมากขึ้น โดยสามารถอธิบายหลักการเชิงทฤษฎีและใช้ข้อมูลในสถานการณ์จริงมาสนับสนุนการตัดสินใจ ที่คล่องแคล่วรวดเร็วและมีประสิทธิภาพมากขึ้น

1.2.2 การศึกษาพัฒนาการของการแสดงคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ โดยศึกษาเปรียบเทียบพัฒนาการก่อนการทดลอง ระหว่างการทดลอง และหลังการทดลอง ซึ่งสรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลได้ดังตาราง 38

ตาราง 38 แสดงพัฒนาการคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพของผู้เรียน ก่อนการทดลอง ระหว่างการทดลอง และหลังการทดลอง

ก่อนการทดลอง	ระหว่างการทดลอง	หลังการทดลอง
องค์ประกอบที่ 1 การปฏิบัติการพยาบาลบนพื้นฐานของความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ		
ระดับที่ 1 แสดงออกถึงการปฏิบัติการพยาบาลตามมาตรฐานวิชาชีพ		
ผู้เรียนไม่เข้าใจการใช้แบบแผนการประเมินภาวะสุขภาพ การคิดเชิงระบบและวัตถุประสงค์ของการเก็บรวบรวมข้อมูล ทำให้เก็บรวบรวมข้อมูลไม่ครอบคลุม ตั้งคำถามไม่เฉพาะเจาะจง และไม่สามารถนำข้อมูลไปเชื่อมโยงสู่การปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพ	ผู้เรียนสามารถมองภาพการปฏิบัติการพยาบาลที่ครอบคลุมทั้งสี่มิติและความเป็นองค์รวมได้เป็นรูปธรรมมากขึ้นและจากการเรียนรู้ที่ใช้ปัญหาเป็นตัวตั้งทำให้เข้าใจกระบวนการพยาบาลมากขึ้น และสามารถนำสู่การปฏิบัติได้ดีขึ้นด้วย	ผู้เรียนสามารถวิเคราะห์ช่องว่างในการปฏิบัติการพยาบาลได้ชัดเจนมากขึ้น และสามารถดูแลผู้ป่วยโดยคำนึงถึงการปฏิบัติการพยาบาลตามมาตรฐานวิชาชีพด้วย
1) การเก็บรวบรวมข้อมูล		
ผู้เรียนได้สะท้อนถึงความไม่เข้าใจการใช้แบบแผนการประเมินภาวะสุขภาพ การคิดเชิงระบบและวัตถุประสงค์ ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ทำให้การตั้งคำถามในการซักประวัติไม่เฉพาะเจาะจง ข้อมูลที่ได้ไม่ครอบคลุม และไม่สามารถนำข้อมูลที่ไปเชื่อมโยงสู่การปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพ	ผู้เรียนสามารถเก็บรวบรวมข้อมูลบนพื้นฐานของความรู้และข้อมูลผู้ป่วยในสภาพจริง เป็นระบบและครอบคลุมข้อมูลจำเป็นที่ใช้เพื่อการตัดสินใจวางแผนการพยาบาลให้ครอบคลุมทั้งสี่มิติและความเป็นองค์รวม	ผู้เรียนสามารถเก็บรวบรวมข้อมูลได้ครอบคลุมเป็นระบบ และประเมินผู้ป่วยได้เฉพาะเจาะจงและตรงประเด็น ทั้งทำงานได้คล่องรวดเร็วมากขึ้น
2) การกำหนดข้อวินิจฉัยการพยาบาล		
ผู้เรียนไม่เข้าใจหลักการกำหนดข้อวินิจฉัยการพยาบาล ทำให้ข้อวินิจฉัยการพยาบาลไม่เชื่อมโยงกันกับข้อมูลผู้ป่วย โดยพบว่า ข้อวินิจฉัยการพยาบาลกับข้อมูลสนับสนุนไม่สอดคล้องกัน ซึ่งผู้เรียนสะท้อนว่าเนื่องจากกำหนดข้อวินิจฉัยการพยาบาลโดยอ้างอิงตามตำราทำให้บางครั้งระบุปัญหาผู้ป่วยไม่สอดคล้องกับสภาพจริง	ผู้เรียนสามารถวิเคราะห์ความเชื่อมโยงของข้อมูลภาวะสุขภาพและปัจจัยที่สัมพันธ์กับภาวะสุขภาพ ตลอดจนการวิเคราะห์ความรู้ทำให้เข้าใจองค์ประกอบของข้อวินิจฉัยการพยาบาลและสามารถกำหนดข้อวินิจฉัยการพยาบาลได้ง่ายและสอดคล้องกับปัญหาของผู้ป่วยตามสภาพจริง ตลอดจนกำหนดข้อวินิจฉัยการพยาบาลได้ครอบคลุมการพยาบาลทั้งสี่มิติและความเป็นองค์รวมมากขึ้น	ผู้เรียนเข้าใจหลักการกำหนดข้อวินิจฉัยการพยาบาลที่ชัดเจนมากขึ้น และสามารถวินิจฉัยการพยาบาลได้ถูกต้องสอดคล้องกับข้อมูลสนับสนุนมากขึ้น

ตาราง 38 (ต่อ)

ก่อนการทดลอง	ระหว่างการทดลอง	หลังการทดลอง
ระดับที่ 1 (ต่อ)		
3) การกำหนดกิจกรรมการพยาบาล		
ผู้เรียนไม่สามารถเชื่อมโยงข้อมูลที่เกี่ยวข้องรวบรวมมาใช้ในการวางแผนการพยาบาล แต่จะอ้างอิงตามเอกสารตำราทำให้บางครั้งไม่สอดคล้องกับสภาพจริงของผู้ป่วย และไม่ครอบคลุมความเป็นองค์รวม	ผู้เรียนสามารถกำหนดกิจกรรมการพยาบาลที่เชื่อมโยงกับข้อมูลที่ได้จากการประเมินในสภาพจริง สอดคล้องกับ ข้อวินิจฉัยการพยาบาลและสภาพปัญหาผู้ป่วยมากขึ้น ทั้งเข้าใจการปฏิบัติงาน ที่เป็นระบบขั้นตอนมากขึ้นด้วย ตลอดจนสามารถตัดสินใจอย่างมีวิจารณญาณโดยใช้ความรู้และข้อมูลมากขึ้น	ผู้เรียนสามารถกำหนดกิจกรรมการพยาบาลตามมาตรฐานวิชาชีพมากขึ้น และตัดสินใจในทุกขั้นตอนได้มีวิจารณญาณ มากขึ้น
4) การปฏิบัติการพยาบาลและการประเมินผล		
ผู้เรียนไม่มั่นใจในการปฏิบัติการพยาบาลมารดาและทารกเนื่องจากเป็นการฝึกเกี่ยวกับการพยาบาลสูติศาสตร์ครั้งแรกและส่วนใหญ่เน้นการพยาบาลในมิติการดูแลรักษา	ผู้เรียนสามารถปฏิบัติการพยาบาลในงานที่ย่างยากซับซ้อน และทักษะการปฏิบัติการพยาบาลที่ยากด้วยความมั่นใจมากขึ้น และสามารถทำงานเป็นระบบและเชื่อมโยงมากขึ้น	ผู้เรียนสามารถมองภาพการพยาบาลในองค์รวมได้ชัดเจนมากขึ้น ทำให้การใช้กระบวนการพยาบาล ตลอดจนการตัดสินใจปฏิบัติการพยาบาลได้คล่องขึ้นและสามารถตัดสินใจเหตุการณ์เฉพาะหน้าในผู้ป่วยอื่น ๆ ได้ด้วยความมั่นใจ สามารถอธิบายหลักทฤษฎีและใช้ข้อมูลสนับสนุนการตัดสินใจที่ชัดเจน ทำให้ผลลัพธ์ทางการพยาบาลเป็นไปตามความคาดหวัง เช่นมารดาสามารถดูแลตนเองและปรับตัวต่อบทบาทการเป็นมารดาได้ดีขึ้น
5) ขั้นตอนการบันทึกทางการพยาบาล		
ผู้เรียนไม่เข้าใจหลักการและแนวคิดในการบันทึกทางการพยาบาลอย่างแท้จริง	ผู้เรียนเขียนบันทึกการพยาบาลไม่ครอบคลุมการพยาบาลที่กำหนดไว้ในแผน และไม่เข้าใจแผนการพยาบาลกับการเขียนบันทึกการพยาบาลในแต่ละช่วงเวลา	ผู้เรียนเขียนบันทึกการพยาบาลได้ครอบคลุมการพยาบาลที่กำหนดไว้ในแผนการพยาบาลมากขึ้น และเขียนสอดคล้องกับการปฏิบัติจริง

ตาราง 38 (ต่อ)

ก่อนการทดลอง	ระหว่างการทดลอง	หลังการทดลอง
ระดับที่ 2 แสดงออกถึงการสร้างปฏิสัมพันธ์โดยใช้ทักษะการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ		
ผู้เรียนเขียนแผนการพยาบาลไม่สอดคล้องกันในแต่ละองค์ประกอบ และอธิบายเหตุผลเชิงทฤษฎีไม่สอดคล้องกับปัญหาหรือการพยาบาล และไม่เชื่อมโยงเป็นระบบ โดยผู้เรียนสะท้อนถึงความไม่มั่นใจในการสื่อสารเนื่องจากไม่เข้าใจเนื้อหาสาระเชิงทฤษฎีที่ชัดเจน	ผู้เรียนสามารถอธิบายได้เชื่อมโยงเป็นระบบมากขึ้น ทำให้ผู้ป่วยมีความเข้าใจและเชื่อมั่นต่อการพยาบาลมากขึ้น	ผู้เรียนสะท้อนถึงการพัฒนาความรู้ความสามารถทางการพยาบาลที่ทำให้สามารถคิดอย่างเป็นระบบและตัดสินใจ ได้อย่างมีวิจารณญาณซึ่งส่งผลต่อการพัฒนาทักษะการสื่อสาร และการสร้างปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับมารดา ทำให้มารดา มีความไว้วางใจมากขึ้น และให้ข้อมูลที่เป็นส่วนตัวทำให้สามารถให้การช่วยเหลือได้ตรงประเด็นมากขึ้น
ระดับที่ 3 แสดงออกถึงความรับผิดชอบในการปฏิบัติการพยาบาล		
ในการวางแผนการพยาบาลบางครั้งผู้เรียนไม่ได้นำข้อมูลที่ได้จากการเก็บรวบรวมมาใช้ในการวางแผนการพยาบาลแต่เขียนแผนตามแบบของเอกสาร ตำราที่นำมาอ้างอิง อย่างไรก็ตาม ผู้เรียนเขียนข้อวินิจฉัยการพยาบาลและกิจกรรมการพยาบาลโดยไม่เสี่ยงต่อการละเมิดกฎหมาย และได้สะท้อนคิดถึงการตัดสินใจปฏิบัติงานที่ขาดความละเอียดรอบคอบเนื่องจากมองภาพการพยาบาลได้ไม่เป็นระบบ ไม่มีความมั่นใจในการปฏิบัติงาน รวมถึงการใช้ทรัพยากรที่ไม่คำนึงถึงความคุ้มค่า และไม่เข้าใจการวิเคราะห์ผลกระทบต่อประเทศชาติหรือต่อโลก	ผู้เรียนได้สะท้อนคิดถึงความรับผิดชอบในบทบาทหน้าที่ว่าการฝึกปฏิบัติวันแรกได้เตรียมความรู้ไม่มากพอทำให้ไม่มั่นใจในการพยาบาล และปฏิบัติได้ไม่ดีแต่เมื่อ มีความรู้ความเข้าใจมากขึ้นทำให้สามารถปฏิบัติงานในความรับผิดชอบได้ดีขึ้น และจากการประเมินตนเอง การให้ข้อมูลย้อนกลับและการสะท้อนคิด ทำให้สามารถพัฒนาขีดความสามารถในการทำงานมากขึ้นและวางแผนพัฒนาตนเอง อย่างต่อเนื่อง มีทิศทาง และมีความรับผิดชอบในการปฏิบัติการพยาบาลที่คำนึงประโยชน์ และผลกระทบ ต่อผู้ป่วย สังคมโดยรวมและประเทศชาติมากขึ้น	ผู้เรียนได้สะท้อนถึงการพัฒนาความรู้ และทักษะการคิดที่สูงขึ้นส่งผลต่อความสามารถในการพัฒนางานและความรับผิดชอบต่อผลกระทบในระดับที่กว้างมากขึ้น ทั้งนี้เนื่องจากมีความเข้าใจและสามารถวิเคราะห์ปัญหาผู้ป่วยได้ดีขึ้นทำให้เราสามารถปรับปรุงและพัฒนางานให้มีคุณภาพมากขึ้นเรื่อย ๆ และมีความรับผิดชอบในการปฏิบัติการพยาบาลที่คำนึงประโยชน์และผล กระทบต่อผู้ป่วย สังคมโดยรวม ประเทศชาติ และผลกระทบในระดับที่กว้างมากขึ้น
ระดับที่ 4 แสดงออกถึงความเมตตา กรุณาในการปฏิบัติการพยาบาล		
ผู้เรียนแสดงออกถึงความต้องการในการช่วยเหลือดูแลผู้อื่นแต่ไม่มีความมั่นใจจึงไม่กล้าเข้าไปให้ความช่วยเหลือ	ผู้เรียนแสดงออกถึงการปฏิบัติการพยาบาลด้วยความเมตตา กรุณาโดยการแสดงความเห็นอกเห็นใจ และการมีน้ำใจเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่โดยให้การช่วยเหลือผู้ป่วยมากขึ้นและรู้สึกดีที่สามารถช่วยเหลือผู้ป่วยได้	ผู้เรียนสามารถใช้ ความรู้ความสามารถเชิงวิชาชีพช่วยเหลือผู้ป่วยด้วยความกระตือรือร้นและมีความมั่นใจมากขึ้นส่งผลต่อความพึงพอใจของผู้ป่วยต่อบริการ ที่ได้รับและมีความสามารถในการดูแลตนเองได้

ตาราง 38 (ต่อ)

ก่อนการทดลอง	ระหว่างการทดลอง	หลังการทดลอง
ระดับที่ 5 แสดงออกถึงการปฏิบัติการพยาบาลที่คำนึงถึงคุณค่าและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์		
ผู้เรียนเก็บรวบรวมข้อมูลโดยไม่คำนึงถึงความเชื่อที่มีผลต่อมารดาและทารก ในระยะหลังคลอด และบางกรณีเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับความเชื่อและวัฒนธรรมแต่นำมากำหนดในแผนการพยาบาล แต่ผู้เรียนได้แสดงออกถึงการให้เกียรติและแสดงออกต่อผู้ป่วยด้วยความสุภาพ	ผู้เรียนปฏิบัติการพยาบาลที่คำนึงถึงการเคารพคุณค่าและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์มากขึ้นโดยการแสดงออกด้วยความสุภาพ ให้เกียรติ วางแผนการพยาบาลโดย คำนึงถึงความต้องการ ความเชื่อ และวัฒนธรรมตลอดจนปฏิบัติการพยาบาลที่ระมัดระวังต่อการละเมิดสิทธิผู้ป่วยมากขึ้น	ผู้เรียนคำนึงถึงการปฏิบัติการพยาบาลที่เคารพในคุณค่าและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์มากขึ้น โดยการเตรียมความพร้อมเพื่อให้มารดาและทารกได้รับการดูแลตามมาตรฐานวิชาชีพและคาดหวังถึงการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมสุขภาพและคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น ทั้งสะท้อนว่า “ผู้ป่วยไม่ใช่เครื่องมือในการเรียนรู้ของเรา จึงต้องคำนึงถึงการปฏิบัติตามมาตรฐานวิชาชีพ”
องค์ประกอบที่ 2 การปฏิบัติงานเป็นทีมบนพื้นฐานของความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ		
ในการปฏิบัติงานเป็นทีมผู้เรียนได้วางแผนการทำงานและเรียนรู้กับสมาชิกทีม แต่ยังไม่เข้าใจระบบงานทำให้การประสานงานกับทีมสุขภาพไม่คล่องตัว นอกจากนี้ในการบริหารเวลาและการส่งต่อข้อมูลระหว่างสมาชิกทีมยังไม่มีประสิทธิภาพทำให้การดำเนินงานไม่ราบรื่น และไม่เรียบร้อย ลำช้าเสร็จไม่ทันเวลา	ผู้เรียนสามารถบริหารจัดการทีมเพื่อขับเคลื่อนภารกิจด้านการพยาบาลของหอผู้ป่วยและงานที่ได้รับมอบหมาย ให้บรรลุเป้าหมายได้มีประสิทธิภาพ มากขึ้น ทำให้งานมีความเรียบร้อยและเสร็จตามกำหนดเวลามากขึ้น เกิดความผิดพลาดน้อยลง	จากที่ผู้เรียนได้บริหารทีมในสถานการณ์จริงอย่างต่อเนื่องทำให้ผู้เรียนมีความกระตือรือร้นในการให้ความร่วมมือกับทีมเพื่อขับเคลื่อนภารกิจให้บรรลุเป้าหมายได้มีประสิทธิภาพมากขึ้นและสามารถแสดงความคิดเห็นที่สร้างสรรค์ ระมัดระวังต่อการเกิดข้อขัดแย้งโดยนำเสนอความเห็นที่ไม่ใช้ความรู้สึกแต่ใช้ข้อมูล และความรู้เชิงทฤษฎีทำให้สมาชิกทีมเปิดใจรับฟังและยอมรับความคิดเห็นที่แตกต่างกันมากขึ้น
ระดับที่ 1 แสดงออกถึงความรับผิดชอบในบทบาทหน้าที่โดยใช้ความรู้ ความสามารถเชิงวิชาชีพ		
ผู้เรียนมีความรับผิดชอบในการเตรียมความพร้อมการเรียนรู้ก่อนขึ้นฝึกปฏิบัติการพยาบาล	ผู้เรียนมีความรับผิดชอบในการเตรียมความพร้อมก่อนการปฏิบัติงานแต่ละวันและได้วิเคราะห์ความสามารถในการปฏิบัติงานของตนเองเพื่อศึกษาความรู้เพิ่มเติมตลอดจนแลกเปลี่ยนเรียนรู้เพื่อพัฒนางานที่รับผิดชอบ	ผู้เรียนมีความรับผิดชอบในการพัฒนาตนเองโดยแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับทีมก่อนเริ่มงานเพื่อให้ปรับปรุงงานในความรับผิดชอบให้มีความสมบูรณ์มากขึ้น

ตาราง 38 (ต่อ)

ก่อนการทดลอง	ระหว่างการทดลอง	หลังการทดลอง
ระดับที่ 2 แสดงออกถึงความรับผิดชอบในบทบาทการมีส่วนร่วมขับเคลื่อนภารกิจของทีม		
ผู้เรียนสามารถวางแผนการทำงานเป็นทีมที่สอดคล้องกับภาระงานของแหล่งฝึก และแลกเปลี่ยนเรียนรู้เพื่อลดความผิดพลาดในการทำงาน แต่ทีมไม่ได้กำหนดกรอบการพัฒนาที่ชัดเจน ทำให้พุดคุยในประเด็นของปัญหาเฉพาะหน้า หรือประเด็นที่มีปัญหาจากการทำงาน	ผู้เรียนได้ร่วมกันวางแผนการทำงานของทีม และช่วยเหลือให้งานสำเร็จตามแผน ตลอดจนร่วมขับเคลื่อนงานในความรับผิดชอบให้บรรลุตามเป้าหมายมากขึ้น และสามารถตัดสินใจพัฒนางาน ตลอดจนปรับแผนการทำงานเพื่อให้การดำเนินงานมีประสิทธิภาพมากขึ้น	ผู้เรียนมีความเข้าใจระบบงานของหอผู้ป่วย และมีประสบการณ์ในการตัดสินใจแก้ไขปัญหาในสถานการณ์จริงมากขึ้น ทำให้การแลกเปลี่ยนเรียนรู้มุ่งเน้นในการพัฒนาคุณภาพของงานมากขึ้น การประสานงานกับทีมสุขภาพมีความราบรื่นและมีประสิทธิภาพมากขึ้น สามารถจัดการกับปัญหาได้เร็วขึ้น
ระดับที่ 3 แสดงออกถึงความสามารถในการสร้างปฏิสัมพันธ์กับทีมเพื่อป้องกันความขัดแย้ง		
ลักษณะของทีมมีความหลากหลาย และมีความเป็นตัวของตัวเองสูง ไม่ฟังความคิดเห็นของผู้อื่นและไม่ค่อยแสดงความเห็น แต่ผู้เรียนเข้าใจถึงการรู้จักให้อภัย การขอโทษ รวมถึงการแสดงความคิดเห็นที่สร้างสรรค์	ผู้เรียนสามารถนำเสนอผลการดำเนินงานต่อทีมได้เป็นระบบและมีเหตุผลมากขึ้น นอกจากนี้ทีมได้กำหนดข้อตกลงในการรับฟังความเห็น การใช้ปิยะวาจา การนำเสนอโดยใช้ข้อมูลความรู้ ไม่ใช่ความรู้สึกทำให้ยอมรับความคิดเห็นซึ่งกันและกันมากขึ้น และสามารถสะท้อนคิดและแลกเปลี่ยนเรียนรู้โดยใช้ข้อมูลความรู้ มาสนับสนุน อ้างอิง เพื่อยืนยันความน่าเชื่อถือทำให้ทีมรับฟังกันมากขึ้น	ผู้เรียนสามารถพัฒนาการใช้เหตุผลในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับทีมมากขึ้น โดยศึกษาจากแหล่งข้อมูลหลายแหล่ง และวิเคราะห์ประเด็นที่เหมือนและต่างกันมาสนับสนุนการแสดงความคิดเห็น ทำให้สมาชิกทีมแสดงความคิดเห็นที่สร้างสรรค์มากขึ้น ยอมรับความคิดเห็นซึ่งกันและกันมากขึ้น และเกิดวัฒนธรรมของการจัดการบนพื้นฐานความรู้ (knowledge-based management) ส่งผลให้สามารถลดความขัดแย้งในการทำงานของทีมลงได้มาก
ระดับที่ 4 แสดงออกถึงความรับผิดชอบต่อทีมด้วยความซื่อสัตย์สุจริตและสร้างความไว้วางใจระหว่างกัน		
ผู้เรียนสามารถอธิบายถึงการแสดงความซื่อสัตย์และสร้างความไว้วางใจระหว่างกัน เช่น การยอมรับความผิดพลาดที่เกิดจากการกระทำของตนเอง การไม่กล่าวโทษผู้อื่นและไม่เอาเวลาของทีมไปทำงานส่วนตัว	ผู้เรียนสามารถกำหนดข้อตกลงของทีมเพื่อให้เกิดความไว้วางใจต่อกัน โดยให้พุดคุยกันหากมีข้อข้องใจ นอกจากนี้ผู้เรียนได้แสดงออกถึงการยอมรับข้อผิดพลาด การขอโทษและช่วยแก้ไขปัญหานั้นแล้วเสร็จ ในขณะที่สมาชิกทีมส่วนใหญ่มีความรับผิดชอบในการทำงานส่วนของตน แต่พบว่ายังมีสมาชิกทีมที่ไม่มาทำงานตามนัดหมาย หรือล่าช้า หรือไปทำงานส่วนตัว	ผู้เรียนสามารถแสดงถึงความรับผิดชอบในการทำงานที่คำนึงถึงความซื่อสัตย์ต่อหน้าที่โดยรายงานข้อมูลตามความเป็นจริงทันทีเมื่อเกิดความผิดพลาด โดยสมาชิกทีมร่วมกันแก้ไขข้อผิดพลาดโดยไม่ตำหนิซึ่งกันและกัน ทั้งช่วยวิเคราะห์ปัญหาเพื่อหาแนวทางการป้องกันในอนาคต

ตาราง 38 (ต่อ)

ก่อนการทดลอง	ระหว่างการทดลอง	หลังการทดลอง
ระดับที่ 5 แสดงออกถึงความรับผิดชอบต่อประเทศชาติและสังคมส่วนรวม		
ผู้เรียนสะท้อนถึงความรับผิดชอบต่อประเทศชาติและสังคมส่วนรวมว่าโดยปกติไม่เคยวิเคราะห์ผลกระทบที่ยิ่งใหญ่ถึงระดับประเทศและระดับโลก	ผู้เรียนสามารถปฏิบัติการพยาบาลโดยคำนึงถึงความรับผิดชอบต่อประเทศชาติและสังคมส่วนรวมที่กว้างมากขึ้น ทั้งคำนึงถึงความคุ้มค่า โดยเตรียมวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ให้เหมาะสม ไม่เหลือทิ้ง และช่วยกันประหยัดพลังงาน	ผู้เรียนสามารถพัฒนาศักยภาพของสมาชิกทีมโดยใช้รูปแบบการพยาบาลที่พัฒนาขึ้น และวางแผนให้การช่วยเหลือผู้ป่วยที่เป็นระบบมากขึ้น โดยนำความรู้ที่ได้สั่งสมประสบการณ์ไปช่วยเหลือผู้ป่วยอื่นๆ ด้วยความมั่นใจมากขึ้น

2. การตรวจสอบประสิทธิผลของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เสริมสร้างคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพสำหรับนักศึกษาพยาบาล

จากการตรวจสอบประสิทธิผลของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เสริมสร้างคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพสำหรับนักศึกษาพยาบาล สรุปผลได้ดังนี้

2.1 การเปรียบเทียบคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพของนักศึกษาพยาบาลที่ทดลองใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เสริมสร้างคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพสำหรับนักศึกษาพยาบาลในแต่ละช่วงเวลา พบว่า

2.1.1 ระดับคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพของนักศึกษาพยาบาลมีค่ามัธยฐานเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และจากการทดสอบความแตกต่างของระดับคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพในแต่ละช่วงเวลาเป็นรายคู่ พบว่า ส่วนใหญ่มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 ทั้งจากการประเมินโดยผู้วิจัยและการประเมินตนเองของผู้เรียน แต่พบว่า มีระดับคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพคู่ที่มีความแตกต่างอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ดังนี้ 1) ผลการประเมินโดยผู้วิจัย องค์ประกอบที่ 2 การปฏิบัติงานเป็นทีม ระดับที่ 5 ความรับผิดชอบต่อประเทศชาติและสังคมส่วนรวม ในการประเมินครั้งที่ 1 กับ 2 และ 2) การประเมินตนเองของผู้เรียน องค์ประกอบที่ 1 การปฏิบัติการพยาบาลบนพื้นฐานของความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ ระดับที่ 5 การเคารพในคุณค่าและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ในการประเมินครั้งที่ 4 กับ 5 และ องค์ประกอบที่ 2 การปฏิบัติงานเป็นทีมบนพื้นฐานของความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ ระดับที่ 1 ความรับผิดชอบในบทบาทหน้าที่ของตนเองโดยใช้ความรู้ ความสามารถเชิงวิชาชีพ ในการประเมินครั้งที่ 4 กับ 5 ระดับที่ 4 ความรับผิดชอบต่อทีมด้วยความซื่อสัตย์และสร้างความไว้วางใจระหว่างกันในการประเมินครั้งที่ 1 กับ 2 และ ระดับที่ 5 ความรับผิดชอบต่อประเทศชาติและสังคมส่วนรวม ในการประเมินครั้งที่ 1 กับ 2

2.1.2 คุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ จำแนกตามองค์ประกอบและในภาพรวม มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และจากการทดสอบความแตกต่างของคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพของนักศึกษาพยาบาลเป็นรายคู่ พบว่าทุกคู่มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งการประเมินโดยผู้วิจัยและการประเมินตนเองของผู้เรียน

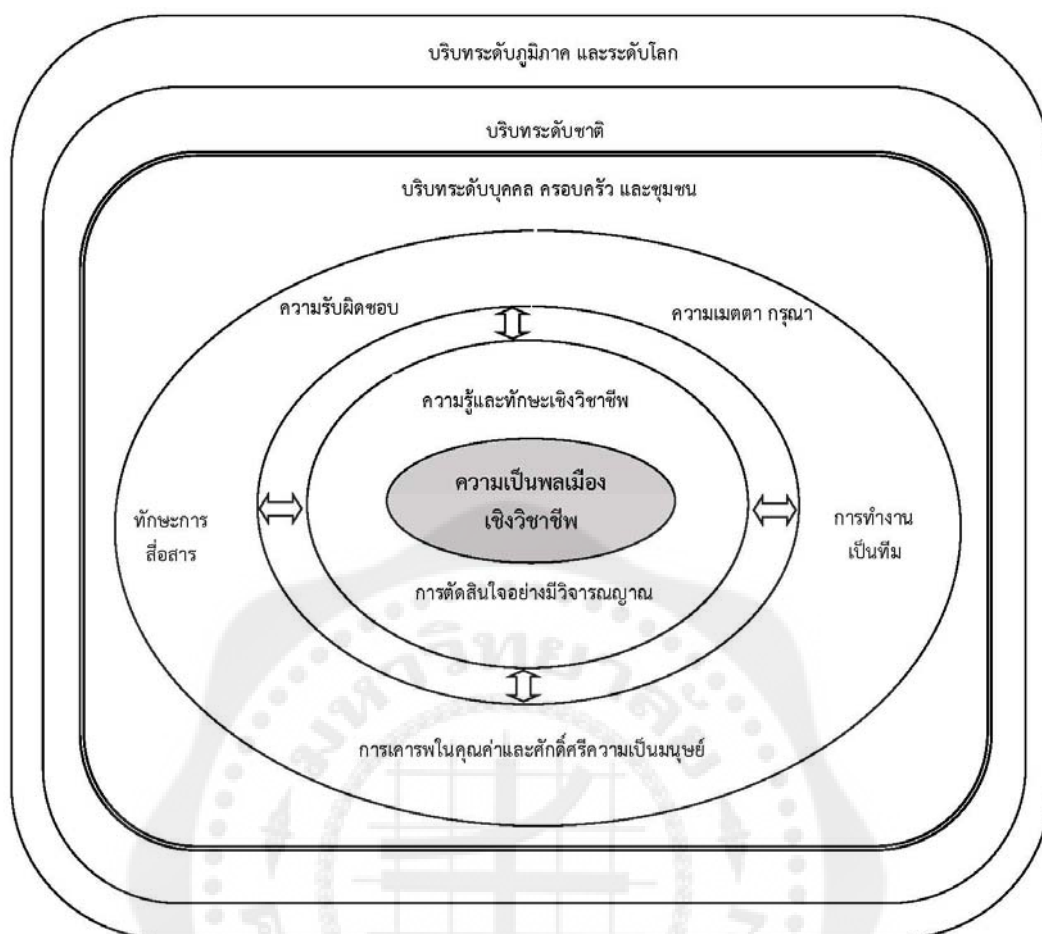
2.2 การพิจารณาระดับพฤติกรรมความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพเมื่อสิ้นสุดการทดลองใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เสริมสร้างคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพสำหรับนักศึกษาพยาบาล พบว่า ผู้เรียนมีการแสดงพฤติกรรมในองค์ประกอบที่ 1 การปฏิบัติการพยาบาลบนพื้นฐานของความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพอยู่ในระดับดี ถึง ดีมาก การแสดงพฤติกรรมในองค์ประกอบที่ 2 การปฏิบัติงานเป็นทีมบนพื้นฐานของความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพอยู่ในระดับดีมาก และการแสดงพฤติกรรมความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพในภาพรวมอยู่ในระดับดีมาก โดยที่ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการประเมินของผู้วิจัยและการประเมินตนเองของผู้เรียนมีความสอดคล้องกัน

2.3 การศึกษาพัฒนาการคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพของนักศึกษาพยาบาลซึ่งพิจารณาจากผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณและข้อมูลเชิงคุณภาพ พบว่า ผู้เรียนมีพัฒนาการคุณลักษณะความเป็นพลเมืองที่ดีขึ้น โดยที่ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากค่า Estimated marginal means ที่ได้จากการประเมินของผู้วิจัยและการประเมินตนเองของผู้เรียนมีความสอดคล้องกัน

จากการตรวจสอบประสิทธิผลของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เสริมสร้างคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพสำหรับนักศึกษาพยาบาล พบว่า รูปแบบการจัดการเรียนรู้มีประสิทธิผลสามารถเสริมสร้างคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพได้

3. การปรับปรุงแก้ไขรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เสริมสร้างคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพสำหรับนักศึกษาพยาบาล

จากการทดลองใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เสริมสร้างคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพสำหรับนักศึกษาพยาบาล พบว่าการแสดงออกถึงคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพได้ด้นั้น ผู้เรียนจะต้องมีความรู้ความสามารถเชิงวิชาชีพอย่างลึกซึ้ง กล่าวคือ มีความเข้าใจแนวคิดและหลักการเชิงทฤษฎี และมีความมั่นใจในการนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติเชิงวิชาชีพจึงจะทำให้ผู้เรียนสามารถแสดงพฤติกรรมในมิติความเป็นพลเมืองได้ดี เช่น ความสามารถในการใช้ทักษะการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพมากขึ้น สื่อสารได้เป็นระบบทำให้ผู้ป่วยเข้าใจได้ง่าย สามารถแสดงออกถึงความรับผิดชอบ ในการพัฒนางาน และการวิเคราะห์ผลกระทบจากการปฏิบัติการพยาบาลที่มีต่อบุคคล ครอบครัว และชุมชน รวมถึงผลกระทบในมิติที่กว้างมากขึ้น เช่น ผลกระทบในระดับประเทศ ระดับภูมิภาคและระดับโลก ตลอดจนมีความมั่นใจและกระตือรือร้นในการช่วยเหลือผู้ป่วยซึ่งเป็นคุณลักษณะด้านความเมตตา กรุณาในการปฏิบัติการพยาบาลที่เป็นรูปธรรม ทั้งสามารถวิเคราะห์องค์ประกอบด้านจิตวิญญาณซึ่งเป็นการแสดงถึงการเคารพในคุณค่าและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ เช่น ความเชื่อ ประเพณี วัฒนธรรม ฯลฯ ที่ส่งผลกระทบต่อภาวะสุขภาพโดยใช้ความรู้ความสามารถเชิงวิชาชีพ ทั้งนี้เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการวางแผนการพยาบาลที่สอดคล้องกับความต้องการของผู้ป่วยทำให้ผู้เรียนตระหนักถึงการเคารพในคุณค่าและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์มากขึ้น นอกจากนี้ ผู้เรียนสามารถนำความรู้ ความสามารถเชิงวิชาชีพไปประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานในหน้าที่พิเศษซึ่งเป็นความรับผิดชอบของทีมงานสุขภาพที่ต้องวางแผนการปฏิบัติงานและขับเคลื่อนภารกิจให้สำเร็จลุล่วงได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งสามารถแสดงพฤติกรรมการทำงานเป็นทีมได้อย่างสร้างสรรค์ แสดงความคิดเห็น โดยใช้ความรู้เชิงทฤษฎีและข้อมูลที่นำเชื่อถือมากขึ้นส่งผลให้การทำงานมีความราบรื่นลดความขัดแย้ง ผู้วิจัยจึงพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เสริมสร้างคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพเพื่อให้การจัดการเรียนรู้มีประสิทธิภาพมากขึ้น ดังภาพประกอบ 28

ภาพประกอบ 28 รูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เสริมสร้างคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ
สำหรับนักศึกษาพยาบาล (ฉบับปรับปรุงแก้ไข)

จากภาพประกอบ 28 เป็นรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เสริมสร้างคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นจากการบูรณาการคุณลักษณะในมิติความรู้ความสามารถเชิงวิชาชีพ ซึ่งประกอบด้วย ความรู้ ทักษะเชิงวิชาชีพและการตัดสินใจอย่างมีวิจารณญาณ กับคุณลักษณะในมิติความเป็นพลเมือง ซึ่งประกอบด้วย คุณธรรม จริยธรรม ได้แก่ ความรับผิดชอบและความเมตตา กรุณา และทักษะทางสังคม ได้แก่ ทักษะการสื่อสาร การเคารพในคุณค่าและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ และการทำงานเป็นทีม โดยจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างความรู้ ทักษะเชิงวิชาชีพ และการตัดสินใจอย่างมีวิจารณญาณ จนผู้เรียนเข้าใจอย่างลึกซึ้งและมีความมั่นใจในการประยุกต์ใช้กับสถานการณ์ใหม่แล้วจึงจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่บูรณาการคุณลักษณะในมิติความเป็นพลเมือง เช่น ความรับผิดชอบในการพัฒนาคุณภาพของงานอย่างต่อเนื่อง ความรับผิดชอบในการวิเคราะห์ผลกระทบทั้งในเชิงบวกและเชิงลบ การใช้ความรู้ความสามารถเชิงวิชาชีพไปให้การช่วยเหลือผู้อื่นด้วยความกระตือรือร้นตามหลักของความเมตตา กรุณา เป็นต้น ซึ่งการเสริมสร้างคุณลักษณะดังกล่าวจำเป็นต้องใช้ความรู้ ความสามารถเชิงวิชาชีพเป็นพื้นฐานในการตัดสินใจ ทั้งนี้เพื่อลดช่องว่าง (Gap) คุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพของผู้เรียนในแต่ละช่วงเวลา ซึ่งจะส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตนเองไปสู่เป้าหมายที่กำหนดได้ดียิ่งขึ้นส่งผลต่อความมั่นใจในการฝึกปฏิบัติงานซึ่งเป็นแรงจูงใจในการเรียนรู้ที่ทำให้การดำรงความสนใจต่อสิ่งที่เรียนรู้ของ

ผู้เรียนนานขึ้นและเป็นแรงขับให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ด้วยตนเองมากขึ้น นอกจากนี้ในยุคของโลกไร้พรมแดนที่การเกิดขึ้นของแต่ละปรากฏการณ์จะกระทบต่อทุกส่วนของโลก ดังนั้นการแสดงผลกิจกรรมความเป็นพลเมืองของผู้เรียนจึงจำเป็นต้องคำนึงถึง ความแตกต่างหลากหลายระหว่างบุคคลและผลกระทบจากการกระทำของตนเอง ผู้เรียนจึงต้องเข้าใจบุคคลเกี่ยวกับความเชื่อและวัฒนธรรม รวมถึงต้องตระหนักรับผิดชอบต่อผลกระทบในทุกบริบททั้งระดับบุคคล ครอบครัว ชุมชน ระดับชาติ ระดับภูมิภาคและระดับโลก ทั้งนี้เพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ที่จะอยู่ร่วมกันบนความแตกต่างหลากหลายอย่างสร้างสรรค์และตระหนักรับผิดชอบต่อผลกระทบที่เกิดจากการกระทำของตนเอง ที่มีต่อทุกส่วนของโลก

ภาพประกอบ 29 กระบวนการของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เสริมสร้างคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพสำหรับนักศึกษาพยาบาล (ฉบับปรับปรุงแก้ไข)

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาวิจัยเรื่องนี้ มีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ พัฒนาและประเมินประสิทธิผลของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เสริมสร้างคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพสำหรับนักศึกษาพยาบาล โดยมีวิธีดำเนินการวิจัยในลักษณะของการวิจัยและพัฒนา (Research and development) แบ่งขั้นตอนการดำเนินงานเป็น 3 ระยะ ได้แก่ ระยะที่ 1 การศึกษาคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ ระยะที่ 2 การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เสริมสร้างคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพสำหรับนักศึกษาพยาบาล และระยะที่ 3 การประเมินประสิทธิผลของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เสริมสร้างคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพสำหรับนักศึกษาพยาบาล

สรุปผลการวิจัย

ระยะที่1 การศึกษาคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ

การศึกษาคูณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพเป็นการศึกษา วิเคราะห์ และสังเคราะห์ คุณลักษณะเชิงพฤติกรรมของความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพในบริบทของวิชาชีพพยาบาล โดยการ สัมภาษณ์ เชิงลึก (Indepth interview) ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน ประกอบด้วย ผู้เชี่ยวชาญด้าน การศึกษาพยาบาล จำนวน 2 คน และผู้เชี่ยวชาญด้านปฏิบัติการพยาบาล จำนวน 3 คน โดยใช้แนวคิด การสัมภาษณ์แบบอิงสมรรถนะที่มีความสอดคล้องกับบริบทในการปฏิบัติการพยาบาล วิเคราะห์ข้อมูล จากการสัมภาษณ์ใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis) และสังเคราะห์คุณลักษณะเชิง พฤติกรรมความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพตามกรอบแนวคิดที่ศึกษาได้ 2 องค์ประกอบ ได้แก่ องค์ประกอบที่ 1 การปฏิบัติการพยาบาลบนพื้นฐานของความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ หมายถึง พฤติกรรมการแสดงออก ถึงการตัดสินใจอย่างมีวิจารณญาณในการปฏิบัติการพยาบาลเพื่อให้ผู้ป่วยได้รับการดูแลตามมาตรฐาน วิชาชีพโดยคำนึงถึงความเป็นองค์รวมของบุคคล ครอบคลุมทั้งมิติทางการพยาบาลบนพื้นฐานของความเป็น พลเมืองเชิงวิชาชีพ ปฏิบัติการพยาบาลด้วยความรับผิดชอบ เมตตา กรุณา และสร้างปฏิสัมพันธ์กับ บุคคล ครอบครัว และชุมชน โดยใช้ทักษะการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ คำนึงถึงคุณค่าและศักดิ์ศรีความ เป็นมนุษย์ ประกอบด้วย 5 คุณลักษณะ ได้แก่ การปฏิบัติการพยาบาลตามมาตรฐานวิชาชีพ การสร้าง ปฏิสัมพันธ์โดยใช้ทักษะการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ ความรับผิดชอบในการปฏิบัติการพยาบาล ความ เมตตา กรุณาในการปฏิบัติการพยาบาล และการเคารพในคุณค่าและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ และ องค์ประกอบที่ 2 การปฏิบัติงานเป็นทีมบนพื้นฐานของความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ หมายถึง พฤติกรรม การแสดงออกถึงการปฏิบัติหน้าที่ในฐานะทีมสุขภาพโดยใช้ความรู้ ความสามารถเชิงวิชาชีพ และคำนึงถึง บทบาทความเป็นพลเมืองที่มีความรับผิดชอบในการร่วมขับเคลื่อนภารกิจของทีมและใช้ทักษะการสร้าง ปฏิสัมพันธ์กับทีมเพื่อป้องกันความขัดแย้งในการทำงาน ทั้งนี้เพื่อให้บรรลุเป้าหมายของทีมร่วมกัน โดย คำนึงถึงประโยชน์ และผลกระทบต่อสังคมส่วนรวมเป็นสำคัญ ประกอบด้วย 5 คุณลักษณะ ได้แก่ ความ รับผิดชอบในบทบาทหน้าที่โดยใช้ความรู้ ความสามารถเชิงวิชาชีพ ความรับผิดชอบในบทบาทการมีส่วนร่วม ร่วมขับเคลื่อนภารกิจของทีม ความสามารถในการสร้างปฏิสัมพันธ์กับทีมเพื่อป้องกันความขัดแย้ง ความ รับผิดชอบต่อทีมด้วยความซื่อสัตย์สุจริตและสร้างความไว้วางใจระหว่างกัน และความรับผิดชอบต่อ

ประเทศชาติและสังคมส่วนรวม ซึ่งผู้วิจัยได้กำหนดระดับคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพจากข้อมูลที่ได้สังเคราะห์เป็น 5 ระดับ และสร้างแบบประเมินคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ แล้วนำแบบประเมินย้อนกลับไปยังผู้เชี่ยวชาญซึ่งเป็นผู้ให้ข้อมูลหลักตรวจสอบและยืนยันความถูกต้องน่าเชื่อถือของข้อมูล และตรวจสอบความเหมาะสมและความสอดคล้องของแบบประเมินคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ ผลการตรวจสอบความเหมาะสม พบว่า การจัดระดับคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพมีความเหมาะสมมากที่สุด และคุณลักษณะเชิงพฤติกรรมที่กำหนดมีความเหมาะสมกับบริบทการปฏิบัติการพยาบาลในสถานการณ์จริงมากที่สุด ส่วนความสอดคล้องของคำนิยามกับองค์ประกอบของคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพมีค่าดัชนีความสอดคล้อง เท่ากับ 1 และความสอดคล้องของคุณลักษณะเชิงพฤติกรรมความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพมีค่าดัชนีความสอดคล้อง เท่ากับ .81 ถึง 1 และผู้วิจัยได้ทำการปรับปรุงแก้ไขข้อมูลในด้านการใช้ภาษาที่เหมาะสมตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ

ระยะที่ 2 การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เสริมสร้างคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพสำหรับนักศึกษาพยาบาล

การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เสริมสร้างคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพสำหรับนักศึกษาพยาบาลเป็นการศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานที่จำเป็นต่อการเสริมสร้างคุณลักษณะความเป็นพลเมือง เชิงวิชาชีพสำหรับนักศึกษาพยาบาล โดยการวิเคราะห์หาช่องว่างในการพัฒนา (Gap analysis) จากการสอบถามความคิดเห็นของผู้สอนต่อการแสดงพฤติกรรมความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพของนักศึกษาพยาบาลเพื่อนำข้อมูลมาใช้ในการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เสริมสร้างคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพสำหรับนักศึกษาพยาบาล (ฉบับร่าง) โดยกำหนดองค์ประกอบของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ 4 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) หลักการของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ 2) วัตถุประสงค์ของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ 3) กระบวนการของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ และ 4) การประเมินผลการเรียนรู้ และกำหนดแบบแผนการจัดการเรียนรู้โดยบูรณาการคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพกับการปฏิบัติการพยาบาล ซึ่งแบ่งการจัดการเรียนรู้ออกเป็น 2 ขั้นตอน คือ 1) การเตรียมความพร้อมของผู้เรียน ประกอบด้วย การประเมินตนเองและการเตรียมความพร้อมในการเรียนรู้ และ 2) การฝึกปฏิบัติการพยาบาลบนพื้นฐานของความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ ประกอบด้วย การวางแผน การปฏิบัติ การประเมินผลและให้ข้อมูลย้อนกลับ และการสะท้อนคิด ใช้ระยะเวลาในการทดลองกลุ่มละ 3 สัปดาห์ รวมทั้งสิ้น 73 ชั่วโมง โดยกำหนดการดำเนินงาน 2 ขั้นตอน ได้แก่ 1) ขั้นตอนการเตรียมความพร้อมของผู้เรียนในช่วงเวลาก่อนขึ้นฝึกปฏิบัติ 1 สัปดาห์ ใช้เวลาทดลอง 3 ชั่วโมง และ 2) ขั้นตอนการฝึกปฏิบัติการพยาบาลบนพื้นฐานของความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ ใช้เวลาทดลอง 2 สัปดาห์ โดยทดลองวันละ 7 ชั่วโมง รวม 70 ชั่วโมง เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินผลการเรียนรู้ ประกอบด้วย แบบประเมินคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ แบบสังเกตพฤติกรรมปฏิบัติการพยาบาล แบบประเมินความรู้ ทักษะและความสามารถพื้นฐานของความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ และแบบบันทึกการสะท้อนคิด ซึ่งประกอบด้วย แบบบันทึกการสนทนา (Dialogue) และแบบบันทึกอนุทิน (Journal writing) โดยมีแนวคำถามการสะท้อนคิดเป็นแบบกึ่งโครงสร้าง ตรวจสอบยืนยันรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เสริมสร้างคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพสำหรับนักศึกษาพยาบาลและเครื่องมือประเมินผลการเรียนรู้โดยผู้เชี่ยวชาญจำนวนทั้งสิ้น 5 คน ประกอบด้วย ผู้เชี่ยวชาญด้านการศึกษาพยาบาล จำนวน 2 คน ด้านการพยาบาล จำนวน 2 คน ด้านการวัดและการประเมินผลการศึกษา จำนวน 1 คน และปรับปรุง

แก้ไขรูปแบบการจัดการเรียนรู้ก่อนนำไปทดลองใช้จริง ผลการตรวจสอบความเหมาะสมขององค์ประกอบรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เสริมสร้างคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ สำหรับนักศึกษาพยาบาล ฉบับร่าง อยู่ในระดับเหมาะสมมาก ถึง มากที่สุด ความเหมาะสมของแผนการจัดการเรียนรู้ที่อยู่ในระดับเหมาะสมมาก ถึง มากที่สุด ส่วนความสอดคล้องขององค์ประกอบรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เสริมสร้างคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ สำหรับนักศึกษาพยาบาล และความสอดคล้องของแผนการจัดการเรียนรู้มีค่าดัชนีความสอดคล้อง เท่ากับ 1 ผู้วิจัยได้ปรับปรุงแก้ไขภาษาที่ถูกต้องและเข้าใจง่ายตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญก่อนนำไปทดลองใช้จริง สำหรับแบบประเมินคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ ได้ทดสอบความเชื่อมั่น โดยนำไปทดลองใช้กับนักศึกษาพยาบาลที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน พบว่า มีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบัก .879 แสดงว่าแบบประเมินมีความเชื่อมั่นสามารถนำไปใช้ได้

ระยะที่ 3 การประเมินประสิทธิผลของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เสริมสร้างคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพสำหรับนักศึกษาพยาบาล

การดำเนินงานในระยะนี้เป็นการนำรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เสริมสร้างคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ สำหรับนักศึกษาพยาบาลไปทดลองใช้จริงกับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักศึกษาพยาบาล ชั้นปีที่ 3 วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนิจังหวัดนนทบุรี จำนวน 30 คน ดำเนินการทดลองโดยใช้รูปแบบการวิจัยปฏิบัติการ (Action research) มีแบบแผนการทดลองเป็นแบบอนุกรมเวลา (Time series design) จัดกิจกรรมตามแผนการจัดการเรียนรู้ในรายวิชาปฏิบัติการพยาบาลมารดา ทารก และการผดุงครรภ์ 1 (การพยาบาลมารดาและทารกระยะหลังคลอด) การประเมินประสิทธิผลของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เสริมสร้างคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพสำหรับนักศึกษาพยาบาล โดยใช้เทียบกับเกณฑ์ที่กำหนด สรุปผลการศึกษาได้ดังนี้

1. การเปรียบเทียบคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพของนักศึกษาพยาบาลที่ทดลองใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เสริมสร้างคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพสำหรับนักศึกษาพยาบาล ในแต่ละช่วงเวลา โดยกำหนดเกณฑ์การพิจารณาคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ จำแนกตามระดับของคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพจากค่ามัธยฐานที่เพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และพิจารณาคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพจำแนกตามองค์ประกอบและในภาพรวมจากค่าคะแนนเฉลี่ยที่เพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยพิจารณาจากผลการวิเคราะห์ข้อมูล เชิงปริมาณ ผลการศึกษา พบว่า ระดับคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพของนักศึกษาพยาบาล มีค่ามัธยฐานเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และจากการทดสอบความแตกต่างของระดับคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพของนักศึกษาพยาบาลเป็นรายคู่ของช่วงเวลา ในการประเมินผลการเรียนรู้ พบว่า ส่วนใหญ่มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งจากการประเมินโดยผู้วิจัยและการประเมินตนเองของผู้เรียน ส่วนผลการเปรียบเทียบคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพจำแนกตามองค์ประกอบและภาพรวมในแต่ละช่วงเวลา พบว่า มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และจากการทดสอบความแตกต่างของคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพของนักศึกษาพยาบาลเป็นรายคู่ พบว่าทุกคู่มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งการประเมินโดยผู้วิจัยและการประเมินตนเองของผู้เรียน

2. การพิจารณาระดับคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพเมื่อสิ้นสุดการทดลองใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เสริมสร้างคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพสำหรับนักศึกษาพยาบาล โดยกำหนดเกณฑ์ให้ผู้เรียนมีพฤติกรรมความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพในระดับดี ถึง ดีมาก

ซึ่งพิจารณาจากผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ ผลการศึกษา พบว่า ผู้เรียนมีการแสดงพฤติกรรมในองค์ประกอบที่ 1 การปฏิบัติการพยาบาลบนพื้นฐานของความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพในระดับ ดี ถึง ดีมาก และการแสดงพฤติกรรมในองค์ประกอบที่ 2 การปฏิบัติงานเป็นทีมบนพื้นฐานของความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ ในระดับดีมาก โดยที่ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการประเมินของผู้วิจัยและการประเมินตนเองของผู้เรียนมีความสอดคล้องกัน

3. การศึกษาพัฒนาการคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพของนักศึกษาพยาบาลโดยกำหนดให้ผู้เรียนมีพัฒนาการดีขึ้น ซึ่งพิจารณาจากผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณและข้อมูลเชิงคุณภาพ ผลการศึกษา พบว่า ผู้เรียนมีพัฒนาการคุณลักษณะความเป็นพลเมืองที่ดีขึ้น โดยที่ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากค่า Estimated marginal means ที่ได้จากการประเมินของผู้วิจัยและการประเมินตนเองของผู้เรียนมีความสอดคล้องกัน

การปรับปรุงแก้ไข

การปรับปรุงแก้ไขรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เสริมสร้างคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพสำหรับนักศึกษาพยาบาล มีประเด็นในการปรับปรุงดังต่อไปนี้

1. การเขียนแผนการจัดการเรียนรู้โดยกำหนดผลลัพธ์และวัตถุประสงค์การเรียนรู้ให้สอดคล้องกัน
2. การปรับปรุงการใช้ภาษาให้มีความเหมาะสมและสม่ำเสมอ และอธิบายกิจกรรมการจัดการเรียนรู้ให้ชัดเจนเพื่อให้ผู้สอนสามารถดำเนินการจัดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น
3. การปรับปรุงรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เสริมสร้างคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพสำหรับนักศึกษาพยาบาลให้มีประสิทธิภาพในการจัดการเรียนรู้

อภิปรายผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

อภิปรายผลการวิจัย

การอภิปรายผลการวิจัยแบ่งออกเป็น 3 ประเด็น ตามวัตถุประสงค์และสมมติฐานของการวิจัย ได้แก่ คุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เสริมสร้างคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพสำหรับนักศึกษาพยาบาล และประสิทธิผลของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เสริมสร้างคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพสำหรับนักศึกษาพยาบาล ดังนี้

1. คุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ

คุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพที่ได้จากการศึกษาครั้งนี้ เป็นการบูรณาการคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพในมิติของความรู้ความสามารถเชิงวิชาชีพและมิติความเป็นพลเมือง ซึ่งประกอบด้วย 2 องค์ประกอบ ได้แก่ องค์ประกอบที่ 1 การปฏิบัติการพยาบาลบนพื้นฐานของความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ และองค์ประกอบที่ 2 การปฏิบัติงานเป็นทีมบนพื้นฐานความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ ซึ่งในการแสดงออกถึงการปฏิบัติการพยาบาลบนพื้นฐานความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพเป็นพฤติกรรมในการปฏิบัติการพยาบาลตามมาตรฐานวิชาชีพที่สะท้อนถึงการตัดสินใจอย่างมีวิจารณญาณบนพื้นฐานของความรู้ ความสามารถเชิงวิชาชีพ (สมาคมพยาบาลแห่งประเทศไทย. 2546: online; สภาการพยาบาล. 2553: online; Brown; Lachman; & Swanson. 2015: 269-270) และปฏิบัติการพยาบาลที่สะท้อนคุณธรรม จริยธรรม ซึ่งได้แก่ การแสดงออกถึงความรับผิดชอบ และความเมตตา กรุณา รวมถึง

การใช้ทักษะทางสังคมในการปฏิบัติการพยาบาลโดยสร้างปฏิสัมพันธ์ทางสังคมกับบุคคล ครอบครัว และชุมชนโดยใช้ทักษะการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ คำนึงถึงคุณค่าและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ (สมาคมพยาบาลแห่งประเทศไทย. 2546: online; สภาการพยาบาล. 2553: online; Brown; Lachman; & Swanson. 2015: 269-270) สำหรับการแสดงออกถึงการปฏิบัติงานเป็นทีมบนพื้นฐานของความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ เป็นพฤติกรรมการแสดงออกถึงการปฏิบัติงานเป็นทีมที่สะท้อนการใช้ความรู้ความสามารถเชิงวิชาชีพ ได้แก่ การแสดงความรับผิดชอบในบทบาทหน้าที่โดยใช้ความรู้ ความสามารถเชิงวิชาชีพ และการปฏิบัติงานที่สะท้อนถึงคุณธรรม จริยธรรม ได้แก่ การแสดงความรับผิดชอบ ในบทบาทหน้าที่ บทบาทการมีส่วนร่วมในการขับเคลื่อนภารกิจของทีม การแสดงออกถึงความซื่อสัตย์สุจริต และความไว้วางใจระหว่างกัน รวมถึงการแสดงความรับผิดชอบต่อประเทศชาติและสังคมส่วนรวม ตลอดจนใช้ทักษะทางสังคมในการทำงานเป็นทีม โดยการสร้างปฏิสัมพันธ์กับทีมเพื่อป้องกันความขัดแย้ง (สมาคมพยาบาลแห่งประเทศไทย. 2546: online; สถาบันพระปกเกล้า. 2555: 3; สภาการพยาบาล. 2553: online; UNESCO. 2014; Brown; Lachman; & Swanson. 2015: 269-270)

ทั้งนี้คุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพที่ได้จากการศึกษาค้นคว้านี้มีความสอดคล้องกับคุณลักษณะเชิงวิชาชีพ กล่าวคือ ในการปฏิบัติการพยาบาลจำเป็นต้องปฏิบัติตามกรอบของมาตรฐานวิชาชีพ สามารถสื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพ ใช้ทักษะทางปัญญาในการตัดสินใจแก้ไขปัญหาอย่างมีวิจารณญาณ ตลอดจนมีคุณธรรม จริยธรรม คือ มีความเมตตา กรุณา รับผิดชอบต่อหน้าที่ คำนึงถึงผลกระทบต่อผู้อื่นและสังคม และมีทักษะทางสังคมโดยการสร้างปฏิสัมพันธ์ที่เคารพในคุณค่าและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ ตลอดจนสามารถทำงานเป็นทีมได้อย่างมีประสิทธิภาพและสร้างสรรค์ (สมาคมพยาบาลแห่งประเทศไทย. 2546: online; สภาการพยาบาล. 2553: online; Martha. 2010: 5) และกรอบคุณลักษณะความเป็นพลเมือง เชิงวิชาชีพที่พัฒนาขึ้นนี้ สามารถสะท้อนคุณลักษณะที่เป็นนามธรรมให้มีความเป็นรูปธรรม สามารถกำหนดพฤติกรรมในแต่ละคุณลักษณะได้อย่างชัดเจนและเฉพาะเจาะจงสำหรับวิชาชีพการพยาบาลทำให้สามารถนำสู่การปฏิบัติที่สอดคล้องกับลักษณะงานด้านการพยาบาลได้ง่ายขึ้น ทั้งสามารถจัดการศึกษาพยาบาลได้สอดคล้องกับผลลัพธ์การเรียนรู้ที่คาดหวังซึ่งส่งผลให้การเสริมสร้างคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพให้กับผู้เรียนได้เป็นผลสำเร็จนับได้ว่ามีประโยชน์อย่างยิ่งทั้งด้านการปฏิบัติการพยาบาลและด้านการจัดการศึกษาพยาบาล สอดคล้องกับความเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่เห็นว่ากรอบคุณลักษณะความเป็นพลเมือง เชิงวิชาชีพที่สร้างขึ้นเป็นรูปแบบที่ดีมากสามารถทำสิ่งที่เป็นนามธรรมให้เป็นรูปธรรมซึ่งมีประโยชน์ต่อการนำไปใช้ประเมินพฤติกรรมการแสดงออกได้ชัดเจนมากขึ้น

2. การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เสริมสร้างคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพสำหรับนักศึกษาพยาบาล

การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เสริมสร้างคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพสำหรับนักศึกษาพยาบาล มีความมุ่งหมายเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพให้กับนักศึกษาพยาบาล ซึ่งประกอบด้วยคุณลักษณะการปฏิบัติการพยาบาลบนพื้นฐานของความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ และคุณลักษณะการทำงานเป็นทีมบนพื้นฐานของความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ ซึ่งต้องมีความรู้ ทักษะ ความสามารถ และคุณลักษณะพื้นฐานที่สำคัญได้แก่ ความรู้และทักษะทางการพยาบาล ทักษะทางปัญญาคคุณลักษณะด้านคุณธรรม จริยธรรม และทักษะทางสังคม ดังนั้นทฤษฎีการจัดการเรียนรู้ที่เป็นพื้นฐานในการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เสริมสร้างคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ

สำหรับนักศึกษาพยาบาล จึงประกอบด้วย 1) แนวคิดในการเสริมสร้างความรู้และทักษะทางปัญญา ได้แก่ ทฤษฎีกระบวนการประมวลข้อมูล (Information processing theory) ทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเอง (Constructivism theory) และการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน (Brain-based learning) 2) แนวคิดในการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรม ได้แก่ ทฤษฎีพัฒนาการด้านจริยธรรมของโคลเบอร์ก (Kohlberg's moral development theory) 3) แนวคิดในการเสริมสร้างทักษะทางสังคม ได้แก่ การเรียนรู้แบบร่วมมือ (Cooperative learning) และ 4) แนวคิดในการส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ ประกอบด้วย ทฤษฎีที่สร้างแรงจูงใจในการเรียนรู้ คือ ทฤษฎีการรับรู้ความสามารถของตนเอง (Self – efficacy theory) และการเรียนรู้จากการปฏิบัติ (Action learning) โดยหลักการสำคัญของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ ได้แก่ 1) การสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ที่เอื้อต่อการทำงานของสมองโดยจัดการเรียนรู้ที่คำนึงถึงความสนใจของผู้เรียน การสร้างบรรยากาศที่ผ่อนคลายมีสมาธิ สร้างแรงจูงใจและความสนใจในการเรียนรู้ การปฏิบัติประสบการณ์และสะท้อนคิดทบทวนซ้ำ ๆ ตลอดจนเชื่อมโยงการทำงานของสมองทั้งสองซีกจะช่วยเสริมสร้างความสามารถในการจำซึ่งเป็นพื้นฐานสำคัญของการเข้าใจความรู้ที่ลึกซึ้งและทักษะการตัดสินใจอย่างมีวิจารณญาณที่คล่องแคล่วรวดเร็วมากขึ้น 2) การเตรียมความพร้อมของผู้เรียนทั้งด้านความรู้ ความสามารถเชิงวิชาชีพและความเป็นพลเมืองจะช่วยให้ผู้เรียนสามารถสร้างความรู้ด้วยตนเอง และพัฒนาตนเองให้มีคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพได้อย่างเหมาะสม 3)การจัดการเรียนรู้ในสถานการณ์จริงจะช่วยให้ผู้เรียนสามารถนำความรู้และประสบการณ์มาประยุกต์ใช้ในสถานการณ์ใหม่ได้ดีขึ้น และ 4)การสะท้อนคิดจะช่วยให้ผู้เรียนได้ทบทวนสิ่งที่ได้เรียนรู้ทำให้เข้าใจสภาพปัญหาอย่างลึกซึ้งและเป็นการกระตุ้นสมองให้เกิดการคิดซ้ำจะช่วยส่งเสริมการคิดและการตัดสินใจที่คล่องแคล่ว ทั้งช่วยให้ผู้เรียนได้รับรู้ความสามารถของตนเองและกำหนดแนวทางการพัฒนาไปสู่ผลลัพธ์ที่คาดหวังได้ โดยมีกระบวนการจัดการเรียนรู้ 2 ขั้นตอน ได้แก่ การเตรียมความพร้อมของผู้เรียนและการฝึกปฏิบัติการพยาบาลบนพื้นฐานของความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพซึ่งเป็นการจัดการเรียนรู้ในสถานการณ์จริง

จุดเด่นของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เสริมสร้างคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพสำหรับนักศึกษาพยาบาลที่พัฒนาขึ้น สามารถนำมาอภิปรายได้ดังนี้

2.1 การเสริมสร้างกระบวนการทางปัญญาที่คำนึงถึงแรงจูงใจภายในของผู้เรียน

การเสริมสร้างกระบวนการทางปัญญา โดยใช้แนวคิดทฤษฎีกระบวนการประมวลข้อมูล (Information processing theory) ทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเอง (Constructivism theory) และการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน (Brain –Based Learning : BBL) โดยจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมการใช้กระบวนการทางปัญญาให้ผู้เรียนได้สร้างความรู้ด้วยตนเองและคำนึงถึงรูปแบบการทำงานของสมอง กล่าวคือ จัดการเรียนรู้ที่คำนึงถึงความสนใจของผู้เรียน สร้างบรรยากาศการเรียนรู้ที่ตื่นตัวแบบผ่อนคลาย ส่งเสริมสมาธิจดจ่อในสิ่งที่เรียนรู้ การสร้างแรงจูงใจในการเรียนรู้ ฝึกประสบการณ์และสะท้อนคิดทบทวนซ้ำ ๆ ตลอดจนเชื่อมโยงการทำงานของสมองทั้งสองซีกและการขยายความคิด (Elaboration) โดยการคิดในเชิงระบบและวิเคราะห์ในรายละเอียดของแต่ละระบบรวมถึงการวิเคราะห์ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับภาวะสุขภาพและการสังเคราะห์สารสนเทศที่จำเป็นต่อการตัดสินใจทางการพยาบาลซึ่งจะช่วยเสริมสร้างความสามารถในการจำได้ดีขึ้นและนับว่าเป็นพื้นฐานสำคัญของความเข้าใจความรู้ที่ลึกซึ้งและเสริมสร้างทักษะการตัดสินใจอย่างมีวิจารณญาณที่คล่องแคล่วรวดเร็วมากขึ้น การสะท้อนคิดช่วยให้ผู้เรียนได้ทบทวนสิ่งที่ได้เรียนรู้ทำให้เข้าใจสภาพปัญหาอย่างลึกซึ้งและเป็นการกระตุ้นสมองให้เกิดการคิด

ทบทวนซ้ำซึ่งช่วยส่งเสริมการคิดและการตัดสินใจที่คล่องแคล่ว ประกอบกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในการเตรียมความพร้อมก่อนฝึกปฏิบัติงานช่วยให้ผู้เรียนสามารถใช้กระบวนการทางปัญญาเชื่อมโยงความรู้เดิมและประสบการณ์ใหม่และสร้างความรู้ด้วยตนเองได้ด้วยความเข้าใจ (กมลพรรณ ชีวพันธุ์ศรี. 2545: 2-6; จินตนาภรณ์ วัฒนธร. 2554: online; ชนาธิป พรกุล. 2554: 64-68, 72-78; ทิศนา แคมมณี. 2556: 81, 90-94; Klausmeier. 1985: 52-108; Sprenger. 2002: 19-22; Geake. 2009: 48; Twardosz. 2012: 101) ซึ่งจากผลการศึกษา พบว่า การสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ที่ต้นตอแบบผ่อนคลาย โดยการกำหนดความรับผิดชอบและการติดตามประเมินผล ตลอดจนการให้ข้อมูลย้อนกลับอย่างใกล้ชิดทำให้ผู้เรียนมีความตื่นตัวในการเรียนรู้ตลอดเวลา ในขณะที่ผู้สอนให้ข้อมูลย้อนกลับและสะท้อนคิดที่ไม่กดดันไม่สร้างความเครียด คำนึงถึงคุณค่าและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของผู้เรียนทำให้ผู้เรียนรู้สึกปลอดภัยเสมอเปิดพร้อมที่จะเรียนรู้ และสนใจในการเรียนรู้ โดยกล้าเข้าหากล้าซักถาม และกล้าฝึกปฏิบัติมากขึ้น ประกอบกับ การจัดการเรียนรู้ที่เสริมสร้างแรงจูงใจในการเรียนรู้ตามแนวคิดทฤษฎีการรับรู้ความสามารถของตนเอง (Self – efficacy theory) โดยการประเมินตนเองและวางแผนพัฒนาตนเอง ซึ่งนอกจากจะเป็นการสร้างแรงจูงใจภายในให้ผู้เรียนพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องเพื่อให้บรรลุตามเป้าหมายที่กำหนดแล้ว (Bandura. 1986) ยังส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความสนใจต่อสิ่งที่เรียนรู้ได้ยาวนานมากขึ้น และสามารถกำหนดแนวทางการเรียนรู้ด้วยตนเองได้ดีขึ้นด้วย (จินตนาภรณ์ วัฒนธร. 2554: online; Sprenger. 2002: 24-27; Sarter; & Lustig. 2009: 6-9) จากผลการศึกษา พบว่า การจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมการรับรู้ความสามารถของตนเอง เช่น การประเมินตนเอง การให้ข้อมูลย้อนกลับ และการสะท้อนคิด ทำให้ผู้เรียนเห็นช่องว่างสมรรถนะของตนเอง มีแรงจูงใจในการเรียนรู้และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องเพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนด ส่วนการสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ที่ต้นตอแบบผ่อนคลายซึ่งทำให้ผู้เรียนรู้สึกปลอดภัยและมีความสนใจในการเรียนรู้ที่ยาวนานขึ้นดังกล่าวแล้ว ส่งผลให้ผู้เรียนมีความกระตือรือร้นในการศึกษาความรู้ด้วยตนเองเพื่อพัฒนางานและทักษะในการปฏิบัติงานมากขึ้น ทำให้เพิ่มความมั่นใจในการเรียนรู้กล้าฝึกปฏิบัติการพยาบาลทั้งที่เป็นประสบการณ์ยาก และมีความมั่นใจในการแสดงความคิดเห็น ที่สร้างสรรค์จนสามารถปฏิบัติงานได้ประสบความสำเร็จตามเป้าหมาย ผู้รับบริการมีความเชื่อมั่นต่อบริการที่ได้รับ เช่น การขอปรึกษาปัญหาสุขภาพ การขอให้ผู้เรียนอธิบายการดูแลตนเอง การแสดงความพึงพอใจ การแสดงความขอบคุณ เป็นต้น ทำให้ผู้เรียนรู้สึกภาคภูมิใจในการปฏิบัติงานซึ่งถือเป็นแรงจูงใจภายในที่ผลักดันให้ผู้เรียนพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง ซึ่งมีความสำคัญต่อการพัฒนากระบวนการทางปัญญา นอกจากนี้ การสะท้อนคิดถึงคุณค่าของงานการพยาบาลต่อการเสริมสร้างคุณภาพชีวิตของประชาชนนับว่าเป็นแรงจูงใจภายในที่สำคัญอีกประการหนึ่งที่ผลักดันให้ผู้เรียนมีความตั้งใจในการปฏิบัติการพยาบาลตามมาตรฐานวิชาชีพ โดยได้สะท้อนคิดว่า “การปฏิบัติการพยาบาลตามมาตรฐานวิชาชีพถือเป็นการเคารพในคุณค่าของชีวิตมนุษย์อย่างหนึ่ง” ทำให้ผู้เรียนเตรียมความพร้อมศึกษาความรู้และฝึกทักษะทางการพยาบาลเพิ่มเติมก่อนการปฏิบัติจริง รวมถึงการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับทีมเพื่อศึกษารุ่นก่อนในการปฏิบัติ ปัญหาอุปสรรค และกลวิธีที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการปฏิบัติงาน ทั้งนี้เพื่อให้สามารถปฏิบัติการพยาบาลตามมาตรฐานวิชาชีพและการดำเนินงานมีความราบรื่นสอดคล้องกับการศึกษาเกี่ยวกับการสร้างแรงจูงใจภายในที่ส่งผลต่อแรงขับเคลื่อนในการพัฒนาการเรียนรู้ทั้งด้านวิชาการ ด้านสังคมและอารมณ์ของผู้เรียน ทั้งเป็นการส่งเสริมความตั้งใจในการเรียนรู้ของผู้เรียนด้วย (Froiland; et.al. 2012: 97; Ryan; & Deci. 2000: 54)

นอกจากนี้ การจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมความสามารถในการจำ เช่น การฝึกประสบการณ์ซ้ำ ๆ การสะท้อนคิด การส่งเสริมการทำงานของสมองทั้งสองซีกเพื่อให้เกิดคลื่นสมองในช่วงคลื่นแอลฟาซึ่งเอื้อต่อการเรียนรู้ โดยการส่งเสริมให้ผู้เรียนมีสมาธิจดจ่อในสิ่งที่ปฏิบัติ และการวิเคราะห์ความรู้เกี่ยวกับสรีรวิทยาของมารดาและทารกในระยะหลังคลอดในภาพรวมทุกระบบและวิเคราะห์รายละเอียดของระบบย่อย รวมถึงการวิเคราะห์เชื่อมโยงการเปลี่ยนแปลงสรีรวิทยาของมารดาและทารกต่อภาวะสุขภาพ ตลอดจนการขยายความรู้ (Elaborate) โดยการวิเคราะห์ความรู้ ภาวะสุขภาพ และการจัดการสารสนเทศที่จำเป็นต่อการตัดสินใจทางการแพทย์โดยใช้ปัญหาทางการแพทย์เป็นประเด็นในการวิเคราะห์ การประยุกต์ใช้ความรู้และผลงานในการปฏิบัติการพยาบาลกับกรณีศึกษาในสถานการณ์จริงโดยใช้กระบวนการตัดสินใจอย่างมีวิจารณญาณ ทำให้ผู้เรียนเข้าใจและจำเนื้อหาของการพยาบาลมารดา ทารกในระยะหลังคลอดได้ดีขึ้น โดยพบว่าหลังจากใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เสริมสร้างคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ สำหรับนักศึกษาพยาบาล ผู้เรียนสามารถอธิบายแนวคิด ทฤษฎีในการปฏิบัติการพยาบาลได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่งผลต่อความสามารถในการใช้กระบวนการทางปัญญา เชื่อมโยงความรู้เดิมกับความรู้ใหม่ที่ได้จากการเรียนรู้และการสร้างความรู้ด้วยตนเองของผู้เรียน เช่น การสรุปความรู้เป็นแผนที่ความคิด การสังเคราะห์และพัฒนากรอบการเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ความเชื่อมโยงของกรอบแนวคิดเชิงทฤษฎีกับกรณีศึกษาจนผู้เรียนสามารถสร้างโมเดลการพยาบาลที่สะท้อนกระบวนการพยาบาลและการพยาบาลตามมาตรฐานวิชาชีพ ซึ่งถือว่าเป็นโครงสร้างทางปัญญาที่ผู้เรียนสร้างด้วยตนเองและนับว่าเป็นความสำเร็จในการเรียนรู้ เชิงวิชาชีพที่สำคัญ ซึ่งนอกจากจะทำให้ผู้เรียนสามารถให้การพยาบาลตามมาตรฐานวิชาชีพแล้วยังทำให้สามารถจำกรอบแนวคิดและนำไปประยุกต์ใช้ในสถานการณ์ใหม่ได้ด้วยความมั่นใจมากขึ้น ทั้งสามารถตัดสินใจปฏิบัติการพยาบาลได้อย่างมีวิจารณญาณมากขึ้นด้วยและผู้เรียนคาดว่าจะสามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในรายวิชาอื่น ๆ ได้ดีขึ้น ดังคำสะท้อนคิดที่ว่า “จากการเรียนรู้คิดว่าน่าจะนำไปประยุกต์ใช้ในวิชาอื่นได้ เพราะสามารถมองเห็นแนวทางในการนำไปใช้ รู้ว่าการสร้างโมเดลในการพยาบาลแต่ละโรคจะต้องทำอย่างไร เอาไปใช้อย่างไร สิ่งสำคัญคือเราจะต้องมีความรู้พื้นฐานก่อน และหากสามารถสร้างโมเดลการพยาบาลได้ก็จะทำให้การเก็บรวบรวมข้อมูลมีความเป็นระบบและครบถ้วน ซึ่งนับว่าเป็นขั้นตอนแรกของกระบวนการพยาบาลที่มีความสำคัญและนำไปสู่การวินิจฉัยการพยาบาลและการปฏิบัติการพยาบาลที่สอดคล้องกับผู้ป่วยแต่ละราย ครบถ้วนทั้งทางกาย จิต สังคมและจิตวิญญาณ...” ประกอบกับ การจัดการเรียนรู้โดยการใช้สถานการณ์จริงตามแนวคิดการเรียนรู้จากการปฏิบัติ (Action learning) ทำให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ร่วมกันจากปัญหาในการปฏิบัติงานและการสะท้อนคิดเพื่อให้เชื่อมโยงความรู้และประสบการณ์ ในอดีตกับสถานการณ์ในการปฏิบัติงานทำให้มีความเข้าใจสภาพปัญหาได้ลึกซึ้งมากขึ้น ทั้งมองเห็นแนวทางในการแก้ไขปัญหาที่หลากหลายและสร้างสรรค์ ส่งเสริมความสามารถในการสร้างความรู้ด้วยตนเอง ตามแนวคิดพุทธิปัญญานิยมด้วยการปรับโครงสร้างทางปัญญาของตนเองจากสิ่งที่ได้เรียนรู้เพื่อให้อยู่ในสภาวะที่สมดุล (วรวรรณ วาณิชยเจริญชัย. 2553: 36-44; Griffiths; et.al. 2008: 3)

2.2 การจัดการเรียนรู้ที่ยกระดับความคิดและการตัดสินใจเชิงจริยธรรม

การจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบที่ส่งผลต่อการยกระดับความคิดและการตัดสินใจเชิงจริยธรรมอยู่บนพื้นฐานแนวคิดทฤษฎีพัฒนาการด้านจริยธรรมของโคลเบอร์ก (Kohlberg's Moral Development Theory) โดยจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมการตัดสินใจโดยคำนึงถึงความรู้สึก รับผิดชอบ เช่น การปฏิบัติตามกฎหมาย กฎระเบียบ กติกา และความคาดหวังของสังคม ตลอดจนการ

คำนึงถึงหลักมนุษยธรรม และสัญญาประชาคม โดยพบว่า การสร้างเงื่อนไขในการยกระดับความคิดด้านคุณธรรมให้สูงขึ้น และการสร้างบรรยากาศการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในมุมมองด้านจริยธรรมที่เปิดกว้างจะช่วยยกระดับความคิดและการตัดสินใจเชิงจริยธรรมของผู้เรียน (นุชลี อุปถัมภ์. 2555: 62-63) ซึ่งจากผลการศึกษา พบว่า การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่บูรณาการคุณธรรมจริยธรรม และหลักมนุษยธรรม ในกระบวนการเรียนรู้อย่างเป็นพลวัตรโดยการต่อยอด ข้างทวน ตลอดระยะเวลาของการฝึกปฏิบัติจนทำให้ผู้เรียนตระหนักต่อการปฏิบัติกรพยาบาลด้วยความรับผิดชอบและเมตตา กรุณา คำนึงถึงคุณค่าและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์มากขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นอกจากนี้ปัจจัยความสำเร็จที่มีความสำคัญต่อการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมตามรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เสริมสร้างคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ สำหรับนักศึกษาพยาบาล คือการเริ่มบทเรียนด้วยการเสริมสร้างคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพในมิติความรู้ ความสามารถเชิงวิชาชีพจนผู้เรียนมีความมั่นใจในการปฏิบัติกรพยาบาลและสามารถประยุกต์ใช้ในสถานการณ์ใหม่ได้ดีขึ้น ทำให้ผู้เรียนสามารถตัดสินใจเชิงจริยธรรมบนพื้นฐานของความรู้ ความสามารถเชิงวิชาชีพมากขึ้น ดังตัวอย่าง ของการแสดงความสามารถรับผิดชอบในระดับที่สูงขึ้น เช่น การปรับปรุงและพัฒนางานให้ได้ตามกรอบมาตรฐานวิชาชีพ การวิเคราะห์ผลกระทบในบริบทที่กว้างขึ้น เช่น ผลกระทบในระดับชาติและระดับโลก หรือการแสดงออกถึงความกระตือรือร้นในการนำความรู้ไปช่วยเหลือผู้ป่วยอื่นนอกเหนือจากความรับผิดชอบตามหลักของความเมตตา กรุณา เป็นต้น ทั้งนี้ผู้เรียนได้สะท้อนถึงความมั่นใจในการปฏิบัติกรพยาบาลด้วยความรับผิดชอบและความเมตตา กรุณามากขึ้นว่า “จากที่เราฝึกจนมีความมั่นใจในการปฏิบัติกรพยาบาลมากขึ้นจึงกล้านำความรู้ไปช่วยเหลือผู้ป่วยอื่น ๆ ซึ่งก็ได้ Sense ของจิตอาสา รู้สึกเห็นใจ และอยากช่วยเหลือเป็น Sense ของความเมตตา เอื้ออาทรจริง ๆ ... เป็นความเมตตา กรุณาที่สัมผัสได้อย่างเป็นรูปธรรม...” และสะท้อนถึงคุณค่าของการปฏิบัติกรพยาบาลด้วยความเมตตา กรุณาว่า “เมื่ออาจารย์ได้ชี้ให้เห็นพฤติกรรมที่สะท้อนความเมตตา กรุณา และผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นกับผู้ป่วยมันทำให้เรารู้สึกถึงคุณค่าของวิชาชีพในการช่วยเหลือชีวิตมนุษย์” และจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้ผู้เรียนได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์ในเชิงจริยธรรมทั้งในสถานการณ์จากการฝึกปฏิบัติกรพยาบาลและสถานการณ์บ้านเมืองในปัจจุบัน ตลอดจนแลกเปลี่ยนกรณีที่เป็นข้อขัดแย้งเชิงจริยธรรมโดยการแสดงความคิดเห็นอย่างเปิดกว้างทำให้ผู้เรียนได้พัฒนาการตัดสินใจเชิงจริยธรรมและสามารถตัดสินใจในระดับที่ใช้วิจารณ์ญาณซึ่งคำนึงถึงคุณค่าในสิ่งที่ปฏิบัติต่อผู้อื่นและสังคมมากขึ้น

2.3 การจัดการเรียนรู้ที่เน้นความร่วมมือ (Cooperative learning)

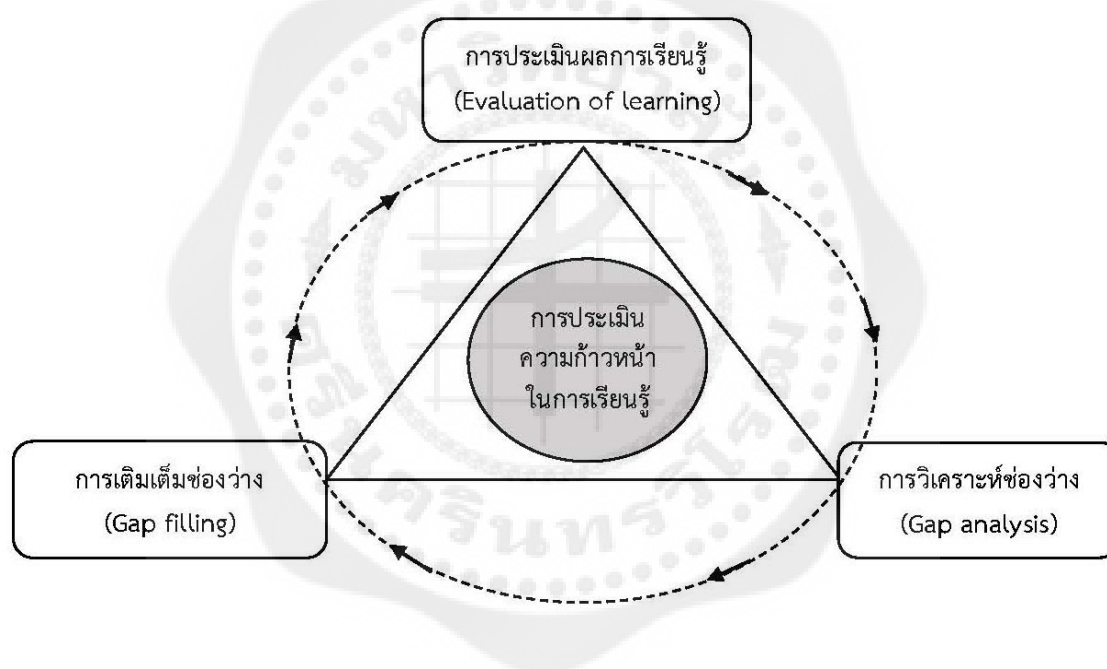
การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนทำงานร่วมกันเป็นทีมช่วยเสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล เช่น ทักษะการสร้างมนุษยสัมพันธ์ ทักษะการสื่อสาร ทักษะการทำงานเป็นทีม ทักษะการแก้ปัญหาความขัดแย้ง การยอมรับและไว้วางใจซึ่งกันและกัน ส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในเชิงบวกซึ่งมีความสำคัญต่อการทำงานและการอยู่ร่วมกันของมนุษย์ (ทิศนา แคมณี. 2556: 98-102; พูนภักตรา พูลผล. 2557: 27-37) จากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้ผู้เรียนได้ร่วมกันกำหนดแผนการทำงานที่สอดคล้องกับบริบทของหอผู้ป่วยและบูรณาการคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพที่สอดคล้องกับลักษณะของการทำงานเป็นทีม เช่น ความรับผิดชอบในบทบาทการมีส่วนร่วมขับเคลื่อนภารกิจของทีม การสร้างปฏิสัมพันธ์เพื่อป้องกันความขัดแย้ง และการแสดงความซื่อสัตย์และสร้างความไว้วางใจระหว่างกัน ทำให้ผู้เรียนได้เรียนรู้คุณลักษณะความเป็นพลเมืองซึ่งมีความสำคัญต่อการอยู่และการทำงานร่วมกันอย่างสร้างสรรค์ โดยพบว่า หลังจากการทดลองผู้เรียนสามารถสร้างปฏิสัมพันธ์เพื่อป้องกัน

ความขัดแย้งของทีมได้ดีขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 และมีพฤติกรรมในระดับที่ดีมาก ทั้งสามารถแสดงออกถึงความรับผิดชอบในการมีส่วนร่วมทำงานตั้งแต่การวางแผนงานของทีมการดำเนินงานตามแผน ตลอดจนการติดตามประเมินผลการประสานงานกับทีมสหวิชาชีพ และช่วยเหลือให้งานของทีมสำเร็จบรรลุเป้าหมายตามแผนทุกวัน ทั้งนี้ การสร้างบรรยากาศการทำงานของทีมเพื่อป้องกันความขัดแย้ง โดยแสดงความคิดเห็นบนพื้นฐานของความรู้ ข้อมูลและหลักฐานอ้างอิงที่น่าเชื่อถือ นอกจากจะเป็นการกระตุ้นให้สมาชิกทีมมีความกระตือรือร้นชวนช่วยศึกษาความรู้เพิ่มเติมเพื่อสนับสนุนความเห็นของตนเองแล้ว ยังทำให้มีการเปิดใจรับฟังและยอมรับความคิดเห็นกันมากขึ้น ลดการแสดงความคิดเห็นโดยใช้ความรู้สึกอันเป็นสาเหตุของปัญหาความขัดแย้งในการทำงานลงได้ ทั้งทำให้สมาชิกทีมรู้สึกปลอดภัยในการแสดงความคิดเห็นและให้ความร่วมมือในการทำงานของทีมมากขึ้น นอกจากนี้ในการพัฒนาศักยภาพของสมาชิกทีมโดยการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์ทั้งปัญหา อุปสรรคและความสำเร็จในการทำงาน ส่งผลให้ผู้เรียนมีความมั่นใจในการนำความรู้มาประยุกต์ใช้ในการแก้ไขปัญหาาร่วมกัน และมีความกระตือรือร้นในการพัฒนาตนเองให้สามารถร่วมขับเคลื่อนภารกิจของทีมให้บรรลุเป้าหมาย ทั้งสามารถนำความรู้และผลการพัฒนางานของทีมไปช่วยเหลือผู้ป่วยอื่น ๆ ได้ด้วยความมั่นใจ ซึ่งถือว่าเป็นแนวทางการจัดการเรียนรู้ที่สำคัญในการเสริมสร้างคุณลักษณะความเป็นพลเมือง เชิงวิชาชีพในด้านการทำงานเป็นทีม ซึ่งเป็นคุณลักษณะพื้นฐานสำคัญของความเป็นพลเมืองที่จะร่วมขับเคลื่อนประเทศให้มีความเจริญก้าวหน้าต่อไปได้อย่างยั่งยืน นอกจากนี้การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่บูรณาการคุณลักษณะความรับผิดชอบในบริบทที่กว้างออกไปมากขึ้น โดยการสะท้อนคิดเชื่อมโยงความสัมพันธ์กับปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นกับการปฏิบัติงานในบริบทที่ใกล้ตัว และขยายความเชื่อมโยงมากขึ้นไปในระดับชาติและระดับโลกซึ่งช่วยเสริมสร้างความรับผิดชอบของผู้เรียนให้คำนึงถึงผลกระทบต่อประเทศชาติและต่อโลก ตลอดจนการใช้ความรู้ความสามารถเชิงวิชาชีพไปช่วยเหลือผู้ป่วยอื่นมากขึ้น โดยพบว่า หลังจากใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เสริมสร้างคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ สำหรับนักศึกษาพยาบาล ผู้เรียนสามารถวิเคราะห์ผลกระทบที่เกิดจากการปฏิบัติงานของทีมต่อสังคมและประเทศชาติ ทั้งในเชิงบวก และ เชิงลบมากขึ้น เลือกใช้ทรัพยากรที่คำนึงถึงความเหมาะสม ความประหยัด ความคุ้มค่าตลอดจนคำนึงถึงผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมมากขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 นับว่าเป็นพฤติกรรมความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพที่มีความสำคัญต่อการปฏิบัติงานด้านสาธารณสุขที่ต้องทำงานร่วมกันของสหวิชาชีพโดยมีเป้าหมายสูงสุดเพื่อสุขภาวะที่ดีของประชาชน และความมั่นคงของประเทศชาติและโลกต่อไป

2.4 บทบาทของผู้สอนในการเสริมสร้างการเรียนรู้

การจัดการเรียนรู้ทั้งในขั้นตอนของการเตรียมความพร้อมและการฝึกปฏิบัติการพยาบาล ในสถานการณ์จริงนั้น ผู้สอนนับว่ามีบทบาทสำคัญในการสนับสนุนให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตนเอง จนสามารถแสดงออกถึงความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพตามผลลัพธ์การเรียนรู้ที่กำหนด โดยใช้แนวคิดของการวินิจฉัยผู้เรียนเพื่อประเมินความก้าวหน้าในการเรียนรู้(Formative evaluation) อย่างต่อเนื่องตลอดระยะเวลาในการจัดการเรียนรู้ กล่าวคือ ผู้สอนประเมินผลการเรียนรู้ (Evaluation of learning) ที่คาดหวังจะเกิดขึ้นกับผู้เรียนด้วยวิธีที่หลากหลายในทุกกิจกรรมการเรียนรู้ วิเคราะห์ช่องว่าง (Gap analysis) เพื่อใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับความต้องการจำเป็นของผู้เรียน และจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อเติมเต็มช่องว่าง (Gap filling)ให้สอดคล้องกับรูปแบบการเรียนรู้ของผู้เรียน ซึ่งการประเมินความก้าวหน้าในการเรียนรู้และการวินิจฉัยผู้เรียนนี้จะช่วยให้

ผู้สอนมีความเข้าใจผู้เรียนและสามารถจัดกิจกรรมการเรียนรู้ได้เหมาะสมกับผู้เรียนเป็นรายบุคคล (Rupp; Templin; & Henson. 2010: 10; Boyle; & Charles. 2014 : 5-6) นอกจากนี้การวิเคราะห์ช่องว่างยังเป็นการส่งเสริมให้ผู้เรียนได้รู้ความสามารถของตนเองซึ่งถือเป็นปัจจัยจูงใจในการพัฒนาตนเองไปสู่ผลลัพธ์ที่คาดหวัง (Bandura. 1977: 193) โดยที่ผู้สอนทำหน้าที่ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อเติมเต็มช่องว่างให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด ซึ่งจากผลการศึกษาพบว่า เมื่อสิ้นสุดการทดลองใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เสริมสร้างคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ สำหรับนักศึกษาพยาบาล ผู้เรียนมีระดับของคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ ในระดับดี ถึง ดีมาก และมีการแสดงพฤติกรรมความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพในแต่ละช่วงเวลาดีขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ผู้วิจัยจึงได้สังเคราะห์กระบวนการประเมินความก้าวหน้าในการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียนเป็นรายบุคคล ซึ่งนับว่าเป็นจุดเด่นของการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เสริมสร้างคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ สำหรับนักศึกษาพยาบาลที่มีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล ดังภาพประกอบ 30

ภาพประกอบ 30 รูปแบบการประเมินความก้าวหน้าในการเรียนรู้ของผู้เรียน

จากภาพประกอบ 30 เป็นรูปแบบการประเมินความก้าวหน้าในการเรียนรู้ของผู้เรียนซึ่งประกอบด้วย 3 ขั้นตอน ได้แก่ การประเมินผลการเรียนรู้ (Evaluation of learning) การวิเคราะห์ช่องว่าง (Gap analysis) และ การเติมเต็มช่องว่าง (Gap filling) ซึ่งนับว่าเป็นรูปแบบการประเมินผลที่มีประสิทธิภาพในการพัฒนาผู้เรียนให้บรรลุผลลัพธ์การเรียนรู้ที่คาดหวัง ซึ่งจากการศึกษา พบว่า ในการประเมินผลและให้ข้อมูลย้อนกลับของผู้สอนบนพื้นฐานของข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์ช่องว่างของผู้เรียนเป็นรายบุคคล ประกอบกับการสะท้อนคิดที่สอดคล้องกับผลลัพธ์การเรียนรู้ที่คาดหวัง ทำให้ผู้เรียนสามารถกำหนดแนวทางการพัฒนาเพื่อเติมเต็มช่องว่างของตนเองได้ดีขึ้น ดังคำสะท้อนคิดของผู้เรียน ดังนี้

“การประเมินผล ให้ข้อมูลย้อนกลับ และการสะท้อนคิดตลอดเวลาที่ฝึกปฏิบัติทำให้นักศึกษารู้ช่องว่างของตนเอง รู้ว่าเราต้องเพิ่มเติมอะไรบ้าง อาจารย์ช่วยให้เราสามารถนำความรู้มาใช้ในการปฏิบัติจริง...ในการตั้งคำถามสะท้อนคิดก็มีส่วนให้เราสามารถพัฒนาความรู้และทักษะในการทำงานให้ดีขึ้นได้”

“จากการที่ได้ประเมินตนเองและอาจารย์ให้ข้อมูลย้อนกลับในส่วนที่เป็นช่องว่างในการพัฒนาของนักศึกษา ส่งเสริมให้เรามีแนวทางในการพัฒนาตนเองมากขึ้นเหมือนเป็นแรงกระตุ้นที่เราจะต้องศึกษาเพิ่มเติม”

“กระบวนการสอนที่กระตุ้นให้นักศึกษาพัฒนาตนเอง เช่น การประเมินตนเอง การประเมินผลและให้ข้อมูลย้อนกลับในระหว่างการฝึก และการสะท้อนคิด จะเป็นแรงกระตุ้นในการเรียนรู้เพิ่มเติมและเตรียมความพร้อมก่อนการทำงาน...ซึ่งนักศึกษาต้องขวนขวายศึกษาหาความรู้และพัฒนาความสามารถเพิ่มเติมเพื่อให้การพยาบาลแต่ละขั้นตอนมีมาตรฐาน ตัดสินใจด้วยความรู้และข้อมูลที่สอดคล้องกับความเป็นจริง”

นอกจากนี้ การจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เสริมสร้างคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ สำหรับนักศึกษาพยาบาล และการประเมินผลตามรูปแบบการประเมินความก้าวหน้าในการเรียนรู้จะส่งผลให้เกิดผลกระทบในเชิงบวกต่อการพัฒนาองค์กรอย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้เนื่องจากกระบวนการจัดการเรียนรู้มีความสอดคล้องกับแนวคิดในการพัฒนาคุณภาพองค์กรตามแนวคิดของ เอ็ดเวิร์ด เดมมิ่ง (Edwards Daming) (สถาบันเพิ่มผลผลิตแห่งชาติ. 2015: online) และกระบวนการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน (Costello. 2003: 7) กล่าวคือ มีความสอดคล้องของขั้นตอนในการดำเนินงาน 4 ขั้นตอน ได้แก่ การวางแผน การปฏิบัติ การประเมินผล และการสะท้อนคิด ทำให้ผู้สอนสามารถพัฒนาคุณภาพงานโดยบูรณาการแนวคิดในการประกันคุณภาพได้สอดคล้องกับการปฏิบัติงานประจำ ส่งผลให้สามารถลดระยะเวลาในการทำงานเอกสารและเพิ่มระยะเวลาในการพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนมากขึ้น ทั้งสามารถนำเครื่องมือในการพัฒนาคุณภาพมาใช้ในการพัฒนาการเรียนรู้ให้เกิดประสิทธิภาพมากขึ้น เช่น การสร้างกลไกในการจัดการสารสนเทศ และการจัดการความรู้ (Information and knowledge management) ทั้งในบริบทของผู้เรียนและผู้สอน โดยผู้เรียนสรุปข้อมูลและความรู้ที่จำเป็นเพื่อใช้ในการพัฒนาคุณภาพงาน การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การนำความรู้ไปพัฒนาชิ้นงาน ฯลฯ โดยที่ผู้สอนสรุปผลที่ได้จากการจัดการเรียนรู้ไปแลกเปลี่ยนกับกลุ่มผู้สอนซึ่งก่อให้เกิดชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ (Professional learning community) และส่งผลให้เกิดองค์กรแห่งการเรียนรู้ (Learning organization) นอกจากนี้ ในการจัดการเรียนการสอนตามรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เสริมสร้างคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ สำหรับนักศึกษาพยาบาลอย่างต่อเนื่อง ส่งผลให้องค์กรมีการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง (Continous quality improvement) ในขณะที่ผู้สอนสามารถสรุปประเด็นการพัฒนาไปใช้ในการวิจัยตามแนวคิดของการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน (Classroom action research) ได้ง่ายขึ้นและทำให้องค์กรมีการพัฒนาบนพื้นฐานของงานวิจัย ส่วนการประเมินความก้าวหน้าในการเรียนรู้ของผู้เรียนทำให้ผู้สอนสามารถวางแผนพัฒนาการเรียนรู้บนพื้นฐานของข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์ช่องว่างของผู้เรียนเป็นรายบุคคล ซึ่งนับว่าเป็นการบริหารความเสี่ยง (Risk management) ที่สำคัญที่สุดของสถาบันการศึกษา ซึ่งจะต้องขับเคลื่อนภารกิจให้บรรลุเป้าหมายที่สำคัญคือ ผู้เรียนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามผลลัพธ์การเรียนรู้ที่กำหนดในมาตรฐานการอุดมศึกษา

3. ประสิทธิภาพของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เสริมสร้างคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ สำหรับนักศึกษาพยาบาล

ผลการทดลองใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เสริมสร้างคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ สำหรับนักศึกษาพยาบาล กับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน พบว่า เมื่อสิ้นสุดการทดลองผู้เรียนมีพฤติกรรมความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพในระดับดี ถึง ดีมาก และสามารถแสดงออกถึงคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพในแต่ละช่วงเวลาดีขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยการเปรียบเทียบคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพเป็นรายคู่ของช่วงเวลาที่เหมาะสมผลการเรียนรู้พบว่า ระดับคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพส่วนใหญ่มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ คุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพจำแนกตามองค์ประกอบและภาพรวม พบว่า ทุกคู่ของช่วงเวลาที่เหมาะสมผลการเรียนรู้มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบมีอิทธิพลต่อการเสริมสร้างคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพของนักศึกษาพยาบาล ร้อยละ 94.6 – 96.8 ดังนี้ 1) คุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพในภาพรวม มีค่าขนาดอิทธิพล ร้อยละ 95.9 จากการประเมินโดยผู้วิจัย และร้อยละ 96.8 จากการประเมินตนเองของผู้เรียน 2) คุณลักษณะด้านการปฏิบัติการพยาบาลบนพื้นฐานของความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ มีค่าขนาดอิทธิพล ร้อยละ 95.1 จากการประเมินโดยผู้วิจัย และ ร้อยละ 96.2 จากการประเมินตนเองของผู้เรียน และ 3) คุณลักษณะด้านการปฏิบัติงานเป็นทีมบนพื้นฐานของความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพมีค่าขนาดอิทธิพล ร้อยละ 94.6 จากการประเมินโดยผู้วิจัย และร้อยละ 95.8 จากการประเมินตนเองของผู้เรียน สำหรับการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ พบว่า คุณลักษณะเชิงพฤติกรรมความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพในทุกด้านมีพัฒนาการที่ดีขึ้น แสดงให้เห็นว่ารูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เสริมสร้างคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ สำหรับนักศึกษาพยาบาลมีประสิทธิภาพในการเสริมสร้างคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพของนักศึกษาพยาบาล ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิด ทฤษฎีการเรียนรู้และความคิดเห็นของผู้เรียนที่สะท้อนถึงผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและประสิทธิภาพของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ ที่เสริมสร้างคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพสำหรับนักศึกษาพยาบาล ซึ่งสามารถอภิปรายผลการศึกษา ได้ดังนี้

1. การเตรียมความพร้อมของผู้เรียนทั้งด้านความรู้ ทักษะและความสามารถพื้นฐานของความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ ได้แก่ การคิดเชิงระบบ การจัดการสารสนเทศทางการพยาบาล รวมถึงการวิเคราะห์ความเชื่อมโยง และการประยุกต์ความรู้ ทักษะ และความสามารถในการปฏิบัติงานช่วยเสริมสร้างทักษะการตัดสินใจอย่างมีวิจารณญาณซึ่งมีความสำคัญต่อการแสดงพฤติกรรมความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพของผู้เรียน (สุทธภา บุญแซม. 2553: 6, 90-92; ศุจิภา เพชรล้วน. 2554: 114-115, 130-133) โดยพบว่า ก่อนการทดลองใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เสริมสร้างคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพของนักศึกษาพยาบาล ผู้เรียนแสดงพฤติกรรมความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพน้อย หรือไม่แสดงออกในบางพฤติกรรมบ่งชี้ เช่น การปฏิบัติการพยาบาลตามมาตรฐานวิชาชีพ พบว่า ผู้เรียนไม่แสดงพฤติกรรมที่สะท้อนถึงการปฏิบัติการพยาบาลที่คำนึงถึงความเสี่ยง การส่งเสริมสุขภาพ และการปฏิบัติการพยาบาลอย่างเป็นองค์รวม ทั้งในขั้นตอนของการเก็บรวบรวมข้อมูล การกำหนดข้อวินิจฉัยการพยาบาล การประเมินผลการพยาบาลและการบันทึกการพยาบาล มีเพียงกำหนดกิจกรรมการพยาบาลในประเด็นที่มีความเสี่ยงหรือมีโอกาสเกิดปัญหาสุขภาพ จำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 40 ทั้งนี้เนื่องจากผู้เรียนเข้าใจเนื้อหาสาระที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติการพยาบาลได้ไม่ลึกซึ้ง โดยพบว่า ผู้เรียนอธิบายแนวคิดทฤษฎีในการปฏิบัติการพยาบาลได้ไม่ครอบคลุมการป้องกันความเสี่ยง และการส่งเสริมสุขภาพ และอธิบายเหตุผลการตัดสินใจโดยไม่ใช้ข้อมูลหลักฐานเชิงประจักษ์ และไม่

เชื่อมโยงเป็นระบบ ประกอบกับ ทักษะและความสามารถพื้นฐานของการเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพมีน้อย กล่าวคือ 1) ทักษะการคิดเชิงระบบ ผู้เรียนวิเคราะห์ความรู้ที่จำเป็นและจำแนกข้อมูลเพื่อการตัดสินใจทางการพยาบาลไม่ครอบคลุมเป็นระบบ ทำให้การอธิบายภาพรวมในการพยาบาลไม่ครอบคลุมความเป็นองค์รวม 2) ความสามารถในการจัดการสารสนเทศทางการพยาบาล ผู้เรียนเก็บรวบรวมข้อมูลไม่ครอบคลุมข้อมูลจำเป็นสำหรับตัดสินใจทางการพยาบาล จัดข้อมูลไม่เป็นระบบจึงทำให้ไม่สะดวกต่อการนำข้อมูลมาใช้ในการตัดสินใจ และ พบว่า บางกรณีผู้เรียนไม่นำข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้มาใช้ในการวางแผนการพยาบาล ทั้งการวิเคราะห์ความเชื่อมโยงของข้อมูลไม่สอดคล้องกับการนำมาใช้ 3) ทักษะการประยุกต์ ผู้เรียนไม่ค่อยมีความมั่นใจในการนำความรู้และประสบการณ์ไปใช้ในการปฏิบัติการพยาบาล ทำให้ไม่กล้าอาสาให้การช่วยเหลือผู้ป่วยหรือทีมสุขภาพ และ 4) ทักษะการตัดสินใจอย่างมีวิจารณญาณ ผู้เรียนตัดสินใจทางการพยาบาลโดยไม่ได้ไตร่ตรองบนพื้นฐานของความรู้ทางทฤษฎีและข้อมูลสนับสนุนการตัดสินใจที่รอบคอบ แต่จากการจัดกิจกรรมการเตรียมความพร้อม โดยผู้เรียนได้วิเคราะห์ความรู้เชิงทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติการพยาบาล การฝึกทักษะเชิงวิชาชีพ การฝึกทักษะทางปัญญา ได้แก่ การคิดเชิงระบบ โดยวิเคราะห์ความรู้ วิเคราะห์ปัญหาสุขภาพและปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับภาวะสุขภาพในภาพรวม การวิเคราะห์ความเชื่อมโยง การจัดการสารสนเทศโดยวิเคราะห์ข้อมูลและสารสนเทศที่จำเป็นต่อการปฏิบัติการพยาบาลจำแนกตามภาวะสุขภาพทำให้ผู้เรียนสามารถกำหนดกรอบในการเก็บรวบรวมข้อมูล และปฏิบัติการพยาบาลตามมาตรฐานวิชาชีพได้ชัดเจนมากขึ้น ส่งผลต่อความสามารถในการนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในสถานการณ์ใหม่ ๆ ได้อย่างมีวิจารณญาณและคล่องแคล่วมากขึ้น กล่าวคือ ผู้เรียนสามารถเก็บรวบรวมข้อมูลครอบคลุมความเป็นองค์รวมของภาวะสุขภาพและการพยาบาลทั้งสี่มิติ สอดคล้องกับสภาพจริง วางแผนการพยาบาล มีความสอดคล้องกับสภาพของมารดาและทารก ทั้งสามารถปฏิบัติการพยาบาลได้ตามมาตรฐานวิชาชีพ

2. การเรียนรู้จากการปฏิบัติ และการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถผสมผสานความรู้และทักษะที่สอดคล้องกับการฝึกปฏิบัติในสถานการณ์จริง ตลอดจนสามารถเชื่อมโยงความรู้และประสบการณ์ในการปฏิบัติด้วยความเข้าใจ ทำให้ผู้เรียนสามารถกำหนดทางเลือกในการแก้ไขปัญหาที่หลากหลายและตัดสินใจแก้ไขปัญหาในแต่ละสถานการณ์ได้อย่างมีวิจารณญาณมากขึ้น ส่งผลให้ผู้เรียนสามารถบรรลุผลลัพธ์การเรียนรู้ที่คาดหวัง (วรวรรณ วาณิชยเจริญชัย. 2553: 37; Dewey. 1955: 113-116; Marquardt. 2004: 11-13; Chowning; et.al. 2012: 2-3, 6) จากการศึกษา พบว่า การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่บูรณาการคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ ซึ่งประกอบด้วย ความรู้ทางการพยาบาล ทักษะการปฏิบัติการพยาบาล ทักษะการตัดสินใจอย่างมีวิจารณญาณ คุณธรรมจริยธรรม และทักษะทางสังคม กับการปฏิบัติการพยาบาลในสถานการณ์จริงทำให้ผู้เรียนสามารถแสดงออกถึงคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพที่ดีขึ้น โดยพบว่า ผู้เรียนสามารถตัดสินใจในการปฏิบัติการพยาบาลได้อย่างมีวิจารณญาณบนพื้นฐานของความรู้ ความสามารถเชิงวิชาชีพ ซึ่งส่งผลให้ผู้เรียนสามารถปฏิบัติการพยาบาลตามมาตรฐานวิชาชีพได้ดีขึ้นอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 และสามารถสื่อสารได้อย่างเป็นระบบ ให้เหตุผลเชิงวิชาชีพที่มีความสอดคล้องเชื่อมโยงมากขึ้น โดยพบว่าการจัดการเรียนรู้ในปลายสัปดาห์ที่ 1 ในการประเมินผลการเรียนรู้ครั้งที่ 3 ผู้เรียนเริ่มมีการพัฒนาทักษะการสื่อสารในระดับที่สามารถแสดงความคิดเห็นอย่างมีเหตุผลและเชื่อมโยงเป็นระบบบนพื้นฐานของความรู้เชิงวิชาชีพ จำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 36.67 เขียนแผนการพยาบาลและบันทึกการพยาบาลที่มีความเชื่อมโยงเป็นระบบ จำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 20 และเมื่อสิ้นสุดการทดลองคือปลายสัปดาห์ที่ 2 ในการประเมินผลการเรียนรู้ครั้งที่ 5 ผู้เรียนสามารถสร้างปฏิสัมพันธ์โดยใช้ทักษะการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพได้ในระดับดีมาก

สำหรับการบูรณาคุณธรรม จริยธรรมในการปฏิบัติการพยาบาล ทำให้ผู้เรียนสามารถแสดงพฤติกรรมความเป็นพลเมืองด้านคุณธรรมจริยธรรมได้ดีขึ้น (Peter. 2004: 2; Sullivan. 1995: 193; Day. 2005: 435) กล่าวคือ ในการแสดงออกถึงความเมตตา กรุณา พบว่า ผู้เรียนมีความเข้าใจคุณลักษณะเชิงพฤติกรรมและสามารถแสดงออกถึงความเมตตา กรุณาได้เป็นรูปธรรมมากขึ้น สอดคล้องกับแนวทางการจัดการเรียนรู้ที่ฝึกฝนให้ผู้เรียนมีความเมตตา กรุณา ทั้งกาย วาจาและใจอย่างสม่ำเสมอจะสามารถช่วยกล่อมเกลাজิตใจของผู้เรียนให้มีความเมตตา กรุณามากขึ้น (พระมหายวง ทิวากโร (คนทา). 2548: 63-65) โดยพบว่า หลังการทดลองในสัปดาห์ที่ 1 ผู้เรียนปฏิบัติการพยาบาลโดยคำนึงถึงความพร้อมและผลกระทบด้านจิตใจของผู้ป่วยมากขึ้น และเมื่อสิ้นสุดการทดลองผู้เรียนสามารถแสดงออกถึงความเมตตา กรุณาในการปฏิบัติการพยาบาลได้ในระดับดี และสะท้อนคิดต่อการจัดการเรียนรู้ว่า “การเรียนรู้เรื่องความเมตตา กรุณาในการปฏิบัติการพยาบาลทำให้วางแผนการพยาบาลที่คำนึงถึงความพร้อมของมารดามากขึ้น โดยให้มารดาได้มีส่วนร่วมในการกำหนดเวลาในการพยาบาลเมื่อพร้อม ยิ่งมารดาวัยรุ่นที่ยังต้องการความช่วยเหลือจากครอบครัวและต้องการให้ครอบครัวเข้าร่วมรับฟังด้วย...เราก็ต้องใจเย็น ๆ รอให้เขาพร้อม ไม่คิดแต่จะทำงานให้เสร็จแต่จะต้องเห็นใจคำนึงถึงความต้องการของผู้ป่วยด้วย” ส่วนการแสดงความรักในการปฏิบัติการพยาบาล พบว่า การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้ผู้เรียนได้ฝึกปฏิบัติในสถานการณ์จริงและใช้กระบวนการเรียนรู้ที่เป็นพลวัตรและต่อเนื่อง ซึ่งประกอบด้วย 4 ขั้นตอน ได้แก่ การวางแผนการปฏิบัติ การประเมินผล และการสะท้อนคิดทุกวัน ทำให้ผู้เรียนตระหนักในความรับผิดชอบในการปฏิบัติงานมากขึ้น โดยพบว่า ผู้เรียนสามารถพัฒนางานอย่างต่อเนื่องบนพื้นฐานของความรู้ความสามารถเชิงวิชาชีพจนสามารถต่อยอดความรู้และสร้างรูปแบบการพยาบาล (Nursing model) ที่สะท้อนภาพรวมของการพยาบาลและเชื่อมโยงอย่างเป็นระบบ ส่งผลให้ผู้เรียนมีความเข้าใจในการปฏิบัติการพยาบาลที่ลึกซึ้งและชัดเจนมากยิ่งขึ้น และสามารถประยุกต์ความรู้ไปใช้ในการตัดสินใจในสถานการณ์ใหม่ได้อย่างมีวิจารณญาณมากขึ้น จนได้รับการยอมรับจากทีมสุขภาพ นอกจากนี้ จากการศึกษาเปรียบเทียบคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพที่แสดงออกถึงความรับผิดชอบต่อประเทศชาติและสังคมส่วนรวมซึ่งถือเป็นคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพด้านความรับผิดชอบต่อประเทศชาติและสังคมส่วนรวม ซึ่งถือเป็นคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพด้านความรับผิดชอบต่อประเทศชาติและสังคมส่วนรวม พบว่า ผลการประเมินด้านความรับผิดชอบต่อประเทศชาติ ในครั้งที่ 1 และครั้งที่ 2 มีความแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 ทั้งนี้เนื่องจากในระยะแรกของการทดลองผู้เรียนยังมีความเข้าใจเนื้อหาสาระไม่ชัดเจน ทั้งทักษะพื้นฐานของความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ เช่น การคิดเชิงระบบ การวิเคราะห์ความเชื่อมโยงและการจัดการสารสนเทศ เพื่อการตัดสินใจยังมีน้อย ประกอบกับมีประสบการณ์ในการวิเคราะห์ผลกระทบในระดับชาติหรือระดับโลกไม่มากนัก แต่หลังจากได้จัดการเรียนรู้ตามรูปแบบโดยบูรณาการความรับผิดชอบต่อการทำงาน เช่น การวิเคราะห์ผลกระทบต่อประเทศชาติและสังคมบนพื้นฐานของความรู้ ความสามารถเชิงวิชาชีพ ทำให้ผู้เรียนสามารถแสดงออกถึงความรับผิดชอบต่อประเทศชาติและสังคมได้ดีขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และสอดคล้องกับการสะท้อนคิดของผู้เรียน ดังนี้

“จากที่เราสามารถคิดได้อย่างเป็นระบบทำให้มุมมองในการทำงานเปลี่ยนไป มีการวิเคราะห์ผลกระทบที่เกิดจากการทำงานมากขึ้น เช่น การใช้ทรัพยากรที่พอเพียงไม่ให้เหลือใช้ทั้งนี้เพื่อช่วยลดปัญหาโลกร้อน” หรือ “การวิเคราะห์ขั้นตอนในการทำงานเพื่อประเมินวัสดุอุปกรณ์ที่ต้องใช้เพื่อจะได้จัดหาให้พอเพียงไม่ให้เหลือทิ้ง รวมถึงการประหยัดพลังงานด้วย”

“ในการปฏิบัติการพยาบาลหุ้ไม่เคยวิเคราะห์ผลกระทบทั้งในเชิงบวก และเชิงลบได้ยิ่งใหญ่ขนาดนี้ อย่างเช่นเราแนะนำการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ ก็คิดแต่เพียงว่าจะสามารถ ประหยัดค่าใช้จ่ายไม่ต้องซื้อนมผสมก็เท่านั้น แต่เมื่อได้ฝึกการคิดคำนึงถึงผลกระทบต่อสังคมและ ประเทศชาติ ก็มองต่อไปว่าหากเราช่วยกันแนะนำมารดาหลาย ๆ คนเพิ่มมากขึ้นก็สามารถช่วยลด งบประมาณของประเทศในเรื่องนี้ไปได้ และเมื่ออาจารย์ชี้ให้เห็นว่าแท้จริงแล้วการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่เป็น ความรับผิดชอบต่อผลกระทบที่ยิ่งใหญ่ถึงระดับโลกเลยอย่างน้อยก็สร้างความแข็งแรงให้กับมวล มนุษยชาติที่มีภูมิต้านทานต่อโรคลดปัญหาภูมิแพ้จากนมวัวทั้งยังช่วยลดภาวะโลกร้อนด้วยเพราะทุก ๆ กระบวนการผลิตจะให้พลังงานความร้อนและบางขั้นตอนอาจปล่อยก๊าซเรือนกระจก ลดปัญหาขยะ ซึ่งปัญหาโลกร้อนเป็นปัญหาของโลกที่ทุกคนจะต้องช่วยกันซึ่งเห็นได้ว่าแม้เราจะเป็นเพียงจุดเล็ก ๆ หากแต่ใช้ความรู้ความสามารถเชิงวิชาชีพไปช่วยเหลือผู้ป่วยโดยคำนึงถึงผลกระทบแบบนี้เมื่อเราร่วมมือ ช่วยกันมันทำให้เกิดพลังที่สามารถลดปัญหาได้มากขึ้น ช่วยถึงสังคม ประเทศชาติจนถึงระดับโลกได้”

3. การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือและส่งเสริมให้ผู้เรียนตัดสินใจร่วมกัน โดยใช้ข้อมูลและหลักการเชิงทฤษฎีทำให้ผู้เรียนแสดงความคิดเห็นโดยใช้เหตุผลที่สร้างสรรค์มากขึ้น นอกจากนี้การส่งเสริมให้ผู้เรียนศึกษาหาความรู้จากแหล่งข้อมูลหลายแหล่ง และวิเคราะห์ความสอดคล้อง ความแตกต่างของแต่ละแนวคิดทำให้เกิดผลกระทบในทางอ้อมต่อผู้เรียน กล่าวคือ ผู้เรียนเข้าใจความ คิดเห็นที่แตกต่างและเปิดใจยอมรับฟังมากขึ้นส่งผลต่อความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลที่สร้างความรู้สึกพึงพา ในเชิงบวกและการใช้เหตุผลในการแสดงความคิดเห็นที่สร้างสรรค์ ส่งผลต่อการให้ความร่วมมือในการ พัฒนามากขึ้น (ทิตนา แซมมณี. 2556: 99-101; ญันนรินทร์ ปอศิริ. 2556: 24-28) ซึ่งเป็นคุณลักษณะ สำคัญของการเป็นพลเมืองที่มีความกระตือรือร้น (Active citizen) จากผลการศึกษาพบว่า ในการจัดการ เรียนรู้ปลายสัปดาห์ที่ 1 ผู้เรียนให้ความร่วมมือในการพัฒนาศักยภาพของเพื่อนร่วมทีมโดยแบ่งปันความรู้ จากการฝึกปฏิบัติงาน และให้ความช่วยเหลือทีมเพื่อให้งานบรรลุเป้าหมายมากขึ้น ทั้งร่วมพัฒนางานของ ทีมเพื่อให้สามารถขับเคลื่อนภารกิจ ได้บรรลุเป้าหมาย ตลอดจนแสดงความคิดเห็นเพื่อป้องกันความ ขัดแย้ง โดยอ้างอิงหลักฐานเชิงประจักษ์ และคำนึงถึงผลกระทบต่อสัมพันธภาพในการทำงานโดยวิพากษ์ งานที่เนื้อหาโดยใช้เหตุผลเชิงทฤษฎี และไม่วิจารณ์ตัวบุคคล และเมื่อสิ้นสุดการทดลองผู้เรียนสามารถ แสดงคุณลักษณะด้านการปฏิบัติงานเป็นทีมบนพื้นฐานของความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพในระดับที่ดีมาก

ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการเรียนรู้

จากผลการศึกษา พบว่าปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการจัดการเรียนรู้จำแนกได้ 2 ประการ ได้แก่ ปัจจัยด้านรูปแบบการจัดการเรียนรู้ และปัจจัยด้านบทบาทของผู้สอน ดังนี้

1. ปัจจัยด้านรูปแบบการจัดการเรียนรู้

รูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เสริมสร้างคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ สำหรับนักศึกษาพยาบาล เป็นรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เน้นกระบวนการซึ่งได้ออกแบบบนพื้นฐานของ ทฤษฎีการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพซึ่งได้กำหนดพฤติกรรมบ่งชี้ไว้ อย่างชัดเจนเป็นรูปธรรม จึงทำให้การสังเคราะห์รูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เสริมสร้างคุณลักษณะความ เป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพสำหรับนักศึกษาพยาบาล มีกระบวนการที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการเรียนรู้ของ ผู้เรียนได้เร็วขึ้น และผู้เรียนมีความมั่นใจในการปฏิบัติการพยาบาลอันเป็นแรงจูงใจที่สำคัญต่อความ กระตือรือร้นในการฝึกปฏิบัติงานบนพื้นฐานของความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ ดังนี้

1.1 ขั้นการเตรียมความพร้อมของผู้เรียน

การเตรียมความพร้อมของผู้เรียนในด้านความรู้ ทักษะ และความสามารถพื้นฐานของความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ ทำให้ผู้เรียนสามารถเชื่อมโยงความรู้ ทักษะ ความสามารถ และประสบการณ์ ที่ได้จากการเตรียมความพร้อมไปใช้ในการฝึกปฏิบัติการพยาบาลบนพื้นฐานของความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพได้ดีขึ้น นอกจากนี้ การอธิบายให้ผู้เรียนทราบถึงผลลัพธ์การเรียนรู้ที่คาดหวังโดยกำหนดพฤติกรรมบ่งชี้ ที่ชัดเจนทำให้ผู้เรียนสามารถประเมินและกำหนดแนวทางการพัฒนาตนเองเพื่อให้บรรลุผลตามที่คาดหวัง ตลอดจนผู้สอนสามารถกำหนดแผนการจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับความต้องการและรูปแบบการเรียนรู้ ของผู้เรียนเป็นรายบุคคลได้

1.2 ขั้นการฝึกปฏิบัติการพยาบาลบนพื้นฐานของความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ

การฝึกปฏิบัติการพยาบาลบนพื้นฐานของความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ เป็นขั้นการนำความรู้และทักษะที่เตรียมความพร้อมไปฝึกปฏิบัติงานในสถานการณ์จริง โดยใช้กระบวนการจัดการเรียนรู้ อย่างต่อเนื่อง 4 ขั้นตอน ได้แก่ การวางแผน การปฏิบัติ การประเมินผลและให้ข้อมูลย้อนกลับ และการสะท้อนคิด ทั้งนี้เพื่อให้ผู้เรียนมีความเข้าใจ และสามารถแสดงคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ ได้อย่างเหมาะสม กล่าวคือ ผู้เรียนสามารถใช้กระบวนการทางปัญญาสร้างความรู้ด้วยตนเอง โดยการเชื่อมโยงข้อมูล ความรู้และประสบการณ์เดิมที่ได้จากการเตรียมความพร้อม กับข้อมูลความรู้ และประสบการณ์ใหม่ ที่ได้จากการฝึกปฏิบัติ ซึ่งทำให้มีความเข้าใจหลักการและเนื้อหาเชิงทฤษฎี ได้ลึกซึ้งมากขึ้น ทั้งสามารถกำหนดทางเลือกในการแก้ไขปัญหาที่หลากหลาย และตัดสินใจแก้ไขปัญหาได้อย่างมีวิจารณญาณมากขึ้น ส่งผลให้ผู้เรียนสามารถปฏิบัติการพยาบาลตามมาตรฐานวิชาชีพได้ดีขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ตลอดจนสามารถแสดงคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพด้านคุณธรรม จริยธรรม ซึ่งได้แก่ ความรับผิดชอบและความเมตตา กรุณา และทักษะทางสังคม ซึ่งได้แก่ การสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ การเคารพคุณค่าและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ และการทำงานเป็นทีมได้ดีขึ้น นอกจากนี้ จากการประเมินตนเองและวิเคราะห์ช่องว่างคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพของผู้เรียน รวมถึงการให้ข้อมูลย้อนกลับและการสะท้อนคิดทำให้ผู้เรียนได้รู้ความสามารถของตนเองและวางแผนพัฒนางานและพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องตลอดระยะเวลาในการฝึกปฏิบัติงาน จึงทำให้มีความเข้าใจเนื้อหาเชิงทฤษฎีที่ลึกซึ้งและสามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในสถานการณ์อื่น ๆ ได้ด้วยความมั่นใจ จนได้รับการยอมรับจากผู้ป่วยและทีมการพยาบาล ส่งผลให้ผู้เรียนมีความภาคภูมิใจและรู้สึกถึงความมีคุณค่าในตนเอง และมีแรงจูงใจในการฝึกปฏิบัติการพยาบาลบนพื้นฐานของความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพมากยิ่งขึ้น ซึ่งจากการศึกษา พบว่า การรับรู้ความสามารถของตนเองส่งผลให้บุคคลปรับเปลี่ยนพฤติกรรมเพื่อให้บรรลุผลลัพธ์ที่คาดหวัง และหากสามารถบรรลุผลสำเร็จตามความคาดหวังก็จะคาดหวังในความสำเร็จที่สูงขึ้น และรู้สึกถึงการมีคุณค่าในตนเองซึ่งส่งผลให้ผู้เรียนมีความมั่นใจในการปฏิบัติงานมากยิ่งขึ้นด้วย (Bandura. 1986: 393-395; Scott. 1996: 200-201; Maslow. 1970: 45; Branden. 1981: 110-114)

2. ปัจจัยด้านบทบาทของผู้สอน

บทบาทของผู้สอนนับว่าเป็นปัจจัยสำคัญต่อการเสริมสร้างการเรียนรู้ของผู้เรียน เช่น การสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ที่ผ่อนคลาย ไม่เครียด และสร้างแรงจูงใจในการเรียนรู้ส่งผลให้ผู้เรียนมีความสนใจต่อสิ่งเร้าในการเรียนรู้ที่นานขึ้นซึ่งมีอิทธิพลต่อการรับรู้และการพัฒนาทักษะทางปัญญา นอกจากนี้การนิเทศอย่างใกล้ชิดเพื่อประเมินผลและให้ข้อมูลย้อนกลับทันทีรวมถึงการร่วมตั้ง

ประเด็นคำถามในการสะท้อนคิดเพื่อให้ผู้เรียนได้ทบทวนบทเรียนและวางแผนมุ่งสู่ผลลัพธ์ที่คาดหวัง การสร้างสัมพันธภาพที่เคารพในคุณค่าและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์โดยแสดงออกถึงความเข้าใจและยอมรับในความแตกต่างของผู้เรียนซึ่งนอกจากจะเป็นแบบอย่าง ในการสร้างสัมพันธภาพให้กับผู้เรียนแล้ว ยังทำให้ผู้เรียนมีความมั่นใจและรู้สึกปลอดภัยในการแสดงความคิดเห็น กล่าวขอคำปรึกษาและกล้าแสดงความคิดเห็นในมุมมองที่แตกต่าง รวมถึงความรู้สึกปลอดภัยในการยอมรับข้อบกพร่องของตนเองซึ่งเป็นจุดเริ่มต้นสำคัญในการพัฒนาตนเองจนสามารถฝึกปฏิบัติการพยาบาลบนพื้นฐานของความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพได้ด้วยความมั่นใจ ดังคำสะท้อนคิดของผู้เรียนว่า

“จากการที่อาจารย์ให้ความสนใจต่อนักศึกษาอย่างใกล้ชิด เข้าใจและยอมรับความแตกต่างของนักศึกษาแต่ละคนเพราะแต่ละคนมีความถนัดไม่เหมือนกันทำให้มีสัมพันธภาพที่ดีระหว่างอาจารย์และนักศึกษา ซึ่งเรากล้าขอคำปรึกษาและกล้าสอบถามมากขึ้น เพราะถ้าอาจารย์แค่มีข้อสงสัย หรือต้องการให้อาจารย์ช่วยแนะนำเราก็ไม่กล้า ซึ่งคิดว่าอาจารย์ไม่จำเป็นต้องใจดีจนถึงกับบอกทุกสิ่งอย่างเพียงแต่มีแนวทางให้เราไปศึกษาค้นคว้ามาแลกเปลี่ยนเรียนรู้มันจะทำให้เราได้เรียนรู้มากกว่า อย่างน้อยความสบายใจก็ทำให้อยากเรียนรู้มากขึ้น... และการนิเทศที่อาจารย์คอยให้การช่วยเหลืออย่างใกล้ชิดและกระตุ้นการเรียนรู้ทำให้เป็นแรงจูงใจในการเรียนรู้อีกทาง...ทั้งทำให้เราเข้าใจไม่ต้องลองไปเรื่อย ๆ ซึ่งเป็นความเสี่ยงต่อการละเมิดมาตรฐานด้วย”

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

ในการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เสริมสร้างคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ สำหรับนักศึกษาพยาบาลไม่เพียงแต่พัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ความสามารถเชิงวิชาชีพเท่านั้น หากแต่ได้บูรณาการคุณธรรม จริยธรรม และทักษะทางสังคมอันเป็นการเสริมสร้างให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์มีความตระหนักรู้รับผิดชอบต่อสังคมในระดับที่กว้างมากขึ้นซึ่งเป็นคุณลักษณะที่สำคัญ ของมวลมนุษยชาติในอันที่จะอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข ประกอบกับกระบวนการจัดการเรียนรู้เป็นกระบวนการที่มีประสิทธิภาพจึงทำให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้เข้าใจอย่างลึกซึ้งและสามารถประยุกต์ใช้ในแต่ละสถานการณ์ได้อย่างมั่นใจ ทั้งกระบวนการเรียนรู้ที่ให้ผู้เรียนได้พัฒนาอย่างต่อเนื่อง ซึ่งเป็นกระบวนการพัฒนาคุณภาพที่สอดคล้องกับแนวคิดการประกันคุณภาพโรงพยาบาลซึ่งจะทำให้ผู้เรียนสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการประกอบวิชาชีพด้วยความรับผิดชอบต่อไป นอกจากนี้ การจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบซึ่งนับว่าเป็นการปฏิบัติงานประจำที่สอดคล้องกับแนวคิดการประกันคุณภาพขององค์กร ซึ่งนอกจากจะส่งผลในเชิงบวกต่อการพัฒนาองค์กรแล้ว ยังสามารถเสริมสร้างคุณภาพชีวิตของผู้ปฏิบัติงานให้สามารถบริหารเวลาได้สอดคล้องกับภาระงาน ทั้งนี้เนื่องจากสามารถลดเวลาในการทำงานเอกสารและเพิ่มเวลาในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น จึงเห็นว่าหากผู้บริหารที่เกี่ยวข้องในการผลิตบัณฑิตได้นำรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เสริมสร้างคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพสำหรับนักศึกษาพยาบาลไปใช้ในการจัดการเรียนรู้อย่างเต็มรูปแบบทั้งหลักสูตร จะทำให้สามารถปลูกฝังให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ สามารถนำความรู้และประสบการณ์ไปประยุกต์ใช้ในการประกอบวิชาชีพและเป็นพลเมืองที่ดีของสังคมต่อไป ทั้งสามารถสร้างองค์กรแห่งการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง และผู้ปฏิบัติงานมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น

นอกจากนี้ กรอบแนวคิดคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพที่ผู้วิจัยได้พัฒนาขึ้น มีความสอดคล้องกับบริบทของการปฏิบัติการพยาบาล จึงสามารถนำไปเป็นแนวทางในการพัฒนาบุคลากรให้มีคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพอันเป็นคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของวิชาชีพการพยาบาลและสังคมอีกทั้งกระบวนการพัฒนาซึ่งใช้กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการที่ประกอบด้วย การดำเนินงาน 4 ขั้นตอน ได้แก่ การวางแผน การปฏิบัติ การประเมินผล และการสะท้อนคิด ซึ่งสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนาคุณภาพงานให้เกิดความต่อเนื่องและยั่งยืนต่อไป

1.2 ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติ

การนำรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เสริมสร้างคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพสำหรับนักศึกษาพยาบาลไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ให้เกิดประสิทธิผลนั้นจะต้องศึกษาองค์ประกอบต่าง ๆ ของรูปแบบการจัดการเรียนรู้และข้อเสนอแนะในการจัดการเรียนรู้โดยละเอียด ตลอดจนศึกษาทฤษฎีการเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องเพื่อให้เข้าใจการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ส่งผลต่อการเสริมสร้างคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพแต่ละด้านอย่างถ่องแท้เพื่อให้สามารถปรับใช้ในแต่ละบริบทของแหล่งฝึกและแต่ละสถานการณ์ได้ด้วยความเข้าใจ นอกจากนี้ในการเลือกแหล่งฝึกและการจัดการเรียนรู้ที่ให้ผู้เรียนได้มีเวลาในการทบทวนบทเรียนและเรียนรู้ด้วยตนเองในระหว่างการฝึกปฏิบัติการพยาบาลจะช่วยให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาความรู้และโครงสร้างทางปัญญาซึ่งนับว่าเป็นพื้นฐานสำคัญในการแสดงออกถึงการเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพและสามารถวางแผนพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง ซึ่งผู้เรียนได้สะท้อนความเห็นต่อความสำคัญของเวลาในการพัฒนาการเรียนรู้ว่า “...เวลาที่มีความสำคัญต่อการพัฒนาการเรียนรู้...ซึ่งหากงานหนักมากเกินไปจะทำให้เวลาที่ใช้ในการพัฒนาการคิดลดลง...เห็นว่าควรให้เวลาในการศึกษาค้นคว้าความรู้เพิ่มเติมในระหว่างการฝึกและนำข้อเสนอแนะไปพัฒนางานขึ้นถัดไปจะทำให้เกิดประโยชน์ต่อการเรียนรู้มากขึ้น”

นอกจากนี้ แม้ว่ารูปแบบการจัดการเรียนรู้จะมีประสิทธิผลในเสริมสร้างคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ สำหรับนักศึกษาพยาบาล แต่พบว่า เมื่อสิ้นสุดการทดลอง ผู้เรียนแสดงออกถึงคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพในบางพฤติกรรมบ้างเล็กน้อยหรือไม่มีการแสดงพฤติกรรม เช่น การจัดลำดับความสำคัญในการพยาบาลที่เหมาะสม มีจำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 10 และการเขียนบันทึกการพยาบาล ที่ครอบคลุมความเป็นองค์รวม จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 6.67 ทั้งนี้เนื่องจากระยะเวลาในการจัดการเรียนรู้และภาระงานไม่สมดุลกัน และลักษณะของผู้ป่วยไม่ได้อยู่ในภาวะวิกฤติที่เสี่ยงต่อชีวิต จึงทำให้ผู้เรียนตัดสินใจให้การพยาบาลโดยไม่จัดลำดับอย่างเหมาะสม และลดภาระงานในส่วนที่เป็นเอกสารซึ่งเป็นบันทึกการพยาบาลที่ถือว่ามีความสำคัญต่อการดูแลผู้ป่วยต่อเนื่องและมีผลในเชิงกฎหมาย ดังนั้นจึงเสนอแนะว่า ในการวางแผนการฝึกปฏิบัติการพยาบาลของนักศึกษาพยาบาล ควรชี้แจงแหล่งฝึกถึงขอบเขตการจัดการเรียนรู้รายวิชาและผลลัพธ์การเรียนรู้ที่คาดหวังให้เกิดกับผู้เรียนอย่างชัดเจน เพื่อความร่วมมือและความเข้าใจในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้และการมอบหมายงานให้กับนักศึกษา ประกอบกับการวางแผนการฝึกปฏิบัติที่สมดุลเวลาในการพัฒนาผู้เรียนทั้งในมิติความรู้ ความสามารถเชิงวิชาชีพ ซึ่งได้แก่ ความรู้ ทักษะเชิงวิชาชีพ ทักษะปัญญา และมิติความเป็นพลเมือง ซึ่งได้แก่ คุณธรรม จริยธรรม และทักษะทางสังคม และจากการศึกษา พบว่า คุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพด้านความเมตตา กรุณา พฤติกรรมการช่วยเหลือเกื้อกูล หรือประสานความร่วมมือเพื่อไม่ให้ผู้ป่วยถูกทำร้าย ไม่มีการแสดงพฤติกรรมเนื่องจากไม่มีสถานการณ์ดังกล่าวเกิดขึ้น ดังนั้นในการจัดการเรียนรู้ ผู้สอนควรกำหนดสถานการณ์ให้ผู้เรียนได้ตัดสินใจและใช้กระบวนการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างให้ผู้เรียนเกิดคุณลักษณะดังกล่าว

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะในการศึกษาวิจัยครั้งต่อไป ดังประเด็นต่อไปนี้

2.1 ควรศึกษาพัฒนาการและระดับความคงทนของคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพในระยะยาว เพื่อประโยชน์ในการกำหนดแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะความเป็นพลเมืองให้กับผู้เรียนในช่วงเวลาที่เหมาะสม

2.2 ควรพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เสริมสร้างคุณลักษณะความเป็นพลเมืองในบริบทอื่น ๆ เช่น การเรียนรู้ในวิชาทฤษฎี เพื่อเป็นแนวทางให้ผู้สอนสามารถกำหนดกิจกรรมการเรียนรู้ในแต่ละบริบทได้อย่างเหมาะสม ทั้งนี้เพื่อมุ่งหมายให้ผู้เรียนได้รับการปลูกฝังคุณลักษณะความเป็นพลเมืองอย่างต่อเนื่องตลอดระยะเวลาของการเรียนในสถาบันการศึกษา

2.3 ควรวิจัยและพัฒนาหลักสูตรเสริมสร้างคุณลักษณะความเป็นพลเมืองในบริบทที่ผู้เรียนได้ลงสัมผัสชุมชนในสถานการณ์จริง เช่น การบริการวิชาการแก่สังคม การจัดกิจกรรมนักศึกษาเป็นต้น เพื่อให้ผู้เรียนสามารถนำความรู้และประสบการณ์ที่ได้รับไปประยุกต์ใช้กับชุมชนซึ่งจะทำให้สร้างมุมมองความเป็นพลเมืองในบริบทที่กว้างขวางมากขึ้น

2.4 ควรพัฒนาหลักสูตรปฐมนิเทศเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพการพยาบาล เพื่อให้ผู้ที่สำเร็จการศึกษาไปแล้วมีความเข้าใจและตระหนักต่อการแสดงบทบาทความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ ตลอดทั้งเป็นแนวทางในการกำหนดนโยบายด้านการปฏิบัติการพยาบาลของหน่วยปฏิบัติ

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กนกอร ไชยคำ; พินสุดา คลังแสง; และ บุญเพ็ง พาละเอ็น. (2556). ความรู้ เจตคติ และพฤติกรรม
ของนักศึกษาแพทย์ด้านความปลอดภัยในห้องปฏิบัติการ. *ศรีนครินทร์เวชสาร*. 28(4): 484-489.
- กมลพรรณ ชิวพันธุ์ศรี. (2545). *สมองกับการเรียนรู้*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ:
ส่งเสริมการศึกษาและจริยธรรม.
- กันยา พลามี. (2553). *การพัฒนาแบบวัดความรับผิดชอบตามพระบรมราโชวาทของ
พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 สำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาสุพรรณบุรี*. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (วิจัยและประเมินผลการศึกษา). กาญจนบุรี:
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี. ถ่ายเอกสาร.
- เกียรติกำจร กุศล; เสาวลักษณ์ วงศ์นาถ; และอุไร จเรประพาฬ. (2550). *ผลการสอนโดยใช้ปัญหาเป็นฐาน
ต่อความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ของนักศึกษาพยาบาลในรายวิชาปฏิบัติการ
พยาบาลเด็กและวัยรุ่น*. นครศรีธรรมราช: มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์.
- จันทนา บุญญานุวัตร. (2549). *องค์ประกอบที่สัมพันธ์กับคุณลักษณะของความเป็นพลเมืองดีของนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เขตพื้นที่การศึกษาพัทลุง*. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. (การวัดผลการศึกษา).
สงขลา: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยทักษิณ. ถ่ายเอกสาร.
- จันทรา พรหมน้อย; เนตรนภา พรหมเทพ; และ สมณันท์ ทศนีย์สุวรรณ. (2555, กันยายน-ธันวาคม).
ความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักศึกษาพยาบาล ชั้นปีที่ 4
คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์. *วิทยาลัยพยาบาลสงขลานครินทร์*.
32(3): 1-11.
- จินตนาภรณ์ วัฒนธร. (2553). *บทบาทของสมองต่อการเกิด สมาธิ แรงจูงใจ การเรียนรู้ และความจำ.
วารสารหลักสูตรและการเรียนการสอนมหาวิทยาลัยขอนแก่น*. 4(1-2): 12-18.
- ชนาธิป พรกุล. (2554). *การสอนกระบวนการคิด ทฤษฎีและการนำไปใช้*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ:
วีพริ้น.
- ชลิดา ขวานานท์. (2552). *ผลของกิจกรรมกลุ่มที่มีต่อทักษะทางสังคมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1
โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา*. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (จิตวิทยาการศึกษา).
นครราชสีมา: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา. ถ่ายเอกสาร.
- ชรินทร์ มั่งคั่ง. (2553). *การศึกษาเชิงพหุวัฒนธรรมด้านความเป็นพลเมืองดี ในสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา.
เชียงใหม่: สำนักวิชาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่*.
- ชัยอนันต์ สมุทวณิช; และคนอื่น ๆ. (2553, มกราคม-มิถุนายน). *วัฒนธรรมพลเมือง.
วารสารสถาบันวัฒนธรรมและศิลปะ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ*. 11(2): 7-10.
- ชุดิมา ไชยสิทธิ์. (2012). *การพัฒนาโมเดลเชิงสาเหตุของความรับผิดชอบต่อสังคมของนักเรียนมัธยมศึกษา
ตอนปลาย*. *วารสารอิเล็กทรอนิกส์ทางการศึกษา*. 7(1): 1693-1707.
- ชุดิมา ทศโร. (2550). *การพัฒนาคุณลักษณะพลเมืองดีตามวิถีประชาธิปไตย โดยใช้วิธีสอนแบบร่วมมือของ
นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนการเคหะท่าทราย*. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. (หลักสูตรและการสอน).
กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.

- ชูศรี สุวรรณ. (2552). *การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมพัฒนาการคิดอย่างมีวิจารณญาณในการดำเนินชีวิต แบบเศรษฐกิจพอเพียงสำหรับนักศึกษาครู มหาวิทยาลัยราชภัฏภาคเหนือตอนบน*.
วิทยานิพนธ์ ปริญญาโท. (การศึกษาและการพัฒนาสังคม). เชียงราย: บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย. ถ่ายเอกสาร.
- ดนุตา จามจุรี; และคนอื่น ๆ. (2557, กรกฎาคม-ธันวาคม). การศึกษาการมีส่วนร่วมของโรงเรียนและชุมชน
ในการจัดการศึกษา กรณีศึกษา: โรงเรียนบ้านดอนทราย จังหวัดนครศรีธรรมราช.
วารสารวิจัยและพัฒนาหลักสูตร. 3(2): 31-45.
- ดวงเดือน พันธุมนาวิน. (2543). *ทฤษฎีต้นไม้งจริยธรรม: การวิจัยและการพัฒนาบุคคล*. พิมพ์ครั้งที่ 3.
กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ดารุณี สังขพันธ์. (2556). *การศึกษาการทำงานเป็นทีมของบุคลากรในโรงเรียนนานาชาติ สังกัดสำนักงาน
คณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน กรุงเทพมหานคร. ปรียญานิพนธ์ กศ.ม.*
(การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ทองหล่อ เดชไทย. (2549). *หลักการบริหารสาธารณสุข*. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ: สามเจริญพาณิชย์.
- ทศนา แคมมณี. (2556). *ศาสตร์การสอน: องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ*.
กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ธัญลักษณ์ รุจิภักดี. (2557, ตุลาคม-ธันวาคม). การรับรู้ และเจตคติ ต่อแนวทางการปฏิบัติตาม
จรรยาบรรณวิชาชีพที่ส่งผลต่อพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของวิชาชีพครู. *สุทธิปริทัศน์*.
28(88): 231-254.
- ธัญวัฒน์ กาบคำ. (2551). *การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความรับผิดชอบต่อการเรียน
ผ่านห้องเรียนเสมือน วิชาเทคโนโลยีสารสนเทศของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 (มัธยมศึกษาปีที่ 4)
โรงเรียนบัว อำเภอบัว จังหวัดน่าน*. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (หลักสูตรและการสอน). เชียงราย:
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย. ถ่ายเอกสาร.
- ธัญยากร ช่วยทุกข์เพื่อน. (2556). *การพัฒนาการจัดการเรียนรู้ฟิสิกส์ระดับอุดมศึกษา โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน
ที่เน้นกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ*. ปรียญานิพนธ์ กศ.ด. (วิทยาศาสตร์การศึกษา).
กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- นงลักษณ์ หล้าทุม. (2551). *การส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียน กรณีศึกษาโรงเรียนวัดศรีวิชัยนาราม
อำเภอมะเอยี จังหวัดเลย*. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (ไทยศึกษาเพื่อการพัฒนา). เลย: บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย. ถ่ายเอกสาร.
- นพรัตน์ นาขาสิงห์. (2551). *การศึกษาเปรียบเทียบทักษะทางสังคมของนักเรียนชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 3
จังหวัดสุโขทัย ที่มีระดับการให้เหตุผลเชิงจริยธรรม ด้านพรหมวิหารสี่ และประสบการณ์ทางสังคม
แตกต่างกัน*. ปรียญานิพนธ์ กศ.ม. (การวิจัยและสถิติทางการศึกษา). กรุงเทพฯ:
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- นันทกา จิรานันท์. (2551). *ผลของการใช้โปรแกรมพัฒนาคุณลักษณะด้านความสามัคคี ความรับผิดชอบ
ความมีน้ำใจ และความกล้าแสดงออก ที่มีผลต่อความสำเร็จของการทำกิจกรรมกลุ่มของนักเรียน
ประถมศึกษาปีที่ 4*. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (ประถมศึกษา). กรุงเทพฯ: คณะครุศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.

- นาวัน เข้มทอง. (2550). *ความสัมพันธ์ระหว่างทักษะทางสังคมและความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของบุคลากรในสำนักงานตรวจบัญชีกลาโหม*. สารนิพนธ์ ศศ.ม. (จิตวิทยาอุตสาหกรรมและองค์การ) กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ. ถ่ายเอกสาร.
- นิสิต น้อมศาสตร์. (2553). *การเปรียบเทียบทักษะทางสังคมและการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยาเขต 2 ที่เรียนรู้กลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม แบบโครงงานกับแบบร่วมมือ*. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การจัดการเรียนรู้). พระนครศรีอยุธยา: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา. ถ่ายเอกสาร.
- นุชลี อุภัย. (2558). *จิตวิทยาการศึกษา*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- บ๋อง ฉางทรัพย์. (2552). *กายวิภาคศาสตร์ 1*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- บุญใจ ศรีสถิตยนากร. (2553). *ระเบียบวิธีการจัดการพยาบาลศาสตร์*. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ: ยูเออนด์ไอ อินเตอร์มีเดีย.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2535). *หลักการวิจัยเบื้องต้น*. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- ปภัสนร ไพบูลย์ฐิติพรชัย. (2553). *การศึกษาความเป็นพลเมืองดีของนักเรียนโรงเรียนพณิชยการบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี*. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (การจัดการภาครัฐและภาคเอกชน). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร. ถ่ายเอกสาร.
- ปรณัฐ กิรุ่งเรือง. (2553). *การพัฒนารูปแบบการสอนโดยใช้กรณีศึกษาทางศาสตร์การเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักศึกษาวิชาชีพครู*. วิทยานิพนธ์ ปร.ด. (หลักสูตรและการสอน). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร. ถ่ายเอกสาร.
- ประคอง กรรณสูตร. (2542). *สถิติเพื่อการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ประยุทธ์ ไทยธานี. (2552). *ผลของการใช้การตั้งคำถามตามแนวคิดของหมวกคิดหกใบที่มีต่อการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักศึกษาครู*. โปรแกรมวิชาจิตวิทยาอาชีวศึกษา. นครราชสีมา: คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา. ถ่ายเอกสาร.
- ปริญญา เทวานฤมิตรกุล. (2555). *การศึกษาเพื่อสร้างความเป็นพลเมือง(Civic Education)*. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ: นานมีบุ๊คส์พับลิเคชั่นส์.
- ปราณี อ่อนศรี. (2552). *การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนที่ส่งเสริมการเรียนรู้ที่ใช้สมองเป็นฐานของนักเรียนพยาบาล วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก*. ปริญญานิพนธ์ กศ.ด. (การวิจัยและพัฒนาหลักสูตร). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ปลินธร เพ็ชรฤทธิ์. (2550). *สภาพและปัญหาการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาคุณลักษณะความเป็นพลเมืองดีให้นักเรียนมัธยมศึกษาของครูสังคมศึกษา*. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การสอนสังคมศึกษา). กรุงเทพฯ: คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- พงษ์พิชญ์ ดอนเหนือ. (2550). *การศึกษากระบวนการตัดสินใจของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานจังหวัดร้อยเอ็ด*. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การบริหารการศึกษา). สุรินทร์: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์. ถ่ายเอกสาร.

- พรศิริ พันธสี. (2554). *กระบวนการพยาบาล และแบบแผนสุขภาพ: การประยุกต์ใช้ทางคลินิก*. พิมพ์ครั้งที่ 8. กรุงเทพฯ: พิมพ์อักษร.
- พระจักรพงษ์ ทาราศรี. (2553). *ปัจจัยที่ส่งผลต่อความรับผิดชอบในการทำงานกลุ่มของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนวัดฉัตรแก้งจกกลณี เขตบางพลัดกรุงเทพมหานคร*. ปรินญาณินพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตฺโต.). (2543). *พจนานุกรมพุทธศาสน์ฉบับประมวลศัพท์*. กรุงเทพฯ: มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระบำรุง ปัญญาพล. (โพธิ์ศรี). (2554). *ปัจจัยที่มีผลต่อการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมของนักศึกษา วิทยาลัยเทคโนโลยีสยาม เขตบางกอกใหญ่ กรุงเทพมหานคร*. วิทยานิพนธ์ พธ.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- พระมหาประวิทย์ สุระวรรณะ. (2552). *การพัฒนาการดำเนินงานการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมและ ค่านิยมที่พึงประสงค์แก่นักเรียน โรงเรียนสุนารวิวิทยา อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา*. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. ถ่ายเอกสาร.
- พระมหายวง ทิวากโร (คนทา). (2548). *การศึกษาเปรียบเทียบแนวคิดเรื่องเหรินในปรัชญาขงจื้อกับ เมตตาในพุทธปรัชญาเถรวาท*. วิทยานิพนธ์ พธ.ม. (ปรัชญา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- พระพรหมคุณาภรณ์. (ปอ. ปยุตฺโต.). (2551). *พจนานุกรมพุทธศาสตร์ ฉบับประมวลธรรม*. พิมพ์ครั้งที่ 16. กรุงเทพฯ: เอส อาร์ พรินติ้ง แมส โปรดักส์.
- . (2553). *เมตตาทาน การให้ที่มีผลเป็นความสุขอย่างยิ่ง*. กรุงเทพฯ: ธรรมสภา ศูนย์หนังสือพระพุทธศาสนา.
- พระพรหมมิ่งคลาจารย์ หลวงพ่อปัญญา นันทิกขุ. (2552). *พุทธธรรม*. กรุงเทพฯ: ศูนย์นวัตกรรมการเรียนรู้ตลอดชีวิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- พระมหาประวิทย์ สุระวรรณะ. (2552). *การพัฒนาการดำเนินงานการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมและ ค่านิยมที่พึงประสงค์แก่นักเรียนโรงเรียนสุนารวิวิทยา อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา*. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. (การบริหารการศึกษา). มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. ถ่ายเอกสาร.
- พัชรภา เกตวัลท์. (2553). *ปัจจัยที่ส่งผลต่อความรับผิดชอบในการทำงานของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 1 โรงเรียนมัธยมบ้านบางกะปิ เขตบางกะปิ กรุงเทพ*. ปรินญาณินพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- พิศาล ไหมเรียง. (2549, กุมภาพันธ์-มีนาคม). *ความเป็นวิชาชีพ (Professionalism)*. *โต๊ะข่าวแพทยศาสตร์ศึกษา*. (5): 1-2.
- พิศสมัย อรทัย; และ เพชรรัตน์ เกิดดอนแฝก. (2555, กันยายน-ธันวาคม). *การพัฒนาตัวบ่งชี้คุณธรรม จริยธรรมสำหรับนักศึกษาพยาบาล*. *รามธิบดีพยาบาลสาร*. 16(3): 350-363.
- พุทธทาสภิกขุ (พระธรรมโกศาจารย์). (2553). *เมตตาทาน การให้ที่มีผลเป็นความสุขอย่างยิ่ง*. กรุงเทพฯ: ธรรมสภา ศูนย์หนังสือพระพุทธศาสนา.

- พูนภัทรา พูลผล. (2557, กรกฎาคม-กันยายน). การพัฒนารูปแบบการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา
ขั้นพื้นฐานเพื่อเตรียมผู้เรียนสู่ความเป็นพลเมืองโลก. *วารสารวิจัยการศึกษา*. 2(4): 27-37.
- มณี อาภานันท์กุล; และ คนอื่น ๆ. (2557, เมษายน-มิถุนายน). จริยธรรมในการปฏิบัติการพยาบาล
ของพยาบาลไทยตามการรับรู้ของผู้บริหารทางการพยาบาล. *วารสารสภาการพยาบาล*.
29(2): 5-19.
- มูลนิธิเพื่อคนไทย. (2557). รายงานคนไทยมอเน็ตอร์ 2557: เสียงเยาวชนไทย. สืบค้นเมื่อ 10 พฤศจิกายน 2557,
จาก <http://www.Khonthaifoundation.org/news-detail.php?id=47>.
- รัชฎา แก่นสาร; และ คนอื่นๆ. (2555). *สรีรวิทยา 1*. กรุงเทพฯ: ธนาเพลส.
- ราชบัณฑิตยสถาน. 2542). *พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542*. กรุงเทพฯ: อักษรเจริญทัศน์.
- (2554). *พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554*. สืบค้นเมื่อ 19 ธันวาคม 2557,
จาก www.roying.go.th.
- ลัดดาวรรณ สุใหญ่. (2551). *ความเป็นพลเมืองตามระบอบประชาธิปไตย ของประชาชน
ในจังหวัดเชียงใหม่: การศึกษาเปรียบเทียบประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตอำเภอเมืองกับ
อำเภอดอยสะเก็ด*. วิทยานิพนธ์ ร.ม. (การเมืองและการปกครอง). เชียงใหม่:
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. ถ่ายเอกสาร.
- ว. วชิรเมธี. (2552). *ความจริงเกี่ยวกับความรัก ความโกรธและความเมตตา เล่ม ๓*. กรุงเทพฯ:
สำนักพิมพ์สุภา.
- วรากรณ์ สามโกเศศ. (2558, 25 สิงหาคม). ว่าด้วย Active Citizen. *กรุงเทพธุรกิจ*. หน้า 10.
- วรรณกร โมลีเอรี. (2550). *การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดคุณลักษณะศักราชของลิโคเนีย
เพื่อเสริมสร้างจรรยาบรรณวิชาชีพด้านความรับผิดชอบ ของนักศึกษาสายอาชีพและเทคโนโลยี*.
วิทยานิพนธ์ ค.ด. (หลักสูตรและการสอน). กรุงเทพฯ: คณะครุศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- วรวรรณ วาณิชเจริญชัย. (2553). การเรียนรู้จากการปฏิบัติ: การประยุกต์ใช้ในการเรียนการสอน.
วารสารพยาบาลศาสตร์. 28(4): 36-44.
- วันเพ็ญ เนตรประไพ. (2553). *การประเมินความต้องการจำเป็นในการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์
ของนักเรียน โรงเรียนมารีย์อุปถัมภ์ อำเภอสามพราณ จังหวัดนครปฐม*. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม.
(พัฒนศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร. ถ่ายเอกสาร.
- วันวิสาข์ สุกุลณี. (2550). *การทดลองสอนโดยใช้บทบาทสมมติเพื่อพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม
ด้านความเมตตา กรุณา สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4*. วิทยานิพนธ์ ค.ม.
(หลักสูตรและการสอน). ลพบุรี: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี. ถ่ายเอกสาร.
- วารุณี จังตระกุล. (2550). *ผลการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นการคิดอย่างมีวิจารณญาณ
ในวิชาวิทยาศาสตร์*. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. (วิทยาศาสตร์ศึกษา). ขอนแก่น: บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยขอนแก่น. ถ่ายเอกสาร.
- วิจิตรา กุสมภ์; และ คณะ. (2556). *กระบวนการพยาบาลและข้อวินิจฉัยการพยาบาล: การนำไปใช้
ในคลินิก*. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: บพิธการพิมพ์.
- วิเชียร วิทยอุดม. (2550). *องค์การและการจัดการ*. กรุงเทพฯ: ธนัชการพิมพ์.

- วิฑูรย์ทิพย์ หัตถะปมิตร. (2550). ผลของโปรแกรมฝึกทักษะการสื่อสารระหว่างบุคคลต่อความรู้สึก
มีคุณค่าในตนเองของวัยรุ่นที่ดื่มแอลกอฮอล์แบบเสี่ยง ในอำเภอแม่อน จังหวัดเชียงใหม่.
วิทยานิพนธ์ พย.ม. (การพยาบาลสุขภาพจิตและจิตเวช). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. ถ่ายเอกสาร.
- ศศิธร สีนลา. (2551). การพัฒนาชุดการสอน เรื่อง พลเมืองดีตามวิถีประชาธิปไตยเพื่อเสริมสร้าง
ความเป็นพลเมืองดี ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนชลประทานผาแตก
อำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่. ปริญญาโท ศษ.ม. (การสอนสังคมศึกษา). เชียงใหม่:
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. ถ่ายเอกสาร.
- ศศินันท์ ศิริธาดากุลพัฒน์. (2551). การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนเพื่อเสริมสร้างทักษะทางสังคม
และความฉลาดทางอารมณ์ สำหรับนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 ที่มีความสามารถพิเศษ. ปริญญาโท
กศ.ด. (การศึกษาพิเศษ). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
ถ่ายเอกสาร.
- ศักดิ์ชัย นิรัฐทวี. (2548). รายงานการวิจัยเอกสารการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เป็นพลเมืองดี.
กรุงเทพฯ: พิมพ์ดีการพิมพ์.
- ศิริพงศ์ ศรีสุภากาญจน์. (2553). ความรู้ ทักษะ ทศนคติ ต่อพฤติกรรมด้านความปลอดภัยของพนักงานอุทธารเรือ
พระจุลจอมเกล้า กรมอุทธารเรือ กรณีศึกษา : ในสายงานฝ่ายผลิต. วิทยานิพนธ์ วท.ม.
(การจัดการทางวิศวกรรม). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
ถ่ายเอกสาร.
- ศิริวรรณ พิริยะสุรวงศ์. (2555, กันยายน-ธันวาคม). การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือกันโดยใช้แท็บเล็ต
ในโรงเรียนมัธยมศึกษา. วารสารวิทยบริการ. 23(3): 225-235.
- ศุจิภา เพชรล้วน. (2554). การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิทยาศาสตร์ และความสามารถในการคิด
อย่างมีวิจารณญาณ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบสรรค์สร้างความรู้
กับการจัดการความรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน. ปริญญาโท กศ.ม. (การมัธยมศึกษา). กรุงเทพฯ:
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สถาบันพระปกเกล้า. (2555). ความเป็นพลเมืองในประเทศไทย. สืบค้นเมื่อ 11 ตุลาคม 2557,
จาก <http://www.kpi.ac.th>.
- สถาบันรับรองคุณภาพสถานพยาบาล (องค์การมหาชน). (2060). การรับรองคุณภาพสถานพยาบาล
ฉบับปรับปรุง 2560 (HA Update 2017). นนทบุรี: หนังสือตีพิมพ์.
- สถาบันเพิ่มผลผลิตแห่งชาติ. (2015). พีดีซีเอ (PDCA) หัวใจสำคัญของการปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง.
สืบค้นเมื่อ 2 ธันวาคม 2560, จาก www.ftpi.or.th/2015/2125.
- สภาการพยาบาล. (2552). ประกาศสภาการพยาบาล เรื่อง สมรรถนะของพยาบาลวิชาชีพ.
สืบค้นเมื่อ 15 มีนาคม 2557, จาก www.tnc.or.th/2016/09/page-44708.
- (2553). สมรรถนะผู้ประกอบการวิชาชีพการพยาบาลและการผดุงครรภ์. พิมพ์ครั้งที่ 2.
กรุงเทพฯ: ศิริยอดการพิมพ์.
- สมเกียรติ ตั้งกิจวานิชย์. การปฏิรูประบบ การศึกษาไทย. สืบค้นเมื่อ 5 มกราคม. 2557,
จาก <http://libertyschool.in.th/>.
- สมคิด แดงโม. (2550). องค์การและการจัดการ. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: วิทย์พัฒน์.

- สมใจ ชีรทิฐ. (2556). *กลยุทธ์การพัฒนาให้มีคุณลักษณะพลเมืองอาเซียนที่พึงประสงค์*. ปริญญาานิพนธ์ กศ.ด. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สมเด็จพระญาณสังวร สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก. (2550). *รสนแห่งความเมตตา ชุ่มเย็นยิ่งนัก*. กรุงเทพฯ: ธรรมสภาและสถาบันบันลือธรรม.
- (2553). *เมตตาทาน การให้ที่มีผลเป็นความสุขอย่างยิ่ง*. กรุงเทพฯ: ธรรมสภา ศูนย์หนังสือพระพุทธศาสนา.
- สมาคมพยาบาลแห่งประเทศไทยในพระบรมราชูปถัมภ์ของสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี. (2546). *จรรยาบรรณพยาบาล ฉบับปี พุทธศักราช 2546*. สืบค้นเมื่อ 10 เมษายน 2557, จาก www.nur.psu.ac.th/Report_mis/file/b.pdf.
- สาโรช บัวศรี. (2523). *จริยธรรมไทยในสังคมปัจจุบัน*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์การสอน.
- สายไหม ศรีโสภา. (2549). *คู่มือพัฒนาความเมตตา กรุณาของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2*. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาแนะแนว). บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สิริพัฒน์ ลาภจิตร. (2550). *ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจมีส่วนร่วมของประชาชนในการสนับสนุนการบริหารงานองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอวารินชำราบ จังหวัดอุบลราชธานี*. วิทยานิพนธ์ รป.ม. (รัฐประศาสนศาสตร์). กรุงเทพฯ: คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- สิรินทิพย์ สมคิด. (2551). *ปัจจัยที่ส่งผลต่อความรับผิดชอบในการเรียนของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนพรหมศรีพิทยาคม จังหวัดนครราชสีมา*. ปริญญาานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สุกัญญา พวงเกตุ; และ มณีรัตน์ สุขโชติรัตน์. (2552). ผลของการจัดการเรียนการสอนด้วยวิธีสตอรี่ไลน์ โดยใช้ขั้นตอนขาดกที่มีต่อคุณลักษณะความเมตตา กรุณาของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. *วารสารอิเล็กทรอนิกส์ทางการศึกษา*. 4(1): 1372-1386.
- สุชาดา ทองอยู่. (2551). *การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสามารถในการตัดสินใจอย่างสร้างสรรค์ทางวิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุดกิจกรรมสร้างองค์ความรู้*. สารนิพนธ์ กศ.ม. (การมัธยมศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สุนันทา สมใจ. (2555). *รายงานการวิจัยการศึกษาจริยธรรมด้านความรับผิดชอบของพนักงานมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ*. กรุงเทพฯ: สำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สุพัฒน์ สิริพัทธะ. (2553). *ผลของสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้บนเครือข่ายตามแนวคอนสตรัคติวิสต์ที่ส่งเสริมการคิดอย่างมีวิจารณญาณ สำหรับนักศึกษาพยาบาลศาสตร์บัณฑิต วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีสุราษฎร์ธานี*. วิทยานิพนธ์ ค.อ.ม. (การจัดการสารสนเทศ). กรุงเทพฯ: คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรมและเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี. ถ่ายเอกสาร.
- สุมาลี วงศ์ษา. (2550). *การศึกษาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านความเมตตา กรุณาของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครปฐม*. ปริญญาานิพนธ์ กศ.ม. (การวัดผลการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

- สุทธภา บุญแซม. (2553). *การศึกษาความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนฟิสิกส์ หน่วยการเรียนรู้เรื่องคลื่นแม่เหล็กไฟฟ้าของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้การสอนแบบสืบเสาะความรู้ (7E)*. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (หลักสูตรและการสอน). นครราชสีมา: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา. ถ่ายเอกสาร.
- สุนทร โคตรบรรเทา. (2548). *หลักการเรียนรู้โดยเน้นสมองเป็นฐาน*. กรุงเทพฯ: สถาบันพัฒนาผู้บริหารการศึกษา สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงศึกษาธิการ. สำนักงานนโยบายด้านพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา. (2554, เมษายน). ยุทธศาสตร์พัฒนาการศึกษาเพื่อสร้างความเป็นพลเมือง พ.ศ.2553-2561. *วารสารการศึกษาไทย*. 8(79): 5-11.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาแห่งชาติ. (2546). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545*. สืบค้นเมื่อ 18 ธันวาคม 2558, จาก <http://www.onec.go.th/index.php/book/BookView/10>.
- สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร. (2555). *พลเมืองไทยในระบอบประชาธิปไตย*. กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร.
- สำนักวิจัยและพัฒนาสถาบันพระปกเกล้า. (2555). *ภาพอนาคตประเทศไทย*. กรุงเทพฯ: ไบรอนด์พรีน. โสภณ ปิยธรรมคุณ. (2547). *การพัฒนาความเป็นพลเมืองดีตามวิถีประชาธิปไตย ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากระบี่*. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. (การบริหารการศึกษา) กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- เสาวนีย์ เชื้อทอง. (2551). *การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิทยาศาสตร์และความสามารถในการคิด วิจารณ์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่เรียนโดยใช้ชุดกิจกรรมวิทยาศาสตร์ส่งเสริมการพัฒนาสมอง*. ปริญญาโท กศ.ม. (การมัธยมศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- อภิชาติ สินธุบัว. (2553). ระบบประสาทตอนที่ 1. ใน ผาสุก มหรรฆานุเคราะห์. (บก.). *ตำรากายวิภาคศาสตร์ทั่วไป*. (หน้า 352-420). เชียงใหม่: ภาควิชากายวิภาคศาสตร์ คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- อรอนงค์ นิยมธรรม. (2555). *การพัฒนาหลักสูตรเสริมสร้างคุณลักษณะด้านความเมตตากรุณาตามแนวคิด ทฤษฎีการเรียนรู้ เพื่อการเปลี่ยนแปลง สำหรับนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏจลลาลันนา ตาก*. ปริญญาโท กศ.ด. (การวิจัยและพัฒนาหลักสูตร). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- อัศรภูมิ จารุภากร; และ พรพิไล เลิศวิชา. (2551). *สมอง เรียน รู้*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: ศิริวัฒนาอินเตอร์ พรีน.
- อังคณา บุญสีสด. (2551). *คู่มือพัฒนาความรับผิดชอบของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1*. ปริญญาโท กศ.ม. (จิตวิทยาการแนะแนว). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- อัจฉรา ไชยบุลัมภ์. (2550). *การพัฒนารูปแบบการพัฒนาทักษะทางสังคม สำหรับบัณฑิตนักศึกษา*. วิทยานิพนธ์ ค.ด.(อุดมศึกษา). กรุงเทพฯ: คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.

- อัญชลี โองเจริญ; และ ภูริทัต ศรีอร่าม. (2552). *ผลของการสร้างเสริมความรับผิดชอบต่อตนเองและสังคมตามแนวพุทธ ให้กับนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนพระปริยัติธรรม วัดโสธรวราราม จังหวัดฉะเชิงเทรา*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หอเรียนวัดโสธรวราราม.
- อานนท์ รุ่งรัตนสกุลชัย. (2553). *ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมจริยธรรมของนักสังคมสงเคราะห์วิชาชีพ : กรณีศึกษานักสังคมสงเคราะห์วิชาชีพ สังกัดกรุงเทพมหานคร*. วิทยานิพนธ์ สส.ม. (บูรณาการนโยบายสวัสดิการสังคม). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ. ถ่ายเอกสาร.
- อุษา ปราบหงษ์. (2550). *การพัฒนาทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ในรายวิชาพฤติกรรมมนุษย์กับการพัฒนาตนสำหรับนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร*. วิทยานิพนธ์ ศษ.ด. (หลักสูตรและการสอน). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- อำพน ชุมยวง. (2551). *ผลของการเรียนการสอนบนเว็บด้วยวิธีการสืบสอบเพื่อพัฒนาการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักศึกษาระดับปริญญาตรีที่มีแบบการคิดต่างกัน*. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (โสตทัศนศึกษา) กรุงเทพฯ: คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- Al-Tarawneh, Hussien Ahmad. (2012). The Main Factors beyond Decision Making. *Journal of Management Research*. 4(1): 1-23.
- Andrade, Maria Ivanilde; et al. (2012). Relevance of Nursing for the Right to Health in Prisons. *Journal of nursing UFPE on line*. 6(11): 2839-2844.
- Argyle, Michael. (1995). *Social Psychology at Work: Essays in Honour of Michael Argyle*. New York: Routledge.
- Bandura, Albert. (1977). Self-efficacy: Toward a Unifying Theory of Behavior Change. *Psychological Review*. 84(2): 191-215.
- (1997). *Self-efficacy: The exercise of control*. New York: Freeman.
- Bassham, Gregory; et al. (2011). *Critical Thinking*. 4th ed. New York: McGraw-Hill.
- Begbie, Fiona. (2007). *Critical Thinking Disposition-counts and Matters in Post-registration SCPH Nurse Education*. Aberdeen: Robert Gordon University.
- Boyle, Bill; & Charles, Marie. (2014). *Formative Assessment for Teaching & Learning*. Washington D.C.: Sage.
- Branden, N. (1981). *The Psychology of Self-esteem*. 15th ed. New York: Bantam Book.
- Brannelly, Tula. (2011). Sustaining Citizenship: People with Dementia and the Phenomenon of Social Death. *Nursing Ethics*. 18(5): 662-671.
- Brennan, Troyen A. (2002, October). Physician's Professional Responsibility to Improve the Quality of Care. *Academic Medicine*. 77(10): 973-978.
- Bremer, Christine D.; & Smith, John. (2004, October). Teaching Social Skills: National Center on Secondary Education and Transition Information Brief. *Teaching social skills*. 3(5): 1-5.

- Brown, Jill Winland; Lachman, Vicki D.; & Swanson, Elizabeth O'Connor. (2015). The New Code of Ethics for Nurses with Interpretive Statements (2015): Practical Clinical Application, Part I. *Medsurg Nursing*. 24(4): 268-271.
- Burgess, Caroline A.; Reimer- Kirkham, Sheryl; & Astle, Barbara (2014). Motivation and International Clinical Placements: Shifting Nursing Students to a Global Citizenship Perspective. *International Journal of Nursing Education Scholarship*. 11(1): 1-8.
- Bryant, Alyssa N.; Gayles, Joy Gaston; & Davis, Heather A. (2012). The Relationship between Civic Behavior and Civic Values: A Conceptual Model. *Res High Educ*. 2012 (53): 76-93.
- Canan, Sinan. (2014). Insan Sinir Sistemi-2. Retrieved January, 21 2017, from <http://www.sinancanan.net/insan-sinir-sistemi-2/>
- Chowning, Jeanne Ting; et al. (2012). Fostering Critical Thinking, Reasoning, and Argumentation Skills through Bioethics Education. *PLoS ONE*. 7(5): 1-8.
- Cogan, John J. (2000). *Citizenship Education for the 21st Century: Setting the Context*. In John J. Cogan and Ray Derricott. (Eds). *Citizenship for 21st Century* (pp. 1-21). Wales: Creative Print and Design.
- Costello, Patrick J. (2003). *Action Research*. Great Britain: MPG Books.
- Day, Lisa. (2005, September). Nursing Practice and Civic Professionalism. *American Journal of Critical Care*. 14(5): 434-437.
- Decaroli, J. (1973, January). What Research Say to the Classroom Teacher: Critical Thinking. *Social Education*. 37 (1): 67-68.
- Dewey, John. (1933). *How We Think*. New York: D.C. Heath; & company.
- (1955). *Experience and Education*. New York: The Macmillan.
- Dilworth, Robert L; & Willis, Verna J. (2003). *Action learning: Images and Pathways*. Florida: Krieger.
- Doyle, Alison. (2017). *Using the STAR Interview Response Technique*. Retrieved January, 20 2017, from <https://ufirst.virginia.edu>.
- Dower, Nigel; & Williams, John. (2002). *Global Citizenship*. Great Britain: Edinburgh University Press.
- Druga, Cornel; Lupu, A. (2015). *Simple Circuit for Monitoring Brain Activity: The 6th International Conference "Computational Mechanics and Virtual Engineering" Braşov, Romania*. (pp.395-400). Retrieved May, 17 2017, from <http://aspeckt.unitbv.ro/jspui/bitstream/123456789/1958/1/70%20395-400%20Lucrare%20%20%20COMEC%202015%20Druga.pdf>

- Duman, Bilal. (2010). The Effects of Brain-Based Learning on the Academic Achievement of Students with Different Learning Styles. *Educational Sciences: Theory & Practice*. 10(4): 2077-2103.
- Englund, Thomas. (2010). Professional Responsibility under Pressure Contribution to ECER-symposium 2010, Helsinki. Finland: *Professional Responsibility: New Horizons of Praxis* part 1: 1-15.
- Ellis, Arthur K. (1998). *Teaching and Learning Elementary Social Studies*. 6th ed. Boston: Allyn and Bacon.
- Emir, Serap. (2013). Contributions of Teachers' Thinking Styles to Critical Thinking Dispositions (Istanbul-Fatih Sample). *Educational Sciences: Theory & Practice*. 13(1): 337-347.
- Ennis, Robert H. (1985). A Logical Basis for Measuring Critical Thinking Skills. *Education Leadership*. 43(10): 44-48.
- (1993). Critical Thinking Assessment. *Theory into Practice*. 32(3): 179-186.
- Facione, Noreen C.; Facione, Peter A.; & Sanchez, A. (1994). Critical Thinking Disposition as Measure of Competent Clinical Judgement: The Development of the California Critical Thinking Disposition Inventory. *Journal of Nursing Education*. 33(8): 345-350.
- Flippo, E.B. (1966). *Management: A Behavioral Approach*. New York: Allyn and Bacon.
- Froiland, John Mark; et.al. (2012). Intrinsic Motivation to Learn: The Nexus between Psychological Health and Academic Success. *Contemporary School Psychology*. 16: 91-100.
- Geake, John G. (2009). *The Brain at School: Educational Neuroscience in the Classroom*. New York: The Mc Grow-Hill.
- Gelatt, H.B. (1992). *Creative Decision Making: Using Position Uncertainly*. London: Kogan Page.
- Goleman, Daniel. (1998). *Working with Emotional Intelligence*. New York: Bantam Books.
- Gorton, Karen L. (2010). *An Investigation into the Relationship between Critical Thinking Skills and Clinical Judgment in the Nurse Practitioner Student*. A Dissertation for Ph.D. (Nursing Education). Colorado: College of Natural and Health Sciences School of Nursing. University of Northern Colorado.
- Griffiths, Dave; et.al. (2008). Learning and Staying Together beyond the Classroom: Experiences of Action Learning Sets. *Investigations in university teaching and learning*. 5(1): 42-51.
- Gunstream, Stanley E. (2013). *Anatomy and Physiology with Integration Study Guide*. 5th ed. New York: McGraw-Hill.

- Hadjali, Hamid Reza; Salimi, Meysam; & Salehi, Mehrdad. (2012, July). A Study on Organizational Citizenship Behaviors toward Customer-orientation: A Case of Nursing-home. *International Journal of Academic Research*. 4(4): 137-144.
- Herdman, T. H.; & Kamitsuru, S. (2014). 10th ed. *NANDA International Nursing Diagnoses : Definitions and Classification 2015-2017*. Oxford: Wiley Blackwell.
- Huffman, K. (2002). *Psychology in Action*. 6th ed. New York: John Weley & Sons.
- Ippolito, Karen Odle. (2011). *Cognitive Development and the Attainment of Critical Thinking Skills in Associate Degree Nursing Students*. A Dissertation for Ed.D. (Educational Counseling and Psychology). California: Gladys Benerd School of Education University of the Pacific Stockton.
- Jensen, Eric. (2008). *Brain-based Learning: The New Paradigm of Teaching*. London: Corwin Press.
- (2010). *Brain-Based Learning*. London: Sage.
- Johnson, David W.; & Johnson, Roger T. (1994). *Learning Together and Alone: Cooperative and Individualistic Learning*. 4th ed. New Jersey: Prentice Hall.
- Johnson, David W.; & Johnson, Frank P. (2000). *Joining Together: Group Theory and Group Skill*. 7th ed. Boston: Allyn & Bacon.
- Jonassen, David. (1999). *Designing Constructivist Learning Environments (pp.215-239)*. Retrieved May, 17 2015, from www.davidlewisphd.com>1999-Jonassen.
- Juniu, Susana. (2006). Use of Technology for Constructivist Learning in a Performance Assessment Class. *Measurement in Physical Education and Exercise Science*. 10(1): 67-78.
- Kambi, Niranjana; & Jain, Neeraj. (2012, November). Landmark Discoveries in Neurosciences. *Resonance*. 1054-1064.
- Kazemipour, Farahnaz. (2012). The Impact of Workplace Spirituality Dimensions on Organizational Citizenship Behavior among Nurses with the Mediating Effect of Affective Organizational Commitment. *Journal of Nursing Management*. 2012 (20): 1039-1048.
- Kelly, Fiona; & Innes, Anthea. (2012). Human Rights, Citizenship and Dementia Care Nursing. *International Journal of Older Nursing*. (December 2011): 61-70.
- Kohlberg, Lawrence. (1976). *Moral Stages and Moralization: The Cognitive Developmental Approach*. In T. Lickona (Ed.), *Moral Development and Behavior: Theory, Research and Social Issues* (pp.31-53). New York: Holt: Rinehart & Winston.
- Klausmeier, Herbert J. (1985). *Educational psychology*. 5th ed. New York: Harper & Row.
- Kleinman, Paul. (2012). *Psych101*. Massachusetts: Adam Media.

- Lai, Emily R. (2011). *Critical Thinking: A Literature Review*. Retrieved July 16, 2015, from <http://www.pearsonassessments.com/research>
- Lawton, Denis; Cairns, Jo; & Gardner, Roy. (2000). *Education for Citizenship*. London: Gromwell Press.
- Lunenburg, Fred C.; & Ornstein, Allan C. (2012). *Educational Administration: Concepts and Practices*. 6th ed. California: Wadsworth Cengage Learning.
- Lutz, Stacey T.; & Huitt, William G. (2003). Information Processing and Memory: Theory and Applications. *Educational Psychology Interactive*. Valdosta, GA: Valdosta State University. Retrieved May, 17 2015, from <http://www.edpsycinteractive.org/papers/infoproc.pdf>.
- Magno, Carlo. (2010, August). The Role of Metacognitive Skills in Developing Critical Thinking. *Metacognition Learning*. 5(2): 137–156.
- Maslow, Abraham M. (1970). *Motivation and Personality*. 2nd ed. New York: Harcourt, Brace & World.
- Martha, D. M. Fowler. (2010). *Guide to the Code of Ethics for Nurses: Interpretation and Application*. Maryland: Nursesbooks.org.
- Merriam-Webster. (2015). *Gallery: Word of the year 2015*. Retrieved December, 19 2016, from www.merriam-webster.com.
- Mumford, Alan. (1995). Managers Developing Others through Action Learning. *Industrial and Commercial Training*. 27(2): 19-27.
- Neurodyn, Cogn. (2012). *Cognitive Neurodynamics*. Retrieved December, 19 2016, from <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC3368062/> #!po=0.847458.
- Oken, B.S.; Salinsky, M.C.; & Elsas, S.M. (2006). Vigilance, Alertness, or Sustained Attention: Physiological basis and Measurement. *Clinical Neurophysiology*. 117(9): 1885-1901.
- Olson, Maria; et.al. (2014). Citizenship Discourses: Production and Curriculum. *British Journal of Sociology of Education*. 36(7): 1036-1053.
- Overly, Christine M. (2001). *The Relationship Between Critical Thinking Skills and Perceived Self-Efficacy in Associate Degree Nursing Students*. A Thesis for MSN. Michigan: Kirkhof School of Nursing. Grand Valley State University.
- OXFAM. (1997). *What is Global Citizenship?*. Retrieved June 12, 2015, from www.oxfam.org.uk/coolplanet/teachers/globciti/whatis.htm.
- Ozben, Suheda. (2013). Social Skills, Life Satisfaction, and Loneliness in Turkish University Students. *Social Behavior and Personality*. 41(2): 203-214. Retrieved June 12, 2015, from <https://doi.org/10.2224/sbp.2013.41.2.203>.
- Paans, Wolter; et.al. (2012). Do Knowledge, Knowledge Sources and Reasoning Skills Affect the Accuracy of Nursing Diagnoses? A Randomised Study. *BioMed Central Nursing*. 11(11): 1-12.

- Peens, B.J.; et al. (2000). Kohlberg's Theory of Moral Development: Insights into Rights Reasoning. *Med Law*. 19(3): 351-372.
- Pellegrino, Edmund D. (2002, November). Professionalism, Profession and the Virtues of the Good Physician. *The Mount Sinai Journal of Medicine*. 69(6): 378-384.
- Peters, Scott J. (2004). Educating the Civic Professional: Reconfigurations and Resistances. *Michigan Journal of Community Service-Learning*. 11(1): 47-58.
- Posner, Michael I.; & Peterson, Steven E. (1990). The Attention System of the Human Brain. *Annual Reviews Neuroscience*. 13: 24-42.
- Ruebling, Diane M. (2007). *Action learning: Creating the Connection between Good Intentions & Great Execution*. Retrieved June, 17 2016, from www.rueblinggroup.com/pdf_articles.
- Rugutt, John; & Chemosit, Caroline C. (2009). What Motivates Students to Learn? Contribution of Student-to-student Relations, Student-faculty Interaction and Critical Thinking Skills. *Educational Research Quarterly*. 32(3): 16-28.
- Rupp, Andre A.; Templin, Jonathan; & Henson, Robert A. (2010). *Diagnostic Measurement: Theory, Method, and Applications*. New York: The Guilford Press.
- Ryan, Richard M.; & Deci, Edward L. (2000). Intrinsic and Extrinsic Motivations: Classic Definitions and New Directions. *Contemporary Educational Psychology*. 25: 54-67.
- Sarter M; & Lustig C. (2009). *Attention and learning and memory*. In L.R. Squire, (Ed.). *New encyclopedia of neuroscience* (pp.1-15). Oxford: Elsevier.
- Schattle, Hans. 2009. *Global Citizenship in Theory and Practice*. In R. Lewin (Ed.). *The Handbook of Practice and Research in Study Abroad: Higher Education and the Quest for Global Citizenship* (pp.10-20). New York: Routledge.
- Simon, Herbert A. (1960). *The New Science of Management Decision*. New York: Harper & Row.
- Sjoberg, S. (2010). Constructivism and Learning. In E. Baker; B. McGaw; & P. Peterson (Eds.). *International Encyclopedia of Education*. Retrieved June 12, 2015, from www.univie.ac.at/constructivism/archive/2962
- Sprenger, Marilee. (1999). *Becoming a "Wiz" at Brain -Based Teaching*. California: Corwin.
- Sprecher, Susan; & Fehr, Beverly. (2006). Enhancement of Mood and Self-esteem as a Result of Giving and Receiving Compassionate Love. *Social psychology*. . 11(6): 227-242.
- Stamber, Leah G. (2013). *Civic Literacy. Developed for the Pier Institute: Global Youth in Digital Age*. Retrieved July 12, 2013, from <http://www.urbanagenda>.
- Sullivan, William M. (2003). Engaging the Civic Option: A New Academic Professionalism?. *Campus Compact Reader*: 10-17; Summer.

- Sullivan, William M. (2005). *Work and Integrity: the Crisis and Promise of Professionalism in America*. 2nd ed. San Francisco, CA: Jossey-bass.
- Sweitzer, H. Frederick; & King, Mary A. (2009). *The Successful Internship: Personal, Professional, and Civil Development*. 3rd edition. Canada: Nelson Education.
- Taber, Keith.S. (2011). *Constructivism as Educational Theory : Contingency in Learning, and Optimally Guided Instruction*. In Jaleh Hassaskhah (ED). *Educational Theory* (pp.39-61). New York: Nova Science.
- Thornberg, Robert. (2009). The Moral Construction of the Good Pupil Embedded in School Rules. *Education, Citizenship and Social Justice*. 4(3): 245-261.
- Turner, David; & Baker, Patricia. (2000). *Developing Citizenship in Secondary Schools: A Whole – school Resource*. London: Kogan Page.
- Twardosz, Sandra. (2012). Effects of Experience on the Brain: The Role of Neuroscience in Early Development and Education. *Early Education and Development*. 23: 96-119.
- UNESCO. (2014). *Global Citizenship Education: Preparing Learners for the Challenges of the 21st Century*. Retrived October, 11 2014, from <http://unesco.org/new/en/global-citizenship-education>
- Watson, Goodwin; & Glaser, Edward M. (2008). *Watson-Glaser Critical Thinking Appraisal Short Form Manual*. U.S.A: Pearson Education.
- Weihrich, Heinz; & Koontz, Harold (1993). *Management: A Global Perspective*. 10th ed. New York: McGraw-Hill.
- Woodcock, M.; & Francise, D. (1989). *Team Building Strategy*. Hamshire: Gower.
- Yusop, Farrah Dina; & Correia, Ana-Paula. (2012). The Civic-minded Instructional Designers Framework: An Alternative Approach to Contemporary Instructional Designers' Education in Higher Education. *British Journal of Educational Technology*. 43(2): 180–190.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบยืนยันความถูกต้องของข้อมูล
และตรวจสอบความเหมาะสม ความสอดคล้อง
ของแบบประเมินคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ

1. ศาสตราจารย์ เกียรติคุณ ดร.วิจิตร ศรีสุพรรณ
ตำแหน่ง ศาสตราจารย์เกียรติคุณ(อาจารย์พิเศษ)
สาขาพยาบาลศาสตร์
คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
2. อาจารย์บุปผา อธิธิมณฑล
ตำแหน่ง ข้าราชการบำนาญ
กระทรวงสาธารณสุข
3. อาจารย์สรา วงศ์เจริญ
ตำแหน่ง ข้าราชการบำนาญ
สำนักการพยาบาล กรมการแพทย์
4. อาจารย์สุพรรณณี เลิศผดุงกุลชัย
ตำแหน่ง ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการพัฒนาและรับรองคุณภาพ
รักษาการรองผู้อำนวยการฝ่ายการพยาบาลและกิจการพิเศษ
โรงพยาบาลจุฬาภรณ์
5. อาจารย์พัชธิยา ทศนพิมล
ตำแหน่ง พยาบาลวิชาชีพชำนาญการพิเศษ (ห้องผู้ป่วยหนัก)
โรงพยาบาลชุมพรเขตรอุดมศักดิ์
รองหัวหน้าพยาบาลโรงพยาบาลชุมพร

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพของ
รูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เสริมสร้างคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพสำหรับนักศึกษาพยาบาล

1. ศาสตราจารย์ เกียรติคุณ ดร.วิจิตร ศรีสุพรรณ
ตำแหน่ง ศาสตราจารย์เกียรติคุณ(อาจารย์พิเศษ)
สาขาพยาบาลศาสตร์
คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
2. ว่าที่ร้อยตรี อาจารย์ ดร.มนัส บุญประกอบ
ตำแหน่ง นักวิชาการอิสระ
ข้าราชการบำนาญสถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
3. อาจารย์ ดร.กรรณิกา เจริมเทียนชัย
ตำแหน่ง อาจารย์ ประจำคณะวิทยาลัยพยาบาลและสุขภาพ
มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา
4. อาจารย์ ดร.นงลักษณ์ เฉลิมสุข
ตำแหน่ง อาจารย์พยาบาล
กลุ่มวิชาการพยาบาลสู่ศาสตร์และนรีเวชวิทยา
คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
5. อาจารย์กฤษณา โชติชื่น
ตำแหน่ง อาจารย์พยาบาล
คณะวิทยาลัยพยาบาลและสุขภาพ
มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

ภาคผนวก ข
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

- แบบสัมภาษณ์คุณลักษณะเชิงพฤติกรรมความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ
- แบบประเมินคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ
- แบบประเมินความเหมาะสมและความสอดคล้องของแบบประเมินคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ
- แบบประเมินความคิดเห็นของผู้สอนต่อการแสดงพฤติกรรมความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพของนักศึกษาพยาบาล
- แผนการจัดการเรียนรู้ที่เสริมสร้างคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพสำหรับนักศึกษาพยาบาล
- แบบประเมินความรู้ ทักษะ และความสามารถพื้นฐานของความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ
- แบบสังเกตพฤติกรรมการปฏิบัติการพยาบาล
- แบบบันทึกอนุทิน (Journal Writing)
- แบบบันทึกการสนทนา (Dialogue)
- แบบประเมินความเหมาะสมและความสอดคล้องของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เสริมสร้างคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพสำหรับนักศึกษาพยาบาล

แบบสัมภาษณ์คุณลักษณะเชิงพฤติกรรม ความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ

วันที่ เวลา สถานที่สัมภาษณ์

คำชี้แจง

1. แบบสัมภาษณ์นี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาคุณลักษณะเชิงพฤติกรรมของความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ มีรูปแบบการสัมภาษณ์เป็นแบบสัมภาษณ์เชิงพฤติกรรม (Behavioral Event Interview) โดยใช้เทคนิค STAR (Situation = เหตุการณ์หรือสถานการณ์ Task = งาน Action = พฤติกรรมหรือการกระทำที่แสดงในเหตุการณ์ หรือสถานการณ์ หรืองานนั้นๆ Result = ผลลัพธ์ของการแสดงพฤติกรรมในเหตุการณ์ หรือสถานการณ์ หรืองานนั้นๆ) ทั้งนี้ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ผู้วิจัยวิเคราะห์ในภาพรวม และใช้เป็นส่วนหนึ่งของการวิจัย เรื่อง การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เสริมสร้างคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพสำหรับนักศึกษาพยาบาล

2. แบบสัมภาษณ์แบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของผู้ให้ข้อมูล

ตอนที่ 2 แนวคำถามที่ใช้สัมภาษณ์

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของผู้ให้ข้อมูล

1. ชื่อผู้ให้ข้อมูล.....
2. ตำแหน่ง / หน้าที่การงาน.....
3. ประสบการณ์ในการทำงาน

ตอนที่ 2 แนวคำถามที่ใช้สัมภาษณ์

1. ข้อมูลเบื้องต้น

ความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ เป็นการปฏิบัติหน้าที่โดยใช้ความรู้ความสามารถตามมาตรฐานวิชาชีพบนพื้นฐานของคุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณวิชาชีพ โดยคำนึงถึงผลกระทบต่อสาธารณะและสังคมโดยรวมเป็นสำคัญ ซึ่งคุณลักษณะของความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ ประกอบด้วย 2 มิติ ได้แก่ มิติด้านความรู้ความสามารถเชิงวิชาชีพ และมิติด้านความเป็นพลเมือง แต่จากการเปลี่ยนแปลงของเศรษฐกิจ สังคม และเทคโนโลยีอย่างรวดเร็วที่ส่งผลให้สังคมต้องปรับตัวและรู้เท่าทันต่อการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น UNESCO จึงได้กำหนดคุณลักษณะของพลเมืองในยุศตวรรษที่ 21 เพื่อให้มนุษย์สามารถดำรงชีวิตอยู่ร่วมกันท่ามกลางการเปลี่ยนแปลงได้อย่างมีความสุข ดังนั้นในการกำหนดคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพจึงต้องปรับเปลี่ยนให้สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน ทั้งนี้เพื่อใช้เป็นกรอบแนวคิดในการกำหนดแนวทางการเสริมสร้างคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพที่สอดคล้องกับความต้องการจำเป็นในการพัฒนาผู้เรียน

ต่อไป และในการศึกษาครั้งนี้ ได้กำหนดกรอบแนวคิดคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ สำหรับ นักศึกษาพยาบาล ดังนี้

1.1 มิติความรู้ ความสามารถเชิงวิชาชีพ

ความรู้ ความสามารถเชิงวิชาชีพ ที่ศึกษาในงานวิจัยครั้งนี้ คือการตัดสินใจอย่างมีวิจารณญาณ บนพื้นฐานของความรู้ ความสามารถเชิงวิชาชีพ ซึ่งหมายถึง พฤติกรรมของนักศึกษาพยาบาลที่แสดงออกถึงการตัดสินใจอย่างมีวิจารณญาณด้วยการแสวงหาทางเลือกในการแก้ไขปัญหาทางการพยาบาลอย่างละเอียด รอบคอบ สมเหตุสมผล เป็นระบบ บนพื้นฐานของข้อมูล ความรู้ ความสามารถในการปฏิบัติ การพยาบาล โดยบูรณาการกระบวนการพยาบาลและกระบวนการตัดสินใจอย่างมีวิจารณญาณ ทั้งนี้ เพื่อให้ผู้เรียน ได้ปฏิบัติการพยาบาลโดยใช้ทักษะการตัดสินใจอย่างมีวิจารณญาณในทุกขั้นตอนของกระบวนการพยาบาล เพื่อประโยชน์แก่บุคคล ครอบครัว และชุมชนให้ได้รับการดูแลอย่างมีคุณภาพตามมาตรฐานวิชาชีพ

1.2 มิติความเป็นพลเมือง ประกอบด้วย

1.2.1 คุณธรรม จริยธรรม

1) ด้านความรับผิดชอบ ประกอบด้วยพฤติกรรมบ่งชี้ คือ การปฏิบัติตาม บทบาทหน้าที่รับผิดชอบ การปฏิบัติหน้าที่ด้วยความมุ่งมั่น ตั้งใจ การปฏิบัติหน้าที่ด้วยความรอบคอบ การติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่อง การปรับปรุงและพัฒนาอย่างต่อเนื่อง การยอมรับ ผลที่เกิดขึ้นจากการกระทำของตนเอง การปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์ การมีวินัย ปฏิบัติหน้าที่ตามกรอบ ของกฎหมาย กฎ กติกา และระเบียบ การเคารพสิทธิเสรีภาพผู้อื่น การตรงต่อเวลา การใช้ทรัพยากรด้วยความ พอดีเพียง

2) ด้านความเมตตา กรุณา ประกอบด้วยพฤติกรรมบ่งชี้ คือ การเข้าใจและ เห็นอกเห็นใจผู้อื่น การใช้วาจาสุภาพ อ่อนน้อม การรู้จักให้กำลังใจผู้อื่น การรู้จักแบ่งปันและเสียสละต่อผู้อื่น การรู้จักช่วยเหลือผู้อื่น การรู้จักให้อภัย และการไม่รังแก ทำร้าย เบียดเบียน หรือเอาเปรียบผู้อื่น

1.2.2 ทักษะทางสังคม ประกอบด้วย

1) การสร้างมนุษยสัมพันธ์ ประกอบด้วยพฤติกรรมบ่งชี้ คือ การสนใจฟัง อย่างตั้งใจ การเปิดใจรับฟัง การใช้ภาษาเข้าใจง่าย การสื่อสารข้อมูลที่ชัดเจนตรงไปตรงมา การแสดงความคิดเห็น โดยใช้หลักการและความรู้เชิงทฤษฎี การสร้างบรรยากาศการสื่อสารที่เสมอภาค เท่าเทียม และการเคารพ ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์

2) การทำงานร่วมกับผู้อื่น ประกอบด้วยพฤติกรรมบ่งชี้ คือ ความรับผิดชอบในบทบาทหน้าที่ การให้ความร่วมมือในการทำงาน การยอมรับความสามารถของผู้อื่น การจัดการกับความขัดแย้งอย่างเหมาะสม และ การเคารพกติกาในการทำงานร่วมกัน

2. ประเด็นคำถาม

ประเด็นคำถาม	คำตอบ
1. ความจำเป็นในการเสริมสร้างคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพให้กับนักศึกษาพยาบาล	
S T : ท่านคิดว่าการปฏิบัติการพยาบาลบนพื้นฐานของความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพมีความสำคัญต่อบทบาทของวิชาชีพการพยาบาลอย่างไร และหากจะเสริมสร้างคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพให้กับนักศึกษาพยาบาลโดยบูรณาการกับการปฏิบัติการพยาบาลตามกระบวนการพยาบาลควรทำอย่างไร กรุณายกตัวอย่างสถานการณ์หรืองานจากประสบการณ์ของท่านในการเสริมสร้างคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพให้กับบุคลากรทางการพยาบาล หรือนักศึกษาพยาบาล	
A : คุณลักษณะเชิงพฤติกรรมดังกล่าวเป็นอย่างไร กรุณาบรรยายการแสดงออกเชิงพฤติกรรมให้เห็นเป็นรูปธรรม	
R : ผลลัพธ์ที่เกิดจากการแสดงพฤติกรรมดังกล่าวส่งผลต่อระบบสุขภาพอย่างไร และควรประเมินพฤติกรรมดังกล่าวอย่างไร	
2. คุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพที่สะท้อนการปฏิบัติการพยาบาลที่ตัดสินใจอย่างมีวิจารณญาณ	
ST : ท่านคิดว่าการปฏิบัติการพยาบาลที่สะท้อนการตัดสินใจอย่างมีวิจารณญาณควรเป็นอย่างไร กรุณายกตัวอย่างสถานการณ์หรืองานจากประสบการณ์ของท่านที่สะท้อนการตัดสินใจอย่างมีวิจารณญาณ	
A : คุณลักษณะเชิงพฤติกรรมของการปฏิบัติการพยาบาลที่สะท้อนการตัดสินใจอย่างมีวิจารณญาณควรแสดงออกอย่างไร กรุณายกตัวอย่างหรือเล่าจากประสบการณ์ของท่าน	
R : ในการปฏิบัติการพยาบาลที่สะท้อนการตัดสินใจอย่างมีวิจารณญาณท่านคิดว่าผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นควรจะเป็นอย่างไร และควรประเมินคุณลักษณะเชิงพฤติกรรมดังกล่าวอย่างไร	

[illegible]

ประเด็นคำถาม	คำตอบ
4. คุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพที่สะท้อนการปฏิบัติการพยาบาลโดยใช้หลักการสร้างมนุษยสัมพันธ์และการทำงานเป็นทีม	
ST : ท่านคิดว่าการปฏิบัติการพยาบาลที่สะท้อนการทำงานโดยใช้หลักการสร้างมนุษยสัมพันธ์และการทำงานเป็นทีมควรเป็นอย่างไร	
: กรุณายกตัวอย่างสถานการณ์หรืองานจากประสบการณ์ของท่านที่สะท้อนการใช้หลักมนุษยสัมพันธ์ซึ่งส่งผลสัมฤทธิ์ต่อการทำงาน	
: กรุณายกตัวอย่างสถานการณ์หรืองานจากประสบการณ์ของท่านที่สะท้อนการทำงานเป็นทีมซึ่งส่งผลสัมฤทธิ์ต่อการทำงาน	
A : คุณลักษณะเชิงพฤติกรรมของการปฏิบัติการพยาบาลโดยใช้หลักการสร้างมนุษยสัมพันธ์ควรแสดงออกอย่างไร	
กรุณายกตัวอย่างหรือเล่าจากประสบการณ์ของท่าน	
:คุณลักษณะเชิงพฤติกรรมของการปฏิบัติการพยาบาลโดยการทำงานเป็นทีมควรแสดงออกอย่างไร กรุณายกตัวอย่างหรือเล่าจากประสบการณ์ของท่าน	
R : ในการปฏิบัติการพยาบาลโดยใช้หลักการสร้างมนุษยสัมพันธ์ ท่านคิดว่าผลลัพธ์ที่คาดหวังจะเกิดขึ้นควรเป็นอย่างไร และควรประเมินพฤติกรรมดังกล่าวอย่างไร	
:ในการปฏิบัติการพยาบาลโดยการทำงานเป็นทีม ท่านคิดว่าผลลัพธ์ที่คาดหวังจะเกิดขึ้นควรเป็นอย่างไร และควรประเมินพฤติกรรมดังกล่าวอย่างไร	

2. ข้อคิดเห็นเพิ่มเติม

.....

.....

.....

.....

.....

แบบประเมินคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ

คำชี้แจง แบบประเมินคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ ใช้ประเมินพฤติกรรมความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพของนักศึกษาพยาบาล ซึ่งมี 2 องค์ประกอบ คือ องค์ประกอบที่ 1 การปฏิบัติการพยาบาลบนพื้นฐานของความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ และองค์ประกอบที่ 2 การปฏิบัติงานเป็นทีมบนพื้นฐานของความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ

การประเมินคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ ด้วยการประเมินทั้งจากการสังเกตพฤติกรรมการปฏิบัติการพยาบาล รายงานการเก็บรวบรวมข้อมูล แผนการพยาบาล และบันทึกทางการพยาบาลของนักศึกษาพยาบาล โดยให้ 1 คะแนน ถ้านักศึกษาพยาบาลแสดงออกถึงพฤติกรรมบ่งชี้ในข้อนั้น และให้ 0 คะแนน หากไม่มีการแสดงพฤติกรรมบ่งชี้ในข้อนั้น การคำนวณระดับคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพในแต่ละองค์ประกอบ ใช้เกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

1. การให้คะแนนแต่ละพฤติกรรมย่อย
 - ไม่แสดงพฤติกรรมบ่งชี้ข้อใดๆ ในพฤติกรรมย่อยนั้น = 0 คะแนน
 - แสดงพฤติกรรมบ่งชี้ข้อที่ 1 = 1 คะแนน
 - แสดงพฤติกรรมบ่งชี้ข้อที่ 1 และข้อที่ 2 = 2 คะแนน
 - แสดงพฤติกรรมบ่งชี้ข้อที่ 1 ข้อที่ 2 และข้อที่ 3 = 3 คะแนน
 - แสดงพฤติกรรมบ่งชี้ข้อที่ 1 ข้อที่ 2 ข้อที่ 3 และข้อที่ 4 = 4 คะแนน
 - แสดงพฤติกรรมบ่งชี้ข้อที่ 1 ข้อที่ 2 ข้อที่ 3 ข้อที่ 4 และข้อที่ 5 = 5 คะแนน
 2. การให้คะแนนระดับคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ พิจารณาจากผลรวมคะแนนพฤติกรรมย่อยหารด้วยผลรวมของคะแนนเต็มของพฤติกรรมย่อยในแต่ละระดับ โดยคิดเป็นค่าร้อยละ และกำหนดเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้
 - ร้อยละ 40-49 = 1 คะแนน ร้อยละ 50-59 = 2 คะแนน ร้อยละ 60-69 = 3 คะแนน
 - ร้อยละ 70-79 = 4 คะแนน ตั้งแต่ร้อยละ 80 = 5 คะแนน
 3. การให้ระดับคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพจำแนกตามองค์ประกอบ พิจารณาจากคะแนนเฉลี่ยในภาพรวมของทุกระดับคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพในองค์ประกอบนั้นๆ และกำหนดเกณฑ์ ดังนี้
 - คะแนนเฉลี่ยมากกว่า 4.50 หมายถึง มีคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ ระดับ 5 แปลผลว่า ระดับดีมาก
 - คะแนนเฉลี่ย 3.51-4.50 หมายถึง มีคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ ระดับ 4 แปลผลว่า ระดับดี
 - คะแนนเฉลี่ย 2.51-3.50 หมายถึง มีคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ ระดับ 3 แปลผลว่า ระดับปานกลาง
 - คะแนนเฉลี่ย 1.51-2.50 หมายถึง มีคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ ระดับ 2 แปลผลว่า ระดับน้อย
 - คะแนนเฉลี่ยน้อยกว่า 1.51 หมายถึง มีคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ ระดับ 1 แปลผลว่า ระดับน้อยมาก
- *เกณฑ์การตัดสินความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพในแต่ละองค์ประกอบที่ถือว่าผ่านเกณฑ์ เมื่อได้คะแนนตั้งแต่ระดับ 4 ขึ้นไป

องค์ประกอบที่ 1 การปฏิบัติการพยาบาลบนพื้นฐานของความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ

การแสดงผลเชิงพฤติกรรม	พฤติกรรมบ่งชี้	วันที่ประเมิน
ระดับที่ 1 แสดงออกถึงการปฏิบัติการพยาบาลตามมาตรฐานวิชาชีพ ประกอบด้วย 7 พฤติกรรมย่อย ผลที่ได้ ร้อยละ = คะแนน		
พฤติกรรมย่อยที่ 1 สามารถเก็บรวบรวมข้อมูลจำเป็นเกี่ยวกับภาวะสุขภาพและสภาพของกรณีศึกษา ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับภาวะสุขภาพ ซึ่งได้แก่ ปัจจัยสาเหตุ ปัจจัยเสี่ยง และปัจจัยส่งเสริมภาวะสุขภาพได้สอดคล้องกับสภาพของกรณีผู้ป่วยที่ศึกษา ผลที่ได้ = คะแนน	1. เก็บรวบรวมข้อมูลจำเป็นเกี่ยวกับภาวะสุขภาพได้สอดคล้องตามสภาพของกรณีศึกษา	
	2. เก็บรวบรวมข้อมูลปัจจัยที่เป็นสาเหตุของภาวะสุขภาพ	
	3. เก็บรวบรวมข้อมูลปัจจัยเสี่ยงที่สัมพันธ์กับภาวะสุขภาพ	
	4. เก็บรวบรวมข้อมูลที่เป็นปัจจัยส่งเสริมภาวะสุขภาพ	
	5. เก็บรวบรวมข้อมูลครอบคลุมความเป็นองค์รวมทั้งด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม สิ่งแวดล้อมและจิตวิญญาณ	
พฤติกรรมย่อยที่ 2 สามารถกำหนดข้อวินิจฉัยการพยาบาลบนพื้นฐานของข้อมูลที่ได้จากการประเมินภาวะสุขภาพ ครอบคลุมการพยาบาลทั้งสี่มิติและความเป็นองค์รวม ผลที่ได้ = คะแนน	1. กำหนดข้อวินิจฉัยการพยาบาลบนพื้นฐานของข้อมูลที่ได้จากการประเมินภาวะสุขภาพและสอดคล้องกับข้อมูลสนับสนุน	
	2. กำหนดข้อวินิจฉัยการพยาบาลเฉพาะประเด็นที่มีปัญหาสุขภาพ	
	3. กำหนดข้อวินิจฉัยการพยาบาลในประเด็นที่มีภาวะเสี่ยงหรือมีโอกาสเกิดปัญหาสุขภาพ	
	4. กำหนดข้อวินิจฉัยการพยาบาลครอบคลุมการส่งเสริมสุขภาพ	
	5. กำหนดข้อวินิจฉัยการพยาบาลจากข้อมูลการประเมินภาวะสุขภาพ ครอบคลุมทั้งด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม สิ่งแวดล้อมและจิตวิญญาณ	
พฤติกรรมย่อยที่ 3 สามารถกำหนดกิจกรรมการพยาบาลที่สอดคล้องกับเป้าหมายการพยาบาลที่กำหนด ครอบคลุมบทบาททางการพยาบาลทั้งสี่มิติและความเป็นองค์รวม มีการจัดลำดับความสำคัญของกิจกรรมการพยาบาลตามความเร่งด่วนของความต้องการในการช่วยเหลือ ผลที่ได้ = คะแนน	1. กำหนดกิจกรรมการพยาบาลเฉพาะประเด็นที่มีปัญหาสุขภาพ และสอดคล้องกับเป้าหมาย	
	2. กำหนดกิจกรรมการพยาบาลในประเด็นที่มีภาวะเสี่ยงหรือมีโอกาสเกิดปัญหาสุขภาพ	
	3. กำหนดกิจกรรมการพยาบาลครอบคลุมการส่งเสริมสุขภาพ	
	4. กำหนดกิจกรรมการพยาบาลครอบคลุมด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม สิ่งแวดล้อมและจิตวิญญาณ	
	5. จัดลำดับความสำคัญของการพยาบาลตามความเร่งด่วนได้อย่างเหมาะสม	

การแสดงผลเชิงพฤติกรรม	พฤติกรรมบ่งชี้	วันที่ประเมิน
ระดับที่1 แสดงออกถึงการปฏิบัติการพยาบาลตามมาตรฐานวิชาชีพ (ต่อ)		
พฤติกรรมย่อยที่ 4 สามารถปฏิบัติการพยาบาลครอบคลุมบทบาททั้งสี่มิติและความเป็นองค์รวม ถูกต้องตามมาตรฐานวิชาชีพ และส่งต่อข้อมูลเพื่อให้ผู้ป่วยได้รับการดูแลอย่างต่อเนื่อง ผลที่ได้ = คะแนน	1. ปฏิบัติการพยาบาลถูกต้องตามมาตรฐานวิชาชีพและส่งต่อข้อมูลให้ผู้ป่วยได้รับการดูแลอย่างต่อเนื่อง 2. ปฏิบัติการพยาบาลเฉพาะกรณีที่มีปัญหาสุขภาพ 3. ปฏิบัติการพยาบาลครอบคลุมการป้องกันภาวะเสี่ยง 4. ปฏิบัติการพยาบาลครอบคลุมถึงการส่งเสริมสุขภาพ 5. ปฏิบัติการพยาบาลครอบคลุมด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม สัมพันธภาพ และจิตวิญญาณ	
พฤติกรรมย่อยที่ 5 สามารถประเมินการเปลี่ยนแปลงของภาวะสุขภาพและพฤติกรรมการดูแลตนเองของผู้ป่วย หลังให้การพยาบาล ครอบคลุมทั้งสี่มิติและความเป็นองค์รวม ผลที่ได้ = คะแนน	1. ประเมินผลการพยาบาลเฉพาะประเด็นที่มีปัญหาสุขภาพ 2. ประเมินผลการพยาบาลครอบคลุมการป้องกันภาวะเสี่ยง 3. ประเมินผลการพยาบาลครอบคลุมการส่งเสริมสุขภาพ 4. ประเมินผลการพยาบาลครอบคลุมความเป็นองค์รวมทั้งด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม และจิตวิญญาณ 5. ประเมินความคิดเห็น / ความพึงพอใจของผู้รับบริการต่อบริการสุขภาพ	
พฤติกรรมย่อยที่ 6 สามารถเขียนบันทึกการพยาบาลถูกต้อง ครบถ้วนตามมาตรฐานวิชาชีพ ครอบคลุมทั้งสี่มิติและความเป็นองค์รวม เชื่อมโยงให้เห็นภาพรวมของผู้ป่วย ทั้งภาวะสุขภาพ การพยาบาลที่ได้รับและผลลัพธ์ทางการพยาบาล ผลที่ได้ = คะแนน	1. เขียนบันทึกการพยาบาลถูกต้อง ครบถ้วนตามมาตรฐานวิชาชีพ เชื่อมโยงให้เห็นภาพรวมทั้งภาวะสุขภาพ การพยาบาลที่ได้รับ และผลลัพธ์ทางการพยาบาล 2. เขียนบันทึกการพยาบาลเฉพาะกรณีที่มีปัญหาสุขภาพ 3. เขียนบันทึกการพยาบาลในประเด็นที่มีภาวะเสี่ยงหรือมีโอกาสเกิดปัญหาสุขภาพ 4. เขียนบันทึกการพยาบาลในประเด็นของการส่งเสริมสุขภาพ 5. เขียนบันทึกการพยาบาลที่ครอบคลุมด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม สัมพันธภาพ และจิตวิญญาณ	
พฤติกรรมย่อยที่ 7 สามารถอธิบายแนวคิด ทฤษฎีในการปฏิบัติการพยาบาล ได้อย่างชัดเจน ถูกต้องตามทฤษฎี โดยบูรณาการศาสตร์ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องและมีหลักฐานเชิงประจักษ์ ผลที่ได้ = คะแนน	1. อธิบายวิธีการปฏิบัติการพยาบาลได้ถูกต้อง 2. อธิบายแนวคิด ทฤษฎีในการปฏิบัติการพยาบาลได้เฉพาะที่มีปัญหาสุขภาพ 3. อธิบายแนวคิด ทฤษฎีในการปฏิบัติการพยาบาลได้ครอบคลุมการป้องกันความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้น และการส่งเสริมสุขภาพ 4. อธิบายเหตุผลในการปฏิบัติการพยาบาลบนพื้นฐานของข้อมูลหลักฐานเชิงประจักษ์ เช่น การอ้างอิงงานวิจัย หรือข้อมูลที่ได้ศึกษาค้นคว้า 5. อธิบายเหตุผลในการปฏิบัติการพยาบาลที่เชื่อมโยงเป็นระบบ โดยบูรณาการศาสตร์ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องได้	

การแสดงผลออกเชิงพฤติกรรม	พฤติกรรมบ่งชี้	วันที่ประเมิน
ระดับที่ 2 แสดงออกถึงการสร้างปฏิสัมพันธ์โดยใช้ทักษะการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ ประกอบด้วย 3 พฤติกรรมย่อย ผลที่ได้ ร้อยละ = คะแนน		
พฤติกรรมย่อยที่ 1 แสดงออกถึงการสร้างปฏิสัมพันธ์กับผู้ป่วย/ ครอบครัว/ ชุมชน ด้วยความเป็นมิตร ยิ้มแย้มแจ่มใส มีความอดทนต่อการแสดงออกที่ไม่พึงประสงค์ มีความมั่นคงทางอารมณ์และแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าได้อย่างเหมาะสม ผลที่ได้ = คะแนน	1. แสดงออกต่อผู้ใช้บริการอย่างเป็นมิตรเป็นกันเองไม่ถือตัวเหมาะสมกับบทบาท	
	2. แสดงออกต่อผู้ใช้บริการด้วยสีหน้ายิ้มแย้ม แจ่มใส	
	3. มีความอดทน อดกลั้น ต่อการแสดงออกที่ไม่พึงประสงค์	
	4. มีความมั่นคงทางอารมณ์ สามารถแสดงออกได้อย่างเหมาะสม	
	5. สามารถแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าได้อย่างเหมาะสม	
พฤติกรรมย่อยที่ 2 แสดงออกถึงการสื่อสารกับผู้ป่วย/ครอบครัว/ชุมชนด้วยภาษาที่สุภาพ เข้าใจง่ายและสนใจรับฟังอย่างตั้งใจ ตลอดจนเปิดใจรับฟังความคิดเห็นและสรุปประเด็นการสื่อสารได้ถูกต้อง แสดงออกถึงการให้เกียรติและสะท้อนคิดได้อย่างสร้างสรรค์ แสดงความคิดเห็นอย่างมีเหตุผลและเชื่อมโยงเป็นระบบบนพื้นฐานของความรู้เชิงวิชาชีพ ผลที่ได้ = คะแนน	1. สื่อสารด้วยภาษาที่สุภาพ เข้าใจง่าย	
	2. สนใจรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นด้วยความตั้งใจ	
	3. เปิดใจรับฟังความคิดเห็นและสรุปประเด็นในการสื่อสารได้ถูกต้อง	
	4. แสดงออกต่อผู้ที่สื่อสารด้วยการให้เกียรติและใช้คำถามในการสะท้อนคิดได้อย่างสร้างสรรค์	
	5. แสดงความคิดเห็นในการสื่อสารอย่างมีเหตุผล และเชื่อมโยงเป็นระบบบนพื้นฐานของความรู้ในเชิงวิชาชีพ	
พฤติกรรมย่อยที่ 3 สามารถเขียนแผนการพยาบาลและบันทึกทางการพยาบาลด้วยภาษาที่สุภาพ ชัดเจน เข้าใจง่าย มีความสอดคล้องกันทุกองค์ประกอบและมีเหตุผลตามแนวคิดทฤษฎี มีความเชื่อมโยงเป็นระบบ ไม่เขียนข้อความที่เสียตสี หรือก่อให้เกิดความขัดแย้ง ผลที่ได้ = คะแนน	1. เขียนแผนการพยาบาลและบันทึกการพยาบาลด้วยภาษาที่สุภาพ ไม่เขียนข้อความที่เสียตสีหรือก่อให้เกิดความขัดแย้ง	
	2. เขียนแผนการพยาบาลและบันทึกการพยาบาลชัดเจน เข้าใจง่าย	
	3. เขียนแผนการพยาบาลและบันทึกการพยาบาลสอดคล้องกันทุกองค์ประกอบ	
	4. เขียนแผนการพยาบาลและบันทึกการพยาบาลมีความเป็นเหตุเป็นผลตามแนวคิดทฤษฎี	
	5. เขียนแผนการพยาบาลและบันทึกการพยาบาลมีความเชื่อมโยงเป็นระบบ	

การแสดงผลเชิงพฤติกรรม	พฤติกรรมบ่งชี้	วันที่ประเมิน
ระดับที่ 3 แสดงออกถึงความรับผิดชอบในการปฏิบัติการพยาบาล ประกอบด้วย 7 พฤติกรรมย่อย ผลที่ได้ ร้อยละ = คะแนน		
พฤติกรรมย่อยที่ 1 แสดงออกถึงความรับผิดชอบในการปฏิบัติการพยาบาลด้วยความเอาใจใส่ และละเอียด รอบคอบ โดยตัดสินใจทางการพยาบาลบนพื้นฐานของข้อมูล ความรู้ที่เกี่ยวข้องและสอดคล้องกับสภาพการณ์ผู้ป่วยที่ศึกษา ตลอดจนตรวจสอบเพื่อยืนยันความถูกต้องก่อนการตัดสินใจโดยไม่ล่าช้า ผลที่ได้ = คะแนน	1. ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความละเอียด รอบคอบไม่ผิดพลาด	
	2. ตัดสินใจทางการพยาบาลบนพื้นฐานของความรู้และเหตุผลเชิงทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง	
	3. ตัดสินใจทางการพยาบาลบนพื้นฐานของข้อมูลสนับสนุนที่ถูกต้อง น่าเชื่อถือ สอดคล้องกับสภาพของกรณีศึกษา	
	4. เลือกแนวทางการตัดสินใจที่ได้ตรวจสอบยืนยันความถูกต้องและความเหมาะสม	
	5. ตัดสินใจได้รวดเร็ว ไม่ล่าช้าจนก่อให้เกิดความเสียหาย	
พฤติกรรมย่อยที่ 2 แสดงออกถึงความรับผิดชอบในการปฏิบัติการพยาบาลด้วยความมุ่งมั่น ตั้งใจ ในการปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพการพยาบาลให้ดีขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยทบทวนการปฏิบัติการพยาบาล วิเคราะห์ปัญหาอุปสรรคและเสี่ยงสะท้อนของผู้ป่วย/ครอบครัว/ชุมชน หลังปฏิบัติการพยาบาล และแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับทีม ตลอดจนสังเคราะห์กรอบแนวคิดในการปฏิบัติการพยาบาลให้สอดคล้องกับผู้ป่วยแต่ละราย ผลที่ได้ = คะแนน	1. ปฏิบัติหน้าที่ตามขอบเขตความรับผิดชอบและที่ได้รับมอบหมาย	
	2. ปรับปรุงงานที่รับผิดชอบตามคำแนะนำ	
	3. วิเคราะห์ปัญหาอุปสรรคและเสี่ยงสะท้อนของผู้ป่วยเพื่อปรับปรุงให้ดียิ่งขึ้น	
	4. ติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงานเพื่อพัฒนาคุณภาพการพยาบาลอย่างต่อเนื่อง	
	5. นำประสบการณ์ ความรู้ที่ได้จากการปฏิบัติงานมาแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับทีม ตลอดจนสังเคราะห์กรอบแนวคิดที่ได้มาพัฒนางานให้ดียิ่งขึ้น	
พฤติกรรมย่อยที่ 3 แสดงออกถึงความรับผิดชอบในการปฏิบัติการพยาบาลด้วยความซื่อสัตย์ สุจริต โดยไม่ใช้เวลานาน หรือทรัพยากรของหน่วยงานหรือเรียกร้องผลประโยชน์จากผู้ป่วย/ครอบครัวเพื่อประโยชน์ส่วนตน ตลอดจนตัดสินใจทางการพยาบาลด้วยความซื่อสัตย์สุจริต ไม่มีอคติ บนพื้นฐานของข้อมูลที่น่าเชื่อถือ ตามความเป็นจริง ผลที่ได้ = คะแนน	1. ไม่ใช้เวลานานเพื่อประโยชน์ส่วนตน	
	2. ไม่ใช้ทรัพยากรของหน่วยงาน / ส่วนรวม เพื่อประโยชน์ส่วนตน	
	3. ไม่เรียกร้องผลประโยชน์จากผู้ป่วย / ครอบครัวเพื่อประโยชน์ส่วนตน	
	4. ตัดสินใจทางการพยาบาลด้วยความซื่อสัตย์สุจริต ไม่มีอคติ	
	5. ตัดสินใจทางการพยาบาลบนพื้นฐานของข้อมูลที่น่าเชื่อถือ ตามความเป็นจริง	

การแสดงผลเชิงพฤติกรรม	พฤติกรรมบ่งชี้	วันที่ประเมิน
ระดับที่ 3 แสดงออกถึงความรับผิดชอบในการปฏิบัติการพยาบาล (ต่อ)		
พฤติกรรมย่อยที่ 4 แสดงออกถึงความรับผิดชอบต่อความผิดพลาดที่เกิดจากการกระทำของตนเองโดยแสดงการยอมรับ ขอโทษ หรือแก้ไขสิ่งที่ผิดพลาดให้ดีขึ้นด้วยความกระตือรือร้น ตลอดจนหาแนวทางป้องกันความผิดพลาดที่อาจเกิดขึ้น ผลที่ได้ = คะแนน	1.แสดงการขอโทษต่อความผิดพลาดที่เกิดขึ้น	
	2. ยอมรับความผิดพลาดที่เกิดขึ้น และระมัดระวังไม่ให้เกิดข้อผิดพลาดซ้ำอีก	
	3. พยายามแก้ไขข้อผิดพลาดที่เกิดขึ้น	
	4. แสดงออกถึงความกระตือรือร้นในการแก้ไขความผิดพลาด	
	5. วิเคราะห์ปัญหาที่ทำให้เกิดความผิดพลาด เพื่อหาแนวทางป้องกันความผิดพลาดที่อาจจะเกิดขึ้นในประเด็นเดิม	
พฤติกรรมย่อยที่ 5 แสดงออกถึงความรับผิดชอบต่อ มี่วินัยในการปฏิบัติหน้าที่ ตรงต่อเวลา ปฏิบัติตามกฎหมายระเบียบ รวมถึงปฏิบัติตามกฎระเบียบของกฎหมายวิชาชีพ โดยกำหนดข้อวินิจฉัยการพยาบาล กิจกรรมการพยาบาลและปฏิบัติการพยาบาลที่ไม่เสี่ยงต่อการละเมิดกฎหมาย ผลที่ได้ = คะแนน	1.มีวินัยในการปฏิบัติหน้าที่ ตรงต่อเวลา	
	2.ปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมาย ระเบียบ และกติกาที่กำหนดหรือตกลงร่วมกัน	
	3.กำหนดข้อวินิจฉัยการพยาบาลที่ไม่เสี่ยงต่อการละเมิดกฎหมาย	
	4.กำหนดกิจกรรมการพยาบาลที่ไม่เสี่ยงต่อการละเมิดกฎหมาย	
	5. ตัดสินใจปฏิบัติการพยาบาลที่ไม่เสี่ยงต่อการละเมิดกฎหมาย	
พฤติกรรมย่อยที่ 6 แสดงออกถึงความรับผิดชอบต่อในการปฏิบัติการพยาบาลที่คำนึงถึงประโยชน์และผลกระทบต่อผู้ป่วยทั้งในระยะสั้นและระยะยาว โดยวางแผนเพื่อส่งเสริมความสามารถในการดูแลตนเองของผู้ป่วยทั้งระยะสั้นและระยะยาว ผลที่ได้ = คะแนน	1.วางแผนการพยาบาลเพื่อส่งเสริมความสามารถในการดูแลตนเองของผู้ป่วยในระยะสั้นในขณะที่รักษาอยู่โรงพยาบาล	
	2 วางแผนการจำหน่ายผู้ป่วยเพื่อส่งเสริมความสามารถในการดูแลตนเองอย่างต่อเนื่องในระยะยาว	
	3 วิเคราะห์ปัญหา อุปสรรค หรือปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อความสามารถในการประกอบวางแผน	
	4 ทบทวนแผนการพยาบาลหรือแนวทางการส่งเสริมสุขภาพเพื่อประเมินความเป็นไปได้ในการปฏิบัติการส่งเสริมสุขภาพตามแผนอย่างเป็นระบบ	
	5 ส่งต่อข้อมูลกับทีมสุขภาพเพื่อให้ผู้ป่วยได้รับการติดตามประเมินผลกระทบที่เกิดจากการปฏิบัติตามแผนในประเด็นการส่งเสริมสุขภาพหรือให้คำแนะนำผู้ป่วยประเมินตนเองเพื่อให้ข้อมูลกับทีมสุขภาพที่ดูแลต่อเนื่อง	

การแสดงออกเชิงพฤติกรรม	พฤติกรรมบ่งชี้	วันที่ประเมิน
ระดับที่ 3 แสดงออกถึงความรับผิดชอบในการปฏิบัติการพยาบาล (ต่อ)		
พฤติกรรมย่อยที่ 7 แสดงออกถึงความรับผิดชอบในการปฏิบัติการพยาบาลที่คำนึงประโยชน์และผลกระทบต่อสังคมโดยรวมและประเทศชาติ โดยใช้ทรัพยากรในการปฏิบัติการพยาบาลที่คำนึงถึงความประหยัดและหลักความคุ้มค่า และผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม เสียสละและอุทิศตนเพื่อประโยชน์ส่วนรวม ผลที่ได้ = คะแนน	1. เลือกใช้ทรัพยากรในการปฏิบัติการพยาบาลที่เหมาะสมโดยคำนึงถึงความประหยัดและความคุ้มค่า	
	2. เลือกใช้ทรัพยากรที่คำนึงถึงผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม	
	3. เสียสละเวลาเพื่อช่วยเหลืองานของหน่วยงาน	
	4. อาสาปฏิบัติงานนอกเหนือความรับผิดชอบเพื่อประโยชน์ของส่วนรวม	
	5. ใช้ความรู้ความสามารถในเชิงวิชาชีพไปช่วยเหลือบุคคล /สังคม	
ระดับที่ 4 แสดงออกถึงความเมตตา กรุณา ในการปฏิบัติการพยาบาล ประกอบด้วย 4 พฤติกรรมย่อย ผลที่ได้ ร้อยละ = คะแนน		
พฤติกรรมย่อยที่ 1 แสดงออกถึงความเห็นอกเห็นใจผู้ป่วยโดยปฏิบัติการพยาบาลที่คำนึงถึงความพร้อมในการรับรู้ข้อมูลข่าวสารที่อาจส่งผลกระทบต่อจิตใจ ตลอดจนให้โอกาสผู้ป่วยสะท้อนความรู้สึก เอาใจใส่ต่อการแสดงความรู้สึก ให้กำลังใจและตอบสนองที่สอดคล้องกับสถานการณ์ ผลที่ได้ = คะแนน	1. ให้ข้อมูลข่าวสารผู้ป่วยโดยคำนึงถึงความพร้อมในการรับรู้	
	2. ให้ข้อมูลข่าวสารผู้ป่วยโดยคำนึงถึงการแสดงออกที่อาจส่งผลกระทบต่อจิตใจ	
	3. ให้โอกาสผู้ป่วยได้สะท้อนความรู้สึกเพื่อผ่อนคลายความกังวลหรือความคับข้องใจ	
	4. เอาใจใส่ต่อการแสดงความรู้สึกของผู้ป่วย	
	5. ให้กำลังใจผู้ป่วยและตอบสนองที่สอดคล้องกับสถานการณ์	
พฤติกรรมย่อยที่ 2 แสดงออกถึงการมีน้ำใจ เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ โดยการกระตือรือร้นช่วยเหลือผู้ป่วยด้วยความเต็มใจ ตลอดจน ส่งเสริมให้ผู้ป่วยได้รับการช่วยเหลือ หรือได้รับการสนับสนุนทางสังคมอย่างเหมาะสม โดยไม่ต้องร้องขอ หรือไม่บ่น เบี่ยง และไม่แสดงอาการรังเกียจ เสียสละเวลาหรือความสุขส่วนตนเพื่อช่วยเหลือให้ผู้ป่วยได้รับการดูแลอย่างเหมาะสม ผลที่ได้ = คะแนน	1. ให้การช่วยเหลือผู้ป่วยเมื่อมีการร้องขอโดยไม่บ่น เบี่ยง	
	2. ให้การช่วยเหลือผู้ป่วยด้วยความเต็มใจ โดยไม่แสดงอาการรังเกียจ	
	3. แสดงออกถึงความกระตือรือร้นในการช่วยเหลือผู้ป่วย	
	4. ส่งเสริมให้ผู้ป่วยได้รับการช่วยเหลือหรือการสนับสนุนทางสังคม	
	5. เสียสละเวลาหรือความสุขส่วนตนเพื่อช่วยเหลือให้ผู้ป่วยได้รับการดูแลอย่างเหมาะสม	

การแสดงออกเชิงพฤติกรรม	พฤติกรรมบ่งชี้	วันที่ประเมิน
ระดับที่ 4 แสดงออกถึงความเมตตา กรุณา ในการปฏิบัติกรพยาบาล (ต่อ)		
พฤติกรรมย่อยที่ 3 แสดงออกถึงการปฏิบัติ การพยาบาลที่คำนึงถึงความปลอดภัยโดยวิเคราะห์ความเสี่ยงและปฏิบัติการพยาบาลเพื่อป้องกันอันตรายที่อาจเกิดขึ้นกับผู้ป่วย ผลที่ได้ = คะแนน	1. วิเคราะห์ความเสี่ยงเพื่อให้ผู้ป่วยได้รับการดูแลที่ปลอดภัย	
	2. กำหนดแนวทางในการดูแลผู้ป่วยเพื่อป้องกันอันตรายที่อาจเกิดขึ้น	
	3. ปฏิบัติการพยาบาลเพื่อป้องกันอันตรายที่อาจเกิดขึ้นกับผู้ป่วย	
	4. วิเคราะห์ปัญหาอุปสรรคในการปฏิบัติเพื่อปรับวิธีการดูแลผู้ป่วยให้ได้รับความปลอดภัย	
	5. ส่งเสริมผู้ป่วยหรือผู้ดูแลในการดูแลตนเองเพื่อป้องกันอันตราย	
พฤติกรรมย่อยที่ 4 แสดงออกถึงการปฏิบัติการพยาบาลที่ไม่แสดงการทำร้ายผู้ป่วย / ครอบครัวทั้งทางกาย และทางวาจา หรือไม่ปฏิบัติการพยาบาลที่อาจส่งผลกระทบต่อผู้ป่วยและครอบครัวในทางลบ ตลอดจนแสดงออกถึงการปกป้องไม่ให้ผู้ป่วยถูกทำร้าย ผลที่ได้ = คะแนน	1. ไม่แสดงคำพูดที่ก่อให้เกิดความเสียใจ	
	2. ไม่แสดงการใช้คำพูดชมเชยว่าจะทำร้าย	
	3. ไม่แสดงการทำร้ายร่างกายผู้ป่วย	
	4. ไม่ปฏิบัติการพยาบาลที่สังเกตเห็นได้ว่าอาจส่งผลกระทบต่อผู้ป่วย / ครอบครัวในทางลบ	
	5. ช่วยพูดไกล่เกลี่ยหรือประสานความร่วมมือเพื่อไม่ให้ผู้ป่วยถูกทำร้าย	
ระดับที่ 5 แสดงออกถึงการเคารพในคุณค่าและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ ประกอบด้วย 3 พฤติกรรมย่อย ผลที่ได้ ร้อยละ = คะแนน		
พฤติกรรมย่อยที่ 1 แสดงออกต่อผู้ป่วย / ครอบครัวด้วยความสุภาพ ให้เกียรติ ส่งเสริมบรรยากาศการสื่อสารที่เสมอภาคเท่าเทียม โดยไม่ชี้นำ ไม่ใช้คำพูดที่ตำหนิ ก้าวร้าว กดดัน ไม่ตีตรา หรือตัดสินบุคคลว่าถูกหรือผิด สะท้อนคิดโดยมุ่งที่ภาวะสุขภาพและคุณภาพชีวิตของผู้ป่วย / ครอบครัว โดยไม่วิจารณ์ก้าวล่วงตัวบุคคล ผลที่ได้ = คะแนน	1. แสดงออกต่อผู้ป่วยด้วยความสุภาพ ให้เกียรติ	
	2. ไม่แสดงออกถึงการตำหนิ ก้าวร้าว กดดัน อันทำให้บุคคลรู้สึกคุณค่าความเป็นมนุษย์ลดลง	
	3. ไม่ตีตรา หรือตัดสินบุคคลว่าถูกหรือผิด	
	4. ส่งเสริมบรรยากาศการสื่อสารที่เป็นความสัมพันธ์แบบเท่าเทียม	
	5. สะท้อนคิดโดยมุ่งที่ภาวะสุขภาพและคุณภาพชีวิตของผู้ป่วย / ครอบครัว โดยไม่วิจารณ์ก้าวล่วงตัวบุคคล	

การแสดงออกเชิงพฤติกรรม	พฤติกรรมบ่งชี้	วันที่ประเมิน
ระดับที่ 5 แสดงออกถึงการเคารพในคุณค่าและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ (ต่อ)		
พฤติกรรมย่อยที่ 2 แสดงออกถึงการปฏิบัติกรพยาบาลที่คำนึงถึงความต้องการ ความเชื่อ และวัฒนธรรมของผู้ป่วย / ครอบครัว ในฐานะความเป็นปัจเจกบุคคล และอธิบายให้เข้าใจเหตุผลแนวคิดของการปฏิบัติกรพยาบาลเพื่อให้ผู้ป่วย / ครอบครัว ได้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจดูแลสุขภาพของตนเองโดยอิสระ ผลที่ได้ = คะแนน	1. ปฏิบัติการพยาบาลโดยคำนึงถึงความต้องการของผู้ป่วย / ครอบครัว	
	2. ปฏิบัติการพยาบาลโดยคำนึงถึงความเชื่อและวัฒนธรรม	
	3. ให้ผู้ป่วย / ครอบครัวมีส่วนร่วมในการวางแผน การพยาบาล	
	4. ให้ผู้ป่วย / ครอบครัวมีส่วนร่วมในการกำหนดทางเลือกในการดูแลสุขภาพของตนเองภายใต้มาตรฐานวิชาชีพ	
	5. อธิบายให้ผู้ป่วย / ครอบครัวเข้าใจเหตุผลและแนวคิดของการปฏิบัติกรพยาบาลเพื่อการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจดูแลสุขภาพของตนเองโดยอิสระ	
พฤติกรรมย่อยที่ 3 แสดงออกถึงการปฏิบัติ การพยาบาลที่ไม่ละเมิดสิทธิผู้ป่วยให้ความเชื่อมั่นในการรักษา ความลับและส่งเสริมให้ผู้ป่วยได้รับรู้และเข้าใจสิทธิของตนเองเพื่อป้องกันการถูกละเมิดสิทธิ ผลที่ได้ = คะแนน	1. แจ้งให้ผู้ป่วยรับทราบสิทธิผู้ป่วย / แจ้งชื่อ สกุลของตนเองกับผู้ป่วย / กรณีต้องให้ผู้ป่วยลงนามให้สอบถามความเข้าใจก่อนลงนามยินยอม	
	2. อธิบายให้ผู้ป่วยทราบวิธีการรักษาพยาบาล และแจ้งผู้ป่วยก่อนให้การพยาบาลทุกครั้ง	
	3. ปฏิบัติการพยาบาลโดยไม่เปิดเผยเนื้อตัวร่างกายของผู้ป่วยโดยไม่จำเป็น	
	4. แจ้งให้ผู้ป่วยทราบว่า จะปกปิดข้อมูลของผู้ป่วยโดยเคร่งครัดเว้นแต่จะได้รับความยินยอมจากผู้ป่วยหรือปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมาย	
	5. เคารพการตัดสินใจเลือกวิธีการรักษาตนเองของผู้ป่วย / ผู้ที่อยู่ในความปกครอง	

สรุประดับการประเมินองค์ประกอบที่ 1 การปฏิบัติการพยาบาลบนพื้นฐานของความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ = ระดับ.....

องค์ประกอบที่ 2 การปฏิบัติงานเป็นทีมบนพื้นฐานของความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ

การแสดงออกเชิงพฤติกรรม	พฤติกรรมบ่งชี้	วันที่ประเมิน
ระดับที่ 1 แสดงออกถึงความรับผิดชอบในบทบาทหน้าที่โดยใช้ความรู้ ความสามารถเชิงวิชาชีพ ประกอบด้วย 2 พฤติกรรมย่อย ผลที่ได้ ร้อยละ = คะแนน		
พฤติกรรมย่อยที่ 1 แสดงออกถึงความรับผิดชอบต่อตนเองในการพัฒนาศักยภาพให้สามารถร่วมขับเคลื่อนภารกิจของทีมโดยประเมินตนเองและพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง รวมถึงการแสวงหาความรู้ด้วยตนเองและเตรียมความพร้อมก่อนเริ่มดำเนินงานทุกครั้ง ผลที่ได้ = คะแนน	1. ประเมินสมรรถนะในการปฏิบัติงานของตนเอง	
	2. วิเคราะห์ช่องว่างในการพัฒนา (Gap analysis) และวางแผนพัฒนาตนเอง	
	3. ทบทวนความรู้ ศึกษาเพิ่มเติมและเตรียมความพร้อมก่อนเริ่มดำเนินงาน	
	4. ปฏิบัติตามแผนการพัฒนาตนเองและประเมินผลงาน	
	5. สรุปบทเรียนและวางแผนพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง	
พฤติกรรมย่อยที่ 2 แสดงออกถึงความรับผิดชอบในการปฏิบัติหน้าที่ตามที่ได้รับมอบหมายด้วยความมุ่งมั่นตั้งใจ เพื่อให้งานประสบผลสำเร็จ ตลอดจนแสวงหาความร่วมมือเพื่อให้งานที่ได้รับมอบหมายบรรลุเป้าหมาย และรายงานให้สมาชิกทีมทราบความคืบหน้าในการดำเนินงานในส่วนที่ตนรับผิดชอบต่อทีม ผลที่ได้ = คะแนน	1. วิเคราะห์ลักษณะงานหรือกระบวนการหลักในการทำงาน	
	2. วางแผนปฏิบัติหน้าที่ตามที่ได้รับมอบหมายจากทีม และแสวงหาความร่วมมือเพื่อให้งานที่ได้รับมอบหมายบรรลุเป้าหมาย	
	3. มุ่งมั่นปฏิบัติหน้าที่ตามที่ได้รับมอบหมายจากทีมจนสำเร็จ	
	4. ประเมินผลการปฏิบัติงานและรายงานความคืบหน้าของงานในส่วนที่ตนรับผิดชอบให้สมาชิกทีมทราบ	
	5. นำผลการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ของทีม หรือศึกษาความรู้เพิ่มเติมเพื่อปรับปรุงงานที่ได้รับมอบหมายให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น	
ระดับที่ 2 แสดงออกถึงความรับผิดชอบในบทบาทการมีส่วนร่วมขับเคลื่อนภารกิจของทีม ประกอบด้วย 4 พฤติกรรมย่อย ผลที่ได้ ร้อยละ = คะแนน		
พฤติกรรมย่อยที่ 1 ส่งเสริมให้สมาชิกทีมมีส่วนร่วมตัดสินใจและขับเคลื่อนภารกิจของทีม โดยแสดงการยอมรับในศักยภาพของสมาชิกทีมและให้โอกาสในการแสดงบทบาทอย่างเต็มที่ ตลอดจนแสดงออกถึงการเปิดใจรับฟังความคิดเห็นของสมาชิกทีมอย่างตั้งใจ แสดงออกต่อเพื่อนร่วมทีมอย่างกัลยาณมิตร และให้ความสำคัญกับบุคคลโดยนำความคิดเห็นของทุกคนมาร่วมกำหนดแนวทางการดำเนินงาน ผลที่ได้ = คะแนน	1. ยอมรับความสามารถของสมาชิกทีม	
	2. ให้โอกาสสมาชิกทีมได้แสดงบทบาทอย่างเต็มที่ โดยไม่ชี้นำหรือขัดขวาง	
	3. เปิดใจรับฟังความคิดเห็นของสมาชิกทีมด้วยความตั้งใจ	
	4. แสดงออกต่อเพื่อนร่วมทีมอย่างกัลยาณมิตร	
	5. นำความคิดเห็นของสมาชิกทีมทุกคนมากำหนดแนวทางการดำเนินงาน	

การแสดงออกเชิงพฤติกรรม	พฤติกรรมบ่งชี้	วันที่ประเมิน
ระดับที่ 2 แสดงออกถึงความรับผิดชอบในบทบาทการมีส่วนร่วมขับเคลื่อนภารกิจของทีม (ต่อ)		
พฤติกรรมย่อยที่ 2 แสดงออกถึงความรับผิดชอบในการให้ความร่วมมือเพื่อขับเคลื่อนภารกิจของทีม โดยให้ความร่วมมือในการวางแผนงานของทีม และให้ความร่วมมือในขอบเขตความรับผิดชอบของผู้อื่น ตลอดจนให้การช่วยเหลือและให้กำลังใจเพื่อนร่วมทีมให้สามารถขับเคลื่อนภารกิจได้บรรลุเป้าหมายโดยไม่ต้องร้องขอ ผลที่ได้ = คะแนน	1. มีส่วนร่วมในการวางแผนการทำงานของทีม	
	2. ให้ความร่วมมือในงานที่เป็นความรับผิดชอบของผู้อื่นเมื่อมีการร้องขอ	
	3. ให้กำลังใจเพื่อนร่วมทีมให้สามารถขับเคลื่อนภารกิจได้บรรลุเป้าหมาย	
	4. แบ่งปันข้อมูล ความรู้ ตลอดจนทรัพยากร เพื่อช่วยให้เพื่อนร่วมทีมสามารถขับเคลื่อนภารกิจได้บรรลุเป้าหมาย	
	5. เสนอตัวเพื่ออาสาช่วยเหลือให้มีความร่วมมือในงานที่เป็นความรับผิดชอบของผู้อื่น	
พฤติกรรมย่อยที่ 3 แสดงออกถึงความรับผิดชอบในการพัฒนาศักยภาพร่วมกันเพื่อขับเคลื่อนภารกิจของทีมให้บรรลุเป้าหมาย บนพื้นฐานของความรู้ความสามารถเชิงวิชาชีพโดยศึกษาค้นคว้าหาความรู้ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนางาน ตลอดจนแลกเปลี่ยนเรียนรู้และสะท้อนคิดในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนา ตลอดจนร่วมสังเคราะห์กรอบแนวคิดในการพัฒนางานที่สอดคล้องกับบริบทการทำงานในสถานการณ์จริง ผลที่ได้ = คะแนน	1. ศึกษา ค้นคว้าหาความรู้ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนางาน	
	2. ร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้และสะท้อนคิดในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับงาน	
	3. สรุปประเด็นความรู้ที่ได้จากการแลกเปลี่ยน	
	4. ร่วมสังเคราะห์กรอบแนวคิดในการพัฒนางานที่สอดคล้องกับบริบทการทำงานในสถานการณ์จริง	
	5. นำกรอบแนวคิดที่สังเคราะห์มากำหนดแนวทางในการพัฒนางาน	
พฤติกรรมย่อยที่ 4 แสดงออกถึงความรับผิดชอบในการพัฒนางานเพื่อให้บรรลุเป้าหมายของทีมโดยติดตามและประเมินผลการดำเนินงานของทีมเป็นระยะอย่างต่อเนื่องตลอดจนวิเคราะห์ปัญหา อุปสรรคในการปฏิบัติในสถานการณ์จริง และปรับปรุงหรือพัฒนางานจนประสบความสำเร็จบรรลุตามเป้าหมาย ผลที่ได้ = คะแนน	1. กำหนดแผนการติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงานของทีม	
	2. ดำเนินการติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงานของทีมตามแผน	
	3. วิเคราะห์ปัญหา อุปสรรคของการปฏิบัติงานในสถานการณ์จริง	
	4. นำเสนอผลการวิเคราะห์ปัญหาอุปสรรคเพื่อปรับปรุงแผนการพัฒนางาน	
	5. ดำเนินการปฏิบัติงานตามแผน	

การแสดงออกเชิงพฤติกรรม	พฤติกรรมบ่งชี้	วันที่ประเมิน
ระดับที่ 3 แสดงออกถึงความสามารถในการสร้างปฏิสัมพันธ์กับทีมเพื่อป้องกันความขัดแย้ง ประกอบด้วย 6 พฤติกรรมย่อย ผลที่ได้ ร้อยละ = คะแนน		
พฤติกรรมย่อยที่ 1 สร้างปฏิสัมพันธ์กับทีมโดยใช้ทักษะการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ โดยการใช้ภาษาที่สุภาพสื่อสารได้ชัดเจนเข้าใจง่าย ตลอดจนใช้คำถามสะท้อนคิดที่สร้างสรรค์ แสดงความคิดเห็นอย่างมีเหตุผลโดยอ้างอิงความรู้เชิงทฤษฎี และหลักฐานเชิงประจักษ์ ตลอดจนเชื่อมโยงให้เห็นเป็นภาพรวม ผลที่ได้ = คะแนน	1.สื่อสารด้วยภาษาที่สุภาพ	
	2. สื่อสารได้ชัดเจนทำให้ทีมเข้าใจได้ง่าย	
	3. การตั้งคำถามสะท้อนคิดอย่างสร้างสรรค์ ไม่ก้าวร้าว	
	4. แสดงความคิดเห็นโดยใช้เหตุผลในเชิงทฤษฎี อ้างอิงความรู้และหลักฐานเชิงประจักษ์ และไม่ใช้ความรู้สึก	
	5.อธิบายความเชื่อมโยงให้เห็นความสัมพันธ์ของแต่ละองค์ประกอบที่เป็นเหตุเป็นผลให้เห็นภาพรวม	
พฤติกรรมย่อยที่ 2 ร่วมสร้างบรรยากาศการสื่อสารที่เสมอภาคโดยการสื่อสารแบบสองทางและมีความยืดหยุ่น ยอมรับความแตกต่างและให้โอกาสสมาชิกแสดงความคิดเห็นอย่างเท่าเทียมและโดยอิสระไม่ตำหนิความคิดเห็นของผู้อื่น ยอมรับความแตกต่างระหว่างบุคคล และวิพากษ์งานที่เนื้อหาอย่างมีเหตุผล โดยไม่วิจารณ์ตัวบุคคล ผลที่ได้ = คะแนน	1.สร้างบรรยากาศให้เกิดการสื่อสารแบบสองทางและมีความยืดหยุ่น	
	2. ให้สมาชิกทุกคนได้มีโอกาสแสดงความคิดเห็นอย่างเท่าเทียม	
	3. สร้างบรรยากาศให้สมาชิกทีมกล้าแสดงความคิดเห็นโดยอิสระ ไม่ตำหนิความคิดเห็นของผู้อื่น	
	4.แสดงออกถึงการยอมรับความแตกต่างระหว่างบุคคล และไม่แบ่งแยกผู้ที่แตกต่างจากตนเอง	
	5. วิพากษ์งานที่เนื้อหาอย่างมีเหตุผลเพื่อให้เป็นไป ตามวัตถุประสงค์ โดยไม่วิจารณ์ตัวบุคคล	
พฤติกรรมย่อยที่ 3 สร้างปฏิสัมพันธ์ที่ส่งเสริมมิตรภาพอันดีต่อกันของสมาชิกทีมด้วยการเคารพในคุณค่าและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์โดยแสดงการให้เกียรติและกล่าวถึงเพื่อนร่วมทีมอย่างสร้างสรรค์ ไม่ตำหนิตัดสินถูกหรือผิด หรือตัดสินโดยไม่สมควร ปฏิบัติต่อสมาชิกทีมอย่างเท่าเทียมและเคารพในสิทธิ เสรีภาพของเพื่อนร่วมทีม ผลที่ได้ = คะแนน	1.แสดงพฤติกรรมที่ให้เกียรติ ไม่ดูหมิ่นดูแคลน	
	2. กล่าวถึงเพื่อนร่วมทีมอย่างสร้างสรรค์ ไม่พูดให้ร้ายให้เสียหาย	
	3. ไม่ตำหนิ ตัดสินบุคคลว่าถูกหรือผิด หรือตัดสินโดยไม่สมควร	
	4.ปฏิบัติต่อสมาชิกทีมอย่างเท่าเทียม ไม่เลือกปฏิบัติ	
	5. เคารพสิทธิ เสรีภาพของเพื่อนร่วมทีมและไม่ใช้สิทธิเกินส่วน	

การแสดงออกเชิงพฤติกรรม	พฤติกรรมบ่งชี้	วันที่ประเมิน
ระดับที่ 3 แสดงออกถึงความสามารถในการสร้างปฏิสัมพันธ์กับทีมเพื่อป้องกันความขัดแย้ง (ต่อ)		
พฤติกรรมย่อยที่ 4 แสดงถึงการมีวุฒิภาวะทางอารมณ์และร่วมส่งเสริมบรรยากาศการทำงานของทีมโดยแสดงถึงการรับรู้ต่อบรรยากาศการทำงานที่เปลี่ยนแปลงและแสดงออกอย่างเหมาะสม มองโลกในแง่บวก จัดการกับปัญหาได้เหมาะสมมีความอดทน อดกลั่น มีพลังฝ่าฟันอุปสรรคโดยไม่ย่อท้อ และตัดสินใจแก้ไขปัญหายุ่งยากได้อย่างเหมาะสม ผลที่ได้ = คะแนน	1. รับรู้ต่อบรรยากาศการทำงานของทีมที่เปลี่ยนไปและแสดงออกต่อสถานการณ์ที่เกิดขึ้นอย่างเหมาะสม	
	2. มองโลกในแง่บวกและจัดการกับปัญหาได้อย่างเหมาะสม	
	3. มีความอดทน อดกลั่น ต่อการแสดงออกที่ไม่พึงประสงค์	
	4. มีพลังในการฝ่าฟันอุปสรรค ไม่ย่อท้อต่อปัญหา	
	5. ตัดสินใจแก้ไขปัญหายุ่งยากได้อย่างเหมาะสม	
พฤติกรรมย่อยที่ 5 แสดงออกถึงความเมตตา กรุณาต่อเพื่อนร่วมทีมเพื่อเสริมสร้างความรักความสามัคคี โดยแสดงความเห็นอกเห็นใจ รับฟังผู้อื่นด้วยความเข้าใจ มีน้ำใจ เสียสละเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ และให้การช่วยเหลือด้วยความเต็มใจ ตลอดจนช่วยประสานทีมเพื่อช่วยเหลือให้งานสำเร็จ ผลที่ได้ = คะแนน	1. แสดงความเห็นอกเห็นใจ รับฟังเพื่อนร่วมทีมด้วยความเข้าใจ	
	2. ให้การช่วยเหลือทีมเมื่อมีการร้องขอโดยไม่บ่ายเบี่ยง	
	3. เสนอตัวอาสาให้การช่วยเหลือเพื่อนร่วมทีมด้วยความเต็มใจ	
	4. เสียสละเวลาหรือทรัพยากรส่วนตัวเพื่อประโยชน์ของส่วนรวม	
	5. ช่วยประสานทีมเพื่อขอความช่วยเหลือให้งานประสบผลสำเร็จ	
พฤติกรรมย่อยที่ 6 แสดงออกถึงความรับผิดชอบต่องานหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย รวมถึงปฏิบัติตามกฎระเบียบ หรือข้อตกลงของทีมเพื่อรักษาความสงบเรียบร้อยในการทำงานร่วมกัน ผลที่ได้ = คะแนน	1. กำหนดหรือทบทวน บทบาท หน้าที่ และข้อตกลงในการทำงานเพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกัน	
	2. ปฏิบัติตามข้อตกลงของทีมอย่างเคร่งครัด	
	3. แสดงบทบาทตามที่ได้รับมอบหมายอย่างเหมาะสม	
	4. แสดงออกถึงการเคารพหรือไม่ก้าวล่วงต่องานหน้าที่ความรับผิดชอบของผู้อื่น	
	5. เป็นแบบอย่างที่ดีในการเคารพต่อกฎ กติกาของสังคม	
ระดับที่ 4 แสดงออกถึงความรับผิดชอบต่องานด้วยความซื่อสัตย์สุจริตและสร้างความไว้วางใจระหว่างกัน ประกอบด้วย 2 พฤติกรรมย่อย ผลที่ได้ ร้อยละ = คะแนน		
พฤติกรรมย่อยที่ 1 แสดงออกถึงความซื่อสัตย์สุจริต ไม่เอาเวลางานไปใช้เพื่อประโยชน์ส่วนตน แสดงความเห็นด้วยความสุจริต ไม่บิดเบือน ไม่อคติ นำเสนอข้อมูลตามความเป็นจริง และตัดสินใจโดยใช้ข้อมูล หลักฐานอ้างอิงที่น่าเชื่อถือบนพื้นฐานของหลักความถูกต้อง ผลที่ได้ = คะแนน	1. ไม่ใช้เวลาในการทำงานของทีมเพื่อประโยชน์ส่วนตน ตรงต่อเวลา	
	2. แสดงความคิดเห็นด้วยความสุจริต ไม่มีอคติไม่บิดเบือน	
	3. นำเสนอข้อมูลตามความเป็นจริง ตรงไปตรงมา	
	4. ตัดสินใจโดยใช้ข้อมูล หลักฐานอ้างอิงที่ถูกต้อง น่าเชื่อถือ	
	5. ตัดสินใจปฏิบัติงานบนพื้นฐานของหลักความถูกต้อง	

การแสดงผลเชิงพฤติกรรม	พฤติกรรมบ่งชี้	วันที่ประเมิน
ระดับที่4 แสดงออกถึงความรับผิดชอบต่อทีมด้วยความซื่อสัตย์สุจริตและสร้างความไว้วางใจระหว่างกัน (ต่อ)		
พฤติกรรมย่อยที่ 2 แสดงออกถึงการรักษาคำมั่นสัญญาต่อทีม โดยปฏิบัติตามข้อตกลงที่ให้ไว้กับทีมอย่างเคร่งครัด และแสดงออกถึงความรับผิดชอบต่อทีมในความผิดพลาดหรือข้อบกพร่องที่ไม่อาจปฏิบัติตามข้อตกลงได้ โดยแสดงการยอมรับ ไม่กล่าวโทษผู้อื่น ตลอดจนแก้ไขปัญหที่เกิดจากความผิดพลาดหรือข้อบกพร่องนั้นด้วยความกระตือรือร้น ผลที่ได้ = คะแนน	1.ปฏิบัติตามข้อตกลงที่ให้ไว้กับทีมอย่างเคร่งครัด	
	2.ไม่กล่าวโทษผู้อื่นเมื่อตนเป็นผู้ก่อให้เกิดความผิดพลาดหรือมีข้อบกพร่องที่ไม่อาจปฏิบัติตามข้อตกลงของทีม	
	3.แสดงการยอมรับในความผิดพลาดหรือข้อบกพร่องที่ไม่อาจปฏิบัติตามข้อตกลงได้	
	4.ตัดสินใจแก้ไขปัญหที่เกิดความผิดพลาดหรือข้อบกพร่องเมื่อมีการร้องขอ	
	5.ตัดสินใจแก้ไขปัญหที่เกิดความผิดพลาดหรือข้อบกพร่องด้วยความกระตือรือร้น	
ระดับที่ 5 แสดงออกถึงความรับผิดชอบต่อประเทศชาติและสังคมส่วนรวม มี 1 พฤติกรรมย่อย ผลที่ได้ ร้อยละ = คะแนน		
แสดงออกถึงความรับผิดชอบในการทำงานที่คำนึงถึงผลกระทบต่อสังคมส่วนรวม โดย วิเคราะห์ผลกระทบที่เกิดจากการปฏิบัติงานของทีมต่อสังคม และประเทศชาติทั้งในเชิงบวกและเชิงลบ ตลอดจนเลือกและควบคุมการใช้ทรัพยากรให้เกิดความคุ้มค่า ไม่ทำลายสิ่งแวดล้อมและไม่ส่งผลกระทบต่อภาวะโลกร้อน ตลอดจนการนำความรู้ ความสามารถเชิงวิชาชีพไปใช้ให้เกิดประโยชน์แก่สังคมส่วนรวม รวมถึงแสดงออกถึงความรับผิดชอบต่อทางการเมืองในบทบาทความเป็นพลเมือง ผลที่ได้ = คะแนน	1.วิเคราะห์ผลกระทบที่เกิดจากการปฏิบัติงานของทีมต่อสังคมและประเทศชาติทั้งในเชิงบวกและลบ	
	2.นำผลการวิเคราะห์ไปเป็นส่วนหนึ่งในการกำหนดแผนการทำงาน	
	3.เลือกใช้ทรัพยากรที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม	
	4. เลือกใช้ทรัพยากรที่เหมาะสม ประหยัด คำนึงถึงความคุ้มค่า	
	5. นำผลงาน หรือผลการเรียนรู้ที่ได้ไปช่วยเหลือผู้ป่วย/ ครอบครัวที่รับบริการในสถานบริการสาธารณสุขหรือ ในชุมชนเพื่อให้มีความสามารถในการดูแลตนเองและส่งเสริมภาวะสุขภาพที่ดีขึ้น ตลอดจนการแสดงผลออกถึงการมีส่วนร่วมในทางการเมืองในบทบาทพลเมือง	

สรุประดับการประเมินองค์ประกอบที่ 1 การปฏิบัติการพยาบาลบนพื้นฐานของความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ = ระดับ.....

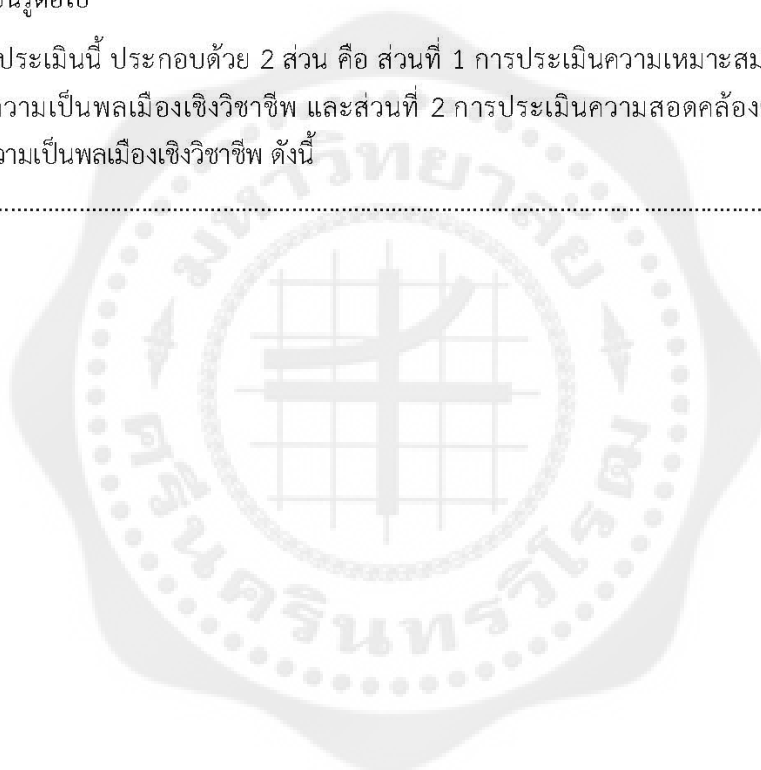
แบบประเมินความเหมาะสมและความสอดคล้อง ของแบบประเมินคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ

คำชี้แจง

แบบประเมินคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพใช้สำหรับประเมินพฤติกรรมการปฏิบัติ การพยาบาลของนักศึกษาพยาบาลที่สะท้อนคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ ในงานวิจัยเรื่อง **การพัฒนาแบบการจัดการเรียนรู้ที่เสริมสร้างคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพสำหรับนักศึกษาพยาบาล** จุดมุ่งหมายของการประเมินความเหมาะสมและความสอดคล้องของแบบประเมินนี้ เพื่อให้ท่าน ผู้เชี่ยวชาญได้กรุณาประเมินความเหมาะสมและความสอดคล้องขององค์ประกอบต่าง ๆ ของแบบประเมิน ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ตลอดจนให้ข้อเสนอแนะเพื่อนำไปเป็นแนวทางในการแก้ไขปรับปรุงก่อนนำไปออกแบบ การจัดการเรียนรู้ต่อไป

แบบประเมินนี้ ประกอบด้วย 2 ส่วน คือ ส่วนที่ 1 การประเมินความเหมาะสมของแบบประเมิน คุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ และส่วนที่ 2 การประเมินความสอดคล้องของแบบประเมิน คุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ ดังนี้

.....

ส่วนที่ 1 การประเมินความเหมาะสมของแบบประเมินคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ

คำชี้แจง ขอให้ท่านพิจารณาว่าองค์ประกอบต่าง ๆ ของแบบประเมินคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ มีความเหมาะสมมากน้อยเพียงใด โดยทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของท่าน

รายการประเมิน	ระดับความเหมาะสม					ข้อเสนอแนะ ในการปรับปรุง
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	
1.การจัดระดับคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพมีความเหมาะสม						
องค์ประกอบที่ 1 การปฏิบัติการพยาบาลบนพื้นฐานของความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ						
ระดับที่ 1 แสดงออกถึงการปฏิบัติการพยาบาลตามมาตรฐานวิชาชีพ						
ระดับที่ 2 แสดงออกถึงการสร้างปฏิสัมพันธ์โดยใช้ทักษะการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ						
ระดับที่ 3 แสดงออกถึงความรับผิดชอบในการปฏิบัติการพยาบาล						
ระดับที่ 4 แสดงออกถึงความเมตตา กรุณาในการปฏิบัติการพยาบาล						
ระดับที่ 5 แสดงออกถึงการเคารพในคุณค่าและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์						
องค์ประกอบที่ 2 การปฏิบัติงานเป็นทีมบนพื้นฐานของความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ						
ระดับที่ 1 แสดงออกถึงความรับผิดชอบในบทบาทหน้าที่โดยใช้ความรู้ ความสามารถเชิงวิชาชีพ						
ระดับที่ 2 แสดงออกถึงความรับผิดชอบในบทบาทการมีส่วนร่วมขับเคลื่อนภารกิจของทีม						
ระดับที่ 3 แสดงออกถึงความสามารถในการสร้างปฏิสัมพันธ์กับทีมเพื่อป้องกันความขัดแย้ง						
ระดับที่ 4 แสดงออกถึงความรับผิดชอบต่อทีมด้วยความซื่อสัตย์สุจริตและสร้างความไว้วางใจระหว่างกัน						
ระดับที่ 5 แสดงออกถึงความรับผิดชอบต่อประเทศชาติและสังคมส่วนรวม						

รายการประเมิน	ระดับความเหมาะสม					ข้อเสนอแนะ ในการปรับปรุง
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	
2. ข้อความที่แสดงคุณลักษณะเชิงพฤติกรรมมีความเหมาะสม สามารถนำไปใช้ในการปฏิบัติการพยาบาลในสถานการณ์จริงได้						
องค์ประกอบที่ 1 การปฏิบัติการพยาบาลบนพื้นฐานของความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ						
ระดับที่ 1 แสดงออกถึงการปฏิบัติการพยาบาลตามมาตรฐานวิชาชีพ						
1) สามารถเก็บรวบรวมข้อมูลจำเป็นที่เกี่ยวข้องกับภาวะสุขภาพและปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับภาวะสุขภาพ ซึ่งได้แก่ ปัจจัยสาเหตุ ปัจจัยเสี่ยง และปัจจัยส่งเสริมภาวะสุขภาพได้สอดคล้องกับสภาพของกรณีผู้ป่วยที่ศึกษา						
2) สามารถกำหนดข้อวินิจฉัยการพยาบาลบนพื้นฐานของข้อมูลที่ได้จากการประเมินภาวะสุขภาพที่ครอบคลุมการพยาบาลทั้งสี่มิติและความเป็นองค์รวม						
3) สามารถวางแผนการพยาบาลโดยกำหนดกิจกรรมการพยาบาลที่สอดคล้องกับเป้าหมายการพยาบาล ครอบคลุมการพยาบาลทั้งสี่มิติและความเป็นองค์รวม มีการจัดลำดับความสำคัญของกิจกรรมการพยาบาล ตามความต้องการเร่งด่วนในการช่วยเหลือ						
4) สามารถปฏิบัติการพยาบาลถูกต้องตามมาตรฐานวิชาชีพครอบคลุมบทบาททั้งสี่มิติ และความเป็นองค์รวม ตลอดจนส่งต่อข้อมูลเพื่อให้ผู้ป่วยได้รับการดูแลอย่างต่อเนื่อง						
5) สามารถประเมินการเปลี่ยนแปลงของภาวะสุขภาพและพฤติกรรม的自我ดูแลตนเองของผู้ป่วยหลังให้การพยาบาล ครอบคลุมทั้งสี่มิติและความเป็นองค์รวม						

รายการประเมิน	ระดับความเหมาะสม					ข้อเสนอแนะ ในการปรับปรุง
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	
6) สามารถเขียนบันทึกการพยาบาลถูกต้อง ครบถ้วนตามมาตรฐานวิชาชีพ ครอบคลุม ทั้งสี่มิติและความเป็นองค์รวม เชื่อมโยงให้เห็น ภาพรวมของผู้ป่วย ทั้งภาวะสุขภาพ การพยาบาลที่ได้รับ และผลลัพธ์ทางการพยาบาล						
7) สามารถอธิบายแนวคิด ทฤษฎีในการปฏิบัติ การพยาบาลได้อย่างชัดเจนถูกต้องตามทฤษฎี และเชื่อมโยงสู่การปฏิบัติ						
ระดับที่ 2 แสดงออกถึงการสร้างปฏิสัมพันธ์โดยใช้ทักษะการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ						
1) แสดงออกถึงการสร้างปฏิสัมพันธ์กับผู้ป่วย / ครอบครัว / ชุมชน ด้วยความเป็นมิตร ยิ้มแย้ม แจ่มใส และมีความอดกลั้นต่อการแสดงออก ที่ไม่พึงประสงค์						
2) แสดงออกถึงการสื่อสารกับผู้ป่วย/ครอบครัว/ ชุมชน ด้วยภาษาที่สุภาพ เข้าใจง่าย สนใจรับฟัง อย่างตั้งใจ เปิดใจรับฟังความคิดเห็นด้วยความ เต็มใจ สามารถสะท้อนคิดได้อย่างสร้างสรรค์ และสามารถแสดงความคิดเห็นอย่างมีเหตุผล และมีความเชื่อมโยงบนพื้นฐานของความรู้ เชิงวิชาชีพ						
3) สามารถเขียนแผนการพยาบาลและบันทึก การพยาบาลด้วยภาษาที่สุภาพ ชัดเจน เข้าใจง่าย มีความสอดคล้องกันทุกองค์ประกอบ และมีความเชื่อมโยงเป็นเหตุเป็นผลตามแนวคิด ทฤษฎี ไม่เขียนข้อความที่เสียตลี หรือก่อให้เกิด ความขัดแย้ง						

รายการประเมิน	ระดับความเหมาะสม					ข้อเสนอแนะ ในการปรับปรุง
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	
ระดับที่ 3 แสดงออกถึงความรับผิดชอบในการปฏิบัติกรพยาบาล						
1) แสดงออกถึงความรับผิดชอบในการปฏิบัติกรพยาบาลด้วยความเอาใจใส่ และละเอียดรอบคอบ โดยตัดสินใจทางการพยาบาลบนพื้นฐานของข้อมูล ความรู้ที่เกี่ยวข้องและสอดคล้องกับสภาพการณ์ผู้ป่วยที่ศึกษา ตลอดจนตรวจสอบเพื่อยืนยันความถูกต้องก่อนการตัดสินใจ						
2) แสดงออกถึงความรับผิดชอบในการปฏิบัติกรพยาบาลด้วยความมุ่งมั่น ตั้งใจในการปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพการพยาบาลให้ดีขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยทบทวนการปฏิบัติการพยาบาล วิเคราะห์ปัญหาอุปสรรค และเสียงสะท้อนของผู้ป่วย/ครอบครัว/ชุมชน หลังปฏิบัติการพยาบาล และแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับทีม ตลอดจนสังเคราะห์กรอบแนวคิดในการปฏิบัติการพยาบาลให้สอดคล้องกับผู้ป่วยแต่ละราย						
3) แสดงออกถึงความรับผิดชอบในการปฏิบัติกรพยาบาลด้วยความซื่อสัตย์ สุจริต โดยไม่ใช้เวลางานหรือทรัพยากรของหน่วยงานเพื่อประโยชน์ส่วนตน ตัดสินใจทางการพยาบาลที่ไม่มีอคติบนพื้นฐานของข้อมูลที่นำเชื่อถือตามความเป็นจริง						
4) แสดงออกถึงความรับผิดชอบต่อความผิดพลาดที่เกิดจากการกระทำของตนเอง โดยแสดงการยอมรับ ขอโทษ หรือแก้ไขสิ่งที่ผิดพลาดให้ดีขึ้นด้วยความกระตือรือร้น						

รายการประเมิน	ระดับความเหมาะสม					ข้อเสนอแนะ ในการปรับปรุง
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	
5) แสดงออกถึงความรับผิดชอบในการปฏิบัติ การพยาบาลภายใต้กรอบของกฎหมายวิชาชีพ โดยกำหนดข้อวินิจฉัยการพยาบาล และ กิจกรรมการพยาบาลที่ไม่เสี่ยงต่อการละเมิด กฎหมาย ตลอดจนแสดงออกถึงการมีวินัย ในการปฏิบัติการพยาบาล โดยปฏิบัติตาม กฎ ระเบียบ กติกาที่กำหนด และตรงต่อเวลา						
6) แสดงออกถึงความรับผิดชอบในการปฏิบัติ การพยาบาลที่คำนึงถึงประโยชน์และผลกระทบ ต่อผู้ป่วยทั้งในระยะสั้นและระยะยาวโดย วางแผนเพื่อส่งเสริมความสามารถในการดูแล ตนเองของผู้ป่วยทั้งในระยะสั้นและระยะยาว						
7) แสดงออกถึงความรับผิดชอบในการปฏิบัติ การพยาบาลที่คำนึงถึงประโยชน์และผลกระทบ ต่อประเทศชาติและสังคมส่วนรวม โดยใช้ ทรัพยากรในการปฏิบัติการพยาบาลโดย คำนึงถึงความประหยัดและหลักความคุ้มค่า เสียสละและอุทิศตนเพื่อประโยชน์ส่วนรวม						
ระดับที่ 4 แสดงออกถึงความเมตตา กรุณาในการปฏิบัติการพยาบาล						
1) แสดงออกถึงความเห็นอกเห็นใจผู้ป่วย โดยปฏิบัติการพยาบาลที่คำนึงถึงความพร้อม ในการรับรู้ข้อมูลข่าวสารที่อาจส่งผลกระทบ ต่อจิตใจ ตลอดจนให้กำลังใจในการดูแลสุขภาพ ของตนเองและการดำเนินชีวิต						
2) แสดงออกถึงการมีน้ำใจ เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ โดยกระตือรือร้นในการช่วยเหลือผู้ป่วย ด้วยความเต็มใจโดยไม่ต้องร้องขอหรือ ไม่บ่นเบี่ยงและไม่แสดงอาการรังเกียจ ตลอดจนส่งเสริมให้ผู้ป่วยได้รับการช่วยเหลือ หรือได้รับการสนับสนุนทางสังคม อย่างเหมาะสม						

รายการประเมิน	ระดับความเหมาะสม					ข้อเสนอแนะ ในการปรับปรุง
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	
3) แสดงออกถึงการปฏิบัติการพยาบาลที่คำนึงถึงความปลอดภัย โดยวิเคราะห์ความเสี่ยงและปฏิบัติการพยาบาลเพื่อป้องกันอันตรายที่อาจเกิดขึ้นกับผู้ป่วย						
4) แสดงออกถึงการปฏิบัติการพยาบาลที่ไม่แสดงการทำร้ายผู้ป่วย/ครอบครัว ทั้งทางกายและทางวาจา หรือไม่ปฏิบัติการพยาบาลที่อาจส่งผลกระทบต่อผู้ป่วยและครอบครัวในทางลบ						
ระดับที่ 5 แสดงออกถึงการเคารพในคุณค่าและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์						
1) แสดงออกต่อผู้ป่วย / ครอบครัวด้วยความสุภาพ ให้เกียรติ ส่งเสริมบรรยากาศการสื่อสารที่เสมอภาคเท่าเทียม โดยไม่ชี้นำ ไม่ใช้คำพูดที่ตำหนิ ก้าวร้าว กดดัน หรือตัดสินถูกหรือผิดวิพากษ์เนื้อหาโดยไม่วิจารณ์ตัวบุคคล						
2) แสดงออกถึงการปฏิบัติการพยาบาลที่คำนึงถึงความต้องการ ความเชื่อและวัฒนธรรมของผู้ป่วย/ครอบครัว ในฐานะเป็นปัจเจกบุคคล และอธิบายให้เข้าใจเหตุผลแนวคิดของการปฏิบัติการพยาบาลเพื่อการมีส่วนร่วมดูแลสุขภาพของตนเองโดยอิสระ						
3) แสดงออกถึงการปฏิบัติการพยาบาลที่ไม่ละเมิดสิทธิผู้ป่วย ตลอดจนให้ความเชื่อมั่นในการรักษาความลับและส่งเสริมให้ผู้ป่วยได้รับรู้และเข้าใจสิทธิของตนเองเพื่อปกป้องการถูกละเมิดสิทธิ						

รายการประเมิน	ระดับความเหมาะสม					ข้อเสนอแนะ ในการปรับปรุง
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	
องค์ประกอบที่ 2 การปฏิบัติงานเป็นทีมบนพื้นฐานของความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ						
ระดับที่ 1 แสดงออกถึงความรับผิดชอบในบทบาทหน้าที่โดยใช้ความรู้ ความสามารถเชิงวิชาชีพ						
1) แสดงออกถึงความรับผิดชอบต่อตนเอง ในการพัฒนาศักยภาพให้สามารถร่วมขับเคลื่อน ภารกิจของทีมโดยประเมินตนเองและพัฒนา ตนเองอย่างต่อเนื่อง รวมถึงการแสวงหาความรู้ ด้วยตนเองและเตรียมความพร้อม ก่อนเริ่ม ดำเนินงานทุกครั้ง						
2) แสดงออกถึงความรับผิดชอบในการปฏิบัติ หน้าที่ตามที่ได้รับมอบหมายด้วยความมุ่งมั่น ตั้งใจเพื่อให้งานประสบผลสำเร็จ ตลอดจน แสวงหาความร่วมมือเพื่อให้งานที่รับผิดชอบ บรรลุเป้าหมาย และรายงานให้สมาชิก ทราบความคืบหน้าในการดำเนินงานในส่วน ที่ตนรับผิดชอบต่อทีม						
ระดับที่ 2 แสดงออกถึงความรับผิดชอบในบทบาทการมีส่วนร่วมขับเคลื่อนภารกิจของทีม						
1) ส่งเสริมให้สมาชิกทีมมีส่วนร่วมตัดสินใจและ ขับเคลื่อนภารกิจของทีมตั้งแต่การวางแผน การดำเนินงานและการประเมินผล โดยแสดง การยอมรับในศักยภาพของสมาชิกทีม และ ให้โอกาสแสดงบทบาทอย่างเต็มที่ ตลอดจน แสดงออกถึงการเปิดใจรับฟังความคิดเห็นของ สมาชิกทีมอย่างตั้งใจ และนำความคิดเห็นของ ทุกคนมาร่วมกำหนดแนวทางการดำเนินงาน						
2) แสดงออกถึงความรับผิดชอบในการให้ ความร่วมมือเพื่อขับเคลื่อนภารกิจของทีม โดยให้ความร่วมมือในการวางแผนงานของทีม และให้ความร่วมมือในขอบเขตความรับผิดชอบ ของผู้อื่น ตลอดจนให้การช่วยเหลือและ ให้กำลังใจเพื่อนร่วมทีมให้สามารถขับเคลื่อน ภารกิจได้บรรลุเป้าหมายโดยไม่ต้องร้องขอ						

รายการประเมิน	ระดับความเหมาะสม					ข้อเสนอแนะ ในการปรับปรุง
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	
3) แสดงออกถึงความรับผิดชอบในการพัฒนาศักยภาพร่วมกันเพื่อขับเคลื่อนภารกิจของทีมให้บรรลุเป้าหมาย บนพื้นฐานของความรู้ความสามารถเชิงวิชาชีพโดยศึกษาค้นคว้าความรู้ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนางานตลอดจนแลกเปลี่ยนเรียนรู้และสะท้อนคิดในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาตลอดจนร่วมสังเคราะห์กรอบแนวคิดในการพัฒนางานที่สอดคล้องกับบริบทการทำงานในสถานการณ์จริง						
4) แสดงออกถึงความรับผิดชอบในการพัฒนางานเพื่อให้บรรลุเป้าหมายของทีมโดยติดตามและประเมินผลการดำเนินงานของทีมเป็นระยะ ๆ อย่างต่อเนื่อง ตลอดจนวิเคราะห์ปัญหาอุปสรรคในการปฏิบัติในสถานการณ์จริงและปรับปรุงหรือพัฒนางานจนประสบความสำเร็จบรรลุตามเป้าหมาย						
ระดับที่ 3 แสดงออกถึงความสามารถในการสร้างปฏิสัมพันธ์กับทีมเพื่อป้องกันความขัดแย้ง						
1) สร้างปฏิสัมพันธ์กับทีมโดยใช้ทักษะการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ ได้แก่ ใช้ภาษาในการสื่อสารที่สุภาพ ชัดเจน เข้าใจง่าย แสดงความคิดเห็นอย่างมีเหตุผล บนพื้นฐานของความรู้ความสามารถเชิงวิชาชีพ						
2) สร้างปฏิสัมพันธ์ที่ส่งเสริมมิตรภาพอันดีต่อกันของสมาชิกทีมด้วยการเคารพในคุณค่าและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์โดยแสดงพฤติกรรมที่ให้เกียรติต่อกัน และกล่าวถึงเพื่อนร่วมทีมอย่างสร้างสรรค์ ตลอดจนแสดงความชื่นชมในการทำหน้าที่ของเพื่อนร่วมทีมทั้งต่อหน้าและลับหลัง						

รายการประเมิน	ระดับความเหมาะสม					ข้อเสนอแนะ ในการปรับปรุง
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	
3) ร่วมสร้างบรรยากาศการสื่อสารที่เสมอภาค โดยวิพากษ์งานที่เนื้อหาอย่างมีเหตุผลไม่วิจารณ์ตัวบุคคล ไม่ตำหนิความคิดเห็นของผู้อื่น ตลอดจนแสดงออกถึงการยอมรับและเข้าใจความแตกต่างระหว่างบุคคล						
4) แสดงออกถึงการมีวุฒิภาวะทางอารมณ์และร่วมส่งเสริมบรรยากาศในการทำงาน โดยแสดงถึงการรับรู้ต่อบรรยากาศการทำงานของทีมที่เปลี่ยนแปลงไป และสะท้อนคิดอย่างสร้างสรรค์เพื่อให้สมาชิกทีมได้ร่วมคลี่คลายหรือแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นโดยไม่ล่าช้า						
5) แสดงออกถึงความเมตตา กรุณาต่อเพื่อนร่วมทีม โดยแสดงความเห็นอกเห็นใจ มีน้ำใจเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ต่อสมาชิกทีม และให้การช่วยเหลือโดยไม่บ่ย่ำเบี่ยง						
6) แสดงออกถึงความรับผิดชอบในการปฏิบัติตามกฎระเบียบ กติกา หรือข้อตกลงของทีม ที่เกี่ยวกับการส่งเสริมปฏิสัมพันธ์ของสมาชิก และการป้องกันความขัดแย้งทั้งนี้เพื่อการเคารพซึ่งกันและกันของสมาชิกทีม และความสงบเรียบร้อยในการทำงานร่วมกัน						
ระดับที่ 4 แสดงออกถึงความรับผิดชอบต่อทีมด้วยความซื่อสัตย์สุจริตและสร้างความไว้วางใจระหว่างกัน						
1) แสดงออกถึงความสุจริตในการแสดงความคิดเห็น โดยแสดงความคิดเห็นที่ไม่มีอคติ ไม่แสดงความคิดเห็นโดยใช้ความรู้สึก ไม่ขึ้นนำ และไม่ปิดเป็นน						
2) นำเสนอและแสดงความคิดเห็นต่อทีมด้วยความซื่อสัตย์โดยใช้ข้อมูลปฏิบัติการที่น่าเชื่อถือตามความเป็นจริง และใช้หลักฐานอ้างอิงที่ถูกต้อง ชัดเจน มีความน่าเชื่อถือ						

รายการประเมิน	ระดับความเหมาะสม					ข้อเสนอแนะ ในการปรับปรุง
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	
3) แสดงออกถึงการรักษาคำมั่นสัญญาต่อทีม โดยปฏิบัติตามข้อตกลงที่ให้ไว้กับทีม อย่างเคร่งครัดและแสดงออกถึงความรับผิดชอบ ต่อทีมในความผิดพลาดหรือข้อบกพร่องที่ไม่อาจปฏิบัติตามข้อตกลงได้ โดยแสดงการ ยอมรับ ไม่กล่าวโทษผู้อื่น ตลอดจนแก้ไขปัญหา ที่เกิดจากความบกพร่องนั้นด้วยความ กระตือรือร้น						
ระดับที่ 5 แสดงออกถึงความรับผิดชอบต่อประเทศชาติและสังคมส่วนรวม						
1) แสดงออกถึงความรับผิดชอบในการทำงาน ของทีมที่คำนึงถึงผลกระทบต่อสังคมส่วนรวม โดยวิเคราะห์ผลกระทบที่เกิดจากการปฏิบัติงาน ของทีมต่อสังคมและประเทศชาติทั้งในเชิงบวก และเชิงลบ ตลอดจนเลือกและควบคุมการใช้ ทรัพยากรให้เกิดความคุ้มค่า ไม่ทำลาย สิ่งแวดล้อม และไม่ส่งผลกระทบต่อภาวะ โลกร้อน						
2) แสดงออกถึงความรับผิดชอบต่อทีมในการ ใช้ความรู้ความสามารถเชิงวิชาชีพเพื่อประโยชน์ ของสังคมส่วนรวม โดยนำผลงานของทีมหรือ ผลการเรียนรู้ไปช่วยเหลือผู้ป่วย/ครอบครัว ที่รับบริการในสถานบริการสาธารณสุขหรือ ในชุมชน เพื่อให้มีความสามารถในการดูแล ตนเองและส่งเสริมภาวะสุขภาพที่ดีขึ้น						

ส่วนที่ 2 การประเมินความสอดคล้องของแบบประเมินคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ
คำชี้แจง ขอให้ท่านพิจารณาว่าองค์ประกอบต่าง ๆ ของแบบประเมินคุณลักษณะความเป็นพลเมือง
 เชิงวิชาชีพมีความสอดคล้องกันหรือไม่ โดยทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของท่าน
 โดยกำหนดระดับความสอดคล้อง ดังนี้

- 1 หมายถึง ข้อความมีความสอดคล้องกับนิยามเชิงปฏิบัติการที่ต้องการวัด
 0 หมายถึง ไม่แน่ใจว่าข้อความมีความสอดคล้องกับนิยามเชิงปฏิบัติการที่ต้องการวัด
 -1 หมายถึง ข้อความไม่มีความสอดคล้องกับนิยามเชิงปฏิบัติการที่ต้องการวัด

1. ความสอดคล้องของระดับคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพกับค่านิยม

องค์ประกอบที่ 1 การปฏิบัติการพยาบาลบนพื้นฐานของความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ หมายถึง พฤติกรรมการแสดงออกถึงการตัดสินใจอย่างมีวิจารณญาณในการปฏิบัติการพยาบาลเพื่อให้ผู้ป่วยได้รับการดูแล ตามมาตรฐานวิชาชีพและปฏิบัติการพยาบาลด้วยความรับผิดชอบ เมตตา กรุณา และสร้างปฏิสัมพันธ์กับบุคคล ครอบครัวและชุมชนโดยใช้ทักษะการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ คำนึงถึงคุณค่าและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์				
ระดับคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ	ระดับความสอดคล้อง			ข้อเสนอแนะ
	1	0	- 1	
ระดับที่ 1 แสดงออกถึงการปฏิบัติการพยาบาลตามมาตรฐานวิชาชีพ				
ระดับที่ 2 แสดงออกถึงการสร้างปฏิสัมพันธ์โดยใช้ทักษะการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ				
ระดับที่ 3 แสดงออกถึงความรับผิดชอบในการปฏิบัติการพยาบาล				
ระดับที่ 4 แสดงออกถึงความเมตตา กรุณา ในการปฏิบัติการพยาบาล				
ระดับที่ 5 แสดงออกถึงการเคารพในคุณค่าและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์				

2. ความสอดคล้องของระดับคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพกับพฤติกรรมบ่งชี้

พฤติกรรมบ่งชี้คุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ	ระดับความสอดคล้อง			ข้อเสนอแนะ
	1	0	-1	
องค์ประกอบที่ 1 การปฏิบัติการพยาบาลบนพื้นฐานของความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ				
ระดับที่ 1 การแสดงออกถึงการปฏิบัติ การพยาบาลตามมาตรฐานวิชาชีพ				
1) สามารถเก็บรวบรวมข้อมูลจำเป็นที่เกี่ยวกับภาวะสุขภาพและปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับภาวะสุขภาพ ซึ่งได้แก่ ปัจจัยสาเหตุ ปัจจัยเสี่ยง และปัจจัยส่งเสริมภาวะสุขภาพได้สอดคล้องกับสภาพของกรณีผู้ป่วยที่ศึกษา				
2) สามารถกำหนดข้อวินิจฉัยทางการพยาบาลบนพื้นฐานของข้อมูลการประเมินภาวะสุขภาพที่ครอบคลุมการพยาบาลทั้งสี่มิติและความเป็นองค์รวม				
3) สามารถวางแผนการพยาบาลโดยกำหนดกิจกรรมการพยาบาลที่สอดคล้องกับเป้าหมายการพยาบาลครอบคลุมการพยาบาลทั้งสี่มิติและความเป็นองค์รวม มีการจัดลำดับความสำคัญของกิจกรรมการพยาบาลตามความเร่งด่วนของความต้องการในการช่วยเหลือ				
4) สามารถปฏิบัติการพยาบาลถูกต้องตามมาตรฐานวิชาชีพครอบคลุมบทบาททั้งสี่มิติ และความเป็นองค์รวม ตลอดจนและส่งต่อข้อมูลเพื่อให้ผู้ป่วยได้รับการดูแลอย่างต่อเนื่อง				
5) สามารถประเมินการเปลี่ยนแปลงของภาวะสุขภาพและพฤติกรรม การดูแลตนเองของผู้ป่วยหลังให้การพยาบาล ครอบคลุมทั้งสี่มิติและความเป็นองค์รวม				
6) สามารถเขียนบันทึกการพยาบาลถูกต้อง ครบถ้วนตามมาตรฐานวิชาชีพ ครอบคลุมทั้งสี่มิติและความเป็นองค์รวมเชื่อมโยงให้เห็นภาพรวมของผู้ป่วย ทั้งภาวะสุขภาพ การพยาบาลที่ได้รับและผลลัพธ์ทางการพยาบาล				
7) สามารถอธิบายแนวคิด ทฤษฎีในการปฏิบัติการพยาบาลได้อย่างชัดเจน ถูกต้องตามทฤษฎีและเชื่อมโยงสู่การปฏิบัติ				
ระดับที่ 2 การแสดงออกถึงการสร้างปฏิสัมพันธ์โดยใช้ทักษะการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ				
1) แสดงออกถึงการสร้างปฏิสัมพันธ์กับผู้ป่วย/ครอบครัว/ชุมชนด้วยความเป็นมิตร ยิ้มแย้มแจ่มใส และมีความอดกลั้นต่อการแสดงออกที่ไม่พึงประสงค์				

พฤติกรรมบ่งชี้คุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ	ระดับความสอดคล้อง			ข้อเสนอแนะ
	1	0	-1	
ระดับที่ 2 การแสดงออกถึงการสร้างปฏิสัมพันธ์โดยใช้ทักษะการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ (ต่อ)				
2)แสดงออกถึงการสื่อสารกับผู้ป่วย/ครอบครัว/ชุมชนด้วยภาษาที่สุภาพ เข้าใจง่าย สนใจรับฟังอย่างตั้งใจ เปิดใจรับฟังความคิดเห็นด้วยความเต็มใจ สามารถสะท้อนคิดได้อย่างสร้างสรรค์และสามารถแสดงความคิดเห็นอย่างมีเหตุผลและมีความเชื่อมโยงบนพื้นฐานของความรู้เชิงวิชาชีพ				
3) สามารถเขียนแผนการพยาบาลและบันทึกทางการพยาบาลด้วยภาษาที่สุภาพ ชัดเจน เข้าใจง่าย มีความสอดคล้องกันทุกองค์ประกอบและมีความเชื่อมโยง เป็นเหตุเป็นผลตามแนวคิด ทฤษฎี ไม่เขียนข้อความที่เสียตลิ่ง หรือก่อให้เกิดความขัดแย้ง				
ระดับที่ 3 การแสดงออกถึงความรับผิดชอบ ในการปฏิบัติการพยาบาล				
1) แสดงออกถึงความรับผิดชอบในการปฏิบัติการพยาบาลด้วยความเอาใจใส่ และละเอียด รอบคอบ โดยตัดสินใจทางการพยาบาลบนพื้นฐานของข้อมูล ความรู้ที่เกี่ยวข้องและสอดคล้องกับสภาพกรณีผู้ป่วยที่ศึกษา ตลอดจนตรวจสอบเพื่อยืนยันความถูกต้องก่อนการตัดสินใจ				
2) แสดงออกถึงความรับผิดชอบในการปฏิบัติการพยาบาลด้วยความมุ่งมั่น ตั้งใจ ในการปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพการพยาบาลให้ดีขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยทบทวนการปฏิบัติการพยาบาล วิเคราะห์ปัญหา อุปสรรค และเสี่ยงสะท้อนของผู้ป่วย/ครอบครัว/ชุมชน หลังปฏิบัติการพยาบาลและแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับทีม ตลอดจนสังเคราะห์กรอบแนวคิดในการปฏิบัติการพยาบาลให้สอดคล้องกับผู้ป่วยแต่ละราย				
3) แสดงออกถึงความรับผิดชอบในการปฏิบัติการพยาบาลด้วยความซื่อสัตย์สุจริตโดยไม่ใช้เวลางานหรือทรัพยากรของหน่วยงานเพื่อประโยชน์ส่วนตน ตัดสินใจทางการพยาบาลที่ไม่มีอคติบนพื้นฐานของข้อมูลที่นำเสนอเชื่อถือ ตามความเป็นจริง				
4) แสดงออกถึงความรับผิดชอบต่อความผิดพลาดที่เกิดจากการกระทำของตนเองโดยแสดงการยอมรับ ขอโทษ หรือแก้ไขสิ่งที่ผิดพลาดให้ดีขึ้นด้วยความกระตือรือร้น				

พฤติกรรมบ่งชี้คุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ	ระดับความสอดคล้อง			ข้อเสนอแนะ
	1	0	-1	
ระดับที่ 3 การแสดงออกถึงความรับผิดชอบในการปฏิบัติการพยาบาล (ต่อ)				
5) แสดงออกถึงความรับผิดชอบในการปฏิบัติการพยาบาลภายใต้กรอบของกฎหมายวิชาชีพ โดยกำหนดข้อวินิจฉัยการพยาบาล และกิจกรรมการพยาบาลที่ไม่เสี่ยงต่อการละเมิดกฎหมาย ตลอดจนแสดงออกถึงการมีวินัยในการปฏิบัติการพยาบาล โดยปฏิบัติตามกฎระเบียบ กติกาที่กำหนดและตรงต่อเวลา				
6) แสดงออกถึงความรับผิดชอบในการปฏิบัติการพยาบาลที่คำนึงถึงประโยชน์และผลกระทบต่อผู้ป่วยทั้งในระยะสั้นและระยะยาว โดยวางแผนเพื่อส่งเสริมความสามารถในการดูแลตนเองของผู้ป่วยทั้งในระยะสั้นและในระยะยาว				
7)แสดงออกถึงความรับผิดชอบในการปฏิบัติการพยาบาลที่คำนึงถึงประโยชน์และผลกระทบต่อประเทศชาติและสังคมส่วนรวม โดยใช้ทรัพยากรในการปฏิบัติการพยาบาลที่คำนึงถึงความประหยัดและหลักความคุ้มค่า เสียสละและอุทิศตนเพื่อประโยชน์ส่วนรวม				
ระดับที่ 4 การแสดงออกถึงความเมตตา กรุณา ในการปฏิบัติการพยาบาล				
1) แสดงออกถึงความเห็นอกเห็นใจผู้ป่วย โดยปฏิบัติการพยาบาลที่คำนึงถึงความพร้อมในการรับรู้ข้อมูลข่าวสารที่อาจส่งผลกระทบต่อจิตใจ ตลอดจนให้กำลังใจในการดูแลสุขภาพของตนเอง และการดำเนินชีวิต				
2) แสดงออกถึงการมีน้ำใจ เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ โดยกระตือรือร้นในการช่วยเหลือผู้ป่วยด้วยความเต็มใจ โดยไม่ต้องร้องขอหรือไม่บ่าเบียด และ ไม่แสดงอาการรังเกียจ ตลอดจนส่งเสริมให้ผู้ป่วยได้รับการช่วยเหลือ หรือได้รับการสนับสนุนทางสังคมอย่างเหมาะสม				
3) แสดงออกถึงการปฏิบัติการพยาบาลที่คำนึงถึงความปลอดภัยโดยวิเคราะห์ความเสี่ยงและปฏิบัติการพยาบาลเพื่อป้องกันภัยอันตรายที่อาจเกิดขึ้นกับผู้ป่วย				
4) แสดงออกถึงการปฏิบัติการพยาบาลที่ไม่แสดงการทำร้ายผู้ป่วย/ครอบครัว ทั้งทางกายและทางวาจา หรือไม่ปฏิบัติการพยาบาลที่อาจส่งผลกระทบต่อผู้ป่วยและครอบครัวในทางลบ				
ระดับที่ 5 การแสดงออกถึงการเคารพในคุณค่าและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์				
1) แสดงออกต่อผู้ป่วย/ครอบครัวด้วยความสุภาพ ให้เกียรติ ส่งเสริมบรรยากาศการสื่อสารที่เสมอภาคเท่าเทียม โดยไม่ขี้น้ำ ไม่ใช้คำพูดที่ตำหนิ ก้าวร้าว กัดดันหรือตัดสินถูกหรือผิด วิพากษ์เนื้อหาโดยไม่วิจารณ์ตัวบุคคล				

พฤติกรรมบ่งชี้คุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ	ระดับความสอดคล้อง			ข้อเสนอแนะ
	1	0	-1	
ระดับที่ 5 การแสดงออกถึงการเคารพในคุณค่าและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ (ต่อ)				
2) แสดงออกถึงการปฏิบัติการพยาบาลที่คำนึงถึงความต้องการ ความเชื่อ และวัฒนธรรมของผู้ป่วย/ครอบครัว ในฐานะของความเป็นปัจเจกบุคคล และอธิบายให้เข้าใจเหตุผลแนวคิดของการปฏิบัติการพยาบาลเพื่อการมีส่วนร่วมในการดูแลสุขภาพของตนเองโดยอิสระ				
3) แสดงออกถึงการปฏิบัติการพยาบาลที่ไม่ละเมิดสิทธิผู้ป่วย ตลอดจนให้ความเชื่อมั่นในการรักษาความลับและส่งเสริมให้ผู้ป่วยได้รับรู้และเข้าใจสิทธิของตนเองเพื่อป้องกันการถูกละเมิดสิทธิ				
องค์ประกอบที่ 2 การปฏิบัติงานเป็นทีมบนพื้นฐานของความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ				
ระดับที่ 1 การแสดงออกถึงความรับผิดชอบในบทบาทหน้าที่ที่ใช้ความรู้ ความสามารถเชิงวิชาชีพ				
1)แสดงออกถึงความรับผิดชอบต่อตนเองในการพัฒนาศักยภาพให้สามารถร่วมขับเคลื่อนภารกิจของทีมโดยประเมินตนเองและพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง รวมถึงการแสวงหาความรู้ด้วยตนเองและเตรียมความพร้อมก่อนเริ่มดำเนินงานทุกครั้ง				
2) แสดงออกถึงความรับผิดชอบในการปฏิบัติหน้าที่ตามที่ได้รับมอบหมายด้วยความมุ่งมั่นตั้งใจเพื่อให้งานประสบผลสำเร็จ ตลอดจนแสวงหาความร่วมมือเพื่อให้งานที่รับผิดชอบบรรลุเป้าหมาย และรายงานให้สมาชิกทราบความคืบหน้าในการดำเนินงานในส่วนที่ตนรับผิดชอบต่อทีม				
ระดับที่ 2 การแสดงออกถึงความรับผิดชอบในบทบาทการมีส่วนร่วมขับเคลื่อนภารกิจของทีม				
1)ส่งเสริมให้สมาชิกทีมมีส่วนร่วมตัดสินใจและขับเคลื่อนภารกิจของทีม ตั้งแต่การวางแผน การดำเนินงานและการประเมินผล โดยแสดงการยอมรับในศักยภาพของสมาชิกทีมและ ให้โอกาสได้แสดงบทบาทอย่างเต็มที่ ตลอดจนแสดงออกถึงการเปิดใจรับฟังความคิดเห็นของสมาชิกทีมอย่างตั้งใจ และนำความคิดเห็นของทุกคนมาร่วมกำหนดแนวทางการดำเนินงาน				
2) แสดงออกถึงความรับผิดชอบในการให้ความร่วมมือเพื่อขับเคลื่อนภารกิจของทีม โดยให้ความร่วมมือในการวางแผนงานของทีม และให้ความร่วมมือในขอบเขตความรับผิดชอบของผู้อื่น ตลอดจนให้การช่วยเหลือและให้กำลังใจเพื่อนร่วมทีมให้สามารถขับเคลื่อนภารกิจได้บรรลุเป้าหมายโดยไม่ต้องร้องขอ				

พฤติกรรมบ่งชี้คุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ	ระดับความสอดคล้อง			ข้อเสนอแนะ
	1	0	-1	
ระดับที่ 2 การแสดงออกถึงความรับผิดชอบในบทบาทการมีส่วนร่วมขับเคลื่อนภารกิจของทีม (ต่อ)				
3) แสดงออกถึงความรับผิดชอบในการพัฒนาศักยภาพร่วมกันเพื่อขับเคลื่อนภารกิจของทีมให้บรรลุเป้าหมาย บนพื้นฐานของความรู้ความสามารถเชิงวิชาชีพโดยศึกษาค้นคว้าหาความรู้ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนางาน ตลอดจนแลกเปลี่ยนเรียนรู้และสะท้อนคิดในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนา ตลอดจนร่วมสังเคราะห์กรอบแนวคิดในการพัฒนางานที่สอดคล้องกับบริบทการทำงานในสถานการณ์จริง				
4) แสดงออกถึงความรับผิดชอบในการพัฒนางานเพื่อให้บรรลุเป้าหมายของทีมโดยติดตามและประเมินผลการดำเนินงานของทีมเป็นระยะ ๆ อย่างต่อเนื่อง ตลอดจนวิเคราะห์ปัญหา อุปสรรคในการปฏิบัติในสถานการณ์จริง และปรับปรุงหรือพัฒนางานจนประสบความสำเร็จบรรลุตามเป้าหมาย				
ระดับที่ 3 การแสดงออกถึงความสามารถในการสร้างปฏิสัมพันธ์กับทีมเพื่อป้องกันความขัดแย้ง				
1) สร้างปฏิสัมพันธ์กับทีมโดยใช้ทักษะการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ ได้แก่ ใช้ภาษาในการสื่อสารที่สุภาพ ชัดเจน เข้าใจง่าย แสดงความคิดเห็นอย่างมีเหตุผลบนพื้นฐานของความรู้ความสามารถเชิงวิชาชีพ				
2) สร้างปฏิสัมพันธ์ที่ส่งเสริมมิตรภาพอันดีต่อกันของสมาชิกทีมด้วยการเคารพในคุณค่าและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์โดยแสดงพฤติกรรมที่ให้เกียรติต่อกัน และกล่าวถึงเพื่อนร่วมทีมอย่างสร้างสรรค์ ตลอดจนแสดงความชื่นชมในการทำหน้าที่ของเพื่อนร่วมทีมทั้งต่อหน้าและลับหลัง				
3) ร่วมสร้างบรรยากาศการสื่อสารที่เสมอภาคโดยวิพากษ์งานที่เนื้อหาอย่างมีเหตุผล ไม่วิจารณ์ตัวบุคคล ไม่ตำหนิความคิดเห็นของผู้อื่น ตลอดจนแสดงออกถึงการยอมรับและเข้าใจในความแตกต่างระหว่างบุคคล				
4) แสดงออกถึงการมีวุฒิภาวะทางอารมณ์และร่วมส่งเสริมบรรยากาศในการทำงาน โดยแสดงถึงการรับรู้ต่อบรรยากาศการทำงานของทีมที่เปลี่ยนแปลงไป และสะท้อนคิดอย่างสร้างสรรค์เพื่อให้สมาชิกทีมได้ร่วมคลี่คลายหรือแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นโดยไม่ล่าช้า				
5) แสดงออกถึงความเมตตา กรุณาต่อเพื่อนร่วมทีมโดยแสดงความเห็นอกเห็นใจ มีน้ำใจเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ต่อสมาชิกทีมและให้การช่วยเหลือโดยไม่บ่ย่ำเพียง				

พฤติกรรมบ่งชี้คุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ	ระดับความสอดคล้อง			ข้อเสนอแนะ
	1	0	-1	
ระดับที่ 3 การแสดงออกถึงความสามารถในการสร้างปฏิสัมพันธ์กับทีมเพื่อป้องกันความขัดแย้ง (ต่อ)				
6) แสดงออกถึงความรับผิดชอบในการปฏิบัติตามกฎระเบียบ กติกา หรือข้อตกลงของทีมที่เกี่ยวกับการส่งเสริมปฏิสัมพันธ์ของสมาชิก และการป้องกันความขัดแย้ง ทั้งนี้เพื่อการเคารพซึ่งกันและกันของสมาชิกทีมและความสงบเรียบร้อยในการทำงานร่วมกัน				
ระดับที่ 4 การแสดงออกถึงความรับผิดชอบต่อทีมด้วยความซื่อสัตย์สุจริตและสร้างความไว้วางใจระหว่างกัน				
1) แสดงออกถึงความสุจริตในการแสดงความคิดเห็นโดยแสดงความคิดเห็นที่ไม่มียอคติ ไม่แสดงความคิดเห็นโดยใช้ความรู้สึก ไม่ชี้นำ และไม่บิดเบือน				
2) นำเสนอและแสดงความคิดเห็นต่อทีมด้วยความซื่อสัตย์โดยใช้ข้อมูล วัตถุประสงค์ที่น่าเชื่อถือ ตามความเป็นจริง โดยมีหลักฐานอ้างอิงที่ถูกต้อง ชัดเจน มีความน่าเชื่อถือ				
3) แสดงออกถึงการรักษาคำมั่นสัญญาต่อทีม โดยปฏิบัติตามข้อตกลงที่ให้ไว้กับทีมอย่างเคร่งครัด และแสดงออกถึงความรับผิดชอบต่อทีมในความผิดพลาดหรือข้อบกพร่องที่ไม่อาจปฏิบัติตามข้อตกลงได้ โดยแสดงการยอมรับ ไม่กล่าวโทษผู้อื่น ตลอดจนแก้ไขปัญหที่เกิดจากความบกพร่องนั้นด้วยความกระตือรือร้น				
ระดับที่ 5 การแสดงออกถึงความรับผิดชอบต่อสังคมส่วนรวม				
1) แสดงออกถึงความรับผิดชอบต่อการทำงานของทีมที่คำนึงถึงผลกระทบต่อสังคมส่วนรวม โดยวิเคราะห์ผลกระทบที่เกิดจากการปฏิบัติงานของทีมต่อสังคม และประเทศชาติทั้งในเชิงบวกและเชิงลบ ตลอดจนเลือกและควบคุมการใช้ทรัพยากรให้เกิดความคุ้มค่า ไม่ทำลายสิ่งแวดล้อม และไม่ส่งผลกระทบต่อภาวะโลกร้อน				
2) แสดงออกถึงความรับผิดชอบต่อทีมในการใช้ความรู้ความสามารถเชิงวิชาชีพเพื่อประโยชน์ของสังคมส่วนรวม โดยนำผลงานของทีมหรือผลการเรียนรู้ไปช่วยเหลือผู้ป่วย/ครอบครัว ที่รับบริการในสถานบริการสาธารณสุขหรือในชุมชน เพื่อให้มีความสามารถในการดูแลตนเองและส่งเสริมภาวะสุขภาพที่ดีขึ้น				

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

.....

.....

**แบบประเมินความคิดเห็นของผู้สอน
ต่อการแสดงพฤติกรรมความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพของนักศึกษาพยาบาล**

คำชี้แจง : แบบประเมินความคิดเห็นของผู้สอนต่อการแสดงพฤติกรรมความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพของนักศึกษาพยาบาล ประกอบด้วย 3 ส่วน คือ ส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคลมีข้อความ 1 ข้อ และส่วนที่ 2 ความคิดเห็นของผู้สอนต่อการแสดงพฤติกรรมความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพของนักศึกษาพยาบาล ประกอบด้วย ข้อคำถามทั้งหมด 39 ข้อ และส่วนที่ 3 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเป็นการให้เขียนตอบโดยอิสระ

วัตถุประสงค์ : เพื่อศึกษาความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพของนักศึกษาพยาบาล และวิเคราะห์หาช่องว่าง (Gap) เพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เสริมสร้างคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพสำหรับนักศึกษาพยาบาล ทั้งนี้ผลการประเมินดังกล่าวจะไม่มีผลต่อการปฏิบัติงานของท่านแต่อย่างใด และในการวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยจะนำเสนอเป็นภาพรวมโดยไม่มีการเปิดเผยข้อมูลเป็นรายบุคคล

ส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคล

ท่านเคยมีประสบการณ์ในการนิเทศนักศึกษาพยาบาล ชั้นปีที่ 3 หรือไม่

☐ เคย ☐ ไม่เคย

**ส่วนที่ 2 ความคิดเห็นของผู้สอนต่อการแสดงพฤติกรรมความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ
ของนักศึกษาพยาบาล**

โปรดพิจารณาพฤติกรรมของนักศึกษาพยาบาลที่กำลังศึกษาชั้นปีที่ 3 ที่ท่านได้นิเทศ โดยทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องระดับการปฏิบัติที่ท่านมีความเห็นว่าตรงกับพฤติกรรมนั้น ๆ ของนักศึกษา มากที่สุด โดยมีเกณฑ์ในการให้คะแนนดังนี้

ระดับของการปฏิบัติมากที่สุด	=	5
ระดับของการปฏิบัติมาก	=	4
ระดับของการปฏิบัติปานกลาง	=	3
ระดับของการปฏิบัติน้อย	=	2
ระดับของการปฏิบัติน้อยที่สุด	=	1

การแสดงผลเชิงพฤติกรรม	ระดับการปฏิบัติ				
	5	4	3	2	1
องค์ประกอบที่ 1 การปฏิบัติการพยาบาลบนพื้นฐานของความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ					
ระดับที่ 1 แสดงออกถึงการปฏิบัติการพยาบาลตามมาตรฐานวิชาชีพ ประกอบด้วย 7 พฤติกรรมย่อย					
1. สามารถเก็บรวบรวมข้อมูลจำเป็นที่เกี่ยวกับภาวะสุขภาพและปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับภาวะสุขภาพซึ่งได้แก่ ปัจจัยสาเหตุ ปัจจัยเสี่ยง และปัจจัยส่งเสริมภาวะสุขภาพได้สอดคล้องกับสภาพของกรณีผู้ป่วยที่ศึกษา					
2. สามารถกำหนดข้อวินิจฉัยการพยาบาลบนพื้นฐานของข้อมูลที่ได้จากการประเมินภาวะสุขภาพครอบคลุมการพยาบาลทั้งสี่มิติและความเป็นองค์รวม					
3. สามารถกำหนดกิจกรรมการพยาบาลที่สอดคล้องกับเป้าหมายการพยาบาลที่กำหนด ครอบคลุมบทบาททางการพยาบาลทั้งสี่มิติและความเป็นองค์รวม มีการจัดลำดับความสำคัญของกิจกรรมการพยาบาลตามความเร่งด่วนของความต้องการในการช่วยเหลือ					
4. สามารถปฏิบัติการพยาบาลครอบคลุมบทบาททั้งสี่มิติและความเป็นองค์รวม ถูกต้องตามมาตรฐานวิชาชีพ และส่งต่อข้อมูลเพื่อให้ผู้ป่วยได้รับการดูแลอย่างต่อเนื่อง					
5. สามารถประเมินการเปลี่ยนแปลงของภาวะสุขภาพและพฤติกรรมกระตุ้นตนเองของผู้ป่วยหลังให้การพยาบาลครอบคลุมทั้งสี่มิติ และความเป็นองค์รวม					
6. สามารถเขียนบันทึกการพยาบาลถูกต้อง ครบถ้วนตามมาตรฐานวิชาชีพ ครอบคลุมทั้งสี่มิติและความเป็นองค์รวม เชื่อมโยงให้เห็นภาพรวมของผู้ป่วย ทั้งภาวะสุขภาพ การพยาบาลที่ได้รับ และผลลัพธ์ทางการพยาบาล					
7. สามารถอธิบายแนวคิด ทฤษฎีในการปฏิบัติการพยาบาลได้อย่างชัดเจน ถูกต้องตามทฤษฎี โดยบูรณาการศาสตร์ต่างๆ ที่เกี่ยวข้องและมีหลักฐานเชิงประจักษ์					
ระดับที่ 2 แสดงออกถึงการสร้างปฏิสัมพันธ์โดยใช้ทักษะการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ ประกอบด้วย 3 พฤติกรรมย่อย					
1. แสดงออกถึงการสร้างปฏิสัมพันธ์กับผู้ป่วย/ครอบครัว/ชุมชน ด้วยความเป็นมิตร ยิ้มแย้มแจ่มใส มีความอดทนต่อการแสดงออกที่ไม่พึงประสงค์ มีความมั่นคงทางอารมณ์และแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าได้อย่างเหมาะสม					
2. แสดงออกถึงการสื่อสารกับผู้ป่วย/ครอบครัว/ชุมชนด้วยภาษาที่สุภาพ เข้าใจง่ายและสนใจรับฟังอย่างตั้งใจ ตลอดจนเปิดใจรับฟังความคิดเห็นและสรุปประเด็นการสื่อสารได้ถูกต้อง แสดงออกถึงการให้เกียรติและสะท้อนคิดได้อย่างสร้างสรรค์ แสดงความคิดอย่างมีเหตุผลและเชื่อมโยงเป็นระบบบนพื้นฐานของความรู้เชิงวิชาชีพ					
3. สามารถเขียนแผนการพยาบาลและบันทึกทางการพยาบาลด้วยภาษาที่สุภาพ ชัดเจน เข้าใจง่าย มีความสอดคล้องกันทุกองค์ประกอบและมีเหตุผลตามแนวคิด ทฤษฎี มีความเชื่อมโยงเป็นระบบ ไม่เขียนข้อความที่เสียคีย์ หรือก่อให้เกิดความขัดแย้ง					
ระดับที่ 3 แสดงออกถึงความรับผิดชอบในการปฏิบัติการพยาบาล ประกอบด้วย 7 พฤติกรรมย่อย					
1. แสดงออกถึงความรับผิดชอบในการปฏิบัติการพยาบาลด้วยความเอาใจใส่ และละเอียด รอบคอบ โดยตัดสินใจทางการพยาบาลบนพื้นฐานของข้อมูล ความรู้ที่เกี่ยวข้องและสอดคล้องกับสภาพกรณีผู้ป่วยที่ศึกษา ตลอดจนตรวจสอบเพื่อยืนยันความถูกต้องก่อนการตัดสินใจโดยไม่ล่าช้า					

การแสดงออกเชิงพฤติกรรม	ระดับการปฏิบัติ				
	5	4	3	2	1
ระดับที่ 3(ต่อ)					
2. แสดงออกถึงความรับผิดชอบในการปฏิบัติการพยาบาลด้วยความมุ่งมั่น ตั้งใจ ในการปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพการพยาบาลให้ดีขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยทบทวนการปฏิบัติการพยาบาล วิเคราะห์ปัญหา อุปสรรคและเสียงสะท้อนของผู้ป่วย/ครอบครัว/ชุมชน หลังปฏิบัติการพยาบาล และแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับทีมตลอดจนสังเคราะห์กรอบแนวคิดในการปฏิบัติการพยาบาลให้สอดคล้องกับผู้ป่วยแต่ละราย					
3. แสดงออกถึงความรับผิดชอบในการปฏิบัติการพยาบาลด้วยความซื่อสัตย์ สุจริต โดยไม่ใช้เวลาว่างหรือทรัพยากรของหน่วยงานหรือเรียกร้องผลประโยชน์ จากผู้ป่วย / ครอบครัวเพื่อประโยชน์ส่วนตน ตลอดจนตัดสินใจทางการพยาบาลด้วยความซื่อสัตย์สุจริต ไม่มีอคติ บนพื้นฐานของข้อมูลที่น่าเชื่อถือ ตามความเป็นจริง					
4. แสดงออกถึงความรับผิดชอบต่อความผิดพลาดที่เกิดจากการกระทำของตนเองโดยแสดงการยอมรับขอโทษ หรือแก้ไขสิ่งที่ผิดพลาดให้ดีขึ้นด้วยความกระตือรือร้น ตลอดจนหาแนวทางป้องกันความผิดพลาดที่อาจเกิดขึ้น					
5. แสดงออกถึงความรับผิดชอบ มีวินัยในการปฏิบัติหน้าที่ ตรงต่อเวลา ปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบ กติกาที่กำหนด รวมถึงปฏิบัติการพยาบาลภายใต้กรอบของกฎหมายวิชาชีพ โดยกำหนดข้อวินิจฉัยการพยาบาล กิจกรรมการพยาบาล และปฏิบัติการพยาบาลที่ไม่เสี่ยงต่อการละเมิดกฎหมาย					
6. แสดงออกถึงความรับผิดชอบในการปฏิบัติการพยาบาลที่คำนึงถึงประโยชน์และผลกระทบต่อนักป่วย ทั้งในระยะสั้นและระยะยาว โดยวางแผนเพื่อส่งเสริมความสามารถในการดูแลตนเองของผู้ป่วยทั้งในระยะสั้นและระยะยาว					
7. แสดงออกถึงความรับผิดชอบในการปฏิบัติการพยาบาลที่คำนึงถึงประโยชน์และผลกระทบต่อสังคมโดยรวมและประเทศชาติ โดยใช้ทรัพยากรในการปฏิบัติการพยาบาลโดยคำนึงถึงความประหยัดและหลักความคุ้มค่า และผลกระทบต่องานแวดล้อม เสียสละและอุทิศตนเพื่อประโยชน์ส่วนรวม					
ระดับที่ 4 แสดงออกถึงความเมตตา กรุณา ในการปฏิบัติการพยาบาล ประกอบด้วย 4 พฤติกรรมย่อย					
1. แสดงออกถึงความเห็นอกเห็นใจผู้ป่วย โดยปฏิบัติการพยาบาลที่คำนึงถึงความพร้อมในการรับรู้ข้อมูลข่าวสารที่อาจส่งผลกระทบต่อจิตใจ ตลอดจนให้โอกาสผู้ป่วยสะท้อนความรู้สึก เอาใจใส่ต่อการแสดงความรู้สึก ให้กำลังใจและตอบสนองที่สอดคล้องกับสถานการณ์					
2. แสดงออกถึงการมีน้ำใจ เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ โดยกระตือรือร้นในการช่วยเหลือผู้ป่วยด้วยความเต็มใจ ตลอดจนส่งเสริมให้ผู้ป่วยได้รับการช่วยเหลือ หรือได้รับการสนับสนุนทางสังคมอย่างเหมาะสม โดยไม่ต้องร้องขอ หรือไม่บ่นเบียดเบียนและไม่แสดงอาการรังเกียจ เสียสละเวลาหรือความสุขส่วนตัวเพื่อช่วยเหลือให้ผู้ป่วยได้รับการดูแลอย่างเหมาะสม					
3. แสดงออกถึงการปฏิบัติการพยาบาลที่คำนึงถึงความปลอดภัยโดยวิเคราะห์ความเสี่ยงและปฏิบัติการพยาบาลเพื่อป้องกันอันตรายที่อาจเกิดขึ้นกับผู้ป่วย					
4. แสดงออกถึงการปฏิบัติการพยาบาลที่ไม่แสดงการทำร้ายผู้ป่วย/ครอบครัวทั้งทางกาย และทางวาจา หรือไม่ปฏิบัติการพยาบาลที่อาจส่งผลกระทบต่อผู้ป่วยและครอบครัวในทางลบ ตลอดจนแสดงออกถึงการปกป้องไม่ให้ผู้ป่วยถูกทำร้าย					

การแสดงออกเชิงพฤติกรรม	ระดับการปฏิบัติ				
	5	4	3	2	1
ระดับที่ 5 แสดงออกถึงการเคารพในคุณค่าและศักดิ์ศรี ความเป็นมนุษย์ ประกอบด้วย 3 พฤติกรรมย่อย					
1. แสดงออกต่อผู้ป่วย / ครอบครัวด้วยความสุภาพ ให้เกียรติ ส่งเสริมบรรยากาศการสื่อสารที่เสมอภาคเท่าเทียม โดยไม่ชี้นำ ไม่ใช้คำพูดที่ตำหนิ ก้าวร้าว กดดัน ไม่ตีตราหรือตัดสินบุคคลว่าถูกหรือผิด สะท้อนคิดโดยมุ่งที่ภาวะสุขภาพและคุณภาพชีวิตของผู้ป่วย / ครอบครัวโดยไม่วิจารณ์ก้าวล่วงตัวบุคคล					
2. แสดงออกถึงการปฏิบัติการพยาบาลที่คำนึงถึงความต้องการ ความเชื่อ และวัฒนธรรม ของผู้ป่วย / ครอบครัว ในฐานะเป็นปัจเจกบุคคล และอธิบายให้เข้าใจเหตุผลแนวคิดของการปฏิบัติการพยาบาล เพื่อการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจดูแลสุขภาพของตนเองโดยอิสระ					
3. แสดงออกถึงการปฏิบัติการพยาบาลที่ไม่ละเมิดสิทธิผู้ป่วย ให้ความเชื่อมั่นในการรักษาความลับและส่งเสริมให้ผู้ป่วยได้รับรู้และเข้าใจสิทธิของตนเองเพื่อป้องกันการถูกละเมิดสิทธิ					
องค์ประกอบที่ 2 การปฏิบัติงานเป็นทีมบนพื้นฐานของความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ					
ระดับที่ 1 แสดงออกถึงความรับผิดชอบในบทบาทหน้าที่โดยใช้ความรู้ ความสามารถเชิงวิชาชีพ ประกอบด้วย 2 พฤติกรรมย่อย					
1. แสดงออกถึงความรับผิดชอบต่อตนเองในการพัฒนาศักยภาพให้สามารถร่วมขับเคลื่อนภารกิจของทีมโดยประเมินตนเองและพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง รวมถึงการแสวงหาความรู้ด้วยตนเองและเตรียมความพร้อมก่อนเริ่มดำเนินงานทุกครั้ง					
2. แสดงออกถึงความรับผิดชอบในการปฏิบัติหน้าที่ตามที่ได้รับมอบหมายด้วยความมุ่งมั่นตั้งใจเพื่อให้งานประสบผลสำเร็จ ตลอดจนแสวงหาความร่วมมือเพื่อให้งานที่รับผิดชอบบรรลุเป้าหมายและรายงานให้สมาชิกทีมทราบความคืบหน้าในการดำเนินงานในส่วนที่ตนรับผิดชอบต่อทีม					
ระดับที่ 2 แสดงออกถึงความรับผิดชอบในบทบาทการมีส่วนร่วมขับเคลื่อนภารกิจของทีม ประกอบด้วย 4 พฤติกรรมย่อย					
1. ส่งเสริมให้สมาชิกทีมมีส่วนร่วมตัดสินใจและขับเคลื่อนภารกิจของทีม โดยแสดงการยอมรับในศักยภาพของสมาชิกทีมและ ให้โอกาสในการแสดงบทบาทอย่างเต็มที่ ตลอดจนแสดงออกถึงการเปิดใจรับฟังความคิดเห็นของสมาชิกทีมอย่างตั้งใจ แสดงออกต่อเพื่อนร่วมทีมอย่างกัลยาณมิตรและให้ความสำคัญกับบุคคลโดยนำความคิดเห็นของทุกคนมาร่วมกำหนดแนวทางการดำเนินงาน					
2. แสดงออกถึงความรับผิดชอบในการให้ความร่วมมือเพื่อขับเคลื่อนภารกิจของทีม โดยให้ความร่วมมือในการวางแผนงานของทีม และให้ความร่วมมือในการขอรับมติชอบของผู้อื่น ตลอดจนให้การช่วยเหลือและให้กำลังใจเพื่อนร่วมทีมให้สามารถขับเคลื่อนภารกิจได้บรรลุเป้าหมายโดยไม่ต้องร้องขอ					
3. แสดงออกถึงความรับผิดชอบในการพัฒนาศักยภาพร่วมกันเพื่อขับเคลื่อนภารกิจของทีมให้บรรลุเป้าหมายบนพื้นฐานของความรู้ ความสามารถเชิงวิชาชีพโดยศึกษาค้นคว้า หาความรู้ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนางาน แลกเปลี่ยนเรียนรู้และสะท้อนคิดในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนา ตลอดจนร่วมสังเคราะห์กรอบแนวคิดในการพัฒนางานที่สอดคล้องกับบริบทการทำงานในสถานการณ์จริง					
4. แสดงออกถึงความรับผิดชอบในการพัฒนางานเพื่อให้บรรลุเป้าหมายของทีมโดยติดตามและประเมินผลการดำเนินงานของทีมเป็นระยะอย่างต่อเนื่องตลอดจนวิเคราะห์ปัญหา อุปสรรคในการปฏิบัติในสถานการณ์จริง และปรับปรุงหรือพัฒนางานจนประสบความสำเร็จบรรลุตามเป้าหมาย					
ระดับที่ 3 แสดงออกถึงความสามารถในการสร้างปฏิสัมพันธ์กับทีมเพื่อป้องกันความขัดแย้ง ประกอบด้วย 6 พฤติกรรมย่อย					
1. สร้างปฏิสัมพันธ์กับทีมโดยใช้ทักษะการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ โดยการใช้ภาษาที่สุภาพ สื่อสารได้ชัดเจนเข้าใจง่าย ตลอดจนใช้คำถามสะท้อนคิดที่สร้างสรรค์ แสดงความคิดเห็นอย่างมีเหตุผลโดยอ้างอิงความรู้เชิงทฤษฎี และหลักฐานเชิงประจักษ์ ตลอดจนเชื่อมโยงให้เห็นเป็นภาพรวม					

การแสดงออกเชิงพฤติกรรม	ระดับการปฏิบัติ				
	5	4	3	2	1
ระดับที่ 3 (ต่อ)					
2. ร่วมสร้างบรรยากาศการสื่อสารที่เสมอภาคโดยการสื่อสารแบบสองทางและมีความยืดหยุ่น ยอมรับความแตกต่างและให้โอกาสสมาชิกแสดงความคิดเห็นอย่างเท่าเทียมและโดยอิสระ ไม่ตำหนิความคิดเห็นของผู้อื่น ยอมรับความแตกต่างระหว่างบุคคล และวิพากษ์งานที่เนื้อหาอย่างมีเหตุผลโดยไม่วิจารณ์ตัวบุคคล					
3. สร้างปฏิสัมพันธ์ที่ส่งเสริมมิตรภาพอันดีต่อกันของสมาชิกทีมด้วยการเคารพในคุณค่าและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์โดยแสดงพฤติกรรมที่ให้เกิดเกียรติ และกล่าวถึงเพื่อนร่วมทีมอย่างสร้างสรรค์ ไม่ตำราตัดสินถูกหรือผิดหรือตัดสินโดยไม่สมควรปฏิบัติต่อสมาชิกทีมอย่างเท่าเทียม และเคารพในสิทธิเสรีภาพของเพื่อนร่วมทีม					
4. แสดงออกถึงการมีวุฒิภาวะทางอารมณ์และร่วมส่งเสริมบรรยากาศในการทำงาน โดยแสดงถึงการรับรู้ต่อบรรยากาศการทำงานของทีมที่เปลี่ยนแปลง และแสดงออกอย่างเหมาะสม มองโลกในแง่บวก จัดการกับปัญหาได้เหมาะสม มีความอดทนอดกลั้น มีพลังฝ่าฟันอุปสรรคโดยไม่ย่อท้อ และตัดสินใจแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าได้อย่างเหมาะสม					
5. แสดงออกถึงความเมตตา กรุณาต่อเพื่อนร่วมทีม เพื่อเสริมสร้างความรักความสามัคคี โดยแสดงความเห็นอกเห็นใจ รับฟังผู้อื่นด้วยความเข้าใจ มีน้ำใจ เสียสละเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ และให้การช่วยเหลือด้วยความเต็มใจ ตลอดจนช่วยประสานทีมเพื่อช่วยเหลือให้งานสำเร็จ					
6. แสดงออกถึงความรับผิดชอบต่องานหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย รวมถึงปฏิบัติตามกฎ ระเบียบ หรือข้อตกลงของทีมเพื่อรักษาความสงบเรียบร้อยในการทำงานร่วมกัน					
ระดับที่ 4 แสดงออกถึงความรับผิดชอบต่องานด้วยความซื่อสัตย์สุจริตและสร้างความไว้วางใจระหว่างกัน ประกอบด้วย 2 พฤติกรรมย่อย					
1. แสดงออกถึงความซื่อสัตย์สุจริต ไม่เอาเวลางานไปใช้เพื่อประโยชน์ส่วนตน แสดงความเห็นด้วยความสุจริต ไม่บิดเบือน ไม่อคติ นำเสนอข้อมูลตามความเป็นจริง และตัดสินใจโดยใช้ข้อมูล หลักฐาน อ้างอิงที่น่าเชื่อถือ บนพื้นฐานของหลักความถูกต้อง					
2. แสดงออกถึงการรักษาคำมั่นสัญญาต่อทีม โดยปฏิบัติตามข้อตกลงที่ให้ไว้กับทีมอย่างเคร่งครัด และแสดงออกถึงความรับผิดชอบต่อทีมในความผิดพลาดหรือข้อบกพร่องที่ไม่อาจปฏิบัติตามข้อตกลงได้ โดยแสดงการยอมรับ ไม่กล่าวโทษผู้อื่น ตลอดจนแก้ไขปัญหาที่เกิดจากความผิดพลาดหรือข้อบกพร่องนั้นด้วยความกระตือรือร้น					
ระดับที่ 5 แสดงออกถึงความรับผิดชอบต่อสังคมส่วนรวม					
1. แสดงออกถึงความรับผิดชอบในการทำงานที่คำนึงถึงผลกระทบต่อสังคมส่วนรวม โดย วิเคราะห์ผลกระทบที่เกิดจากการปฏิบัติงานของทีมต่อสังคม และประเทศชาติทั้งในเชิงบวกและเชิงลบ ตลอดจนเลือกและควบคุมการใช้ทรัพยากรให้เกิดความคุ้มค่า ไม่ทำลายสิ่งแวดล้อม และไม่ส่งผลต่อภาวะโลกร้อน ตลอดจนการนำความรู้ ความสามารถเชิงวิชาชีพไปใช้ให้เกิดประโยชน์แก่สังคมส่วนรวม รวมถึงแสดงออกถึงความรับผิดชอบต่อสังคมในการเมืองในบทบาทความเป็นพลเมือง					

ส่วนที่ 3 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม.....

.....

.....

ขอขอบพระคุณท่านอาจารย์เป็นอย่างสูงที่กรุณาให้ข้อมูล ซึ่งมีประโยชน์อย่างยิ่งต่อการพัฒนาอนาคตของชาติ

**แผนการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบการจัดการเรียนรู้
ที่เสริมสร้างคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ
สำหรับนักศึกษาพยาบาล**

คำชี้แจง แผนการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เสริมสร้างคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพสำหรับนักศึกษาพยาบาล มีขั้นตอนการดำเนินงาน 2 ขั้นตอน ดังนี้

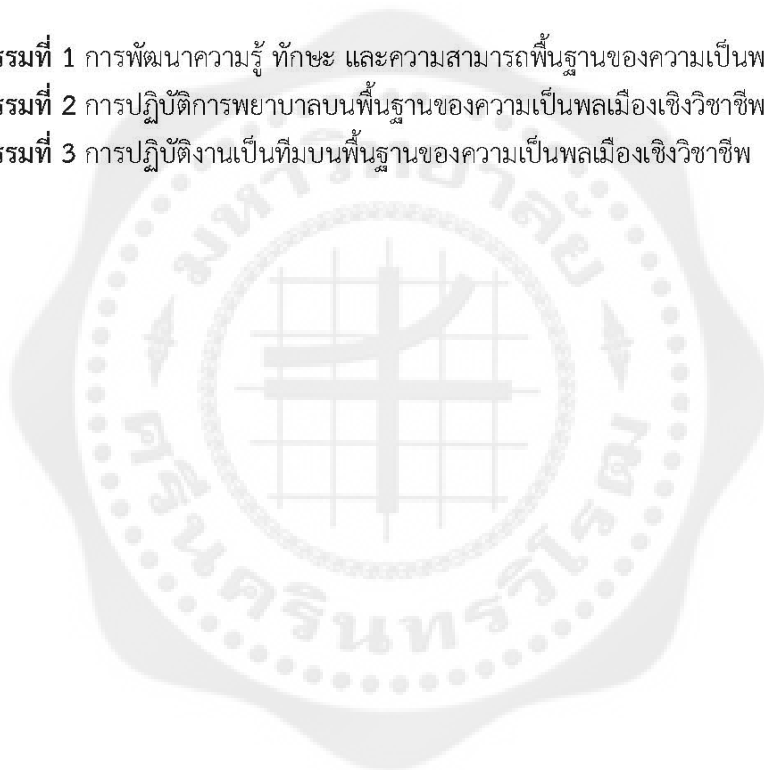
ขั้นตอนที่ 1 การเตรียมความพร้อมของผู้เรียน โดยจัดกิจกรรมการเตรียมความพร้อมของผู้เรียนก่อนการฝึกปฏิบัติงาน

ขั้นตอนที่ 2 การฝึกปฏิบัติการพยาบาลบนพื้นฐานของความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ ประกอบด้วย 3 กิจกรรม ดังนี้

กิจกรรมที่ 1 การพัฒนาความรู้ ทักษะ และความสามารถพื้นฐานของความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ

กิจกรรมที่ 2 การปฏิบัติการพยาบาลบนพื้นฐานของความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ

กิจกรรมที่ 3 การปฏิบัติงานเป็นทีมบนพื้นฐานของความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ

แผนการจัดการเรียนรู้ : ขั้นตอนการเตรียมความพร้อมของผู้เรียน
กิจกรรมการเตรียมความพร้อมของผู้เรียน

วันที่	วัตถุประสงค์การเรียนรู้	กิจกรรมการเรียนรู้	สื่อการสอน	ระยะเวลา	ผลลัพธ์การเรียนรู้	วิธีการประเมิน	เครื่องมือประเมิน
สัปดาห์ ก่อนฝึก ปฏิบัติงาน 1 สัปดาห์	1.เพื่อให้ผู้เรียนสามารถวิเคราะห์ช่องว่างในการพัฒนาและวางแผนพัฒนาตนเองได้	1.ผู้สอนชี้แจงกรอบการจัดการเรียนรู้ ผลลัพธ์ที่คาดหวังและระดับพฤติกรรม คุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิง วิชาชีพที่ประสงค์เพื่อเป็นข้อมูลในการ พัฒนาตนเองของผู้เรียนโดยกำหนด เกณฑ์คุณภาพในการแสดงคุณลักษณะ ความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพที่ระดับ 4 ขึ้นไป	1. ประมวลรายวิชา (Course syllabus) 2. แบบประเมิน คุณลักษณะความ เป็นพลเมืองเชิง วิชาชีพ 3. ใบงานที่ 1 การ วิเคราะห์ช่องว่าง และวางแผนพัฒนา	20 นาที	ผู้เรียนสามารถ วิเคราะห์ช่องว่างใน การพัฒนาและ วางแผนพัฒนา ตนเองได้ : การ ปฏิบัติงานเป็นทีม บนพื้นฐานของความ เป็นพลเมืองเชิง วิชาชีพ ข้อ 1 (1)	ประเมินผลการ วิเคราะห์ช่องว่างใน การพัฒนาและ แผนการพัฒนา ตนเอง	แบบประเมิน คุณลักษณะความ เป็นพลเมืองเชิง วิชาชีพ
		2.ผู้เรียนประเมินคุณลักษณะความเป็น พลเมืองเชิงวิชาชีพด้วยตนเอง วิเคราะห์ช่องว่างในการพัฒนา (Gap analysis) เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการ วางแผนพัฒนาตนเอง	ตนเอง	40 นาที			

วันที่	วัตถุประสงค์การเรียนรู้	กิจกรรมการเรียนรู้	สื่อการสอน	ระยะเวลา	ผลลัพธ์การเรียนรู้	วิธีการประเมิน	เครื่องมือประเมิน
	2. เพื่อให้ผู้เรียนสามารถวิเคราะห์ความรู้ของตนเองด้านการพยาบาลมารดาและทารกในระยะเวลาหลังคลอดได้ 3. เพื่อให้ผู้เรียนสามารถวิเคราะห์รายการสารสนเทศที่จำเป็นต่อการพยาบาล	1. ผู้เรียนศึกษาความรู้ด้วยตนเองเกี่ยวกับการพยาบาลมารดาและทารกในระยะเวลาหลังคลอด 2. ผู้เรียนวิเคราะห์ความรู้และสรุปเป็นแผนที่ความคิดหรือรูปแบบอื่นที่สะท้อนให้เห็นภาพรวมและเป็นระบบ 3. ผู้เรียนวิเคราะห์ภาวะสุขภาพและวิเคราะห์ปัจจัยสาเหตุ/ปัจจัยเสี่ยงที่ส่งผลต่อภาวะสุขภาพ 4. ผู้เรียนสังเคราะห์กรอบรายการสารสนเทศที่จำเป็นต่อการพยาบาลโดยใช้ข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์ข้อ 2 และ 3 5. ผู้เรียนนำเสนอผลการศึกษาอย่างเป็นระบบเพื่อนำไปประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติการพยาบาลบนหอผู้ป่วย	1. เอกสาร ตำรา อินเทอร์เน็ต เกี่ยวกับการพยาบาลมารดาและทารกในระยะหลังคลอด 2. Power point การพยาบาลมารดาและทารกในระยะหลังคลอด 3. แอปพลิเคชันไลน์เพื่อการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และการสื่อสาร 4. ใบงานที่ 2 การวิเคราะห์ความรู้ในการปฏิบัติการพยาบาล 5. แนวทางการเก็บรวบรวมข้อมูลมารดาและทารกในระยะหลังคลอด	60 นาที	1. ผู้เรียนสามารถวิเคราะห์ความรู้ด้วยตนเองด้านการพยาบาลมารดาและทารกในระยะเวลาหลังคลอดได้ 2. ผู้เรียนสามารถสังเคราะห์รายการสารสนเทศทางการพยาบาลได้	ประเมินผลจากการวิเคราะห์ความรู้และการถาม-ตอบ	แบบประเมินความรู้ ทักษะ และ ความสามารถพื้นฐานของความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ

วันที่	วัตถุประสงค์การเรียนรู้	กิจกรรมการเรียนรู้	สื่อการสอน	ระยะเวลา	ผลลัพธ์การเรียนรู้	วิธีการประเมิน	เครื่องมือประเมิน
	4.เพื่อให้ผู้เรียนสามารถอธิบายขั้นตอนในการปฏิบัติการพยาบาลและปฏิบัติทักษะที่จำเป็นต่อการพยาบาลมารดาและทารกในระยะเวลาหลังคลอดได้	1.ผู้เรียนประเมินตนเองถึงทักษะที่จำเป็นในการปฏิบัติการพยาบาลมารดาและทารกในระยะเวลาหลังคลอด ได้แก่ การอาบน้ำทารก การเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ การวัดยอดมดลูก 2. ผู้เรียนสรุปขั้นตอนในการอาบน้ำทารก การเลี้ยงลูกด้วย นมแม่ และการวัดยอดมดลูกเพื่อใช้สำหรับการปฏิบัติการพยาบาล 3.ผู้เรียนฝึกทักษะการปฏิบัติการพยาบาลด้วยตนเอง	1.เอกสาร ตำรา อินเทอร์เน็ต Power point ใน การพยาบาลมารดาและทารก ระยะเวลาหลังคลอด 3.วีดิทัศน์การเลี้ยงลูกด้วยนมแม่และการอาบน้ำทารก 4.แอปพลิเคชันไลน์ เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และการสื่อสาร	60 นาที	ผู้เรียนสามารถอธิบายขั้นตอน ในการปฏิบัติ การพยาบาลในทักษะที่จำเป็นต่อการพยาบาลมารดาและทารกในระยะเวลาหลังคลอดได้	สังเกตพฤติกรรม การปฏิบัติการพยาบาล 1.การอาบน้ำทารก 2.การเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ 3.การวัดยอดมดลูก	1.แบบประเมินการอาบน้ำทารก 2.แบบประเมินการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ 3.แบบประเมินการวัดยอดมดลูก

แผนการจัดการเรียนรู้: ขั้นตอนการฝึกปฏิบัติการพยาบาลบนพื้นฐานของความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ

วันที่ / เวลา	วัตถุประสงค์การเรียนรู้	กิจกรรมการเรียนรู้	สื่อการสอน	ระยะเวลา	ผลลัพธ์การเรียนรู้	วิธีการประเมิน	เครื่องมือประเมิน
กิจกรรมที่ 1 การพัฒนาความรู้ ทักษะ และความสามารถพื้นฐานของความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ							
วันที่ 1 ของการฝึกปฏิบัติ 09.00-10.30 น.	1.เพื่อให้ผู้เรียนสามารถคิดเชิงระบบบนพื้นฐานของความรู้ความสามารถเชิงวิชาชีพ 2.เพื่อให้ผู้เรียนสามารถจัดการสารสนเทศทางการพยาบาลได้ 3.เพื่อให้ผู้เรียนสามารถตัดสินใจอย่างมีวิจารณญาณในการปฏิบัติการพยาบาล	1. ผู้เรียนศึกษากรณีศึกษาและวิเคราะห์ภาวะสุขภาพ ปัจจัยที่ส่งผลต่อภาวะสุขภาพ ที่ครอบคลุมความเป็นองค์รวมโดยใช้แผนที่ความคิดและกรอบการเก็บรวบรวมข้อมูลที่ได้สังเคราะห์จากขั้นตอนการเตรียมความพร้อม 2.ผู้เรียนสรุปภาวะสุขภาพโดยจำแนกภาวะสุขภาพที่ปกติ ภาวะสุขภาพที่เสี่ยงหรือมีโอกาสเกิดปัญหา และภาวะสุขภาพที่มีปัญหาแล้ว พร้อมระบุปัจจัยเสี่ยง/ปัจจัยสาเหตุ 3.ผู้เรียนกำหนดข้อวินิจฉัยการพยาบาลจากข้อมูลที่วิเคราะห์ตามความเป็นจริงโดยพิจารณาไตร่ตรองอย่างละเอียดรอบคอบบนพื้นฐานของความรู้ความสามารถเชิงวิชาชีพ 4. ผู้สอนสรุปเชื่อมโยงการเปลี่ยนแปลงสรีรวิทยาการมาตาและทารกในระยะหลังคลอดที่ส่งผลต่อภาวะสุขภาพและปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อภาวะสุขภาพของมารดาและทารกในระยะหลังคลอด ทั้งปัจจัยสาเหตุ ปัจจัยเสี่ยง และปัจจัยส่งเสริมภาวะสุขภาพ	1. เอกสาร ตำรา อินเทอร์เน็ตและ Power point เกี่ยวกับการพยาบาลมารดาและทารกในระยะหลังคลอด 2. แผนที่ความคิดเกี่ยวกับสรีรวิทยาการมาตาและทารกในระยะหลังคลอดที่นักศึกษาได้สังเคราะห์ 3. กรอบการเก็บรวบรวมข้อมูล 4. Power point เกี่ยวกับการคิดเชิงระบบและการจัดการสารสนเทศ 5. กรณีศึกษาและเวชระเบียนผู้ป่วย	90 นาที	1.ผู้เรียนสามารถวิเคราะห์ภาวะสุขภาพได้ครอบคลุมความเป็นองค์รวมและอธิบายโดยใช้ความรู้ความสามารถเชิงวิชาชีพได้ 2.ผู้เรียนสามารถกำหนดกรอบการเก็บรวบรวมข้อมูลจำเป็นทางการพยาบาลได้ 3.ผู้เรียนสามารถตัดสินใจอย่างมีวิจารณญาณในการกำหนดข้อวินิจฉัยการพยาบาลได้	1. ประเมินความรู้จากการอภิปราย 2. ประเมินการคิดเชิงระบบจากการนำเสนอผลการวิเคราะห์ภาวะสุขภาพและปัจจัยที่สัมพันธ์กับภาวะสุขภาพและจากการสะท้อนคิด 3.ประเมินการจัดการสารสนเทศจากกรอบการเก็บรวบรวมข้อมูล	แบบประเมินความรู้ ทักษะ ความสามารถพื้นฐานของความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ

วันที่ / เวลา	วัตถุประสงค์การเรียนรู้	กิจกรรมการเรียนรู้	สื่อการสอน	ระยะเวลา	ผลลัพธ์การเรียนรู้	วิธีการประเมิน	เครื่องมือประเมิน
		5. ผู้สอนอธิบายแนวคิดเรื่อง การคิดเชิงระบบ การจัดการสารสนเทศ และการตัดสินใจอย่างมีวิจารณญาณ โดยใช้กรณีให้ผู้เรียนนำเสนอ 6. ผู้เรียนแลกเปลี่ยนเรียนรู้และประเมินความรู้ ทักษะการคิดเชิงระบบ การจัดการสารสนเทศของตนเอง และการตัดสินใจอย่างมีวิจารณญาณ 7. ผู้สอนประเมินผลความรู้ ทักษะการคิดเชิงระบบ ความสามารถในการจัดการสารสนเทศ และการตัดสินใจอย่างมีวิจารณญาณ และให้ข้อมูลย้อนกลับเพื่อให้ผู้เรียนใช้เป็นข้อมูลในการพัฒนาตนเอง 8. ผู้เรียนสะท้อนคิดถึงสิ่งที่ทำได้ดี และที่มีช่องว่าง รวมถึงแนวทางการพัฒนาและประยุกต์ในสถานการณ์ใหม่ 9. ผู้เรียนสรุปบทเรียนและนำผลการเรียนรู้มาพัฒนาแผนที่ความคิดและกรอบการเก็บรวบรวมข้อมูลของตนเองให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น				4. ประเมินการตัดสินใจอย่างมีวิจารณญาณจากการกำหนดข้อวินิจฉัยการพยาบาล	

วันที่ / เวลา	วัตถุประสงค์การเรียนรู้	กิจกรรมการเรียนรู้	สื่อการสอน	ระยะเวลา	ผลลัพธ์การเรียนรู้	วิธีการประเมิน	เครื่องมือประเมิน
10.30-12.00 น. และ 14.00-15.00น.	เพื่อให้ผู้เรียนสามารถประยุกต์ใช้ความรู้ในการปฏิบัติการพยาบาล	1.ผู้เรียนนำกรอบการเก็บรวบรวมข้อมูลที่ได้พัฒนาไปทดลองใช้กับกรณีศึกษา 2.ผู้เรียนกำหนดข้อวินิจฉัยการพยาบาลบนพื้นฐานของข้อมูลที่ได้จากการประเมินภาวะสุขภาพที่ครอบคลุมการพยาบาลทั้งสี่มิติและความเป็นองค์รวม 3.ผู้เรียนวางแผนให้การพยาบาลครอบคลุมการพยาบาลทั้งสี่มิติและความเป็นองค์รวมและอภิปรายแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับทีม 4.ผู้สอนอธิบายเชื่อมโยงกระบวนการพยาบาลทั้งระบบโดยใช้กรณีศึกษาเป็นสื่อในการเรียนรู้และสะท้อนให้เห็นถึงความสำคัญของการเก็บรวบรวมข้อมูลที่เป็นระบบครอบคลุมความเป็นองค์รวมที่ส่งผลต่อความสามารถในการตัดสินใจอย่างมีวิจารณญาณในการกำหนดข้อวินิจฉัยการพยาบาล และกำหนดกิจกรรมการพยาบาลซึ่งส่งผลให้ผู้รับบริการได้รับการพยาบาลตามมาตรฐานวิชาชีพ 5. ผู้เรียนประเมินผลการเรียนรู้ของตนเองและสรุปบทเรียนเพื่อนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในสถานการณ์ใหม่ 6.ผู้สอนประเมินผลการเรียนรู้ในภาพรวมและให้ข้อมูลย้อนกลับ		150 นาที	1.ผู้เรียนสามารถประยุกต์ใช้กรอบการเก็บรวบรวมได้สอดคล้องกับกรณีศึกษาและสรุปข้อมูลเพื่อนำไปใช้ในการวางแผนการพยาบาลได้ 2.ผู้เรียนสามารถประยุกต์ใช้ความรู้ทางการพยาบาลมาวางแผนการพยาบาลได้ตามมาตรฐานวิชาชีพ	1.ประเมินจากรายงานการเก็บรวบรวมข้อมูล 2.ประเมินจากแผนการพยาบาล	1.แบบประเมินความรู้ ทักษะความสามารถพื้นฐานของความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ 2.แบบประเมินคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ

วันที่ / เวลา	วัตถุประสงค์การเรียนรู้	กิจกรรมการเรียนรู้	สื่อการสอน	ระยะเวลา	ผลลัพธ์การเรียนรู้	วิธีการประเมิน	เครื่องมือประเมิน
		7.ผู้เรียนและผู้สอนร่วมกันตั้งคำถามสะท้อนคิดถึงสิ่งที่ได้เรียนรู้ในการปฏิบัติการพยาบาลตามมาตรฐานวิชาชีพ สิ่งที่เป็นช่องว่างของตนเอง แนวทางการพัฒนาและประยุกต์ใช้ สถานการณ์ใหม่ ตลอดจนคุณค่าของการปฏิบัติการพยาบาลตามมาตรฐานเชิงวิชาชีพ					
15.00-16.00 น.	เพื่อให้ผู้เรียนสามารถแสดงพฤติกรรมความรับผิดชอบต่อในการปฏิบัติการพยาบาลได้อย่างเหมาะสม	1. เสริมสร้างความรับผิดชอบในการปฏิบัติการพยาบาล 1.1 ผู้สอนยกตัวอย่างกรณีการปฏิบัติการพยาบาลด้วยความเอาใจใส่ สะท้อนคุณค่าของความรับผิดชอบต่อในการปฏิบัติการพยาบาลที่คำนึงถึงคุณค่าของชีวิตมนุษย์ และตั้งคำถามสะท้อนคิดที่เชื่อมโยงกับการวางแผนการพยาบาลด้วยความเอาใจใส่ ละเอียดรอบคอบ 1.2 ผู้เรียนสะท้อนคิดถึงความรับผิดชอบต่อในการวางแผนการพยาบาลที่ถูกต้องตามความเป็นจริง มีความน่าเชื่อถือ ตลอดจนผลของการใช้ข้อมูลถูกต้องตามความเป็นจริงต่อคุณภาพการพยาบาล และเชื่อมโยงกับสถานการณ์ปัจจุบันเกี่ยวกับความซื่อสัตย์และผลกระทบจากการกระทำที่ไม่ซื่อสัตย์	1. Power point กรอบความรับผิดชอบต่อในการปฏิบัติการพยาบาล 2. แนวคิดการพัฒนาคุณภาพอย่างต่อเนื่อง (Continuous quality improvement)	60 นาที	ผู้เรียนสามารถแสดงพฤติกรรมความรับผิดชอบต่อในการปฏิบัติการพยาบาล :ข้อ 3 (1) (2)(3))	1.ประเมินจากการพัฒนาชิ้นงานที่รับผิดชอบต่อ 2.ประเมินจากการสะท้อนคิด 3) ประเมินจากการสังเกตพฤติกรรม	แบบประเมินคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ

วันที่ / เวลา	วัตถุประสงค์การเรียนรู้	กิจกรรมการเรียนรู้	สื่อการสอน	ระยะเวลา	ผลลัพธ์การเรียนรู้	วิธีการประเมิน	เครื่องมือประเมิน
		1.3 ผู้สอนอธิบายแนวคิดการพัฒนางานอย่างต่อเนื่อง (Continuous Quality Improvement: CQI) ความสำคัญของการพัฒนาทั้งต่อตนเอง ต่อวิชาชีพและต่อประเทศชาติ 1.4 ผู้เรียนสะท้อนคิดถึงการนำแผนการพยาบาลลงสู่การปฏิบัติและแนวทางการพัฒนาต่อเนื่อง 1.5 ผู้เรียนปรับปรุงและพัฒนากรอบแนวคิดการเก็บรวบรวมข้อมูลก่อนนำไปใช้ในการพยาบาลมารดา และทารกในระยะหลังคลอด					

แผนการจัดการเรียนรู้ : ขั้นตอนการฝึกปฏิบัติการพยาบาลบนพื้นฐานของความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ

วันที่ / เวลา	วัตถุประสงค์การเรียนรู้	กิจกรรมการเรียนรู้	สื่อการสอน	ระยะเวลา	ผลลัพธ์การเรียนรู้	วิธีการประเมิน	เครื่องมือประเมิน
กิจกรรมที่ 2 การปฏิบัติการพยาบาลบนพื้นฐานของความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ							
วันที่ 2-12 09.00-10.00 น.	เพื่อให้ผู้เรียนสามารถวางแผนการพยาบาลบนพื้นฐานของความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ	1. ผู้เรียนเลือกกรณีศึกษาที่เป็นมารดาและทารกในระยะหลังคลอดโดยที่ไม่มีภาวะแทรกซ้อน 2. ผู้เรียนเก็บรวบรวมข้อมูลกรณีศึกษาโดยใช้กรอบการเก็บรวบรวมข้อมูลที่สังเคราะห์ครอบคลุมทั้งสี่มิติและเป็นองค์รวมและสร้างปฏิสัมพันธ์กับผู้ป่วยโดยใช้ทักษะการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ 3. ผู้เรียนวางแผนการพยาบาลครอบคลุมทั้งสี่มิติและความเป็นองค์รวม และวิเคราะห์ความสอดคล้องของข้อวินิจฉัยการพยาบาล กิจกรรมการพยาบาลและข้อมูลสนับสนุนภาษาในการเขียนแผนการพยาบาล รวมถึงการให้เหตุผลในเชิงทฤษฎี พร้อมนำเสนอแผนการพยาบาลและอภิปรายแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกับทีม	1. เอกสาร ตำรา อินเทอร์เน็ต และ Power point เกี่ยวกับการพยาบาลมารดาและทารกในระยะหลังคลอด 2. แผนที่ความคิด สรีรวิทยามารดาและทารกในระยะหลังคลอด ที่ผู้เรียนได้สังเคราะห์ 3. กรณีศึกษาและเวชระเบียน 4. วิดีทัศน์ การเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ การอาบน้ำทารก การส่งเสริมพัฒนาการทารก 5. อุปกรณ์การเลี้ยงลูกด้วยนมแม่	60 นาที	ผู้เรียนสามารถวางแผนการพยาบาลบนพื้นฐานของความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ	1. ประเมินความรู้จากการอภิปราย การถามตอบ 2. ประเมินรายงานการเก็บรวบรวมข้อมูล และแผนการพยาบาล 3. ประเมินการสะท้อนคิดจากการสนทนาและการบันทึกอนุทิน	แบบประเมินคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ

วันที่ / เวลา	วัตถุประสงค์การเรียนรู้	กิจกรรมการเรียนรู้	สื่อการสอน	ระยะเวลา	ผลลัพธ์การเรียนรู้	วิธีการประเมิน	เครื่องมือประเมิน
		4. ผู้สอนประเมินผลแผนการพยาบาลให้ข้อมูลย้อนกลับในประเด็นที่สะท้อนการวางแผนการพยาบาลที่คำนึงความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ 5. ผู้เรียนประเมินตนเองถึงการวางแผนการพยาบาลที่คำนึงความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ 6. ผู้เรียนและผู้สอนร่วมตั้งคำถามสะท้อนคิดถึงการวางแผนการพยาบาลที่คำนึงถึงการปฏิบัติการพยาบาลบนพื้นฐานของความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ ได้แก่ 6.1 การวางแผนการพยาบาลตามมาตรฐานวิชาชีพ 6.2 การเขียนแผนการพยาบาลโดยใช้ทักษะการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ 6.3 การวางแผนการพยาบาลด้วยความรับผิดชอบ สะท้อนถึงความละเอียดรอบคอบ คำนึงถึงความถูกต้องของข้อมูลที่เป็นจริง การยอมรับข้อบกพร่องและการพัฒนาให้ดียิ่งขึ้น ตลอดจนการคำนึงถึงผลกระทบต่อผู้ป่วยทั้งในระยะสั้นและระยะยาว รวมถึงผลกระทบต่อสังคมโดยรวม	6. เอกสารประกอบการเรียนรู้ ได้แก่ แนวทางการเก็บรวบรวมข้อมูลและแผนการพยาบาลมารดาและทารกในระยหลังคลอด คู่มือการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ 7. ใบงานที่ 3 การเก็บรวบรวมข้อมูลและการวางแผนการพยาบาลบนพื้นฐานของความรู้ความสามารถเชิงวิชาชีพ 8. สื่อสังคม (Social media) ได้แก่ แอปพลิเคชันไลน์ จดหมายอิเล็กทรอนิกส์ เพื่อการสื่อสารและการแลกเปลี่ยนเรียนรู้			4. สังเกตพฤติกรรมความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ	

วันที่ / เวลา	วัตถุประสงค์การเรียนรู้	กิจกรรมการเรียนรู้	สื่อการสอน	ระยะเวลา	ผลลัพธ์การเรียนรู้	วิธีการประเมิน	เครื่องมือประเมิน
		6.4 การวางแผนการพยาบาลที่คำนึงถึง ความเมตตา กรุณา สะท้อนถึงการวิเคราะห์ ความเสี่ยงเพื่อป้องกันภัยอันตรายที่อาจเกิดขึ้น กับมารดาและทารก เช่น การตกเตียง เด็กหาย การป้องกันอุบัติเหตุ เป็นต้น 6.5การวางแผนการพยาบาลที่คำนึงถึง คุณค่าและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สะท้อนถึง การใช้ข้อมูลด้านความต้องการ ความเชื่อและ วัฒนธรรมของผู้ป่วยและครอบครัวมากำหนด ในแผนการพยาบาล การให้ผู้ใช้บริการร่วม ตัดสินใจกำหนดกิจกรรมการพยาบาล ที่สอดคล้องกับวิถีชีวิตและความพร้อม					
10.00-12.00 น.	เพื่อให้ผู้เรียน สามารถปฏิบัติ การพยาบาลบน พื้นฐานของความ เป็นพลเมืองเชิง วิชาชีพ	1 ผู้เรียนนำแผนการพยาบาลลงสู่ปฏิบัติโดย คำนึงถึงความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ 2. ผู้สอนช่วยเหลือให้ผู้เรียนสามารถ ปฏิบัติการพยาบาลตามมาตรฐานวิชาชีพ ประเมินผลและป้อนข้อมูลย้อนกลับเพื่อให้ ผู้เรียนสามารถรับรู้ความสามารถของตนเอง ในการพยาบาลตามมาตรฐานวิชาชีพ 3. ผู้เรียนนำเสนอกรณีศึกษาและอภิปราย แลกเปลี่ยนเรียนรู้การปฏิบัติการพยาบาลตาม มาตรฐานวิชาชีพ	1. เอกสาร ตำรา อินเทอร์เน็ต และ Power point เกี่ยวกับ การพยาบาลมารดาและ ทารกในระยะหลังคลอด 2. แผนที่ความคิด สรีรวิทยามารดาและ ทารกในระยะหลังคลอด ที่นักศึกษาได้สังเคราะห์ 3. กรณีศึกษาและ เวชระเบียน	120 นาที	ผู้เรียนสามารถ ปฏิบัติการพยาบาล บนพื้นฐานของความ เป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ	1.ประเมิน ความรู้จาก การถามตอบ 2.ประเมิน รายงานการ เก็บรวบรวม ข้อมูล แผน การพยาบาล บันทึกการ พยาบาล	1.แบบประเมิน การส่งเสริมการ เลี้ยงลูกด้วยนม แม่ 2.แบบประเมิน การวัดยอด มดลูก 3.แบบประเมิน การอาบน้ำ ทารก

วันที่ / เวลา	วัตถุประสงค์การเรียนรู้	กิจกรรมการเรียนรู้	สื่อการสอน	ระยะเวลา	ผลลัพธ์การเรียนรู้	วิธีการประเมิน	เครื่องมือประเมิน
13.00-14.30 น.		4. ผู้เรียนประเมินตนเองในประเด็นการปฏิบัติการพยาบาลตามมาตรฐานวิชาชีพ 5. ผู้เรียนสะท้อนคิดถึงการปฏิบัติการพยาบาลบนพื้นฐานของความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพและยกตัวอย่างในสถานการณ์จริง ในประเด็นต่อไปนี้ 5.1 การปฏิบัติการพยาบาลตามมาตรฐานวิชาชีพ 5.2 การสร้างปฏิสัมพันธ์ในการปฏิบัติการพยาบาลและการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ 5.3 ความรับผิดชอบในการปฏิบัติการพยาบาล 5.4 การปฏิบัติการพยาบาลด้วยความเมตตา กรุณา 5.5 การปฏิบัติการพยาบาลที่คำนึงถึงการเคารพคุณค่าและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ 6. ผู้สอนสรุปความเชื่อมโยงการปฏิบัติการพยาบาลบนพื้นฐานของความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพโดยใช้กรณีศึกษาเป็นสื่อในการเรียนรู้	4. วีดิทัศน์ การเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ การอาบน้ำทารก การส่งเสริมพัฒนาการทารก 5. อุปกรณ์การเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ 6. เอกสารประกอบการเรียนรู้ ได้แก่ แนวทางการเก็บรวบรวมข้อมูลและแผนการพยาบาลมารดาและทารกในระยะหลังคลอด คู่มือการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ 7. ใบงานที่ 3 การเก็บรวบรวมข้อมูลและการวางแผนการพยาบาลบนพื้นฐานของความรู้ความสามารถเชิงวิชาชีพ 8. สื่อสังคม (Social media) ได้แก่ แอปพลิเคชันไลน์ จดหมายอิเล็กทรอนิกส์ เพื่อการสื่อสารและการแลกเปลี่ยนเรียนรู้	90 นาที		3. ประเมินการสะท้อนคิดจากการสนทนาและการบันทึกอนุทิน 4. สังเกตพฤติกรรมการแสดงออกถึงความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ	4 แบบประเมินคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ

แผนการจัดการเรียนรู้ : ขั้นตอนการฝึกปฏิบัติการพยาบาลบนพื้นฐานของความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ

วันที่ / เวลา	วัตถุประสงค์การเรียนรู้	กิจกรรมการเรียนรู้	สื่อการสอน	ระยะเวลา	ผลลัพธ์การเรียนรู้	วิธีการประเมิน	เครื่องมือประเมิน
กิจกรรมที่ 3 การปฏิบัติงานเป็นทีมบนพื้นฐานของความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ							
วันที่ 1 13.00-14.00 น.	เพื่อให้ผู้เรียนสามารถแสดงความคิดเห็นในการร่วมวางแผนการทำงานเพื่อขับเคลื่อนภารกิจของทีม	- จัดประชุมกลุ่มเพื่อให้ผู้เรียนได้ร่วมกำหนดกติกาและวางแผนการทำงานเป็นทีม - ผู้เรียนร่วมวิเคราะห์งาน (Job analysis) ของหอผู้ป่วย - ผู้เรียนร่วมวางแผนการทำงานเป็นทีมในภารกิจตามหน้าที่พิเศษที่สอดคล้องกับระบบงานของหอผู้ป่วยและงานตามประสบการณ์การเรียนรู้ที่กำหนดในรายวิชา - ผู้เรียนมอบหมายความรับผิดชอบตามภารกิจ โดยจัดให้มีผู้รับผิดชอบงานละ 2-3 คน - ผู้เรียนร่วมอภิปรายแผนโดยนำความรู้และประสบการณ์จากการทำงานมาแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับทีมเพื่อให้แผนสามารถปฏิบัติได้และสามารถขับเคลื่อนภารกิจให้บรรลุเป้าหมาย	- เอกสารประกอบการบรรยายเกี่ยวกับระบบงานของแหล่งฝึกการทำงานเป็นทีม - เอกสาร ตำรา อินเทอร์เน็ตเพื่อสืบค้นข้อมูลในการศึกษาหาความรู้ในการปฏิบัติงานเพิ่มเติม - สื่อสังคม (Social media) ได้แก่ แอปพลิเคชันไลน์ จดหมายอิเล็กทรอนิกส์ เพื่อการสื่อสารและการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ - ใบงานที่ 4 การปฏิบัติงานเป็นทีมบนพื้นฐานของความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ	60 นาที	ผู้เรียนสามารถแสดงความคิดเห็นในการร่วมขับเคลื่อนภารกิจของทีม : ข้อ 2 (2) (3)	- ประเมินแผนการทำงานเป็นทีม - ประเมินการสะท้อนคิดจากการสนทนาและบันทึกอนุทิน - สังเกตพฤติกรรมความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ	แบบประเมินคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ

วันที่ / เวลา	วัตถุประสงค์การเรียนรู้	กิจกรรมการเรียนรู้	สื่อการสอน	ระยะเวลา	ผลลัพธ์การเรียนรู้	วิธีการประเมิน	เครื่องมือประเมิน
กิจกรรมที่ 3 การปฏิบัติงานเป็นทีมบนพื้นฐานของความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ (ต่อ)							
วันที่ 2-12 08.30 – 09.00 น. และ 14.30-16.30	เพื่อให้ผู้เรียนสามารถแสดงพฤติกรรมการทำงานเป็นทีมบนพื้นฐานของความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ	2. ปฏิบัติงานตามแผน โดย 2.1 ผู้เรียนปฏิบัติงานในบทบาทหน้าที่ตามที่ได้รับมอบหมาย โดยศึกษางานที่รับผิดชอบ อธิบายความรู้และกระบวนการปฏิบัติงานก่อนลงมือปฏิบัติทุกครั้ง ตลอดจนวางแผนการใช้ทรัพยากรโดยคำนึงถึงความคุ้มค่า และวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากการปฏิบัติงานทั้งเชิงบวกและเชิงลบ โดยที่ผู้สอนช่วยเหลือให้ผู้เรียนสามารถปฏิบัติงานได้ตามมาตรฐานวิชาชีพ 2.2 ผู้เรียนประเมินผลการดำเนินงานของตนเอง และสรุปผลการดำเนินงาน ปัญหาและอุปสรรคเพื่อรายงานผลต่อทีม ตลอดจนติดตามประเมินผลการทำงานของทีมแต่ละวัน วิเคราะห์ปัญหาอุปสรรคเพื่อปรับแผนให้สามารถดำเนินงานได้บรรลุเป้าหมายที่กำหนด ทั้งประสานความร่วมมือกับสมาชิกทีมโดยคำนึงถึงบรรยากาศในการทำงาน สร้างปฏิสัมพันธ์เพื่อป้องกันความขัดแย้ง มีความซื่อสัตย์ และการสร้างความไว้วางใจระหว่างกัน	1. เอกสารประกอบการบรรยายเกี่ยวกับระบบงานของแหล่งฝึกการทำงานเป็นทีม 2. เอกสาร ตำรา อินเทอร์เน็ตเพื่อสืบค้นข้อมูลในการศึกษาหาความรู้ในการปฏิบัติงานเพิ่มเติม 3.แผนการทำงานเป็นทีม 4. สื่อสังคม (Social media) ได้แก่ แอปพลิเคชันไลน์ จดหมายอิเล็กทรอนิกส์ เพื่อการสื่อสารและการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ 5. ใบงานที่ 4 การปฏิบัติงานเป็นทีมบนพื้นฐานของความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ	150 นาที	คุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ (องค์ประกอบที่ 2 การปฏิบัติงานเป็นทีมบนพื้นฐานของความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ)	1)ประเมินจากแผนการทำงานเป็นทีม 2) ประเมินจากการสะท้อนคิด โดยการสนทนาและบันทึกอนุทิน 3) ประเมินจากการสังเกตพฤติกรรมความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ	แบบประเมินคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ

วันที่ / เวลา	วัตถุประสงค์การเรียนรู้	กิจกรรมการเรียนรู้	สื่อการสอน	ระยะเวลา	ผลลัพธ์การเรียนรู้	วิธีการประเมิน	เครื่องมือประเมิน
กิจกรรมที่ 3 การปฏิบัติงานเป็นทีมบนพื้นฐานของความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ (ต่อ)							
		2.3 ผู้เรียนร่วมอภิปรายผลการดำเนินงาน ปัญหาและอุปสรรคการทำงานของทีม สะท้อนความผิดพลาดและความสำเร็จในการทำงาน วิเคราะห์ผลกระทบที่เกิดจากการทำงานต่อประเทศชาติและสังคมในระดับที่กว้างมากขึ้น และศึกษาความรู้เพิ่มเติมเพื่อพัฒนางานที่รับผิดชอบให้สมบูรณ์มากขึ้น 2.4 ผู้เรียนแลกเปลี่ยนเรียนรู้เพื่อพัฒนาศักยภาพของสมาชิกทีมให้สามารถร่วมขับเคลื่อนภารกิจได้บรรลุเป้าหมาย 2.5 ผู้เรียนเล่าถึงสถานการณ์การช่วยเหลือผู้ป่วยอื่นนอกเหนือความรับผิดชอบ หรือการช่วยเหลือชุมชนให้สามารถดูแลตนเอง หรือการแสดงออกถึงการมีส่วนร่วมทางการเมือง 2.6 ผู้เรียนสรุปบทเรียนที่ได้เรียนรู้จากการปฏิบัติงานเป็นทีม 3. ประเมินผลและให้ข้อมูลย้อนกลับ โดย 3.1 ผู้เรียนประเมินผลการเรียนรู้ตนเองที่สอดคล้องกับคุณลักษณะการปฏิบัติงานเป็นทีมบนพื้นฐานของความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ					

วันที่ / เวลา	วัตถุประสงค์การเรียนรู้	กิจกรรมการเรียนรู้	สื่อการสอน	ระยะเวลา	ผลลัพธ์การเรียนรู้	วิธีการประเมิน	เครื่องมือประเมิน
		3.2 ผู้สอนประเมินผลการเรียนรู้จากการทำงานรายบุคคลและในภาพรวมในประเด็นที่สอดคล้องกับคุณลักษณะในการปฏิบัติงานเป็นทีมบนพื้นฐานของความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ และให้ข้อมูลย้อนกลับทันที 4. ผู้เรียนสะท้อนคิดในประเด็นที่สอดคล้องกับผลลัพธ์การเรียนรู้ คือ ความรับผิดชอบในบทบาทหน้าที่ของตนเองและบทบาทการมีส่วนร่วมขับเคลื่อนภารกิจของทีม การสร้างปฏิสัมพันธ์กับทีมเพื่อป้องกันความขัดแย้ง การคำนึงถึงความซื่อสัตย์สุจริตและ การสร้างความไว้วางใจระหว่างกัน ตลอดจนความรับผิดชอบต่อผลกระทบจากการปฏิบัติงานที่มีต่อประเทศชาติและสังคมทั้งในเชิงบวกและเชิงลบ ในประเด็นที่ทำได้ดี ที่ต้องปรับปรุง และคุณค่าของการปฏิบัติงานเป็นทีมบนพื้นฐานของความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ โดยที่ผู้สอนเชื่อมโยงคุณลักษณะที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติงานเป็นทีมกับการแสดงบทบาทการมีส่วนร่วมเพื่อส่วนรวม (Active citizen)					

แบบประเมินความรู้ ทักษะ และความสามารถพื้นฐาน ของความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ

คำชี้แจง: แบบประเมินความรู้ ทักษะ และความสามารถพื้นฐานของความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ ใช้สำหรับ ประเมินความรู้ ทักษะการคิดเชิงระบบ การจัดการสารสนเทศ ความสามารถในการประยุกต์ใช้ความรู้ และการตัดสินใจอย่างมีวิจารณญาณของนักศึกษาพยาบาลในการฝึกปฏิบัติการพยาบาล เพื่อประเมิน ความก้าวหน้าในการเรียนรู้ของผู้เรียนตลอดระยะเวลาในการฝึกปฏิบัติการพยาบาล โดยมีเกณฑ์การให้ คะแนน 5 ระดับ และแปลผลพฤติกรรมจากคะแนนเฉลี่ยของกิจกรรมการปฏิบัติการพยาบาลที่ประเมิน ดังนี้

คะแนนเฉลี่ย 4.51-5.00	หมายถึง มีความรู้ ทักษะ ความสามารถมากที่สุด
คะแนนเฉลี่ย 3.51-4.50	หมายถึง มีความรู้ ทักษะ ความสามารถมาก
คะแนนเฉลี่ย 2.51-3.50	หมายถึง มีความรู้ ทักษะ ความสามารถปานกลาง
คะแนนเฉลี่ย 1.51-2.50	หมายถึง มีความรู้ ทักษะ ความสามารถน้อย
คะแนนเฉลี่ย 1.00-1.50	หมายถึง มีความรู้ ทักษะ ความสามารถน้อยที่สุด

รหัสนักศึกษา.....สถานที่ฝึกปฏิบัติงาน.....

วันที่ประเมิน.....

ระดับ	พฤติกรรม	วันที่ประเมิน				
1	-สามารถอธิบายแนวคิดในการเปลี่ยนแปลงสรีรวิทยาของมารดาและทารกหลังคลอดที่ส่งผลต่อภาวะสุขภาพได้ -สามารถกำหนดรายการสารสนเทศทางการพยาบาลที่จำเป็นในการตัดสินใจตามปัญหาสุขภาพได้					
2	-สามารถอธิบายแนวคิดในการเปลี่ยนแปลงสรีรวิทยาของมารดาและทารกหลังคลอดในภาพรวม และแนวคิดในการพยาบาลได้ -สามารถกำหนดรายการสารสนเทศทางการพยาบาลที่จำเป็นในการตัดสินใจในภาพรวมได้					
3	-สามารถประยุกต์ใช้แนวคิด ทฤษฎีทางการพยาบาลไปใช้ในการดูแล ผู้ป่วยได้ โดยอธิบายการเปลี่ยนแปลงสรีรวิทยาของกรณีศึกษาที่ส่งผลต่อภาวะสุขภาพและข้อมูลสนับสนุนการตัดสินใจที่สอดคล้องสภาพจริง					
4	-สามารถวิเคราะห์เปรียบเทียบความรู้เชิงทฤษฎีกับกรณีศึกษาภาพรวม โดยใช้กรอบการวิเคราะห์ความรู้ กรอบการเก็บรวบรวมข้อมูลประกอบการอธิบาย					
5	-สามารถกำหนดกรอบการพยาบาลเพื่อใช้ในการตัดสินใจอย่างมีวิจักษณ์ญาณในการพยาบาล -สามารถนำกรอบการพยาบาลที่กำหนดไปใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อผู้ป่วยและวิชาชีพการพยาบาล					

ข้อเสนอแนะ.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

แบบสังเกตพฤติกรรมการปฏิบัติการพยาบาล

คำชี้แจง แบบสังเกตพฤติกรรมการปฏิบัติการพยาบาล ประกอบด้วย แบบสังเกต 3 ฉบับ ได้แก่

1. แบบประเมินการส่งเสริมการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่
2. แบบประเมินทักษะการวัดยอดมดลูก
3. แบบประเมินการอาบน้ำทารก

ให้ประเมินพฤติกรรมการปฏิบัติการพยาบาล และทำเครื่องหมาย ✓ หากกิจกรรมข้อใดมีการปฏิบัติ และทำเครื่องหมาย X หากกิจกรรมข้อใด ไม่ปฏิบัติหรือปฏิบัติไม่ถูกต้อง โดยกำหนดเกณฑ์การให้คะแนน คือ ปฏิบัติถูกต้องให้ 1 คะแนน ไม่ปฏิบัติหรือปฏิบัติไม่ถูกต้องให้ 0 คะแนน และกำหนดเกณฑ์การตัดสินความสามารถในการปฏิบัติการพยาบาลตามมาตรฐานวิชาชีพ ดังนี้

คะแนนมากกว่าร้อยละ 80 หมายถึง สามารถปฏิบัติการพยาบาลได้ดีมาก

คะแนน ร้อยละ 70-79 หมายถึง สามารถปฏิบัติการพยาบาลได้ดี

คะแนน ร้อยละ 60-69 หมายถึง สามารถปฏิบัติการพยาบาลได้ปานกลาง

คะแนน ร้อยละ 50-59 หมายถึง สามารถปฏิบัติการพยาบาลได้น้อย

คะแนนน้อยกว่า ร้อยละ 50 หมายถึง สามารถปฏิบัติการพยาบาลได้น้อยมาก

โดยกำหนดเกณฑ์การตัดสินความสามารถในการปฏิบัติการพยาบาลที่ผ่านเกณฑ์

เมื่อได้คะแนนมากกว่าร้อยละ 60

แบบประเมินการส่งเสริมการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่

นักศึกษา รหัส.....วันที่.....ครั้งที่.....

ลำดับ	กิจกรรม	ปฏิบัติ		ไม่ปฏิบัติ
		ถูกต้อง	ไม่ถูกต้อง	
1	อธิบายให้มารดาและครอบครัวเข้าใจและเห็นความสำคัญถึงประโยชน์ของการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่			
2	อธิบายหลักการดูดนมโดยใช้หลัก 4 ดูด คือ ดูดเร็ว ดูดบ่อย ดูดถูกวิธี และดูดเกลี้ยงเต้า ที่ช่วยส่งเสริมการสร้างและหลั่งน้ำนมของมารดา และเหตุผลเชิงวิชาชีพ ตลอดจนการป้องกันปัญหาหัวนมแตกและเต้านมคัด			
3	แนะนำมารดาให้นำทารกดูดนมข้างละ 5-7 นาทีในวันแรกหลังคลอด เพื่อกระตุ้นให้เกิด Let down reflect			
4	เมื่อทารกหิวนมหรือถึงเวลาให้นมทารก (โดยให้ทุก 2-3 ชั่วโมง) ให้การช่วยเหลือมารดาให้สามารถเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ได้สำเร็จ โดย			
	4.1 เตรียมมารดาก่อนให้นมบุตร			
	4.1.1 ล้างมือให้สะอาด			
	4.1.2 นวดคลึงเต้านมอย่างนุ่มนวลโดยใช้นิ้วมือทั้งสี่นิ้วหรือกำมือนวดเป็นวงรอบ ๆ เต้านมข้างละ 10 รอบ			
	4.1.3 ใช้ผ้าห่อตัวหรือรองตัวทารกก่อนยกขึ้นอุ้ม			
	4.2 แนะนำมารดาในการอุ้มทารกให้ถูกวิธีโดยใช้ Hand off technique			
	4.2.1 มารดาอุ้มทารกโดยใช้มือประคองต้นคอและท้ายทอย ให้น้ำหนักขึ้นเล็กน้อยเพื่อให้คางเข้ามาใกล้กับเต้านมส่วนล่าง			
	4.2.2 ใช้นิ้วชี้ข้างแก้มทารกเบา ๆ หรือใช้มืออีกข้างหนึ่งจับเต้านมและใช้หัวนมชี้ตรงกลางริมฝีปากของทารกเบา ๆ เพื่อกระตุ้นให้เกิด Rooting reflex			
	4.2.3 เมื่อทารกอ้าปากกว้างให้แม่ดึงศีรษะทารกเข้าหาเต้านมอย่างรวดเร็วและนุ่มนวล พร้อมกับสอดหัวนมเข้าปากลูกให้ลึกถึงลานนมโดยให้ริมฝีปากล่างอมลานนมด้านล่างได้มากกว่าด้านบน เพื่อให้ลิ้นรองรับลานนมได้ลึกมากที่สุด			

ลำดับ	กิจกรรม	ปฏิบัติ		ไม่ปฏิบัติ
		ถูกต้อง	ไม่ถูกต้อง	
	4.2.4 แนะนำวิธีการสังเกตลักษณะการอมหัวนมที่ถูกต้อง โดยใช้หลัก 4 key signs			
	1) เห็นลานนมเหนือริมฝีปากบนมากกว่าริมฝีปากล่าง			
	2) ปากลูกล้อมหัวนมได้แนบสนิทกับเต้านมแม่			
	3) ริมฝีปากล่างบานออกคล้ายกับปากปลา			
	4) คางลูกแนบชิดอยู่กับเต้านมแม่ จมูกและแก้มลูกแนบชิดกับเต้านมแม่			
	4.2.5 แนะนำวิธีการสังเกตวิธีการอุ้มลูกที่ถูกต้อง โดยใช้หลัก 4 key points			
	1) ศีรษะ ไหล่และสะโพกของทารกอยู่ในแนวตรง			
	2) ท้องของทารกและมารดาแนบชิดกัน			
	3) ใบหน้าของทารกอยู่ในระดับเดียวกับเต้านม จมูกของทารกอยู่ตรงกับหัวนม			
	4) ทารกได้รับการรองรับทั้งตัวโดยมารดาใช้แขนและมือรองรับหรือใช้ผ้ารอง			
	4.3 แนะนำวิธีการดูนมเกลี้ยงเต้าเพื่อกระตุ้นการสร้างน้ำนมของเต้านมแต่ละข้าง โดย			
	4.3.1 ให้ทารกดูดนมแต่ละข้างจนเกลี้ยงเต้าเพื่อให้ได้น้ำนมทั้งในส่วนหน้าและส่วนหลังซึ่งจะทำให้ทารกได้แคลอรีที่เพียงพอ			
	4.3.2 ให้ระบายน้ำนมออกให้เกลี้ยงเต้าอย่างสม่ำเสมอ เพื่อป้องกันการยับยั้งการสร้างน้ำนมของ alveolar cells โดย FIL ซึ่งเป็นโปรตีนที่อยู่ในน้ำนม โดย			
	1) ในการให้นมลูกครั้งต่อไปแนะนำมารดาให้ทารกดูดนมจากเต้านมอีกข้างหนึ่ง			
	2) บีบน้ำนมออกจากเต้า			

ลำดับ	กิจกรรม	ปฏิบัติ		ไม่ปฏิบัติ
		ถูกต้อง	ไม่ถูกต้อง	
5	แนะนำวิธีการเอานมออกจากปากทารกเพื่อป้องกันหิวนมแตก โดยหากทารกไม่คลายนมออกจากปากให้สอดนิ้วเข้าที่มุมปากทารก ระหว่างเหงือกบนและล่างเมื่อหยุดดูดแล้วค่อยเอานมออกจากปาก หรือใช้นิ้วกดคางของทารกเบา ๆ เมื่อหยุดดูดและอ้าปากแล้วค่อยดึงนมออกจากปากทารก			
6	เมื่อให้นมเสร็จแล้ว แนะนำมารดาทำความสะอาดบริเวณที่เปื้อนนม โดยใช้ผ้าหรือสำลีชุบน้ำสะอาดเช็ด			
7	แนะนำวิธีการป้องกันอาการท้องอืดและสำรอก โดยเมื่อทารกดูดนมเสร็จแล้ว			
	7.1 ให้มารดาอุ้มลูกไล่ลมให้เรอ โดยอุ้มทารกพาดที่ไหล่ หรือจับทารกนั่งบนตักแล้วโน้มตัวไปข้างหน้าเล็กน้อย แล้วใช้มือลูบหลังเบา ๆ ตั้งแต่แนวกระดูกท่าย่อยตามร่องกระดูกสันหลังจนถึงก้นกบจนทารกเรอ (ซึ่งการจับเรออาจทำระหว่างให้นมในแต่ละมื้อก็ได้)			
	7.2 จัดทารกให้นอนท่าตะแคงหันหน้าไปด้านใดด้านหนึ่ง ประมาณ 30 นาที เพื่อให้นมเคลื่อนลงสู่ลำไส้ได้สะดวกและป้องกันการสำลักจากการสำรอกนม			
8	แนะนำมารดาให้ใช้น้ำนมทาหัวนมเพื่อป้องกันหัวนมแตก			
9	แนะนำมารดาเลือกยกทรงที่มีขนาดเหมาะสมกับเต้านมและเป็นชนิดที่ไม่มีโครงเพื่อป้องกันปัญหาเต้านมคัด การกดท่อน้ำนม และเต้านมคล้อยหย่อนยาน			
10	ประเมินความเชื่อมั่นของมารดาในการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ ให้ข้อมูลย้อนกลับในส่วนที่มารดาปฏิบัติไม่ถูกวิธี แนะนำเพิ่มเติมในสิ่งที่มารดาต้องการรู้ และให้ความเชื่อมั่นมารดาในการช่วยเหลือเพื่อให้สามารถเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ได้สำเร็จ			
11	ส่งเสริมการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่อย่างเดียวยอย่างน้อย 6 เดือน และหลัง 6 เดือนให้นมแม่ต่อไปร่วมกับอาหารเสริมตามพัฒนาการ อย่างน้อยจนถึง 2 ปี			

ข้อเสนอแนะ.....

.....

แบบประเมินทักษะการวัดยอตมดลูก

นักศึกษา รหัส.....วันที่.....ครั้งที่.....

ลำดับ	กิจกรรม	ปฏิบัติ		ไม่ปฏิบัติ
		ถูกต้อง	ไม่ถูกต้อง	
1	เตรียมของใช้ให้พร้อม			
2	แนะนำมารดาให้ปัสสาวะก่อนตรวจ			
3	ล้างมือให้สะอาดก่อนตรวจมดลูก			
4	อธิบายให้หญิงหลังคลอดเข้าใจวัตถุประสงค์			
5	จัดท่าให้มารดานอนหงายราบ งอเข่าเล็กน้อยประมาณ 30 องศา คลุมผ้าที่ปลายเท้าถึงหน้าอกเพื่อป้องกันการเปิดเผยเนื้อตัวร่างกาย			
6	อธิบายให้มารดาทราบก่อนวัดยอตมดลูก และแจ้งให้ทราบก่อนการจับหน้าท้องมารดา			
7	ตรวจการหดตัวของมดลูกทางหน้าท้อง			
8	วัดระดับยอตมดลูกโดย			
	8.1 คลำมดลูกและดันให้มดลูกมาอยู่ตรงกลางแนวสะดืออย่างนุ่มนวล และไม่ใช้แรงกดหรือเค้น			
	8.2 กำหนดตำแหน่งของยอตมดลูกโดยใช้สันมือด้านนิ้วก้อย กดลงที่หน้าท้องบริเวณยอตมดลูกเบา ๆ เพื่อป้องกันการเคลื่อนของมดลูก			
	8.3 วัดระดับยอตมดลูกโดยใช้สายวัดจากปุ่มกระดูกหัวเหน่าถึงยอตมดลูก			
	8.4 แจ้งผลการตรวจให้มารดาทราบ			
	8.5 คลึงยอตมดลูกและใช้ฝ่ามือดันมดลูกให้กลับไปอยู่ตำแหน่งเดิมอย่างนุ่มนวล			
9	แนะนำมารดาในการปฏิบัติตัวเพื่อส่งเสริมการกลับคืนสู่สภาพเดิมของมดลูก			
10	ช่วยเหลือมารดาในการจัดท่านอนที่สบาย			
11	ล้างมือให้สะอาด			
12	บันทึกระดับยอตมดลูกในรายงานเวชระเบียน			

ข้อเสนอแนะ.....

.....

แบบประเมินการอาบน้ำทารก

นักศึกษา รหัส.....วันที่.....ครั้งที่.....

ลำดับ	กิจกรรม	ปฏิบัติ		ไม่ปฏิบัติ
		ถูกต้อง	ไม่ถูกต้อง	
1	ประเมินอุณหภูมิร่างกายก่อนอาบน้ำทารกมีอุณหภูมิ ให้ เลื่อนเวลาอาบน้ำออกไปและอบอุ่นร่างกายทารกจนอุณหภูมิปกติ			
2	เตรียมของใช้ในการอาบน้ำทารกให้ครบถ้วน			
3	เตรียมน้ำอุ่นโดยใช้หลังมือทดสอบ			
4	ถอดเสื้อผ้าทุกชิ้นแล้วห่อตัวไว้เพื่อป้องกันการสูญเสียความร้อน ให้กับสิ่งแวดล้อม			
5	ใช้สำลีก่อนใหญ่ชุบOil หรือ lotion เช็ดบริเวณที่มียังมีไข			
6	ใช้สำลีก่อนใหญ่ชุบน้ำทำความสะอาดบริเวณอวัยวะเพศ ขาหนีบ ทวารหนัก และสะโพกด้านหลัง เพื่อป้องกันการปนเปื้อนในน้ำที่ อาบทารก			
7	ล้างมือให้สะอาดก่อนเริ่มลงมืออาบน้ำทารก			
8	ห่อตัวทารกด้วยผ้าเช็ดตัว โดยไม่ต้องห่อศรีษะ			
9	ใช้ผ้าเช็ดตัวผืนเล็กหรือฟองน้ำชุบน้ำบีบให้หมดเช็ดบริเวณ ใบหน้าทารกอย่างนุ่มนวลโดย ไม่ต้องใช้สบู่			
10	ใช้ผ้าเช็ดตัวผืนเล็กหรือฟองน้ำชุบน้ำให้ชุ่มลูบผมทารก ให้ทั่ว			
11	ใช้สบู่สำหรับทารกนวดบริเวณศรีษะและผมให้ทั่ว โดยใช้ ปลายนิ้วนวดอย่างนุ่มนวล			
12	ใช้ผ้าเช็ดตัวผืนเล็กหรือฟองน้ำเช็ดล้างฟองสบู่ที่ศรีษะออกให้ หมดอย่างรวดเร็ว พร้อมทั้งประเมินภาวะอุณหภูมิร่างกายต่ำ โดย สังเกตริมฝีปาก ผิวหนัง ปลายมือปลายเท้าว่าเขียวหรือไม่			
13	วางทารกลงพร้อมกับเลื่อนผ้าเช็ดตัวส่วนรอบนอกที่ห่อตัว ทารกออกมาเช็ดศรีษะและผมให้แห้งโดยเร็ว เพื่อป้องกันการ สูญเสียความร้อนโดยการระเหย			
14	แกะผ้าห่อตัวทารกออก แล้วใช้น้ำและสบู่ทำความสะอาดร่างกาย ของทารกบริเวณซอกคอ ลำตัว แขนขา และข้อพับต่าง ๆ แล้ว ล้างให้สะอาด			

แบบบันทึกอนุทิน (Journal Writing)

คำชี้แจง ให้นักศึกษาทบทวนสิ่งที่ได้เรียนรู้จากการทดลองใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เสริมสร้างคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพในประเด็นที่กำหนดและบันทึกอนุทินประจำวัน

1. ทบทวนสิ่งที่ได้เรียนรู้จากการฝึกปฏิบัติงานประจำวัน และบันทึกสิ่งที่ได้เรียนรู้ สิ่งที่ได้ดีและสิ่งที่ต้องปรับปรุง
2. ทบทวนสิ่งที่ปัญหาอุปสรรคในการปฏิบัติงานหรือการเรียนรู้ ตลอดจนอธิบายวิธีการแก้ไขปัญหาในเบื้องต้น พร้อมอธิบายเหตุผลประกอบ
3. วิเคราะห์ช่องว่างในการพัฒนาตนเอง (Gap analysis) และกำหนดแผนพัฒนาตนเองเพื่อให้สามารถเสริมสร้างคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพของตนเองให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น
4. เขียนข้อเสนอแนะในการจัดการเรียนรู้ที่นักศึกษารู้สึกผ่อนคลาย บนพื้นฐานของความรับผิดชอบต่อผลลัพธ์การเรียนรู้ที่คาดหวังและประเมินผลบรรยากาศการเรียนรู้ในการฝึกปฏิบัติงาน
5. ให้ข้อมูลย้อนกลับเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ที่ทำให้นักศึกษารู้สึกกดดัน หรือขัดขวางกระบวนการเรียนรู้ ตลอดจนแนะนำแนวทางที่สอดคล้องกับรูปแบบการเรียนรู้ของตนเอง บนพื้นฐานของความรับผิดชอบต่อผลลัพธ์การเรียนรู้ที่คาดหวัง
6. ให้ผู้เรียนเขียนเล่าถึงสถานการณ์ที่รู้สึกประทับใจจากการฝึกปฏิบัติงานบนพื้นฐานของความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ และอธิบายเหตุผลประกอบ

แบบบันทึกการสนทนา (Dialogue)

คำชี้แจง ให้นักศึกษาร่วมตั้งคำถามสะท้อนคิดเพื่อทบทวนสิ่งที่ได้เรียนรู้จากการทดลองใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เสริมสร้างคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ ในประเด็นที่กำหนดต่อไปนี้ โดยที่ผู้สอนทำหน้าที่เอื้ออำนวยและร่วมตั้งคำถามเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์

1. ทบทวนสิ่งที่ได้เรียนรู้จากการฝึกปฏิบัติงานประจำวัน และสรุปสิ่งที่ทำได้ดีและสิ่งที่ต้องปรับปรุง
2. ทบทวนสิ่งที่ปัญหาอุปสรรคในการปฏิบัติงานหรือการเรียนรู้ ตลอดจนอธิบายวิธีการแก้ไขปัญหาในเบื้องต้น พร้อมอธิบายเหตุผลประกอบ
3. วิเคราะห์ช่องว่างในการพัฒนาตนเอง (gap analysis) เพื่อใช้ในการกำหนดแผนพัฒนาตนเองให้สามารถเสริมสร้างคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพของตนเองให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น
4. เสนอแนะในการจัดการเรียนรู้ที่นักศึกษารู้สึกผ่อนคลาย บนพื้นฐานของความรับผิดชอบ ต่อผลลัพธ์การเรียนรู้ที่คาดหวังและประเมินผลบรรยากาศการเรียนรู้ในการฝึกปฏิบัติงาน
5. ให้ข้อมูลย้อนกลับเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ที่ทำให้นักศึกษารู้สึกกดดัน หรือขัดขวางกระบวนการเรียนรู้ ตลอดจนแนะนำแนวทางที่สอดคล้องกับรูปแบบการเรียนรู้ของตนเอง บนพื้นฐานของความรับผิดชอบต่อผลลัพธ์การเรียนรู้ที่คาดหวัง
6. เล่าถึงสถานการณ์ที่รู้สึกประทับใจจากการฝึกปฏิบัติงานบนพื้นฐานของความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ และอธิบายเหตุผลประกอบ

**แบบประเมินความเหมาะสมและความสอดคล้อง
ของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เสริมสร้างคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ
สำหรับนักศึกษาพยาบาล**

คำชี้แจง

รูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เสริมสร้างคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพสำหรับนักศึกษาพยาบาล มีจุดมุ่งหมายเพื่อปลูกฝังคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพให้กับผู้เรียนโดยการฝึกปฏิบัติการพยาบาลในสถานการณ์จริง จึงขอความกรุณาให้ผู้ทรงคุณวุฒิได้ประเมินความเหมาะสมและความสอดคล้องขององค์ประกอบของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ และแผนการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ตลอดจนให้ข้อเสนอแนะเพื่อเป็นแนวทางในการแก้ไข ปรับปรุงรูปแบบการจัดการเรียนรู้ให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

แบบประเมินมี 4 ส่วน ดังนี้

- ส่วนที่ 1 ประเมินความเหมาะสมของรูปแบบการจัดการเรียนรู้
- ส่วนที่ 2 ประเมินความสอดคล้องของรูปแบบการจัดการเรียนรู้
- ส่วนที่ 3 ประเมินความเหมาะสมของแผนการจัดการเรียนรู้
- ส่วนที่ 4 ประเมินความสอดคล้องของแผนการจัดการเรียนรู้

ส่วนที่ 1 ประเมินความเหมาะสมของรูปแบบการจัดการเรียนรู้

คำชี้แจง ขอให้ท่านพิจารณาว่าองค์ประกอบต่าง ๆ ของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ มีความเหมาะสม
 มากน้อยเพียงใด โดยทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของท่าน

รายการประเมิน	ระดับความเหมาะสม					ข้อเสนอแนะ ในการปรับปรุง
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	
องค์ประกอบของรูปแบบการจัดการเรียนรู้						
1. หลักการของรูปแบบการจัดการเรียนรู้						
1.1 แนวคิดที่นำมาใช้มีความเหมาะสมกับบริบทของสังคมไทย						
1.2 หลักการมีความเหมาะสมกับการจัดการเรียนรู้ในวิชาปฏิบัติการพยาบาล						
1.3 หลักการมีความชัดเจนสามารถนำไปใช้ได้จริง						
2. วัตถุประสงค์ของรูปแบบการจัดการเรียนรู้						
2.1 วัตถุประสงค์มีความเหมาะสมในการจัดการเรียนรู้ในวิชาปฏิบัติการพยาบาล						
2.2 วัตถุประสงค์มีความชัดเจนและวัดประเมินผลได้						
2.3 วัตถุประสงค์มีประโยชน์ต่อการพัฒนาผู้เรียน						
3. กระบวนการของรูปแบบการจัดการเรียนรู้						
3.1 กระบวนการมีความเหมาะสมกับการจัดการเรียนรู้ในวิชาปฏิบัติการพยาบาล						
3.2 กระบวนการมีความชัดเจนสามารถปฏิบัติได้จริง						
3.3 กระบวนการมีประโยชน์ต่อการพัฒนาผู้เรียน						
4.การประเมินผลรูปแบบการจัดการเรียนรู้						
4.1 ผลลัพธ์ที่กำหนดมีความเหมาะสมกับรูปแบบการจัดการเรียนรู้ในวิชาปฏิบัติการพยาบาล						
4.2 ผลลัพธ์ที่กำหนดมีความเป็นไปได้ในการประเมิน						
4.3 ผลลัพธ์ที่กำหนดมีประโยชน์ต่อการพัฒนา นักศึกษา						

ส่วนที่ 2 ประเมินความสอดคล้องของรูปแบบการจัดการเรียนรู้

คำชี้แจง ขอให้ท่านพิจารณาว่าองค์ประกอบของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ มีความสอดคล้องกันหรือไม่ โดยทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของท่าน โดยกำหนดระดับความสอดคล้อง ดังนี้

- 1 หมายถึง ข้อความไม่มีสอดคล้องกันเลย
- 2 หมายถึง ข้อความจำเป็นต้องได้รับการพัฒนาทบทวนและปรับปรุงอย่างมาก จึงจะมีความสอดคล้องกัน
- 3 หมายถึง ข้อความจำเป็นต้องได้รับการพัฒนาทบทวนและปรับปรุง เล็กน้อย จึงจะมีความสอดคล้องกัน
- 4 หมายถึง ข้อความมีความสอดคล้องกัน

รายการประเมิน	ระดับความสอดคล้อง			ข้อเสนอแนะ ในการปรับปรุง
	1	0	-1	
องค์ประกอบของรูปแบบการจัดการเรียนรู้				
1.หลักการของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ฯ กับแนวคิด ทฤษฎี				
2. หลักการกับวัตถุประสงค์ของรูปแบบการจัดการ เรียนรู้ฯ				
3. หลักการกับกระบวนการของรูปแบบการจัดการ เรียนรู้ฯ				
4. วัตถุประสงค์กับผลลัพธ์รูปแบบการจัดการเรียนรู้ฯ				

ส่วนที่ 3 ประเมินความเหมาะสมของแผนการจัดการเรียนรู้

คำชี้แจง ขอให้ท่านพิจารณาว่าองค์ประกอบต่าง ๆ ของแผนการจัดการเรียนรู้ มีความเหมาะสมมากน้อยเพียงใด โดยทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของท่าน

รายการประเมิน	ระดับความเหมาะสม					ข้อเสนอแนะ ในการปรับปรุง
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	
แผนการจัดการเรียนรู้ในภาพรวม						
1.แผนการจัดการเรียนรู้มีความเหมาะสมกับวัตถุประสงค์ของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ฯ						
2. แผนการสอนครอบคลุมหลักการและกระบวนการของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ฯ						
3. ความเหมาะสมของการจัดการเรียนรู้ จำแนกกิจกรรมการเรียนรู้						
ขั้นตอนการเตรียมความพร้อมของผู้เรียน						
กิจกรรมการเตรียมความพร้อมของผู้เรียน						
1) วัตถุประสงค์การเรียนรู้มีความเหมาะสมกับการจัดการเรียนรู้เพื่อเตรียมความพร้อมของผู้เรียน						
2) การจัดกิจกรรมการเรียนรู้						
2.1) กิจกรรมการเรียนรู้มีความเหมาะสมกับการจัดกิจกรรมการเตรียมความพร้อมของผู้เรียนในวิชาปฏิบัติการพยาบาล						
2.2) กิจกรรมการเรียนรู้มีความเหมาะสมกับกลุ่มผู้เรียน						
2.3) กิจกรรมการเรียนรู้มีขั้นตอนที่ชัดเจนและสามารถปฏิบัติได้จริง						
2.4) กิจกรรมการเรียนรู้มีความเหมาะสมกับระยะเวลา						
2.5) การจัดกิจกรรมการเรียนรู้มีประโยชน์ต่อการพัฒนาผู้เรียน						

รายการประเมิน	ระดับความเหมาะสม					ข้อเสนอแนะ ในการปรับปรุง
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	
3) ผลลัพธ์การเรียนรู้						
3.1) ผลลัพธ์การเรียนรู้มีความเหมาะสมกับรูปแบบการจัดการเรียนรู้ในวิชาปฏิบัติการพยาบาล						
3.2) ผลลัพธ์การเรียนรู้มีความครอบคลุมวัตถุประสงค์						
3.3) ผลลัพธ์การเรียนรู้มีความเป็นไปได้ในการประเมิน						
3.4) ผลลัพธ์การเรียนรู้มีประโยชน์ต่อการพัฒนานักศึกษา						
4) วิธีการประเมินผล						
4.1) วิธีการประเมินผลมีความเหมาะสมกับแนวทางการจัดการเรียนรู้ในวิชาปฏิบัติการพยาบาล						
4.2) วิธีการประเมินผลมีความชัดเจน สามารถปฏิบัติได้จริง						
4.3) วิธีการประเมินผลมีความเหมาะสมกับผลลัพธ์การเรียนรู้ที่กำหนด						
4.4) วิธีการประเมินผลสามารถวัดประเมินผลได้ตรงตามสภาพจริง						
4.5) วิธีการประเมินผลถูกต้องตามหลักวิธีการวัดและประเมินผล						
4.6) วิธีการประเมินผลเหมาะสมกับผู้เรียน						
5) เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินผล						
5.1) เครื่องมือประเมินผลมีความเหมาะสมกับกระบวนการเรียนรู้ในวิชาปฏิบัติการพยาบาล						
5.2) เครื่องมือประเมินผลสามารถวัดและประเมินผลได้ตามสภาพจริง						

รายการประเมิน	ระดับความเหมาะสม					ข้อเสนอแนะ ในการปรับปรุง
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	
ขั้นตอนการฝึกปฏิบัติการพยาบาลบนพื้นฐานของความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ						
กิจกรรมที่ 1 การพัฒนาความรู้ ทักษะ และความสามารถพื้นฐานของความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ						
1) วัตถุประสงค์การเรียนรู้มีความเหมาะสมกับการจัดการเรียนรู้เพื่อเตรียมความพร้อมของผู้เรียน						
2) การจัดกิจกรรมการเรียนรู้						
2.1) กิจกรรมการเรียนรู้มีความเหมาะสมกับการจัดกิจกรรมการเตรียมความพร้อมของผู้เรียนในวิชาปฏิบัติการพยาบาล						
2.2) กิจกรรมการเรียนรู้มีความเหมาะสมกับกลุ่มผู้เรียน						
2.3) กิจกรรมการเรียนรู้มีขั้นตอนที่ชัดเจนและสามารถปฏิบัติได้จริง						
2.4) กิจกรรมการเรียนรู้มีความเหมาะสมกับระยะเวลา						
2.5) การจัดกิจกรรมการเรียนรู้มีประโยชน์ต่อการพัฒนาผู้เรียน						
3) ผลลัพธ์การเรียนรู้						
3.1) ผลลัพธ์การเรียนรู้มีความเหมาะสมกับรูปแบบการจัดการเรียนรู้ในวิชาปฏิบัติการพยาบาล						
3.2) ผลลัพธ์การเรียนรู้มีความครอบคลุมวัตถุประสงค์						
3.3) ผลลัพธ์การเรียนรู้มีความเป็นไปได้ในการประเมิน						
3.4) ผลลัพธ์การเรียนรู้มีประโยชน์ต่อการพัฒนานักศึกษา						

รายการประเมิน	ระดับความเหมาะสม					ข้อเสนอแนะ ในการปรับปรุง
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	
4)วิธีการประเมินผล						
4.1) วิธีการประเมินผลมีความเหมาะสมกับแนวทางการจัดการเรียนรู้วิชาปฏิบัติการพยาบาล						
4.2) วิธีการประเมินผลมีความชัดเจน สามารถปฏิบัติได้จริง						
4.3) วิธีประเมินผลมีความเหมาะสมกับผลลัพธ์การเรียนรู้ที่กำหนด						
4.4) วิธีการประเมินผลสามารถวัดประเมินผลได้ตรงตามสภาพจริง						
4.5) วิธีการประเมินผลถูกต้องตามหลักวิธีการวัดและประเมินผล						
4.6) วิธีการประเมินผลเหมาะสมกับผู้เรียน						
5) เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินผล						
5.1) เครื่องมือประเมินผลมีความเหมาะสมกับกระบวนการเรียนรู้ในวิชาปฏิบัติการพยาบาล						
5.2) เครื่องมือประเมินผลสามารถวัดและประเมินผลได้ตามสภาพจริง						
กิจกรรมที่ 2 การเสริมสร้างคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพด้านการปฏิบัติการพยาบาลบนพื้นฐานของความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ						
1) วัดผู้ประสงค์การเรียนรู้มีความเหมาะสมกับการจัดการเรียนรู้เพื่อเตรียมความพร้อมของผู้เรียน						
2) การจัดกิจกรรมการเรียนรู้						
2.1) กิจกรรมการเรียนรู้มีความเหมาะสมกับการจัดกิจกรรมการเตรียมความพร้อมของผู้เรียนในวิชาปฏิบัติการพยาบาล						
2.2) กิจกรรมการเรียนรู้มีความเหมาะสมกับกลุ่มผู้เรียน						
2.3) กิจกรรมการเรียนรู้มีขั้นตอนที่ชัดเจนและสามารถปฏิบัติได้จริง						

รายการประเมิน	ระดับความเหมาะสม					ข้อเสนอแนะ ในการปรับปรุง
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	
2.4) กิจกรรมการเรียนรู้มีความเหมาะสมกับ ระยะเวลา						
2.5) การจัดกิจกรรมการเรียนรู้มีประโยชน์ต่อการ พัฒนาผู้เรียน						
3) ผลลัพธ์การเรียนรู้						
3.1) ผลลัพธ์การเรียนรู้มีความเหมาะสมกับรูปแบบ การจัดการเรียนรู้ในวิชาปฏิบัติการพยาบาล						
3.2) ผลลัพธ์การเรียนรู้มีความครอบคลุม วัตถุประสงค์						
3.3) ผลลัพธ์การเรียนรู้มีความเป็นไปได้ในการ ประเมิน						
3.4) ผลลัพธ์การเรียนรู้มีประโยชน์ต่อการพัฒนา นักศึกษา						
4.วิธีการประเมินผล						
4.1) วิธีการประเมินผลมีความเหมาะสมกับแนว ทางการจัดการเรียนรู้วิชาปฏิบัติการพยาบาล						
4.2) วิธีการประเมินผลมีความชัดเจน สามารถ ปฏิบัติได้จริง						
4.3) วิธีประเมินผลมีความเหมาะสมกับผลลัพธ์การ เรียนรู้ที่กำหนด						
4.4) วิธีการประเมินผลสามารถวัดประเมินผลได้ตรง ตามสภาพจริง						
4.5) วิธีการประเมินผลถูกต้องตามหลักวิธีการวัด และประเมินผล						
4.6) วิธีการประเมินผลเหมาะสมกับผู้เรียน						
5) เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินผล						
5.1) เครื่องมือประเมินผลมีความเหมาะสมกับ กระบวนการเรียนรู้ในวิชาปฏิบัติการพยาบาล						
5.2) เครื่องมือประเมินผลสามารถวัดและประเมินผล ได้ตามสภาพจริง						

รายการประเมิน	ระดับความเหมาะสม					ข้อเสนอแนะ ในการปรับปรุง
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	
กิจกรรมที่ 3 การปฏิบัติงานเป็นทีมบนพื้นฐานของความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ						
1) วัตถุประสงค์การเรียนรู้มีความเหมาะสมกับการจัดการเรียนรู้เพื่อเตรียมความพร้อมของผู้เรียน						
2) การจัดกิจกรรมการเรียนรู้						
2.1) กิจกรรมการเรียนรู้มีความเหมาะสมกับการจัดกิจกรรมการเตรียมความพร้อมของผู้เรียนในวิชาปฏิบัติการพยาบาล						
2.2) กิจกรรมการเรียนรู้มีความเหมาะสมกับกลุ่มผู้เรียน						
2.3) กิจกรรมการเรียนรู้มีขั้นตอนที่ชัดเจนและสามารถปฏิบัติได้จริง						
2.4) กิจกรรมการเรียนรู้มีความเหมาะสมกับระยะเวลา						
2.5) การจัดกิจกรรมการเรียนรู้มีประโยชน์ต่อการพัฒนาผู้เรียน						
3) ผลลัพธ์การเรียนรู้						
3.1) ผลลัพธ์การเรียนรู้มีความเหมาะสมกับรูปแบบการจัดการเรียนรู้ในวิชาปฏิบัติการพยาบาล						
3.2) ผลลัพธ์การเรียนรู้มีความครอบคลุมวัตถุประสงค์						
3.3) ผลลัพธ์การเรียนรู้ความเป็นไปได้ในการประเมิน						
3.4) ผลลัพธ์การเรียนรู้มีประโยชน์ต่อการพัฒนานักศึกษา						

รายการประเมิน	ระดับความเหมาะสม					ข้อเสนอแนะ ในการปรับปรุง
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	
4) วิธีการประเมินผล						
4.1) วิธีการประเมินผลมีความเหมาะสมกับแนวทางการจัดการเรียนรู้วิชาปฏิบัติการพยาบาล						
4.2) วิธีการประเมินผลมีความชัดเจน สามารถปฏิบัติได้จริง						
4.3) วิธีประเมินผลมีความเหมาะสมกับผลลัพธ์การเรียนรู้ที่กำหนด						
4.4) วิธีการประเมินผลสามารถวัดประเมินผลได้ตรงตามสภาพจริง						
4.5) วิธีการประเมินผลถูกต้องตามหลักวิธีการวัดและประเมินผล						
4.6) วิธีการประเมินผลเหมาะสมกับผู้เรียน						
5) เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินผล						
5.1) เครื่องมือประเมินผลมีความเหมาะสมกับกระบวนการเรียนรู้ในวิชาปฏิบัติการพยาบาล						
5.2) เครื่องมือประเมินผลสามารถวัดและประเมินผลได้ตามสภาพจริง						
4. สื่อ /อุปกรณ์การเรียนรู้ จำแนกตามประเภท						
4.1 ใบงานมีความเหมาะสมกับบริบทของวิชาปฏิบัติการพยาบาลและนำไปใช้ได้จริง						
ใบงานที่ 1 การวิเคราะห์ช่องว่างและวางแผนพัฒนาดตนเอง						
ใบงานที่ 2 การวิเคราะห์ความรู้ในการปฏิบัติการพยาบาล						
ใบงานที่ 3 การเก็บรวบรวมข้อมูล						
ใบงานที่ 4 การทำงานเป็นทีมบนพื้นฐานของความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ						

รายการประเมิน	ระดับความเหมาะสม					ข้อเสนอแนะ ในการปรับปรุง
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	
4.2 แบบวิเคราะห์ความรู้พื้นฐานในการปฏิบัติการพยาบาลมารดา /ทารกในระยะหลังคลอดมีความเหมาะสมกับบริบทของวิชาปฏิบัติการพยาบาลและสามารถนำไปใช้ได้จริง						
4.3 เอกสารประกอบการเรียนรู้						
4.3.1 แนวทางการวิเคราะห์ความรู้พื้นฐานในการปฏิบัติการพยาบาลมารดา /ทารกในระยะหลังคลอดมีความเหมาะสม ถูกต้อง สามารถนำไปใช้ได้จริง						
1) แนวทางการวิเคราะห์ความรู้พื้นฐานในการปฏิบัติการพยาบาลมารดาหลังคลอด						
2) แนวทางการวิเคราะห์ความรู้พื้นฐานในการปฏิบัติการพยาบาลทารกแรกเกิด						
4.3.2 แนวทางการเก็บรวบรวมข้อมูลมารดาและทารกในระยะหลังคลอดมีความเหมาะสม ถูกต้อง สามารถนำไปใช้ได้จริง						
4.3.3 แนวทางการประเมินภาวะสุขภาพของมารดาและทารกในระยะหลังคลอดมีความเหมาะสม ถูกต้อง สามารถนำไปใช้ได้จริงนำไปใช้ได้จริง						
4.3.4 แนวทางการวางแผนการพยาบาลมารดาและทารกในระยะหลังคลอดมีความเหมาะสม ถูกต้อง สามารถนำไปใช้ได้จริง						
1)แนวทางการวางแผนการพยาบาลมารดาหลังคลอด						
2) แนวทางการวางแผนการพยาบาลทารกแรกเกิดครบกำหนด						
4.3.5 คู่มือการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่						
1) คู่มือการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่มีความเหมาะสม ถูกต้อง สามารถนำไปใช้ได้จริง						
2) แบบประเมินการส่งเสริมการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่มีความเหมาะสม ถูกต้อง นำไปใช้ได้จริง						

รายการประเมิน	ระดับความเหมาะสม					ข้อเสนอแนะ ในการปรับปรุง
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	
4.3.6 แนวทางการบิบน้ำนมแม่โดยใช้มือ						
1) แนวทางการบิบน้ำนมแม่โดยใช้มือ มีความเหมาะสม ถูกต้อง สามารถนำไปใช้ได้จริง						
2) แบบประเมินการบิบน้ำนมแม่โดยใช้มือมีความเหมาะสม ถูกต้อง สามารถนำไปใช้ได้จริง						
4.3.7 แนวทางการประคบเต้านม						
1) แนวทางการประคบเต้านม มีความเหมาะสม ถูกต้อง สามารถนำไปใช้ได้จริง						
2) แบบประเมินการประคบเต้านม มีความเหมาะสม ถูกต้อง สามารถนำไปใช้ได้จริง						
4.3.8 แนวทางการวัดยอดนมตลูก						
1) แนวทางการวัดยอดนมตลูก มีความเหมาะสม ถูกต้อง สามารถนำไปใช้ได้จริง						
2) แบบประเมินการวัดยอดนมตลูก มีความเหมาะสม ถูกต้อง สามารถนำไปใช้ได้จริง						
4.3.9 แนวทางการอาบน้ำทารก						
1) แนวทางการอาบน้ำทารก มีความเหมาะสม ถูกต้อง สามารถนำไปใช้ได้จริง						
2) แบบประเมินการอาบน้ำทารก มีความเหมาะสม ถูกต้อง สามารถนำไปใช้ได้จริง						
4.3.10 การป้องกันภาวะแทรกซ้อนในทารกจาก ภาวะอุณหภูมิกายต่ำ มีความเหมาะสม ถูกต้อง สามารถนำไปใช้ได้จริง						

ส่วนที่ 4 ประเมินความสอดคล้องของแผนการจัดการเรียนรู้

คำชี้แจง ขอให้ท่านพิจารณาว่าองค์ประกอบต่าง ๆ ของแผนการจัดการเรียนรู้ มีความสอดคล้องกันหรือไม่ โดยทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของท่าน โดยกำหนดระดับความสอดคล้อง ดังนี้

- 1 หมายถึง ข้อความไม่มีสอดคล้องกันเลย
- 2 หมายถึง ข้อความจำเป็นต้องได้รับการพัฒนาทบทวนและปรับปรุงอย่างมาก จึงจะมีความสอดคล้องกัน
- 3 หมายถึง ข้อความจำเป็นต้องได้รับการพัฒนาทบทวนและปรับปรุงเล็กน้อย จึงจะมีความสอดคล้องกัน
- 4 หมายถึง ข้อความมีความสอดคล้องกัน

รายการประเมิน	ระดับความสอดคล้อง			ข้อเสนอแนะ ในการปรับปรุง	
	1	0	-1		
ขั้นตอนการเตรียมความพร้อมของผู้เรียน					
กิจกรรมการเตรียมความพร้อมของผู้เรียน					
1. ความสอดคล้องของวัตถุประสงค์กับกิจกรรมการเรียนรู้					
2. ความสอดคล้องของวัตถุประสงค์กับผลลัพธ์การเรียนรู้					
3. ความสอดคล้องของผลลัพธ์การเรียนรู้กับวิธีการประเมินผล					
4. ความสอดคล้องผลลัพธ์การเรียนรู้กับเครื่องมือในการประเมิน					
ขั้นตอนการฝึกปฏิบัติการพยาบาลบนพื้นฐานของความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ					
กิจกรรมที่ 1 การพัฒนาความรู้ ทักษะ และความสามารถพื้นฐานของความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ					
1. ความสอดคล้องของวัตถุประสงค์กับกิจกรรมการเรียนรู้ ฯ					
2. ความสอดคล้องของวัตถุประสงค์กับผลลัพธ์การเรียนรู้					
3. ความสอดคล้องของผลลัพธ์การเรียนรู้กับวิธีการประเมินผล					
4. ความสอดคล้องผลลัพธ์การเรียนรู้กับเครื่องมือประเมินผล					

ภาคผนวก ค

การทดสอบข้อตกลงเบื้องต้นในการใช้สถิติวิเคราะห์

การทดสอบข้อตกลงเบื้องต้นของการใช้สถิติวิเคราะห์

การทดสอบข้อตกลงเบื้องต้นในการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียวที่มีการวัดซ้ำ (Oneway repeated measure ANOVA)

1. การทดสอบการแจกแจงข้อมูลในการวัดแต่ละครั้งเพื่อพิจารณาความเป็นโค้งปกติ (Normality) โดยการทดสอบ Kolmogorov-Smirnov test

1.1 การประเมินโดยผู้วิจัย

ตาราง 39 แสดงการทดสอบการแจกแจงข้อมูลในองค์ประกอบที่ 1 การปฏิบัติการพยาบาลบนพื้นฐานของความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพของนักศึกษาพยาบาลในการประเมินแต่ละช่วงเวลา (ประเมินโดยผู้วิจัย)

		คุณลักษณะด้านการปฏิบัติการพยาบาล บนพื้นฐานของความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ				
		ประเมิน ครั้งที่ 1	ประเมิน ครั้งที่ 2	ประเมิน ครั้งที่ 3	ประเมิน ครั้งที่ 4	ประเมิน ครั้งที่ 5
N		30	30	30	30	30
Normal Parameters ^{a,b}	Mean	43.3333	54.2333	92.0000	104.8333	108.8000
	Std. Deviation	7.06782	10.83953	13.27949	9.20676	7.60853
Most Extreme Differences	Absolute	.122	.148	.113	.179	.144
	Positive	.082	.148	.096	.134	.113
	Negative	-.122	-.083	-.113	-.179	-.144
Kolmogorov-Smirnov Z		.668	.812	.621	.982	.788
Asymp. Sig. (2-tailed)		.763	.524	.835	.290	.564

a. Test distribution is Normal.

b. Calculated from data.

ตาราง 40 แสดงการทดสอบการแจกแจงข้อมูลในองค์ประกอบที่ 2 การปฏิบัติงานเป็นทีมบนพื้นฐาน
ของความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพของนักศึกษาพยาบาล ในการประเมินแต่ละช่วงเวลา
(ประเมินโดยผู้วิจัย)

		คุณลักษณะด้านการปฏิบัติงานเป็นทีม บนพื้นฐานของความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ				
		ประเมิน ครั้งที่ 1	ประเมิน ครั้งที่ 2	ประเมิน ครั้งที่ 3	ประเมิน ครั้งที่ 4	ประเมิน ครั้งที่ 5
N		30	30	30	30	30
Normal Parameters ^{a,b}	Mean	35.3667	43.8333	65.7667	70.7000	72.9667
	Std. Deviation	7.38350	8.27161	6.19056	4.47329	2.26645
	Absolute	.107	.126	.139	.185	.249
Most Extreme Differences	Positive	.107	.126	.139	.168	.185
	Negative	-.093	-.105	-.079	-.185	-.249
Kolmogorov-Smirnov Z		.585	.692	.762	1.015	1.361
Asymp. Sig. (2-tailed)		.884	.725	.606	.254	.05

a. Test distribution is Normal.

b. Calculated from data.

ตาราง 41 แสดงการทดสอบการแจกแจงของข้อมูลคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ
ของนักศึกษาพยาบาลในภาพรวม ในการประเมินแต่ละช่วงเวลา (ประเมินโดยผู้วิจัย)

		คุณลักษณะ ความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพในภาพรวม				
		ประเมิน ครั้งที่ 1	ประเมิน ครั้งที่ 2	ประเมิน ครั้งที่ 3	ประเมิน ครั้งที่ 4	ประเมิน ครั้งที่ 5
N		30	30	30	30	30
Normal Parameters ^{a,b}	Mean	78.7000	98.0667	157.7667	175.5333	181.7667
	Std. Deviation	13.13891	18.29628	18.59678	13.09576	9.60849
	Absolute	.136	.094	.112	.145	.132
Most Extreme Differences	Positive	.082	.094	.112	.119	.121
	Negative	-.136	-.081	-.104	-.145	-.132
Kolmogorov-Smirnov Z		.746	.513	.616	.792	.722
Asymp. Sig. (2-tailed)		.634	.955	.843	.557	.675

a. Test distribution is Normal.

b. Calculated from data.

จากตาราง 39-41 แสดงว่าการแจกแจงข้อมูลคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพของนักศึกษาพยาบาล ในองค์ประกอบที่ 1 การปฏิบัติการพยาบาลบนพื้นฐานของความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ องค์ประกอบที่ 2 การปฏิบัติงานเป็นทีมบนพื้นฐานของความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ และคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพในภาพรวม จากการประเมินของผู้วิจัยในการประเมินแต่ละช่วงเวลามีการแจกแจงแบบโค้งปกติ

1.2 การประเมินตนเองของผู้เรียน

ตาราง 42 แสดงการทดสอบการแจกแจงข้อมูลในองค์ประกอบที่ 1 การปฏิบัติการพยาบาลบนพื้นฐานของความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพของนักศึกษาพยาบาลในการประเมินแต่ละช่วงเวลา (การประเมินตนเองของผู้เรียน)

		คุณลักษณะด้านการปฏิบัติการพยาบาล บนพื้นฐานของความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ				
		ประเมิน ครั้งที่ 1	ประเมิน ครั้งที่ 2	ประเมิน ครั้งที่ 3	ประเมิน ครั้งที่ 4	ประเมิน ครั้งที่ 5
N		30	30	30	30	30
Normal Parameters ^{a,b}	Mean	41.1333	54.1667	92.1000	104.2000	108.5333
	Std. Deviation	6.95668	9.16170	12.47162	8.03613	6.59537
Most Extreme Differences	Absolute	.172	.184	.119	.155	.118
	Positive	.079	.184	.101	.131	.083
	Negative	-.172	-.086	-.119	-.155	-.118
Kolmogorov-Smirnov Z		.945	1.008	.654	.851	.644
Asymp. Sig. (2-tailed)		.334	.262	.785	.465	.802

a. Test distribution is Normal.

b. Calculated from data.

ตาราง 43 แสดงการทดสอบการแจกแจงข้อมูลในองค์ประกอบที่ 2 การปฏิบัติงานเป็นทีมบนพื้นฐาน
ของความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพของนักศึกษาพยาบาล ในการประเมินแต่ละช่วงเวลา
(การประเมินตนเองของผู้เรียน)

		คุณลักษณะด้านการปฏิบัติงานเป็นทีม บนพื้นฐานของความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ				
		ประเมิน ครั้งที่ 1	ประเมิน ครั้งที่ 2	ประเมิน ครั้งที่ 3	ประเมิน ครั้งที่ 4	ประเมิน ครั้งที่ 5
N		30	30	30	30	30
Normal Parameters ^{a,b}	Mean	34.6667	43.1000	66.6333	69.9333	72.2667
	Std. Deviation	6.16068	7.60830	5.59238	4.25833	2.47656
	Absolute	.106	.091	.126	.125	.198
Most Extreme Differences	Positive	.078	.091	.081	.117	.153
	Negative	-.106	-.084	-.126	-.125	-.198
Kolmogorov-Smirnov Z		.582	.501	.691	.684	1.087
Asymp. Sig. (2-tailed)		.887	.963	.726	.737	.188

a. Test distribution is Normal.

b. Calculated from data.

ตาราง 44 แสดงการทดสอบการแจกแจงของข้อมูลคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ
ของนักศึกษาพยาบาลในภาพรวม ในการประเมินแต่ละช่วงเวลา (การประเมินตนเองของผู้เรียน)

		คุณลักษณะ ความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพในภาพรวม				
		ประเมิน ครั้งที่ 1	ประเมิน ครั้งที่ 2	ประเมิน ครั้งที่ 3	ประเมิน ครั้งที่ 4	ประเมิน ครั้งที่ 5
N		30	30	30	30	30
Normal Parameters ^{a,b}	Mean	75.8000	97.2667	158.7333	174.1333	180.8000
	Std. Deviation	11.91174	16.00417	17.13422	11.89243	8.49097
	Absolute	.139	.104	.109	.129	.114
Most Extreme Differences	Positive	.087	.104	.109	.080	.096
	Negative	-.139	-.081	-.109	-.129	-.114
Kolmogorov-Smirnov Z		.763	.568	.599	.707	.622
Asymp. Sig. (2-tailed)		.606	.904	.865	.700	.834

a. Test distribution is Normal.

b. Calculated from data.

จากตาราง 42-44 แสดงว่าการแจกแจงข้อมูลคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพของนักศึกษาพยาบาล ในองค์ประกอบที่ 1 การปฏิบัติการพยาบาลบนพื้นฐานของความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ องค์ประกอบที่ 2 การปฏิบัติงานเป็นทีมบนพื้นฐานของความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ และคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพในภาพรวม จากการประเมินตนเองของผู้เรียนในแต่ละช่วงเวลามีการแจกแจงแบบโค้งปกติ

2. การทดสอบความเท่ากันของค่าความแปรปรวนของข้อมูลคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพของนักศึกษาพยาบาล ระหว่างการประเมินซ้ำในแต่ละช่วงเวลา (Sphericity) โดยการทดสอบค่า Mauchly's W ดังนี้

2.1 การประเมินโดยผู้วิจัย

ตาราง 45 แสดงการทดสอบความแปรปรวนของคะแนนคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพของนักศึกษาพยาบาลในแต่ละช่วงเวลาจำแนกตามองค์ประกอบและในภาพรวม (ประเมินโดยผู้วิจัย)

Within Subjects Effect	Mauchly's W	Approx. Chi-Square	df	p	Epsilon ^b Greenhouse-Geisser
องค์ประกอบที่ 1 การปฏิบัติการพยาบาลบนพื้นฐานของความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ					
ช่วงเวลา	.143	53.382*	9	.000	.593
องค์ประกอบที่ 2 การปฏิบัติงานเป็นทีมบนพื้นฐานของความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ					
ช่วงเวลา	.215	42.175*	9	.000	.575
คุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพในภาพรวม					
ช่วงเวลา	.158	50.629	9	.000	.598

* $p < .05$

จากตาราง 45 แสดงค่าความแปรปรวนของคะแนนคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพของนักศึกษาพยาบาลจำแนกตามองค์ประกอบและในภาพรวมที่ได้จากการประเมินซ้ำในแต่ละช่วงเวลาโดยผู้วิจัย พบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยค่าความแปรปรวนขององค์ประกอบที่ 1 การปฏิบัติการพยาบาลบนพื้นฐานของความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพมีค่า Mauchly's W .143 df 9 องค์ประกอบที่ 2 การปฏิบัติงานเป็นทีมบนพื้นฐานของความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ มีค่า Mauchly's W .215 df 9 และคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพในภาพรวม มีค่า Mauchly's W .158 df 9 จึงเลือกอ่านผลการวิเคราะห์ที่ปรับค่าองศาอิสระ (Degree of freedom) ด้วยวิธี Greenhouse-Geisser

2.2 การประเมินตนเองของผู้เรียน

ตาราง 46 แสดงการทดสอบความแปรปรวนของคะแนนคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ
 ของนักศึกษาพยาบาลในแต่ละช่วงเวลาจำแนกตามองค์ประกอบและในภาพรวม
 (การประเมินตนเองของผู้เรียน)

Within Subjects Effect	Mauchly's <i>W</i>	Approx. Chi-Square	df	<i>p</i>	Epsilon ^b Greenhouse-Geisser
ด้านการปฏิบัติการพยาบาลบนพื้นฐานของความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ					
ช่วงเวลา	.116	58.98	9	.000	.544
ด้านการปฏิบัติงานเป็นทีมบนพื้นฐานของความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ					
ช่วงเวลา	.204	43.572	9	.000	.630
คุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพในภาพรวม					
ช่วงเวลา	.127	56.615	9	.000	.577

* $p < .05$

จากตาราง 46 แสดงว่าค่าความแปรปรวนของคะแนนคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ
 ของนักศึกษาพยาบาลจำแนกตามองค์ประกอบและในภาพรวมจากการประเมินซ้ำในแต่ละช่วงเวลา
 โดยการประเมินตนเองของผู้เรียนมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยค่าความ
 แปรปรวนในองค์ประกอบที่ 1 การปฏิบัติการพยาบาลบนพื้นฐานของความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ
 มีค่า Mauchly's *W* .116 df 9 องค์ประกอบที่ 2 การปฏิบัติงานเป็นทีมบนพื้นฐานของความเป็น
 พลเมืองเชิงวิชาชีพ มีค่า Mauchly's *W* .204 df 9 และคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเชิงวิชาชีพ
 ในภาพรวม มีค่า Mauchly's *W* .127 df 9 จึงเลือกอ่านผลการวิเคราะห์ที่ปรับค่าองศาอิสระด้วยวิธี
 Greenhouse-Geisser

ประวัติย่อผู้วิจัย

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ ชื่อสกุล	นางจตุพร ขาวมาลา
วัน เดือน ปีเกิด	19 ธันวาคม 2508
สถานที่เกิด	จังหวัดชุมพร
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	138 ซอยวัดเชิงหวาย ถนน กรุงเทพ-นนท์ 21 เขตบางซื่อ กรุงเทพฯ 10800
ตำแหน่งหน้าที่การงานปัจจุบัน	พยาบาลวิชาชีพชำนาญการ
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี จังหวัดนนทบุรี ตำบลตลาดขวัญ อำเภอเมือง จังหวัดนนทบุรี 11000
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2527	ระดับชั้นมัธยมศึกษา สายวิทยาศาสตร์ จาก โรงเรียนศรีราษฎร์ จังหวัดชุมพร
พ.ศ. 2531	ระดับปริญญาตรี พยาบาลศาสตร์และผดุงครรภ์ชั้นสูง จาก วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีกรุงเทพ
พ.ศ. 2542	ระดับปริญญาโท พยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการพยาบาล จาก จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
พ.ศ. 2546	ระดับปริญญาตรี นิติศาสตรบัณฑิต จาก มหาวิทยาลัยรามคำแหง
พ.ศ. 2561	ระดับปริญญาเอก ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการวิจัยและพัฒนาหลักสูตร จาก มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ